

ཨེ་ར་ཨེ་བཟུན་པའི་གསུང་འབྲུམ།

འཇུག་

མེད་ཀྱིས་དེ་ག་ཡུལ་དུ་ཆེན་པོའི་ཕྱི་མ་ལྷོ་ག་ཁང་།

༡༡། །ཚོས་མཛོན་པ་མཛོད་ཀྱི་དཀའ་གནད་ཡིག་ས་པར་བཤད་
པ་རྗེ་བཙུན་ཚོས་ཀྱི་ཀླུ་པ་མཆན་དཔལ་བཟང་པོས་མཛད་
པའི་ནོར་བྱའི་བང་མཛོད་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

མཛད་པ་སོ། རྗེ་བཙུན་ཚོས་ཀྱི་ཀླུ་པ་མཆན།

༡༩༦༧ --- ༡༩༩༩

མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དེབ་སྒྲིའི་ཡང་།

SJRB-0462

པར་ཅུ་མེར་བྱེས་ལྷ་ཚང་ནས་འབྲེམས་སྤེལ་གནང་བའི་དཔེ་བསྐྱར་མ་ཡིན།

མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཚོམ་སྤྱིག་ཁང་གིས་འབྲུལ་དེབ་ཏུ་བཟོས།

མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འབྲེམས་སྤེལ་བྱས།

༡༩༩༥ ཟླ་དྲུག་པར་ཚོམ་སྤྱིག་བྱས།

མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་བྲ་བྲང་།

www.serajeyrigzodchenmo.org

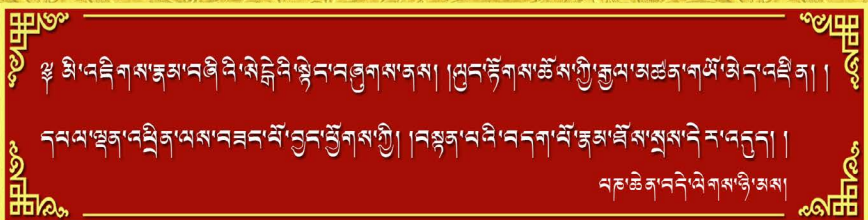
ཡིག་འབྲེལ་བྲ་བྲང་།

serajeyrigzodchenmo@gmail.com

གསལ་བཤད།

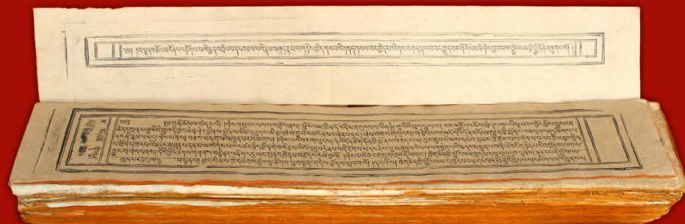
འབྲུལ་དེབ་འདི་ནི་གྲ་ཚང་རིན་པོ་ཆེ་ནས་པར་ཅུ་གནང་སྟེ་འབྲུལ་དེབ་ཏུ་ཚོམ་སྤྱིག་བྱེད་དགོས་
པའི་བཀའ་མངགས་གནང་དོན་ལྟར་བསྤྱིགས་པ་ཡིན་ལ། ཚོམ་སྤྱིག་བྱེད་སྐབས་དེ་ལྟ་མཛུགས་མཆན་དུ་
བཀོད་པ་རྣམས་ལྟ་བུ་བའི་ཆེད་མཐའ་མཆན་དུ་བསྐྱར་བ་དང་། ཚོམ་སྤྱིག་ཁང་འདི་གའི་སྤྱི་མཆུངས་ཀྱི་
རྒྱབ་ལ་སྤྱད་པ་སོགས་ལས་གཞན། པར་ཅུ་སོར་བཞག་གིས་འབྲུལ་དེབ་ཏུ་ཚོམ་སྤྱིག་བྱས་ཡོད།

པར་སྐྱེན་གྱི་བདག་དབང་མེར་བྱེས་ལྷ་ཚང་ལ་ཡོད།

ལྷ་གར་མེར་བྱེས་ལྷ་ཆོད་དྲུག་ལྷ་གསུམ་པའི་རྟེན་འཛུགས་ཡིག་ཆ་དཔེ་ཉིད་གསུམ།

ལྷ་གར་མེར་བྱེས་དཔེ་མཛོད་དྲུག་ལྷ་གསུམ་པའི་རྟེན་འཛུགས་ཡིག་ཆ།

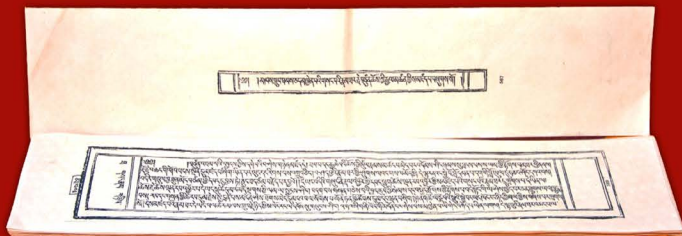
ལྷ་གར་མཇུག་ས་མཚོ་སྒྲིབ་དྲུག་ལྷ་གསུམ་པའི་རྟེན་འཛུགས་ཡིག་ཆ།

འབྲས་ལྗོངས་དཔེ་མཛོད་དྲུག་ལྷ་གསུམ་པའི་རྟེན་འཛུགས་ཡིག་ཆ་དཔེ་ཉིད་གསུམ།

བྱ་གར་རྩི་ཡིར་པར་སྐྱེན་བྱས་པའི་རྩེ་བརྒྱན་ཡིག་ཆ།

གཙང་པར་བྲས་ཁྱ་བཞུགས་པའི་རྩེ་བརྒྱན་ཡིག་ཆ།

སྐུ་འབྱུང་ནས་པར་སྐྱེན་བྱས་པའི་རྩེ་བརྒྱན་ཡིག་ཆ།

THE DALAI LAMA

༩༩། ཐབས་མཁས་ལ་སྤྲུགས་མེ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པའི་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་མཉམ་མེད་ལྷུ་འེང་
 རྒྱལ་པོས་སྤྱི་འགྲོ་རྣམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་སྤྲུག་གི་ལན་བདེའི་ཅ་བར་བྱུང་བའི་བདེན་
 བཞིའི་ཆོས་འཁོར་སོགས་བསྐྱོར་ཏེ། གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་ལས་ལས་བཞིན་པའི་རིམ་པ་
 དང་། དེ་ལས་འབྲས་བྱ་མཐོན་དུ་བྱ་བའི་རིམ་པ་བཅས་རྒྱ་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཚུལ་ཟེ་ཅིང་རྒྱལ་
 བར་གསུངས་པ་ལས། དུས་ཤིས་སྟོན་པ་སྤྱི་འགྲོ་ལས་འདས་ནས་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་སྐུ་རླབ་
 གཙོས་དཔལ་རྣམ་ལྷེ་ལྷའི་པཎ་བྱུང་བཅུ་བདུན་སོགས་ནས་རིགས་པ་དང་སྤྱིར་བས་ལེགས་པར་
 གཏན་ལ་མཁས་སྤྱི་འགྲོ་འདིར་དང་ཞིང་རྒྱས་པར་མཐོང་ཅིང་། མཐར་ཐུང་རྒྱལ་པོ་དུ་ཆོས་
 རྒྱལ་པོ་པཎ་བཀའ་འདིན་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཅི་སྟེད་ཅིག་པོད་དང་སྐད་དུ་
 བསྟུང་ཅིང་ཞིབ་པར་གཏན་ལ་མཁས་པ་ལས་དུས་སྐབས་སྤྱི་ཤིར་དང་རྒྱས་ལུན་སྤྱི་འགྲོ་པོ་བྱུང་
 བར་མ་ཟད། ཆེན་པོ་རྒྱ་ཉོར་གྱི་ཡུལ་གྱི་སོགས་སྤྱི་འགྲོ་ཞབས་འདེགས་སྤྱི་འགྲོ་
 བསྟུངས་ཡོད།

སྐབས་དོན་རྒྱལ་པོའི་ཡུལ་རྒྱས་འཕྲིང་བསྟུངས་གསུམ་གྱི་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་
 གསལ་བར་བྱེད་པ་ལ་རིགས་པའི་ཆོགས་བྱུག་དང་། སྤྱི་འགྲོ་མཐོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་གསལ་
 བར་བྱེད་པ་ལ་བསྟན་བཅོས་མཐོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གཉིས་བྱུང་ཞིང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་
 པ་འགྲེལ་པ་ལ་འཕགས་པོད་ཀྱི་འགྲེལ་མཐོང་མཁན་པོ་དུ་མས་ཡིག་འཛོག་ཤིན་ཏུ་མང་བ་ལས་མེ་
 བཅུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཐོང་བའི་དབུ་བར་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཡིག་ཆ་སོགས་ནི་གཞུང་
 སྤྱིའི་ཁོག་ལ་བཀའ་བ་ཆད་ལ། དཀའ་བའི་གནད་རྣམས་ལ་ལུང་རིགས་ཀྱི་ལམ་ནས་དོགས་པའི་

མཐའགཅོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་མང་བ་དང་། ཡོངས་གྲགས་ཡོངས་འཛིན་བསྐྱེས་རང་གྲགས་
བའང་རྒྱས་བསྐྱེས་འཆོས་ཞིང་ཐོགས་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ལས་ཀྱི་སློང་ཤེད་པའི་ཐབས་ཚུལ་ཐབ་
བས་དོན་གཉེར་ཅན་དུ་མར་ལན་པ་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་བར་གདོན་མི་ཟ།

ད་ལས་སེར་གྲེས་མཁས་སྤྱན་ལྷ་ཆོང་ནས་རྗེ་བཙུན་གྱི་ཡིག་ཆ་སོད་ལྡ་སོགས་ཡིག་ཆ་
ཁག་གི་མ་དཔེ་རྩ་ཕྱི་གང་བྱུང་ཕྱུང་ཞིབ་ཀྱིས་ཞུ་དག་ངེས་འདོངས་ཐོག་ཕྱོགས་སྤྱིག་པར་སྤྱན་
བཅུས་པར་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱན་ལ་ཡི་རང་བསྐྱེས་བརྗོད་དང་། འབད་པས་བསམགས་པའི་ལེགས་
བྱས་ལ་བསྟོ་བ་དང་པར་དུ་བསྐྱན་པའི་ལེགས་བཤད་དེ་དག་གིས་བསྐྱན་འགྲོའི་ཞབས་འདེགས་རྒྱ་
ཆེར་ཡོང་བའི་སྟོན་ལས་དང་བཅས། རྒྱ་པའི་ལྷ་མར་འཕོད་པ། རྒྱ་ཤེ་དགེ་སློང་ཆོས་སྤྱོད་བསྐྱན་
འཛིན་རྒྱ་མཆོས། རབ་བྱུང་བཙུ་བརྒྱན་པའི་རྒྱ་སྤྱོད་ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༩ དང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༡༡
ཚེས་ ༥ ལ།

- * Registered:- u/s Karnataka Societies Registration Act. 1960. (No. 66: 03 - 04) and u/s 6 (1) (a) of the Foreign Contribution (Regulation) Act, 1976 u/s 12A of the IT Act 1961, Regd. No. (S-113/12A/CIT/Mys/2005-06) dated 09-5-2006 and u/s 80G(5)(vi) vide No.(S-411/80G/CIT/Mys/2012-13) valid onwards from 24-8-2012
- * Offers complete traditional monastic studies and practices, with modern academic school education with traditional monastic curriculum for younger monks.
- * Initiates and implements Spiritual, Environment, Community Welfare and Social Development Programs.

Sera Jey
Monastic University
For Advanced Buddhist
Studies & Practice

Supreme Spiritual Head :
 His Holiness The 14th Dalai Lama

འདུལ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་

Bylakuppe 571104
 Mysore Dist.(KS) INDIA
 Tele: +91-8223-258435
 Fax : +91-8223-258781
 Email: office@serajeymonastery.org
 Website: serajeymonastery.org

A leading non profit, charitable educational & cultural institute specializing in Tibetan Buddhist Philosophy and Research Studies

བཞིན་གནས་རིགས་སུ་བཀག་པ་དང་ནང་འགལ་འགྱུར་བ་ལྟ་བུ་དང་།

ཡང་གྲ་ཚང་དང་འབྲས་ལྗོངས་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་ཇི་བཙུན་ཡིག་ཆ་དཔེ་རྙིང་ཁག་མཐུན་པར་
 སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སེམས་རྟེན་ལ་འདོད་སེམས་ཡོད་པར་བཀག་ཅིང་། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ཐོབ་ན་ནི་ལྷག་ཟུང་
 འབྲེལ་ཐོབ་པས་ཁྲབ་པར་གསུངས་ཀྱང་། གོང་གསལ་པར་མ་གཉིས་ལས་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ཐོབ་ན་ནི་ལྷག་
 ཟུང་འབྲེལ་ཐོབ་པས་མ་ཁྲབ་པར་གསུངས་པ་སོགས་ཆོག་དོན་གཉིས་ཐད་ནས་མི་མཐུན་པ་མང་དུ་སྣང་ཡང་
 འདིར་དཔེར་མཆོན་ཙམ་ཞིག་ཟུང་འདོན་བྱས་པ་ཡིན།

སྐྱེ་འབྱུང་པར་མ་འདི་དབྱས་པར་གྱི་དཔེ་རྙིང་རྣམས་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། འདི་པར་ཤིང་
 གསར་བཞེས་སྐབས་སུ་ཞུ་བཅོས་བྱས་འདུག་སྟེ། དཔེར་ན། ཇི་བཙུན་པས་མཛད་པའི་མཁས་གྲུབ་ཇི་ལོ་རྣམ་
 ཐར་གཙང་བཟའི་སྐབས་སུ་ཞུ་བཅོས་བྱས་པ་དང་། སྐྱེ་འབྱུང་པར་སྐྱེན་བྱས་པ་གཉིས་པན་ཚུན་བསྐྱར་ནས་
 བལྟས་ན། སྐྱེ་འབྱུང་པར་མའི་ནང་བཅོས་སྟངས་མཛོད་ཆེན་ཡོད་པར་མགོ་མཐུག་བར་གསུམ་གང་ནས་བལྟས་
 ཀྱང་བལྟས་ཙམ་གྱིས་ཤེས་ཀྱིས་པའི་བཅོས་སྟངས་མང་དུ་སྣང་། འདིར་ཟུར་ཙམ་ཞིག་བཞིས་ལྟན་པོའི་པར་མ་ལ་
 བཟུང་དང་སྐྱེ་འབྱུང་པར་མ་ལ་སྐྱར་གྱིས་མཆོན་པར་བྱས་ཏེ་འགོད་ན། བཟུང་། ཇི་བཙུན་གྱིས་གསུང་གིས་
 བསྐུལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་མཛད་ཅིང་། རི་ཁྲོད་དགའ་ལྗན་ན། ཞེས་ལས་མི་གསལ་ཡང་། སྐྱར་། ཇི་བཙུན་གྱིས་
 གསུང་གིས་བསྐུལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཐོས་སོ། །འདི་ལ་ལོ་རྒྱུས་གཞན་ཡང་སྟངས་སྟེ།
 གནས་རི་ཁྲོད་དགའ་ལྗན་ན། ཞེས་ཐད་ཅིས་བྱས་ན་ཡིག་འབྲུ་སོ་གཉིས་ཆོག་ལྷག་བཙུག་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་
 དུ་བཟུང་། བདག་ཀྱང་། ཞེས་ལས་མི་གསལ་ཡང་། སྐྱར་། ཡང་སྐྱེ་བྱུང་གི་ཞལ་ནས་བདག་ཀྱང་། ཞེས་ཡིག་འབྲུ་
 བཙུང་གི་ཆོག་ལྷག་བཙུག་ཡོད་པ་དང་། ཡང་བཟུང་། འཁོར་གྱི་ཐོག་མར་འགྱུར། ཞེས་ལས་མི་གསལ་ཡང་།
 སྐྱར་། འཁོར་གྱི་ཐོག་མར་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་འགྱུར། ཞེས་ཡིག་འབྲུ་བཙུག་གཅིག་ཆོག་ལྷག་བཙུག་ཡོད་
 པ་ལྟ་བུའོ། །ཞིབ་པར་པར་མ་གཉིས་ཀ་ལོག་ཏུ་བཀོད་ཡོད་པས་དེ་ལ་གཟིགས།

༡༽ བསྐྱར་རྒྱུའི་མ་དཔེ་དང་ཟུར་ལྟའི་ཡིག་ཆ་ཇི་ཡོད་ཀྱི་སྟོན། དང་པོ་སེར་བྱས་གྲ་ཚང་དུ་སྣང་བོད་ནས་
 གདན་ཞུ་གནང་བའི་ཡིག་ཆ་དཔེ་རིང་དཔེ་རྙིང་གསུ། ཟང་ལེས་སྦྱི་དོན་དང་། རྟེན་འབྲེལ་སྦྱི་དོན་དང་། རིགས་

* Registered:- u/s Karnataka Societies Registration Act. 1960. (No. 66: 03 - 04) and u/s 6 (1) (a) of the Foreign Contribution (Regulation) Act, 1976
 u/s 12A of the IT Act 1961, Regd. No. (S-113/12A/CIT/Mys/2005-06) dated 09-5-2005 and u/s 80G(5)(vi) vide No.(S-411/80G/CIT/Mys/2012-13) valid onwards from 24-8-2012
 * Offers complete traditional monastic studies and practices, with modern academic school education with traditional monastic curriculum for younger monks.
 * Initiates and implements Spiritual, Environment, Community Welfare and Social Development Programs.

Sera Jey
Monastic University
For Advanced Buddhist
Studies & Practice

Supreme Spiritual Head :
 His Holiness The 14th Dalai Lama

འདུལ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་

Bylakuppe 571104
 Mysore Dist.(KS) INDIA
 Tele: +91-8223-258435
 Fax : +91-8223-258781
 Email: office@serajeymonastery.org
 Website: serajeymonastery.org

A leading non profit, charitable educational & cultural institute specializing in Tibetan Buddhist Philosophy and Research Studies

སྤྱི་དོན་དང་། སྤྱི་ལམ་སྤྱི་དོན་བཅས་ཕྱད་པས། གཞན་སྤྱི་མཐའ་རྒྱུ་བཀོལ་དང་། དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་དང་།
 འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན་དང་། མཛོད་སྤྱི་དོན་དང་། གསུང་ལན་སྤྱི་དོན་དང་། སྤྱི་ལན་ལྷ་དན་སྤྱི་ལན་སྤྱི་ལན་
 དང་། གོ་ལན་གནས་ལྷགས་ཐོག་འབེབས་བཅས་ཆ་ཆར་བཞུགས།

གཉིས་པ་འབྲས་ལྷོངས་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་ཡིག་རྒྱུ་དཔེ་རིང་གས་སུ། བར་
 ཕྱིན་སྤྱི་ལན་དང་པོ་ནས་བརྒྱུད་པའི་བར་གྱི་སྤྱི་མཐའ་རྒྱུ་བཀོལ་མཐའ་དཔྱད་བཅས་ཆ་ཆར་དང་། དབུ་མ་དང་།
 འདུལ་བ་དང་། མཛོད་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ཆ་ཆར་དང་། དགག་ལན་གཞུང་ཆོན་གསུམ་དང་མཐའ་གྲུབ་རིན་པོ་
 ཆའི་རྣམ་ཐར་དང་པའི་ཐོས་མཆོད་བཅས་ཆ་ཆར་བཞུགས།

གསུམ་པ་རྒྱ་གར་སྤྱི་ལན་སེར་གྲེས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་བཞུགས་པའི་དཔེ་རིང་གས་སུ། བར་ཕྱིན་སྤྱི་
 མཐའ་དཔྱད་རྒྱུ་བཀོལ་ཆ་ཆར་དང་། གྲུབ་དོན་ས་གསུམ་བཅས་ཆ་ཆར་བཞུགས།

བཞི་པ་སྤྱི་ལན་པར་མ་དཔེ་རིང་གས་ནས་སྤྱི་ལན་དང་པོ་ནས་བརྒྱུད་པའི་བར་གྱི་སྤྱི་དོན་ཆ་ཆར་བ་ཞིག་
 བསྐྱར་མཆོད་དུ་བཀོད་ཡོད། འདི་འབྲས་ལྷོངས་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་དཔེ་རྒྱུ་གས་ཀྱི་
 བར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་རྣམས་དང་། དེ་བཞིན་གྲེས་གྲུ་ཆར་དུ་སྤྱི་ལན་པོ་དཔྱད་པའི་གས་དང་། དཔེ་མཛོད་
 དུ་བཞུགས་པའི་བར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་རྣམས་དང་ཆོག་དོན་གཉིས་ཐར་ནས་མི་མཐུན་པ་མང་དུ་ཡོད་པ་སྤྱི་ལན་དཔེ་རིང་
 མཆོད་ཅན་ལྷན་ཟུང་བ་དེ་ཡིན།

ལྷ་པ་ལྷ་པོའི་བར་མའི་གས་ནས་གསུང་ལན་སྤྱི་དོན་དང་། སྤྱི་ལན་ལྷ་དན་སྤྱི་ལན་སྤྱི་ལན་སྤྱི་ལན་
 གོ་ལན་གནས་ལྷགས་ཐོག་འབེབས་དང་གསུམ་པ་སྤྱི་ལན་གཞིའི་གས་སུ་བཞུགས།

དྲུག་པ་རྒྱུ་ལྷ་པོའི་ཡིག་ཆ་ནི། མཆོད་སྤྱི་ལན་པར་མ་བར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་ཆ་ཆར་དང་། ལྷ་ས་ནས་པར་སྤྱི་ལན་
 པའི་སྤྱི་ལན་བརྒྱུད་ཀྱི་མཐའ་དཔྱད་ཆ་ཆར་དང་། སེར་གྲེས་གྲུ་ཆར་དང་དགའ་བྱུང་གྲུ་ཆར་བཅས་ནས་སྤྱི་ལན་པར་
 སྤྱི་ལན་པོ་དཔྱད་པའི་གས་ནས་པོ་དཔྱད་པའི་ཆ་ཆར་དང་། ཐེན་ཐོན་ནས་པར་སྤྱི་ལན་པའི་དགག་ལན་སྤྱི་ལན་དང་གྲུབ་དོན་
 ས་གསུམ་ལྷ་བྱ་ལས་གཞན་པོ་དཔྱད་པའི་ཆ་ཆར་བཅས་རྒྱུ་ལྷ་པོའི་ཡིག་ཆའི་གས་སུ་བཞུགས་ཡོད།

བདུན་པ་འདིར་བསྐྱར་གཞི་དང་རྒྱུ་ལྷ་པོའི་གས་སུ་མ་འཁོད་པར་ཇི་བཅུན་ཡིག་ཆ་ཆར་ཞིག་ཉིན་ཉིད་དུ་

* Registered:- u/s Karnataka Societies Registration Act. 1960. (No. 66: 03 - 04) and u/s 6 (1) (a) of the Foreign Contribution (Regulation) Act, 1976
 u/s 12A of the IT Act 1961, Regd. No. (S-113/12A/CIT/Mys/2005-06) dated 09-5-2005 and u/s 80G(5)(vi) vide No.(S-411/80G/CIT/Mys/2012-13) valid onwards from 24-8-2012
 * Offers complete traditional monastic studies and practices, with modern academic school education with traditional monastic curriculum for younger monks.
 * Initiates and implements Spiritual, Environment, Community Welfare and Social Development Programs.

၇ နိဗ္ဗာန်ဝိသုဒ္ဓိ

Bylakuppe 571104
Mysore Dist.(KS) INDIA
Tele: +91-8223-258435
Fax : +91-8223-258781
Email: office@serajeymonastery.org
Website: serajeymonastery.org

ཡོད་པར་གྲགས་པ་དང་། ལྷ་སའི་པར་ཉིད་ཁག་གི་འགྲེལ་སྐྱོད་ས་དཔེ་མཛོད་དང་། རྒྱ་པར་ལྲེས་ལྷ་ཆེན་ཏུ་
བཞུགས་པ་རྣམས་དང་གཅིག་མཛུངས་ཡིན་ཞེས་ཐོས་པ་ལྟར་བརྒྱུད་གཞི་དང་རྒྱུད་མཆོད་གང་གི་གས་སྤྱུང་མེད།

༡༩༩ ལུང་མཆོན་བཅུགས་སྤངས་ཀྱི་སྒོར། དང་པོ་བཀའ་བསྟན་འགྱུར་ལྟ་བུར་མཆོན་ན། དང་པོ་བཀའ་
 བསྟན་པར་མ་གང་ཡིན་དང་། གཉིས་པ་དེ་བ་གངས་གང་ཡིན་དང་། གསུམ་པ་པོ་ད་གང་ཡིན་དང་། བཞི་པ་ཚུམ་
 པ་པོ་འི་མཆོན་དང་། ལྷ་པ་གཞུང་དངོས་ཀྱི་མཆོན་དང་། འུག་པ་ཤོག་གངས་ཐིག་ཐེང་བཅས་བཞོད་ཡོད། དཔེར་
 བ། བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༧༡ ཁ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། ཉི་མེ། ༤༧༧ ལྷ་བུ་ཡིན། འདིས་
 བསྟན་འགྱུར་ལའང་མཆོན་ནས་ཤེས་ཀྱས། གཉིས་པ་པོ་ད་ཁམས་པས་བཅུམས་པའི་ལེགས་པ་ཤད་ལྟ་བུ་ལ་
 མཆོན་ན། དང་པོ་གང་གི་པར་མ་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་པ་པོ་ད་གང་ཡིན་དང་། གསུམ་པ་ཚུམ་པ་པོ་འི་མཆོན་དང་།
 བཞི་པ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མཆོན་དང་། ལྷ་པ་ཤོག་གངས་ཐིག་ཐེང་བཅས་བཞོད་ཡོད། དཔེར་ན། སྐུ་འབྲུམ་པར་མ།
 གསུང་འབྲུམ་ཙ། རྗེ་ཚེང་ཁ་པ། ལེགས་པ་ཤད་གསེར་ཐེང་། ༡༧༧ ལྷ་བུ་ཡིན།

༧༽ བསྐྱར་མཆན་འགོད་སྐབས་ནི། བར་མ་གང་ཡིན་མོགས་སྐར་ལྷར་དང་། མཐུན་རྒྱལ་དགོས་རིགས་
ལ་མཐུན་ཉགས་ (ན) དང་རྒྱལ་ཉགས་ལ་ (པ) བཅས་བཀོད་ཡོད། ལུང་བསྐུལ་ཀྱང་མ་ཆེད་པ་དང་། ཆེད་ཀྱང་
ལུང་མཆན་བཏགས་མཁན་ངོས་ནས་སྟག་ལུས་ལ་བྱུང་བ་གཅིག་གཉིས་ལས་གཞན་ཡིག་ཆར་བྲངས་པའི་མདོ་
བསྟན་བཅོས་ཇི་ཡོད་ཐོག་མཆན་དུ་བཀོད་ཡོད། འདིར་དམིགས་བསམ་མཁའ་དགོས་པ་ཞིག་ནི། ཇི་བཙུན་པའི་
པར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་དུ་ལུས་བར་མའི་མདོ་ལུང་བཀོད་པ་རྣམས་ཉི་མེ་ལུང་བརྒྱད་མར་བྲངས་པ་རྣམས་
ཡིན་ཡང་། འདིར་ལུས་བར་མའི་ལུང་མཆན་བཀོད་པ་པལ་ཆེ་བ་བཀའ་འབྲུག་དཔེ་བསྐྱར་མར་གཞིར་བཞག་ནས་
བཀོད་ཡོད་པས་འགྲུར་གྱི་དབང་གིས་ཆོག་མི་འདྲ་བ་སྟན་བྱུང་སྐྱོད།

ཕྱི་དཔེ་བསྐྱར་མའི་མཆན་བཏགས་སྣངས་ཀྱི་སྒོར། སྤར་མོད་ནས་གདན་ཁྱུ་གནང་བའི་གསལ་སེར་
ཁྲེས་བྲུ་ཚང་གི་ཐོག་ཁར་རྒྱལ་བའི་གཟིམ་རྒྱང་ནང་དུ་བཞུགས་པའི་ཡིག་ཆ་ནམས་ལ་སྤྲེལ་དང་། སེར་ཁྲེས་དཔེ་
མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་ཡིག་ཆ་ལ་སྤྲེལ་དང་། འབྲས་སྤྲོངས་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་ཡིག་
ཆ་ལ་སྤྲེལ་དང་། རྩི་མའི་བར་མ་ལ་སྤྲེལ་དང་། སྐུ་འབྲུམ་བར་མ་ལ་སྤྲེལ་དང་། སྤྲུལ་སའི་བར་མ་ལ་སྤྲེལ་དེ་ཉགས་

* Registered- u/s Karnataka Societies Registration Act. 1960, (No. 66: 03 - 04) and u/s 6 (1) (a) of the Foreign Contribution (Regulation) Act, 1976 u/s 12A of the IT Act 1961, Regd. No. (S-113/12A/CIT/Mys/2005-06) dated 09-5-2005 and u/s 80G(S)(i) vide No.(S-411/80G/CIT/Mys/2012-13) valid onwards from 24-8-2012

* Offers complete traditional monastic studies and practices, with modern academic school education with traditional monastic curriculum for younger monks.

- * Initiates and implements Spiritual, Environment, Community Welfare and Social Development Programs.

၇ နိဗ္ဗာန်ဝိသုဒ္ဓိ

A leading non profit, charitable educational & cultural institute specializing in Tibetan Buddhist Philosophy and Research Studies

ཡེ རྒྱལ་པོ་ཅི་ལ་འཕྱུར་གྱི་རྩོད་ རྩོད་ཀྱི་ལུ་ལྷན་ཅི་ལ་ཆ་ཤོད་ཀྱི་ནང་པ་ལེས་པ་རྒྱལ་པོ་ཅི་ལ་འཕྱུར་ན་

* Registered:- u/s Karnataka Societies Registration Act. 1960. (No. 66: 03 - 04) and u/s 6 (1) (a) of the Foreign Contribution (Regulation) Act, 1976 u/s 12A of the IT Act 1961, Regd. No. (S-113/12A/CIT/Mys/2005-06) dated 09-5-2006 and u/s 80G(5)(vi) vide No.(S-411/80G/CIT/Mys/2012-13) valid onwards from 24-8-2012

* Offers complete traditional monastic studies and practices, with modern academic school education with traditional monastic curriculum for younger monks.

* Initiates and implements Spiritual, Environment, Community Welfare and Social Development Programs.

၇ နှစ်သတင်းအကျဉ်းချုပ်

Bylakuppe 571104
Mysore Dist.(KS) INDIA
Tele:+91-8223-258435
Fax :+91-8223-258781
Email:office@serajeymonastery.org
Website: serajeymonastery.org

Supreme Spiritual Head :
His Holiness The 14th Dalai Lama

A leading non profit, charitable educational & cultural institute specializing in Tibetan Buddhist Philosophy and Research Studies

ལྷུང་པར་མ་ཟད། པར་ཁྱིམ་གྱི་དོན་རྩུབ་གཞུང་གཅིག་གི་ཤོང་ཚོག་པའང་དག་མི་མཐུན་པ་མང་དུ་བྱུང་བ་དཔེར་
ན། རྟགས་བསལ་རྟགས་གསལ། རིས་སྐྱལ་རོ་སྐྱལ། མཛོན་འཕྱུར་བ་མཛོན་ལྷུང་བ། འབྲེལ་བ་འབྲེལ་བ། མཐའ་
དཔྱད་མཐའ་བཅད། སོ་རེ་མ་སོ་རེ་མས། རྟེན་རྟེན། ཅིག་ཆར་ཅིག་ཆར་སོགས་མིན་ཏུ་མང་པར་སྣང་། འདི་ནི་རྩེ་
བཞུན་ཡིག་ཆ་གཅིག་མོ་མེན་པ་ཡིག་ཆ་གཞན་དང་། མཛོན་བཞུན་བཅས་དུ་མ་ཞིག་གི་ནང་དུ་པར་སྐབས་ཁྱབ་རྩེ་ཁྱབ་
རྩུབ་སྣང་ཡང་དོན་གྱི་ཆ་ནས་གཞུང་དོན་གོ་བ་མེན་པ་ལ་གཞིར་སྟོན་ཆེན་མོ་མེད་པར་བརྟེན། དཔེ་ཁྱིད་དགེ་
གནད་དུ་མ་ཞིག་གིས་འདི་རིགས་རང་སྟེང་འདོག་ན་དཔེ་མཆན་ཆེ་པའི་སྟོང་དགོངས་འཆར་བྱུང་བ་པའིན་སྟེང་
བཅས་ཐེན་ལྷུག་ལྷུས་བྱུང་བ་ལུང་གཞན་པར་རྟེང་དུ་གང་འདོད་རང་སྟེང་བཞག་ཡོད།

༡༩ བོད་གངས་མཁོལ་སྤྱི་གཙུག་ལྷན་པུས་ཀྱི་སྐོར་། གསུང་འབྲུག་ཡོགས་མཁོལ་སྤྱི་གཙུག་ལྷན་པུས་ཀྱི་བོད་གངས་ཀྱི་རིམ་འགོད་
སྤངས་ཐད་མདོ་སྤྱོད་གསུང་གཞིར་ལས་སྤྱོད་དང་མོ། བོད་ལྷ་ལས་དབྱུ་མ་དང་མེར་མཛད་པ་སོགས་མི་འདྲ་བ་སྤྱི་
ཚོགས་ཡིག་སྤྱང་ཡང་། འདིར་བོད་ལྷའི་གོ་རིམ་རྣམས་གཙོ་བོར་མེད་ལྟེས་བྲུ་ཆར་གི་ཚོད་པའི་བར་རིམ་རྣམས་
བསྒྲིགས་པ་ཡིན། བསྒྲུབ་བྲུ་གསུམ་སྟོན་གསུང་གཞིར་བཅས་ཆེ་བཅུན་པའི་ཡིག་ཆ་མིན་ཡང་མེད་ལྟེས་བྲུ་ཆར་གི་
ཡིག་ཆའི་གསུ་སྤྱི་བཞུགས་པར་བརྟེན། འདིར་བོད་བཅུ་དྲུག་གི་མ་མར་བསྒྲིགས་འཇུག་བྲུས་ཡོད། ཆེ་བཅུན་
ཡིག་ཆ་དཔེ་རྒྱུ་ཁག་ཏུ་པར་ཁྲིན་སྤྱི་དོན་རྣམས་ལ་བོད་ཀ་བ་ནས་ཉ་པའི་བར་བོད་དབྱུ་དང་། རྣམ་འབྲེལ་ལ་
བོད་ཀ་བ་ནས་ར་པའི་བར་བོད་བཞིར་བྲུས་ནས་འབྲུལ་མཛོད་དབྱུ་མ་རྒྱར་པལོལ་སོགས་ལ་བོད་རྟགས་མ་མཛོད་
གུང་། འདིར་ཡིག་ཆ་དཔེ་བསྐྱར་མ་བོད་གསུང་བསྒྲིགས་སྐབས་སྤྱི་གཙུག་ལྷན་པུས་ཀྱི་བོད་ཀ་བ་ནས་མ་པའི་བར་བོད་བཅུ་དྲུག་
བྲུས་ནས་བསྒྲིགས་ཡོད།

དེ་ཡང་པོད་དང་པོའི་ནང་རྗེ་བཙུན་པའི་ཀླུ་མར་དང་། ལམས་ལྷ་པོའི་ཀླུ་མར་། ལྷ་པོ་ན་མ་གསུམ་
བཅས་བཞུགས། པོད་གཉིས་པའི་ནང་མར་ཕྱིན་སྐབས་དང་པོའི་ཕྱི་དོན་དབྱ་ནས་ཕྱིན་ལ་ཁོ་ན་ལེས་མར་དང་།
པོད་གསུམ་པའི་ནང་མར་ཕྱིན་སྐབས་དང་པོ་ཕྱོད་ལམ་ཕྱི་དོན་ནས་སྐབས་དང་པོ་མ་རྗེ་གས་མར་དང་། པོད་བཞི་
པའི་ནང་མར་ཕྱིན་སྐབས་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པའི་ཕྱི་དོན་དང་། པོད་ལྷ་པོའི་ནང་མར་ཕྱིན་སྐབས་བཞི་པའི་ཕྱི་
དོན་དང་། པོད་དྲུག་པའི་ནང་མར་ཕྱིན་སྐབས་ལྷ་པོ་ནས་བརྒྱད་པ་ཙམ་སྤའི་ཕྱི་དོན་བཅས་ཆ་ཆར་དང་། པོད་

* Registered- u/s Karnataka Societies Registration Act, 1960. (No. 66: 03 - 04) and u/s 6(1) (a) of the Foreign Contribution (Regulation) Act, 1976 u/s 12A of the IT Act 1961, Regd. No. (S-113/12A/CIT/Mys/2005-06) dated 09-5-2005 and u/s 80G(5)(vi) vide No.(S-411/80G/CIT/Mys/2012-13) valid onwards from 24-8-2012

* Offers complete traditional monastic studies and practices, with modern academic school education with traditional monastic curriculum for younger monks.

- * Initiates and implements Spiritual, Environment, Community Welfare and Social Development Programs

၇ နိဗ္ဗာန်ဝေဒနာတရား

A leading non profit, charitable educational & cultural institute specializing in Tibetan Buddhist Philosophy and Research Studies

* Registered:- u/s Karnataka Societies Registration Act. 1960. (No. 66: 03 - 04) and u/s 6 (1) (a) of the Foreign Contribution (Regulation) Act, 1976 u/s 12A of the IT Act 1961, Regd. No. (S-113/12A/CIT/Mys/2005-06) dated 09-5-2006 and u/s 80G(5)(vi) vide No.(S-411/80G/CIT/Mys/2012-13) valid onwards from 24-8-2012

* Offers complete traditional monastic studies and practices, with modern academic school education with traditional monastic curriculum for younger monks.

* Initiates and implements Spiritual, Environment, Community Welfare and Social Development Programs.

Sera Jey
Monastic University
For Advanced Buddhist
Studies & Practice

Supreme Spiritual Head :
 His Holiness The 14th Dalai Lama

འདུལ་པའི་ལུ་ལྷན་ཁྲིམས་ལུ་

Bylakuppe 571104
 Mysore Dist.(KS) INDIA
 Tele: +91-8223-258435
 Fax : +91-8223-258781
 Email: office@serajeymonastery.org
 Website: serajeymonastery.org

A leading non profit, charitable educational & cultural institute specializing in Tibetan Buddhist Philosophy and Research Studies

༡༠༽ བྱ་བ་འདི་ལ་དངོས་སུ་འཇུག་སྤངས་ཀྱི་སྒོར། ལས་བྱེད་ལ་སྡེ་ཆེན་ལྷན་བཅད་དེ། དང་པོ་ལུང་འཆོལ་མཁན། གཉིས་པ་མ་དཔེ་དང་བསྟར་མཁན། གསུམ་པ་སྟོན་ལྷན་འཇུག་མཁན། བཞི་པ་དཀར་ཆག་སྟོན་མཁན། ལྷ་པ་དེབ་གཟུགས་སྟོན་མཁན་དང་ལྷན་དབྱེ་བའི་ནང་ནས། ལུང་འཆོལ་བ་དང་དཔེ་བསྟར་བ་པལ་ཆེ་བ་བྱེ་ལོ་ (༢༠༡༢) ལོའི་འདུལ་བ་གསར་ཉིད་དང་དབྱེ་མ་གསར་ཉིད་དང་པར་བྱེན་བཅས་འཛིན་གྲུ་ལྷའི་ནང་ནས་ལོ་སྟེ་མའི་རྒྱལ་སྟོན་གནས་རིམ་མཐོ་ཤོས་ཁག་ནས་འདེམས་བསྐྱོས་བྱས། དཀར་ཆག་སྟོན་མཁན་བྱེ་ལོ་ (༢༠༡༢)ལོའི་ལྷ་རམས་འཛིན་གྲུ་བ་རྒྱམས་ཡིན། མོང་གསལ་ལས་བྱེད་རྒྱམས་ཀྱིས་པར་མ་མི་འབྲ་བ་རྒྱམས་དང་པན་ཚུན་ཞིབ་བསྟར་ལེགས་པར་བྱེན་པའི་རྩེས་སུ་དཔེ་བྲིད་དགེ་ཆེན་རྒྱལ་པས་ཐ་མའི་བསྟར་ཞིབ་དང་། དེ་ལས་འོར་ལྷག་ཆད་གསུམ་གང་བྱུང་སྟོན་ལྷན་འཇུག་བསྟོན་མཁན་ལེགས་པར་བྱེན་རྩེས་བསྟར་དུ་མ་དཔེ་ཁག་དང་བསྟར་ནས་བསྟར་སྟོན་ཐངས་གཅིག་བྱས་ནས་ཐ་མའི་གཏན་འབེབས་བྱས་ཡོད།

༡༡༽ ལས་གཞི་འདིའི་བརྒྱུད་རིམ་གྱི་སྒོར། བྱེ་ལོ་ (༢༠༡༢) ལོ་མགོར་སྐབས་དེའི་ཡ་སྟབས་རྩེ་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། དབྱེ་ཆོས་རྒྱལ་གཉིས་དང་། སྐབས་བཅུ་དགུ་པའི་བྲག་མཛོད་དང་། དཔེ་བྲིད་དགེ་ཆེན་རྒྱལ་པ་དང་། དཔེ་བསྟར་མའི་ལས་བྱེད་ཆ་ཆད་ལྷན་ཆོགས་ཀྱིས་ལས་གཞི་འདིའི་ཐོག་བཀའ་བསྟར་ལྷག་པོར་གནང་སྟེ་ཐོག་མའི་ལས་གཞི་གཏན་འབེབས་བྱས། བྱེ་ལོ་ (༢༠༡༣) ལོར་གྲུ་ཆད་ཆོགས་ཁང་ནང་དུ་བསྟར་དུ་ཡ་སྟབས་རྩེ་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་དབྱུར་བཞུགས་ཐོག་དཔེ་བྲིད་དགེ་ཆེན་རྒྱལ་པ་ལྷན་ཆོགས་ཀྱིས་པོད་གངས་གཏན་འབེབས་དང་གོ་རིམ། པར་སྟར་བྱེད་སྟོན་དང་། དག་གཅིག་འགྱུར་དགོས་མིན་སྟོན་དང་། ཐན་རིན་ཆེན་སྤངས་ཤད་འགྲོད་སྤངས་ཡན་ཆད་བཀའ་བསྟར་ལྷག་པོར་གནང་སྟེ་ཐ་མའི་ལས་རིམ་སྟོར་ཐག་བཅད་བྱས་པ་བཅས་སོ། །

པོད་རྒྱལ་ལོ་ ༢༠༡༣ དང་བྱེ་ལོ་ ༢༠༡༥.༩.༡༤ ཉིན་
 སེར་བྱེས་དགེ་བཤེས་ཡ་མ་བསོད་ནམས་ཀྱིས།

* Registered:- u/s Karnataka Societies Registration Act. 1960. (No. 66: 03 - 04) and u/s 6 (1) (a) of the Foreign Contribution (Regulation) Act, 1976 u/s 12A of the IT Act 1961, Regd. No. (S-113/12A/CIT/Mys/2005-06) dated 09-5-2005 and u/s 80G(5)(vi) vide No.(S-411/80G/CIT/Mys/2012-13) valid onwards from 24-8-2012
 * Offers complete traditional monastic studies and practices, with modern academic school education with traditional monastic curriculum for younger monks.
 * Initiates and implements Spiritual, Environment, Community Welfare and Social Development Programs.

དཀའ་ཆག

ཐེ་བཙུན་ཡིག་ཆ་དཔེ་བསྐྱར་མའི་ལས་རིམ་དོ་སློང་མདོར་བསྐྱས། ix

གནས་དང་པོ།

དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་རང་གི་འགྲེལ་པ་དང་མཐུན་པར་འཆད་པ་ལ། ༤

༡༽ བསྐྱན་བཅོས་ཚུལ་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ། ༤

༢༽ བསྐྱན་བཅོས་དངོས་ཀྱི་དོན། ༣༤

༣༽ བསྐྱན་བཅོས་ཀྱི་མཐུག་གི་དོན་སྟོན་པའོ། །ས་བཅད་དངོས་གཞི་བཟུམ་པའི་

སྐབས་སུ་མི་གསལ་ཡང་འོག་ཏུ་ཡོད་པ་ལྟར་བཀོད། ༣༥༠

དང་པོ་བསྐྱན་བཅོས་ཚུལ་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ་ལ། ༤

༡༽ མཆོད་བཛྲོད་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་ཚུལ་པར་དམ་བཅའ་བ། ༤

༢༽ སྟོ་བ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་མཆོན་དོན། ༡༤

༣༽ དགོས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་སྟོན་པས་གསུངས་པར་སྒྲུབ་བ། ༣༡

དང་པོ་མཆོད་བཛྲོད་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་ཚུལ་པར་དམ་བཅའ་ལ། ༤

༡༽ མཆོད་བཛྲོད་དང་། ༤

༢༽ ཚུལ་པར་དམ་བཅའ་བ་གཉིས། ༡༣

དང་པོ་མཆོད་བཛྲོད་ནི། གང་ཞིག་ཀྱང་ལ་ཐུན་པ་གཏན་བཅོམ་ཞིང་། །ཞེས་སོགས་རྟེན་

པ་བྱེད་དང་གསུམ་ཀྱི་སྐབས་སུ། ༤

༡༽ དགོས་དོན། ༥

༡༽ བསྐྱུས་དོན།	༥
༡༽ ཆེག་དོན་གསུམ་ལས།	༥
གསུམ་པ་ཆེག་དོན་ལ།	༥
༡༽ དངོས་དང་།	༥
༡༽ མཐའ་དབྱེད་པ་གཉིས་ལས།	༡༡
གཉིས་པ་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ།	༡༡
༡༽ བཤད་བྱའི་ལུང་དགོད་པ་དང་།	༡༡
༡༽ དེའི་དོན་བཤད་པའོ།	༡༡
གཉིས་པ་དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ།	༡༡
༡༽ དོགས་པ་དང་།	༡༡
༡༽ ལན།	༡༣
གཉིས་པ་སྟོ་བ་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་བས་མཆན་དོན་ལ།	༡༤
༡༽ ཆོས་མངོན་པའི་མཆན་དོན་དང་།	༡༤
༡༽ མངོད་ཀྱི་མཆན་དོན།	༡༡
དང་པོ་ཆོས་མངོན་པའི་མཆན་དོན་ལ།	༡༤
༡༽ དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་དང་།	༡༤
༡༽ བརྟེན་བཀའ་པའི་ཆོས་མངོན་པ།	༡༤
དང་པོ་དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ནི། ཆོས་མངོན་ཤེས་རབ་བྱི་མེད་རྗེས་འབྲང་བཅས། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ།	༡༤
༡༽ སྟོན་དང་།	༡༤
༡༽ གཞུང་དོན་གཉིས་ལས།	༡༤
དང་པོ་སྟོན་དོན་ནི།	༡༤

༡༽ མཚན་ཉིད།	༡༤
༢༽ དབྱེ་བ།	༡༤
༣༽ སེམས་རྟེན།	༡༥
༤༽ རྗེས་འབྲང་གི་དོན་ལ་དབྱད་བ།	༡༧
གཉིས་པ་བརྟན་བཏགས་པའི་ཚོས་མངོན་པ་ནི། དེ་ཐོབ་བྱ་བྱིར་གང་དང་བསྟན་བཅོས་གང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།	༡༩
༡༽ སྤྱིའི་དོན་དང་།	༡༩
༢༽ ཡན་ལག་གི་དོན་གཉིས་ལས།	༢༡
དང་པོ་སྤྱིའི་དོན་ལ།	༡༩
༡༽ མཚན་ཉིད།	༡༩
༢༽ དབྱེ་བ།	༡༩
༣༽ མིང་གིས་འདོགས་པའི་ཚོས་གསུམ་བཤད་བ།	༡༩
༤༽ དེའི་བྱད་ཚོས་གཞན་བཤད་བ།	༢༠
སྐབས་འདིར་སྤྱི་དོན་ལ།	༢༤
༡༽ དགོས་འབྲེལ་ངག་གི་དབྱེ་བ།	༢༤
༢༽ སོ་སོའི་རང་བཞིན།	༢༤
༣༽ གཞུང་གི་ཆོག་གང་གིས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བསྟན་བ།	༢༥
༤༽ དགོས་འབྲེལ་གྱི་ངག་འདིར་ཐོག་མར་བཞོད་པའི་དགོས་པ།	༢༥
༥༽ དགོས་སོགས་ཚོས་བཞིའི་འབྲེལ་བ་ངོས་གཟུང་བ།	༢༥
གཉིས་པ་བསྟན་བཅོས་དངོས་ཀྱི་དོན་ལ། ཟག་བཅས་ཟག་བ་མེད་ཚོས་རྣམས། ། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།	༢༦
༡༽ བརྗོད་བྱ་ངོས་གཟུང་བ།	༢༦
༢༽ དེའི་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་བ།	༢༩

གཉིས་པ་དེའི་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།	༣༩
༡ རོ་མཛོད་བསྟན་དང་།	༣༩
༢ རྒྱས་བཤད་གཉིས་ལས།	༣༠
དང་པོ་མཛོད་བསྟན་ནི།	༣༩
༡ ཟག་བཅས་མཛོད་བསྟན་པ་དང་།	༣༩
༢ ཟག་མེད་མཛོད་བསྟན་པའོ།	༣༧
གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།	༣༠
༡ འདུས་མ་བྱས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	༣༠
༢ འདུས་བྱས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས།	༣༣
གཉིས་པ་འདུས་བྱས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།	༣༣
༡ སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་།	༣༣
༢ སོ་སོར་བཤད་པ།	༣༣
གཉིས་པ་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ།	༣༣
༡ དང་པོ་ཁམས་སྟོན་པའི་གནས།	༣༣
༢ གཉིས་པ་དབང་པོ་སྟོན་པའི་གནས།	༢༠
༣ གསུམ་པ་འཛིག་རྟེན་བསྟན་པའི་གནས།	༡༣༡
༤ བཞི་པ་ལས་བསྟན་པའི་གནས།	༣༣༣
༥ ལྷ་བ་པ་རྒྱས་བསྟན་པའི་གནས།	༣༢༥
༦ ཟླ་བ་ལས་དང་གང་ཟག་བསྟན་པའི་གནས།	༣༠༣
༧ བདུན་པ་ཡེ་ཤེས་བསྟན་པའི་གནས།	༣༣༣
༨ བརྒྱད་པ་སྟོམས་འཇུག་བསྟན་པའི་གནས།	༣༥༤
དང་པོ་ཁམས་སྟོན་པའི་གནས་འཆད་པ་ལ།	༣༣
༡ འདུས་བྱས་ཀྱི་ཕྱོགས།	༣༣

༡༽ མིང་གི་རྣམ་གྲངས།	༡༥
༡༽ སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	༡༦
དང་པོ་འདུས་བྲས་ཀྱི་ཕྱོགས་ནི། འདུས་བྲས་ཆོས་རྣམས་དེ་དག་ཀྱང་། །ཞེས་སོགས་	
ཀང་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་འདྲི།	༡༧
༡༽ སྤྱོདོན་དང་།	༡༧
༡༽ གཞུང་དོན་གཉིས།	༡༨
དང་པོ་སྤྱོདོན་ལ།	༡༧
༡༽ མཆོན་ཉིད།	༡༧
༡༽ དབྱེ་བ།	༡༧
༡༽ རྣམ་གྲངས།	༡༧
༤༽ སྤྱོད་བཤད་པ།	༡༩
༥༽ སྤང་པོ་ལྷ་ཆས་གཅིག་དང་ཆས་ཐ་དད་ལ་དབྱེད་པ།	༡༩
གཉིས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ།	༡༥
༡༽ སྤྱིར་འདུས་བྲས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང་།	༡༥
༡༽ གྲེ་བྲག་ཏུ་ཐག་བཅས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས།	༡༥
གསུམ་པ་སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།	༡༦
༡༽ སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་བཞིན།	༡༦
༡༽ ཆོས་གཞན་བསྐྱུས་ཚུལ། འོག་ཏུ་མ་དཔེ་ལས་ཆོས་གཞན་སྐྱེས་ཚུལ་ཞེས་	
གསལ།	༢༠
༡༽ ཁམས་ཀྱི་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ།	༢༥
དང་པོ་སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ་ལ།	༡༦
༡༽ རང་བཞིན་དངོས།	༡༦
༡༽ གསུམ་པོ་པོ་སེའི་སྤྱོདོན་དགོས་པ་དང་བཅས་པ།	༥༦

༡༽ དེ་དག་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན།	༥༧
དང་པོ་རང་བཞིན་དངོས་ལ། གཞུགས་ནི་དབང་པོ་ལྷ་དང་དོན། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་ གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ།	༩༤
༡༽ སྤྱི་དོན།	༩༤
༢༽ གཞུང་དོན།	༩༧
ལོ་ན། གཞུགས་ནི་དབང་པོ་ལྷ་དང་དོན། ཞེས་པ་ནས། དེ་དག་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་རྟེན། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ།	༩༧
༡༽ སྤྱི་དོན།	༩༧
༢༽ གཞུང་དོན།	༩༠
ལོ་ན་དོན་ལྷ་ཞེས་བཤད་ན། ཞེས་པ་ནས། གཞུགས་རྣམ་གཉིས་དང་རྣམ་ཉི་ཤུ། །ཞེས་ སོགས་རྒྱུ་པ་བཞི་སྐབས་སུ།	༩༠
༡༽ སྤྱི་དོན།	༩༠
༢༽ གཞུང་དོན་གཉིས་ལས།	༩༩
ལྷ་དང་རྣམ་རིག་གྲེད་མིན་ཉིད། ཅེས་བཤད་ན་ཞེས་པ་ནས། གཡེངས་དང་སེམས་མེད་པ་ ཡི་ཡང་། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།	༩༩
༡༽ སྤྱི་དོན།	༩༩
༢༽ གཞུང་དོན།	༡༠
དང་པོ་སྤྱི་དོན་ལ།	༩༩
༡༽ མཚན་ཉིད།	༩༩
༢༽ དབྱེ་བ།	༩༤
༣༽ སྤྱི་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ།	༩༤
༤༽ ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར།	༩༤
༥༽ ཅོད་པ་སྤོང་པའོ།	༩༤

གསུམ་པ་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་ལ་བདུན།	༦༥
༡༽ རོ་པོ་ལ་ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ།	༦༥
༢༽ རྒྱལ་ལ་ལྟོས་པའི།	༦༥
༣༽ རྒྱ་འབྲས་ལ་ལྟོས་པའི།	༦༥
༤༽ མིང་དོན་ལ་ལྟོས་པའི།	༦༦
༥༽ སྤང་བྱ་ལ་ལྟོས་པའི།	༦༦
༦༽ བྱེད་པ་ལ་ལྟོས་པའི།	༦༦
༧༽ རབ་དབྱེ་གཞན་བསྟན་པ།	༦༧

གནས་གཉིས་པ།

གཉིས་པ་དབང་པོ་སྟོན་པའི་གནས་བཤད་པ་ལ།	༧༠
༡༽ དབང་པོའི་རྣམ་གཞག།	༧༠
༢༽ འདུས་བྱས་ཀྱི་སྐྱེ་ཚུལ།	༧༥
༣༽ རྒྱ་ཁྱེན་འབྲས་གསུམ་བཤད་པ།	༧༧
དང་པོ་དབང་པོའི་རྣམ་གཞག་ལ།	༧༠
༡༽ དབང་པོའི་རང་བཞིན།	༧༠
༢༽ སྐབས་སུ་བབ་པའི་དབང་པོའི་ངོ་བོ།	༧༦
༣༽ རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ།	༧༧
༤༽ རྟེན་གཏོང།	༧༧
༥༽ དགེ་སྦྱང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བྱ་དབང་པོ་དུས་ཐོབ་པ།	༧༧
༦༽ དབང་པོའི་ལྷན་ཚུལ།	༧༩
འདིའི་སྐབས་སུ།	༧༠
༡༽ སྐྱེ་དོན་དང།	༧༠

༡༽ གཞུང་དོན་གཉིས།	༢༥
དང་པོ་སྤྱི་དོན་ལ།	༢༠
༡༽ མཚན་ཉིད།	༢༠
༢༽ དབྱེ་བ།	༢༠
༣༽ དེས་ཆོག །	༢༠
༤༽ གང་གིས་གང་ལ་དབང་བྱེད་པ་གཞུང་དོན་དང་སྦྲར་ཉེ་བཤད་བ།	༢༡
གཉིས་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་དབང་པོའི་ངོ་བོ་བཤད་པ་ནི།	༢༦
༡༽ ཆོར་པའི་དབང་པོ་ལྗེའི་ངོ་བོ་དང་།	༢༦
༢༽ ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་གསུམ་དངོས་སུ་བཤད་པ་	༢༧
གསུམ་པ་དབང་པོའི་རབ་དབྱེ་ལ།	༤༡
༡༽ གྲོགས་ལ་ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ།	༤༡
༢༽ རྩ་འབྲས་ལ་ལྟོས་པའི།	༤༡
༣༽ རོ་བོ་ལ་ལྟོས་པའི།	༤༡
༤༽ སྤང་བྱ་ལ་ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ་དང་བཞི།	༤༡
བྱག་པ་དབང་པོའི་ལྡན་ཚུལ་ལ།	༤༤
༡༽ དེས་ལྡན་དང་།	༤༤
༢༽ མིང་ལྡན་གཉིས།	༤༥
གཉིས་པ་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྐྱེ་ཚུལ་ལ།	༤༥
༡༽ གཟུགས་ཅན་ཀྱི་སྐྱེ་ཚུལ་དང་།	༤༥
༢༽ གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་ཚུལ་གཉིས།	༤༦
དང་པོ་གཟུགས་ཅན་ཀྱི་སྐྱེ་ཚུལ་ནི། འདོད་ན་དབང་པོ་མེད་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀླང་བ་	
བཞིའི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།	༤༥

༡༽ སྤྱི་དོན་དང་།	༡༥
༢༽ གཞུང་དོན།	༡༦
གཉིས་པ་གཞུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་ཚུལ་ལ།	༡༧
༡༽ བསྟན།	༡༧
༢༽ བཤད་གཉིས་ལས།	༧༡
དང་པོ་མདོར་བསྟན་ནི། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ངེས་ལྷན་ཅིག །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་བ་	
བྱེད་དང་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།	༡༧
༡༽ སྤྱི་དོན་དང་།	༡༧
༢༽ གཞུང་དོན་ནི་	༧༡
ས་མང་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།	༧༣
༡༽ མཚུངས་ལྡན་གྱི་འདུ་བྱེད་དང་།	༧༣
༢༽ མཚུངས་ལྡན་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་བཤད་པ་ལ།	༧༥
གཉིས་པ་མཚུངས་ལྡན་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་བཤད་པ་ལ།	༧༦
༡༽ དབྱེ་བ།	༧༦
༢༽ སོ་སའི་མཚན་ཉིད།	༧༦
༣༽ མཐུག་བསྟུ་བ།	༡༡༩
གཉིས་པ་སོ་སའི་མཚན་ཉིད་ལ།	༧༦
༡༽ རོབ་མ་རོབ་བཤད་བ།	༧༦
༢༽ སྐལ་མཉམ་བཤད་བ།	༡༠༣
༣༽ འདུ་ཤེས་མེད་པ་བཤད་བ།	༡༠༩
༤༽ སྦྱོམས་འཐུག་གཉིས་བཤད་བ།	༡༠༥
༥༽ སྟོག་བཤད་བ།	༡༠༧
༦༽ མཚན་ཉིད་བཞི་བཤད་བ།	༡༡༡

༡༽ ཚོགས་གསུམ་བཤད་བ་	༡༡༩
དང་པོ་ཐོབ་མ་ཐོབ་བཤད་བ་ལ།	༧༤
༡༽ ཐོབ་བ་བཤད་བ་དང་།	༧༥
༢༽ མ་ཐོབ་བ་བཤད་བ་གཉིས་ལས།	༡༠༣
དང་པོ་ཐོབ་བ་བཤད་བ་ནི། ཐོབ་བ་རྟེན་དང་ལྡན་པའོ། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།	༧༥
༡༽ སྤྱི་དོན་དང་།	༧༥
༢༽ གཞུང་དོན།	༡༠༣
དང་པོ་སྤྱི་དོན་ལ།	༧༥
༡༽ མཆན་ཉིད།	༧༥
༢༽ དབྱེ་བ།	༧༥
༣༽ དེའི་བྱང་པར་གྱི་ཚུལ།	༧༥
གསུམ་པ་དེའི་བྱང་པར་གྱི་ཚུལ་ལ།	༧༥
༡༽ ཐོབ་བ་རྩལ་ཡོད་དུ་བཤད་བ།	༧༥
༢༽ ཐོབ་བ་ཐོབ་པའི་ཐོབ་བ་ཐོབ་བྱའི་ཚུལ་གསུམ་གྱི་བྱང་པར་བཤད་བ།	༧༦
༣༽ རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་མ་བསྐྱུས་གྱི་བྱང་པར།	༧༧
༤༽ དུས་གསུམ་གྱི་བྱང་པར།	༡༠༠
༥༽ དགེ་སོགས་གསུམ་གྱི་བྱང་པར།	༡༠༠
༦༽ ཁམས་གསུམ་གྱི་བྱང་པར།	༡༠༡
༧༽ སློབ་མི་སློབ་གྱི་བྱང་པར།	༡༠༡
༨༽ སྤང་བྱ་ཡིན་མ་ཡིན་གྱི་བྱང་པར།	༡༠༡
༩༽ དམིགས་བསལ་བཤད་བ་དང་དབྱེ།	༡༠༡

གཉིས་པ་མ་ཐོབ་པ་སྟོན་པ་ནི། མ་ཐོབ་མ་བསྐྱེབས་ལུང་མ་བསྟན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་	
སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།	༡༠༣
༡༽ སྤྱི་དོན་དང་།	༡༠༣
༢༽ གཞུང་དོན་ནི་	༡༠༣
དང་པོ་སྤྱི་དོན་ནི།	༡༠༣
༡༽ མཆན་ཉིད།	༡༠༣
༢༽ དབྱེ་བ།	༡༠༣
༣༽ ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་གསུམ།	༡༠༣
གཉིས་པ་སྐལ་མཉམ་བཤད་པ་ནི། སྐལ་མཉམ་སེམས་ཅན་འབྲ་བའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་	
སྐབས་སུ།	༡༠༣
༡༽ མཆན་ཉིད།	༡༠༣
༢༽ དབྱེ་བ།	༡༠༤
༣༽ རྟོགས་པར་གཅོད་པ་གསུམ།	༡༠༤
བཞི་པ་སྟོམས་འཇུག་གཉིས་བཤད་པ་ལ།	༡༠༥
༡༽ འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་	༡༠༥
༢༽ འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག །མ་དཔེ་ནང་དུ་གསུམ་པ་ཞེས་འཁོད་ཀྱང་གཉིས་པ་	
རེད་འདུག་	༡༠༥
༣༽ དེ་གཉིས་ཀའི་རྟོན་ཐུན་མོང་དུ་བསྟན་པ་	༡༠༥
ལྷ་པ་སྟོག་བཤད་པ་ནི། སྟོག་ནི་ཆེ་ཡིན་ཤོད་དང་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་	
སྐབས་སུ།	༡༠༥
༡༽ སྟོག་གི་དབང་པོའི་མཆན་ཉིད།	༡༠༥
༢༽ དབྱེ་བ།	༡༠༧
༣༽ བྱད་ལས་དང་ལུན་ཏེ།	༡༡༠

གསུམ་པ་རྒྱ་རྒྱུ་འབྲས་བྱ་གསུམ་བཤད་པ་ལ།	༡༡༥
༡༽ རྒྱ་བཤད་པ།	༡༡༥
༢༽ འབྲས་བྱ་བཤད་པ།	༡༡༧
༣༽ རྒྱ་བཤད་པ།	༡༣༣
དང་པོ་རྒྱ་བཤད་པ་ནི། བྱེད་རྒྱ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་	༡༡༥
༡༽ སྤྱི་འོན་དང་།	༡༡༥
༢༽ གཞུང་འོན་གཉིས།	༡༡༧
དང་པོ་སྤྱི་འོན་ནི།	༡༡༥
༡༽ རྒྱ་ལ་མཆོན་ཉིད།	༡༡༥
༢༽ དབྱེ་བ།	༡༡༥
༣༽ བསྐྱུ་བ།	༡༡༥
༤༽ སོ་སོའི་རང་བཞིན།	༡༡༦
༥༽ རྒྱ་བྱག་བྱུ་བ་མཐའ་སྤྱོད་བཤད་པ།	༡༡༦
༦༽ རྒྱ་བྱག་འགལ་མི་འགལ་ལ་དབྱེད་པ།	༡༡༦
གཉིས་པ་འབྲས་བྱ་བཤད་པ་ནི། འབྲས་བྱས་བྱལ་བཅས་འབྲས་བྱ་ཡིན། ཞེས་སོགས་	
ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།	༡༡༧
༡༽ སྤྱི་འོན་དང་།	༡༡༧
༢༽ གཞུང་འོན་གཉིས།	༡༣༠
དང་པོ་སྤྱི་འོན་ནི།	༡༡༧
༡༽ འབྲས་བྱའི་མཆོན་ཉིད།	༡༡༧
༢༽ དབྱེ་བ།	༡༡༧
༣༽ སོ་སོའི་རང་བཞིན།	༡༡༧
༤༽ འབྲས་བྱ་གང་རྒྱ་གང་གི་འབྲས་བྱ་ཡིན་པ།	༡༣༠

༡༥ དེ་དག་ལ་དྲོགས་པ་གཙོ་བོ་དང་ལྷན་སྐྱེས་པ་དང་ལྷན་སྐྱེས་པ་	༡༣༡
གསུམ་པ་རྒྱུ་བཤད་པ་ལ།	༡༣༣
༡༥ བསྟན་པ།	༡༣༣
༡༦ བཤད་གཉིས།	༡༣༤
དང་པོ་བསྟན་པ་ནི། རྒྱུ་ལྷན་པོ་དག་ཏུ་གསུངས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།	
གཉིས་ལས།	༡༣༣
དང་པོ་ལ།	༡༣༣
༡༥ རྒྱུ་ཀྱི་མཚན་ཉིད།	༡༣༣
༡༦ དབྱེ་བ།	༡༣༣
༡༧ སོ་སོའི་རང་བཞིན།	༡༣༣
༡༨ རྒྱུ་གང་གི་དུས་གང་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པ།	༡༣༣
༡༩ དངོས་སོ་གང་རྒྱུ་དུས་སྐྱེད་པ།	༡༣༣
གཉིས་པ་རྒྱུ་པར་བཤད་པ་ལ། འདོད་ཡིད་དགེ་དང་མི་དགེ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་	
སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།	༡༣༤
དང་པོ་ནི།	༡༣༤
༡༥ སྤྱིར་སེམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ།	༡༣༤
༡༦ དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དང་སྤྱིར་བཤད་པ།	༡༣༥
༡༧ ཁམས་གསུམ་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་གང་མཛོན་དུ་གྱུར་བ་ན་གསར་དུ་	
དུ་སྐྱེད་པ་	༡༣༥
དང་པོ་སྤྱིར་སེམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ལ།	༡༣༤
༡༥ སེམས་བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ།	༡༣༤
༡༦ ཉི་ཤུར་དབྱེ་བ།	༡༣༥

༡༽ དེ་གཉིས་གང་ཁྱབ་ཆེ་བ་འདྲ་བ་.....	༡༣༥
གཉིས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དང་སྒྲུབ་པ་ལ།	༡༣༥
༡༽ དུས་ནམ་གྱི་ཆེ་རྒྱུ་དང་རྒྱུ་ཅན་དུ་འགྱུར་བ།	༡༣༥
༢༽ སེམས་པ་ཐུག་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་དང་རྒྱུ་ཅན་དུ་སྒྲུབ་བ།	༡༣༦
༣༽ སེམས་ཉི་ཤེས་རྒྱུ་དང་རྒྱུ་ཅན་དུ་སྒྲུབ་བ་.....	༡༣༠

གནས་གསུམ་པ།

གནས་གསུམ་པ་འཛིག་རྟེན་བསྐྱེད་པའི་གནས་བཤད་པ་ལ།	༡༣༡
༡༽ སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན།	༡༣༡
༢༽ སྣོད་གྱི་འཛིག་རྟེན་བཤད་པ་.....	༡༣༢
དང་པོ་སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་བཤད་པ་ལ།	༡༣༡
༡༽ སེམས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ།	༡༣༡
༢༽ ཆོས་ཀྱི་བྱུང་བ་ལ།	༡༣༢
༣༽ རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་.....	༡༣༥
དང་པོ་སེམས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་ལ།	༡༣༡
༡༽ ཁམས་གསུམ་བཤད་པ་དང་།	༡༣༡
༢༽ འགྲོ་བ་ལྔ་བཤད་པ་.....	༡༣༢
གསུམ་པ་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།	༡༣༥
༡༽ འཇུག་ཚུལ།	༡༣༥
༢༽ གནས་ཚུལ།	༡༤༡
༣༽ འགྲོ་ཚུལ།	༡༤༡
དང་པོ་འཇུག་ཚུལ་ལ།	༡༣༥

༡༽ གང་དུ་འབྲུག་པའི་སྤྲེ་གནས།	༡༣༥
༢༽ གང་གིས་འབྲུག་པའི་བར་སྤྲོད་གཉིས།	༡༣༦
འདི་གང་འཆི་དང་སྤྲེ་བ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།	༡༣༧
༡༽ བར་སྤྲོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད།	༡༣༧
༢༽ དབྲེ་བ།	༡༣༧
༣༽ སྐབ་བྲེད།	༡༣༨
༤༽ ས་ཚུགས།	༡༤༣
༥༽ ཆོས་ཀྱི་བྲད་པར།	༡༤༣
༦༽ སྤྲེ་གནས་སུ་འབྲུག་ཚུལ།	༡༤༨
༧༽ འགྲོ་ཚུལ།	༡༥༠
༨༽ ཁ་དོག་དང་ཉམས་སྒྲུབ་གི་བྲད་པར་ཉེ་བརྒྱད།	༡༥༡
གསུམ་པ་སྐབ་བྲེད་ལ།	༡༣༨
༡༽ ཚིང་བ་དང་།	༡༣༨
༢༽ ལན་གཉིས།	༡༣༨
གཉིས་པ་ལན་ལ།	༡༣༨
༡༽ རིགས་པའི་སྐབ་བྲེད་དང་།	༡༣༨
༢༽ ལུང་གི་སྐབ་བྲེད།	༡༤༠
༣༽ བར་སྤྲོད་ན་གནས་པའི་རྟགས་བཤད་པ།	༡༤༣
ལྔ་པ་ཆོས་ཀྱི་བྲད་པར་ལ།	༡༤༣
༡༽ བར་སྤྲོད་ཀྱི་ཐོངས་ཚད།	༡༤༣
༢༽ ཆེ་ཆད།	༡༤༤
༣༽ དུལ་ཀྱི་བྲད་པར།	༡༤༥
༤༽ ལུས་མཐུ།	༡༤༥

༥༥ མིང་གི་བྱུང་བར་ངེས་ཚིག་དང་བཅས་པ་	༡༤༧
བཞི་པ་རྒྱས་མཐུ་ལ།	༡༤༦
༡༽ རྩ་འབྲུལ་གྱི་བྱུང་བར།	༡༤༦
༢༽ རོ་མོ་འེ་བྱུང་བར།	༡༤༧
༣༽ བར་དོར་དགེ་སྤྲིག་གི་ལས་སོགས་པ་ཡོད་མེད་དབྱེད་པ།	༡༤༧
༤༽ ཁ་ཟས་ཀྱི་བྱུང་བར་	༡༤༨
གཉིས་པ་གནས་ཚུལ་ལ།	༡༥༡
༡༽ གང་ལ་གནས་པ་སེམས་ཅན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ།	༡༥༡
༢༽ གང་གིས་གནས་པ་ཟས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ།	༡༥༢
དང་པོ་གང་ལ་གནས་པ་སེམས་ཅན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལ།	༡༥༡
༡༽ བསྟན།	༡༥༣
༢༽ བཤད།	༡༥༣
༣༽ བསྟུ་བ་གསུམ།	༡༥༤
གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།	༡༥༣
༡༽ གནས་སྐབས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ།	༡༥༣
༢༽ སྐབས་སུ་བབ་པའི་རོ་བོ།	༡༥༤
༣༽ ཡན་ལག་གསུམ་དཔེ་དང་སྤྱར་བའོ།	༡༥༤
གཉིས་པ་གང་གིས་གནས་པ་ཟས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ་ནི། སྤྱི་དོན་ལ།	༡༥༦
༡༽ ཟས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་	༡༥༦
༢༽ དབྲེ་བ།	༡༥༧
༣༽ སོ་སོའི་རང་བཞིན།	༡༥༧
༤༽ བྱེད་ལས་	༡༥༧

གཉིས་པ་སྟོང་གི་འཛིག་རྟེན་བཤད་པ་ལ།	༡༤༣
༡༽ རིམ་པ་དང་ཚད་དངོས།	༡༤༣
༢༽ གཞིའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཚད།	༢༠༤
༣༽ ཚད་དེ་ཉིད་ཟྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།	༢༡༣
དང་པོ་རིམ་པ་དང་ཚད་དངོས་ལ།	༡༤༣
༡༽ རྟེན་དཀྱིལ་འཁོར་གསུམ།	༡༤༣
༢༽ བརྟེན་པ་རིམ་ཚོ་སྒྲིང་གསུམ།	༡༤༥
༣༽ སེམས་ཅན་གྱི་སྟོང་ཟྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།	༡༥༤
གཉིས་པ་བརྟེན་པ་རིམ་ཚོ་སྒྲིང་གསུམ་ལ།	༡༤༥
༡༽ རི།	༡༤༥
༢༽ མཚོ།	༡༤༦
༣༽ སྒྲིང་བཤད་པ་	༡༤༧
གསུམ་པ་སྒྲིང་བཤད་པ་ལ།	༡༤༧
༡༽ སྒྲིང་གི་གཙོ་བོ་དང་།	༡༤༨
༢༽ སྒྲིང་ཐན་བཤད་པ།	༡༤༩
༣༽ འཇམ་བུའི་སྒྲིང་གི་བྱད་ཚོས་ཟྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་	༡༥༠
གསུམ་པ་སེམས་ཅན་གྱི་སྟོང་ཟྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ།	༡༥༤
༡༽ དངོས་དང་།	༡༥༤
༢༽ དེ་དག་གི་སྟོས་པ་	༢༠༧
དང་པོ་དངོས་ལ།	༡༥༤
༡༽ དན་སོང་བའི་གནས་དང་།	༡༥༤
༢༽ མཐོ་རིམ་གྱི་གནས་བཤད་པ་	༡༥༦

གཉིས་པ་མཐོ་རིས་ཀྱི་གནས་བཤད་པ་ལ། མིའི་གནས་བཤད་ཟིན། ལྷ་གནས་བཤད་པ་ལ།	༡༥༤
༡༽ ལས་དང་འབྲེལ་བའི་ལྷ་གནས་དང་།	༡༥༥
དང་པོ་ལས་དང་འབྲེལ་བའི་ལྷ་གནས་ལ།	༡༥༥
༡༽ རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་གནས་དང་།	༡༥༥
༢༽ སུམ་ཅུ་ཙུག་གསུམ་པའི་གནས།	༢༠༣
དང་པོ་རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་གནས་ལ།	༡༥༥
༡༽ གཞལ་མེད་ཁང་ལ་བརྟེན་པ་དང་།	༡༥༥
༢༽ རི་རབ་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས་	༢༠༣
དང་པོ་གཞལ་མེད་ཁང་ལ་བརྟེན་པ་ལ། ཉི་ཁྱེ་ལྷན་པོའི་བྱེད་ནའོ། །ཞེས་སོགས་ཀླང་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ།	༡༥༥
༡༽ སྤྱི་དོན་དང་།	༡༥༥
༢༽ གཞུང་དོན་གཉིས་ལས།	༡༥༧
དང་པོ་སྤྱི་དོན་ལ།	༡༥༥
༡༽ ཉི་ཁྱེ་རི་ཙམ་ནས་འཆར་བ།	༡༥༥
༢༽ ཉི་ཁྱེའི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་ཆད།	༡༥༥
༣༽ བྱད་ཆོས་རྒྱས་པར་བཤད་བ།	༡༥༥
༤༽ ཞར་ལ་སྐར་མའི་ཆད་བསྟན་བ་	༡༥༧
འོ་ན་ཉི་མས་གླིང་བཞི་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་རི་ལྟ་བུ་ཞིན། ནམ་བྱེད་ཉི་མ་རྒྱབ་པ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།	༡༥༧
༡༽ སྤྱི་དོན་དང་།	༡༥༧
༢༽ གཞུང་དོན་གཉིས་ལས།	༡༥༩

དང་པོ་སྤྱི་དོན་ལ།	༡༥༧
༡༽ དགག།	༡༥༧
༢༽ གཞག་གཉིས།	༡༥༧
འོ་ན་ཉིན་མཚན་རིང་ཐུང་དུ་འགྱུར་བའི་དུས་དང་དབྱར་དགུན་གྱི་ཉི་མའི་ཕྱོག་དུས་རིམ་ལྟ་	
བུ་ཞེན། དབྱར་གྱི་ཆེ་བ་གཉིས་པ་ཡི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་བ་བཞིའི་སྐབས་སུ་གཉིས་	
ལས།	༡༥༩
༡༽ སྤྱི་དོན་དང་།	༡༥༩
༢༽ གཞུང་དོན་གཉིས་ལས།	༡༧༧
དང་པོ་སྤྱི་དོན་ལ།	༡༥༩
༡༽ དུས་གྱི་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་བསྟན་པ།	༡༥༩
༢༽ དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འདུལ་བའི་ལུགས་གྱི་གཞི་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་ཏེ་	
བསྟན་པ།	༡༧༥
༣༽ གཞུང་འདིའི་སྐབས་དོན་དང་སྤྱིར་བཏོན་པའི་ལུགས་གྱི་དབྱར་དགུན་གྱི་ཉི་	
མའི་ཕྱོག་དུས་བཤད་པ།	༡༧༥
དང་པོ་དུས་གྱི་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་བསྟན་པ་ལ།	༡༥༩
༡༽ དུས་གྱི་ཕྱི་མོ་	༡༥༩
༢༽ དེ་ལས་ཕྱེ་བའི་དུས་ཆེགས་གྱི་རྣམ་གཞག་	༡༥༩
༣༽ དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞག་མི་ཐུབ་འདོར་བའི་ཚུལ་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་པ་	༡༧༩
གཉིས་པ་དེ་ལས་ཕྱེ་བའི་དུས་ཆེགས་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ།	༡༥༩
༡༽ དེས་དང་།	༡༥༩
༢༽ དུས་བཞི་ཕྱེ་བའི་ཐུག་ཏུ་བཤད་པ་	༡༥༩
གཉིས་པ་དུས་བཞི་ཕྱེ་བའི་ཐུག་ཏུ་བཤད་པ་ལ།	༡༥༩
༡༽ ཉི་མའི་བསྐྱོད་པའི་དབང་གིས་ལོ་གཅིག་ལ་དུས་བཞིར་འབྱུང་ཚུལ།	༡༥༩

༡༽ རྒྱ་བའི་བཞོད་པའི་དབང་གིས་དུས་བཞི་ལ་རྒྱ་བ་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་ཚུལ།	༡༥༤
༡༽ ལོ་དང་དུས་ཀྱི་འགོ་འཛིན་ཚུལ་དངོས་	༡༥༥
གསུམ་པ་ལོ་དང་དུས་ཀྱི་འགོ་འཛིན་ཚུལ་དངོས་ལ་	༡༥༥
༡༽ དགག།	༡༥༥
༡༽ བཞག་གཉིས་ལས།	༡༥༧
གསུམ་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞག་མི་ཐུབ་པ་དང་ལོལ་དོར་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། འདྲིར་མ་དཔེ་	
ལས་བཞི་བ་ཞེས་འཁོད་ཀྱང་གསུམ་པ་ཡིན་ནམ་བཟླ།	༡༥༩
༡༽ ཞག་མི་ཐུབ་དོར་བའི་ཚུལ།	༡༥༩
༡༽ གསོ་སྦྱང་བཅུ་བཞི་པའི་དུས་ངོས་གཞུང་བ།	༡༥༩
༡༽ རྒྱ་ལོལ་འདོར་བའི་རྒྱ་མཆན་དང་བཅས་པ་	༡༥༤
གསུམ་པ་གཞུང་འདྲིའི་སྐབས་དོན་དང་སྦྱར་ཏེ་མཛོན་པའི་ལུགས་ཀྱི་དབྱར་དབྱན་གྱི་ཉི་	
མའི་ལྷོག་དུས་བཤད་པ་ལ།	༡༥༤
༡༽ དགག།	༡༥༧
༡༽ བཞག་གཉིས།	༡༥༥
གཉིས་པ་ཞར་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་ཆོད་བཤད་པ་ལ།	༣༠༥
༡༽ ལུས་ཆད།	༣༠༥
༡༽ ཆོ་ཆད་གཉིས།	༣༠༥
གསུམ་པ་ཆད་དེ་ཉིད་ཁྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ།	༣༡༣
༡༽ དངོས་དང་།	༣༡༣
༡༽ ཞར་བྱང་།	༣༡༥
ཞར་བྱང་ལ།	༣༡༥
༡༽ བསྐྱལ་ཆེན་གྱི་ཞར་བྱང་དང་།	༣༡༥

༡༽ འཛིག་བསྐལ་གྱི་ཞར་བྱང་..... ༣༣༡

གནས་བཞི་ལ།

གནས་བཞི་བ་ལས་བསྟན་པའི་གནས་བཤད་བ་ལ། ༣༣༣

 ༡༽ མཚམས་སྒྱར་བ་དང་། ༣༣༣

 ༢༽ ལས་དངོས་བཤད་བ་གཉིས། ༣༣༣

གཉིས་བ་ལས་དངོས་བཤད་བ་ལ། ༣༣༣

 ༡༽ རོ་བོ་དང་། ༣༣༣

 ༢༽ མདོ་ལས་བྱང་བའི་རྣམ་གྲངས་..... ༣༤༡

དང་བོ་རོ་བོ་ལ། ༣༣༣

 ༡༽ བསྟན། ༣༣༣

 ༢༽ བཤད་གཉིས། ༣༣༤

དེ་ནི་སེམས་བ་དང་དེས་བྱས། ཞེས་སོགས་རྒྱུ་བ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། ༣༣༣

 ༡༽ སྤྱི་དོན་དང་། ༣༣༣

 ༢༽ གཞུང་དོན་གཉིས་ལས། ༣༣༤

དང་བོ་སྤྱི་དོན་ལ། ༣༣༣

 ༡༽ མཚན་ཉིད། ༣༣༣

 ༢༽ དབྱེ་བ། ༣༣༣

 ༣༽ རྣམ་གྲངས། ༣༣༣

 ༤༽ བྱང་པར་གྱི་ཆོས་..... ༣༣༥

བཞི་བ་བྱང་པར་གྱི་ཆོས་ལ། ༣༣༥

 ༡༽ ལས་ངེས་པའི་ཚུལ། ༣༣༥

༡༽ ལས་འབེལ་ཆེ་བ།	༣༣༥
༡༽ ལས་མ་བྱས་པ་དང་མི་སྤང་བ། དཔེ་གཞི་ལས་གསུམ་པ་ཞེས་པ་ཆད་འདུག།	༣༣༥
༤༽ བྱས་པ་ཆུད་མི་ཟ་བ།	༣༣༥
༥༽ ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་འབྲས་བྱ་འབྱིན་ཚུལ་	༣༣༥
གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ།	༣༣༥
༡༽ ལས་ཀྱི་རང་བཞིན།	༣༣༧
༡༽ ལས་གསུམ་སྤྱི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར།	༣༣༧
༡༽ རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བ་	༣༣༠
གསུམ་པ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བ་སྟོན་པ་ལ།	༣༣༠
༡༽ བསྟན།	༣༣༠
༡༽ བཤད་གཉིས།	༣༣༠
གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།	༣༣༠
༡༽ སྟོན་པ།	༣༣༠
༡༽ ལྡན་ཚུལ།	༣༣༥
༡༽ རྩོམ་གཏོང་།	༣༣༧
༤༽ ལྡན་པའི་གང་ཟག་བཤད་པ་	༣༤༧
དང་པོ་སྟོན་པ་ལ།	༣༣༠
༡༽ བསྟན།	༣༣༠
༡༽ བཤད་གཉིས།	༣༣༣
གསུམ་པ་ཐོབ་གཏོང་བཤད་པ་ལ།	༣༣༧
༡༽ ཐོབ་ཚུལ་དང་།	༣༣༧
༡༽ གཏོང་ཚུལ་གཉིས།	༣༤༧

དང་པོ་ཐོབ་ཚུལ་ལ།	༣༩༧
༡༽ སྤྲོམ་པའི་ཐོབ་ཚུལ།	༣༩༧
༢༽ སྤྲོམ་མེན་གྱི་ཐོབ་ཚུལ།	༣༩༯
༣༽ བར་མའི་ཐོབ་ཚུལ།	༣༩༯
དང་པོ་སྤྲོམ་པའི་ཐོབ་ཚུལ་ལ།	༣༩༠
༡༽ ཇི་ལྟར་ཐོབ་པ།	༣༩༠
༢༽ གང་ཐོབ་པའོ། འོག་ཏུ་གང་ལས་ཐོབ་པ་ཞེས་གསལ།	༣༩༤
དང་པོ་ཇི་ལྟར་ཐོབ་པ་ལ།	༣༩༧
༡༽ བསམ་གཏན་གྱི་སྤྲོམ་པའི་ཟག་མེད་གྱི་སྤྲོམ་པའི།	༣༩༧
༢༽ སོ་ཐར་གྱི་སྤྲོམ་པའི་ཐོབ་ཚུལ།	༣༩༤
གང་ཞིག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་འགོ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་བཞིའི་སྐབས་སུ།	༣༩༩
༡༽ སྤྱི་དོན།	༣༩༩
༢༽ གཞུང་དོན།	༣༩༩
དང་པོ་སྤྱི་དོན་ནི།	༣༩༩
༡༽ སྐབས་ཡུལ་དགོན་མཆོག་གསུམ་ངོས་གཞུང་བ།	༣༩༩
༢༽ དེ་གོལ་བ་དོན་གཉིད་གྱི་སྐབས་སུ་འོས་པའི་རྒྱ་མཆན།	༣༩༩
༣༽ རྒྱ་གང་ལ་བཞེན་ནས་ཚུལ་རི་ལྟར་དུ་སྐབས་སུ་འགོ་བ།	༣༩༧
༤༽ སྐབས་སུ་སོང་བའི་ཕན་ཡོན།	༣༩༤
༥༽ སྐབས་འགྲོའི་བསྐྱབ་བྱ་བ་འདད་པ་	༣༩༤
གཉིས་པ་མདོ་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་གངས་ལ།	༣༩༡
༡༽ མཆན་ཉིད།	༣༩༡
༢༽ མཆན་གཞིའི་དབྱེ་བ།	༣༩༡

གཉིས་པ་མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་ལ་ཡང་།	༣༥༡
༡༽ རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ།	༣༥༡
༢༽ རྟེན་ཀྱི་སྒོ་ནས།	༣༥༥
༣༽ འབྲས་བུའི་སྒོ་ནས།	༣༥༢
༤༽ རོ་བོའི་སྒོ་ནས།	༣༥༢
༥༽ བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བའོ། འོག་ཏུ་བྱེ་བྲག་ཅེས་གསལ།	༣༥༤
ལྷ་བ་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ལ།	༣༥༤
༡༽ སྤང་བྱ་སྤྱི་བ་བ་གསུམ་བཤད་པ། ས་བཅད་བཟམ་པའི་སྐབས་སུ་སྤྱི་བ་གཉིས་ ཞེས་གསལ།	༣༥༤
༢༽ རྟེན་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་བཤད་པ།	༣༥༩
༣༽ ཆ་མཐུན་ཀྱི་དགེ་ཅ་གསུམ་བཤད་པ།	༣༥༩
༤༽ རྣམ་གངས་གཞན་བསྟན་པ་	༣༥༩
དང་པོ་སྤང་བྱ་སྤྱི་བ་བ་གསུམ་བཤད་པ་ལ། མཚམས་མེད་པ་ཡི་ལས་རྣམས་དང་། ཞེས་ སོགས་ཀྱང་བ་བཞིའི་སྐབས་སུ།	༣༥༤
༡༽ སྤྱི་དོན།	༣༥༤
༢༽ གཞུང་དོན།	༣༦༦
དང་པོ་སྤྱི་དོན་ལ།	༣༥༤
༡༽ མཚམས་མེད་ཀྱི་སྤྱི་བ་བ།	༣༥༤
༢༽ རྟེན་མོངས་པའི་སྤྱི་བ་བ།	༣༦༦
༣༽ རྣམ་སྤྱི་བ་ཀྱི་སྤྱི་བ་བཤད་པ་	༣༦༦
གཉིས་པ་བརྟེན་བྱ་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་བཤད་པ་ནི། གསུམ་བ་བསོད་ནམས་བྱ་བ་ དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།	༣༦༢
༡༽ སྤྱི་དོན།	༣༦༢

༡༽ གཞུང་དོན་གཉིས།	༣༧༩
དང་པོ་སྤྱི་དོན་ནི།	༣༤༧
༡༽ སྤྱིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི།	༣༤༧
༢༽ ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི།	༣༧༡
༣༽ སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་བཤད་པ་	༣༧༣
དང་པོ་སྤྱིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་ལ།	༣༤༧
༡༽ སྤྱིན་པའི་མཚན་ཉིད།	༣༤༧
༢༽ དབྱེ་བ།	༣༤༩
༣༽ སྤྱིན་པ་གཏོང་ཚུལ།	༣༤༩
གསུམ་པ་སྤྱིན་པ་གཏོང་ཚུལ་ལ་གསུམ།	༣༤༧
༡༽ སྤྱིན་བདག་གི་བྱུང་བར།	༣༤༧
༢༽ དངོས་པོའི་བྱུང་བར།	༣༤༧
༣༽ ཞིང་གི་བྱུང་བར་ལས་སྤྱིན་པ་བྱུང་བར་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ལ།	༣༧༠
གཉིས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་ལ།	༣༧༡
༡༽ དེའི་མི་མཐུན་སྟོགས་བཤད་པ།	༣༧༡
༢༽ ཚུལ་ཁྲིམས་དང་།	༣༧༣
༣༽ དེའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་	༣༧༣
གསུམ་པ་སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་ལ།	༣༧༣
༡༽ དངོས་དང་།	༣༧༣
༢༽ གཞི་གསུམ་གྱི་འབྲས་བྱ་བཤད་པ་	༣༧༩

གནས་ལྗེ་ལ།

འདིར་གནས་ལྗེ་བ་སྤྱ་རྒྱས་བསྟན་བ་འཆད་བ་ལ། མཆོམས་སྤྱར། སྤྱ་རྒྱས་དངོས། དེ་རི་
ལྟར་སྒྲོང་ཚུལ། སྤངས་པའི་འབྲས་བྱ་ཡོངས་ཤེས་སོ། ཞེས་ས་བཅད་བྱེ་བ་ཙམ་ལས་འོག་
ནས་དེ་དག་ངོས་འཛིན་གསལ་བར་མི་སྤྱང་། ༣༥

གནས་འདིའི་སྤྱི་དོན་བྱུང་མོང་དུ་སྟོན་པའི་ཉོན་མོངས་བ་ལ། ༣༥

༡༽ མཆོན་ཉིད། ༣༥

༢༽ དབྱེ་བ། ༣༥

༣༽ རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་ ༣༩

༤༽ སེམས་སྤྱ་རྒྱས་དང་བཅས་ཚུལ། ༣༩

༥༽ ཉོན་མོངས་སྤྱེ་ཚུལ། ༣༩

༦༽ རྣམ་གྲངས། ༣༩

༧༽ གང་དང་མཚུངས་པར་ལྟོན་བ། ༣༩

༨༽ སྤྱི་བ་བ་ལྗེ་བྲག་ཏུ་བཞད་བ། ༣༩

༩༽ སྤངས་པའི་འབྲས་བྱ་ཡོངས་ཤེས་བཞད་བ་ ༣༩

གཉིས་བ་དབྱེ་བ་ལ། ༣༥

༡༽ ཅ་བའི་དབྱེ་བ། ༣༥

༢༽ ཁྱད་པར་གྱི་དབྱེ་བ། ༣༥

༣༽ ཞར་བྱང་ལ། ༣༩

གཉིས་བ་ཁྱད་པར་གྱི་དབྱེ་བ་ལ། ༣༥

༡༽ དབང་པོའི་སྟོན་སྒྲོན་བྱུང་དབྱེ་བ། ༣༥

༢༽ ལྟ་བའི་སྟོན་སྒྲོན་བཅུར་དབྱེ་བ། ༣༥

༣༽ ཁམས་ཀྱི་སྟོན་སྒྲོན་གོ་བརྒྱད་དབྱེ་བ། ༣༥

གསུམ་པ་ཞར་བྱང་ལ་ལ།	༣༥༧
༡༽ སྤང་བྱ་གཉིས་ཀྱི་ངེས་པ།	༣༥༧
༢༽ ལྟ་བ་ལྟ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད།	༣༥༠
༣༽ ལྟ་བ་ཐ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོད་སྤང་།	༣༥༠
༤༽ རྒྱུ་ཅི་ལོག་གི་རབ་དབྱེ།	༣༥༡
༥༽ ང་རྒྱལ་གྱི་དབྱེ་བ་སྒྲོས་པ་དང་བཅས་པ་	༣༥༣
ལྟ་བ་ང་རྒྱལ་གྱི་དབྱེ་བ་སྒྲོས་པ་དང་བཅས་པ་ལ།	༣༥༣
༡༽ ང་རྒྱལ་གྱི་དབྱེ་བ།	༣༥༣
༢༽ བསྟུ་བ།	༣༥༣
གཉིས་པ་བསྟུ་བ་ལ།	༣༥༣
༡༽ གསུམ་དུ་བསྟུ་བ།	༣༥༣
༢༽ སྤང་བྱ་གཉིས་སུ་བསྟུ་བ།	༣༥༣
གསུམ་པ་རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་བཤད་པ་ལ།	༣༥༣
༡༽ རྒྱལ་ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ།	༣༥༣
༢༽ དམིགས་ལུལ་ལ་ལྟོས་པའི།	༣༥༣
༣༽ རོ་བོ་ལ་ལྟོས་པའི།	༣༥༣
༤༽ དུས་ལ་ལྟོས་པའི་ལྟན་ཚུལ།	༣༥༤
༥༽ ལུལ་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་གོ།	༣༧༠
གསུམ་པ་རོ་བོ་ལ་ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ་ལ།	༣༥༣
༡༽ དའོས་དང་།	༣༥༣
༢༽ ཅ་བའི་དབྱེ་བ།	༣༥༤
༣༽ བྱི་བ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཞར་བྱང་	༣༥༤
བཞི་པ་དུས་ལ་ལྟོས་པའི་ལྟན་ཚུལ་ལ།	༣༥༤

༡༽ དངོས་དང་།	༣༤༥
༢༽ ཞར་ལ་དུས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་དབྱེད་པ།	༣༤༦
༣༽ སྤང་བ་དང་བལ་བའི་བྱེད་པར་བཞད་པ།	༣༤༧
གཉིས་པ་ཞར་ལ་དུས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་དབྱེད་པ་ལ།	༣༤༦
༡༽ དུས་གསུམ་རྩེ་ཡོད་དུ་སྦྱབ་པ།	༣༤༦
༢༽ དེ་ལ་ཚེད་པ་འགོད་པ།	༣༤༧
༣༽ དེའི་ལན་གདབ་པ།	༣༤༧
ལ་བ་ཉོན་མོངས་སྦྱེ་ཚུལ་ལ།	༣༧༠
༡༽ སྦྱེ་བའི་གོ་རིམ་དང་།	༣༧༠
༢༽ སྦྱེ་བའི་རྒྱ།	༣༧༡
བྱག་པ་རྣམ་གྲངས་ལ།	༣༧༡
༡༽ མདོ་ལས་གསུངས་པའི་རྣམ་གྲངས།	༣༧༡
༢༽ བསྟན་བཅོས་ལས་གསུངས་པའི་རྣམ་གྲངས།	༣༧༢
གཉིས་པ་བསྟན་བཅོས་ལས་གསུངས་པའི་རྣམ་གྲངས་ལ།	༣༧༢
༡༽ བསྟན་བཅོས་འདིར་གསུངས་པ་དང་།	༣༧༢
༢༽ མདོན་པ་གོང་མར་གསུངས་པ།	༣༧༣
དང་པོ་བསྟན་བཅོས་འདིར་གསུངས་པ་ལ།	༣༧༢
༡༽ ཀྱན་སྦྱོར།	༣༧༢
༢༽ འཆིང་བ།	༣༧༥
༣༽ སྤ་རྒྱས།	༣༧༥
༤༽ ཉེ་ཉོན།	༣༧༥
༥༽ ཀྱན་དགེས།	༣༧༥

བདུན་པ་གང་དང་མཚུངས་པར་ལྷན་པ་ལ།	༣༧༧
༡༽ རྣམ་ཤེས་གང་དང་མཚུངས་པར་ལྷན་པ།	༣༧༧
༢༽ ཚོར་བ་གང་དང་མཚུངས་པར་ལྷན་པ་གཉིས།	༣༧༧
དགུ་པ་སྤངས་པའི་འབྲས་བུ་ཡོངས་ཤེས་བཤད་པ་ལ།	༣༧༧
༡༽ ཚུལ་རི་ལྟར་སྤོང་བ།	༣༧༧
༢༽ སྤོང་བྱེད་གཉེན་པོའི་དབྱེ་བ།	༣༠༠
༣༽ ཡོངས་ཤེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དངོས་བཤད་པ།	༣༠༡
དང་པོ་ཚུལ་རི་ལྟར་སྤོང་བ་ལ།	༣༧༧
༡༽ མཐོང་སྤང་སྤོང་ཚུལ་དང།	༣༧༧
༢༽ སྤོང་སྤང་སྤོང་ཚུལ་ལ།	༣༠༡

གནས་བྱུག་པ།

གནས་བྱུག་པ་ལམ་དང་གང་ཟག་བསྟན་པའི་གནས་བཤད་པ་ལ་བཞི།	༣༠༣
༡༽ དམིགས་ཡུལ་འབགས་པའི་བདེན་པ།	༣༠༣
༢༽ བདེན་མཐོང་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ།	༣༠༧
༣༽ མངོན་རྟོགས་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་	༣༡༥
༤༽ མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་བསྟན་པའོ། འོག་ཏུ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་གཞན་བསྟན་པ་ཞེས་གསལ།	༣༣༥
དེ་ལ་འདུག་པ་མི་སྟུག་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།	༣༡༠
༡༽ སྤྱི་དོན།	༣༡༠
༢༽ གཞུང་དོན།	༣༡༣
དང་པོ་སྤྱི་དོན་ལ།	༣༡༠

༡༽ ཐར་ལམ་ལ་མཚན་ཉིད།	༣༡༠
༢༽ དབྱེ་བ།	༣༡༠
༣༽ སོ་སོའི་རང་བཞིན།	༣༡༠
༤༽ གངས་ངེས།	༣༡༣
༥༽ གོ་རིམ།	༣༡༣
༦༽ དེ་དག་ཐུན་མོང་གི་རྣམ་གཞག་.....	༣༡༣
གསུམ་པ་མངོན་རྟོགས་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་བཤད་པ་ལ།	༣༡༥
༡༽ སྤྱི་དོན་ཐུན་མོང་དུ་བསྐྱུས་ཏེ་བཤད་པ།	༣༡༥
༢༽ གཞུང་སོ་སོའི་དོན།	༣༡༦
དང་པོ་སྤྱི་དོན་ཐུན་མོང་དུ་བསྐྱུས་ཏེ་བཤད་པ་ལ།	༣༡༥
༡༽ མཚན་ཉིད།	༣༡༦
༢༽ དབྱེ་བ།	༣༡༦
༣༽ ངེས་ཚིག་.....	༣༡༦
༤༽ ལྷགས་གནས་བརྒྱད་ཀྱི་བཤད་པ་.....	༣༡༦
བཞི་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་གཞན་བསྐྱུས་པ་ལ།	༣༣༥
༡༽ མདོར་ན་ལམ་ནི་རྣམ་བཞི་སྟེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་འཆད་པ་དང་།	༣༣༥
༢༽ ཟད་དང་མི་སྐྱེ་ཤེས་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་འཆད་པའོ།	༣༣༧
དང་པོ་མདོར་ན་ལམ་ནི་རྣམ་བཞི་སྟེ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ།	༣༣༥
༡༽ སྤྱི་དོན་དང་།	༣༣༥
༢༽ གཞུང་དོན་གཉིས།	༣༣༦
གཉིས་པ་ཟད་དང་མི་སྐྱེ་ཤེས་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས།	༣༣༧
༡༽ དངོས་སོ་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་ལམ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་བཤད་པ་དང་།	༣༣༧
༢༽ ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་ཚུལ།	༣༣༠

དང་པོ་དངོས་སོ་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་ལམ་བུར་སྤྱོད་ས་སོ་བདུན་བཤད་པ་ལ།	༡༣༧
༡༽ དེས་ཆོག་	༡༣༧
༢༽ དབྱེ་བ།	༡༣༧
༣༽ བསྐྱུ་བ།	༡༣༧
༤༽ བྱངས་ངེས།	༡༣༩
༥༽ བོ་རིམ།	༡༣༩
༦༽ ཐག་བཅས་ཐག་མེད་ཀྱི་བྱང་པར།	༡༣༩
༧༽ ལམ་དང་སའི་བྱང་པར་རོ།	༡༤༠

གནས་བདུན་པ།

གནས་བདུན་པ་ཡི་ཤེས་བསྟན་པའི་གནས་བཤད་པ་ལ།	༡༤༣
༡༽ ཤེས་པ།	༡༤༣
༢༽ ལྡན་པ།	༡༤༩
༣༽ ཐོབ་པ།	༡༥༩
༤༽ ཡོན་ཏན་བཤད་པ།	༡༥༩
བཞི་པ་ཤེས་པས་བསྐྱུས་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་ལ།	༡༥༩
༡༽ ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་།	༡༥༩
༢༽ ཐུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་གཉིས་ལས།	༡༥༩
དང་པོ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་ནི། སངས་རྒྱུ་ཆོས་ནི་མ་འདྲེས་པ། །ཞེས་	
སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ།	༡༥༩
༡༽ སྤྱི་དོན་དང་།	༡༥༩
༢༽ གཞུང་དོན་གཉིས།	༡༥༩
དང་པོ་(སྤྱི་དོན་)ལ།	༡༥༩

༡༽ སངས་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཆན་ཉིད།	༣༣༧
༢༽ དབྱེ་བ།	༣༤༠
༣༽ སོ་སོའི་རང་བཞིན།	༣༤༠

གནས་བརྒྱད་པ།

གནས་བརྒྱད་པ་སྟོམས་འབྲུག་བསྟན་པའི་གནས་བཤད་པ་ལ།	༣༥༤
༡༽ སྟོམས་འབྲུག་དངོས་དང་།	༣༥༤
༢༽ དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན།	༣༥༧
དང་པོ་སྟོམས་འབྲུག་དངོས་ནི། བསམ་གཏན་དག་ནི་རྣམ་གཉིས་བཞི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ སྐབས་སུ།	༣༥༤
༡༽ སྤྱི་དོན།	༣༥༤
༢༽ གཞུང་དོན་གཉིས།	༣༥༤
དང་པོ་སྤྱི་དོན་ལ།	༣༥༤
༡༽ མཆན་ཉིད།	༣༥༤
༢༽ དབྱེ་བ།	༣༥༤
༣༽ བསྟུ་བ།	༣༥༥
༤༽ སོ་སོའི་རང་བཞིན།	༣༥༥
༥༽ གྲེ་བ་གཏུ་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བསྟུ།	༣༥༦
༦༽ ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་ཡན་ལག་རྣམ་པར་མི་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆན།	༣༥༧
༧༽ ཁྱད་ཆོས་བཤད་པ།	༣༥༧
གསུམ་པ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མཐུག་གི་དོན་སྟོན་པ་ནི། སྟོན་པའི་དམ་ཆོས་རྣམ་གཉིས་ ཉི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།	༣༥༠
༡༽ སྤྱི་དོན།	༣༥༠

༡༽ གཞུང་དོན་གཉིས།	0
དང་པོ་སྤྱི་དོན་ལ།	༡༥0
༡༽ ཆོས་འཁོར་ལ་མཆན་ཉིད།	༡༥0
༡༽ དབྱེ་བ།	༡༥0
༡༽ བསྟན་པའི་གནས་ཆད་	༡༥1
གསུམ་པ་བསྟན་པའི་གནས་ཆད་ནི། དེ་དག་གྲང་ལོ་སྟོང་དུ་གནས་སོ། །ཞེས་བཤད་ དོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། འདིའི་དོན་ལ།	༡༥1
༡༽ མདོ་བློགས་ནས་བསྟན་པའི་གནས་ཆད་མི་འབྲ་བ་གསུངས་པ་འགོད་པ་དང་།	༡༥1
༡༽ དེ་དང་བློགས་གཞན་ནས་གསུངས་པ་མཐུན་མི་མཐུན་དབྱེད་པ།	༡༥1
༡༽ བསྟན་པ་སྤྱི་དང་བྱི་དང་བྱི་ནས་གཞན་ལ་དབྱེད་པ།	༡༥1
པར་བྱང་སྟོན་ཆེག་	༡༥1

༡༡། །ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་དཀའ་གནད་ཡིག་ས་པར་
 བཤད་པ་རྗེ་བཙུན་ཚོས་ཀྱི་སྐུལ་མཆན་དཔལ་
 བཟང་པོས་མཛད་པའི་ཞོར་བྱའི་
 བར་མཛོད་ཅེས་བྱ་བ་
 བཞུགས་སོ། །

རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་དབྱེར་མ་མཆིས་པའི་དཔལ་
 ལྷན་སྒྲུ་མ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་ལ་གྱུས་པ་ཆེན་པོས་ཕྱག་འཆའ་
 ལོ། །འདིར་དམ་པའི་ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་དཀའ་གནས་རྣམས་
 འཆད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་མཛོད་ཅུ་བ་བཅ་པོ་གཉིས་ལ།
 རང་འགྲེལ་བཅ་པོ་སུམ་ཅུ་ཅུ་གཉིས་ལ། དེའི་འགྲེལ་བཤད་སྟོབ་དཔོན་
 སྐུལ་པོ་སྤྲས་གྲགས་པའི་བཤེས་གཉིན་གྱིས་མཛད་པའི་འགྲེལ་བཤད་
 དོན་གསལ་ཞེས་བྱ་བ་བཅ་པོ་དྲུག་ཅུ་ཅུ་གཉིས། སྟོབ་དཔོན་གང་བ་
 སྟེལ་གྱིས་མཛད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཞེས་བྱ་བ་བཅ་པོ་དྲུག་ཅུ་པ་
 གཅིག། སྟོབ་དཔོན་སྟོགས་སྤང་གིས་མཛད་པའི་འགྲེལ་བཤད་གནད་ཀྱི་

སྒྲོན་མ་ཞེས་བྱ་བ་གཅིག་སྟེ་བཞི་པོ་དེ་ལ་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་བཞིར་
བྲགས་ཤིང་། སྒྲོན་དཔོན་སྒྲོ་བཏན་གྱིས་མཛོད་པའི་གནམ་ལྷགས་ཐོག་
ཉ་གཟེར། ཁ་ཆེ་འདུས་བཟང་གིས་མཛོད་པའི་མདོ་དང་མཐུན་པ། བལ་
པོ་ཞི་ལྷས་མཛོད་པའི་ཆོས་མདོན་པའི་མཛོད་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཞེས་བྱ་
བ་སོགས་དུ་མ་བྱུང་ཞིང་། དེ་དག་གི་ནང་ནས་ཆོས་མདོན་པ་མཛོད་ཀྱི་
མདོ་དོན་འཆད་པའི་ཐབས་ཡན་ལག་ལྔ་ལས། དགོས་དོན་ནི། འདིས་
ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་ལས་དང་པོ་བ་རྣམས་ལས་ལ་འབྱུག་པའི་རིམ་
པ་ནས་བྱུང་ཆུབ་ཀྱི་བར་གྱི་ལས་ཆ་ཆང་བ་མ་ནོར་བར་བསྟན་ལ། དེ་
ལྟར་བསྐྱབས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་སྤངས་ཏེ། འཁོར་བ་ལས་
ལྷོག་ཅིང་ཐར་པ་འཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །

བསྐྱུས་དོན་ནི། འཁོར་བ་ལས་ལྷོག་པ་ལ་དེའི་རྒྱ་ནས་ལྷོག་
དགོས་པས། འཁོར་བར་འབྱུག་ལྷོག་གཉིས་ཀ་བསྟན་ལ། ལྷོལ་བ་
འཐོབ་པ་ལ་ཡང་རི་ལྷ་རི་སྟེང་གཉིས་ཀ་ལ་མཁས་དགོས་པས་གནས་
དང་པོས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་དང་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་རྒྱས་པར་གཏན་
ལ་པ། གནས་གཉིས་པ་ནས་ལྔ་པའི་བར་གྱིས་འཁོར་བར་འབྱུག་
པའི་རིམ་པ་གཙོ་བོར་བསྟན། གནས་དྲུག་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་འཁོར་
བ་ལས་ལྷོག་པ་དང་། ཐར་པ་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རིམ་པ་གཏན་ལ་

ཉ་ ག་ཉ་ནུ་ཐོག་གཟེར།

ཉ་ ག་ཉ་ནུ་བསྒྲོག།

པས་ཅིང་། དེ་ཡང་འཁོར་བར་འཇུག་པ་ལ། གང་ལ་བརྟེན་^༡ནས་འཇུག་
པ། གང་གིས་གང་དུ་འཇུག་པ། གང་གི་དབང་གིས་འཇུག་པ་གསུམ་
ལས། དང་པོ་ནི། དབང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པས། གནས་གཉིས་
པས་བསྟན། གཉིས་པ་ནི། འཁོ་བ་རིགས་ལྔས་བསྟུས་པའི་འཁོར་བ་པ་
ཆམས། ཁམས་གསུམ་གྱིས་བསྟུས་པའི་འཁོར་བར་འཇུག་པས། གནས་
གསུམ་པས་བསྟན། གསུམ་པ་ནི་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་སྟན་མོང་^༢དང་
སྟན་མོང་^༣མ་ཡིན་པའི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་འཁོར་
བར་འཇུག་པས་ལས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་གནས་བཞི་པས་བསྟན།
འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་གནས་ལྔ་པས་
བསྟན། འཁོར་བ་ལས་ལྷོག་པ་ལ་ཡང་། ཐབས་གང་ལ་བརྟེན་ནས། གང་
གིས་ལྷོག་ན། ལམ་ལྔ་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་ཁྲལས་ཀྱི་གང་ཟག་རྣམས་
ཀྱིས་ལྷོག་པར་བྱེད་པས། དེའི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་གནས་དྲུག་པས་
བསྟན། སྤངས་པའི་འབྲས་བུ་^༤ཡོངས་ཤེས་གནས་བདུན་པས་བསྟན་
ཏོ། །སྟན་མོང་^༥“གི་ཡོན་ཏན་སྟོམས་འཇུག་རྒྱས་པར་གནས་བརྒྱད་པས་
སྟན་ཅིང་། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་རང་ལུགས་སྟོན་པ་ལ་གནས་

^༡ ག་མ་ན་ལ་བརྟེན།

^༢ ག་མ་བ་ཉ་སྟན་མོངས།

^༣ ག་མ་བ་ཉ་སྟན་མོངས།

^༤ ག་མ་བ་མ་བུས།

^༥ ག་མ་བ་མ་སྟན་མོངས་ཀྱི།

དགུ་པ་གསུངས། ཆོག་དོན་ནི། རང་རང་གི་སྐབས་སུ་འཆད་ཅིང་།
མཆོས་སྒྲིབ་སྒྲུབ་ལ་རྒྱན་ཆགས་སུ་བྱི་མ་འབྲེལ་མ་ཆད་པར་འཆད་
དེ། གོ་སྤོལ། །བཀལ་ལན་གྱི། བཀལ་བ་ནི་དོགས་པ་ཁོང་ན་གནས་པ་
དངོས་སུ་བཀོད་པ་དང་། ལོ་བྲག་ཐེར་གསུམ་རྣམ་གངས་སོ། །ལན་ནི།
ལྷང་རིགས་དང་སྤྱར་ཏེ་མཐའ་ཆོད་པར་དངོས་སུ་བཀོད་པ་རྣམས་སོ། །

དེས་ན་འདིར་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་རྣམ་པར་གཞག་པ་
གཏན་ལ་ཐབ་ཅིང་། ཉམས་སུ་སྤང་བའི་བྱིར་དུ་མངོན་པའི་སྡེ་སྤྲོད་སྤྲིའི་
དགོངས་པ་འབྲེལ་ཁིང་། ཁྱད་པར་དུ་བྱེ་བྲག་བཤའ་མཛོད། མངོན་པ་སྡེ་
བདུན་དང་བཅས་པའི་དོན། ཤེས་བྱ་གཞི་ལྡར་བསྐྱས་ཏེ་རྫོད་བྱེད་གནས་
བརྒྱད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བཤའ་བ། དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་རང་གི་
འབྲེལ་བ་དང་མཐུན་པར་འཆད་པ་ལ། བསྐྱན་བཅོས་ཚུལ་པ་ལ་འདུག་
པའི་བྱ་བ། བསྐྱན་བཅོས་དངོས་ཀྱི་དོན་ནོ། །

དང་པོ་ལ། མཆོད་བཛྲོད་^༡སྤྱོད་དུ་འགྲོ་བས་ཚུལ་པར་དམ་བཅའ་
བ། སྤྱོ་བ་སྤྱོན་དུ་འགྲོ་བས་མཆོན་དོན། དགོས་པ་སྤྱོན་དུ་འགྲོ་བས་སྤྱོན་
པས་གསུངས་པར་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། མཆོད་བཛྲོད་དང་། ཚུལ་པར་
དམ་བཅའ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གང་ཞིག་ཀྱན་ལ་སྤྱན་པ་གཏན་བཅོམ་
ཁིང་། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བྱེད་དང་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ། དགོས་དོན།

^༡ ག་པ་བ་ན་འཆོས་ས།

^༢ ག་པ་བ་ཇ་རྫོད། ཅེས་པ་ལྷ་བྱ་གཞན་ཡང་སྤང་།

བསྟན་པ་དོན། ཚིག་དོན་གསུམ་ལས།

དང་པོ་ནི། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་བསྟན་བཅས་ཚུལ་པའི་
ཐོག་མར་སྟན་སུམ་ཚོགས་པ་གསུམ་མངའ་བའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་
འདས་ལ་བསྟོད་བྱག་མཛད་པ་ལ་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རང་གི་
སྟོན་པའི་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ཤེས་པའི་སྟོན་སྟེ། རང་ཉིད་སྟེས་བྱ་དམ་
པའི་སྟོད་པ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་པ་དང་། རང་གཞན་གྱི་བསོད་ནམས་
འཕེལ་བ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འདོད་དོན་བདེ་ལྷག་ཏུ་འབྱུང་བ། དད་པ་
དཀར་ཚོས་ཀྱན་གྱི་ཅ་བར་རྟོགས་པ། སྦྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ཉིད་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་འབྲུག་པའི་སྟོན་པ་རྟོགས་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། རང་འགྲེལ་ལས།^༡ བསྟན་བཅས་བྱེད་པར་
འདོད་པས། རང་གི་སྟོན་པའི་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།
དེ་ལ་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་བྱག་འཆལ་བ་བརྩམ་
མོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། ཀླང་པ་དང་པོས་རང་དོན་སྟན་ཚོགས། གཉིས་པས་
གཞན་དོན་སྟན་ཚོགས། གསུམ་པས་^༢ འཕྲིན་ལས་སྟན་ཚོགས་བསྟན་
པའི་སྟོན་སྟེ། བསྟོད་ཅིང་བྱག་འཆལ་བ་བསྟན་ཏོ། །

གསུམ་པ་ལ་དངོས་དང་། མཐའ་དབྱེད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༥། མདོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༤༥་༥།

^༢ ག་ན་ན་ལ་ཕྱིན།

ནི། སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་འདས་གང་ཞིག་ཆོས་ཅན། རང་དོན་ཕུན་
ཆོག་ས་མངའ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཀུན་མཛོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལ་ཉོན་མོངས་
བ་ཅན་དང་། ཉོན་མོངས་བ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པའི་ཕུན་བ་གཏན་
ནས་བཙུངས་བ་མཐར་ཕྱིན་བ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། གང་ཞིག་ཅེས་བྱ་བའི་སྤྱི་
ནི་སྤྱི་སྤྱི་ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་འདས་ལ་འཇུག་པ་མི་འཐད་
དམ་སྟུམ་ན། སྤྱི་སྤྱི་མེད་དེ། སྤྱི་སྤྱི་བྱེ་བྲག་ལ་འཇུག་པ་ནི། སྐབས་ཐོབ་
ཀྱིས་འཇུག་པ། གཙོ་ཆེ་བའི་སྤྱོད་ནས་འཇུག་པ། བྱེ་བྲག་ལ་ཀྱི་ཆེག་དང་
འབྲེལ་བའི་སྤྱོད་ནས་འཇུག་པ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་ལ། སྐབས་འདྲིར་ཀུན་
ལ་ཕུན་བ་གཏན་བཙུངས་ཞེས་པའི་བྱེ་བྲག་ལ་ཀྱི་ཆེག་དང་འབྲེལ་བའི་
དབང་གིས་སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་འདས་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཀུན་ལ་ཕུན་བ་གཏན་བཙུངས་བ་དེ་དེ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཀྱི་གཞན་ལ་མེད་
པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། རང་འབྲེལ་ལས།^༡ གང་ཞིག་ཅེས་བྱ་བའི་སྤྱི་ནི་
སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་འདས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྤྱོད་པའོ། །ཞེས་
གསུངས། ཀུན་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་བཟོད། མདོ་
ལས།^༢ བྱམ་བེ་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱི་མཆོད་བཅུ་གཉིས་རི་སྟེད་པ་
དེ་སྟེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཡོད་ན་སྤྱི་མཆོད་བཅུ་གཉིས་པོ་གང་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩། མཛོན་བ་གྲ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འབྲེལ། ༤༥་༥།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༠། མཛོན་བ་གྲ། རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱི་གསུང་བ་བཤེས་གཉེན། ཆོས་མཛོན་
མཛོན་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་བཤད། ༩་༥། མདོ་འདི་འབྲེལ་བཤད་རྒྱལ་སྤྱི་མཛོད་རང་འབྲེལ།

རུང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཙ་བ་ཅན་གྱི་སྤྲ་རྒྱས་
བཙུ་འཁོར་དང་བཅས་པ་ལྟ་བུའི་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། མི་ཤེས་པའི་རྒྱ་
བཞི་ལྟ་བུའི་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་བ་པ་གཉིས་པོ་དེ་ལ་སྤྲ་བ་
ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འཛིག་ཉེན་ན་གྲགས་པའི་སྤྲ་བ་ས་
གཟུགས་མདོན་སྤྲ་བ་མཐོང་བ་ལ་སྤྱི་བ་པ་བཞིན་དུ། སྤྱི་བ་པ་གཉིས་
པོ་དེས་ཀྱང་ཤེས་བྱ་ཀུན་མདོན་སྤྲ་བ་མཐོང་བ་ལ་སྤྱི་བ་པ་སོགས་
སྤྲ་བ་དང་འབྲ་ཆོས་སུ་གྲུབ་པས་དེ་ལྟར་རྗོད་པའི་ཕྱིར། རང་འགྲེལ་
ལས།^༡ མི་ཤེས་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་དོན་མཐོང་བ་ལ་གོགས་སུ་གྱུར་
པའི་ཕྱིར་སྤྲ་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས།

མི་ཤེས་པའི་རྒྱ་བཞི་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཟབ་ཅིང་སྤྲ་བས་
མི་ཤེས་པ། དུལ་ཤིན་ཏུ་བསྐྱལ་བས་མི་ཤེས་པ། དུས་ཤིན་ཏུ་བསྐྱལ་
བས་མི་ཤེས་པ། རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་པས་མི་ཤེས་པའོ། །དང་
པོ་ནི། དག་བཙེམ་པ་ལྟ་བུའི་བྱས་དེ་བཞིན་གཤེགས་^༢པའི་སྤྲ་བས་
རྒྱད་ཀྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཕྱང་པོ་སྤྲ་མ་ཤེས་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། དག་
བཙེམ་པ་མེད་འགལ་གྱི་བྱས་རང་གི་མ་འོད་ཟེར་ཅན་གྱི་འཛིག་ཉེན་
གྱི་ཁམས་ཀྱི་དཔྱལ་བར་སྤྲེས་པ་མ་ཤེས་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། དག་
བཙེམ་པ་ལྟ་བུའི་བྱས་ཁྱིམ་བདག་དཔལ་སྤྲེས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་ཐར་པའི་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༨༩། མདོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༤༥་༡༠།

^༢ ག་ན་བཤ་གཤེ།

ས་བོན་བསྐལ་བ་དུ་མར་བསགས་པ་ཡོད་པ་མཁེས་ནས་རབ་རྩ་མ་
བྱུང་བ་ན། སྟོན་བས།^༡ དེས་ནི་འདི་ཡི་ཐར་བ་ཡི། །ས་བོན་ལོན་རྩ་ཐ་
བ་དག །མཆོན་ནམ་རྩོ་ཡི་གསེབ་ན་གསེར། །བག་ལ་ཞ་བའི་ཚུལ་དུ་
གཟེགས། །ཞེས་གསུངས་ནས་རབ་རྩ་བྱུང་བ་ལྟ་བུ། བཞི་བ་ནི། གནས་
བཟུང་སྒྲ་གཅན་འཛིན་གྱིས།^༢ མ་བྱའི་མདོངས་ནི་གཅིག་བྱ་ཡི། །རྒྱ་ཡི་
དབྱེ་བ་སྒྲ་ཆོགས་^༣ ལ། །ཀུན་མཁེན་མིན་བསམ་ཁེས་བྱ་མིན། །དེ་མཁེན་
བསམ་ན་ཀུན་མཁེན་སྟོབས་^༤ ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟ་བུ།

གཏན་བཅོམ་ཞེས་པ་ཡང་། དངོས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡེ་ཁེས་བརྟེས་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་ཅ་བ་ནས་སྤར་སྟེ་མི་རུང་གི་ཚུལ་གྱིས་བཅོམ་པ་ལ་བྱེད་དེ།
རང་འགྲེལ་ལས། “ཐམས་ཅད་ལ་སྤུན་པ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བཅོམ་
བསམ་ཀུན་ལ་སྤུན་པ་གཏན་བཅོམ་པའོ། །ཞེས་དང་། “དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གཉེན་པོ་བརྟེས་ནས་ཁེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱིས་
མི་སྟེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་བྱིར་གཏན་ནས་ཡེ་བཅོམ་པ་སྟེ། དེའི་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༠། མདོན་པ་གྲ། རྒྱལ་སྤྲུལ་གྲགས་པ་བཞེས་གཉེན། ཆོས་མདོན་
མདོན་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད། ༡༡་༤། མདོ་འདི་འགྲེལ་བཤད་རྒྱལ་སྤྲུལ་མར་བྱངས་འདུག །

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༠། མདོན་པ་གྲ། རྒྱལ་སྤྲུལ་གྲགས་པ་བཞེས་གཉེན། ཆོས་མདོན་
མདོན་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད། ༡༡་༡༢། མདོ་འདི་འགྲེལ་བཤད་རྒྱལ་སྤྲུལ་མར་བྱངས་འདུག །

^༣ ག་ན་བ་ཤ་ཆོགས།

^༤ ག་ན་བ་ཤ་ཐོབ།

^༥ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༤། མདོན་པ་གྲ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༤༥་༤།

^༦ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༤། མདོན་པ་གྲ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༤༥་༡༡།

ཕྱིར་འདི་ནི་ཀུན་ལ་སྤྱན་པ་གཏན་བཙུག་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

ཅུ་བའི་རྒྱུ་ལ་དང་པོས་སྤངས་པ་སྤྱན་ཚོགས་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་རྟོགས་པ་སྤྱན་ཚོགས་^༡ ལྷགས་ལ་བསྟན་ཏོ། །སངས་རྒྱས་བཙུག་པ་སྤྱན་ཚོགས་ཅན། གཞན་དོན་སྤྱན་ཚོགས་མངའ་སྟེ། འཁོར་བའི་འདམ་ནས་འགོ་བ་རྣམས་སྐལ་བ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བྲངས་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་ལྟ་བོ་འདི་ལ་འཁོར་བ་ཞེས་བྲ་སྟེ། སྟེ་འཆི་གཅིག་ནས་གཅིག་དུ་བརྒྱད་དེ་འཁོར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ^༢སྤྱག་བསྐྱེད་འཁོར་བ་ཅན་སྤང་པོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འཁོར་བ་ལ་འདམ་ཞེས་རྫོང་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འདམ་དེ་སྤང་སྤྱང་ཀུན་ཆགས་པའི་གནས་ཡིན། བཀལ་བར་དཀའ། གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་བཀལ་དགོས་པ་བཞིན་དུ། འཁོར་བ་དེ་ཡང་འགོ་བ་ཀུན་^༣ ཆགས་པའི་གནས་ཡིན། སྟེ་དཔེ་རྒྱུ་དང་བཅས་པས་བཀལ་བར་དཀའ། སངས་རྒྱས་ལ་བརྟེན་ནས་བཀལ་དགོས་པ་སོགས་འདམ་དང་འབྲ་བས་དེ་ལྟར་རྫོང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། ^༤འཁོར་བ་ནི་འགོ་བ་ཀུན་དུ་ཆགས་པའི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་བཀལ་བར་དཀའ་བའི་

^༡ ག་ལ་ན་མ་སྤངས་པ་སྤྱན་ཚོགས་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་རྟོགས་པ་ལྷགས་ལ་བསྟན་ཏོ། །

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༢། མཛད་མ་ཅེ། དཔལ་ལྷན་ཚོས་གྲགས། རྣམ་འགྲེལ་ཙ་བ། ༥༡༣་༤།

^༣ ག་ལ་ན་༥་དེ་ཡང་ཆགས་པའི་གནས་ཡིན།

^༤ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༤། མཛོན་པ་གྲ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༤༤་༡༡།

ཕྱིར། འདས་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས།

ཁོ་ན་རེ། སྐལ་བ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཞེས་པ་རྩ་བར་དངོས་སུ་མ་
ཐོན་པས་མི་རྫོང་ཅེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། འགྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་ལ་མི་
འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་བར།^༡བཅོམ་ལྡན་འདས་སྤྲུགས་བཅེ་བ་དང་
ལྡན་པས་དམ་པའི་ཆོས་སྟོན་པའི་བྲག་བརྒྱུད་བ་དག་གིས་སྐལ་བ་རི་ལྟ་
བ་བཞིན་དུ་བྲངས་སོ། །ཞེས་གསུངས། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཆོས་ཅན། འཕྲིན་ལས་ཕུན་ཆོགས་མངའ་སྟེ། དོན་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དམ་
པའི་ཆོས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པར་མཛད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཕྱིར།
དེ་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སྤྲུགས་བཅེ་བའི་སྟོན་ས་རང་ཉིད་ཀྱིས་རི་
ལྟར་གཞིགས་པ་བཞིན་སྒྲུབ་དོར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པས་གདུལ་བྱ་
ནམས་བྲང་བར་མཛད་ཀྱི། རྩུ་འབྲུལ་དང་དམ་པ་སྟོན་པའི་མཐུ་སོགས་
ཀྱིས་འཁོར་བ་ལས་བྲངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས།^༢ཡང་དག་པ་
རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྟོན་པས་འཁོར་བའི་འདས་ལས་འགོ་བ་བྲངས་ཀྱི། རྩུ་
འབྲུལ་དང་དམ་པ་སྟོན་པའི་མཐུས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། འོ་ན་
སྟོན་པས་རྩུ་འབྲུལ་བསྟན་པས་ཅི་བྱ་སྟུམ་ན། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ནི། རྩུ་འབྲུལ་
ལ་རྒྱར་དུ་སེམས་གཏོང་བ་ཡིན་པས་གདུལ་བྱ་དང་པ་སྐྱེ་བའི་ཆད་ཡིན་
ནོ། །མཆོད་རྫོང་ཀྱི་གཞུང་འདིས་ཕྱི་ནང་གི་སྟོན་པ་དང་བསྟན་པའི་བྱུང་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༥༡ མདོན་བ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༤༤་༡་༣།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༥༡ མདོན་བ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༤༤་༡་༣།

པར་གསལ་པོར་བསྟན་ཏེ། རང་གི་སྟོན་པ་སྤངས་ཏོགས་མཐར་ཕྱིན་པ་
དང་། བསྟན་པ་འཁོར་བ་ལས་སྒྲིལ་བའི་ཐབས་དམ་པ་དང་། སྒྲོབ་མ་
ཉན་རང་དག་བཅོམ་ཆུང་ལས་འཁོར་བ་ལས་སྤར་མི་ལྡོག་པའི་ཚུལ་གྱིས་
བཀལ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་བའི་སྟོན་པ་དང་། བསྟན་པ། སྒྲོབ་
མ་ཆུང་ལས་སྤར་མཆོན་དེ་དག་ལས་ལོག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་མཐའ་དབྱེད་^༡པ་ལ། བཤད་བྱའི་ལུང་དགོང་པ་དང་། དེའི་
དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་འགྲེལ་ལས། ^༢རང་སངས་རྒྱས་དང་
ཉན་ཐོས་ཆུང་ལས་ཀྱང་ཉན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཚོངས་པ་དང་བུལ་བའི་ཕྱིར།
ཀུན་ལ་ཐུན་པ་བཅོམ་པར་ནི་འདོད་མོད་ཀྱི། གཏན་ནས་ནི་མ་ཡིན་
ཏེ། འདི་ལྟར་དེ་དག་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་དང་ཡུལ་དང་དུས་ཤིན་ཏུ་
བསྐྱལ་པ་དང་དོན་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་པ་ཆུང་ལས་ལ་ཉན་མོངས་
པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ། དོགས་པ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཉན་རང་དག་
བཅོམ་པས་སྒྲིབ་པ་གཉིས་པོ་དེ་སྤངས་སུ་མ་སྤངས། སྤངས་ན་དེ་
སངས་རྒྱས་དང་ཁྱད་མེད་དུ་འགྱུར། མ་སྤངས་ན། དེ་གཉིས་སྟུག་
བསྐྱལ་མཐར་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་དེ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་

^༡ ག་ལ་བ་པ་ལྟ་སྒྲོབ་པ།

^༢ ག་ལ་བ་ལྟ་བཅད།

^༣ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ མཛོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༤༤་༣།

སྟེ། མདོ་ལས།^༡ ང་ནི་ཆོས་གཅིག་མཛོན་པར་མ་ཤེས་ཤིང་ཡོངས་སུ་མ་
ཤེས་པར་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་མཐར་བྱེད་པར་མི་སྤྲོད། ང་ནི་ཆོས་གཅིག་
ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་ཤིང་མ་སྤངས་པར་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་མཐར་བྱེད་པར་
མི་བྱ།^༢ ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་ཞེན།

གཉིས་པ་ལ། སྟོབ་དཔོན་གང་སྟེལ་གྱི་ལན། རྒྱལ་^༣ སྤྲུག་གྱི་ལན།
རང་ཉིད་གང་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའོ། ། དང་པོ་ནི། དེ་གཉིས་སྤྲུག་བསྐྱེད་
མཐར་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་སྟོན་མེད་དེ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མི་ཤེས་པ་དེ་
གཉིས་ཀས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་བྱིར། དེ་གཉིས་ཀ་སངས་རྒྱས་
དང་བྱུང་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་
པ་དེ་གཉིས་ཀས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་སྤངས་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། དེ་གཉིས་སྤྲུག་བསྐྱེད་མཐར་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་སྟོན་མེད་
དེ། དེ་གཉིས་ཀས་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མི་ཤེས་པ་རྣམས་ཐོབ་པ་ཆད་
པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤངས། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་འདུན་
པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྤངས་པའི་བྱིར། དེ་
གཉིས་སངས་རྒྱས་དང་བྱུང་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། ཉན་རང་དབྱ་བཅོམ་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༥། མཛོན་པ་གྲུ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༤༩། ༡༧།
མཛོད་རང་འགྲེལ་དུ་བྲངས་པའི་མདོ།

^༢ ག་ཡ་ན་ན་སྤྲོད།

^༣ ག་ཇེ་རྒྱལ་པོ་སྤྲུག་གྱི་ལན།

པས་སྒྲིབ་པ་གཉིས་པོ་དེ་འདུན་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་
གྲིས་སྤངས་ཀྱང་། སྒྲར་ཡང་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་
མཛོན་འགྱུར་དུ་འགྱུར་བ་སྲིད། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་གཉིས་སྒྲེ་མི་རུང་
གི་ཆོས་ཅན་དུ་བྲས་པའི་ཚུལ་གྲིས་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།
གསུམ་པ་ནི། སྒྲོབ་དཔོན་རྒྱལ་པོ་སྤྲས་ཀྱི་ལན་དའི་རྗེས་སུ་འབྱང་སྟེ།
མདོ་ལས། དགེ་སྦྱོང་དག་ཁྱོད་ཀྱིས་མིག་འདུན་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བའི་ཚུལ་གྲིས་སྤངས་ཤིག་དང་། དེ་ལྟར་ན་མིག་ཡོངས་སུ་སྤངས་
པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། གནས་ལྔ་པའི་རང་འགྲེལ་ལས།⁹ རྗེ་ཅམ་
གྲིས་ན་ཉོན་མོངས་པ་སྤངས་པ་ཞེས་བརྗོད་ཅེ་ན། རང་གི་རྒྱད་ལ་ཡོད་
པ་ནི་ཐོབ་པ་ཆད་པས་སོ། །གཞན་གྱི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་
དང་གཟུགས་ཐམས་ཅད་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ནི། དེ་
དག་ལ་དམིགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་རང་གི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་སྤངས་པས་
སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། ཉན་རང་དབང་བཅོམ་པས་སྒྲིབ་
པ་གཉིས་པོ་དེ་བཅོམ་ཞེས་རྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དང་པོ་རྩ་བ་ནས་
བཅོམ། གཉིས་པ་འདུན་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་གྲིས་
བཅོམ་པས་དེ་ལྟར་རྗོད་པའི་ཕྱིར། དེས་དེ་གཉིས་གཏན་ནས་མ་བཅོམ་
པ་སྟེ། དེས་དེ་གཉིས་ཀའི་ས་བོན་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། དག་དོན་ནི།

⁹ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ མཛོན་པ་ཀྱ། དཔྱིག་གཉེན། གནས་ལྔ་པའི་རང་འགྲེལ། ༤༩༣་༥།

སངས་རྒྱས་བཙུག་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། སུན་སུམ་ཆོག་གས་པ་གསུམ་
མངའ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་དོན་སུན་ཆོག་གས། གཞན་དོན་སུན་ཆོག་གས། འཕྲིན་
ལས་སུན་ཆོག་གས་གསུམ་མངའ་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་མངོན་མཛོད་ཀྱི་བསྟན་བཙུག་རབ་བཤད་
བྱ། །ཞེས་པ་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་སུན་སུམ་ཆོག་གས་པ་གསུམ་མངའ་
བའི་སངས་རྒྱས་བཙུག་ལྡན་འདས་ལ་བསྟོད་བྱས་མཛོད་ནས་བསྟན་
བཙུག་ཆོས་རྩལ་པར་དམ་བཅའ་མཛོད་པ་ལ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ།
ཆོས་པ་མཐར་བྱིན་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཆོས་མངོན་པའི་མཆོད་དོན་དང་། མཛོད་ཀྱི་མཆོད་
དོན་ནི། །དང་པོ་ལ། དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་དང་། བརྟམ་བཏགས་
པའི་ཆོས་མངོན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་མངོན་ཤེས་རབ་བྱི་མེད་རྗེས་
འབྲང་བཅས། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། སྤྱི་དོན་དང་། གཞུང་དོན་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ནི། མངོན་པ་ལ་མཆོད་ཉིད། དབྱེ་བ། སེམས་ཉིད། རྗེས་
འབྲང་གི་དོན་ལ་དབྱུང་པའོ། །

དང་པོ་ནི། འདུས་བྱས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་
པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ། མངོན་པའི་མཆོད་ཉིད། དཔེར་ན་ལམ་བཞེན་ལྟ་བུ།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ངོ་བོའི་སྟོན་ས། མཐོང་ལམ། སྟོམ་ལམ། མི་སྟོབ་

ལམ་དང་གསུམ། འཁོར་དང་བཅས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཟག་མེད་གི་
སྤང་པོ་ལྟ་ཡོད་དེ། རང་འགྲེལ་ལས། ཆོས་མངོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་གང་
ཞེ་ན། ཆོས་མངོན་ཤེས་རབ་བྱི་མེད་རྗེས་འབྲང་བཅས། །ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་
དེ་ལ་ཤེས་རབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའོ། །བྱི་མེད་
ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཟག་པ་མེད་པའོ། །རྗེས་འབྲང་བཅས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཁོར་
དང་བཅས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཟག་པ་མེད་པའི་སྤང་པོ་ལྟ་ལ་ཆོས་མངོན་
པ་ཞེས་བསྟན་པར་འགྱུར་ངོ། །རེ་ཞིག་འདི་ནི་དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་
པའོ། །ཞེས་གསུངས། ལམ་གསུམ་ག་ཡང་རེ་རེ་ནས་སྤང་པོ་ལྟ་བ་ཅན་
ཡིན་པས་ལྟན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། ལམ་བདེན་བཞིན། ཟག་མེད་གི་
གཟུགས་སྤང་ནི་ཟག་མེད་གི་སྟོམ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་གི། གཟུགས་སྐྱེའི་རྒྱུད་
གི་སོ་ཐར་གི་སྟོམ་པ་ཟག་མེད་གི་གཟུགས་སྤང་མ་ཡིན་ཏེ། སོ་ཐར་གི་
སྟོམ་པ་ལ་བྱེ་བྲག་སྟེ་བའི་སྐབས་འདིར་ཟག་བཅས་གིས་བྱུང་བའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། སྟོམ་པའི་ལམ་ནི་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཟག་
པ་མེད། །ཅེས་སྟོམ་ལམ་ཟག་བཅས་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་
འགལ་ཏེ། དེ་ནི་ཞི་རགས་གི་རྣམ་པ་ཅན་གི་འཇིག་རྟེན་པའི་བསམ་
གཟུགས་བརྒྱུད་ལྟ་བུ་ལ། སྟོམ་ལམ་གི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་བསྟན་
པ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཟག་བཅས་སྟོམ་ལམ་ཆོས་

༡ བསྟན་འགྱུར་དབེ་བསྟར་མ། ༥༩། མངོན་པ་གྲུ། སྟོམ་དཔོན་དབྱིག་གཉིན། མངོན་རང་འགྲེལ། ༤༦། ༡།

ཅན། ལམ་བདེན་ཡིན་པར་ཐལ། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་པ་ཡིན་ན་འཕགས་ལམ་རྣམ་
དག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཡིན་ན་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་ལམ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ལམ་མ་ཐོབ་པ་སོ་སོ་ཡི། །སྟེ་པོར་
འདོད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅ་རྟགས་དེར་ཐལ། སྟོམ་ལམ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། ཅ་བར་འདོད་ན། ཟག་མེད་ཡིན་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཟག་མེད་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་། །ཞེས་
དང་། ལམ་མ་གཏོགས་པའི་འདུས་བྱས་རྣམས། །ཟག་བཅས། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། མཐོང་ལམ། བསམ་གཏན་ས་བླག་གང་རུང་ལ་བརྟེན་
ཏེ། སྟོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་དེ་དེ་ལ་བརྟེན་པ་གང་ཞིག་དེ་གཉིས་ས་
གཅིག་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྟོམ་བྱང་མི་ལྟོགས་མེད་པ་དང་། །ཁྱད་
པར་བསམ་གཏན་ས་བཅོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་
པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ནི་ཆོས་མཆོག་དང་ས་གཅིག་ ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
སྟོམ་ལམ་དང་མི་སྟོབ་ལམ་ཟག་མེད་ས་དགྲུ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། ཟག་
མེད་ཀྱི་བསམ་གཏན་ས་བླག་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་གཟུགས་མེད་དང་པོ་
གསུམ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་རྟེན་པའི་དོན་ནི་ལམ་
དེ་ས་དེའི་ངོ་བོར་སྟེས་པ་ལ་འཇོག་སྟེ། ལམ་དེ་ས་དེ་ལ་བརྟེན་ན་ལམ་དེ་
ས་དེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འཁར་གཞོང་ལ་རྒྱུག་བརྟེན་པ་ལྟ་བུ་མ་

ཡིན་ཏེ། རྟེན་བརྟེན་པ་དོན་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། ཆོས་མངོན་པ་དེ་རྗེས་འབྲང་འཁོར་དང་བཅས་ན་ཕྱང་
པོ་ལྔ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་
ཁམས་སུ་ཟག་མེད་མི་སྟོགས་མེད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཕྱང་
པོ་ལྔ། བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་སུ་དེ་གཉིས་ཀྱི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་
ཡིད་བདེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ལྔ། བསམ་གཏན་གསུམ་
པར་དེའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་སེམས་ཚོར་བདེ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་ཟག་མེད་
ཀྱི་ཕྱང་པོ་ལྔ། བསམ་གཏན་བཞི་པར་དེའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་ཚོར་བ་
བཏང་སྟོམས་ལ་བརྟེན་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ལྔ། གཟུགས་མེད་
དང་པོ་གསུམ་དུ་དེའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་ལ་བརྟེན་
པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཕྱང་པོ་བཞི་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྐབས་
འདིར་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་དེའི་འཁོར་དུ་ཟག་
མེད་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ལྔ་ལྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

ཁོ་ན་ལེ། མི་འབྲང་དེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡིན་ན་གཙོ་སེམས་ཡིན་
དགོས། ཤེས་རབ་ཡིན་ན་སེམས་བྱང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ་
སྟེ། སྤྱིར་དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་ཆོས་རབ་དུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་སྐབས་
འདིར་ཤེས་རབ་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཡིད་ཆེས་པའི་སྐབས་
སུ་དང་བ་གཙོ། ཚུ་ལ་འགྲོ་བ་ན་མཉན་པ་གཙོ། ནད་འཆོ་བའི་ཆོ་སྟན་པ་
གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ། རྒྱལ་པོ་སོགས་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་བཞིན་ནོ། །

ཁ་ཅིག །རྣམ་གྲོལ་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པའི་རྗེས་
འབྲང་གི་ཕུང་པོ་ལྔ་ར་འཛོག་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་གྱིས་མཛད་
པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་འི་རྣམ་པར་འགྲེལ་བ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་བ་མི་
འཐད་དེ། སྟོམས་འཇུག་དགེ་བ་ཅེ་གཅིག་པ། །རྗེས་འབྲང་བཅས་ན་
ཕུང་པོ་ལྔ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་ཡང་རྣམ་གྲོལ་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་
ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཟག་
མེད་གྱི་ཤེས་རབ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཐོབ་བྱ་བྱིར་གང་དང་བསྟན་བཅས་གང་། །ཞེས་
སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་གཉིས་ལས།
དང་པོ་ལ། མཆོན་ཉིད། དབྱེ་བ། མིང་གིས་འདོགས་པའི་ཆོས་གསུམ་
བཤད་པ། དེའི་བྱད་ཆོས་གཞན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཟག་མེད་གྱི་
ཕུང་པོ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པའི་སྒྲུའམ། དེ་ཐོབ་བྱེད་གྱི་ཐབས་གང་རུང་གི་
རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོར་དམིགས་
པ། བརྟར་བཏགས་པའི་ཆོས་མངོན་པའི་མཆོན་ཉིད།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་མངོན་པའི་སྡེ་སྟོན་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་
ལྟ་བུ་གཞུགས་ཕུང་གིས་བསྟུས་པ་དང་། ཆོགས་སྟོར་པའི་རྒྱུད་གྱི་ཐོས་
བསམ་སྟོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་སོགས་ཕུང་པོ་བྱི་མ་བཞི་ཅི་རིགས་

པས་བསྐྱུས་བ་རྟུ་མ་ཡོད་དེ། རང་འགྲེལ་ལས།^੧བརྟན་བཏགས་བ་ནི། དེ་
ཐོབ་བྱ་ཕྱིར་གང་དང་བསྟན་བཅས་གང་། །ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གང་དང་ཞེས་
བྱ་བ་ནི། ཐོས་བ་དང་བསམས་བ་དང་བསྒྲོམས་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་
རབ་ཟག་བ་དང་བཅས་བ་དང་། སྦྱིས་ནས་ཐོབ་བ་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དང་
བཅས་བའོ། །བསྟན་བཅས་གང་། ཞེས་བྱ་བ་ནི། དེ་ཡང་ཟག་བ་མེད་
པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེའི་ཚོགས་སུ་གྱུར་པས་ཆོས་
མངོན་བ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་བ་ནི། བརྟན་བཏགས་པའི་ཆོས་མངོན་བ་ལ། མངོན་པའི་
མིང་གིས་གདགས་སུ་རུང་སྟེ། དེ་འདོགས་པའི་ཆོས་གསུམ་ཆང་བའི་
ཕྱིར། མངོན་པའི་སྡེ་སྡོད་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པས་མངོན་བ་
བརྗོད་བྱར་བྱེད་དེ། ཚོགས་སྦྱར་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཤེས་རབ་གསུམ་
མངོན་བ་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་དམ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཏགས་བ་ལ་
དགོས་བ་ཡོད་དེ། མངོན་བ་འཐོབ་པར་འདོད་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱིས་
མངོན་པའི་སྡེ་སྡོད་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་བ་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་
དགོས། དེ་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་རྣམས་ལ་ཉམས་
ལེན་བྱེད་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་ལ་གཞིན་
བྱེད་ནི། དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། མངོན་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཟག་མེད་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། བསྐྱུ་ན། བརྟན་བཏགས་པའི་ཆོས་མངོན་བ་ཆོས་ཅན། ཆོས་མངོན་

^੧ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ੨༥། མངོན་བ་ཀྱ། ཐོབ་དགོན་དབྱིག་གཞིན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༤੨་།

པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། རང་གི་མཆན་ཉིད་འཛིན་པའི་ངོས་
ནས་དོན་དམ་པའི་ཆོས་ལྷ་རྒྱ་ལས་འདས་པ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པས་
དེ་ལྟར་རྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། རང་འགྲེལ་ལས།^༡ དེས་པའི་ཆེག་ཏུ་
ན་རང་གི་མཆན་ཉིད་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཏེ། དེ་ལྟ་བུས་ན་འདི་ནི་དོན་
དམ་པའི་ཆོས་ལྷ་རྒྱ་ལས་འདས་པའམ་ཆོས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ལ་མངོན་དུ་
སྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཆོས་མངོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

བཞི་པ་ནི། ཆོས་མངོན་པ་འཛོལ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཤེས་
རབ་གསུམ་ལོ་ས་གང་ན་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཁམས་
གསུམ་ག་ན་ཡོད་ལ། ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཁམས་འོག་མ་གཉིས་ན་
ཡོད་ཀྱི། གཟུགས་མེད་ན་མེད་དེ། དེ་ན་སྐྱེ་མེད་པའི་ཕྱིར། བསམ་བླུང་
གི་ཤེས་རབ་འདོད་ཁམས་ཁོ་ནར་ཡོད་ཀྱི། གོང་མ་གཉིས་ན་མེད་དེ། དེ་
གཉིས་ན་སེམས་པར་ཚུམ་པ་ན་སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དུ་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ན་ཡོད་ཀྱི་འདོད་
པར་མེད་དེ། དེ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་
འགྲེལ་ལས།^༢ འདོད་པའི་ཁམས་ན་ནི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གསུམ་སྟེ། ཐོས་པ་
དང་བསམ་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་སྐྱེས་ནས་ཐོབ་པ་རྣམས་སོ། །གཟུགས་
ཀྱི་ཁམས་ན་ནི་གསུམ་སྟེ། ཐོས་པ་དང་སྒྲོམ་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་སྐྱེས་

^༡ བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༧༩། མངོན་པ་གྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༤༧་༡་༣།

^༢ བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༧༩། མངོན་པ་གྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༥༤་༤་༤།

ནས་ཐོབ་པ་རྣམས་སོ། །བསམ་པ་ལས་བྱུང་བ་ནི་མེད་དེ། གང་གི་ཆེ་
དེ་དག་སེམས་པར་ཚུལ་པ་དེའི་ཆེ། དེ་དག་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་དག་ཁོ་
ན་ཉིད་ཉེ་བར་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ན་ནི་སྒྲིམ་
པ་ལས་བྱུང་བ་དང་སྒྲིམ་ནས་ཐོབ་པ་དག་གོ། །ཞེས་གསུངས། ཁོ་ན་རེ།
ཆོས་མངོན་པ་མེ་ལ་བསྟེན་པའི་ཆོས་སྟོང་གི་ལས་སྒྲིབ་མེད་པར་ཐལ།
བདར་བཏགས་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ཡིན་ན་ཆོས་མངོན་པ་མ་ཡིན་དགོས།
དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་མེ་ལ་སྟུས་ཀྱང་སྟེན་མི་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་
ན། སངས་རྒྱུ་ལ་དན་སེམས་ཀྱིས་ཁྲག་བྱུང་བའི་མཆམས་མེད་ཀྱི་
ལས་མེད་པར་ཐལ། གཟུགས་སྒྲིབ་ཡིན་ན་སངས་རྒྱུ་མ་ཡིན་དགོས། ཡེ་
ཤེས་ལ་སྟུས་ཀྱང་ཁྲག་འབྱེན་མི་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པ་ཁས།

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། བདར་བཏགས་པའི་ཆོས་མངོན་པ་
བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་
རབ་ཐག་བཅས་རྣམས་དང་། མངོན་པའི་སྡེ་སྟོན་དགོངས་འགྲེལ་དང་
བཅས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །

གཉིས་པ་ནི། འདིར་དེ་དོན་དུ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གཉིས། དག་
དོན་ནི། བསྟན་བཅས་འདི་ཆོས་ཅན། མངོན་པའི་མཛོད་ཅེས་བཛོད་
པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། མངོན་པ་སྟེ་བདུན་གྱི་དོན་གཅེས་ཤོས་རྣམས་
ཁྱོད་ཉིད་ཀྱི་བཛོད་བྱའི་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་ཆུད་པས་དེ་ལྟར་བཛོད་
པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ནོར་གང་དུ་འཛོག་པའི་གནས་ལ། ནོར་གྱི་མཛོད་

ཅེས་བཅོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན་མངོན་པ་སྟེ་བདུན་པོ་དེ་ལ་མངོན་པའི་
མངོད་ཅེས་བྱ་སྟེ། དེ་བསྟན་བཅོས་འདི་འབྱུང་བའི་ཁྲུངས་སམ་གནས་
ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བཅོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རལ་གྱི་གང་ནས་འབྱེན་
པའི་འབྲས་ལ་རལ་གྱི་འབྲས་ཞེས་བཅོད་པ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཆོས་མངོན་པ་སྟེ་བདུན་དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་
བསྟན། གང་ཟག་སྟེ་བསྟན། སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མངོན་པ་འཆད་པ་
ལ་གྲུས་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན་དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། ཆོས་རྣམས་
རབ་ཏུ་རྒྱས་འབྱེད། །ཅེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞི་གསུངས། མངོན་པ་སྟེ་
བདུན་གསུངས་པ་ལ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཆོས་རབ་ཏུ་རྒྱས་
འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྐྱེད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་ཆོས་
ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པར་སྟོང་བའི་ཆེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་སྤང་དགོས་ཏེ། དེའི་དབང་གིས་འཇིག་རྟེན་པ་
རྣམས་སྟོད་པའི་རྒྱ་མཆོར་འབྲུམ་^༡པའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་སྟོང་བ་ལ་
ཆོས་རབ་ཏུ་རྒྱས་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་དགོས་ཏེ། ཆོས་རབ་ཏུ་
རྒྱས་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་མེད་པར། ཉོན་མོངས་དངོས་སུ་
སྟོང་མི་ཁུས་པའི་ཕྱིར། མངོན་པའི་སྟེ་སྟོན་འདི། སྟོན་པས་གསུངས་
ཏེ། དག་བཅོམ་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ལ་མ་བརྟེན་

^༡ ག་༡༠་ན་༡་འབྲུམ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

པར་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་རྒྱས་པར་སྟོན་
མི་རྒྱས་པའི་བྱིར་ན་སྟོན་པས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་དང་བག་
ལ་ཉལ་སོགས་དང་མཐུན་པར་ལུང་དེ་དང་དེ་ལས་སིལ་བྱར་སིལ་
བྱར་བྱས་པ་རྣམས། དག་བཅོམ་པ་ཆོས་སྟོབ་ལ་སོགས་པས་ཆེད་དུ་
བརྗོད་པའི་ཆོམས་ལ་སོགས་པར་བསྐྱེབས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་
ན། ཀྱི་མ་འདུས་བྱས་རྣམས་མི་ཉག །སྟེ་ཞིང་འཛིག་པའི་ཆོས་ཅན་
ཡིན། །ཞེས་སོགས་ལྟ་བུ།

དེས་ན། མངོན་པ་སྟེ་བདུན་ཡང་དང་པོར་སྟོན་པས་གསུངས་པ།
དག་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་གིས་གང་བསྐྱུས་
སྟམ་ན། །ཡེ་ཤེས་ལ་འདུག་ཀ་ཀྱང་ཁྱེས། །རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དབྱིག་བཤེས་
ཀྱིས། །རྣམ་ཤེས་ཆོགས་ནི་ལྟ་སྟོན་ཀྱིས། །ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྟ་འདྲི་
བྱས། །གདགས་པའི་བསྟན་བཅོས་མེད་འགལ་བྱས། །འགྲོ་བའི་རྣམ་
གངས་གསུས་པོ་ཆེས། །ཁམས་ཀྱི་ཆོགས་ནི་གང་པོས་བསྐྱུས། །ཞེས་
སྟོབ་དཔོན་རྒྱལ་པོ་སྤྲས་ཀྱི་གཞུང་ལས་ལྷག་པར་འབྱུང་བ། མཆིམས་
ལྟ་རྟེན་གྱི་ཆས་སྟོན་དུ་བསྐྱུས་པའོ། །ལོ་ཅེས་པ་མ་རངས་པའི་ཆོག་ཡིན་
པས། སྟོབ་དཔོན་དང་མདོ་སྟེ་པ་ན་རེ། མངོན་པ་སྟེ་བདུན་སོ་སོ་སྟེ་
པོའི་བརྗོད་ཏེ་དང་དེས་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། སྟོན་པས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་

¹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་ན། ༩༠། མངོན་པ་གྲུ། རྒྱལ་སྤྲས་གགས་པའི་བཤེས་གཉེན། ཆོས་མངོན་
མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད། ༣༡་༦།

ཏེ། དེ་ལས་འདུས་བྱས་རྫས་བྱུང་དང་། རྩལ་སྤྲུག་ཆ་མེད་སོགས་བཀའ་
དང་འགལ་བའི་དོན་དུ་མ་བསྟན་བའི་ཕྱིར། ཅིའི་ཕྱིར་བྱེ་བྲག་སྤྲོ་བ་ཞེས་
བྱ་ཞེ་ན། བསྟན་བཅོས་བྱེ་བྲག་བཤད་མཆོ་ཆེན་མོའི་རྫེས་སུ་འབྲངས་
ནས། དུས་གསུམ་རྫས་ཡོད་དུ་སྤྲོ་བའི་དོན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་བའི་
ཕྱིར། ཅིའི་ཕྱིར་མདོ་སྤེ་བ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། བཅོས་ལྡན་འདས་གྱིས་མདོ་
ཆད་མར་བྱེད་ཀྱི། བྱེ་བྲག་བཤད་པ་སོགས་བསྟན་བཅོས་ཆད་མར་མི་
བྱེད་པས། མདོ་སྤེ་བ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་དཔེ་ཅམ་གྱི་སྟོན་སྟོན་
པས་དཔེ་སྟོན་བ་ཞེས་བརྗོད་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱའོ། །

སྐབས་འདིར་སྤྱི་དོན་ལ། དགོས་འབྲེལ་ངག་གི་དབྱེ་བ། སོ་སོའི་
རང་བཞིན། གཞུང་གི་ཆོག་གང་གིས་ཚུལ་རི་ལྟར་བསྟན་པ། དགོས་
འབྲེལ་གྱི་ངག་འདིར་ཐོག་མར་བཀོད་པའི་དགོས་པ། དགོས་སོགས་
ཆོས་བཞིའི་འབྲེལ་བ་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། བཅུ་གཉིས་ཡོད་
དེ། ངག་ཅམ་ལ་ཡོད་པའི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི། བསྟན་བཅོས་
ལུས་ལ་ཡོད་པའི་དེ་བཞི། དགོས་འབྲེལ་ངག་ལ་ཡོད་པའི་དེ་བཞི་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ངག་དོན་མཐུན་ཐམས་ཅད་ལ་དགོས་སོགས་ཆོས་
བཞི་ཡོད་ལ། ངོས་འཛིན་སྤྱོད། །ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་
ཅད། བསྟན་བཅོས་འདིའི་བརྗོད་བྱ། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་སྤང་ཁམས་སྟེ་
མཆེད་གྱིས་བསྐྱས་པའི་ཆོས་ལྟ་པོ་རྟོགས་པ། འདི་རྩོམ་པའི་དགོས་པ།

དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐར་ལྷག་མེད་མཁའ་ལས་འདས་པ་
ཐོབ་པ། འདིའི་ཉིང་དགོས། སྤེམ་སྤེམ་ལ་འབྲེལ་བ་ནི། འབྲེལ་བ་ཡིན་
ནོ། །བསྟན་བཅས་འདིའི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་པོ་དེ་ཡང་། དགོས་
འབྲེལ་གྱི་ཆོགས་བཅད་འདིའི་བརྗོད་བྱ། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟན་
བཅས་འདི་ལ་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་དགོས་པ།
དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོས་བསམ་གྱིས་ཞུགས་པ། འདིའི་ཉིང་
དགོས། དེ་དག་སྤེམ་མེད་ན་སྤེམ་མི་འབྱུང་བ་འདིའི་འབྲེལ་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཞེས་པས། འདིའི་བརྗོད་བྱ་དངོས་སུ་
བསྟན། རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད། ཅེས་པས་དགོས་པ་དངོས་སུ་བསྟན། མེད་
པར་ཉོན་མོངས་རྣམས། ཞེས་པས། ཉིང་དགོས་དངོས་སུ་བསྟན། འབྲེལ་
བ་བྲགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ་ནི། དགོས་འབྲེལ་གྱི་ངག་འདིར་ཐོག་མར་བཀོད་པ་ལ་ཆོས་
ཅན། དགོས་པ་ཡོད་^༡དེ། བསྟན་བཅས་འདི་ལ་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་
མེད་ལས་ཆེ་སྟམ་པའི་དོན་མི་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཆོམ་དང་། མེད་པར་འདོད་
པའི་ལོག་རྟོག་བསལ་ནས། ཡོད་དམ་སྟམ་པའི་དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཆོམ་དང་།
ཡོད་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་ནི། བསྟན་བཅས་འདིའི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞིའི་ནང་ཆོན་

^༡ ག་༡༡་ན་༣་དགོས་པ་འདོད་དེ།

ཀྱི་འབྲེལ་བ་^༡དེ་བྱུང་འབྲེལ་ཡིན་ཏེ། བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་བཞེན་ནས་
བྱང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཆོས་ལྔ་རྟོགས་པ་འབྱུང་། དེ་ལ་བཞེན་ནས་
ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ཐོབ་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་བསྟན་བཅོས་དངོས་ཀྱི་དོན་ལ། བརྗོད་བྱ་དོས་བབྱང་
བ། དེའི་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཟག་བཅས་
ཟག་པ་མེད་ཆོས་རྣམས། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ནི། ཟག་པ་དམིགས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གང་རྩལ་གི་སྒྲོ་ནས་རྣམ་པ་
ཀྱན་ཏུ་རྒྱས་པར་འབྱུང་བས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བ། ཟག་བཅས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད།
དེ་ལྟར་མི་འབྱུང་བས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བ། ཟག་མེད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
གང་ཕྱིར་དེ་དག་ལ། ཟག་རྣམས་ཀྱན་ཏུ་རྒྱས་པར་འབྱུང་། །ཞེས་
གསུངས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་སུ་བསྐྱུས་ཏེ།
ཟག་བཅས་ཟག་པ་མེད་ཆོས་རྣམས། །ཞེས་དང་། དེའི་རང་འབྲེལ་
ལས། ^༡འདི་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འདིར་བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །ཞེས་
གསུངས། གཞི་གྲུབ་ན་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གང་རྩལ་ཡིན་པས་མ་
ཁྱབ་སྟེ། དངོས་པོ་དེ་ཡང་དེ་གཉིས་གང་རྩལ་མ་ཡིན། ལྷག་མེད་མྱང་
འདས་ཀྱི་ཐོབ་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐོབ་པ། འཕགས་པའི་རིགས་བཞི།
སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་རྣམས་

^༡ ག་༡༡་ན་༤་དེ་དང་དེ་བྱུང་།

^༢ བསྟན་འབྱུང་དཔེ་བསྐྱུང་མ། ༢༥། མཛོན་པ་ཀྱ། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འབྲེལ། ༤༩་༡༩།

དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདུས་མ་བྱས་
གྱི་ནམ་མཁའ་དང་། ལམ་བཤེན་གཉིས་ཀ་ཟག་མེད་དང་དངོས་པོའི་
གཞི་མཐུན་^༡ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱི་མ་རྣམས་གྲུབ་སྟེ། འདུས་བྱས་དང་ཟག་
མེད་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡིན་ན་ལམ་བཤེན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དག་བཅོམ་པའི་མིག་དབང་ཆོས་ཅན། མཆོན་ཉིད་དེར་
ཐལ། ཟག་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲོམ་སྤང་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བརྟུ་ནི་སྒྲོམ་པས་སྤང་བྱ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན་མ་ཡིན་ཏེ། དག་བཅོམ་པ་ཡིན་ན་ཟག་པ་སྤངས་
པས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། མ་བྱུང་སྟེ། དག་བཅོམ་པའི་མིག་དབང་
དེས་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མཚུངས་ལྡན་གྱི་
སྒྲོ་ནས་རྒྱས་པར་མི་བྱེད་ཀྱང་། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་དམིགས་
པའི་སྒྲོ་ནས་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ཤེས་རབ་གྱིས་དབྱེ་བར་བྱའི་ཆོས་ནི་ཕུང་ཁམས་སྟེ་
མཆེད་ཀྱི་ཆོས་ལྗོངས། །ཞེས་སྟོས་པས་ཆོག་མོད། ཅིའི་ཕྱིར་ཟག་བཅས་
ཟག་པ་མེད་ཆོས་རྣམས། །ཞེས་སྟོས་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ་སྟོབ་
དཔོན་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་ནས་སྟོན་པ་གང་ཞིག་ཕུང་པོ་ལྟས་
ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡང་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་ཀུན་

^༡ ག་༡༡་བ་ན་འཐུན། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་གཞན་ཡང་སྤང་།

བྱང་གི་ཆོས་རྣམས་སོ་སོར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས། དེ་དག་ལ་སྒྲུང་དོར་
བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ཤེས་རྗེས་དཔག་ཐོབ་པར་བཞེད་པ་གང་
ཞིག །ཁམས་བཙུན་དང་སྤྱི་མཆོད་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱན་བྱང་
གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སོ་སོར་མཆོན་མི་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བསྟན་
བཙུན་འདིའི་བརྗོད་བྱ་ཐམས་ཅད་ཟག་བཙས་ཟག་མེད་གཉིས་སུ་
བསྟུས་ནས་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། འཆད་ཉན་བྱ་སྤྱི་ཞིང་།
སྒྲུང་དོར་གོ་བདེ་བའི་ཆོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཆོས་རབ་ཏུ་
རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དབྱེ་བར་བྱས་པའི་བསྟན་བཙུན་འདིའི་
བརྗོད་བྱ་^༡ཆོས་ཅན། གཉིས་ཀྱིས་ནི་བསྟུས་ཏེ། ཟག་བཙས་ཟག་མེད་
གཉིས་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ནི། ཟག་བཙས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། ཟག་མེད་མདོར་བསྟན་པ་ལོ། །དང་
པོ་ནི། ལམ་མ་གཏོགས་པའི་འདུས་བྱས་རྣམས། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་
པ་གསུམ་གྱི་དོན་ནི། ལམ་བདེན་མ་གཏོགས་པའི་འདུས་བྱས་རྣམས་
ཆོས་ཅན། ཟག་བཙས་ཡིན་ཏེ། བོད་གི་མཆོན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ།
འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། མཆོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཆོན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། འགོག་བདེན་ལ་བརྟེན་ནས་ཟག་པ་སྤྱི་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་

^༡ ག་༡༩་ན་༩་བརྗོད་བྱས།

ཐུབ་སྟེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཟག་པ་ཀུན་ཏུ་རྒྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་
འགྲེལ་ལས།^༡ འགོག་པ་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པས་ཀྱང་ཟག་
པ་སྦྱེ་བར་ནི་འདོད་མོད་ཀྱི། དེ་གཉིས་ལ་རྒྱས་པར་ནི་མི་འགྱུར་བས། དེ་
གཉིས་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། ཟག་མེད་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་
པ་གསུམ་གྱི་ངག་དོན་ལ། ལམ་བདེན་དང་འདུས་མ་བྱས་གསུམ་ཡང་
ཆོས་ཅན། ཟག་མེད་ཡིན་ཏེ། མཆོན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ལམ་གྱི་
བདེན་པ་དང་འདུས་མ་བྱས་རྣམས་ཟག་མེད་དོ། །ཞེས་སྟོས་པས་ཆོག་
མོད། རྣམ་གསུམ་ཞེས་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། ཡོད་དེ་ཆོར་
བ་བདེ་སྟུག་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཆོར་བ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་ཟག་བཅས་
ཟག་མེད་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཡོད་པར་དོགས་པ་བསལ་བའི་
ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དག་བཅོམ་པ་སྟོན་སྟོ་གོས་ཀྱིས་བཞེད།

དཔེ་སྟོན་པ་སྡུ་མ་^༡ །ཁ་ཅིག །དག་བཅོམ་པའི་མིག་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་
དངོས་སོ་ཟག་པའི་རྟེན་མི་བྱེད་པས་ཟག་མེད་དེ། ཟག་པའི་གཉེན་སོ་
མི་བྱེད་པས་ཟག་བཅས་སུ་དོགས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
ཟེར་རོ། །ཁ་ཅིག །ལམ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་དང་འདས་ལམ་
གཉིས་ཡོད་པའི་དང་སོ་ལམ་བདེན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བསྟན་པ་དང་།

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩། མདོན་པ་ཀྱ། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མདོད་རང་འགྲེལ། ༤༤་༥།

^༢ ག་༡༥་བ་༡་སྟན་སྡུ་པ།

འདུས་མ་བྱས་ནས་པ་གསུམ་འདྲིལ་ཉེན་ན་ཟག་མེད་དུ་མ་གྲགས་
པས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ཞེས་ཟེད། རང་ལན་ནི། གནས་མ་བྱ་པའི་སྡེ་
པ་དག་འདུས་མ་བྱས་སྤང་འདས་གཅིག་སྤར་སྤྲོ་བ་དང་། གྲེ་བྲག་པས་
རྒྱལ་ཕྱ་རབ་སོགས་འདུས་མ་བྱས་མང་པོ་དགག་པའི་ཕྱིར་དུ་གསུམ་
ཞེས་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། །འདུས་མ་བྱས་གསུམ་པོ་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། ཅམ་
མཁའ་དང་འགོག་པ་གཉིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། འདུས་མ་བྱས་རྒྱས་པར་བཤད་
པ། འདུས་བྱས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ནམ་
མཁའ་མི་སྤྲིབ་པའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ངག་དོན་ནི། གསུམ་པོ་སོ་སོའི་
ངོ་པོ་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། ཉག་པ་དང་མ་སྤྲིབ་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱིས་
གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའི་མཆོན་ཉིད།
བདེན་བཞི་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་བྲལ་
བར་དམིགས་པ་དེ། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་གི་མཆོན་ཉིད། རང་གི་
དགག་བྱ་སྤྲེ་བ་ལ་གཏན་དུ་གཤིས་བྱེད་ཅིང་། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་
ལས་གཞན་པའི་འགོག་པར་དམིགས་པ། སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་
འགོག་པའི་མཆོན་ཉིད།

ཁོ་ན་རེ། འགོག་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་
ཡིན་པར་ཐལ། མཆོན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར་ན། ཉགས་མ་བྱུབ་སྟེ། སོ་སོར་
ཉགས་འགོག་གིས་རང་གི་དགག་བྱར་སྤྲེ་བའི་ཟག་བཅས་ལ་སྤྲིབ།

རྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པས་རང་གི་དགག་བྱ་སྦྱི་
བ་ལ་གཤགས་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ཅིག་པའི་གོ་སར་ནམ་མཁའ་མེད་ན། ནམ་མཁའ་དེ་རེ་
འགའ་བར་འགྱུར། ཡོད་ན་ཅིག་པའི་གོ་སར་ཅིག་པ་གཞན་ཚུད་པར་
ཐལ། དེ་ན་གོ་འབྱེད་ནམ་མཁའ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁུབ་སྟེ། ཅིག་པས་
རང་གི་གོ་སར་གཟུགས་ཅན་གཞན་སྦྱི་བ་ལ་གཤགས་བྱས་པའི་ཕྱིར།
ཅིག་པའི་གོ་སར་ནམ་མཁའ་ཡོད་དེ། མེད་ན་དེ་ན་ཅིག་པ་ཉིད་ཀྱང་མེད་
པར་ཐལ་བའི་སྦྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། མདོ་ལས་ཀྱང་།^༡ བྲམ་ཟེ་ཞིག་
གིས། བཙུག་ལྷན་འདས་ལ།^༢ གོ་ཁྱུ་ཉ་མ། ས་ཅི་ལ་བརྟེན། བྲམ་ཟེ་ཚུ་ལ་
བརྟེན་རྟོ། གོ་ཁྱུ་ཉ་མ། ཚུ་ཅི་ལ་བརྟེན། བྲམ་ཟེ་ཚུང་ལ་བརྟེན་རྟོ། གོ་ཁྱུ་
ཉ་མ། ཚུང་ཅི་ལ་བརྟེན། བྲམ་ཟེ་ཚུང་ནམ་མཁའ་ལ་བརྟེན་རྟོ། གོ་ཁྱུ་ཉ་མ་
ནམ་མཁའ་ཅི་ལ་བརྟེན། བྲམ་ཟེ། དེ་ནི་ཉ་ཅང་ཐལ་ཆེས་ཏེ། ནམ་མཁའ་
ལ་ནི་རྟེན་མེད་པ་སྤང་བ་མེད་པ་དམིགས་པ་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས།
དེས་ན་སྐབས་འདིར་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། རྩས་སུ་
བྱུབ་སྟེ། དངོས་སོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཚུང་རྟེན་པའི་འོན་བྱེད་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ཀྱང་རྩས་
སུ་བྱུབ་སྟེ། སྤང་བྱ་ནམས་རྩས་སོ་སོ་བ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། དེ་སྤངས་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༠། མདོན་བ་གྲ། རྒྱལ་སྤྱི་མཛོད་འགྲེལ་དུ་བྲངས་པའི་མདོ། ༣༠་༤།

^༢ ག་༡་༣་ན་༣་འགོ་བུ།

པའི་བྲལ་བ་རྣམས་ཀྱང་རྩེ་སོ་སོ་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་འདུས་བྲས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་།
སོ་སོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གནས་བརྒྱད་ཀྱི་གོ་རིམ་འདི་ལྟར་
འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཚོས་མངོན་པ་མངོན་གྱི་ཟག་བཅས་ཟག་
མེད་སྤྱིར་བསྟན་པའི་དབང་དུ་བྲས་ནས་གནས་དང་པོ་ཁམས་བསྟན་
པའི་གནས་བསྟན། དེར་བཅུ་གཉིས་ནང་གི་^༡བཤད་དབང་སོ། །ཞེས་
མིང་ཅམ་ཞིག་བསྟན་པའི་དབང་དུ་བྲས་ནས། དབང་པོ་བྱེ་བྲག་དུ་འཆད་
པ་ལ་གནས་གཉིས་པ་དབང་པོ་བསྟན་པའི་གནས་བསྟན། དེར་ཁམས་
གསུམ་པ་ཡི་ཉོན་མོངས་ཅན། །ཞེས་མིང་ཅམ་ཞིག་བསྟན་པའི་དབང་
དུ་བྲས་ནས་ཁམས་གསུམ་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་གནས་གསུམ་པ་འཛིག་
ཉོན་སྟོན་པའི་གནས་བསྟན། སྟོན་བཅུད་ཀྱི་འཛིག་ཉོན་དེ་ཡང་རང་ཉིད་
ཀྱི་རྒྱར་རྒྱར་བའི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཞེས་
བསྟན་པའི་སྟོན་ལས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། གནས་
བཞི་པ་ལས་བསྟན་པའི་གནས་བསྟན། ལས་དེ་ཡང་སྤྱ་རྒྱས་ཀྱིས་ཀུན་
ནས་སྤངས་པ་ཡིན་ཞེས་བསྟན་པའི་སྟོན་ལས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
^༢རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ་གནས་ལྷ་པ་སྤྱ་རྒྱས་སྟོན་པའི་གནས་བསྟན།
ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ཉོན་གཉིས་པོ་དེ་ཡང་ལམ་དང་གང་ཟག་ཁྱད་པར་

^༡ ག་༡༣་ན་མ་གཅིག།

^༢ ག་༡༣་བ་༣་བཞག།

ཅན་གྱིས་སྔོང་དགོས་ཞེས་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ལ། གནས་བྱུག་པ་ལམ་
དང་གང་ཟག་སྟོན་པའི་གནས་བསྟན། དེར་སྟོས་པའི་ཤེས་པ་བརྩ་བྱེ་
བྲག་ཏུ་འཆད་པ་ལ་གནས་བདུན་པ་ཡེ་ཤེས་བསྟན་པའི་གནས་བསྟན།
སེམས་མཉམ་པར་བཞག་ན་ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་
སོ། །ཞེས་གསུངས་པས། བསམ་གཟུགས་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱན་
མོང་བའི་ཡོན་ཏན་བྱེ་བྲག་ཏུ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། གནས་བརྒྱད་པ་
སྟོམས་འཇུག་བསྟན་པའི་གནས་བསྟན་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གནས་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ནང་ནས། དང་པོ་ཁམས་
སྟོན་པའི་གནས་དེ་འཆད་པ་ལ། འདུས་བྲས་ཀྱི་ཕྱོགས། མིང་གི་རྣམ་
གངས། སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལམ་
མ་གཏོགས་པའི་འདུས་བྲས་རྣམས། ཞེས་བཤད་ནས་འདུས་བྲས་ལ་
དུ་ཡོད་ཅེ་ན། འདུས་བྲས་ཆོས་རྣམས་དེ་དག་གྱང་། ཞེས་སོགས་རྟེན་
པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་འདིར་སྤྱི་དོན་དང་གཞུང་དོན་གཉིས།

དང་པོ་ལ། མཆོན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྣམ་གངས། སྤྱ་བཤད་པ། སྤང་
པོ་ལྷ་རྩལ་གཅིག་དང་རྩལ་ཐ་དད་ལ་དབྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་
རྒྱ་རྒྱུན་ལས་སྐྱེས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བར་དམིགས་པ། འདུས་བྲས་ཀྱི་
མཆོན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་སྤང་ནས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་པོའི་
བར་ལྷ། འདུས་བྲས་དང་སྤང་པོ་དོན་གཅིག །སྤང་པོ་དང་དངོས་པོ་དོན་
མི་གཅིག་སྟེ། འདུས་མ་བྲས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡོད་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི།

དུས། གཏམ་གྱི་གཞི། དེས་པར་འབྱུང་བཅས། གཞི་དང་བཅས་པ་ཞེས་
པ་འདུས་བྱས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཉིད་དུས། ཞེས་
གསུངས་སོ། །འདུས་བྱས་ཆོས་ཅན། དུས་ཞེས་བྱ་སྟེ། སོང་ཟེན་པ་དང་།
མ་འོངས་པ་དང་། མི་རྟག་པ་ཟད་པའི་དུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན།
གཏམ་གྱི་གཞི་ཞེས་བྱ་སྟེ། གཏམ་རྣམས་པལ་ཆེར་ཁྱོད་ཀྱི་སྟེང་ནས་
འབྱུང་ཉེ་ཞིང་འགྲེལ་ཆེ་བའི་ཕྱིར། དེས་པར་འབྱུང་བཅས་ཞེས་བྱ་སྟེ།
ལྷག་མེད་མུང་འདས་འཇོབ་པ་ལ། ཁྱོད་ལས་དེས་པར་འབྱུང་དགོས་
པའི་ཕྱིར། གཞི་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་གི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་
ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། རྒྱུན་རྣམས་འདུས་ཤིང་སྤང་ནས་བྱས་པས་ན་འདུས་
བྱས། ཞེས་རྗོད་དེ། རང་འགྲེལ་ལས། རྒྱུན་རྣམས་འདུས་ཤིང་སྤང་ནས་
བྱས་པ་དག་ནི་འདུས་བྱས་རྣམས་ཏེ། རྒྱུན་གཅིག་གིས་བསྐྱེད་པ་ནི་
འགའ་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

ལྷ་པ་ནི། དྲེ་བྲག་སྤྲ་བས་ཕྱང་པོ་ལྷ་རྩམ་ཐ་དད་དུ་འདོད། མདོ་སྡེ་
པས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕྱང་པོ་དང་། ཕྱང་པོ་གཞན་བཞི་རྩམ་ཐ་དད་དུ་འདོད་
དེ། གཟུགས་དང་གཟུགས་ཀྱི་མི་རྟག་པ་རྩམ་གཅིག་ཡིན་པ་བཞིན་དུ།
ཕྱང་པོ་ཡིན་ན་རང་གི་མི་རྟག་པ་དང་རྩམ་གཅིག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་འདོད་དོ། །སེམས་ཅམ་པས་ཕྱང་པོ་ལྷ་རྩམ་གཅིག་དུ་འདོད་དོ། །

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༧༥། མདོན་པ་ཀུ། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༢༡་༡༢།

གཉིས་པ་ནི། འདུས་བྱས་ཆོས་ཅན། ལྷ་ཡོད་དེ། གཟུགས་ཀྱི་ཕྱང་
པོ་སོགས་ལྷ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ལ་སོགས་ལས་སྒྲོས་པ་ལ་དོན་
ཡོད་དེ། རྣམ་གྲོལ་གྱི་ཕྱང་པོ་ལ་གོ་བ་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཕྱང་པོ་ལྷ་ཞེས་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཟུགས་སོགས་
དོན་ལྷ་ལ་གོ་བ་གཅད་^༡ པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་སྦྱར་འདུས་བྱས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང་། བྱེ་བྲག་
དུ་བྲག་བཅས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །དང་པོ་ནི། དེ་དག་ཉིད་དུས་
ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་དག་
བྲག་བཅས་ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞི་ཡི་དོན། བྲག་བཅས་ཀྱི་མིང་
གི་རྣམ་གྲངས་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕྱང་པོ། འཐབ་བཅས།
སྤྱག་བསྐལ། ཀྱུན་འབྱུང་། འཇིག་རྟེན། ལྷ་གནས། སྤྱིང་པ་ཞེས་པ་
རྣམས་སྤྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྲག་བཅས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ཆོས་ཅན། ཉེར་ལེན་
ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་རྒྱ་ཉེར་ལེན་ལས་བྱུང་། རང་འབྲས་ཉེར་ལེན་སྦྱིད་
པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་གི་ཀྱུན་སྦྱོང་དུ་གྱུར་པའི་ཉེར་ལེན་ལས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཅ་ལས་བྱུང་བའི་མེ་ལ་ཅ་ལེ་མེ་དང་སྤྲན་
དང་མེ་ཉོག་སྦྱིད་པའི་ཤིང་ལ་སྤྲན་དང་མེ་ཉོག་གི་ཤིང་། རྒྱལ་པོ་ལ་
རྒྱལ་ལས་པའི་མི་ལ་རྒྱལ་པོའི་མི་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཆོས་
ཅན་འཐབ་བཅས་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་གཞན་ལ་གཞོད་པའི་ཕྱིར། སྤྱག་

^༡ ག་ཀ་ལ་བ་ཀ་བཅད།

བསྐྱེད་ཞེས་བྱ་སྟེ། འཕགས་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་འབྱུང་
ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁྱོད་ལས་སྤྱད་བསྐྱེད་ཀུན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འཛིག་ཉེན་
ཞེས་བྱ་སྟེ། སྐད་ཅིག་གིས་འཛིག་ཅིང་། གཉེན་པོས་ཀྱང་འཛིག་པའི་
ཕྱིར། ལྟ་གནས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཡང་སྤྲོད་དུ་འཁོར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆོད་ཀྱི་རང་བཞིན། །ཆོས་གཞན་
སྐྱེས་ཚུལ། ཁམས་ཀྱི་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ། དང་པོ་ལ། རང་བཞིན་དངོས།
གསུམ་པོ་པོ་པོའི་སྤྱོད་ན། དགོས་པ་དང་བཅས་པ། དེ་དག་ངེས་པའི་རྒྱ་
མཆོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་སྤང་པོ་ལ། །ཞེས་བཤད་
ན་སྤང་པོ་ལྟ་པོ་དེ་གང་ཞེ་ན། གཞུགས་ནི་དབང་པོ་ལྟ་དང་དོན། །ཞེས་
སོགས་ཀྱང་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྤྱོད་ན། གཞུང་དོན་ནོ། །

དང་པོ་ནི། དུ་མ་སྤྱངས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ།
སྤང་པོའི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན་གཞུགས་སྤང་སོགས་ལ། སྤྱིར་གཞུགས་
སུ་རུང་བ་གཞུགས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། གཞུགས་རུང་རྣམ་པ་གཉིས་
གང་རུང་གི་སྒོ་ནས་གཞུགས་སུ་རུང་བ་དུ་མ་སྤྱངས་པའི་རིགས་སུ་
གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ། གཞུགས་ཀྱི་སྤང་པོའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
མདོ་ལས། གཞུགས་སུ་ཡོད་ཅིང་གཞུགས་སུ་རུང་
བས་ན་དེའི་ཕྱིར་གཞུགས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤང་པོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་

༡ ག་༡༩་བ་༡་ཐོག་མར་གཞུགས་སྒོན་པ།

༢ བསྐྱེད་འབྱུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མཛོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འབྲེལ། ༡༩་༡༣།

པ་དང་། གཞུགས་ནི་གཞུགས་རུང་མཚན་ཉིད་ཅན། །ཞེས་དང་། ཀུན་
བརྟུས་ལས།^༡ གཞུགས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་མཚན་ཉིད་ཅི་ཞེ་ན། གཞུགས་
སུ་ཡོད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་གཞུགས་སུ་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད་སྟེ།
ཞེས་གསུངས། དབྱེ་ན། གཞུགས་སོགས་དོན་ལྡན་མིག་སོགས་དབང་
པོ་ལྡན་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་ཏེ་བརྟུ་གཅིག་གོ །
གཞུགས་གཞུགས་ཅན་གཞུགས་ཕུང་པོའི་རྣམས་དོན་གཅིག་ །ཁོ་ན་
དེ། སྤྱུ་ཆོས་ཅན། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཞུང་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞུགས་ཡིན་
པའི་ཐེངས་ན་མ་ཁུབ་སྟེ། དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་པ་ཆོས་ཅན། ཐལ་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཞུགས་ཕུང་ཆོས་ཅན། གཞུགས་བརྟུ་གཅིག་ཡོད་
དེ། དབང་པོ་ལྡན་ དོན་ལྡན་ རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དབང་པོ་ལྡན་ཞེས་སྒྲོས་པས་ཡིད་དབང་
གཙོད། དོན་ལྡན་ཞེས་སྒྲོས་པས་ཆོས་ཁམས་གཙོད། ཉིད་ཅེས་ངེས་
གཞུང་གི་ཆོག་གིས་འདི་རྣམས་གང་རུང་མ་ཡིན་ན་གཞུགས་མ་ཡིན་
དགོས་ཞེས་པའོ། །

འོ་ན། གཞུགས་ནི་དབང་པོ་ལྡན་དང་དོན། ཞེས་བཤད་ན། དབང་པོ་
ལྡན་པོ་དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་དག་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོན་པ་ནི། དེ་དག་རྣམས་
ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཏེན། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྤྱི་དོན་
དང་། གཞུང་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དབང་ཤེས་ཀྱི་བྱུང་ཚུངས་ཡིན་པའི་

^༡ བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༤། སེམས་ཅམ་དེ། འཕགས་པ་སོགས་མེད། ཀུན་བརྟུས། ༡༡༥།

བདག་རྒྱུན་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་རྟུ་བྱེ་བའི་ནང་གི་
གཞུགས་ཅན་དང་བར་དམིགས་པ། དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་པའི་མཆོན་
ཉིད། རིགས་གནས་སྒོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་མཚུངས་ཀྱི་དབང་
པོ་གཞུགས་ཅན་ལྟ་བུ་སྤྱད་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་ན།
མིག་གི་དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་པ་ནས། ལུས་ཀྱི་དེའི་བར་ལྷ། མིག་གི་
རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་
གནས་པས་རབ་རྟུ་བྱེ་བའི་ནང་གི་གཞུགས་ཅན་དང་བར་དམིགས་པ།
མིག་གི་དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་པའི་མཆོན་ཉིད། དེས་གཞན་ལ་རིགས་
འགྲེལ། །དེ་ལྟར་ཡང་བསྟན་བཅོས་རབ་རྟུ་བྱེད་པ་ལས། མིག་གི་དབང་
པོ་གང་ཞེ་ན། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་གཞུགས་དང་བཤོ། །ཞེས་
དང་། རང་འགྲེལ་ལས། གཞུགས་དང་། སྒྲ་དང་། སྤེ་དང་། རོ་དང་། རེག་
བྱའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་གཞུགས་དང་བའི་བདག་
ཉིད་ལྷ་པོ་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། མིག་དང་། རྣ་
བ་དང་། སྒྲ་དང་། སྤེ་དང་། ལུས་ངག་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། བཅོམ་
ལྡན་འདས་རི་སྐད་དུ། དག་སྒོར་མིག་ནི་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དེ། འབྱུང་བ་
ཆེན་པོ་བཞི་རྒྱུར་བྱས་པའི་གཞུགས་དང་བཤོ། །ཞེས་དང་། ཀུན་བདུས་

¹ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མཛོན་པ་ཏུ། མཛོད་པ་པོའི་མཆོན་མི་གསལ། རབ་རྟུ་བྱེད་པ་ཆོས་
མཛོན་པ་ལ་འཇུག་པ། ༡༥༥༡་༡།

² བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༤། མཛོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༢༣་༡༠།

ལས།¹མིག་གི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་གཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་
པ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཉེན་གཟུགས་དང་བའོ་ཞེས་གསུངས།

དབྱེ་ན། དེ་དེ་ལ་ཉེན་བཅས་དང་དེ་མཚུངས་ཀྱི་དེ་དེ་སྟེ་གཉིས་
གཉིས་ཡོད། མཚན་ཉིད། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེའི་ཉེན་བྱེད་པའི་དབང་
པོ་གཟུགས་ཅན་རྣམས་དང་པོ་དང་། གཉིད་འབྲུག་པོ་ལོག་བཞེན་པའི་
གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མིག་གི་དབང་པོ་
ནི། དབང་ཉེན་དབྱས་ན་དབྱིབས་ཟར་མའི་མེ་ཉོག་གས། གོ་སྟོད་ཀྱི་
འབྲུ་ལྟ་བུ། རོ་བོ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་སྣང་བའི་ཤིན་ཏུ་དང་བ་གཅིག་
ཡོད། མིག །གསལ་བྱེད། འདྲེན་བྱེད། འཁྲིད་བྱེད། ལྟ་བ་སོགས་རྣམ་
གངས་སོ། །རྣ་བའི་དབང་པོ་ནི་དབང་ཉེན་ཀྱི་དབྱས་ན་དབྱིབས་མོ་
གའི་བཅུས་མདུང་ལྟ་བུ། རོ་བོ་སྐྱའི་སྐྱེ་མཆེད་སྣང་བའི་ཤིན་ཏུ་དང་བ་
གཅིག་ཡོད། རྣ་བ། ཉན་པ། སྒྲ་འཛིན། ཉན་བྱེད་སོགས་རྣམ་གངས་སུ་
གསུངས་སོ། །སྐྱའི་དབང་པོ་ནི་དབང་ཉེན་ཀྱི་དབྱས་ན་དབྱིབས་ཟངས་
ཀྱི་མོ་ཁབ་ཐུར་དུ་གཤེབས་པ་ལྟ་བུ། རོ་བོ་བྲིའི་སྐྱེ་མཆེད་སྣང་བའི་ཤིན་
ཏུ་དང་བ་གཅིག་ཡོད། སྐ། སྐྱམ་བྱེད། བྲི་འཛིན་སོགས་རྣམ་གངས་སུ་
གསུངས།²ལྷེའི་དབང་པོ་ནི་དབང་ཉེན་ཀྱི་དབྱས་ན་དབྱིབས་སྐྱ་གས་

¹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༦། སེམས་ཅམ་རི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། གུན་བཏུས། ༡༩༠་༩༠།

² བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༧། སེམས་ཅམ་སི། སྐྱབ་དཔོན་སའི་རྩ་ལག ། བྱང་པོ་ལྷའི་བཤད་
པ། ༥༦༥་༡༣།

དབུས་སྐྱ་ཅེ་ཙམ་གྱིས་མ་སྤང་བ། དེ་སྤང་ན་སྤང་རྒྱས་རྒྱན་དུ་འཇག་
ཉེ་བའི་བྱིར། ཞེས་སློབ་དཔོན་སའི་ཅ་ལག་གསུང་། རོ་བོ་རོའི་སྐྱེ་མཆེད་
སྤང་བའི་ཤིན་ཏུ་དང་བ་གཅིག་ཡོད། ལྷེ། ལྷོང་བྱེད། རོ་འཛིན་སོགས་
མིང་གི་རྣམ་གངས་སུ་གསུངས་སོ། །ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་ནི། དབྱིབས་བྱ་
རེག་ན་འཇམ་གྱི། བགས་བ་ལྟར་སྤྱི་གཙུག་ནས་རྒྱང་མཐིལ་གྱི་བར་དུ་
ཁྲབ་བར་གནས། དེ་རེག་ཉེ་བའི་སྐྱེ་མཆེད་སྤང་བའི་ཤིན་ཏུ་དང་བ་གཅིག་
ཡོད། ལུས་དབང་། རེག་བྱེད། གུན་ཏུ་རེག་བྱེད་སོགས་མིང་གི་རྣམ་
གངས་སུ་གསུངས་སོ། །

གཉིས་བ་ནི། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལྷ་སོ་སའི་རོ་བོ་བཞག་ཏུ་
ཡོད་དེ། རང་རང་གི་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་བ་ལྷ་སོ་སའི་རྟེན་སྤྱན་
མོང་མ་ཡིན་བ་བྱེད་བའི་ནང་གི་གཟུགས་ཅན་དང་བ་ལྷ་སོ་སོར་དེ་
དང་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར།

འོ་ན་དོན་ལྷ་ཞེས་བཤད་ན། དེ་དག་གང་ཞེ་ན། དོན་ལྷ་སོ་སོར་
དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་སྟོན་བ་ནི། གཟུགས་རྣམ་གཉིས་དང་རྣམ་ཉི་ཤུ། ཞེས་
སོགས་རྒྱང་བ་བཞིའི་སྐབས་སུ། སྤྱི་དོན། གཞུང་དོན་གཉིས་ལས། དང་
པོ་ནི། མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་
ཏུ་བྱེ་བའི་གཟུགས་སུ་དམིགས་བ། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཆོན་

ཉ ག་ཏུ་ན་མ་འཇག་།

ཉ ག་ཏུ་ན་མ་དེ་བདག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད།

ཉིད། རོན་ལྔར་སྤེ་བའི་གཟུགས་ལྟ་བུ།

རྒྱལ་པར་དཔྲེན་ཉི་ཤུ་ཡོད་དེ། ཁ་དོག་གི་གཟུགས་བརྩ་གཉིས།
 དཔྲེན་པས་ཀྱི་གཟུགས་བརྩ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཚོམས་ལས། ཐམས་
 ཅད་མཁྱེན་པས། 'སྡེ་མེར་དཀར་དང་དམར་བ་དང་། །སྒྲུང་ཐུན་
 སྒྲིན་དང་དུ་བ་དང་། །རྩལ་དང་ཁྱག་སྒྲི་མ་དང་། །ཁྱིམ་མ་རིང་
 ཐུང་ལྷམ་བ་དང་། །རྒྱུ་མ་པོ་མཐོན་པོ་དམར་བ་དང་། །ཕྱ་ལེ་ཕྱ་ལེ་མ་
 ཡོན་པའོ། །དང་པོ་བརྩ་གཉིས་ཁ་དོག་ཡིན། །བཞི་ནི་རྩ་བའི་ཁ་དོག་
 མེ། །བརྩ་དེ་ཡོན་ལག་ཁ་དོག་གོ། །དཔྲེན་པས་ཀྱི་གཟུགས་ནི་ཐ་མ་
 བརྩ། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསྐྱུ་ན་གཉིས་སྤྱ་འདུ་སྟེ། །དབྱིབས་ཀྱི་གཟུགས་དང་། ཁ་དོག་
གི་དེ་གཉིས་སྤྱ་འདུ་བའི་ཕྱིར་རྟེ། གཟུགས་རྣམ་གཉིས་དང་རྣམ་ཉི་
ཤུ། །ཞེས་གསུངས། ཀྱུ་བརྟུས་ལས། ཉི་ཤུ་ཅ་སྤྱར་གསུངས། ཉི་
ཤུ་པོ་དེ་ལ་ཡང་ལྷ་གསུམ་ཡོད་དེ། ཁ་དོག་ཁོ་ན་ཡིན་པ། དབྱིབས་ཁོ་
ན་ཡིན་པ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། རང་འགྲེལ་
ལས། གཟུགས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་ཁ་དོག་ཏུ་ཡོད་ལ་དབྱིབས་སྤྱ་མེད་པ་
ཡང་ཡོད་དེ། སྟོན་པོ་དང་སེར་པོ་དང་། དམར་པོ་དང་། དཀར་པོ་དང་།

༡ སེར་བྱེས་དཔར་མ། བཞེས་པ་འཛམ་གཤི་དབྱངས། བཞེས་པ་མཛོད། ༣༥་ཅ།

༡ འགྱུར་དཔེ་བསྐྲར་མ། ༥༦། སེམས་ཅམ་རི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། གུན་བཏུས། ༡༩༡།

ཉ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩། མངོན་བ་གྲ། དཔྱེག་གཉེན། མངོད་རང་འགྲེལ། ༥༩་༡༥།

གྲིབ་མ་དང་། ཉི་མ་དང་། སྤང་བ་དང་། སྤུན་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། །དབྱིབས་
སྤྲོ་ཡོད་ལ་ཁ་དོག་དྲུ་མེད་པ་ཡང་ཡོད་དེ། རིང་པོ་ལས་སོགས་པའི་
ཕྱོགས་ལུས་ཀྱི་ནམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། །གཉིས་ཀར་ཡོད་
པ་ཡང་ཡོད་དེ། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལྷག་མའོ། །ཞེས་གསུངས།

ཉན་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་སྐྱེན་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་དྲུ་
བྱེ་བའི་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་དམིགས་པ། སྤྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། རོན་
སྤྱི་ནང་ཆོན་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱ་དང་རོན་གཅིག །མཉན་བྱ། སྤྱི་མཆོན་
ཉིད། སྤྱ་དང་སྤྱི་སྐྱེ་མཆེད་རོན་གཅིག །དབྱེ་ན་བརྒྱད་ཡོད་དེ། ཟེན་
པའི་འབྲུང་བ་ལས་གྱུར་བའི་སྤ། མ་ཟེན་པའི་འབྲུང་བ་ལས་གྱུར་པའི་
སྤ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་བཞི། དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་
སྟན་པའི་སྤ། མི་སྟན་པའི་སྤ་དང་གཉིས། སེམས་ཅན་དུ་མི་སྟོན་པའི་
སྤ་སྟན་མི་སྟན་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྤྱིས་བྱས་ཆོས་བཤད་པའི་སྤ་ལྟ་
བྱ། གཉིས་པ་ནི་སྤྱིས་བྱས་ཆོག་རྩལ་སྤ་བ་ལྟ་བྱ། གསུམ་པ་ནི། ཤེག་
རོབ་པའི་སྤ་ལྟ་བྱ། བཞི་པ་ནི། ལུ་ཚུར་བརྟེན་པའི་སྤ་ལྟ་བྱ། གཉིས་
པ་ལའང་བཞི། དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་སྟན་མི་སྟན་གཉིས།
སེམས་ཅན་དུ་མི་སྟོན་པའི་དེ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི་སྤྱལ་པས་ཆོས་
བཤད་པའི་སྤ་ལྟ་བྱ། གཉིས་པ་ནི། སྤྱལ་པས་ཆོག་རྩལ་སྤ་བའི་སྤ་

༡ ག་ཀ་ལ་ན་སྤྱལ་པ།

ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། རིམ་སྒྲ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། བྲག་རལ་བའི་སྒྲ་ལྟ་
བུ། དེ་ལྟར། སྒྲ་ནི་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། །ཞེས་གསུངས། ཀུན་བདུས་
ལས།^༡སྒྲ་ལ་བརྩ་གཅིག་དུ་གསུངས།

ལྷ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་སྒྲིབ་སོགས་གོང་གི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། རོའི་སྒྲི་
མཆེད་ཀྱི་མཆན་ཉིད། དོན་ལྡེའི་ནང་ཆན་ཀྱི་རོ་དང་དོན་གཅིག་ །དབྱེ་ན་
དུག་ཡོད་དེ། མངར་སྦྱར་གཉིས། ཆ་བ་ལན་ཆ་བ་གཉིས་ཁ་བ་བསྐྱ་བ་
གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྷ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་སྒྲིབ་ཞེས་སོགས་རོའི་སྒྲི་
མཆེད་ཀྱི་མཆན་ཉིད། དོན་ལྡེའི་རི་དང་དོན་གཅིག་ །

དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་དེ། རི་ཞིམ་མི་ཞིམ། མཉམ་མི་མཉམ་རྣམས་སུ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། རོ་ནི་རྣམ་དུག་རི་རྣམ་བཞི། །ཞེས་གསུངས།
ཀུན་བདུས་ལས། རི་ལ་དུག་ །རེ་རེ་ལ་བརྩ་གསུམ་དུ་བཤད། ལུས་ཤེས་
ཀྱི་དམིགས་སྒྲིབ་ཞེས་སོགས། རེག་བྱའི་སྒྲི་མཆེད་ཀྱི་མཆན་ཉིད། དོན་
ལྡེའི་ནང་ཆན་ཀྱི་རེག་བྱ་དང་དོན་གཅིག་ །དབྱེ་ན་བརྩ་གཅིག་ཡོད་དེ།
འབྱུང་བ་བཞིའི་རེག་བྱ་བཞི། འབྱུང་འབྱུར་བཞིའི་རེག་བྱ་བདུན་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འཇམ་པའི། རྩལ་པའི། ལྷེ་པའི། ཡང་པའི།
གང་པའི། བཤེས་པའི། སྒྲིམ་པའི་རེག་བྱ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་
ལྟར་ཡང་། རེག་བྱ་བརྩ་གཅིག་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས། ཀུན་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༦། སེམས་ཙམ་རི། འཕགས་པ་ཞོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ༡༣༡་༡༦།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༦། སེམས་ཙམ་རི། འཕགས་པ་ཞོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ༡༣༣་༡།

བདུས་ལས། འབྲུང་འབྲུང་གི་རིག་བྱ་ཉེར་གཉིས་སུ་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། དོན་ལྡ་སོ་སའི་དབྱེ་བ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། གཞུགས་ལ་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ། སྐྱ་ལ་བརྒྱད། རོ་ལ་དུག་འདྲི་ལ་བཞི། རིག་བྱ་ལ་བཅུ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ལྡ་དང་རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་ཉིད་ཅེས་བཤད་ན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་གང་སྟམ་ན། དེ་སྟོན་པ་ནི། གཡེངས་དང་སེམས་མེད་པ་ཡི་ཡང་། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་བ་བཞིའི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མཆོན་ཉིད། དབྱེ་བ། སྐྱབ་བྱེད་གི་རིགས་པ། ཆོས་ཀྱི་བྱེད་པར། ཚེད་པ་སྟོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེད་ཆོས་ལྡ་དང་ལྡན་པའི་སྟོན་པ་རང་ཀུན་ནས་སྟོང་བའི་སེམས་གཞན་གྱིས་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་རིག་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡིན། རང་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྟོན་འབྲུག་པ་གཞུགས་ལ་རག་ལས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ་དེ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། དེ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ཆོས་ལྡ་དང་ལྡན་ཏེ། གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱེད་པར། རོ་སོའི་བྱེད་པར། དུས་ཀྱི་བྱེད་པར། རྒྱུའི་བྱེད་པར། དེས་ཆོག་གི་བྱེད་པར་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སེམས་གཡེངས་བ་དང་། སེམས་མེད་ཀྱི་སྟོན་པ་འབྲུག་གཉིས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དག་མི་དག་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱན་མཆོག་ཏུ་

༡ བསྟན་འབྲུང་དཔེ་བསྟུང་མ། ༡༦། སེམས་ཅམ་རི། འཕགས་པ་སོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ༡༣༣་༥།

ཇེས་སུ་འགྲེལ་བའི་བྱིར། བཞི་པ་བྱུང་སྟེ། རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་བའི་འབྱུང་
བ་ཆེན་པོ་བཞི་རྒྱུར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བྱིར། ལྷ་པ་བྱུང་སྟེ། རང་གྱུར་
ནས་སྒྲོང་བའི་སེམས་གཞན་གྱིས་རྣམ་པར་རིག་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་
པར་རང་གི་ཐ་སྙད་འཇུག་པ་གཟུགས་ལ་རག་ལས་བའི་བྱིར།

བྱད་པར་དང་པོ་སྟོས་པ་ཆོས་ཅན། རོན་ཡོད་དེ། དེ་དག་སེམས་
མི་དགེ་བའི་སེམས་སྟོམས་འཇུག་རྣམ་པ་གཉིས་བཅད་པའི་ཆེད་ཡིན་
པའི་བྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས།^༡སེམས་གཡེངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་དེ་
ལས་གཞན་པའི་སེམས་ཀྱི་ཡང་ཡིན་པའོ། །སེམས་མེད་པའི་ཡང་།
ཞེས་བྱ་བ་ནི། འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་། འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་
པའི་ཡང་ཡིན་པའོ། །ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲས་ནི་མ་གཡེངས་པ་སེམས་
དང་བཅས་པའི་ཡང་ཡིན་ཅོ་ཞེས་བྱ་བར་མངོན་ཅོ། །ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་སྟོས་པ་ཆོས་ཅན། རོན་ཡོད་དེ། མིག་དང་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཐོབ་
པ་རྣམས་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^༢དགེ་
དང་མི་དགེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དགེ་ལེགས་དང་དགེ་ལེགས་མ་ཡིན་
པའོ། །ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་སྟོས་པ་ཆོས་ཅན། རོན་ཡོད་དེ། རྣམ་
པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཟུགས་རྣམས་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༥། མངོན་པ་གྲུ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༡་༡༡།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༥། མངོན་པ་གྲུ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༡་༡༥།

ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྩིས་འབྲེལ་གང་། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱུན་ཏོ། །ཞེས་
གསུངས། བཞི་བ་སྟོས་བ་ཆོས་ཅན། རོན་ཡོད་དེ། དག་མི་དགའི་ཐོབ་
བ་རྣམས་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཐོབ་
པའི་རྒྱུན་ཡང་འདི་ལྟ་བུ་ཡོད་པས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བྱ་བའི་ཕྱིར། འབྲུང་བ་ཆེ་
རྣམས་རྒྱར་བྱས་པ། །ཞེས་བྱ་བ་བརྗོད་དེ། ཞེས་གསུངས། ལྷ་བ་སྟོས་
བ་ཆོས་ཅན། རོན་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་དུ་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་
བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཅམ་ཡིན་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྩི་ནི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མིན། །ཞེས་བྱ་བ་ལ། ནི་
ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱི་ནི། དེའི་མིང་ཞེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་དང་
བྱེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཡང་། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་བཞིན་དུ་གཞན་
དག་ལ་རྣམ་པར་རིག་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པས། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་
མ་ཡིན་པའོ། །བརྗོད་ཅེས་བྱ་བ་ནི། སྟོབ་དཔོན་གྱི་ཆོག་ཡིན་པར་སྟོན་
པའོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་བ་ནི། སྟོམ་པ། སྟོམ་མིན། བར་མའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་
མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་གསུམ་ཡོད་དེ། རྣམ་རིག་མིན་རྣམ་གསུམ་ཞེས་
བྱ། །སྟོམ་དང་སྟོམ་པ་མིན་བ་གཞན། །ཞེས་གསུངས།

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩། མདོན་བ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འབྲེལ། ༥༥་༡༩།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩། མདོན་བ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འབྲེལ། ༥༥་༡༩།

^༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩། མདོན་བ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འབྲེལ། ༥༥་༢༠།

གསུམ་པ་ནི། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་ཡོད་
པར་ལུང་གིས་འབྲུབ་སྟེ། རྣམ་གསུམ་ངེ་མེད་གཞུགས་གསུངས་
དང་། །འཕེལ་དང་མ་བྱས་ལམ་སོགས་སྟིར། །ཞེས་གསུངས།

བཞི་པ་ནི། འདོད་པར་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་
གཞུགས་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་རང་དང་དུས་གཅིག་པའི་འབྱུང་བ་ལས་སྟེ།
དེ་སྐྱད་ཅིག་མ་གཉིས་སྟོན་ཆད་འདས་པའི་འབྱུང་བ་ལས་སྟེ། དེ་ཡང་
ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་
གཞུགས་ནི་རང་དང་དུས་གཅིག་པའི་འབྱུང་བ་ལས་སྟེ་ཡི། ས་གཞན་
ཀྱི་འབྱུང་བ་ལས་མི་སྟེ་སྟེ། ས་ཐ་དད་ཀྱི་སྟེད་པས་མཚམས་བཅད་པའི་
སྟིར། ཟག་མེད་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་ནི། རང་གི་
ལུས་རྟེན་གང་དུ་སྟེས་པའི་འབྱུང་བ་ལས་སྟེ་བ་ཡིན་ཏེ། འབྱུང་འགྱུར་
ཡིན་པས་རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་འབྱུང་བ་ལ་རྟེན་མི་དགོས། ཟག་མེད་
ཁམས་གསུམ་དུ་མ་གཏོགས་པས་འདིའི་འབྱུང་བ་ལས་སྟེ་ཞེས་པའི་
ངེས་པ་ཡང་མེད། ཟག་མེད་ཀྱི་འབྱུང་བ་ཡང་མེད་པའི་སྟིར། དེ་ཡང་
རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་དེ་ཟེན་མ་ཟེན་གཉིས་ཀྱི་ནང་
ནས་མ་ཟེན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་འཕྲོ་བ་བྱེད་ཡིན་པའི་སྟིར། བྱུང་བ་གསུམ་ཀྱི་
ནང་ནས་རྒྱུ་མཐུན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། སྐལ་མཉམ་ལས་བྱུང་བའི་སྟིར།
རྣམ་སྟོན་སྟེས་མ་ཡིན་ཏེ། དགོ་མི་དགོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་སྟིར། རྒྱས་
བྱུང་མ་ཡིན་ཏེ། བསགས་པར་གནས་པའི་གཞུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར། དེ་
སྐད་དུ། འདོད་གཏོགས་རྣམ་རིག་མིན་སྐད་ཅིག །ཕྱིར་ཆད་འདས་པའི་
འབྱུང་ལས་སྟེ། །ཟག་བཅས་ལུས་དང་ངག་གི་ལས། །རང་གིས་^༡བྱུང་བ་
དག་རྒྱུར་བྱས། །ཟག་མེད་གང་དུ་སྟེས་པའི་ཡིན། །རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་
མ་ཟེན་དང་། །རྒྱ་མཐུན་ལས་བྱུང་སེམས་ཅན་སྟོན། །རྒྱ་མཐུན་ཟེན་པའི་
འབྱུང་ལས་སྟེ། །ཞེས་གསུངས།

ལྷ་པ་ནི། སྟོབ་དཔོན་འདུས་བཟང་ན་རེ།^༡འདི་ལ་མ་ཆང་བསྟན་
བཅོས་འགལ། །ཉམས་དང་དེ་མིན་དེ་ཉིད་ཐལ། །ཡང་སྤྱ་ལྷག་བརྗོད་བྱང་
པར་དུ། །བྱ་བ་བྱང་པར་མ་བྱས་སོ། །ཞེས་སྤར་བཤད་པའི་མཆོན་ཉིད་
དེ་ལ་སུན་འབྱིན་ཏེ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་སྐད་ཅིག་
དང་པོ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། རྒྱན་མཆོག་ཏུ་འབྲེལ་བ་དེ་མ་ཆང་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་
ཅན། རྣམ་ཡོད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
བསྟན་བཅོས་ལས་རྣམ་ཡོད་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ། ཉིང་རེ་འཛིན་ལས་
སྟེས་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་
རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཡིན་པ་དེ་ཉམས་པར་ཐལ། གཡེངས་པ་

^༡ ག་༡༤་བཟ་གི་འབྱུང་།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༡༠། མདོན་བ་གྲ། རྒྱལ་སྤྱི་གསུང་པ་བཤེས་གཉེན། ཆོས་མདོན་
མདོན་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་བཤད། ༢༣་༥།

དང་སེམས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ན་མེད་པའི་བྱིར། མ་གཡེངས་པ་
དང་སེམས་ཡོད་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡོད་དགོས་ཞེ་ན། རྣམ་པར་རིག་
བྱེད་གྱི་གཟུགས་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་
ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱ་མཚན་དེའི་བྱིར། ཡང་སྒྲ་ཡང་ལྷག་པའི་སྒྲིན་ཡོད་དེ།
སེམས་གཡེངས་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡོད་པར་བཤད་པས་སེམས་དང་
བཅས་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡོད་པར་གོ་བྱས་པས་སོ། །

གཞན་ཡང་། བསྟན་ཏུ་མེད་ཅིང་ཐོགས་པ་མེད་པའི་གཟུགས་ཞེས་
པའི་བྱེད་པར་བྱ་དགོས་པ་ལས། མ་བྱས་པའི་སྒྲིན་ཡོད་དོ། །ཞེས་
སྒྲིན་བརྗོད་ནས་རང་ལུགས་འཛིག་པ་ན།¹ བྱས་པ་དང་ཡང་མི་འདྲ་
བའི། །སེམས་བཤང་སེམས་མེད་པ་ལ་གང་། །ལུང་བསྟན་ཐོགས་པ་
མེད་པའི་གཟུགས། །དེ་ནི་རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས།
སྤར་གྱི་སྒྲིན་སོ་ན་གནས་ཏེ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་གྱི་གཟུགས་ཆོས་ཅན།
རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གཡེངས་པ་
དང་སེམས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། གསུམ་ཀ་སོང་
དོ། །གཞན་ཡང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྦྱེས་པའི་²སྒྲིན་པ་གཉིས་ལྷ་བྱ་
རྣམ་³པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་རིག་

¹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༠། མཛོན་པ་གྲ། རྒྱལ་སྤྱི་གཟུགས་པ་བཤེས་གཉེན། ཆོས་མཛོན་
མཛོན་མཛོད་གྱི་འགྲེལ་བཤད། ༤༩་༥།

² ག་༡༤་བ་༡་སྦྱེས་པར་འགྲོ་བ།

³ ག་༡༤་བ་༡་རྣམས།

བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་ཡིན་པ་དེ་ཉམས་པར་ཐལ། གཡེངས་པ་དང་
སེམས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ན་མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ག་དངོས།

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་
ཆོས་ཅན། བྱེད་ཆོས་ལྔ་དང་ལྔ་ནི། གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱེད་པར། རོ་བོའི།
དུས་ཀྱི། རྒྱུའི། དེས་པའི་ཆོག་གི་བྱེད་པར་དང་ལྔ་ན་པའི་ཕྱིར།

འབྱུང་བ་ཆེ་རྣམས་རྒྱུར་བྱས་པ། ཞེས་བཤད་ན། འབྱུང་བ་བཞི་པོ་
དེ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་རྟོན་པ་ལ། འབྱུང་བ་དག་ནི་ས་ཁམས་དང་།
ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིའི་སྐབས་སུ། གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འབྱུང་
བ་ཡང་ཡིན། སྔ་ཞིང་འཐས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་
པ་དེ་ཡང་ཡིན། བརྒན་ཞིང་གཤེར་བ་དེ་ཡང་ཡིན། ཆ་ཞིང་སྲེག་པ་དེ་
ཡང་ཡིན། ཡང་ཞིང་གཡོ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ་
རིམ་པ་བཞིན་དུ། ས་རྒྱ་མེ་རྒྱུད་གི་མཆོན་ཉིད། སྔ་བ་སོགས་བཞི་གས་
རོ་བོ་མཆོན། འཐས་པ་སོགས་བཞི་གས་བྱེད་ལས་མཆོན་ཉི། སས་ཐུར་
དུ་མི་རྒྱུང་བར་འདྲིན་པར་བྱེད། རྒྱས་སྤྱད་པར་བྱེད། མེས་སྒྲིབ། རྒྱུ་
གིས་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། འདྲིན་པ་ལས་སོགས་ལས་
སྤྱུ་བུ། །སྔ་གཤེར་བོ་ཉིད་གཡོ་བ་རྣམས། །ཞེས་གསུངས།

འོ་ན་འབྱུང་བ་ཞེས་བརྗོད་^༡པའི་རྒྱ་མཆོན་གང་ཞེ་ན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་

^༡ ག་༡༤་བ་༤་རྗོད། ཅེས་པ་ལྟ་བུ་གཞན་ཡང་མང་དུ་སྤྱང་།

ལས་འབྲས་གཞུགས་ནམས་འབྱུང་བས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཆེན་
པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡོད་པ་རྒྱ་ཆེ། རྟེན་པ་ལྟོས་པ་ཆེ།
གནས་པ་ཐ་གྲུ་ཆེ་བས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། འབྱུང་བས་འབྱུང་འགྱུར་
ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྤྱིར། རྟེན། གནས། རྟེན། འཕེལ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་
པའི་ཕྱིར། འབྱུང་བ་བཞི་པོ་དེ་ལ་ཁམས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
རང་རང་གི་མཚན་ཉིད་འཛིན་ཅིང་། རང་གི་འབྲས་བྱ་སྤྱིད་པའི་དོན་གྱིས་
དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། རང་འགྲེལ་ལས། བཞི་པོ་དེ་དག་ནི། རང་གི་
མཚན་ཉིད་དང་། རྒྱུ་བྱས་པའི་གཞུགས་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཁམས་དག་གོ་
ཞེས་གསུངས། རོན་ས་དང་སའི་ཁ་དོག་དབྱིབས་སོགས་ལ་བྱུང་བར་ཅི་
ཡོད་ཅེ་ན། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ས་དཀར་པོ་གྲུ་བཞི་ཞེས་སོགས་ཁ་
དོག་དང་དབྱིབས་ལ་དེ་དང་དེ་ལྟར་བརྗོད། དེ་བཞིན་དུ་ཆུ་མེ་སོགས་ལ་
ཡང་ཁ་དོག་སོགས་ལ་དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་དང་། རྒྱུ་གི་ཚོགས་ནི་ཁམས་
གཡོས་པའི་རེག་བྱ་ཉིད་ལ་རྒྱུ་དུ་བརྗོད་དོ། །ལུས་ལ་རྒྱུ་གིས་རེག་
གོ་ཞེས་སོགས་འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་དང་། སྤྲ་མ་གསུམ་དང་འབྲ་
བར་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་འང་རྒྱུ་དུ་བརྗོད་ལ། བསྟན་བཅོས་ལས་
ནི་དེ་དང་དེའི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་གཞུགས་ཀྱི་སྤྱི་མཆད་ཀྱིས་བྱབ་
པ་དང་། ས་སོགས་བཞི་པོ་གང་རུང་ལ་རེག་བྱའི་སྤྱི་མཆད་ཀྱིས་བྱབ་

¹ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༥། མཛོན་བ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༥༩་༤།

² ག་30་ན་3་ཡི་ཡོད།

བར་གསུངས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ནི་ཐ་སྙད་དུ། །ཁ་དོག་དབྱིབས་ལ་ས་
ཞེས་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི་འབྱུང་བ་བཞི་
བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ས་ཚུ་མེ་རླང་བཞི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དེར་འཇོག་པའི་
ཕྱིར།

འོ་ན་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་
དང་སྦྱེ་མཆེད་རིམ་བྱ་ཞེ་ན། དབང་དོན་ལ་སོགས་དེ་དག་ལ། །ཞེས་
སོགས། རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱི་དག་དོན་ནི། གཟུགས་ཅན་གྱི་སྦྱེ་མཆེད་བཅུ་
དང་། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་བཅུ་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། དབང་པོ་གཟུགས་
ཅན་ལྟ་དང་། གཟུགས་སོགས་དོན་ལྟ་པོ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གཟུགས་ཀྱི་སྦྱེ་མཆེད་གཟུགས་ཅན་གྱི་སྦྱེ་མཆེད་
རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་ལྟ། །ཞེས་བཤད་ན། ཕུང་པོ་
ཕྱི་མ་བཞི་རིམ་བྱ་ཞེ་ན། ཆོར་བ་སྤྱང་བའི་འདུ་ཤེས་ནི། །ཞེས་སོགས་
ཀྱི་སྐབས་སུ། གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སིམ་གདུང་བར་མ་ཅི་རིགས་སུ་
སྤྱང་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་དུ་དམིགས་པ། ཆོར་བའི་མཆོན་
ཉིད། དེ་དུ་མ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཆོར་བའི་ཕུང་པོའི་མཆོན་ཉིད།
དབྱེ་ན་བདག་རྒྱུན་གྱི་སྒོ་ནས་མིག་གི་འདུས་ཏེ་རིག་པ་ལས་བྱུང་བའི་
ཆོར་བ་སོགས་དུག །དེ་རེ་རེ་ལ་བདེ་སྤྱག་བཏང་སྟོམས་གསུམ་གསུམ་
དུ་ཕྱེ་བས་བཙོ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། དེ་ཡིད་ཉི་བར་རྒྱ་བ་ལས། །རྣམ་པ་དག་

ནི་ཡིད་^੧བཙུ་བརྒྱད། །ཅེས་གསུངས། བསྟན་ན་ལུས་ཚོར་སེམས་ཚོར་
གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། ལྷ་ནི་ལུས་ཀྱི་འོ་སེམས་ཀྱི་གཞན། །ཞེས་གསུངས།
ལུས་ཚོར་དང་། དབང་ཤེས་སུ་གྱུར་བའི་ཚོར་བ་དོན་གཅིག །སེམས་
ཚོར་དང་ཡིད་ཤེས་སུ་གྱུར་བའི་ཚོར་བ་དོན་གཅིག །

རང་ལུལ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཆན་མཁམ་སྟེ་རིས་མ་འབྲས་
པར་འཛིན་པར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་དེ། འདུ་ཤེས་ཀྱི་
མཆན་ཉིད། དེ་དུ་མ་སྟུངས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་འདུ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བའི་མཆན་
ཉིད། དབྱེ་ན། བདག་རྒྱུན་གྱི་སྒྲོ་ནས་མིག་གི་འདུས་ཏེ་རིག་པ་ལས་བྱུང་
པའི་དེ་སོགས་དུག་ཡོད། བསྟན་ན། མཆན་མར་འཛིན་པ་རྟོག་མེད་ཀྱི་འདུ་
ཤེས། བག་བར་འཛིན་པ་རྟོག་མེད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་གཉིས་སུ་འདུ། མཆན་མར་
འཛིན་པ་ཡིན་ན་མཆན་འཛིན་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་སྟེ། རང་འཛིན་པ་ཡིན་ན་
རང་འཛིན་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་པའི་བྱེར་ཏེ། བདག་ཏུ་འཛིན་ན་བདག་འཛིན་
ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་པའི་བྱེར།

སྤང་བོ་གཞན་བཞི་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་འདུས་བྱས་སུ་དམིགས་
པ། འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤང་བའི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན་མཚུངས་ལྡན་འདུ་བྱེད་
དང་། མཚུངས་ལྡན་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་གཉིས། རང་ལུལ་སོ་སོར་རྣམ་
པར་རིག་པར་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་གཙོ་བོའི་
རྣམ་རིག་ཏུ་དམིགས་པ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། དེ་དུ་མ་སྟུངས་པས་

^੧ ག་੩੦་བ་੩་ལས། རྣམ་པ་དག་ནི་ཡང་བཙུ་བརྒྱད།

རབ་ཏུ་སྤྱེ་བ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བོའི་མཆོན་ཉིད། དཔྱེན་འཇུག་ཤེས་
ཆོག་སྤྱུག་ཡོད། དེ་སྐད་དུ་ཆོར་བ་སྤྱང་བའི་འདུ་ཤེས་ནི། །མཆོན་མར་
འཛིན་པའི་བདག་ཉིད་དོ། །འདུ་བྱེད་སྤང་བོ་བཞི་ལས་གཞན། །ཞེས་
དང་། རྣམ་ཤེས་སོ་སོར་རྣམ་རིག་བ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་ཆོས་ཁམས་གཞན་ཏུ་ཡོད་དེ། སྤང་བོ་བར་
བ་གསུམ། རྣམ་བར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་བ། འདུས་མ་བྱས་གསུམ་སོ་
རྣམས་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། ཁམས་
བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གསུམ་རྣམ་
རིག་བྱེད་མིན་དང་། །འདུས་མ་བྱས་རྣམས་བཅས་པ་ནི། །ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་
མཆེད་ཁམས་ཞེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བོ། ཡིད་ཀྱི་
སྐྱེ་མཆེད། ཡིད་ཀྱི་ཁམས་རྣམས་དོན་གཅིག །ཡིད་ཁམས་ལ་བདུན་
ཡོད་དེ། འཇུག་ཤེས་དྲུག་གི་སྤྱིང་དུ་བདུན་པ་ཡིད་ཁམས་ཞེས་བྱ་བ་
བསྟན་པས་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་ཡིད་ཁམས་བཞག་ཏུ་ཡོད་
དེ། འཇུག་ཤེས་ཆོག་སྤྱུག་རང་རང་གི་དུས་ན་འདས་ཤིང་རང་གི་སྤྱི་
ལོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་བའི་རྣམ་བར་ཤེས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
བཞག་པ་ལ་དོན་ཡོད་དེ། དྲུག་པ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་བར་ཤེས་པའི་རྒྱུན་སྤྱི་
མོང་'མ་ཡིན་པ་བསྟུན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ།

༡ ག་༡༡་ན་༥་མོངས།

ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱང་དེ་ཡིན། །ཞེས་པ་ནས། ཁམས་ནི་བཙེ་བརྒྱད་
དག་ཏུ་འདོད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས།

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ལ། དེས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་གསུམ་དུ་
འདུས། ཞེས་སྟོན་པ་ལ། སྤང་པོ་དང་ནི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། །ཞེས་སོགས་
ཀྱང་པ་བཞིའི་དག་དོན་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་
གསུམ་དུ་འདུ་སྟེ། གཞི་གྲུབ་ན་དེ་གསུམ་གང་རྩང་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། གཞུགས་ཅན་ཐམས་ཅད་གཞུགས་ཀྱི་སྤང་པོར་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྟུས། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་པོ་དང་སེམས་ཀྱི་ཁམས་
བདུན་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྟུས།
ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཁམས་གཅིག་སྤུས་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཚུལ་གྱིས་བསྟུས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གཞུགས་ཅན་ཐམས་ཅད་
གཞན་ཆོར་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་མི་ལྟན་པ་སྟེ། གཞུགས་ཅན་ཡིན་ན་
ཆོར་སོགས་གང་རྩང་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །ཞེས་ཟེར་ན།
ཁམས་ལ་བཙེ་བརྒྱད་དུ་གངས་མ་ངེས་པར་ཐལ། མིག་གཡས་གཡོན་
གཉིས་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན་མ་བྱུང་ཅེས་སྟོན་པ་ལ། མིག་
ལ་སོགས་པ་གཉིས་མོད་ཀྱི། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་བཞིའི་དག་དོན་ནི་
ཐལ་འགྱུར་དེ་ལ་མ་བྱུང་སྟེ། མིག་གཡས་གཡོན་གཉིས་པོ་དེ་ངོ་བོ་མིག་
ཏུ་རིགས་གཅིག་པ་དང་། སྟོད་ཡུལ་གཞུགས་སུ་རིགས་གཅིག་པ་དང་།
འབྲས་བུ་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བདག་རྒྱུན་བྱེད་པར་འདྲ་བས་ན་

ཁམས་བཙུག་གི་གྲངས་འདྲན་པའི་ཆེ་མིག་གི་ཁམས་ཞེས་གཅིག་
རྟུ་བཟང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་མིག་གཡས་གཡོན་གཉིས་
བྱུང་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལུས་ཉེན་མཛེས་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར།

གཉིས་པ་གསུམ་པོ་སོ་སོའི་སྐྱ་དོན་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ནི།
འོན། ལུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་གྱི་སྐྱ་དོན་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྐྱུངས་
དང་སྐྱེ་སྐྱོ་རིགས་ཀྱི་དོན། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནི། དེ་
གསུམ་གྱི་སྐྱ་དོན་གཞག་རྟུ་ཡོད་དེ། རྟུ་མ་སྐྱུངས་པས་ལུང་པོ། སྐྱེ་ཞིང་
མཆེད་པའི་སྐྱོ་ནས་བྱེད་པའི་དོན་གྱིས་སྐྱེ་མཆེད། རིགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་
པས་ཁམས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

འོན། ལུང་པོ་ལྷ། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས། ཁམས་བཙུག་རྟུ་
སྟོན་^༡ པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། རྟེན་པ་དང་འདོད་རྣམ་^༢ གསུམ་གྱི་
ཕྱིར། ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་དོན་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་
པ་ཡོད་དེ། རྟེན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་སྒྲིག་པའི་ཕྱིར་དང་། དབང་པོ་རྣ་
འབྲིང་རྒྱལ་གསུམ་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཆིག་གི་སྒྲོས་པ་མདོར་
བསྟུས་དང་། འབྲིང་དང་། རྒྱས་པ་འདོད་པ་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཆེད་དུ་དེ་
ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སེམས་བྱུང་ལ་རིམ་པོར་བདག་

^༡ ག་༡༡་བ་པ་བསྟན།

^༢ ག་༡༡་བ་པ་རྣམས།

ཏུ་འཛིན་པ་སྒྲིག་པའི་ཕྱིར་དུ་སྤང་པོ་ལྟ། གཞུགས་ལ་རིལ་པོར་བདག་ཏུ་
མོངས་པ་སྒྲིག་པའི་ཕྱིར་དུ། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས། སེམས་ལ་རིལ་པོའི་
བདག་ཏུ་མོངས་པ་སྒྲིག་པའི་ཕྱིར་དུ་ཁམས་བཙུག་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དབང་ཚོན་རྗེས་སུ་གཞུང་ཕྱིར་དུ་སྤང་པོ་ལྟ། དེ་འབྲིང་
རྗེས་སུ་གཞུང་བའི་ཕྱིར་དུ་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས། དབང་རྒྱལ་རྗེས་སུ་
གཞུང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཁམས་བཙུག་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་
སྟེ། ཆོག་གི་སྒྲོས་པ་མདོར་བསྟུས་པ་འདོད་པ་རྗེས་སུ་བཞུང་བའི་ཕྱིར་
དུ་སྤང་པོ་ལྟ། བར་མ་འདོད་པ་རྗེས་སུ་གཞུང་བའི་ཕྱིར་དུ་སྐྱེ་མཆེད་
བཅུ་གཉིས། རྒྱས་པར་འདོད་པ་རྗེས་སུ་གཞུང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཁམས་བཙུག་
བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དེ་དག་ངེས་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། ཁོ་ན་དེ། སེམས་བྱུང་
ནམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཆོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་སྤང་པོ་ལོགས་སུ་འཛོག་
པའི་རྒྱ་མཆན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་སྟོན་པ་ལ། ཚོད་བའི་རྩ་བར་གྱུར་
པ་དང་། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་དོན་ནི། དེའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་
དེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོར་འདུ་གཉིས་ཚོད་བའི་རྩ་བར་གྱུར་པ་དང་།
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
དང་། གཞུགས་སྤང་གི་རྗེས་སུ་ཆོར་སྤང་རགས་པ་སོགས་སྤང་པོ་
ལྟའི་གོ་རིམ་ཀྱི་དབང་གིས་དེ་གཉིས་སྤང་པོ་ལོགས་སུ་བསྟན་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདོད་པ་ལ་སྟེན་ཞེན་གྱི་དབང་གིས་བྱིས་པ་

ནམས་ནོར་ཇམས་ལ་སོགས་པ་ནམས་བ་ཚོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ལྷ་བ་
ལ་ཆགས་སྒྲུང་གི་དབང་གིས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ནམས་རང་ལུགས་
ལ་ཆགས་པས་སྒྲུབ། གཞན་ལུགས་ལ་སྒྲུང་བས་སུན་འབྲིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། མདོ་ལས།^༡འདོད་པ་ལ་ཆགས་པའི་རྒྱས་རྒྱལ་
པོ་ལ་རྒྱལ་པོས་དང་། ཞིང་པ་ལ་ཞིང་པས་དང་། བྲམ་ཟེ་ལ་བྲམ་
ཟེས། བྲིམ་བདག་ལ་བྲིམ་བདག་གིས་ཚོད་པར་གྱུར་ཏེ། ལྷ་བ་ལ་
ཆགས་པའི་རྒྱས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ནམས་ལྷན་
ཅིག་ཚོད་པར་གྱུར་ཏེ། ཞེས་པ་དང་། ཚོད་པ་མི་མངའ་བར་སྟོན་
པའི་མདོ་ལས།^༢འདོད་པ་མི་སྤང་འབྲེལ་མེད་ཅིང་། །ལྷ་བའི་བྲ་བ་
བཅོམ་གྱུར་བ། །དེས་ན་ཚོད་པ་མི་འབྱུང་སྟེ། །ཅ་བ་མེད་པར་གང་ལས་
འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས།

འོ་ན། འདུས་མ་བྲས་ལ་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་བཞག་ནས་སྤང་པོ་
མི་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན་ཡོད་དེ། སྤང་པོ་དག་ཏུ་འདུས་མ་
བྲས། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དག་དོན་ནི། དེའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་
དེ། སྤང་པོའི་དོན་དུ་མ་སྤངས་པ་ཡིན་ལ། འདུས་མ་བྲས་ལ་དེ་མེད་
པའི་ཕྱིར། འདུས་མ་བྲས་ཡིན་ན་རང་གི་སྤང་པོ་མེད་པས་མ་བྲུབ་སྟེ།

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མདོན་པ་བྱ། དགེ་སློང་ཞི་གནས་ལྷ། མདོ། ༥༧་༦།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡། བསྟོད་ཆོགས་ཀྱི་སྟོན་དཔོན་མ་ཉི་ཅེ་བྱ། བསྟན་པོས་བསྟན་གས་
བསྟོད་ཀྱི་ལུ་བྱུག་པ་ཚོད་པ་མི་མངའ་བར་བསྟོད་པ་ལས། ༩༡༩་༡༡། འདི་ལས་མདོ་དངོས་མ་རྟེན།

ཐག་མེད་ཆོས་ཅན། ཐལ་ཕྱིར།

འོན། སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གོ་རིམ་དེས་ཚུལ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན།
སྤང་པོ་ལྗེ་གོ་རིམ་དེས་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ། རིམ་ས་ནི་རགས་དང་ཀྱན་
ཉོན་མོངས། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དག་དོན་ནི། སྤང་པོ་ལྗེ་གོ་
རིམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེས་ཏེ། རགས་པ་དང་ཐ་བའི་སྟོན་དེས། ཀྱན་
ནས་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་དེས་པའི་ཕྱིར། ཐས་
ལ་མོངས་སྐྱེད་པའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་དེས། ཁམས་གསུམ་གྱི་
རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་ཡང་དེས་པའི་ཕྱིར།

སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་གོ་རིམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེས་ཏེ། ཁམས་
བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་གོ་རིམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རྣམ་
ཤེས་ཀྱི་ཁམས་དྲུག་གི་གོ་རིམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེས་ཏེ། དབང་པོའི་
ཁམས་དྲུག་གི་གོ་རིམ་དང་། ཡུལ་གྱི་ཁམས་དྲུག་གི་གོ་རིམ་མཐའ་
གཅིག་ཏུ་དེས་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་གྱི་དེའི་གོ་རིམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེས་ཏེ།
དབང་པོའི་ཁམས་དྲུག་གི་གོ་རིམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེས་པའི་ཕྱིར། དེའི་
གོ་རིམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེས་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ། ད་ལྟའི་དོན་ཕྱིར་དང་པོ་
ལྟ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་དག་དོན་ནི། དབང་པོ་དྲུག་གི་གོ་རིམ་
དེས་ཏེ། དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་ལྟ་བུ་ད་ལྟ་བུ་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་
པས་དང་པོར་བསྟན། ཡིད་དབང་དུས་གསུམ་གའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པས་
ཕྱིས་བསྟན་ནས་གཞུགས་ཅན་ལྟའི་ནང་ནས་དང་པོ་བཞི་འབྱུང་འབྱུང་།

ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པས་དང་པོར་བསྟན། ཡུལ་དབང་འབྱུང་བ་དང་།
འབྱུང་འབྱུང་གཉིས་ཀའི་ཡུལ་ཅན་པས་བྱིས་སྟོན། དང་པོ་བཞིའི་
ནང་ནས་མིག་སྒྲ་གཉིས་རང་ཡུལ་དང་མ་སྟངས་པར་ཡུལ་འཛིན་པས་
སྟར་བསྟན། སྒྲ་ལྟེ་གཉིས་ཀྱིས་རང་ཡུལ་དང་སྟངས་པར་པས་བྱིས་
བསྟན། དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་མིག་གིས་རིང་བ་ལ་འབྲུག་པས་སྟར་
བསྟན། རྩི་བཅུན་ལ་སྟོན་ཏེ། ཡུལ་ཉི་བ་ལ་འབྲུག་པས་བྱིས་སྟོན་པའི་
བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་གཟུགས་ཁོ་ན་ལ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་
མཆེད་ཅེས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཟུགས་ཅན་ཡིན་ན་གཟུགས་
ཡིན་པས་བྱིས་པའི་བྱིར། ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་བཤད་
པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཞི་བྱ་བ་ན་ཆོས་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། ཉགས་
ཁས། ཞེ་ན། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་མ་བྱིས་པའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། རྩི་བཅུན་དོན་
དང་གཙོ་བོའི་བྱིར། །ཞེས་སོགས་རྟེན་བཞེད་པ་བཞིའི་དག་དོན་ནི། ཐལ་
འབྱུང་གཉིས་ལ་མ་བྱིས་སྟེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱུང་པའི་གཟུགས་
དེ་གཟུགས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྐྱེ་མིང་གེ་བྲག་
ལ་བཏགས་སོ། །ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱུང་པའི་ཆོས་དེས་ཆོས་མང་པོ་
བསྐྱུས་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ལྷ་དན་ལས་འདས་པ་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ཞིང་
གཙོ་བོ་ཡིན་པས་སྐྱེ་མིང་གེ་བྲག་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ཆོས་གཞན་བསྐྱུས་ཚུལ་ནི། ཁོ་ན་རེ། སྟངས་པོ་ལ་སྟར་མ་

ངེས་པར་ཐལ། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མ་ཁྲབ་
ཅེས་བཤད་པ་ལ། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་དག །ཅེས་སོགས་རྟེན་
པ་བཞི་གསུངས་པའི་དག་དོན་ནི། ཐལ་འགྱུར་དེ་ལ་མ་ཁྲབ་སྟེ། ཆོས་
ཀྱི་ཕུང་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱི་བྲག་སྐྱ་བ་ལྟར་ན་རྣམ་པར་གཏགས་པར་སྒྲུང་
བའི་མིང་ཡིན་པས་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོར་འདྲས་པར་བཞེད། མདོ་སྟེ་པ་
ཡན་ཆད་ཀྱི་ལུགས་ལ་རྫོད་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་ཡིན་པས་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོས་
བསྟུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྲག་སྐྱ་བ་ཁ་ཅིག །ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་
ཁྲི་ཡིན་ཟེར། དེའི་ནང་ཚན་ཁ་ཅིག་བརྒྱད་ཁྲི་ལྷག་གཅིག་ཡིན་ཞེས་ཟེར།

རང་ལུགས། བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཞེས་བྲུང་འཐད་དེ། ཀུན་བརྟུས་
ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས།^༡ ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པའི་སྐྱབས་སུ་གནས་བརྟན་ཀུན་
དགའ་བོས་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གང་དག་བཟུང་བ་རྣམས་
ནི་སྟེ་སྟོད་གསུམ་པོ་འདི་དག་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་
རིགས་པ་ལས་ཀྱང་།^༢ ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་བརྒྱད་ཁྲིར་མ་བསྟུས་
ཏེ། ཀུན་དགའ་བོའི་མདོ་ལས་བརྒྱད་ཁྲི་ལྷག་ཅིག་བཙོམ་ལྟར་འདས་
ལས་བཟུང་ཞིང་གཉིས་ནི་དག་སྟོང་དག་ལས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་
དག་ཀྱང་ཀུན་དགའ་བོས་ལོ་ཉི་ཤུ་ལྷག་ཅིག་སྟོན་པའི་རིམ་གྱོ་བ་བྱེད་པ་
ན་ཐོས་པ་ཡིན་གྱི། ཞེས་གསུངས།

^༡ བརྟན་འགྱུར་བསྟུང་མ། ༥༦། སེམས་ཙམ་ལི། སྟོབ་དཔོན་རྒྱལ་སྤྱུལ། ཀུན་བརྟུས་འགྲེལ་པ། ༡༡༩༤་པ།

^༢ བརྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟུང་མ། ༥༧། སེམས་ཙམ་ལི། དབྱིག་གཉེན། རྣམ་བཤད་རིགས་པ། ༩༤༤་པ།

འོན་ཀྱང་ཆོས་ལྟེན་གྱི་ཆད་རྒྱུ་ཅི་ཞིག་ཅེ་ན། ཁ་ཅིག་བསྟན་བཅོས་
ཆད་ཅེས་ཟེར། །སྤང་པོ་ལ་སོགས་གཏམ་རེ་ཡིན། །ཞེས་པས་གཞན་གྱི་
འདོད་པ་བསྐྱར་ནས། རང་ལུགས་སྟོན་པ་ནི། སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་གཉེན་
པོར་ནི། །ཆོས་ཀྱི་སྤང་པོ་^༡མཐུན་པར་གསུངས། །ཞེས་གསུངས། ཁ་
ཅིག་ལྟ་རེའི་བྱས་བྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤང་པོ་ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་དེ་
ཆོས་སྤང་གཅིག་གི་ཆད་ལོངས། དེ་ལ་ཤོ་ལོ་ཀ་དུག་སྤྱང་ཡོད་ཅེས་ཟེར།
ཁ་ཅིག་རྫོང་བྱེད་ལ། དེས་པ་མེད། བརྫོང་བྱ་སྤང་པོ་ལྟ། ཁམས་བཅོ་
བརྒྱད། སྤྱི་མཆོད་བཅུ་གཉིས། བདེན་པ་བཞི་སོགས་དོན་རེ་རེ་སྟོན་པའི་
གསུང་རབ་ལྟ་བུས་ཆོས་སྤང་རེ་རེའི་ཆད་ལོངས་ཞེས་ཟེར།

ཆོས་བཤེས་ཀྱི་ཆོག་གསལ་ལས། ^༢ཆོགས་བཅད་སྤྱང་གིས་ཐེག་པ་
ཐུན་མོང་པའི་ཆོས་སྤང་གཅིག་གི་ཆད་ལོངས། སྤང་པོ་ཆེ་རབ་བརྟན་
གྱིས་འཁུར་བར་འོས་པའི་སྒྲག་ཆས་བྲིས་པའི་གསུང་རབ་གྱིས་ཐེག་
ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་སྤང་གི་ཆད་ལོངས་ཏེ། མདོ་དག་ལས།
ལྷས་བྲིན་གྱིས་སྤང་པོ་ཆེ་ལྟ་སྤྱང་གིས་ཁུར་བར་བྱ་བའི་སྒྲགས་བཅ་
རྣམས་ཁ་ཏོན་དུ་རྫོང་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་དང་། བྲིན་ལན་བསལ་པའི་

^༡ ག་ན་པ་བ་མ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩། ཤར་བྲིན་ཏེ། སྤྱོད་པོན་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན། ཆོས་བཤེས་ཀྱི་
ཆོག་གསལ། ༢༤༩་ན།

མདོ་ལས་ཀྱང་། ལྷས་བྱིན་གྱིས་མདོ་སྡེ་སྡོམ་གྱི་སྤང་བོ་ཆེའི་ཁལ་དུག་
ཁྲི་སྟེང་ཁ་ཉོན་ཤེས། ཞེས་གསུངས། ཆོག་རེ་རེ་ལ་ཡིག་འབྲུ་སྟུམ་ཅུ་
ཅ་གཉིས་ཡོད་དེ། རྒྱ་གར་གྱི་ཡིག་འབྲུ་བརྒྱད་བཞི་སྟུམ་ཅུ་གཉིས་ལ་
ཆོགས་བཅད་རེ་འམ། ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་རེ་འཛོག། ཤོད་གྱི་ཡིག་
འབྲུ་སྟེ། ཆོག་བར་ཉི་ཤུ་ཅ་བརྒྱད་རེ་ལ་ཆོགས་བཅད་རེ་འམ་ཤོ་ལོ་ཀར་
བཅེས་ཞེས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་གསུངས་སོ། །

རང་ལུགས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་གཉེན་པོ་ཆང་
བར་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་གྱིས་ཆོས་ཕུང་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་ཆང་
མོངས་སོ། ཁོ་ན་རེ། ཕུང་པོ་ལྷ། ཁམས་བཙུ་བརྒྱད། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་
གཉིས་སུ་གྲངས་མ་ངེས་པར་ཐལ། རྣམ་གྲོལ་གྱི་ཕུང་པོ་ལྷ། ཟད་པར་
ཐེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད། ས་ཁམས་སོགས་ཡོད་པའི་བྱིར་ན།
མ་བྲལ་ཅེས་བཤད་པ་ལ། དེ་བཞིན་གཞན་ཡང་ཅི་རིགས་པར། ཞེས་
སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་ངག་དོན་ནི། མ་བྲལ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཕུང་ཁམས་
སྐྱེ་མཆེད་གྱི་མིང་གིས་བསྟན་པ་གཞན་ཡང་ཅི་རིགས་པར་རང་རང་གི་
མཆོན་ཉིད་ལ་ལེགས་པར་དབྱེད་དེ་རི་རྒྱུད་བཤད་པ་གསུམ་དུ་འདུས་
པའི་བྱིར། ཡང་སྐུའི་དོན་ནི་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་རྣམས་ལྔར་འདུས་པ་དེ་
བཞིན་དུ་གཞན་ཡང་ཞེས་པའོ། །

༡ བཀའ་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༦། མདོ་སྡེ་ཨུཾ་བཙུན་འདས། འོན་ལན་བསལ་བའི་མདོ། ༣༩༡་།

འོན་ནམ་མཁའ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་གང་སྟུང་ན། དང་
པོ་སྟོན་པ་ལ། འུ་ག་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཞེས་བྲ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་
གཉིས་ཀྱི་དག་དོན་ནི། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རྩེ་བྲག་སྟེན་པ་ན་རེ། འུ་ག་
ནམ་མཁའ་ཞེས་བྲ་བ་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཡིན། དེ་ཡང་ཉིན་མོ་སྟངས་བ་
དང་། མཆོན་མོ་ཐུན་པའི་རང་བཞིན་ཞེས་ཟེར། མོ་ཞེས་པ་སྟོབ་དཔོན་
དང་མདོ་སྟེ་པ་ལ་མ་རངས་པའི་ཆོག་ཡིན་པས། རམ་མཁའི་ཁམས་ལ་
བཞི་ཡོད་དེ། རྒྱུན་ཉིན་མཁའ་ལ། མདོན་པར་སྐབས་ཡོད་ཀྱི་ནམ་མཁའ་
འུ་ག་ནམ་མཁའ་ལ། འདུས་བྲས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་ནི། འཛམ་བུ་གླིང་པའི་ནམ་མཁའ་ཁ་དྲོག་སྟོན་པོ་འོ། །སྤྱི་མི་
སྟོན་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཁ་དྲོག་སེར་པོ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། བར་ཀྱི་
སྟངས་བ་སྟེ་སེར་བ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། ཁའི་བྲ་ག་འཕ། ཁམས་སོ་སོ་ལ་
བྲབ་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། རོགས་བཅས་ཀྱི་རེག་བྲ་བཀག་
པའི་ཆ་ལྟ་བུ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་སྟོན་པ་ལ། ཟག་དང་བཅས་པའི་རྣམ་
ཤེས་ནི། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དག་དོན་ནི། སྤྱིར་གཙོ་བོའི་
སེམས་ཡིན་ན་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ཡིན་པས་བྲབ་ཀྱང་། སྐབས་འདིར་
ཟག་བཅས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཆོས་ཅན། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ཡིན་ཏེ། ཟག་
མེད་ཀྱི་ཁམས་ཀྱིས་སྤྱིད་པ་བཅོམ་པར་བྱེད། བྱིད་སྤྱིད་པ་གསོ་བ་འཕ་
སྤྱིད་པ་སྟེ་བའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

^༡ ག་ཤེས་པ་ན་བརྒྱན།

གསུམ་པ་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་ལ་བདུན། རོ་བོ་ལ་ལྟོས་པའི་
རབ་དབྱེ། གྲོགས་ལ་ལྟོས་པའི། རྒྱ་འབྲས་ལ་ལྟོས་པའི། མིང་དོན་ལ་ལྟོས་
པའི། སྤང་བྱ་ལ་ལྟོས་པའི། བྱེད་པ་ལ་ལྟོས་པའི། རབ་དབྱེ་གཞན་བསྟན་
པ། དང་པོ་ལ་བསྟན་^༡ཡོད་བསྟན་མེད་ཀྱི་བྱེད་པར། རོགས་བཅས་རོགས་
མེད་ཀྱི་བྱེད་པར། དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་ཀྱི་བྱེད་པར།
ཁམས་གསུམ་གང་རུང་དུ་གཏོགས་^༢པ་དུ་ཡོད་ཀྱི་བྱེད་པར་དང་བཞི་
ཡོད་དེ། བསྟན་ཡོད་འདིར་ནི་གཟུགས་གཅིག་སྟེ། ཁྱེས་པ་ནས། ཆོས་
དང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཁམས། ཁྱེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོན།

གཉིས་པ་གྲོགས་ལ་ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ་ལ། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་
ཀྱི་བྱེད་པར། རྟོག་དཔྱོད་དང་བཅས་མ་བཅས་ཀྱི་བྱེད་པར། དམིགས་
བཅས་དམིགས་མེད་ཀྱི། ཟེན་མ་ཟེན་ཀྱི། འབྱུང་བ་འབྱུང་འགྱུར་ཀྱི།
བསགས་མ་བསགས་ཀྱི། གཙོད་བྱེད་གཙད་བྱའི་བྱེད་པར་ཏེ་བདུན་ཡོད་
དེ། དེ་གསུམ་ཟག་བཅས་ཟག་པ་མེད། ཁྱེས་པ་ནས། སྟེན་དང་གཞལ་
ལ་མི་མཐུན་སྟེ། ཁྱེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ། བྱུང་བ་གསུམ་ཀྱི་^༣བྱེད་པར། བཏགས་རྩིས་ཡིན་
མིན་ཀྱི། རོབ་པའི་བྱེད་པར་ཏེ་གསུམ་ཡོད་དེ། རྣམ་པར་སྟོན་ལས་

^༡ ག་མཁའ་ཉ་ཉན།

^༢ ག་མཁའ་ཉ་ཉན།

^༣ ག་མཁའ་བ་ལ་བྱུང་བ་ཉི་ཤེས་བྱེད་པར།

སྤང་བ་དང་། །ཞེས་པ་ནས། ལྷན་ཅིག་དྲུ་ཡང་ཐོབ་པ་ཡོད། །ཅེས་
བའི་བར་གྱིས་བསྟན་ནོ། །

བཞི་པ་ལ། བྱིན་གྱི་བྱང་པར། རྟེན་བཅས་དེ་^༡མཚུངས་ཀྱི་བྱང་
པར་གཉིས་ཡོད་དེ། བྱང་གི་བཅུ་གཉིས་གཟུགས་ལ་སོགས། །ཞེས་
སོགས་ཀླང་པ་ལྟས་བསྟན་ནོ། །

ལྷ་པ་ལ། མཐོང་སྤང་། སྟོམ་སྤང་། སྤང་བྱ་མིན་པའི་བྱང་པར་
ཏེ། བཅུ་ནི་སྟོམ་པས་སྤང་བྱ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་ཀླང་པ་བཞིས་བསྟན་
ནོ། །གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་བཅུ་དང་། དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྷ་
སྟེ། བཙུ་ལྷ་པོ་གང་རུང་ལ་སྟོམ་སྤང་གིས་བྱུང་སྟེ། དེ་རྣམས་ཟག་བཅས་
ཡིན་པས་སྤང་བྱ་ཡིན་པས་བྱུང་། མཐོང་སྤང་མ་ཡིན་པས་བྱུང་པའི་བྱིར།
ཁམས་ཐ་མ་གསུམ་ལ་དེ་གསུམ་གའི་ཆ་ཡོད་དེ། དེ་གསུམ་གྱི་ཆོགས་པ་
ན་ཡོད་པའི་ཐེ་ཆོམ་ཉོན་མོངས་ཅན་སོགས་ཀྱི་བརྟགས་རྣམས་མཐོང་
སྤང་། ཟག་བཅས་ལྷག་མ་རྣམས་སྟོམ་སྤང་། ཟག་མེད་རྣམས་སྤང་བྱ་
མ་ཡིན་པའི་བྱིར།

རྟུག་པ་ལ། ལྷ་བ་དང་ལྷ་མིན་གྱི་བྱང་པར། དབང་པོས་ཡུལ་འཛིན་
ཚུལ་གྱི་བྱང་པར། རྟེན་གྱི་ཡུལ་ངེས་པ། དབང་པོ་རྟེན་དུ་འཛིན་ཚུལ།
དབང་པོ་ལྷ་ལ་རང་མིང་གིས་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཆན། ཡུལ་དབང་རྟེན་

^༡ ག་༡༥་ན་༦་རྟེན་མཚུངས།

གསུམ་གྱི་^੧མཚུངས་པ་ཅི་བ་དང་བྱུག་ཡོད། དང་པོ་ལྷ། མིག་དང་ཚས་
གྱི་ཁམས་ཕྱོགས་ནི། །ཞེས་སོགས་གྱིས་བཤད།

བྱུག་པ་ནི། འོ་ན་ལུས་ཉེན་གང་ལ་གནས་ནས་མིག་གི་གཟུགས་ལ་
ལྟ་བ་སོགས་གྱི་ཆོ་ན། ལུས་ཉེན་དེ་དང་། མིག་དབང་སོགས་དེ་དང་།
ཡུལ་གཟུགས་སོགས་དེ་དང་། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སོགས་དེ་དང་།
དེ་རྣམས་མཚུངས་མི་མཚུངས་གང་ཞེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། ལུས་ལ་
འོག་མའི་མིག་མ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་རྒྱང་པ་བཞིའི་ངག་དོན། གོང་མའི་
ལུས་ལ་འོག་མའི་མིག་བརྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དེ་ལ་བརྟན་པ་ལ་དགོས་
པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རང་སའི་བསྟན་པའི་མིག་མཆོག་རྩ་གྲུར་པ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། རང་སའི་ལུས་ལ་རང་སའི་མིག་དབང་དང་། འོག་སའི་ལུས་ལ་
གོང་སའི་མིག་བརྟན་པ་ཡོད་པར་བྱུགས་ལ་གྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན། འདྲོད་
པའི་ལས་ལ་འདྲོད་པའི་སས་བསྟན་གྱི་མིག་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་
སས་བསྟན་གྱི་མིག་དབང་ཉེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོག་སའི་མིག་གིས་
ས་གོང་མའི་གཟུགས་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། མཆོག་དམན་པའི་ཡུལ་དུ་
མི་རུང་པའི་ཕྱིར། རང་སའི་མིག་གིས་རང་སའི་གཟུགས་དང་གོང་སའི་
མིག་གིས་འོག་སའི་གཟུགས་མཐོང་བ་བྱུགས་ལ་གྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན་
འདྲོད་པའི་མིག་གིས་འདྲོད་པའི་གཟུགས་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་སས་
བསྟན་གྱི་མིག་གིས་འདྲོད་པའི་གཟུགས་མཐོང་བ་ལྟ་བུའོ། །འོག་སའི་

^੧ ག་੨੫་བ་੩་གྱིས།

མིག་དབང་ལ་བརྟེན་པའི་གོང་སའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། དམན་པ་མཆོག་གི་རྟེན་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། རང་སའི་མིག་གིས་
བདག་རྟེན་བྱས་པའི་རང་སའི་མིག་དང་གོང་སའི་མིག་གིས་བདག་རྟེན་
བྱས་པའི་འོག་སའི་མིག་ཡོད་པར་བྱགས་ལ་བྱལ་སྟེ། དཔེར་ན་བསམ་
གཏན་དང་པོའི་མིག་གིས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་བདག་
རྟེན་བྱེད་པ་དང་། གཉིས་པའི་མིག་དབང་གིས་དང་པོའི་སས་བསྐྱས་
ཀྱི་མིག་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྟེན་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །བསམ་གཏན་གཉིས་པ་
ཡན་ཆད་ཀྱི་དབང་ཤེས་ཡིན་ན་དང་པོའི་སས་བསྐྱས་ཡིན་པས་བྱལ་
བོ། །མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེའི་ཡུལ་གཟུགས་ནི་གོང་འོག་རང་ས་
ཐམས་ཅད་དུ་རྟོགས་པ་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་
མིག་ཤེས་ཀྱིས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཡན་ཆད་ཀྱི་གཟུགས་དང་འདྲོད་
པའི་གཟུགས་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་གཟུགས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོག་མས་གོང་མའི་གཟུགས་མི་མཐོང་བར་བཤད་པ་
དང་མི་འགལ་ཏེ། དང་པོའི་མིག་ཤེས་དམན་ཡང་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་
མིག་མཆོག་ལ་བརྟེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མི་པལ་བས་རྒྱལ་བོ་
སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱ་བ་སྟོབས་ཅན་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །ལུས་རྟེན་
གཅིག་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་རང་ས་དང་། གོང་འོག་གཉིས་ཀྱི་གཟུགས་ཡུལ་དུ་
བྱེད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་ཡོད་དེ། བསམ་
གཏན་དང་པོའི་ལུས་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་། གཉིས་པ་དང་འདྲོད་

པའི་ས་སོགས་ཀྱི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་གཟུགས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་
ཤེས་པའི་རྟེན་བྱེད་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྣམ་པར་མིག་ལ་རྟོག་པ་བཞད་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ།
ལུས་ལ་འོག་མའི་རྣམ་པ་མིན། །རྣམ་པས་གང་མའི་སྒྲ་མ་ཡིན། །རྣམ་པར་
ཤེས་པའང་དེ་ཡི་སྒྲ། །ལུས་ཀྱི་འང་གཉིས་ཀ་ཐམས་ཅད་དུ། །ཞེས་འདོན་
པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་ལྟེ་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ནི།
ཡུལ། རྣམ་ཤེས་རྟེན། ལུས་དབང་ཐམས་ཅད་རང་རང་དང་ས་མཚུངས་
པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཡུལ་དང་སྤང་ནས་ཡུལ་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
འོན་ཀྱང་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་ན། ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་རེག་བྱ་ས་མཚུངས་
པས་བྱུང་། ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་དེའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རེག་བྱ་ས་
མཚུངས་པའང་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལུས་ཤེས་
ཡིན་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡང་
ཆོས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལུས་རྟེན་རྣམས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་མེད་དེ།
ཐམས་ཅད་ས་མཚུངས་པའང་སྲིད། མི་མཚུངས་པའང་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

བདུན་པ་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་གིས་ཤེས་པར་བྱ་བ། རྟག་མི་
རྟག་གི་བྱེད་པར། དབང་པོ་དང་དབང་པོ་མ་ཡིན་པའི་བྱེད་པར་དང་
གསུམ་ཡོད་དེ། གཉིས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་བྱི་ཡི་ལྟ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
བསྟན། གནས་དང་པོའི་དཀའ་གནས་ལེགས་པར་བཞད་པའོ། །

གཉིས་པ་དབང་པོ་སྟོན་པའི་གནས་བཤའ་པ་ལ། དབང་པོའི་
རྣམ་གཞག་། འདུས་བྱས་ཀྱི་སྤྱེ་ཚུལ། རྒྱ་རྒྱུན་འབྲས་གསུམ་བཤའ་
པའོ། །དང་པོ་ལ། དབང་པོའི་རང་བཞིན། སྐབས་སུ་བབ་པའི་དབང་
པོའི་ངོ་པོ། རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ། ཉིད་གཏོང་། དག་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་
དབང་པོ་དུས་ཐོབ་པ། དབང་པོའི་ལྡན་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བརྟ་གཉིས་
ནང་གིར་བཤའ་དབང་པོ། །ཞེས་བཤའ་ན། ཅིའི་ཕྱིར་དབང་པོ་ཞེས་བྱ།
དབང་པོ་སོ་སོར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆོན་གང་སྟུང་ན། བྱེ་བྲག་སྐྱ་བས་དེའི་
ལན་སྟོན་པ་ལ། ལྷ་པོ་རྣམས་ནི་དོན་བཞི་ལ། །ཞེས་སོགས་ཀླང་པ་བཞི་
གསུངས། རང་ལན་སྟོན་པ་ལ་རང་གི་དོན་དང་ཐམས་ཅད་ལ། །ཞེས་
སོགས་ཀླང་པ་བརྟ་གསུངས།

འདིའི་སྐབས་སུ། སྤྱི་དོན། གཞུང་དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཆོན་
ཉིད། དབྱེ་བ། དེས་ཆོག་། །གང་གིས་གང་ལ་དབང་བྱེད་པ། གཞུང་དོན་
དང་སྦྱར་ཉེ་བཤའ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་ངེས་
སུ་གནས་པས་རབ་རྩ་བྱེ་བ་དབང་པོའི་མཆོན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། ཉེར་
གཉིས་ཡོད་དེ། མིག་སོགས་དབང་པོ་རྩྭ་གསོག་གི་དབང་པོ། སོ་སོའི་
དབང་པོ་གཉིས། ཆོར་བའི་དབང་པོ་ལྷ། དད་སོགས་དབང་པོ་ལྷ། ཟག་
མེད་ཀྱི་དབང་པོ་གསུམ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི་ཅིའི་
ཕྱིར་དབང་པོ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐྱ་ལས་དབང་པོའི་སྐད་
དོད་ཨོན་པ་ཞེས་འབྱུང་ལ། དེ་ལ་ཨོན་ཨྱི་ཤར་ཞེས་པ་དབང་ནི་དབང་

ལྷག་དམ་པའི་ཞེས་བསྟར་བས། ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པས་^༡ན་དབང་པོ་
ཞེས་བརྗོད་^༢དེ། དབྱས་མཐའི་འགྲེལ་བ་ལས། ^༣དབང་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་
ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པས་ན་དབང་བྱེད་པ་སྟེ། རྒྱ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གོ།
ཞེས་གསུངས། བཞི་བ་ནི། བྱེ་བྲག་སྟེ་བ་ན་རེ། མིག་སོགས་དབང་པོ་
ལྷས་སོ་སོར་དོན་བཞི་ལ་དབང་བྱེད་དེ། རྟེན་མངའ་པར་བྱེད། ལྷས་
སྤང་བར་བྱེད། རང་གི་རྣམ་ཤེས་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པར་སྦྱེད་
བར་བྱེད། རང་རང་གི་ཡུལ་འདྲིན་པའི་ཐ་སྟངས་སྟུང་མོང་མ་ཡིན་པ་བཞི་
ལ་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུབ་སྟེ། མིག་ཡོ་བ་དང་། རྣ་བ་འོན་
པ་སོགས་ཡིན་ན། ལྷས་རྟེན་མི་མངའ་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་བྱུབ་སྟེ། མིག་རྣ་བས་ཡུལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་མཐོང་ཞིང་ཐོས་པ་ན་
སྟོང་། ལྷ་ལྷེ་ལྷས་གསུམ་གྱིས་ཁམ་ཟས་ལ་སྦྱད་པས་ལྷས་བསྤང་བའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་བྱུབ་སྟེ། མིག་གིས་རང་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བདག་
རྟེན་བྱེད་པ་ནས། ལྷས་དབང་གིས་ལྷས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བདག་
རྟེན་བྱེད་པའི་བར་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་བྱུབ་སྟེ། མཐོང་ངོ་། ཐོས་
སོ། ཁམས་མོ། སྟོང་ངོ་། རེག་གོ། ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་དུ་དེ་ལྷ་ལས་
གཞན་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར།

^༡ ག་ནམ་ན་ཅ་དབང་བྱེད་པ།

^༢ ག་ནམ་ན་ཅ་རྗོད།

^༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༡། སེམས་ཙམ་གྱི་ རྟོག་དཔོན་རྟོ་གྲོས་བརྟན་པ། དབྱས་མཐའི་
འགྲེལ་བཤད། ༤༥༤་༡༥།

ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ། སྟོག་ །པོ་མོའི་དབང་པོ་བཞི་ལས་སོ་སོར་དོན་
གཉིས་གཉིས་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་དེ། ཡིད་དབང་གིས་ཡང་སྲིད་
དུ་ཉིང་མཆམས་སྒྲུབ་བ་དང་། དབང་པོའི་ངོ་བོ་དང་མཐུན་པར་དབང་
བྱེད། སྟོག་གི་དབང་པོས། དེས་མཐུན་ཉིང་མཆམས་སྒྲུབ་བ་དང་དེས་
མཐུན་གནས་པ་གཉིས་ལ་དབང་བྱེད། པོ་མོའི་དབང་པོས་སེམས་ཅན་
ཤི་བྱེ་བྲག་འབྱེད་བ་དང་། ཁྱད་པར་འབྱེད་བ་གཉིས་ལ་དབང་བྱེད་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ། དེས་བར་སྲིད་སྟེ་སྲིད་གཉིས་ཀར་ཉིང་མཆམས་
'སྒྲུབ། ཡིད་ཀྱི་རྩིས་སུ་ལུས་ངག་གི་ལས་མཐུན་པར་འབྱུག་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་བྱུང་སྟེ། དེས་སྟེ་སྲིད་དུ་ཉིང་མཆམས་སྒྲུབ། དེ་ནས་མ་ཉི་པའི་
བར་དུ་དེས་མཐུན་གནས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བྱུང་སྟེ། པོ་
ཉི་དབྱིབས་ཆར། ལུ་མ་ཆུང་། རྒྱད་གསང་མཐོ། བསམ་པ་བྱུད་མེད་ལ་
སེམས་པ་སོགས་ཡིན། མོ་ཉི་དེ་ལས་སྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་རྒྱད་དུ་
ཡང་། ལྷ་པོ་རྣམས་ཉི་དོན་བཞི་ལ། །དབང་བྱེད་བཞི་རྣམས་གཉིས་ལ་
ལོ། །ཞེས་གསུངས། ལོ་ཞེས་པ་སྟོབ་དཔོན་དང་མདོ་སྟེ་པ་མ་རངས་པའི་
ཆོག་ཡིན་པས། དེ་དང་དེས་ཕྱི་མ་དེ་ཁོ་ན་ལ་དབང་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ་བ་སྟོན་པ་ཡིན་ལོ། །

ཡང་ཆོར་བའི་དབང་པོ་ལྷ་ཉི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ལ་ལྷག་པར་
དབང་བྱེད་དེ། བདེ་བ་ལས་འདོད་ཆགས། སྟུག་བསྐྱལ་ལས་ཞེ་སྤང་།

⁹ ག་ནང་བ་ན་འཆམས། ཞེས་བ་ལྟ་བུ་གཞན་ཡང་སྤང་།

བཏང་སྟོམས་ལས་གཏི་ཐུག་རྒྱས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དབང་པོ་ཐ་
མ་བརྒྱད་ནི་རྣམ་བྱང་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་དེ། དད་སོགས་ལྡས་ཉོན་
མོངས་མངོན་གྱུར་བ་མགོ་གཞོན། ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་གསུམ་གྱིས་
དེ་གཙོ་བོ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། ལྷ་དང་བརྒྱད་པོ་དེ་རྣམས་
ནི། །ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་རྣམ་བྱང་ལ། །ཞེས་གསུངས།

སྟོབ་དཔོན་རང་ལུགས་ཀྱི་མིག་སོགས་དབང་པོ་དུག་དབང་པོར་
འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དང་པོ་ལྡས་རང་རང་གི་དོན་ལ་དམིགས་
པ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད། ཡིད་དབང་གིས་ལྷལ་ཐམས་ཅད་ལ་
དམིགས་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཐོ་མོའི་དབང་པོ་དབང་པོར་འཛོག་
པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དིགས་རྒྱན་མི་ཆད་པའི་དིགས་རྒྱད་སྟེལ་བ་ལ་
ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དིགས་རྒྱན་མི་ཆད་པའི་དིགས་
རྒྱད་སྟེལ་བ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པ་གང་རུང་གི་དིགས་སུ་གནས་
པས་རབ་རྟུ་བྱེ་བའི་སྟོ་ནས་རང་གི་གདགས་གཞིར་གྱུར་པའི་ལྷས་
དབང་གི་ཆ་ཤས་སུ་དམིགས་པ། ཐོ་མོའི་དབང་པོ་གང་རུང་གི་མཚན་
ཉིད། དེ་གཉིས་སེམས་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་འབྱེད་པ་དང་། ཁྱད་པར་འབྱེད་
པ་ཞེས་པའི་སྟོག་ཆ་ནས་འཛོག་མི་དིགས་ཏེ། གཟུགས་ཁམས་པའི་ལྷ་
རྣམས་དང་། འདོད་ལྷ་གོང་མ་བཞི་སོགས་ལ་ཐོ་མོའི་དབང་པོ་མེད་ཀྱང་།
ཐོ་མོའི་ཁྱད་པར་དང་བྱེ་བྲག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐད་གདངས་དབང་པོའི་
བྱེ་བྲག་གིས། །དེ་ནི་སྤ་བར་མི་རུས་བཞིན། །ཞེས་དང་། ཁམས་མང་པོའི་

མདོ་ལས།^༡ མོ་ཆངས་པ་བྱེད་པ་ནི་གནས་མེད་ལ། མོ་ནི་གནས་ཡོད་དེ།
ཞེས་པ་ནི་པོ་འེ་བྱེད་པར་གྱི་ཆོས་གཞན་དང་ལྡན་པ་ཅམ་མོ། །ཞེས་དང་།
རང་འགྲེལ་ལས།^༢ དེ་ནི་རི་ལྟར་ན་དེ་དག་པོ་ཞེས་བྱ། ག་ལས་འབྱུང་མོ་
ཆངས་པ་ཉིད་བྱེད་པར་འབྱུང་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གནས་མ་ཡིན་ཞིང་
སྐབས་མེད་དེ་གནས་མེད་དོ། །པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གནས་ཡོད་དོ་ཞེས་
གསུངས་ཏེ། པོ་འེ་པོ་གཞན་འདོད་པའི་ཁམས་ན་པོ་རྣམས་ལ་ཡོད་པ་
གང་ཡིན་པ་ནི་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། པོ་འེ་གནས་འདོད་པའི་ཁམས་
ན་པོ་རྣམས་ལ་ཡོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས། སྟོག་གི་
དབང་པོ་དབང་པོར་འཛིག་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། སྤང་པོ་རིགས་མཐུན་
ལྟན་ཅིག་ཏུ་གནས་པ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་བྱིར། ཆོར་བའི་དབང་
པོ་ལྷ་དབང་པོར་འཛིག་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་
ཕྱོགས་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་བྱིར།

དད་སོགས་དབང་པོ་ལྷ་དབང་པོར་འཛིག་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ།
འཛིག་ཉེན་པའི་རྣམ་བྱང་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་བྱིར། ཟག་མེད་གྱི་
དབང་པོ་གསུམ་དབང་པོར་འཛིག་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཀུན་གཤམ་བྱེད་
པའི་དབང་པོས་ཀུན་གཤམ་གྱི་དབང་པོ་ཐོབ་པ་དང་། མཐོང་སྤང་སྟོང་བ་ལ་

^༡ བཀའ་འབྱུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༡། མདོ་ཕྱེ་ཤ། ཉོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། ཁམས་མང་པོའི་མདོ།

༡༡༠་༡༣། ཆོག་རི་བཞུན་མི་མཐུན་ཡང་འདི་ཡིན་སྟུམ།

^༢ བསྟན་འབྱུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༤། མཛོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༩༤་༡།

དབང་བྱེད། ཀུན་ཤེས་ཀྱི་དབང་པོས་ཀུན་ཤེས་ལྡན་⁹པའི་དབང་པོ་ཐོབ་
པ་དང་། སྒྲིམ་སྒྲུང་སྒྲོང་བ་ལ་ལྟག་པར་དབང་བྱེད། ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་
དབང་པོས་ལྟག་མེད་སྒྲུང་འདས་ཐོབ་པ་དང་། རྣམ་གྲོལ་གྱི་དགའ་བདེ་
ལ་ལྟག་པར་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། གོང་ནས་གོང་དུ་སྒྲུང་འདས་
ཐོབ། །སོགས་པ་ལ་ནི་དབང་བྱེད་ཕྱིར། །ཞེས་སྒྱུར་ན་བདེ་ཞེས་རྗེ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་དབང་པོར་འཛོག་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། རང་རང་གི་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒྲིམ་སྒྲུང་ལྟག་པའི་ཕྱིར། ཁོ་
ན་རེ། དབང་པོ་ལ་ཉེར་གཉིས་སུ་གྲངས་མ་དེས་བར་ཐལ། དག་གིས་
སྒྲུབ་པ་ལ་དབང་བྱེད། ལག་བསྟེན་འཛོག་ལ་དབང་བྱེད། ཀླང་བསྟེན་
འགྲོ་འོང་ལ་དབང་བྱེད། འཕྲོངས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་འདོམས་ཀྱི་དབང་
པོས་བཤུར་སྒྲིམ་འདོར་བ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། བྱེད་བྱ་སྒྲུབ་ས་
མ་ཁྲུབ་པའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། སེམས་ཀྱི་ཉེན་དང་དེའི་བྱེད་བྱ། །ཅེས་
སོགས་ཀླང་པ་བཞི་གསུངས།

རང་ལན་སྟོན་པ་ལ། ཡང་ན་འཇུག་པའི་ཉེན་དང་ནི། །ཞེས་སོགས་
ཀླང་པ་བཞིའི་དག་དོན་ནི། དབང་པོ་ལ་ཉེར་གཉིས་སུ་གྲངས་དེས་ཏེ།
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་དང་པོ་བརྟུ་བཞི། རྣམ་བུ་གི་ཕྱོགས་
ལ་ཕྱི་མ་བརྟུད་དུ་གྲངས་དེས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འཁོར་བར་

⁹ ག་ན་བ་ན་བསྟན།

འབྲུག་པའི་ཉེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས། མིག་སོགས་དབང་པོ་བྲུག་འཁོར་
བར་སྐྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་པོ་མའི་དབང་པོ། འཁོར་བར་གནས་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ནས་སློག་གི་དབང་པོ། འཁོར་བའི་རྣམ་སྤྲིན་ལ་ཉེ་བར་
སྦྱོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཆོར་བའི་དབང་པོ་ལྟ་རྒྱུ་ལས་བཞག་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་བྱང་ལ་འབྲུག་པའི་ཉེན་གྱི་དབང་དུ་
བྱས་ནས་དད་སོགས་དབང་པོ་ལྟ་ རྣམ་བྱང་དུ་སྐྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་
ནས་ཀྱན་ཤེས་བྱེད་པའི་དབང་པོ། རྣམ་བྱང་དུ་གནས་པའི་དབང་དུ་
བྱས་ནས། ཀྱན་ཤེས་པའི་དབང་པོ། རྣམ་གྲོལ་གྱི་དགའ་བདེ་ལ་སྦྱོད་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ནས་ཀྱན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོ་བཞག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྐྱབས་སུ་བབ་བའི་དབང་པོའི་ངོ་བོ་བཤད་པ་ནི།
གཟུགས་ཅན་གྱི་དབང་པོ་རྣམས་བཤད་ཟིན། འདིར་ཆོར་བའི་དབང་
པོ་ལྟའི་ངོ་བོ་འཆད་པ་ལ། ལུས་ཆོར་སེམ་པ་མ་ཡིན་གང་། །ཞེས་
སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གི་སྐྱབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རང་གི་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་
པ་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་རྟུ་བྱེ་བའི་
ཆོར་བར་དམིགས་པ། ལུས་ཆོར་གྱི་མཆོན་ཉིད། འདི་དང་དབང་ཤེས་
སུ་གྱུར་བའི་ཆོར་བ། ཕྱིའི་ཆོར་བ་གསུམ་དོན་གཅིག །དབྱེ་ན། ལུས་
ཆོར་བདེ་སྤྱད་བཏང་སྟོམས་གསུམ་ཡོད། ལུས་ཆོར་ཡང་ཡིན་སེམ་
པར་སྦྱོང་བས་རབ་རྟུ་བྱེ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་

པ་དེ། ལུས་ཚོར་བདེ་བའི་མཆན་ཉིད། འདི་དང་ཚོར་བ་ལ་ལྷར་སྤྲེ་
བའི་བདེ་བའི་དབང་པོ་དོན་གཅིག ། ལུས་ཚོར་ཡང་ཡིན། གདུང་བར་
སྤྱང་བས་རབ་ཏུ་སྤྲེ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ།
ལུས་ཚོར་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་མཆན་ཉིད། འདི་དང་ཚོར་བ་ལ་ལྷར་སྤྲེ་
བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་དབང་པོ་དོན་གཅིག ། དེ་ཡང་ཡིན་སེམས་གདུང་
གང་རུང་མ་ཡིན་པར་སྤྱང་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་
པ། ལུས་ཚོར་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་མཆན་ཉིད།

ཚོར་བ་ཡང་ཡིན། རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་དུ་གྱུར་
པའི་ཡིད་དབང་ལས་སྤྱང་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་
པ་སེམས་ཚོར་ཀྱི་མཆན་ཉིད། འདི་དང་ཡིད་ཤེས་སྤྱ་གྱུར་པའི་ཚོར་
བ། རང་གི་ཚོར་བ་གསུམ་དོན་གཅིག ། དེ་སྤྲེ་ན་སེམས་ཚོར་བདེ་སྤྱག་
བཏང་སྟོམས་གསུམ། སེམས་པར་སྤྱང་བས་རབ་ཏུ་སྤྲེ་བའི་སེམས་ཚོར་
དུ་དམིགས་པ། དང་པོའི་མཆན་ཉིད། གདུང་བར་སྤྱང་བས་རབ་ཏུ་སྤྲེ་
བའི་སེམས་ཚོར་དུ་དམིགས་པ། གཉིས་པའི་མཆན་ཉིད། སེམས་གདུང་
གང་རུང་མིན་པར་སྤྱང་བས་རབ་ཏུ་སྤྲེ་བའི་སེམས་ཚོར་དུ་དམིགས་པ།
གསུམ་པའི་མཆན་ཉིད། དང་པོ་དང་ཡིད་བདེ་དོན་གཅིག ། གཉིས་པ་
དང་ཡིད་མི་བདེ་དོན་གཅིག ། ཚོར་བ་ལ་བདེ་བའི་དབང་པོ། ཡིད་བདེའི་
དབང་པོ། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་དབང་པོ། ཡིད་མི་བདེ་བའི་དབང་པོ། བཏང་
སྟོམས་ཀྱི་དབང་པོ་ལྷར་སྤྲེ་བའི་ལྷ་པོ་ནང་པན་ཚུན་འགལ། སྤྱིར་བདེ་

བ་དང་ཡིད་བདེ་མི་འགལ་ཏེ། ཡིད་བདེ་ཡིན་ན་བདེ་བའི་དབང་པོ་ཡིན་
དགོས། ཡིད་མི་བདེ་ཡིན་ན་སྤྱག་བསྐྱེད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡིད་
བདེ་ཡིན་ན་སེམས་ཚོར་བདེ་བའི་དབང་པོ་ཡིན་པས་བྱུང་། ཡིད་མི་བདེ་
ཡིན་ན་སེམས་ཚོར་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་དབང་པོ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཀྱི་དེ་ནི་བདེ་དབང་པོ། །ཞེས་པས་མི་གཞོད་
དེ། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་སས་བསྐྱེད་ཀྱི་སེམས་ཚོར་བདེ་བའི་
དབང་པོ་དེ། དགའ་བའི་ཀླན་དགྱིས་བྲག་པོ་མངོན་དུ་གྱུར་བ་དང་བུལ་
བའི་སེམས་ཚོར་བདེ་བའི་དབང་པོར་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་
འགྲེལ་ལས།^༡ བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་ཚོར་བ་སེམ་པ་དེ་
ཉིད་བདེ་བའི་དབང་པོ་ཡིན་ཏེ། རྟོན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་ལྷ་མེད་
པའི་ཕྱིར། ལུས་ཀྱི་ཚོར་བ་ནི་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། ཚོར་བའི་དབང་པོ་ལྷ་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། སེམ་པ་མ་
ཡིན་པར་གདུང་བར་སྤྱོད་བའི་ལུས་ཚོར་དེ་ལུས་ཚོར་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་
དབང་པོ། སེམ་པར་སྤྱོད་བའི་ལུས་ཚོར་དེ་ལུས་ཚོར་བདེ་བའི་དབང་
པོ། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་སས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཚོར་བ་བདེ་བ་སེམས་
ཚོར་བདེ་བའི་དབང་པོ། བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སས་བསྐྱེད་ཀྱི་
ཚོར་བ་སེམ་པ་དེ་ཡིད་བདེའི་དབང་པོ། སེམ་པ་མ་ཡིན་པར་གདུང་བས་

^༡ བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༧༩། མངོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༣༩།

མྱོང་བའི་སེམས་ཚོར་དེ་ཡིད་མི་བདེ་བའི་དབང་པོ། སེམ་གདུང་གཉིས་
ཀྱི་བར་མར་མྱོང་བའི་ཚོར་བ། ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་དབང་པོ། ལུས་
ཚོར་བཏང་སྟོམས་དང་། སེམས་ཚོར་བཏང་སྟོམས་གཉིས་ཀ་ཚོར་བའི་
དབང་པོ་ལྷ་འདྲེན་པའི་ཆེ་གཅིག་ཏུ་འདྲེན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་
གཉིས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་^੧ པ་ཁོ་ན་ངང་གིས་སྐྱེ་བའི་བྱིར།

ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་གསུམ་དངོས་སུ་བཤད་པའི་སྒོ་ནས། རྣམ་
བྱང་གི་དབང་པོ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། མཐོང་སྟོམ་མི་སྟོབ་ལམ་ལ་
དགུ། གསུམ་ཡིན། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྟོམ་
བྱང་གི་མཛོན་རྟོགས་ཡང་ཡིན། འདྲིལ་རྟོན་ལས་འདས་པའི་རྣམ་བྱང་
གི་སྒྲིགས་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་
རྒྱར་བའི་ལམ་བདེན་དུ་དམིགས་པ། ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོའི་མཚན་
ཉིད། དབྱེ་ན་གསུམ་ཡོད། མཐོང་སྟོང་སྟོང་བ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་
པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོར་དམིགས་པ། ཀྱུན་
ཤེས་བྱེད་པའི་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད། སྟོམ་སྟོང་སྟོང་བ་ལ་ལྷག་པར་
དབང་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་
པོར་དམིགས་པ། ཀྱུན་ཤེས་ཀྱི་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད། ལྷག་མེད་ཀྱི་
བྱང་འདས་ཐོབ་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཟག་མེད་

^੧ ག་ ༣༠ ན་ ༣ རྟག།

གྱི་དབང་པོར་དམིགས་པ། ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད།
དེ་རེ་རེ་ལ་དབྱེ་ན། མཐོང་ལམ། སྒྲོམ་ལམ། མི་སྒྲོབ་ལམ་དུ་གྱུར་པའི་
ཡིད་དབང་། བདེ་དབང་། ཡིད་བདེ། ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས། དད་སོགས་
དབང་པོ་ལྟ་སྟེ་དགུ་རེ་ཡོད་དེ། རང་འགྲེལ་ལས།^༡ ཡིད་དང་བདེ་བ་དང་།
ཡིད་བདེ་བ་དང་བཏང་སྟོམས་དག་དང་། དད་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་དང་།
དབང་པོ་དུག་པོ་དེ་དག་ནི་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་ཟག་པ་
མེད་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། ས་མཚན་དང་པོ་ཉན་ཐོས་གྱི་
མཐོང་ལམ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཆོས་བཟོད་ནས། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་རྩིས་བཟོད་
གྱི་བར་ན་ཡོད། གཉིས་པ་ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་རྩིས་ཤེས་ནས། ཐེག་ཆེན་གྱི་
སྒྲོམ་ལམ་རྩོམ་ལྟ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་བར་ན་ཡོད། གསུམ་པ་མི་སྒྲོབ་
ལམ་པ་མཐའ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད།

འཇར་བྱུང་འཛིག་ཉེན་པའི་ནམ་བུང་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་
རིགས་སུ་གནས་པའི་སྒྲོ་ནས་སྒྲོམ་བྱུང་ཐོབ་བཞིན་པའི་དབང་པོར་
དམིགས་པ། དད་སོགས་དབང་པོ་ལྟ་གང་རུང་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་
དད་པའི་དབང་པོ། རྟན་པའི་དབང་པོ། བརྩོན་འགྲུས་གྱི་དབང་པོ། ཉིང་
རེ་འཛིན་གྱི་དབང་པོ། ཤེས་རབ་གྱི་དབང་པོ་སྟེ་ལྟ། འདི་ལྟ་གང་རུང་ལ་
ཐར་ལམ་གྱིས་བྱུང་། དད་སོགས་ལྟ་གང་རུང་ལ་དེས་མ་བྱུང་བོ། །ས་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༥༡ མཐོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༩༠་༡།

མཚམས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲིབ་ལམ་བོད་ནས་མི་སྒྲོབ་ལམ་ཀྱི་བར་ན་ཡོད།

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་གསུམ་བཞག་
ཏུ་ཡོད་དེ། མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་དགུ་ཀུན་
ཤེས་བྱེད་པའི་དབང་པོ། སྒྲོབ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་དགུ་ཀུན་ཤེས་
ཀྱི་དབང་པོ། མི་སྒྲོབ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་དགུ་ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་
དབང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོ་དང་ཀུན་ཤེས་
པའི་དབང་པོ་དོན་གཅིག །

གསུམ་པ་དབང་པོའི་རབ་དབྱེ་ལ་གྲོགས་ལ། ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ།
རྒྱ་འབྲས་ལ་ལྟོས་པའི། རོ་བོ་ལ་ལྟོས་པའི། སྤང་བྱ་ལ་ལྟོས་པའི་རབ་
དབྱེ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ནི་དེ་མ་མེད་ཅེས་པ་ནས། །སྤང་
བར་བྱ་མིན་ཡང་གསུམ་མིན། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་ཏོ། །

བཞི་པ་དབང་པོའི་རྟེན་གཏོང་ནི། འདོད་པ་དང་པོར་རྣམ་སྤྲིན་
གཉིས། །ཞེས་པ་ནས། དགེ་ལ་ཐམས་ཅད་དག་ཏུ་ལྷ་ཞེས་པའི་བར་
གྱིས་བསྟན་ཏོ། །

ལྷ་པ་དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་དབང་པོ་དུས་འཐོབ་པ་ནི། འོ་ན་
ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་གང་། ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་དུ་
ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་སུ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། འབྲས་
བུ་ཐ་མ་གཉིས་དགུས་འཐོབ། །ཅེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་དག་དོན་ནི།
འབྲས་བུ་ཐོག་མ་རྒྱན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་། ཐ་མ་ཉན་ཐོས་དག་

བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ནི་སོ་སོར་ཟག་མེད་གྱི་དབང་པོ་དགུ་རེས་ཐོབ་སྟེ།
དང་པོ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ལ་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་ཆོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་
དད་སོགས་དབང་པོ་ལྟ། ཡིད་དབང་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་དབང་པོ།
མཐོང་སྤངས་ཀྱན་སྦྱར་གསུམ་སྤངས་པའི་བྲལ་ཐོབ་འདྲན་པར་བྱེད་པའི་
ཀྱན་ཤེས་བྱེད་པའི་དབང་པོ། དེ་ལྟ་བུའི་བྲལ་ཐོབ་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཀྱན་
ཤེས་པའི་དབང་པོ་སྟེ་དགུས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་རྩོམ་ལྟ་བུའི་ཉིང་རེ་འདྲན་གྱི་
ཆོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་དད་སོགས་དབང་པོ་ལྟ། ཡིད་དབང་། ཆོར་བ་
བདེ་བ། ཡིད་བདེ། བཏང་སྟོམས་གསུམ་གང་རུང་གཅིག །སྒྲོམ་སྤང་
ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་བྲལ་ཐོབ་འདྲན་པར་བྱེད་པའི་ཀྱན་ཤེས་ཀྱི་དབང་
པོ། དེ་ལྟ་བུའི་བྲལ་ཐོབ་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཀྱན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོ་
སྟེ། དགུས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། རྒྱན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཀྱན་ཤེས་
ཀྱི་དབང་པོ་དང་། དབྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཀྱན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་
པོས་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དང་དེའི་ཆེ་འབྲས་བུ་དེ་གཉིས་སོ་
སོར་ཐོབ་ཟེན་པའི་ཕྱིར། ཞེན་མ་བྲབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཐོབ་པའི་སྒྲོ་ནས་
སྤར་བ་ཤད་པ་དེ་འབྲ་བའི་བྲལ་ཐོབ་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིམས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་འབྲས་བུ་བར་བ་གཉིས་པོ་སོ་
སོར་ཟག་མེད་གྱི་དབང་པོ་བདུན་ནམ་བརྒྱད་གང་རུང་གིས་དངོས་སུ་

ཐོབ་སྟེ། སྟོན་ཞི་གནས་ཤུགས་ཆེར་སྟོད་པ་ཡིན་ན། ཞི་རགས་^༡ རྣམ་པ་
ཅན་གྱི་སྟོན་སྒྲིལ་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དད་སོགས་དབང་
པོ་ལ། ཡིད་དབང་། ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་གྱི་དབང་པོ་སྟེ། བདུན་གྱིས་
ཐོབ། སྟོན་ལྷག་མཐོང་ཤུགས་ཆེར་སྟོད་པ་ཡིན་ན། སྟོམ་ལམ་མཉམ་
བཞག་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དད་སོགས་ལ། ཡིད་
དབང་། ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་གྱི་དབང་པོ། ཀུན་ཤེས་གྱི་དབང་པོ་སྟེ་
བརྒྱད་གྱིས་དངོས་སུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

ཐོད་ཀླུ་འབའ་ཞིག་འབྲས་བུ་བར་པ་གཉིས་སོ་སོར་ཟག་མེད་གྱི་
དབང་པོ་དགུ་རེས་དངོས་སུ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་ཀ་རྒྱུན་ཞུགས་ལས་
^༢ བཤད་པ་ལྟར་དགུས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། བྱད་པར་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། མཐོང་
ལམ་གྱི་སྤྱོད་པ་ཏུ་འདོད་ཉོན་བྱུག་པ་དང་། དགུ་པ་སྤངས་མ་སྤངས་གྱི་
བྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐོད་ཀླུ་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་བའི་འབྲས་བུ་
དང་། དག་བཙུག་པའི་འབྲས་བུ་གཉིས་ཀ་འབྲས་བར་བསམ་གཏན་དང་
སོ་གཉིས་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ན་ཡིད་བདེ། གསུམ་པའི་དངོས་གཞི་
ལ་བརྟེན་ན། སེམས་ཆོར་བདེ་བའི་དབང་པོ། ཡང་མི་འབྲས་པའི་བྱད་
པར། ཐོད་ཀླུ་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་བའི་འབྲས་བུ་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་
བརྟེན་ན་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཞེས་སྟོར། ཉན་ཐོས་

^༡ ག་༣༡་བ་༣་ཞི་ལྷག་གི་རྣམ་པ།

^༢ ག་༣༡་བ་༤་རྒྱུན་ཞུགས་པ་བཤད།

དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་བྱ་ཟག་མེད་མི་སྟོགས་མེད་སོགས་ཟག་མེད་ཀྱི་
ས་གཞན་ལ་བརྟེན་ན་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཞེས་སོགས་གསུམ་པོ་གང་
རུང་སྟུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་བསྟན་བཅོས་ཡེ་ཤེས་ལ་^༡འཇུག་པ་ལས། དག་བཅོམ་པའི་
འབྲས་བྱའི་དབང་པོ་དུ་ཞིག་གིས་ཐོབ་ཅེ་ན། སྤྲུལ་པ་དབང་པོ་བཅུ་གཅིག་
གིས་ཐོབ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་སྟམ་ན་མི་འགལ་ཏེ། དགས་
ཐོབ་པར་བཤད་པ་ཐོབ་ཐེབས་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན། བཅུ་
གཅིག་གིས་ཐོབ་པར་བཤད་པ་ནི་དག་བཅོམ་པ་དབང་རྒྱལ་འགའ་ཞིག་
ཡང་ཡང་ཉམས་ནས་སོར་ཆུད་^༢པའི་ཆེ་བཅུ་གཅིག་གིས་ཐོབ་པ་སྲིད་པ་
ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། སྲིད་དེ་དག་བཅོམ་པ་འགའ་ཞིག་དང་སོར་ཉར་
བསྟོགས་ཀྱི་བཏང་སྟོམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ། དེ་ནས་ཉམས་ཏེ་བསམ་
གཏན་དང་པོ་གཉིས་གང་རུང་གི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ལན་གཉིས་པ་
ཐོབ་པ་ལ་དེ་གཉིས་གང་རུང་གི་ཡིད་བདེ་བསྟན་ནས་བཅུ་ལ་བརྟེན་ནས་
ཐོབ། ཡང་ཉམས་ཏེ་གསུམ་པའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་དག་བཅོམ་པའི་
འབྲས་བྱ་ལན་གསུམ་པ་ཐོབ་པ་ན། སེམས་ཆོར་བདེ་བ་བསྟན་ནས་བཅུ་
གཅིག་གིས་ཐོབ་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

རྟུག་པ་དབང་པོའི་ལྷན་རྒྱལ་ལ། དེས་ལྷན། སྲིད་ལྷན་གཉིས། དང་

^༡ ག་༣༩ན་༣་ཡེ་ཤེས་ལས་འཇུག་པ།

^༢ ག་༣༩ན་༤་སོར་འཇུག་པའི།

པོ་ལ། གསུམ་ལྟན། བཞི་ལྟན། ལ། བདུན། བཅུ་གཅིག །བཅུ་གསུམ་
ལྟན་ཏེ་རིམས་བཞིན་དུ་སྟོན་པ་ལ། བཏང་སྟོམས་དང་ནི་སྟོག་དང་
ནི། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་སྲིད་ལྟན་ལ་ཉུང་ལྟན་མང་ལྟན་གཉིས། དང་པོ་ནི། དགོ་
མེད་ནང་ན་ཉུང་ལྟན་པ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞི་གསུངས་^༡། གཉིས་
པ་ནི། མང་པོར་ལྟན་ལ་བཅུ་དགུ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྐྱེ་ཚུལ་ལ། གཟུགས་ཅན་ཀྱི་སྐྱེ་ཚུལ་
དང་། གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འདོད་ན་
དབང་པོ་མེད་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་སྐབས་སུ། གཉིས་
ལས་དང་པོ་ནི། སྦྱར་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་གཞི་ལྟར་འདུས་ཏེ། གཟུགས་
ཀྱི་གཞི། སེམས་ཀྱི་གཞི། ལྟན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི། འདུས་མ་བྱས་
ཀྱི་གཞི་རྣམས་སུ་འདུ་བའི་བྱེད་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། ^༢ཤེས་པར་བྱ་བ་
ནི་རྣམ་པ་ལྟ་སྟེ། གཟུགས་དང་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་ཆོས་རྣམས་
དང་སེམས་དང་ལྟན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་དང་། འདུས་མ་
བྱས་རྣམས་ཏེ། ཞེས་གསུངས།

དེའི་ནང་ནས་འདུས་མ་བྱས་ལ་ཆོས་གང་དང་ཡང་ལྟན་ཅིག་སྐྱེ་བ་
མེད། དེ་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་བྱེད། གཞན་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་ཚུལ་ལ། རུལ་ལ་

^༡ ག་༣༩་བ་༡་རྟེན་པ་བཞི་བཤད།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མཛོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༥༡་༡༩།

རྩོམ་གྱི་རྒྱལ་དང་། བསལ་གསལ་པའི་རྒྱལ་གཉིས་ལས། རྩོམ་རྒྱལ་སྤྱི་བ་
ནི། གཞུགས་ཅན་གྱི་ཆུང་མཐའ་ཡིན། འདི་དང་རང་གི་འདུས་
བྱས་སུ་མཚན་པའི་སྐྱེ་སོགས་བཞི་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་བའི་རང་དང་
ཐ་དད་པའི་རྒྱལ་གཞན་གང་དང་ཡང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། འདི་
རང་སྐྱེ་བྱུང་བའི་རྩོམ་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གཞུགས་མེད་
གྱི་རྒྱལ་སྤྱི་རབ་ཡན་གར་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ་རང་འགྲེལ་ལས།
གང་ཡང་སྐྱེ་མེད་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དེ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་^༡དེ་
དག་ནམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་ལྡར་འདོད་ཀྱི་རྩོམ་གྱི་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ལས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། རྒྱལ་སྤྱི་རབ་^༢གཉིས་ཡན་ཆད་འདུས་པའི་གོང་
བྱ་ཡིན་ལ། རྒྱལ་སྤྱི་རབ་གཉིས་འདུས་པའི་གོང་བྱ་འདི་རགས་པ་
དང་རྒྱལ་སྤྱི་རབ་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པས། རགས་པ་དང་རྒྱལ་སྤྱི་
རབ་མི་འགལ། རྒྱལ་སྤྱི་དང་རྒྱལ་སྤྱི་^༣རབ་འགལ་ཏེ། རྒྱལ་སྤྱི་རབ་
བདུན་འདུས་པའི་གོང་བྱ་དེ། རྒྱལ་སྤྱི་ཡིན། རྒྱལ་སྤྱི་^༤རབ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། རགས་པ་དང་རྒྱལ་སྤྱི་ཡང་འགལ་བ་^༥མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

^༡ ག་ན་པ་མ་མཚན་དེ།

^༢ ག་ན་པ་མ་རྒྱལ་ས་གཉིས།

^༣ ག་ན་ན་ཉ་རྒྱལ་རབ།

^༤ ག་ན་ན་ཉ་རྒྱལ་རབ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

^༥ ག་ན་ན་ཉ་རགས་པ་དང་རྒྱལ་སྤྱི་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩལ་སྤྱོད་པ་རབ་བརྟན་འབྱུང་བའི་གོང་ལུ་དེའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།^༡
དེས་ན་འདོད་པའི་ཁམས་སུ་རྩལ་རྣམས་རྩལ་བརྒྱད་ལྟར་ཅིག་
སྦྱོར་བས་བྲུབ་སྟེ། རང་དང་དངོས་རྒྱ་ཆོག་པ་ཆར་གཅིག་པའི་འབྱུང་
བཞིའི་རྩལ་དང་གཟུགས་སྒྲིབ་འོ་རོ་རེག་བྲ་བཞི་རྣམས་དང་ལྟན་ཅིག་སྦྱོར་
བས་བྲུབ་པའི་ཕྱིར། ལུས་དབང་དང་ལྟན་པ་ལ་རང་བསྟན་པས་དགུ་
མིག་སོགས་དབང་པོ་གཞན་དང་ལྟན་པ་ལ་རང་བསྟན་པས་ལྟན་ཅིག་
སྦྱོར་བས་བྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཟུགས་ཀྱི་སས་བསྟན་ཀྱི་དེ་རོ་མེད་པས། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་
བསགས་རྩལ་སྦྱོར་ཚུལ་ནི། གཟུགས་ན་དབང་པོ་མེད་པ་དང་། །སྦྱོར་མེད་
སྤྱོད་རབ་རྩལ་རྩལ་བྱུག །ལུས་དབང་ལྟན་ལ་རྩལ་བརྟན་ཏེ། །དབང་པོ་
གཞན་ལྟན་རྩལ་བརྒྱད་དོ། །ཞེས་སྟུར་རོ། །ཁོ་ན་རེ། དབྱིབས་ཀྱི་རྩལ་
དང་སྦྱོར་མཆེད་ཀྱི་རྩལ་མེད་པར་ཐལ། རྩལ་རྩལ་སྤྱོད་རབ་ཡིན་ན་འབྱུང་
བ་དང་མི་ལྟན་པས་བྲུབ། འདོད་པའི་བསགས་རྩལ་ཡིན་ན་རྩལ་བརྒྱད་
དང་མི་ལྟན་པས་བྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན་མ་བྲུབ་སྟེ། དབྱིབས་ཀྱི་རྩལ་ཡིན་
ན་བསགས་རྩལ་ཡིན་པས་བྲུབ། སྦྱོར་མཆེད་ཀྱི་རྩལ་རེ་རེ་བ་དང་འབྱུང་
བཞིའི་རྩལ་རེ་རེ་བ་རྩལ་རྩལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི།
འདོད་ཁམས་ཀྱི་བསགས་རྩལ་རྣམས་རྩལ་བརྒྱད་དང་ལྟན་ཅིག་སྦྱོར་སྟེ།

^༡ ག་ན་ན་ན་རྩལ་སྤྱོད་བརྟན།

^༢ ག་ན་ན་ན་ཏེ།

འདོད་ཁམས་ན་དབང་པོའི་རྩལ་མེད་ཅིང་། སྤྱི་རྩལ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་ཚུལ་ལ། བསྟན། བཤད་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སེམས་དང་སེམས་བྱང་ངེས་ལྟན་ཅིག །ཅེས་
སོགས་རྟེན་པ་བྱེད་དང་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།
དོན་གྱི་ངོ་མོ་ཅམ་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་བྱེད་ལས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་
རིགས་སུ་གནས་པའི་རྣམ་རིག་ཏུ་དམིགས་པ། གཙུ་པོ་སེམས་ཀྱི་
མཆན་ཉིད། དོན་གྱི་བྱུང་བར་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས། བྱེད་ལས་རྫོགས་པའི་
རིགས་སུ་གནས་པའི་རིག་པ་དེ། འཁོར་སེམས་བྱང་གི་མཆན་ཉིད།
སེམས་ལ་དབྱེ་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོགས་བྲལ་ཏུ་དབྱེ་བ། སེམས་
བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། ཉི་ཤུར་དབྱེ་བ་སོགས་དུ་མ་ཡོད། སེམས་བྱང་
ལ་དབྱེ་ན། སྤྱི་ཚན་དུ་ངེས་པའི་སེམས་བྱང་། སྤྱི་ཚན་དུ་མ་ངེས་པའི་
སེམས་བྱང་གཉིས། དང་པོ་ལ། སེམས་ཀྱི་ས་མང་། དགེ་བའི་ས་མང་།
ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་། མི་དགེ་བའི་ས་མང་། ཉོན་མོངས་ཆུང་
དུའི་ས་མང་རྣམས་སུ་ཡོད།

དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཆོར་དང་སེམས་པ་འདུཤེས་དག །འདུན་དང་རིག་
དང་སྒྲོ་གྲོས་བྲན། །ཡིད་ལ་བྱེད་དང་མོས་པ་དང་། །ཉིང་ངེ་འཛིན་སེམས་
ཐམས་ཅད་ལ། །ཞེས་གསུངས། བཅུ་པོ་འདི་ཆོས་ཅན། སེམས་ཀྱི་ས་
མང་ཡིན་ཏེ། གཙུ་པོ་སེམས་ཡིན་ན་ཁོའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་ཁྱོད་ཡོད་
པས་བྲལ་བའི་སེམས་བྱང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དད་དང་

བག་ཡོད་ཤིན་ཏུ་སྤངས། །བཏང་སྟོམས་རོ་ཆ་ཤེས་ཁྲིལ་ཡོད། །ཅ་བ་
གཉིས་ནམ་མི་འཆོ་དང་། །བཙོན་འགྲུས་རྟག་ཏུ་དགོ་ལ་འབྱུང་། །ཞེས་
གསུངས། བཙུ་པོ་འདི་ཆོས་ཅན། དགོ་བའི་ས་མང་ཡིན་ཏེ། རྟགས་
སྤར་བཞིན། གསུམ་པ་བྱུབ་སྟེ། མོངས་དང་བག་མེད་ལེ་ལོ་དང་། །མ་
དད་པ་དང་རྟུགས་དང་མོད། །ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་རྟག་ཏུ་འབྱུང་། །ཞེས་
གསུངས། རྟུག་པོ་ཆོས་ཅན། ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་ཡིན་ཏེ།
རྟགས་སྤར་བཞིན། བཞི་པ་བྱུབ་སྟེ། མི་དགོ་ལ་ནི་ཁྲིལ་མེད་དང་། །རོ་
ཆ་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པོ་ཆོས་ཅན། མི་དགོ་བའི་ས་མང་
ཡིན་ཏེ། རྟུ་མཆོན་སྤར་བཞིན། ལྷ་པ་བྱུབ་སྟེ། ཁོ་བ་དང་། །ཁོན་དུ་འཛིན་
དང་གཡོ་དང་ནི། །ཕྱག་དོག་ཆོག་འཆབ་སེར་སྣ་དང་། །སྦྱ་དང་རྟུགས་
དང་ནམ་འཆོ་ནི། །ཉོན་མོངས་རྒྱུད་དུའི་ས་པ་ནམས། །ཞེས་གསུངས།
བཙུ་པོ་ཆོས་ཅན། ཉོན་མོངས་རྒྱུད་དུའི་ས་མང་ཡིན་ཏེ། མཚུངས་ལྡན་
གྲོགས་ཀྱིས་རྒྱུད་། སྤང་བྱ་རིགས་ཀྱིས་རྒྱུད་། རྟེན་པ་ནམ་ཤེས་ཀྱིས་
རྒྱུད་བ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །ཉོན་མོངས་རྒྱུད་དུ་སྟེ་འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་
ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་ནམ་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་ཀྱི་སེམས་ཡིན་ན་དེའི་
འཁོར་དུ་ཁྱོད་ཡོད་པས་ཁྲུབ་པའི་བྱིར། དེ་ནམས་མཚུངས་ལྡན་གྲོགས་
ཀྱིས་རྒྱུད་སྟེ། མ་རིག་པ་ཅམ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་བྱིར། སྤང་བྱ་
རིགས་ཀྱིས་རྒྱུད་སྟེ། སྟོམ་སྤངས་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟེན་པ་ནམ་ཤེས་
ཀྱིས་རྒྱུད་སྟེ། ཡིད་ཀྱི་ནམ་ཤེས་ཁོ་ན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་བྱིར།

འོན་གཙོ་པོ་སེམས་ཡིན་ན་རང་གི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱང་འབྱང་
བས་བྱབ་ཅེ་ན། འདོད་པའི་དགོ་སེམས་ཡིན་ན། རང་གི་འཁོར་དུ་
སེམས་བྱང་ཉི་ཤུ་ཙ་གཉིས་འབྱང་བས་བྱབ་སྟེ། སེམས་ཀྱི་ས་མང་
བཅུ། དགོ་བའི་ས་མང་བཅུ། འདོད་སེམས་ཡིན་པས་རྩལ་བའི་རྣམ་
པ་ཅན་གྱི་རྟོག་པ། ཞིབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་དཔྱོད་པ་འབྱང་བས་བྱབ།
སྐབས་ལ་ལར་འགྲོད་པ་དང་། གཉིད་བསྐྱན་པས་ཉི་ཤུ་ཙ་བཞི་འབྱང་
བས་བྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ཆགས། ཁོང་ཁྱོད་རྒྱལ། ཐེ་ཆོམ་སྟེ། བཞི་
པོ་གང་རུང་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་མ་འདྲེས་པའི་རིག་པ་དང་། མཚུངས་
ལྡན་གྱི་མི་དགོ་བའི་སེམས་ཡིན་ན། རང་གི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱང་ཉི་ཤུ་
འབྱང་བས་བྱབ་པའི་ཕྱིར་ཉེ། སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཅུ། ཉོན་མོངས་པའི་
ས་མང་དུག་མི་དགོ་བའི་ས་མང་གཉིས། སྤར་བཞིན་རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་
འབྱང་བས་བྱབ་པའི་ཕྱིར། ལོག་ལྟ། བརྒྱལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན། ལྟ་
བ་མཆོག་འཛིན་གསུམ་པོ་གང་རུང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་མི་དགོ་
བའང་བཤད་མ་ཐག་པ་ཉི་ཤུ་འབྱང་བས་བྱབ། འདོད་ཆགས། ཁོང་ཁྱོད་
རྒྱལ། ཐེ་ཆོམ་སྟེ། བཞི་པོ་གང་རུང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་མི་དགོ་བའི་
སེམས་ཡིན་ན། རང་གི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱང་ཉི་ཤུ་ཙ་གཉིས་འབྱང་
བས་བྱབ་སྟེ། བཤད་མ་ཐག་པའི་ཉི་ཤུའི་སྟངས་དུ་རང་བསྐྱན་པས་ཉི་ཤུ་
ཙ་གཉིས་འབྱང་བའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཁོ་བ་སོགས་བཅུ་དང་། འགྲོད་
པ་དང་མཚུངས་ལྡན་སོགས་ལའང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

འདོད་པའི་སེམས་བསྐྱུས་ཀྱི་སྐྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ཀྱི་འཁོར་
དུ་སེམས་བྱུང་བཅོ་བརྒྱད་འབྱུང་སྟེ། སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཅུ། ཉོན་མོངས་
ཆེན་པོའི་ས་མང་བྱལ། རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་པའི་ས་
སྐྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ལ་འཁོར་དུ་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་སྟེ། སེམས་
ཀྱི་ས་མང་བཅུ། རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་དང་
པོ་ཡན་ཆད་ཀྱི་དགེ་སེམས་ཡིན་ན་འཁོར་དུ་སེམས་བྱུང་ཉི་ལུ་འབྱུང་
བས་ཁྲལ། དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སྐྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ཡིན་ན་རང་གི་
འཁོར་དུ་སེམས་བྱུང་བཅུ་བྱལ་འབྱུང་བས་ཁྲལ་སྟེ། དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སེམས་
བསྐྱུས་ཀྱི་འགྲོད་གཉིད་མི་དགེ་རྣམས་མེད་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་དང་
པོའི་དངོས་གཞི་བྱུང་བར་ཅན་གྱི་སེམས་བསྐྱུས་ཀྱི་ཅིང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་
རྟོག་པ་མེད་པས་ཁྲལ། གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཞིབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་
དཔྱོད་པ་མེད་པས་ཁྲལ་བོ། །

གཉིས་པ་སྡེ་ཆན་དུ་མ་ངེས་པའི་སེམས་བྱུང་ལ་བརྒྱད་ཡོད་
དེ། རྟོག་དང་དཔྱོད་དང་འགྲོད་པ་དང་། །གཉིད་དང་ཁོང་ཁྲོ་ཆགས་
རྣམས་དང་། །ར་རྒྱལ་ཐེ་ཆོམ་ཞེས་བྱ་བ། །བརྒྱད་ནི་ངེས་པ་མིན་པར་
བཤད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། སེམས་སེམས་བྱུང་ངེས་པར་ལྷན་ཅིག་
སྟེ་སྟེ་དེ་གཉིས་པན་ཚུན་འབྱུང་བའི་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་

⁹ ག་ནེ་བ་པ་ཀྱིས།

ལས་ཀྱང་། སེམས་ལས་བྱུང་བ་མེད་པ་ཡི། །སེམས་ནི་ནམ་ཡང་མི་
འབྱུང་སྟེ། །ཉི་མ་དང་ནི་འོད་ཟེར་བཞིན། །དེས་ན་དེ་དག་ལྷན་ཅིག་
འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན།
རང་གི་སྐྱེ་སོགས་བཞི་དང་སྟ་བྱིར་མི་འབྱུང་སྟེ། ལྷན་ཅིག་ཁོ་ནར་
འབྱུང་བའི་བྱིར། ཐོབ་པའང་ཆོས་ཅན། རང་གི་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དང་
སྟ་བྱི་མི་འབྱུང་སྟེ། ལྷན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་བའི་བྱིར། ཐོབ་པ་ཡིན་ན་རང་
གི་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་བས་མ་བྱུང་སྟེ། འགྲོག་པ་གཉིས་
འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་བྱིར།

ས་མང་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། མཚུངས་ལྷན་གྱི་འདུ་བྱེད་དང་།
མཚུངས་ལྷན་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་བྱུང་
ནམ་ལྟ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་དག་དོན་ནི། སྡེ་ཆོན་དུ་ངེས་པའི་
སེམས་བྱུང་ཆོས་ཅན། ལྟ་ཡོད་དེ། སེམས་ཀྱི་ས་མང་སོགས་ལྟ་ཡོད་
པའི་བྱིར། སེམས་ཡིད་ནམ་ཤེས་ཐ་དད་པ་ལྟ་བུར་སྐྱེད་ན། དེ་ནམས་
དོན་གཅིག་གམ་ཐ་དད་ཅེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། སེམས་དང་ཡིད་དང་
ནམ་ཤེས་ནི། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་སྐབས་སུ། གཉིས་ལས། དང་
པོ་ནི། རྩི་བཅུན་སྟེ་བ་ན་རེ། དགེ་མི་དགེ་འབྱེད་པས་ན་སེམས། ལྷུང་དུ་
མ་ཤེས་པས་ན་ཡིད། དམིགས་པ་ནམ་པར་ཤེས་པས་ན་ནམ་པར་ཤེས་
པ་སྟེ། དེ་གསུམ་དོན་གཅིག་ཅེས་ཟེར་རོ། །བག་ཆགས་སོགས་པས་ན་
སེམས། རྟེན་གྱི་ཆ་ནས་ཡིད། བརྟེན་པའི་ཆ་ནས་ནམ་པར་ཤེས་པ། ཡང་

རིང་དུ་འགྲོ་བས་ཡིད། སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་ན་སེམས། དུལ་ཤེས་པར་བྱེད་
པས་རྣམ་པར་ཤེས་པ། དེ་གསུམ་དོན་གཅིག་ཅེས་ཟེར།

སེམས་ཙམ་པ་ན་དེ། མ་འོངས་པའི་འཇུག་ཤེས་ཆོགས་དུག་ལ་
སེམས། ད་ལྟ་བའི་ཆོགས་དུག་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པ། འདས་པའི་ཆོགས་
དུག་ལ། ཡིད་ཅེས་དང་། ཡང་གདུལ་བྱ་སྟོབ་པའི་བྱིར་ཁམས་སྟོན་པས་ན།
སེམས་ཀྱི་ཁམས། སྟོ་མཆེད་སྟོན་པས་ན་ཡིད་ཀྱི་སྟོ་མཆེད། བྱང་པོ་སྟོན་
པས་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བྱང་པོ་ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་།
བྱེད་པ་གསུམ་དང་དུས་གསུམ་ལ། །བསྟན་པ་གསུམ་གྱི་དབང་གིས་
སོ། །ཞེས་མཁས་པ་སྤྲུམ་མོས་གསུང་། སྤྱིར་དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་། སེམས་
ཡིད་རྣམ་ཤེས་གསུམ་དུ་བྱེ་བའི་སེམས་ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས། ཡིད་
ཉོན་ཡིད། རྣམ་ཤེས་འཇུག་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་པས། རྣམ་
ཤེས་ཆོགས་བརྒྱད་དུ་ཡོད་དེ། རྒྱན་སྒྲུག་པོ་བཞོད་པ་ལས། ¹ཇི་ལྟར་ཆེ་
བ་སྐར་ཆོགས་དེ། །མཁའ་ལ་ལྷན་ཅིག་གནས་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཀྱན་
གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་། །རྣམ་ཤེས་བདུན་དང་ལྷན་ཅིག་གནས། །ཞེས་
དང་། ²སེམས་ནི་ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས། །ངར་སེམས་བདག་ཉིད་
ཡིད་ཡིན་ནོ། །གང་གི་དུལ་ལ་འཇིན་བྱེད་པ། །དེ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་
བྱ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཐེག་བསྟུན་བཞད་སྐར་ལས། སེམས་ནི་

¹ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠། མདོ་སྟེ་ཆ། བཅོམ་ལྷན་འདས། རྒྱན་སྒྲུག་པོ་བཞོད་པ། ༡༧་༡།

² བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠། མདོ་སྟེ་ཆ། བཅོམ་ལྷན་འདས། རྒྱན་སྒྲུག་པོ་བཞོད་པ། ༡༨་༥།

ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཏེ། །རང་འཛིན་བ་ནི་ཡིད་ཡིན་ནོ། །ཡུལ་ལ་སོ་
སོར་རྣམ་རིག་པ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་བདག་ཏུ་འདོད། །ཅེས་དང་། ཀུན་
བརྟུས་ལས་ཀྱང་དེ་གསལ་བར་བཤད། །ཅེས་ཟེར།

རང་ལུགས་ལ། གཙོ་བོའི་སེམས། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ། ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་
མཆེད། རྣམ་པར་ཤེས་པ། རྣམ་པར་རིག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན་
ཏེ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་བཤེས་ཀྱིས། སེམས་ཡིད་རྣམ་ཤེས་རྣམ་རིག་
རྣམས། །རྣམ་གྲངས། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། འདིར་ཡང་། སེམས་དང་
ཡིད་དང་རྣམ་ཤེས་ནི། །དོན་གཅིག་ །ཅེས་གསུངས།

སེམས་སེམས་བྱུང་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་ཡིན་ཏེ། རྟོན།
དམིགས་པ། རྣམ་པ། དུས། རྩིས་མཚུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་
འགྲེལ་ལས། ¹རྩིས་སེམས་དང་ཡིད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་
དོན་གཅིག་པ་དེ་བཞིན་དུ། སེམས་བྱུང་དང་། །རྟོན་དང་དམིགས་པ་རྣམ་
བཅས་དང་། །མཚུངས་པར་ལྡན་པའང་དོན་གཅིག་སྟེ། །ཞེས་སོགས་
དང་། ²རྣམ་པ་གང་གིས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ནི། རྣམ་པ་ལྔས་མཚུངས་
པར་ལྡན་པས་རྣམ་པ་ལྔ་པོ། རྟོན་དང་། དམིགས་པ་དང་། རྣམ་པ་དང་།
དུས་དང་། རྩིས་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །རྩིས་
མཚུངས་པ་གང་ཞེ་ན། རྩིས་སེམས་གཅིག་སུ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་

¹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༥། མདོན་བ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༡༧-༡༨།

² བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༥། མདོན་བ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༡༥-༡༦།

དུ་སེམས་ལས་བྱང་བ་རྣམས་ཀྱང་རེ་རེ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས།
འདིས་སེམས་སེམས་བྱང་ཟུང་ཐ་དད་མ་ཡིན་པ་དང་། སེམས་གཅིག་
གི་འཁོར་དུ་བྱང་བའི་སེམས་བྱང་རྣམས་ཀྱང་ནང་པན་ཚུན་ཟུང་ཐ་དད་
མ་ཡིན་པར་བསྟན་ནོ། །

འོ་ན། ཁམས་གསུམ་གང་གི་སས་བསྐྱས་པའི་སེམས་སེམས་
བྱང་དུ་ཡོད་སྟུང་ན། སྡེ་ཆན་དུ་ངེས་པའི་སེམས་བྱང་དང་པོ་གསུམ་
རྒྱགས་པ། སྡེ་ཆན་དུ་མ་ངེས་པའི་ཆགས་པ། ང་རྒྱལ། ཐེ་ཆོམ་
རྣམས། ཁམས་གསུམ་གའི་སས་བསྐྱས། གཡོ་སྦྱོར་ཉིག་དཔྱད་རྣམས་
གང་རུང་ཡིན་ན་འདོད་ཁམས་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་གང་རུང་གི་
སས་བསྐྱས་ཡིན་པས་བྱེད། སེམས་བྱང་གཞན་རྣམས་དང་རྣམ་པར་
ཤེས་པའི་ཆོགས་དུག་ཀ་ལ་འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་ཡོད། གཞུགས་
ཀྱི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་སྡེ་རི་རྣམ་ཤེས་དང་། གཞུགས་མེད་ཀྱི་སས་བསྐྱས་
ཀྱི་དབང་ཤེས་མི་སྤྱི་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། གཙོ་བོ་སེམས། ཡིད་དབང་། རྣམ་པར་
ཤེས་པ་གསུམ་ཆོས་ཅན། དོན་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཏེ་དོན་གཅིག་མིང་གི་
རྣམ་གངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་སེམས་བྱང་ཆོས་ཅན། མཚུངས་
ལྡན་རྣམ་པ་ལྡ་མཚུངས་ཡིན་ཏེ། རྟེན་དམིགས་པ་རྣམ་པ་དུས་ཟུང་
མཚུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་མཚུངས་ལྡན་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་བཞད་པ་ལ། དབྱེ་བ།

སོ་སོའི་མཆན་ཉིད། མཐུག་^༡བསྐྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། མི་ལྡན་བ་ཡི་འདུ་
བྱེད་རྣམས། །ཞེས་སོགས་རྐང་བ་ལྡེའི་སྐབས་སུ། གཉིས་ལས། དང་
པོ་ནི། འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤང་པོ་ཡང་ཡིན་ཤེས་བ་མ་ཡིན་བ་ཡང་ཡིན་བས་
རབ་རྟུ་བྱེ་བའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། མཚུངས་ལྡན་མ་ཡིན་
པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན་བཅུ་བཞི་ཡོད་དེ། ཐོབ་པ། མ་
ཐོབ་པ། སྐལ་མཉམ། འདུ་ཤེས་མེད་པ། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་
འཐུག། །འགོག་པའི་སྟོམས་འཐུག། སྟོག་དང་མཆན་ཉིད་བཞི། ཆོགས་
གསུམ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ལ་དེར་གངས་མ་
ངས་ཏེ། དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་ལྟ་བུ་ཡང་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་པའི་
བྱིར་ཏེ། དགེ་འདུན་དབྱེན་ནི་མི་འཕྲོད་པའི། །རང་བཞིན་ལྡན་བ་མ་
ཡིན་ཆོས། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་བ་ནི། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཆོས་ཅན། བཅུ་བཞི་ཡོད་དེ། ཐོབ་
བ་སོགས་དེར་ཡོད་པའི་བྱིར། ཡང་ཞེས་སྟོས་བ་དོན་ཡོད་དེ། དགེ་
འདུན་གྱི་དབྱེན་སྤྱད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་བ་ལ་ཐོབ་མ་ཐོབ་བཤད་པ། སྐལ་མཉམ་བཤད་པ། འདུ་
ཤེས་མེད་བ་བཤད་པ། སྟོམ་འཐུག་གཉིས་བཤད་པ། སྟོག་བཤད།
མཆན་ཉིད་བཞི་བཤད། ཆོགས་གསུམ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཐོབ་

^༡ ག་ནུ་བ་ན་འཐུག།

པ་བཤད་པ་དང་། མ་ཐོབ་པ་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཐོབ་
པ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ལོ། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་^༡།
མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། དེའི་བྱད་པར་གྱི་ཚོས། དང་པོ། རང་གི་ཐོབ་བྱའི་
ཚོས་དེ་གང་ལ་ལྡན་པར་བྱེད་པའི་བྱེད་ཚོས་སུ་གྱུར་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་
བའི་རྣམ་ཡོད་ཏུ་དམིགས་པ་ཐོབ་པའི་མཚན་ཉིད། ཐོབ་པ། ཉིད་པ།
ལྡན་པ་སོགས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན། གཉིས་པ་ནི། ཐོབ་
པ་ལ་དབྱེ་ན་གསར་ཏུ་ཐོབ་པ། ཐོབ་པའི་ཐོབ་པ་གཉིས་ལས། ཉིད་པ་
ལ་དབྱེ་ན། གསར་ཏུ་ཉིད་པ། ཉམས་པ་ལས་ཉིད་པ་གཉིས། ལྡན་པ་
ལ་དབྱེ་ན། ཉམས་པ་ལས་ལྡན་པ། ཐོབ་ནས་ལྡན་པའི་ལྡན་པ་གཉིས།

གསུམ་པ་ལ། ཐོབ་པ་རྣམ་ཡོད་ཏུ་བཤད་པ། ཐོབ་པ་ཐོབ་པའི་
ཐོབ་པ། ཐོབ་བྱའི་ཚོས་གསུམ་གྱི་བྱད་པར་བཤད་པ། རྒྱུད་གྱིས་
བསྐྱུས་མ་བསྐྱུས་གྱི་བྱད་པར། ཏུས་གསུམ་གྱི་བྱད་པར། དགོ་
སོགས་གསུམ་གྱི་བྱད་པར། ཁམས་གསུམ་གྱི་བྱད་པར། སློབ་མི་
སློབ་གྱི་བྱད་པར། སྤང་བྱ་ཡིན་མ་ཡིན་གྱི་བྱད་པར། དམིགས་བསལ་
བཤད་པ་དང་དགྲ། དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་ན་རེ། ཐོབ་པ་ལ་རྣམ་
ཡོད་གྱིས་བྱབ་སྟེ། མདོ་ལས། ^༢མི་སློབ་པའི་ཚོས་བཙུ་སོ་སོར་བསྐྱེད་
ཅིང་ཐོབ་ལ། ཀྱན་ཏུ་ལྡན་པས་ན་ཡན་ལག་ལྔ་རྣམ་པར་སྤངས་པའི་

^༡ ག་ནམ་ན་ན་དང་པོ་ལས་མཚན་ཉིད།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༩། མདོན་པ་གྲ། དབྱིག་གཉིན། མདོན་རང་འབྲེལ། ༡༢༩་༡།

དག་བཅོམ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་།^༡གང་ལ་ཐོབ་པ་མེད་པ་དེ་ལ་
མ་ཐོབ་པ་ཡང་མེད་པ་ནི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཞེད། སློབ་
དཔོན་དང་མདོ་སྡེ་བ་ནུམ་ས་ན་རེ།^༢འཁོར་ལོས་སྦྱར་རྒྱལ་ལ་རྒྱལ་
སྤྱད་སྦྱ་བདུན་གྱི་ཐོབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འཁོར་ལོས་སྦྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་
ནི་རིན་པོ་ཆེ་སྦྱ་བདུན་དང་ལྷན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཁྲབ་པ་ཁས་སོ། །གཞན་ཡང་། ཐོབ་པ་ཡིན་ན་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དང་ལྷན་
ཅིག་སྦྱེ་བས་ཁྲབ་པར་ཐལ། ཐོབ་པ་ལ་རྩལ་ཡོད་ཀྱིས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་རུས་ཏེ། འགོག་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཐོབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་
རེ། ཐོབ་པ་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ཞེ་ན། སྦྱེ་བ་དང་སྦྱེ་བའི་སྦྱེ་བ་
ཁས་སྦྱངས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་བྱེ་
བྲག་སྦྱ་བ་ན་རེ། ཐོབ་པ་དེ་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ།
བྲག་མེད་ལམ་གྱི་ཐོབ་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་འབགས་པ་དང་སོ་སྦྱར་
འཛོག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་གསུམ་གྱི་ཁྲད་པར་བཞག་ཏུ་ཡོད། ཐོབ་པ་དེ་རང་
གི་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དང་ཡང་རྩལ་ཐ་དད། ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་གང་བྲག་དང་ཡང་
རྩལ་ཐ་དད། རང་གི་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དེ་དང་རང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་གང་བྲག་དེ་
ལྷན་པར་བྱེད་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྤང་བྱའི་ཁལ་སྒྲོམ་པའི་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མདོན་བ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༡༩་༩།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མདོན་བ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༡༩་༡༣།

ལན་ཐག་དེ། ལྷན་བྱ་ཁལ་ལས་ཀྱང་རྩས་ཐ་དད། ལྷན་ལུལ་སྤང་བྱ་
ལས་ཀྱང་རྩས་ཐ་དད། སྤང་བྱ་ལ་ཁལ་བཀལ་ཆད་སྤང་བྱ་དང་ལྷན་
པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་དང་། མཐོང་ལམ་ལྟ་བུ་ལ་མཆོན་ན།
མཐོང་ལམ་གྱི་ཐོབ་པས་^༡། མཐོང་ལམ་དེ་མཐོང་ལམ་པ་ལ་ལྷན་པར་
བྱེད། མཐོང་ལམ་གྱི་ཐོབ་པའི་ཐོབ་པས་^༡། མཐོང་ལམ་དང་། མཐོང་
ལམ་གྱི་ཐོབ་པ་གཉིས་ཀ་མཐོང་ལམ་པ་ལ་ལྷན་པར་བྱེད། གསུམ་པོ་
ནང་པན་ཚུན་ཡང་རྩས་ཐ་དད་པ་ཁོ་ནའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཐོབ་པ་གང་དང་གང་རང་གི་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་གང་གི་
རྒྱད་ཀྱིས་བསྟུས་པ། དང་པོ་རྒྱད་གཅིག་པའི་གང་ཐག་གི་རྒྱད་ཀྱིས་
བསྟུས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་རྒྱད་ཀྱི་ཐོབ་པ་ལ་དེ་ལས་རྒྱད་གཞན་པ་
གཅིག་དེའི་རྒྱད་ལ་འབྱུང་ན་ཏེ་ཅང་ཐལ་བའི་བྱེད། དཔེར་ན་ལས་མ་
བྱས་པ་དང་ཐུང་པ་བཞེན་ནོ། །ཐོབ་པ་ཡིན་ན་རང་གི་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་
རྒྱད་ལྷན་གྱི་གང་ཐག་གི་རྒྱད་ཀྱིས་བསྟུས་པས་མ་བྱུང་སྟེ། ལམ་ལྷ་
པོ་གོང་མ་གོང་མ་ལ་གནས་པའི་གང་ཐག་གི་རྒྱད་ལ་འོག་མ་འོག་མའི་
ཐོབ་པ་ཡོད་པའི་བྱེད། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ན་རྒྱད་ཀྱིས་བསྟུས་པས་མ་
བྱུང་སྟེ། འགོག་པ་གཉིས་སྟེས་བྱའི་རྒྱད་ཀྱིས་མ་བསྟུས་པའི་བྱེད་ཏེ།

^༡ ག་༣༡་བ་༤་མཐོང་ལམ་གྱི་ཐོབ་པ།

^༢ ག་༣༡་བ་༤་ཐོབ་པའི་ཐོབ་པ། མཆོས་མཐོང་ཡིག་རྒྱད་ནང་། ཐོབ་པས་ནི་ཆོས་དང་ཐོབ་པའི་ཐོབ་
པ་གང་ཐག་དེའི་རྒྱད་ལ་ལྷན་པར་བྱེད་ལ། ཐོབ་པའི་ཐོབ་པས་ཅུ་བའི་ཐོབ་པ་ཁོ་ན་ལྷན་པར་བྱེད་དོ། །

ཐོབ་དང་མ་ཐོབ་རང་རྒྱུད་དུ། །གཏོགས་པ་རྣམས་ཀྱིའོ་^༡འགོག་གཉིས་
ཀྱི། །ཞེས་གསུངས། འགོག་པ་གཉིས་ཀྱི་ཐོབ་པ་ནི། སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ཀྱིས་
^༢བསྐྱུས་ཏེ། སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་དང་ལྡན། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ནི། སོ་སྐྱེ་དང་འཕགས་པ་སྐྱད་
ཅིག་དང་པོ་མ་གཏོགས་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེས་
ན་འགོག་པ་གཉིས་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྐྱུས་ཀྱང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་དགག་བྱ་
རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཐོབ་པ་དང་མ་ཐོབ་པ་གཉིས་ཀ་རྒྱུད་
ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཡོད་དོ། །

བཞི་པ་ནི། ཐོབ་བུའི་ཆོས་འདས་པ་ལྟ་བུ་རེ་རེ་ལ་དེའི་ཐོབ་པ་འདས་
མ་འོངས་ད་ལྟ་བའི་དུས་ཀྱི་ཐོབ་པ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན།
འདས་པའི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པའི་ཐོབ་བྱ་སོ་ཐར་གྱིས་སྡོམ་པ་སྤར་སྐྱེས་
པ་དང་། དེ་དང་ལྡན་ཅིག་སྐྱེས་པ་དེ། དེའི་ཕྱིས་སྤང་བ་གསུམ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་ལ། ལྷ་མཆོག་ལྟར་སྡོན་ལ་ལྷང་བའི་ཐོབ་པ་ཟེར། གཉིས་
པ་ལ། ལུས་དང་གིབ་མ་ལྟ་བུའི་ཐོབ་པ་ཟེར། གསུམ་པ་ལ་བ་ཕྱིར་བེལ་
འབྱང་བ་ལྟ་བུའི་ཐོབ་པ་ཟེར། དེ་སྐྱད་དུ། དུས་གསུམ་པ་ཡི་རྣམས་པ་
གསུམ། །ཞེས་གསུངས།

ལྷ་པ་ནི། དག་བའི་ཐོབ་པ་དག་ག། མི་དག་བའི་ཐོབ་པ་མི་དག་ག།

^༡ ག་ན་ན་ན་གཏོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་གཉིས་ཀྱིས།

^༢ ག་ན་ན་ཅ་ཀྱི།

ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཐོབ་པ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་ཏེ། དགོ་ལ་སོགས་ཀྱི་དགོ་
ལ་སོགས། །ཞེས་གསུངས།

དུག་པ་ནི། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་འདོད་ཁམས་གཏོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐོབ་
པ་འདོད་ཁམས་སུ་གཏོགས། དེ་བཞིན་དུ་ཁམས་གཞན་གཉིས་ལའང་
ཤེས་པར་བྱའོ། །ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཐོབ་པ་ཁམས་གསུམ་གང་རུང་དུ་
མ་གཏོགས་ཏེ། རང་གཏོགས་རྣམས་ཀྱི་རང་ཁམས་པ། །མ་གཏོགས་
རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་གསུངས།

བདུན་པ་ནི། སྟོབ་པའི་ཐོབ་པ་སྟོབ་པ། མི་སྟོབ་པའི་ཐོབ་པ་མི་སྟོབ་
པ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་ཐོབ་པ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོབ་དང་
མི་སྟོབ་མིན་གྱི་གསུམ། །ཞེས་གསུངས།

བརྒྱད་པ་ནི། མཐོང་སྤང་གི་ཐོབ་པ་མཐོང་སྤང་། སྟོམ་སྤང་གི་ཐོབ་པ་
སྟོམ་སྤང་། སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཐོབ་པ་སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ཏེ། སྤང་
བྱ་མིན་པའི་རྣམ་གཉིས་འདོད། །ཅེས་གསུངས།

དགུ་པ་ནི། དུས་གསུམ་པ་ཡི་རྣམ་པ་གསུམ། །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་
ཁྲབ་པ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མ་སྤྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཐོབ་པ་རང་དང་
ལྟན་ཅིག་སྤྱིའི། རང་གི་སྤྱིར་མི་སྤྱིའི་པའི་སྤྱིར། མ་སྤྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་
ཡིན་ན་རང་གི་ཐོབ་པ་རང་དང་ལྟན་ཅིག་སྤྱི་བས་མ་ཁྲབ་སྟེ། མིག་དང་ན་
བའི་མངོན་ཤེས་དང་། །སྤྱལ་སེམས་ལྟ་བུ་ལ་ཐོབ་པ་དུས་གསུམ་པ་ཡོད་
པའི་སྤྱིར་ཏེ། ལུང་བསྟན་མིན་ཐོབ་ལྟན་ཅིག་སྤྱི། །མངོན་ཤེས་སྤྱལ་པ་མ་

གཏོགས་པར། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། ཐོབ་པ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཐོབ་པ་རྟེན་པ་ལྟན་
པ་རྣམས་རྣམ་གངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་མ་ཐོབ་པ་སྟོན་པ་ནི། མ་ཐོབ་མ་བསྐྱབས་ལུང་མ་
བསྟན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མཆོན་ཉིད།
དབྱེ་བ། བྱད་པར་གྱི་ཆོས་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ཐོབ་པ་ལ་
གོགས་བྱེད་པའི་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་ལྟན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་དམིགས་པ། མ་
ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་མཆོན་ཉིད། མ་ཐོབ་པ། མ་རྟེན་པ། མི་ལྟན་པ་གསུམ་
དོན་གཅིག་ཡིན་ཏེ། མ་ཐོབ་མ་རྟེན་མི་ལྟན་པ་ཞེས་སྒྱུར་བར་བྱ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། རང་འགྲེལ་ལས། །རྒྱལ་པ་ནི་མ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་
བར་བྱུང་བོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་རྟེན་པའི་མ་ཐོབ་
པ་མ་རྟེན་པའི་མ་ཐོབ་པ། མི་ལྟན་པའི་མ་ཐོབ་པ་གསུམ་ཡོད། གསུམ་པ་
ནི། མ་ཐོབ་པ་ནི་ངོ་མོ་མ་སྐྱབས་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་ཏེ། དགོ་མི་དགོ་ལུང་
མ་བསྟན་གསུམ་པོ་གང་རུང་གང་ཞིག་གཅིག་ལོས་གཉིས་པོ་གང་རུང་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགོ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དགོ་ཙྰ་ཆད་པའི་རྒྱུད་ལའང་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། མི་དགོ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། མི་དགོ་བ་སྤངས་པའི་རྒྱུད་ལའང་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། སྐྱབས་ལུང་མ་བསྟན་མ་ཡིན་ཏེ། དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལའང་

༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༥༡ མཛོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༡༥་༡༣།

ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་ཐོབ་པ་ལ་དུས་གསུམ་ག་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ཐོབ་པའི་
ཆོས་འདས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་ལ་མ་ཐོབ་པ་དུས་གསུམ་ག་ཡོད་ཀྱི་
ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ད་ལྟ་བའི་མ་ཐོབ་པ་ད་ལྟ་བ་མེད་དེ། ད་ལྟ་བའི་ཆོས་
རི་ལྟར་སྟོབས་ཆུང་ཡང་དེའི་ཐོབ་པ་དང་ལྟན་ཅིག་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ།
འདས་མ་སྐྱེས་ཀྱི་དེ་རྣམས་གསུམ། །ཞེས་གསུངས། མ་ཐོབ་པ་ཡིན་
ན་ཁམས་གསུམ་གང་རུང་དུ་གཏོགས་པས་བྱབ་སྟེ། འདོད་ཁམས་ཀྱི་
གང་ཟག་གི་རྒྱད་ལ་ཆོས་གང་གི་མ་ཐོབ་པ་སྐྱེས་ཀྱང་འདོད་ཁམས་
སུ་གཏོགས། དེས་ཁམས་གཞན་པའང་མཆོན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདོད་
སོགས་གཏོགས་དང་ངེ་མེད་ཀྱིའང་། །ཞེས་གསུངས། སོ་སྐྱེ་ལ་གང་
ཟག་ཡིན་པའི་མ་བྱབ་སྟེ། ལམ་བདེན་ཀྱི་མ་ཐོབ་པ་སོ་སྐྱེ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ལམ་མ་ཐོབ་པ་སོ་སོ་ཡི། །སྐྱེ་བོར་འདོད། ཅེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། མ་ཐོབ་པའི་ངོ་སོ་བཞག་ཏུ་ཡོད་
དེ། མ་སྐྱེ་བ་ལྟར་མ་བསྟན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྐྱལ་མཉམ་བཤད་པ་ནི། སྐྱལ་མཉམ་སེམས་ཅན་འདྲ་
བཅོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ། མཆོན་ཉིད། དབྱེ་བ། དོགས་པར་
གཙོད་^༡ བ་གསུམ། དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་པན་ཚུན་འདྲ་བར་བྱེད་པའི་
ཇུས་ཀྱང་ཡིན། ལྟན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པའི་ཇུས་

^༡ ག་༣༩་བ་༣་བཅད་པ།

ཡོད་དུ་དམིགས་པ། སྐལ་མཉམ་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་གང་
སྤེལ་གྱིས།^༡ གཡོ་བར་རང་བཞིན་མཚུངས་གྱུར་ཅིང་། །བསམ་བ་གྲུས་
མཚུངས་སེམས་ཅན་རྣམས། །གང་གི་མཉམ་པར་འགྱུར་བ་ནི། །དེ་ལ་
སྐལ་མཉམ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་སྐལ་མཉམ་དང་ཐ་དད་པའི་སྐལ་
མཉམ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་ཅམ་དུ་འབྲས་བར་བྱེད་པའི་རྣམ་
ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། ལྟ་འཇམ། མི་འཇམ། དག་ཚུལ་པན་ཚུན་འབྲས་བར་
བྱེད་པའི་རྣམ་ལྟ་བུ།

གསུམ་པ་ནི། སྐལ་མཉམ་རྣམས་སུ་ཡོད་དེ། དེ་དག་ལ་སྤྱོད་ཆོ་དོན་
མཐུན་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང་། མདོ་ལས་ཀྱང་། བརྒྱལ་གལ་ཏེ་
མི་རྣམས་དང་སྐལ་བ་མཉམ་པར་སྦྱེས་ན་ཡང་། ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། སློབ་དཔོན་ན་རེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་ས་ལུ་སོགས་ལའང་སྐལ་མཉམ་
གྱི་རྣམ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་དག་ལ་སྤྱོད་ཆོ་དོན་མཐུན་པར་འཇུག་པའི་
ཕྱིར། བྱབ་པ་ཁས། བརྒྱལ་གལ་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཀྱང་དེའི་སྐབ་
བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་སྟེ། མིར་སྦྱེས་པའི་འདུ་བྱེད་འབྲས་བ་ཅམ་ལ་
དགོངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ་བསྟན་པ་ནི། འདུ་ཤེས་མེད་པ་པ་འདུ་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༡། དཔོན་པ་ཙྨ། སློབ་དཔོན་གང་སྤེལ། འབྲེལ་བཤད་མཆན་ཉིད་རྩིས་
འབྲང། ༤༡༩་ལ།

ཤེས། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ། འདུཤེས་མེད་པའི་
སྟོམས་འཇུག་དང་ལྡན་པས་རབ་རྩ་བའི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ལྟར་
དམིགས་པ། འདུཤེས་མེད་པ་པའི་མཆན་ཉིད། འདིའི་ཆེ་ཆད་བསྐལ་
ཆེན་ལྔ་བརྒྱ་ཡིན་ལ། མཐའ་གཅིག་རྩ་མ་ངེས་ཏེ་སྐྱ་མི་སྟན་མ་གཏོགས་
པར་དུས་མ་ཡིན་དུ་འཆི་བ་ཡོད་ཅིང་། གདགས་པ་ལས་ཀྱང་། འབྲས་
བྱ་ཆེ་པའི་ལྟ་རྒྱུས་ཀྱི་ཆེའི་ཆད་ཀྱི་མཐའ་ནི་བསྐལ་པ་ལྔ་བརྒྱ་སྟེ། བར་
མ་དོར་འཆི་བ་ནི་ཡོད་དོ། །འདུཤེས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་རྒྱུས་ཀྱང་དེ་
དང་འདྲའོ། །ཞེས་གསུངས། འདིའི་རྒྱད་ལ་འདུཤེས་གཏན་མེད་མ་ཡིན་
ཏེ། སྐྱེ་འཆིའི་སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་གང་ཐག་ཡིན་ན་ཡིད་དབང་རྒྱད་
ལྡན་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། འདུཤེས་མེད་པ་པ་དེ་བྱུང་བ་གསུམ་གྱི་ནང་
ནས་རྒྱུ་སྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། འདུཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་
བསྟོམས་པའི་འབྲས་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདུཤེས་མེད་པ་ཡིན་ན་བསམ་
གཏན་བཞི་པའི་ལྟ་ཡིན་པས་བྱུང་སྟེ། འབྲས་བྱ་ཆེན་འདུཤེས་མེད་
པའི་ལྟ། །ཞེས་གསུངས། འདུཤེས་མེད་པ་དེ་ཉི་འཕྲོས་མ་ཐག་འདོད་
ཁམས་སུ་སྐྱེ་སྟེ། དཔེར་ན། བྱང་སྐྱ་མི་སྟན་པ་ཉི་འཕྲོས་མ་ཐག་རྒྱལ་
ཆེན་བཞིའི་ལྟར་སྐྱེ་བ་བཞིན།

བཞི་པ་སྟོམས་འཇུག་གཉིས་བཤད་པ་ལ་འདུཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་

༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༡། སེམས་ཅན་ཞི། རྟོག་འགལ་གྱི་བྱ། གདགས་པ། ༤༤༥་༣།

འཇུག། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག། དེ་གཉིས་ཀའི་ཉེན་སྲུང་མོང་དུ་བསྟན་
བཤོ། །དང་པོ་ནི། དེ་བཞིན་འདུ་ཤེས་མེད་སྟོམས་འཇུག། ཅེས་སོགས་
ཀྱང་པ་བཞིའི་སྐབས་སུ། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་སེམས་
སེམས་བྱུང་མངོན་གྱུར་དུ་ཡོད་པ་འགོག་པར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བའི་
རྣམས་ཡོད་ཀྱང་ཡིན། སོ་སྤྱེའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྟུས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་
མཐུན་པར་གྱུར་པའི་སེམས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་ཏུ་དམིགས་པ། འདུ་
ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་གི་མཆན་ཉིད།

སྟོམས་འཇུག་འདི་ཆོས་ཅན། བྱད་ཆོས་བདུན་དང་ལྡན་ཏེ། དགག་
བྱ་འགོག་ཚུལ་གྱི་བྱད་པར། འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ་དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་
གྱི་སྤྱིང་དུ་མཚུངས་ལྡན་འཁོར་བཅས་འགོག་པའི་རང་སྐྱུ་ཐུབ་པའི་རྣམས་
ཡོད་ཡིན་པ། སའི་བྱད་པར་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སས་བསྟུས་པ།
ཡིད་དམ་ཀྱན་སྦྲང་གི་བྱད་པར་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་འདོད་ཀྱི་
སྟོམས་པར་འཇུག་པ། རོ་བོའི་བྱད་པར་དག་པ་ཡིན་པ། རྩོང་གྱུར་གྱི་
བྱད་པར་སྤྱིས་གནས་རྩོང་འབྱུར་ཁོ་ན་ཡིན་པ། ཉེན་གྱི་བྱད་པར་སོ་སྤྱེ་
ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྟུས་པ། ཐོབ་ཚུལ་གྱི་བྱད་པར་རང་གི་ཐོབ་པ་དང་
ལྡན་ཅིག་ཁོ་ནར་སྤྱིས་པའི་བྱད་པར་བདུན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི།^༡ འགོག་པ་ཞེས་པའང་དེ་བཞིན་ཉིད། ཅེས་སོགས་

^༡ ག་༥༠་བ་༥་གསུམ་པ་ནི་ ཞེས་འཁོད་ཀྱང་གཉིས་པ་རེད་འདུག།

རྒྱུ་པ་བདུན་གྱི་སྐབས་སུ། རང་གི་དགག་གཞིར་གྱུར་པའི་གཟུགས་
གྱི་སྟངས་དུ་རང་གི་དགག་བྱར་གྱུར་པའི་མཚུངས་ལྡན་འཁོར་བཅས་
བཀག་པའི་འཕགས་རྒྱུད་གྱི་སྟོམས་འཇུག་ཀྱང་ཡིན། ལྡན་མིན་འདྲ་
བྱེད་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་རང་སྐྱུ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་
དུ་དམིགས་པ། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད།

སྟོམས་འཇུག་འདི་ཆོས་ཅན། བྱེད་ཆོས་བདུན་དང་ལྡན་ཏེ། དགག་
བྱ་འགོག་ཚུལ་གྱི་བྱེད་པར། རང་གི་དགག་གཞིར་གྱུར་པའི་གཟུགས་གྱི་
སྟངས་དུ་རང་གི་དགག་བྱར་གྱུར་པའི་མཚུངས་ལྡན་འཁོར་བཅས་བཀག་
པ། ཡོད་དམ་ཀྱན་སྟོང་གི་བྱེད་པར་ཆོར་འདྲ་རགས་པ་ཞི་བར་འདོད་
པའི་བསམ་བས་ཞུགས་པ། སའི་བྱེད་པར་སྲིད་ཅེའི་སར་གཏོགས་པ་
སྟེ། འདི་བསྟོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྲིད་ཅེར་སྐྱེ་བ། རོ་བོའི་བྱེད་པར་
དགོ་བ་ཡིན་པ། བྱེད་ལས་གྱི་བྱེད་པར་སྐྱེ་གནས་སྟོང་འགྱུར་གྱི་འགོག་
སྟོམས། ལན་གངས་གཞན་ལ་སྟོང་^༡འགྱུར་གྱི་འགོག་སྟོམས། རྣམ་སྟོན་
སྟོང་བར་མ་ངེས་པའི་འགོག་སྟོམས་དང་གསུམ་ཡོད། རྟེན་གྱི་བྱེད་པར་
འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད། ཐོབ་ཚུལ་གྱི་བྱེད་པར་པལ་ཆེར་སྦྱར་
བ་འབད་ཚུལ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་བྱེད་པར་རྣམས་དང་ལྡན་
པའི་བྱིར། པལ་ཆེར་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཐུབ་པ་ཆེན་པོའི་

^༡ ག་ལ་ན་པ་སྟོང་འགྱུར།

འགོག་སྟོམས་བྱང་ཚུབ་པ་ན་འབད་མེད་དུ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཤེས་
པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགོག་སྟོམས་དེ་འཕགས་ལམ་གྱིས་
དང་ཐོར་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དུག །སྟོམ་
ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དགུ། །ནམ་གྲོལ་ལམ་དགུ་སྟེ། ལུམ་བཅུ་ཅ་
བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གཉིས་ཀ་འདོད་དང་གཟུགས་རྟེན་ཅན། །ཞེས་
སོགས་ཀྱང་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནི། སེམས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འབྲུག་གཉིས་
ཀྱི་ལུས་རྟེན་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། གཉིས་ཀ་འདོད་གཟུགས་གང་རུང་གི་
རྟེན་ལ་མངོན་དུ་བྱེད། འགོག་སྟོམས་པལ་ཆར་མའི་རྟེན་ལ་མངོན་དུ་
བྱེད་པའི་ཕྱིར། མི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ་གསལ། འཁོར་བ་ལས་སྦྱོ་
ཤས་ཆེ་བའི་ཕྱིར། པལ་ཆར་སྟོམ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད། འདོད་ལྷའི་
རྟེན་ལ་འགོག་སྟོམས་གསར་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ལུས་
མངོན་བྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་སྟོག་བཤད་པ་ནི། སྟོག་ནི་ཆེ་ཡིན་ཟིན་དང་ནི། །ཞེས་སོགས་
ཀྱང་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྟོག་གི་དབང་པོ་ལ་མཆན་ཉིད། དབྱེ་
བ། བྱེད་ལས་སོ། །དང་པོ་ནི། ལུང་པོའི་རིགས་མཐུན་ལྟན་ཅིག་ཏུ་
གནས་པ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་
བྱེ་བའི་ཆེ་ཡིན་པར་དམིགས་པ། སྟོག་གི་དབང་པོའི་མཆན་ཉིད། དེ་

སྐད་དུ། ཀུན་བདུས་ལས།^༡ སློག་གི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། ཁམས་གསུམ་
པའི་ཆེ་འོ། །ཞེས་དང་།^༢ སློག་གི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། སྤྲོ་གྱི་ལས་
གྱིས་འཕངས་པའི་དུས་ངེས་པ་ལ་ཆེ་ཞེས་གདགས་སོ་ཞེས་གསུངས་
སོ། །འོན་ཀྱང་མངོན་པ་གོང་མ་བ་ནམས་ཀྱི་སློག་གི་དབང་པོ་བཙེ་
བརྒྱད་དུ་བཞེད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་གཞུགས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་སློག་ །ཤེས་པར་གྱུར་
པའི་སློག་ །ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་སློག་གསུམ་ཡོད། དང་པོ་ནི།
སློག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྒྱང་ངམ་དབུགས་ལྟ་བུ་སྟེ། སློག་གཙོད་པ་ནི་བསམ་
བཞེན་དུ་ཞེས་པའི་རང་འགྲེལ་ལས།^༣ སློག་ཅེས་བྱ་བ་ནི། ལུས་དང་
སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱང་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྒྱུ་གཙོད་
པར་བྱེད་དོ་ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། སློག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡིད་ཀྱི་ནམ་ཤེས་ཕྱ་མོ་ལྟ་བུ་
སྟེ། སློག་རྒྱུན་བཙད་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་ཡིན་ན་སློག་
དབང་རྒྱད་ལྡན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། སློག་ཡིད་གཉིས་ངེས་ལྡན་གྱི་
དབང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མངོན་པ་ལྟ། མངོན་པ་པོ་མི་གསལ། ཆོས་མངོན་པ་ལ་འཇུག་པ་
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་སྟོང་པོ་ཀུན་ལས་བདུས་པ། ༡༥༠༩་༡༥།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༤། སེམས་ཅམ་རི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ༡༣༥་༡༣།

^༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༤། མངོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མངོན་རང་འགྲེལ། ༥༠༠་༡༤།

གསུམ་པ་ནི། སློག་སྐད་ཅིག་སྤྲུམ་སྤྲེལ་སྤྱེད་པའི་རྒྱུ་པ་ལྟ་བུ།
འོན་ཆོས་སྤྱོད་མའི་མདོ་ལས།^༡ ཆོ་དང་བྱོད་དང་རྣམ་ཤེས་འདིས། །གང་
ཆོ་ལུས་ནི་འདོར་བྱེད་ཅིང་། །ཐོར་ནས་དེ་ཆོ་འདུག་པ་ནི། །སེམས་མེད་
རི་ལྟར་ཤིང་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན་མི་འགལ་
ཏེ། དེའི་དོན། སློག་ཆོ་བྱོད་རྣམ་ཤེས་རྣམས་པན་ཚུན་རྟེན་པའི་དོན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་སྒྲུག་པོ་བཀོད་པ་ལས།^༢ ཆོ་དང་བྱོད་དང་རྣམ་
ཤེས་འདིས། །གང་ཆོ་ལུས་འདི་ཐོར་གྱུར་པ། །དེ་ཆོ་ལུས་འདི་དོར་བ་
སྟེ། །ཤིང་བཞིན་ཆོར་བ་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། མདོ་སྡེ་པ་ན་རེ། ཆོ་
དང་བྱོད་རྣམས་སྟོག་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་པན་ཚུན་བརྟེན་རྟེན་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། །ཁ་ཅིག་སྤྱོད་དེ་སྤང་བར་འདོད་ནས། སྤྱོད་གྱི་
ལས་ཆེད་རྟེན་ཡིན་ཏེ། ལས་གྱིས་རི་ལྟར་འབངས་པ་བཞིན་ཆོ་གནས་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། རང་ལན་ཅ་བར་མ་བྱུང་སྟེ། ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བའི་
རྒྱ་འབྲས་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། བྱེད་ལས་དང་ལྡན་ཏེ། །ཁམས་འོག་མ་གཉིས་སུ་བྱོད་
དང་རྣམ་ཤེས་གྱི་རྟེན་བྱེད། །གཟུགས་མེད་གྱི་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ནའི་རྟེན་བྱེད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས།^༣ ཆོ་ནི་བྱོད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤༡ མདོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༤༥་༡༣༡

^༢ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠༡ མདོ་སྡེ་ཆ། བཅོམ་ལྡན་འདས། རྒྱན་སྒྲུག་པོ་བཀོད་པ། ༡༠༤་༤༡

^༣ བསྟན་འགྲུར་མ། ༡༡༡ སེམས་ཙམ་སྟེ། དབྱིག་གཉེན། རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་བཤད་པ། ༡༤་༣༩་༡༡

པ་གཉིས་ཀའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཆོས་གང་ཡིན་པ་སྟེ། སློབ་ཅེས་བྱ་བའི་
རྣམ་གངས་སོ། །ཞེས་དང་། སློབ་ནི་ཆེ་ཡིན་ཤོད་དང་ནི། །རྣམ་ཤེས་རྟེན་
གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

དུག་པ་མཆན་ཉིད་བཞི་སྟོན་པ་ནི། མཆན་ཉིད་དག་ནི་སྐྱེ་བ་
དང་། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་དུག་གི་སྐབས་སུ། སྐྱེ་བ། ཁྱ་བ། གནས་
པ། མི་རྟག་པ་བཞི་ཆོས་ཅན། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདུས་
བྱས་ཀྱི་འཛིག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལྟ་བུ་འདུས་བྱས་སུ་སྐྱབ་
བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་བྱམ་པ་མཆན་གཞི།
འདུས་བྱས་ཡིན་པར་མཆོན། ཁྱོད་སྐྱེ་བ་ཁྱ་བ་གནས་པ་མི་རྟག་པ་ཡིན་
ཞེས་མཆོན་དུ་བྱང་ཞིང་། ཁྱོད་ལ་དེ་རྣམས་ཡོད་པ་ཞེས་དང་། ཁྱོད་དེ་
རྣམས་དང་ལྡན་པ་ཞེས་མི་སྟོར་ཏེ། བྱབ་པ་འབྲུལ་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པོ་དེ་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་ཏེ། སྐྱེ་བས་སྐྱེད་པར་བྱེད། ཁྱ་བས་
བཟླ་བར་བྱེད། གནས་པས་གནས་པར་བྱེད། མི་རྟག་པས་འཛིག་པར་
བྱེད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པོ་རིམ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བར་མ་ཡིན་ཏེ། ལྟན་ཅིག་
འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདུས་བྱས་ཡིན་ན་རང་གི་སྐྱེ་སོགས་བཞི་དང་ལྟན་
ཅིག་དུ་འབྱུང་བས་བྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐམས་ཅད་འདུས་བྱས་མཆན་
ཉིད་དང་། །ཞེས་གསུངས། ཁོ་ན་རེ། མདོ་ལས། །གསུམ་པོ་འདི་དག་

༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩། མདོན་པ་ཀླ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༣༠༣་༦།

ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདུས་བྱས་སྐྱེ་བར་ཡང་མངོན།
འཇིག་བར་ཡང་མངོན། གནས་པ་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་ཡང་
མངོན། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་བར་ཐལ། འདུས་བྱས་ཡིན་ན་སྐྱེ་
སོགས་བཞི་ཀ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། གྲེ་བྲག་སྐྱ་བ་ན་རེ།
མ་བྱབ་སྟེ། སེམས་ཅན་རྣམས་སྐྱོ་བ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ་གནས་པ་དངོས་
སྲུ་མ་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི་གནས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
ཟེར། མདོ་སྟེ་པ་ན་རེ། གནས་པ་ཡང་སྟོན། གནས་པ་ལས་གཞན་དུ་
འགྱུར་བ་ཞེས་སྟེལ་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆོན་
ཡོད་དེ། གནས་པ་ཆགས་པའི་གཞི་ཡིན་པས་ཆགས་པ་མེད་པར་བྱ་
བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། སྐྱེ་བ་སོགས་བཞི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱེ་སོགས་བཞི་ཡོད་
པར་ཐལ། ཁྱོད་འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐུག་མེད་དུ་ཐལ།
ཞེས་ཟེར་ན། མ་བྱབ་སྟེ། འདུས་བྱས་གཅིག་སྐྱེ་བའི་ཆེ་སྐྱེ་བ་དེ་ཆོས་
བརྒྱད་དང་། སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ་དེ་ཆོས་གཅིག་ལ་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འདུས་བྱས་ཀྱི་སྐྱེ་བས་འདུས་བྱས་དང་། རང་མ་གཏོགས་པ་འདུས་བྱས་
ཀྱི་ཆ་བ་སོགས་གསུམ་སྟེ་བཞི་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ་སོགས་བཞི་
སྟེ་བརྒྱད་མ་འོངས་པ་ནས་ད་ལྟ་བར་འབྲེན་པར་བྱེད། འདུས་བྱས་ཀྱི་སྐྱེ་
བའི་སྐྱེ་བས་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཅ་བའི་སྐྱེ་བ་གཅིག་ལ་དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་
ཕྱིར་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཆ་བས་རང་མ་གཏོགས་པར་བརྒྱད་རྟེན་པར་

བྱེད། ཀླ་བའི་ཀླ་བས་རྩ་བའི་ཀླ་བ་གཅིག་བྱ་རྟེན་ས་པར་བྱེད། གནས་
པས་རང་མ་གཏོགས་པ་བརྒྱད་དེ་ལྟར་དུ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་།
མི་རྟག་པས་རང་མ་གཏོགས་པར་བརྒྱད་འདས་པར་སྟོ་བར་བྱེད། མི་
རྟག་པའི་མི་རྟག་པས་རྩ་བའི་མི་རྟག་པ། གཅིག་ཕྱར་འདས་པར་སྟོ་བར་
བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། མ་འོངས་པ་ཐམས་ཅད་གཅིག་པར་སྟེ་བར་
ཐལ། མ་འོངས་པའི་སྟེ་བས་སྟེད་བྱ་སྟེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ་
སྟེ། རྒྱ་དང་རྒྱུ་ཆོགས་པ་མེད་པར་སྟེ་བ་ཁོ་ནས་བསྟེད་བྱ་རྒྱམས་སྟེད་
པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བདུན་པ་ཆོགས་གསུམ་བཤད་པ་ནི། མིང་གི་ཆོགས་ལ་སོགས་
པ་ནི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཆོགས་གསུམ་
བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། མིང་སྐད་ཅིག་སྟེ་ཕྱི་དུ་མ་ཆོགས་པའི་འཆོགས་པ་
མིང་གི་ཆོགས། ཆོག་སྐད་ཅིག་སྟེ་ཕྱི་དུ་མ་ཆོགས་པའི་ཆོགས་པ་ཆོག་
གི་ཆོགས། ཡི་གེ་སྐད་ཅིག་སྟེ་ཕྱི་དུ་མ་ཆོགས་པའི་ཆོགས་པ་ཡི་གེའི་
ཆོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོགས་གསུམ་པོ་གང་རུང་ལ་ལྟན་མིན་འདུ་བྱེད་
ཀྱིས་ཁྲབ། མིང་ཆོག་ཡི་གེ་གསུམ་གང་རུང་ལ་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྐྱས་ཁྲབ་
སྟེ། སྟོབ་དཔོན་རྒྱལ་པོ་སྤྲུལ་ཀྱི། རྟེན་ལྟར་ན་མིང་ནི་རང་གི་མཆོན་ཉིད་
བརྫོང་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ཆོག་གི་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་འབྲེལ་བའི་

⁹ བསྟན་འགྲུར་བསྟར་མ། ༩༠། མཛོན་པ་གྲ། རྒྱལ་སྤྲུལ་གྲགས་པའི་བཤེས་གཉེན། མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་
བཤད། ༢༠༣་ནི།

ཁྱད་པར་རྫོང་^༡ བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཡི་གེ་ནི་མིང་ཆོག་གི་གཞིར་གྱུར་
པ་སྟེ། ཡིད་ཡུལ་ན་སྤང་བའི་ཀ་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་མཐུག་བསྟུ་བ་ནི། འདོད་དང་གཞུགས་གཏོགས་སེམས་
ཅན་སྟོན། །ཞེས་སོགས་རྐང་བ་དུག་གི་སྐབས་སུ་ཆོགས་གསུམ་པོ་
འདོད་པ་དང་གཞུགས་སུ་གཏོགས་ཀྱི་གཞུགས་མེད་དུ་མ་གཏོགས་
ཏེ། དེ་ན་སྤྲ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་
ཏེ། སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ། རྒྱ་མཐུན་ལས་བྱུང་བ། མ་སྦྱིབ་ལུང་མ་
བསྟན་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། འདོད་
དང་གཞུགས་གཏོགས་སེམས་ཅན་སྟོན། །རྒྱ་མཐུན་ལུང་བསྟན་མིན།
ཞེས་གསུངས། དེ་བཞིན་དུ་སྐལ་མཉམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བྱུང་^༡པའི་ཁྱད་
པར་དང་ལྡན་ཏེ། སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་དང་རྒྱ་མཐུན་ལས་བྱུང་པའི་
ཕྱིར། མ་སྦྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་ཆོས་ཅན། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ།
སྤང་ཆོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རི་སྐད་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་
མཐུན་ཁོ་ན་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མ་སྦྱིབ་ལས་བྱུང་བའང་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་བཞིན། །སྐལ་མཉམ་རྒྱལ་བར་སྦྱིན་པ་འང་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ཁམས་གསུམ་དུ་གཏོགས་པ་
རྒྱལ་ས་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཐོབ་པ་ལ་རྒྱལ་བ་གཉིས་ཡོད་དེ། རྒྱ་མཐུན་

^༡ ག་ལ་ན་ན་ལ་བརྫོད།

^༢ ག་ལ་ན་ན་ཤ་འབྱུང་།

དང་ནམ་སྤོང་ལས་བྱུང་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདུས་བྱས་
གི་མཆན་ཉིད་སྐྱེ་སོགས་ནམས་ཀྱང་རྒྱ་དེ་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
འཆད་པ་ལ། ཁམས་གསུམ་པ་སྟེ་ཐོབ་ནམ་གཉིས། །མཆན་ཉིད་ནམས་
ཀྱང་། ཞེས་གསུངས། གོང་དུ་བཤད་པའི་སྟོམས་འཇུག་གཉིས་དང་
ལྡན་པའི་འདུ་བྱེད་དག་ཆོས་ཅན། ནམ་སྤོང་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་
མཐུན་གྱི་རྒྱ་ཁོ་ན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། སྟོམས་
འཇུག་དང་། །མི་ལྡན་པ་དག་རྒྱ་མཐུན་པ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་རྒྱ་རྒྱུན་འབྲས་བྱ་གསུམ་བཤད་པ་ལ། རྒྱ་བཤད་པ།
འབྲས་བྱ་བཤད་པ། རྒྱུན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེད་རྒྱ་ལྡན་ཅིག་
འབྱུང་བ་དང་། །ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ། སྤྱི་དོན་དང་། གཞུང་དོན་
གཉིས། དང་པོ་ནི། རྒྱ་ལ་མཆན་ཉིད། དབྱེ་བ། བསྟུ་བ། སོ་སའི་རང་
བཞིན། རྒྱ་བྱག་བྱབ་མཐའ་སྟོབ་གང་གིས་འདོད་པ། རྒྱ་བྱག་འགལ་མི་
འགལ་ལ་དབྱུང་པའོ། །

དང་པོ་ནི། བན་འདོགས་པར་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་རབ་
ཏུ་བྱེ་བ། རིགས་གནས་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བྱེད་རྒྱ་སྟུང་པར་
བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བྱེད་རྒྱ། ལྡན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ། སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ།
མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱ། ཀྱན་འགྲོའི་རྒྱ། ནམ་སྤོང་གི་རྒྱ་ནམས་སུ་ཡོད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། བསྟུ་ན། གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་

རྒྱ་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། བྱེད་རྒྱ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ཡང་
གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། དུས་མཉམ་པའི་རྒྱ། མི་མཉམ་པའི་རྒྱ་གཉིས་སུ་
འདུ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷན་མཚུངས་གཉིས་དང་པོ། གཞན་གསུམ་གཉིས་
པར་འདུས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། གོགས་མི་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིགས་སུ་གནས་
པའི་ཆོས་སུ་དམིགས་པ། བྱེད་རྒྱའི་མཆན་ཉིད། བྱེད་རྒྱའི་རྒྱ་དོན་ཡོད་དེ།
རང་ལས་གཞན་པ་བྱེད་རྒྱའི་རྒྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞི་བྱ་བ་ན་
བྱེད་རྒྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དབྱེ་ན། བྱེད་རྒྱ་བྱེད་པ་དང་བཅས་པ་དང་། བྱེད་
རྒྱ་བྱེད་པས་སྟོང་བའོ། །དང་པོ་དང་འདུས་བྱས་དོན་གཅིག །གཉིས་པ་
དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་དོན་གཅིག །འདུས་བྱས་རང་ལས་གཞན་
པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད། འདུས་བྱས་ཀྱི་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདུས་བྱས་སྐྱེ་
བ་ལ་གོགས་མི་བྱེད་པ་ཅམ་ཏུ་གནས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྒྱལ་པོས་
གཞོད་པ་མ་བྱས་པ་ལ་རྒྱལ་པོས་བདེ་བར་བྱས་སོ། །ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་
བུ། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་པན་གདགས་བྱ་དང་འདོགས་བྱེད་ཏུ་དམིགས་
པ། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱའི་མཆན་ཉིད། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་གང་པན་
ཚུན་འབྲས། །ཞེས་གསུངས། མཆན་ཉིད་ནི་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འཆོགས་པའི་
འབྱུང་བ་བཞི་བཞིན་དང་། སེམས་ཀྱི་རྗེས་འབྲུག་དང་སེམས་བཞིན་

༡ ག་༤༤ན་༥་རྗོད།

དང་། འབྲུས་བྱས་དང་སྐྱེ་སོགས་བཞི་བཞིན་ཏེ། འབྲུང་བཞིན་སེམས་
ཀྱི་རྗེས་འཇུག་དང་། །སེམས་དང་མཚན་ཉིད་མཚན་བཞི་བཞིན། །ཞེས་
གསུངས། རང་དང་ས་གཅིག་པའི་རིགས་འདྲ་བྱི་མ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་
རབ་ཏུ་བྱེ་བ། སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་དེ། སྐལ་མཉམ་རྒྱ་ནི་
འདྲ་བའོ། །ཞེས་གསུངས། མཚན་གཞི་ནི། དགེ་བ་སྤྲ་མས་དགེ་བ་བྱི་
མའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། རང་རིས་ས་བའོ་སྤར་སྐྱེས་
རྣམས། །ཞེས་གསུངས། མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྡས་མཚུངས་པར་ལྡན་
པའི་སློན་ས་པན་ཚུན་པན་གདགས་བྱར་དམིགས་པ། མཚུངས་ལྡན་
གྱི་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད། སེམས་སེམས་བྱང་ལྟ་བུ་སྟེ། མཚུངས་ལྡན་རྒྱ་
ནི་སེམས་དག་དང་། སེམས་བྱང་རྟེན་མཚུངས་ཅན་རྣམས་སོ། །ཞེས་
གསུངས། འོ་ན། ལྡན་མཚུངས་གྱི་རྒྱ་གཉིས་ལ་བྱང་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན་
ཡོད་དེ། པན་ཚུན་འབྲས་བྱར་བྱར་པའི་སློན་ས་དུས་མཉམ་དུ་འབྲང་
བས་ལྡན་ཅིག་འབྲང་བའི་རྒྱ་ཞེས་བཞག །མཚུངས་ལྡན་ལྡས་མཚུངས་
པར་འབྲང་བས་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱ་ཞེས་བཞག་པའི་བྱིར། རང་དང་ས་
གཅིག་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་བྱི་མ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཉོན་
མོངས་ཅན་དུ་དམིགས་པ། ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། སྟེང་
པ་སྤྲ་མ་སྟེང་བ་བྱི་མའི་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཀུན་འགྲོ་ཞེས་
བྱ་ཉོན་མོངས་ཅན། །རྣམས་ཀྱིས་རང་ས་ཀུན་འགྲོ་ལ། །ཞེས་གསུངས།
རང་གི་འབྲས་བྱར་བྱར་པའི་འཁོར་བའི་རྣམ་སྟོན་གྱི་རྒྱ་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་

ཕྱེ་བ་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་རྒྱུ་ལེ་མཆན་ཉིད། དཔེར་ན། མི་དགོ་བ་དང་། དགོ་བ་
ཟག་བཅས་རྣམས་ལྟ་བུ་སྟེ། རྣམ་སྤྲིན་རྒྱ་ནི་མི་དགོ་དང་། །དགོ་བ་ཟག་
བཅས་རྣམས་ཁོ་ན། །ཞེས་གསུངས།

ལྟ་བ་ནི། རྒྱ་བྱག་པོ་འདི་ཕྱེ་བྱག་སྤྲ་བ་ཁོ་ནའི་འདོད་པ་ཡིན་གྱི་མདོ་
སྟེ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ཕྱེད་རྒྱ་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ། མཚུངས་ལྟན་གྱི་
རྒྱ་རྣམས་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། དེ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་ཁས་
མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཕྱེ་བྱག་སྤྲ་བ་ན་རེ། རྒྱ་བྱག་གི་རྣམ་གཞག་འཐད་དེ།
མདོ་ལས། རྒྱ་བྱག་ཆང་བར་སྟོན་པའི་མདོ་ནི་རུབ་སྟེ། ཞེས་སོགས་
བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེད།

བྱག་པ་ནི། སྤྲར་རྒྱ་བྱག་མི་འགལ་ཏེ། གཞི་བྱབ་ན་ཕྱེད་རྒྱ་ཡིན་
དགོས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་འབྲས་བུ་གཅིག་ལ་ལྟོས་ན། རྣམ་སྤྲིན་
སྤྲེས་གྱི་སེམས་ལྟ་བུའི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་རྒྱ་དང་དེའི་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་
གཉིས་འགལ་ཏེ། དེའི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་རྒྱ་དེ་དེའི་དུས་ན་འདས། དེའི་ལྟན་
ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་དེ་དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །དེ་བཞིན་དུ་
དེའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་དང་། དེའི་ཀྱན་འགྲོའི་རྒྱ་གཉིས། ཉོན་མོངས་ཅན་
གྱི་སེམས་ལྟ་བུའི་ཀྱན་འགྲོའི་རྒྱ་དེའི་ལྟན་མཚུངས་གྱི་རྒྱ་གཉིས་འགལ་
ཏེ། རྒྱ་མཆན་དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་ལ་བྱག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཕྱེད་རྒྱ་

⁹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༡༠། མདོན་པ་གྲ། རྒྱལ་སྤྲེས་གྲགས་པའི་བཤེས་གཉེན། ཆོས་མདོན་
མདོད་ཀྱི་འབྲེལ་བཤད། ༢༡༩་ཉ།

སོགས་བྱག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །

གཉིས་པ་འབྲས་བུ་བཤད་པ་ནི། འདུས་བྱས་བྲལ་བཅས་འབྲས་
བུ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འབྲས་
བུའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། སོ་སའི་རང་བཞིན། འབྲས་བུ་གང་རྒྱ་གང་གི་
འབྲས་བུ་ཡིན་པ། དེ་དག་ལ་དྲོགས་པ་གཅོད་པ་དང་ལྷ། དང་པོ་ནི། བན་
གདགས་པར་བྱ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པར་རབ་ཏུ་སྟེ་བ་དེ་ཡིན། རིགས་
གནས་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བྲལ་འབྲས་བསྐྱབ་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ལྷ་ཡོད་དེ་རྣམ་སྟོན་གྱི་འབྲས་བུ། རྒྱ་མཐུན་
གྱི་འབྲས་བུ། བྲལ་བའི་འབྲས་བུ། སྟེས་བུ་བྱེད་པའི་འབྲས་བུ། བདག་
འབྲས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རྣམ་སྟོན་གྱི་འབྲས་བུ་
ཡིན་ན་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་ཡིན་དགོས་ཏེ། མ་སྟོབ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་
པ། རྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱས་པ་ཡིན་པ། རང་གི་རྣམ་སྟོན་གྱི་རྒྱའི་ཕྱིས་བྱུང་བ་
ཡིན་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་སྟོན་ལུང་དུ་མ་བསྟན་ཆོས། །སེམས་
ཅན་བརྗོད་ལུང་བསྟན་ཕྱིས་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས། རྣམ་སྟོན་ཡིན་ན་
དགེ་བ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། དགེ་ཙམ་ཆད་པའི་སེམས་ཅན་ཡིན་ན་རྣམ་སྟོན་
རྒྱད་ལྡན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་སྟོན་ཡིན་ན་མི་དགེ་བ་ཡིན་མི་
དགོས་ཏེ། དག་བཅོམ་པའི་སྟོག་ཡིན་ན་རྣམ་སྟོན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
སྟོག་དབང་ཡིན་ན་རྣམ་སྟོན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོག་ནི་རྣམ་སྟོན་
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རང་གི་རྒྱར་གྱུར་པའི་མི་དགེ་བ་དང་

དགེ་བ་ཟག་བཅས་གང་རུང་གི་ཕྱིས་བྱུང་ཞིང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་སྒོ་
ནས་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཆོས་སུ་དམིགས་པ། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་
བུའི་མཆན་ཉིད། རང་གི་རྒྱུར་བྱུར་པའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་དང་ཀུན་འགྲོའི་
རྒྱ་གང་རུང་གི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ། རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུའི་མཆན་ཉིད་དེ།
རྒྱ་མཐུན་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་ལོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ནི་
རང་གི་འབྲས་བུ་དང་རྣམ་པ་འབྲ། ཀུན་འགྲོའི་རྒྱ་ནི་རང་གི་འབྲས་བུ་
དང་ས་གཅིག་ཅིང་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་འབྲས་བུ་ལོ། །

བདེན་བཞི་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་
བྲལ་བར་དམིགས་པ། བྲལ་འབྲས་གྱི་མཆན་ཉིད། བྲལ་བ་སྒོ་ཡིས་ཟད་
པའོ། །ཞེས་གསུངས། རང་གི་རྒྱ་གང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེད་པར་དམིགས་
པ། སྐྱེས་བུ་བྱེད་པའི་འབྲས་བུའི་མཆན་ཉིད། གང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་གང་
སྐྱེས་པའི། །འབྲས་དེ་སྐྱེས་བུ་བྱེད་ལས་སྐྱེས། །ཞེས་གསུངས། དབྱེ་
ན། སྐྱེད་པའི་སྐྱེས་བུའི་བྱེད་ཀྱི་འབྲས། ཐོབ་པའི་སྐྱེས་བུའི་བྱེད་འབྲས་
གཉིས་ཡོད། རང་གི་རྒྱའི་སྟོན་སོང་མ་ཡིན་པའི་འདུས་བྲས་སུ་དམིགས་
པ། བདག་པོའི་འབྲས་བུའི་མཆན་ཉིད། སྟོན་བྱུང་མ་ཡིན་འདུས་བྲས་
ནི། །འདུས་བྲས་ཁོ་ནའི་བདག་པོའི་འབྲས། །ཞེས་གསུངས།

བཞི་པ་ནི་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི། རྒྱ་ཐ་མའི་འབྲས་བུ་ཡིན།

⁹ ག་༤༦་ན་ན་སྐྱེད་པའི་སྐྱེས་བུའི་འབྲས།

བདག་འབྲས་ནི་རྒྱ་དང་པོའི་འབྲས་བྱ་ཡིན། རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བྱ་
ནི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་དང་། ཀུན་འགྲོའི་རྒྱ་གཉིས་གྱི་འབྲས་བྱ་ཡིན།
སྐྱེས་བྱ་བྱེད་འབྲས་ནི་སྟན་མཚུངས་གྱི་རྒྱ་གཉིས་ཀའི་འབྲས་བྱ་ཡིན་
ཏེ། རྣམ་སྟོན་འབྲས་བྱ་ཐ་མའི་ཡིན། །བདག་པོའི་འབྲས་བྱ་དང་པོའི་
ཡིན། །རྒྱ་མཐུན་སྐལ་མཉམ་ཀུན་འགྲོ་བའི། །སྐྱེས་བྱ་པ་ནི་གཉིས་གྱི་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས། བྲལ་འབྲས་ནི། རྒྱ་གང་གི་ཡང་འབྲས་བྱ་མ་
ཡིན་ཏེ་འདུས་མ་བྲས་ཡིན་པའི་བྱིར། །ཁ་ཅིག །བྲལ་འབྲས་དངོས་མེད་
ཡིན་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། བྱེ་བྲག་སྐྱ་བའི་སྐབས་འདིར་གཞི་བྱ་བ་ན་
དངོས་པོ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།

ལྷ་པ་ནི། འབྲས་བྱ་ལྷ་པོ་འགལ་ལམ་ཞེ་ན། སྐྱེས་བྱ་བྱེད་འབྲས་དང་
བདག་འབྲས་མི་འགལ་ཏེ། འདུས་བྲས་ཡིན་ན་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་དགོས་
པའི་བྱིར། རྣམ་སྟོན་རྒྱ་མཐུན་གཉིས། སྐྱེས་བདག་གཉིས་རྣམས་མི་
འགལ་ཏེ། རྣམ་སྟོན་ཡིན་ན་དེ་བཞི་ཀ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། བྲལ་འབྲས་
བཞི་ཀ་དང་འགལ་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་བཞི་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་དགོས་པའི་
བྱིར། བྲལ་འབྲས་འབྲས་བྱ་ཡིན་ཏེ། བསྟན་བཅོས་ལས། འབྲས་བྱ་གང་
ཞེ་ན། འདུས་བྲས་རྣམས་དང་སོ་སོར་བརྟགས་པའི་འགོག་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། འདུས་བྲས་ལ་རྒྱ་བྱག །འབྲས་བྱ་ལྷ་
ཡོད་ཀྱི། འདུས་མ་བྲས་ཡིན་ན་རང་མི་སྐྱེ་བས་བྱུག །རང་གིས་སྐྱེད་པའི་
ཚོས་མེད་པས་བྱུག་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་རྒྱུན་བཤད་པ་ལ། བསྟན་བཤད་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྒྱུན་
ནི་བཞི་པོ་དག་ཏུ་གསུངས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གཉིས་ལས།
དང་པོ་ལ། རྒྱུན་ལ་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་བ། སོ་སེའི་རང་བཞིན། རྒྱུན་གང་
གི་དུས་གང་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པ། དངོས་པོ་གང་རྒྱུན་དུས་སྐྱེད་པའོ། །དང་པོ་
ནི། རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ། རྒྱུན་གྱི་མཆོན་ཉིད། གཉིས་
པ་ནི། དེ་ལ་རྒྱ་རྒྱུན། དེ་མ་ཐག་རྒྱུན། དམིགས་རྒྱུན། བདག་རྒྱུན་དང་
བཞི་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། བྱེད་རྒྱ་མ་གཏོགས་པའི་རང་གི་འབྲས་བུར་
གྱུར་པའི་རྒྱ་བྱི་མ་ལྟ་བུ་པོ་གང་རུང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་རབ་
ཏུ་བྱེ་བར་དམིགས་པ། རྒྱའི་རྒྱུན་གྱི་མཆོན་ཉིད་དེ། དཔེར་ན། རྒྱ་བྱི་མ་
ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་སྟེ། རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་ལྟ་བུ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། རང་གི་འབྲས་
བུར་གྱུར་པའི་ཤེས་པའི་ཉེར་ལེན་བྱེད་པའི་རིག་པ། དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་
མཆོན་ཉིད། དབྲུ་བཙོམ་པ་ཐ་མའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་མ་ལེན་པའི་སེམས་
སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ་སྟེ། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་སྐྱེས་པ་རྣམས། །ཐ་མ་
མེན་མཚུངས་དེ་མ་ཐག །ཅེས་གསུངས། རང་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་
ཤེས་གྱི་དམིགས་རྒྱུན་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ། དམིགས་རྒྱུན་གྱི་མཆོན་
ཉིད། འདུས་བྲས་སོགས་^༡ཆོས་ཐམས་ཅད་ལྟ་བུ་སྟེ། དམིགས་པ་ཆོས་
རྣམས་ཐམས་ཅད་དོ། །ཞེས་གསུངས། །རང་འབྲས་རང་དབང་སྟེ་ཐུན་

^༡ ག་ལ་ཉ་ན་ཉ་འདུས་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལྟ་བུ་སྟེ།

མོང་མ་ཡིན་པར་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་
བ། བདག་རྒྱུ་གྱི་མཚན་ཉིད། བྱེད་རྒྱ་ལྟ་བུ་སྟེ། བྱེད་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བདག་
པོར་བཤད། །ཅེས་གསུངས། རྒྱུ་བཞི་པོ་མི་འགལ་ཏེ། དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་
ཡིན་ན་རྒྱུ་བཞི་ཀ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དག་བཅོམ་པ་ཐ་མའི་ཤེས་པ་
ཡིན་ན་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་མ་ཡིན་དགོས་ཏེ། ལྷག་མེད་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་
འདུས་བྱས་ཀྱི་འཇུག་པ་རྒྱུ་ཆད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། རྒྱུ་བཞིའི་ནང་
ནས་ལྷན་མཚུངས་ཀྱི་རྒྱ་གཉིས་པོ་དེ་འབྲས་བུ་འགག་པ་ད་ལྟ་བུ་ལ་བྱ་
བ་བྱེད་དེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐལ་མཉམ་
ཀྱང་འགོ་ནས་སྒྲིན་རྒྱ་གསུམ་པོས། རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་མ་འོངས་པ་
ལ་བྱ་བ་བྱེད་དེ། སྤྲ་མ་གཉིས་པས་རང་གི་རྗེས་ཐོབ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་རང་
གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད། ཕྱི་མས་ཡུན་རིང་པོ་ནས་རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་
ཕྱིར། རྒྱ་རྒྱུ་ལས་གཞན། དམིགས་རྒྱུ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དག་གིས་སྤར་
བཤད་པ་ལས་ཕྱོག་སྟེ་འབྲས་བུ་འགག་བཞིན་པ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་དེ། རྒྱ་
གཉིས་པོ་དག་འགག་པ་ལ། །བྱ་བ་བྱེད་དོ་གསུམ་པོ་ནི། །སྐྱེ་ལའོ་དེ་
ལས་གཞན་པ་ཡི། །རྒྱུ་དག་དེ་ལས་ཕྱོག་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།
ལྟ་བུ་ནི། སེམས་སེམས་བྱུང་ནམས་རྒྱུ་བཞིས་སྐྱེད་པར་བྱེད་དེ། བྱེད་
རྒྱ་མ་གཏོགས་པར་^༡ རྒྱ་ལྟ་སྐྱེད་པ་བདག་རྒྱུ་གྱིས་སྐྱེད། རང་གི་རྒྱ་

^༡ ག་ལྟ་ན་ལྟ་བུ་སྐྱེད།

^༢ ག་ལྟ་ན་ལྟ་བུ་སྐྱེད།

ཀྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་སྤྲུལ་ལས་སྐྱེ་བས་དེ་མ་ཐག་ཀྱེན་གྱིས་སྐྱེད།
རང་གི་བདག་ཀྱེན་དང་དམིགས་ཀྱེན་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། སེམས་མེད་
ཀྱི་སྒྲུལ་པ་འབྱུག་གཉིས། དམིགས་ཀྱེན་མ་གཏོགས་པ་ཀྱེན་གསུམ་
ལས་སྐྱེ། གཟུགས་ཅན་རྣམས་བདག་ཀྱེན་དང་རྒྱ་ཀྱེན་གཉིས་ལས་སྐྱེ་
བའི་ཕྱིར་ཏེ། བཞི་ཡིས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས། །གསུམ་གྱིས་
སྒྲུལ་པར་འབྱུག་པ་གཉིས། །གཞན་ནི་གཉིས་པོ་དག་ལས་སྐྱེ། ཞེས་
བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། དེ་མ་ཐག་ཀྱེན་གྱི་བྲག་རྩ་
བཤད་པ་ནི། འདོད་ཡིད་དགེ་དང་མི་དགེ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་
སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྤྱིར་སེམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་
པ། དེ་མ་ཐག་ཀྱེན་དང་སྤྱིར་བ། ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་
སེམས་གང་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ན་གསར་དུ་དབྱེད་དབྱེད་པའོ། །དང་
པོ་ལ། སེམས་བརྩ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། ཉི་ཤུར་དབྱེ་བ། དེ་གཉིས་གང་
ཁྲབ་ཆེ་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། སེམས་ལ་བརྩ་གཉིས་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་
ཀྱི་དགེ་སེམས། མི་དགའི་སེམས། སྤྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས། མ་
སྤྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ཏེ་བཞི། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ན་མི་དགེ་
བ་གཉིས་དོར་བའི་གསུམ་གསུམ། སྤྱིབ་པའི་བྲག་མེད་ཀྱི་སེམས་མི་སྤྱིབ་
པའི་བྲག་མེད་ཀྱི་སེམས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཉི་ཤུ་ཡོད་དེ། ཁམས་གསུམ་གྱི་དགེ་
སེམས་ལ་སྐྱེས་ཐོབ་དང་སྐྱོར་བྱུང་གི་དགེ་བ་གཉིས་གཉིས་སུ་སྤེལ་ས་
དུག །འདོད་པའི་མ་སྐྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ལ་རྣམ་སྤྲིན་སྐྱེས་གྱི།
སྐྱོད་ལམ་པའི། བཟོ་གནས་པའི། སྤྱུལ་པའི་སེམས་ཉི་བཞི། གཞུགས་
གྱི་མ་སྐྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ལ། བཟོ་གནས་མ་གཏོགས་པའི་
གསུམ། གཞུགས་མེད་ན་རྣམ་སྤྲིན་སྐྱེས་གྱི་སེམས་གཅིག་ཤུ་སྟེ། དེ་
ལྟར་དགེ་སེམས་དུག །མ་སྐྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་བརྒྱད། སྐྱིབ་
ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་གསུམ། མི་དགའི་སེམས་གཅིག །ཟག་མེད་
གྱི་སེམས་གཉིས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། བཅུ་གཉིས་དེ་དག་ཉི་ཤུར་
ཡང་། །གསུམ་དུ་སྐྱེས་ནས་ཐོབ་པ་དང་། །སྐྱོར་བྱུང་དགེ་རྣམ་གཉིས་
སྤེལ་ནས། །རྣམ་སྤྲིན་སྐྱེས་དང་སྐྱོད་ལམ་པ། །བཟོ་ཡི་གནས་དང་སྤྱུལ་
པ་དང་། །འདོད་ན་ལུང་བསྟན་མིན་རྣམ་བཞིར། །གཞུགས་ན་བཟོ་མ་
གཏོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། སེམས་བཅུ་གཉིས་པོ་བྲལ་ཆེ་སྟེ། ལུང་མ་བསྟན་
གྱི་སེམས་བཞི་པོ་དེའི་ནང་དུ་མ་འདུས་པའི་མ་སྐྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་
སེམས་གཞན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རང་འགྲེལ་ལས།^༡ གཞན་དག་ན་རེ་བཟོའི་
གནས་པས་མངོན་པ་བསྐྱབས་པའི་ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེ་མཆེད་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩། མངོན་པ་གྲ། དབྱིག་གཉེན། མངོད་རང་འགྲེལ། ༣༩༠་༦།

བཅུ་གཉིས་ལ་དམིགས་བ་ཡང་ཡོད⁹། ཅེས་གསུངས་ཤིང་། གཉིས་བ་
སོགས་ན་ལུས་མིག་དང་། །ཞེས་སོགས་དང་། སྤྱ་འཇུག་བ་ནི་འོག་མས་
ཀྱང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་སེམས་བཞི་པོ་དེར་མ་འདུས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ལ་དུས་ནམ་གྱི་ཆེ་རྒྱུན་དང་རྒྱུན་ཅན་དུ་འགྱུར་བ།
སེམས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུན་དང་རྒྱུན་དུ་སྦྱར་བ། སེམས་ཉི་ཤུའི་རྒྱུན་
དང་རྒྱུན་ཅན་དུ་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཆེའམ་གནས་སྐབས་བརྒྱད་
ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱུན་ལྡན་གྱི་ཆོ། ས་མཚུངས་གྱི་ཆོ། ཉིང་
མཆོམས་སྦྱར་བའི་ཆོ། སྟོམས་པར་འཇུག་པའི། སྟོམས་པར་འཇུག་
བ་ལས་ལྡང་བའི། སྟོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་གཟེར་བའི།
སྤྱལ་བ་ལ་འཇུག་པའི། སྤྱལ་བ་ལས་ལྡང་བའི་ཆེ་རྒྱུས་སོ། །དང་པོ་
ནི། སེམས་བཅུ་གཉིས་པོ་དེས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱེད་པའི་ཆེ་རང་རང་གི་
རིགས་འདྲ་སྤྲ་མས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱས་ནས་རང་གི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་
འབྱུང་ངོ་། །གཉིས་བ་ནི། དེའི་ཆེ་རང་དང་རིགས་མི་གཅིག་ཀྱང་ས་
གཅིག་པའི་སེམས་ཕྱི་མ་འབྱུང་ངོ་། །

གསུམ་བ་ནི། དེའི་ཆེ་སེམས་སྤྲ་མས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱས་ནས་
ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་རྒྱུས་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ཡང་དགེ་སེམས། ཉོན་
མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་དང་། སྤྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་གསུམ་ཀས་
འཆེ་སེམས་རུང་བས། འོག་སའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་འཆེ་སེམས་བྱས་

⁹ ག་ལ་ན་མ་ཡང་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་།

ནས་རང་ས་དང་འོག་སར་སྐྱེ་ཡི་གོང་སར་མི་སྐྱེ་སྟེ། འོག་སའི་འདྲོད་
ཆགས་མདོན་གྲུབ་བ་དང་མ་བུལ་བར་གོང་སར་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉོན་
མོངས་ཅན་ལས་གོང་མ་མིན། །ཞེས་གསུངས། དགེ་སེམས་དང་སྦྱིབ་
ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་འཆི་སེམས་བྱས་ནས་གོང་འོག་རང་ས་ཐམས་ཅད་
དུ་སྐྱེ་བར་ཡོད་པས་དེ་ཅི་ལོ། །

བཞི་པ་ནི། གོང་མ་གོང་མའི་དངོས་གཞི་ལ་སྟོམས་པར་འབྲུག་
པའི་ཆོ། འོག་མའི་དགེ་སེམས་ལས་གོང་མའི་དགེ་སེམས་སྐྱེ་བ་ཡིན་
ཏེ། འདྲོད་པའི་དགེ་སེམས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱས་ནས་གཞུགས་ཀྱི་
དགེ་སེམས་དང་ཐག་མེད་ཀྱི་སེམས་གཉིས་འབྱུང་། གཞུགས་ཀྱི་དགེ་
སེམས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱས་ནས་གཞུགས་མེད་ཀྱི་དགེ་སེམས་
དང་ཐག་མེད་ཀྱི་སེམས་གཉིས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདྲོད་སེམས་ཀྱིས་དེ་
མ་ཐག་རྒྱུན་བྱས་ནས། གཞུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་འབྱུང་བ་མི་སྲིད་དེ།
འདྲོད་པ་དང་གཞུགས་མེད་ཉེན་དམིགས་པ་རྣམ་པ་གཉེན་པོ་སྟེ། རིང་
བ་རྣམ་པ་བཞི་ཡིས་རིང་བའི་ཕྱིར།

ལྔ་པ་ནི། གོང་མའི་དགེ་སེམས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱས་འོག་
མའི་དགེ་སེམས་འབྱུང་སྟེ། ཐག་མེད་ཀྱི་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་
རྒྱུན་བྱས་ནས་གཞུགས་མེད་ཀྱི་དགེ་སེམས་འབྱུང་། དེ་དང་གཞུགས་
མེད་ཀྱི་སེམས་གཉིས་ལས་གཞུགས་ཀྱི་དགེ་སེམས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
གཞུགས་ཀྱི་དགེ་སེམས་དང་། གཞུགས་མེད་ཀྱི་དགེ་སེམས་གཉིས་ལས་

འདོད་པའི་དགོ་སེམས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

དུག་པ་ནི། ལོང་མའི་སློབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་
རྒྱུན་བྱས་ནས། འོག་མའི་དགོ་སེམས་སྐྱེད་དེ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཉོན་
མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱས་ནས་གཟུགས་ཀྱི་དགོ་
སེམས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

བདུན་པ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་དགོ་སེམས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱས་
ནས་འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་སྒྲུལ་སེམས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །

བརྒྱད་པ་ནི། འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་སྒྲུལ་སེམས་ཀྱིས་དེ་མ་
ཐག་རྒྱུན་བྱས་ནས་གཟུགས་ཀྱི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་དགོ་སེམས་འབྱུང་
བ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་ནི། སེམས་བརྒྱ་གཉིས་པོ་གང་དང་གང་གིས་དེ་མ་ཐག་
རྒྱུན་བྱས་ནས་རང་གི་འཇུག་ཐོགས་སུ་དེ་དང་དེ་འབྱུང་བ་དང་། བརྒྱ་
གཉིས་པོ་གང་དང་གང་དེ་དང་དེའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱས་ནས་འབྱུང་ཚུལ་
བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འདོད་སེམས་དགོ་བས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱས་ནས་
སེམས་དགུ་འབྱུང་། འདོད་སེམས་དགོ་བ་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དུ་གྱུར་
པའི་སེམས་བརྒྱད་ལས་བྱུང་། མི་དགོ་བའི་སེམས་ནི་ཁོ་བརྒྱ་ལས་བྱུང་།
ཁོས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱས་ནས་བཞི་འབྱུང་། དེ་བཞིན་དུ་འདོད་པའི་སློབ་
ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ཡང་ཁོ་བརྒྱ་ལས་བྱུང་། ཁོ་ལས་བཞི་བྱུང་།
འདོད་པའི་མ་སློབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ནི། རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་

དུ་གྱུར་པའི་སེམས་ལྟ་ལས་བྱུང་། ཁོས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱས་ནས་སེམས་
བདུན་འབྱུང་སྟེ། འདོད་སེམས་དགེ་བ་ལས་སེམས་དགྲ། །དེ་ནི་བརྒྱུད་
པོ་ཁོ་ན་ལས། །མི་དགེ་བ་ནི་བརྒྱ་དག་ལས། །དེ་ལས་བཞི་སྟེ་སྦྱིབ་དེ་
བཞིན། །མ་སྦྱིབ་པ་ནི་ལྟ་དག་ལས། །དེ་ལས་འཇུག་ཐོགས་སེམས་
བདུན་མོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་རྣམས་ལ་འང་གཞུང་
དོན་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁམས་གསུམ་གྱི་དགེ་སེམས་གྱིས་འཆི་སེམས་བྱེད་
པའི་ཆེ་སྦྱིས་ཐོབ་གྱིས་བྱེད་གྱི། སྦྱོར་བྱུང་གི་དགེ་བས་བྱེད་པ་མི་སྲིད།
མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། དེས་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་
སེམས་བྱེད་པའི་ཆོ། སྦྱོར་བྱུང་དགེ་སེམས་གྱིས་བྱེད་གྱི། སྦྱིས་ཐོབ་
གྱིས་བྱེད་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དེ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར།
གཟུགས་ཁམས་གྱི་སྟོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་གཟེར་བའི་ཆོ།
ཐག་མེད་གྱི་སེམས་ལས་ལྡང་བ་ནི། སྦྱོར་བྱུང་དང་འདོད་པའི་སྦྱིས་ཐོབ་
གྱིས་ལྡང་བར་བྱེད་དེ་གསལ་བའི་ཕྱིར། དེའི་ཆོ་ཁམས་གོང་མའི་སྦྱིས་
ཐོབ་གྱིས་མི་བྱེད་དེ། མི་གསལ་བའི་ཕྱིར། མ་སྦྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་
སེམས་གྱིས་དགེ་སེམས་གྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱེད་པ་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་
སྦྱིས་སེམས་དང་། གཟུགས་གྱི་དགེ་སེམས་སྦྱོར་བྱུང་ནང་པན་ཚུན་དུ་
རྒྱུན་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་སྦྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་གྱིས་འཆི་
སེམས་བྱེད་པའི་ཆོ། རྣམ་སྟོན་སྦྱིས་དང་སྦྱོད་ལམ་པའི་སེམས་གཉིས་

ཀྱིས་དེ་བྱེད་ཀྱི་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་དེ་བྱེད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། ^༡སྤྱི་དང་སྟོམས་པར་འབྲུག་པ་དང་། །འདོད་ཆགས་
བྲལ་དང་ཡོངས་ཉམས་དང་། །དགེ་བའི་ཉིང་མཆམས་སྦྱར་བའི་
ཆོ། །སེམས་དེ་ལྡན་པ་མིན་ལས་རྙེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཆེ་ལྡར་
ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། །ཁམས་གོང་མ་ནས་འོག་མར་སྤྱི་བའི་ཆེ་དང་། ཟག་
བཅས་ཟག་མེད་ལ་སྟོམས་པར་འབྲུག་པའི་ཆོ། །ས་དང་ས་ལ་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཆོ། དེ་དག་ལས་ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་ཆོ། སྦྱར་
ཡང་དགེ་བས་ཉིང་མཆམས་སྦྱར་བའི་ཆེ་སྟེ་ལྟོ། །ལྟོ་པོ་དེའི་ཆེ་ཁམས་
གསུམ་གྱི་སེམས་དེ་དང་དེ་ལྡར་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་གསར་རྙེད་བཞག་
ཏུ་ཡོད་དེ། །ཁམས་གསུམ་པ་ཡི་ཉོན་མོངས་ཅན། །བྲུག་དང་བྲུག་དང་
གཉིས་རྙེད་དོ། །གཟུགས་སྤྱིས་དགེ་ལ་གསུམ་དག་གོ། །སྟོབ་པ་ལ་བཞི་
ལྟག་ལ་དེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གནས་གཉིས་པའི་དཀའ་བའི་
སྤྱིང་པོ་གཏན་ལ་ཐབ་པའོ། །

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐར་མ། ༥༩། མཛོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༣༦༩་༥།

གནས་གསུམ་པ་འཇིག་རྟེན་བསྟན་པའི་གནས་བཤད་པ་ལ།
སེམས་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན། ལྗོན་གྱི་འཇིག་རྟེན་བཤད་པའོ། །དང་
པོ་ལ། སེམས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ། ཆོས་གྱི་བྱང་པར། རང་བཞིན་རྒྱས་
པར་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ། ཁམས་གསུམ་བཤད་པ་དང་། འགྲོ་བ་ལྔ་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁམས་གསུམ་པ་ཡི་ཉོན་མོངས་ཅན། །ཞེས་བཤད་ན།
ཁམས་གསུམ་པོ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདོད་ཁམས་པ་ནི། དཔྱུལ་བ་ཡི་དྲགས་
དུད་འགྲོ་དང་། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞི་གསུངས། འདོད་པའི་ཁམས་
ལ་གནས་ཤིགས་ཉི་ཤུ་ཡོད་དེ་ངན་སོང་གསུམ། མི་འདོད་ལྟ་སྟེ་ལྟར་སྤྱེ་
བས་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་སྤྱིར། འབྱེད་ཚུལ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཆ་དཔྱུལ་
བརྒྱད། ཡི་དྲགས། དུད་འགྲོ། སྤྱིང་བཞེའམ། འདོད་ལྟ་དྲག་ཏུ་སྤྱེ་བ་
ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེ་རྣམས་འདོད་ཁམས་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཡོན་ལ་དམིགས་
ནས་སྤེད་བ་རྒྱས་རུང་གི་ཁམས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གང་དཔྱུལ་བརྒྱད་
དང་ཉི་འཁོར་བའི་དཔྱུལ་བ་ལོགས་སུ་མི་འབྲེན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
ཆ་དཔྱུལ་གྱི་འཁོར་ཡིན་པས་མ་བགྱང་^༡ བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཉི་ཆེ་བའི་
དཔྱུལ་བ་ལོགས་སུ་མ་འབྲེན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆེ་དང་གནས་
མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་པས་མ་བགྱང་པའི་སྤྱིར། སྤྱིང་སྟན་བརྒྱད་ལོགས་

^༡ ག་༥༠ན་ན་བགྱངས།

སུ་མ་འབྲེན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། སྤྱིང་བཞིའི་འཁོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཟུགས་ཁམས་སྟོན་པ་ནི། གོང་མའི་གནས་དག་བཅུ་བདུན་
ནི། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་སྐབས་སུ། གཟུགས་ཁམས་གནས་
རིགས་བཅུ་བདུན་ཡོད། བསམ་གཏན་དང་པོ་གསུམ་རྩེང་འབྲིང་ཆེན་
པོར་བསྐྱོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། གོ་རིམས་བཞིན། ཆངས་རིས། ཆངས་
པ་འདུན་ན་འདོན། ཆངས་ཆེན་གསུམ། འོད་རྩེང་། ཆད་མེད་འོད། འོད་
གསལ་གསུམ། དགེ་རྩེང་། ཆད་མེད་དགེ། དགེ་རྒྱས་གསུམ་འབྲུབ།
བསམ་གཏན་བཞི་པ་རྩེང་འབྲིང་ཆེན་པོར་བསྐྱོམས་པ་ལས། སྤྱིན་མེད།
བསོད་ནམས་སྦྱེས། འབྲས་བྱ་ཆེ་བ་གསུམ་འབྲུབ། བསམ་གཏན་སྤེལ་
སྐྱོམ་ལྔ་བྱས་པ་ལས་གནས་གཙང་མའི་སྦྱེ་བ་ལྔ་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར། བཅུ་
བདུན་པོ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཁམས་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཡོན་ལ་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་དམིགས་ནས་སྤྱིང་
པ་རྒྱས་བྱུང་གི་ཁམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཟུགས་མེད་ཁམས་སྟོན་པ་ལ། །གཟུགས་མེད་ཁམས་ན་གནས་
མེད་དོ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་དག་དོན་ནི། གཟུགས་མེད་ན་
གནས་གཞན་ལོགས་སུ་མེད་དེ། དེ་ན་གཟུགས་མེད་པའི་ཕྱིར། འོན་
ཀྱང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྦྱེ་བ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས།
ནམ་ཤེས་མཐའ་ཡས། ཅི་ཡང་མེད། འདུ་ཤེས་མེད། འདུ་ཤེས་མེད་
མིན་སྦྱེ་མཆེད་ནམ་པ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ན་གཟུགས་མེད་ཀྱང་།

སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་གང་ལ་བརྟེན་པ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རིས་མཐུན་
པ་དང་སོག་ལ་ཡང་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། ཡང་སྤྱ་སྟོས་པའི་དོན་ཡོད་
དེ། ཐོབ་པ་དང་སྤྱེ་བ་སོགས་ལ་ཡང་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པོ་ཆོས་
ཅན། །གཟུགས་མེད་ཡིན་ཏེ། འདོད་གཟུགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་ཡང་གཟུགས་མེད་གྱི་ཉིང་རེ་འཇིག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྲིད་པ་
རྒྱས་རུང་གི་ཁམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཁམས་གསུམ་པོ་དེ་ན་གནས་པའི་འགྲོ་བ་དེ་ལ་དུ་
ཡོད་ཅེ་ན། དེ་སྟོན་པ་ལ། དེར་ནི་དབྱལ་སོགས་འགྲོ་བ་ལྟ། །ཞེས་
སོགས་ཀྱང་པ་བཞིའི་སྐབས་སུ། ཁམས་གསུམ་དུ་གནས་པའི་འགྲོ་བ་
ལ་ལྟ་ཡོད་དེ། དབྱལ་བ། ཡི་དྲགས། རུད་འགོ། མི། ལྷ་སྟེ་ལྟ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ལྟ་པོ་གང་རུང་ལ་དགེ་བས་མ་བྱལ་སྟེ། དེ་དང་དགེ་ཅ་ཆད་པའི་
གཞི་འཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་མ་བྱལ་སྟེ། དེ་དང་ཉོན་
མོངས་སྤངས་པའི་གཞི་འཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལྟ་པོ་དེ་མ་སྤྱིབ་
ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་ཏེ། དགེ་མི་དགེ་གང་རུང་དུ་ལུང་བསྟན་དུ་མེད་པའི་
ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སེམས་ཅན་ཡིན་ན་འགྲོ་བ་ལྟ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པས་མ་བྱལ་སྟེ།
བར་སྲིད་པ་དེ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གདགས་པ་ལས།^༡སྟེ་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༥། མདོན་པ་ཀླ། དབྱིག་གཉེན། མདོད་རང་འབྲེལ། ༢༠༡༥།

གནས་བཞིས་འགྲོ་བ་ལྟ་བུས་ཀྱི། འགྲོ་བ་ལྟས་སྐྱེས་གནས་བཞི་མ་
བསྐྱེས། གང་མ་བསྐྱེས་ན་སྤྲོད་པ་བར་མདོ། །ཞེས་གསུངས།

ལྟ་མ་ཡིན་^༡ འགྲོ་བ་ལྟ་པོ་གང་དུང་མ་ཡིན་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། སའི་
དངོས་གཞི་ལས། ལྟའི་འགྲོ་བར་གཏོགས་པར་བཤད། བན་པ་ཉེར་
གཞག་ལས། ཡི་དྲགས་ཀྱི་འགྲོ་བར་གཏོགས་པ་དང་། དུད་འགྲོའི་
འགྲོ་བར་གཏོགས་པ་གཉིས་ཡོད་པར་བཤད་པའི་བྱིར། བར་སྤྲོད་མ་
གཏོགས་པའི་བྱི་བ་རྣམས་ལྟའི་འགྲོ་བར་གཏོགས། རྣམ་མཁའ་ལྗིང་། ལྟ་
འབྲེ་ཆེན་པོ་སྟེ་སྐྱེལ། མིའམ་ཅི། ལྟ་རྣམས་དུད་འགྲོའི་འགྲོ་བར་གཏོགས།
ཤ་བ། ལྟ་བྱེད། བརྟེན་བྱེད་སོགས་གདོན་དང་བགགས་རྣམས་ཡི་དྲགས་
ཀྱི་འགྲོ་བར་གཏོགས་སོ། །

གཉིས་པ་ཆོས་ཀྱི་བྱད་པར་ནི། མདོ་ལས། ^༢ རྣམ་ཤེས་གནས་པ་བདུན་
ཞེས་གསུངས་པ་དེ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་སྐྱོན་པ་ནི། ལུས་དང་འདུ་ཤེས་ཐ་
དད་དང་། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་བ་བྱེད་དང་ལྟ་གསུངས། དག་དོན། རྣམ་
ཤེས་གནས་པ་བདུན་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ལུས་དང་འདུ་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཐ་
དད་པ། ལུས་ཐ་དད་ཅིང་འདུ་ཤེས་གཅིག་པ། ལུས་དང་འདུ་ཤེས་གཉིས་
ཀ་གཅིག་པ། གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་རྣམས་ཡིན་པའི་བྱིར། མི་
དང་འདོད་ལྟ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོར་བྱིས་སྐྱེས་པའི་ལྟ་རྣམས་དང་

^༡ ག་༥༡ན་༡་ལྟ་མིན་འགྲོ་བ་ལྟ་པོ།

^༢ བསྐྱེན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱེས་མ། ༢༥། མདོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མདོད་རང་འབྲེལ། ༢༠༡༡་༡༥།

པོ་ཡིན་ཏེ། ལུས་ཀྱི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་པོར་ཚོད་རྣམས་ཐ་དད། འདྲ་
ཤེས་བདེ་སྤྱད་བཏང་སྟོམས་གསུམ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། ཚངས་པ་ཆེན་པོ་
དང་དེའི་འཁོར་དུ་སྦྱེས་པའི་ལྷ་རྣམས་གཉིས་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་བཤད་མ་
ཐག་པ་ལྟར་ཐ་དད་ཀྱང་། འདྲ་ཤེས་ཚངས་ཆེན་གྱི་བསམ་པ་ལ་འདི་དག་
ནི་བདག་གི་བྱང་བའོ་སྟམ་དུ་འདྲ་ཤེས། དེ་དག་གི་བསམ་པ་ལ་ཡང་
བདག་རྣམས་ནི་ཚངས་པ་ཆེན་པོས་བྱང་བའོ་སྟམ་དུ་འདྲ་ཤེས་པ་གཅིག་
པའི་ཕྱིར། འོད་གསལ་བའི་ལྷ་རྣམས་གསུམ་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་འོད་ཀྱི་
རང་བཞིན་དུ་གཅིག་ཀྱང་། འདྲ་ཤེས་དངོས་གཞིའི་ཡིད་བདེས་སྟོན་ཅེར་
བསྟོགས་ཀྱི་བཏང་སྟོམས་ལ་འཇུག་གོ། ཅེར་བསྟོགས་ཀྱི་བཏང་སྟོམས་
ཀྱིས་སྟོན་དེ་རྗེས་དངོས་གཞིའི་ཡིད་བདེ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དག་རྒྱས་
ཀྱི་ལྷ་རྣམས་བཞི་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་འོད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གཅིག །འདྲ་
ཤེས་དངོས་གཞིའི་སེམས་བདེར་འཇུག་པར་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་
རྣམས་རྣམ་ཤེས་གནས་པར་མི་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་དག་ཏུ་
རྣམ་ཤེས་གནས་པ་འཇོམས་བྱེད་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། འཇུག་ཚུལ། གནས་
ཚུལ། འགྲོ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། གང་དུ་འཇུག་པའི་སྦྱེ་གནས། གང་
གིས་འཇུག་པའི་བར་སྤིང་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁམས་གསུམ་པོ་དེར་
འགྲོ་བ་ལྟ་པོར་སྦྱེ་བའི་སྦྱེ་གནས་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ནི།
དེར་ནི་སྟོང་ལས་སྦྱེས་སོགས། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་དུག་གི་སྐབས་

སུ་སྐྱེ་གནས་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། སྐྱོང་སྐྱེས་སོགས་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
འགྲོ་བ་གང་ལ་སྐྱེས་གནས་དུ་ཡོད་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། མི་དང་དུད་འགྲོ་
ལ་སྐྱེ་གནས་བཞི་ཡོད། དཔུལ་བ་ལྷ་སྲིད་པ་བར་མ་ནམས་ལ་རྩས་
སྐྱེས་ཀྱིས་བྲལ། ཡི་དྲགས་པལ་ཆེར་རྩས་སྐྱེས་ཡིན་ཀྱང་། མངལ་
ནས་སྐྱེ་བའང་ཡོད་དོ། །མི་ལ་རྩས་སྐྱེས་ཡོད་དེ། བསྐྱལ་བ་དང་པོའི་མི་
ནམས་དང་། སྐྱོབ་དཔོན་ལྷ་རྩ་དེ་བ། སྐྱོབ་དཔོན་བརྒྱ་ནམས་རྩས་སྐྱེས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྫོང་གཤེར་སྐྱེས་ཡོད་དེ། མཛེས་དང་ཉེར་མཛེས་ང་ལ་
བྱ། །ཨ་སྐྱ་སྐྱོང་མ་ཆུ་ཤིང་ལས། །ཞེས་གསུངས་པ་ནམས་རྫོང་གཤེར་
སྐྱེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱོང་སྐྱེས་ཡོད་དེ། རྒྱལ་པོ་ལྷ་ལེན་གྱི་བཅུན་མོ་
དཔེ་མེད་མ་ལ་སྐྱོང་ལྷ་བརྒྱ། དེ་ལས་ཁྲིའུ་ལྷ་བརྒྱ། དེ་ལས་རང་སངས་
རྒྱས་ལྷ་བརྒྱར་བྱང་^༡བ་དང་། དགོ་བསྐྱེན་མས་ག་མ་ལ་སྐྱོང་སུམ་ཅུ་ཅ་
གཉིས། དེ་ལ་ཁྲིའུ་དཔལ་ཞིང་བརྒྱལ་མོད་པ་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་བྱང་བ་
ནམས། སྐྱོང་སྐྱེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དུད་འགྲོ་ལ་སྐྱེས་གནས་བཞི་ཡོད་དེ།
སྐྱེས་གནས་བཞི་དང་ལྷན་པའི་མཁའ་མྱིང་གིས་སྐྱེ་གནས་བཞི་དང་ལྷན་
པའི་ལྷ་ཟ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩས་སྐྱེས་ལ་རོ་མི་འབྱུང་བར་བཤད་
པ་དང་མི་འགལ་ཏེ། མ་ཞིའི་བར་དུ་ཟ་བ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། དཔུལ་
སོགས་གསུམ་ལ་རྩས་སྐྱེས་ཀྱིས་བྲལ་སྟེ། དཔུལ་བ་ལ་མི་དགའི་ལས་

^༡ ག་(༡)བ་མ་བྱང་བ།

སྟོབས་ཅན་གྱིས་འཕངས་པས་བྱུང་། ལྷ་ལ་དགེ་བའི་ལས་སྟོབས་ཅན་གྱིས་འཕངས་པས་བྱུང་། བར་སྲིད་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲོད་དང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡི་དྲུགས་པལ་ཆེར་རྩས་སྐྱེས་ཡིན་ཏེ། མི་དགེ་བའི་ལས་སྟོབས་ཅན་གྱིས་འཕངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་མངལ་སྐྱེས་ཡོད་དེ། ཡི་དྲུགས་མོ་ཞིག་གིས་སྟོན་པའི་འགལ་གྱི་བྱ་ཆེན་པོ་ལ། བདག་ཉིན་མོ་བྱ་ལྔ་བརྒྱ་དང་དེ་བཞིན་མཆོད་མོ་ལྔ་བརྒྱ་དག་བསྐྱེད་ནས་དེ་དག་ཟུང་དེ། འོན་ཀྱང་བདག་ལ་ཆོས་པ་མེད། ཅེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

སྐྱེ་གནས་བཞིའི་ནང་ནས་རྩས་སྐྱེས་བཟང་། དེ་ནས་ཤོད་གཤེར་སྐྱེས་བཟང་། དེ་ནས་མངལ་སྐྱེས་བཟང་། སྒོང་སྐྱེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་སྒོང་སྐྱེས་ལ་མངལ་སྐྱེས་ཀྱིས་བྱུང་པོ། །བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་རྩས་སྐྱེས་མི་མཛད་པར་མངལ་སྐྱེས་ཀྱི་ཚུལ་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆོད་ཡོད་དེ། ཉེ་དུ་ཆོས་ལ་མཛུད་པ་དང་། མི་རྣམས་སྟོ་བ་སྐྱེད་པ། རྒྱ་གདུང་རིང་སྤེལ་བཞག་པ། ལུ་སྟེགས་པ་ཀ་རིའི་ལུང་བསྟན་རན་པ་སྟོག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གང་གིས་འཇུག་པའི་བར་སྲིད་སྟོན་པ་ནི། ཁམས་གསུམ་དུ་གནས་པའི་འགྲོ་བ་ལྔ་པོ་དེ་སྐྱེ་གནས་བཞིར་འཇུག་པའི་བར་སྲིད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ངེ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་སྟོན་པ་ནི། འདིར་གང་འཆི་དང་སྐྱེ་བ་

⁹ ག་(ཤ་ན་)ན་མཐུ།

ཡི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བར་སྤྲོད་ལ་མཆོན་ཉིད། དཔྱེ་བ། སྐབ་
ཁྱེད། ཞེ་ཚུགས། ཆོས་ཀྱི་བྱུང་བར། སྐྱེ་གནས་སུ་འཇུག་ཚུལ། འགྲོ་
ཚུལ། ཁ་དོག་དང་ཉམས་སྦྱང་གི་བྱུང་བར་ཉེ་བརྒྱད་དོ། །

དང་པོ་ནི། འཆི་སྤྲོད་སྐྱེ་སྤྲོད་ཀྱི་བར་དུ་འབྱུང་བའི་སྤྲོད་དུངས་
པའི་ཡུལ་ཉེན་གྱི་རྣམ་སྤྲོད་ཀྱི་ཕྱང་པོར་དམིགས་པ། བར་སྤྲོད་ཀྱི་
མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཉེ། འདིར་གང་འཆི་དང་སྐྱེ་བ་ཡི། །སྤྲོད་པའི་བར་དུ་
འབྱུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟ་བུའི་སྤྲོད་པ་བར་མ་དེ་ལ་འབྱུང་བ་
ཞེས་བརྗོད་ནས་བྱུང་བ་ཞེས་མི་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། བཟོད་
པའི་ཡུལ་རྣམ་སྤྲོད་ཀྱི་ཕྱང་པོར་རྗོགས་པར་མ་བྱིན་པ་ཡིན་པའི་
བྱིར་ཉེ། བཟོད་པའི་ཡུལ་དུ་མ་བྱིན་བྱིར། །སྤྲོད་པ་བར་མ་བྱུང་བ་
མིན། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་སྐྱབ་བརྗོད་པ་དུ་མ་ཡོད་དེ། རྩེ་བཅུན་མི་ལས།
འཁོར་འདས་བར་དོ། སྐྱེ་ཞི་བར་དོ། ཉིང་འཛིན་ཉམས་ཀྱི་བར་དོ། མི་
ལམ་བར་དོ། སྤྲོད་པ་བར་དོ། སྐྱེ་གནས་བརྒྱད་པའི་བར་དོ། ཞེས་བྱུག་
གསུངས། རྩེ་ལྟ་འོ་པ་དང་། དེའི་ལྷན་མོ་ནི་གུས་མས། སྐྱེ་ཞི་བར་དོ། མི་
ལམ་བར་དོ། སྤྲོད་པ་བར་དོ། ཞེས་གསུམ་དུ་བསྐྱུས་ནས་གསུངས།

རང་ལུགས་ནི་བར་དོ་ལ་སྤྲོད་པ་བར་དོས་བྱུང་ཅིང་། འདི་ལ་
ཁམས་ཀྱི་སྒྲོན་ས། འདོད་གཟུགས་ཀྱི་བར་དོ་གཉིས་ཡོད། གཟུགས་མེད་
དུ་སྐྱེ་བ་ལ་བར་དོ་བརྒྱད་མི་དགོས་ཉེ། རང་གང་དུ་ཞི་བ་དེར་གཟུགས་

མེད་ཀྱི་མིང་གཞིའི་ཕྱང་པོ་ཙམ་ཞིག་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞུགས་མེད་
གང་དུ་ཞི་བ་དེར། །ཞེས་དང་། ཀུན་བདུས་ལས།^༡ བར་མ་དོའི་སྲིད་པ་
ནི་འདོད་པའི་ཁམས་དང་གཞུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་ནའོ། །གཞུགས་
མེད་པ་ནས་ནི་འདི་འཕོས་པ་ནའོ། །ཞེས་གསུངས། སའམ་འགྲོ་བའི་སྒོ་
ནས་དབྱེ་ན། རིགས་ལྗེའི་བར་དོ་ཡོད། གནས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སོ་བདུན་ཡོད།
འདོད་ཁམས་གནས་རིགས་ཉི་ཤུ། གཞུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་
བདུན་ཀྱི་བར་དོ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟེན་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྐྱེ་འཕགས་
ཀྱི་བར་སྲིད་གཉིས་ཡོད།

གསུམ་པ་ལ་རྩོད་པ་དང་ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། སལ་ཆེན་སྡེ་པ་
དང་། ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྱོད་པའི་བྱེ་བྲག་ས་སྟོན་སྡེ་པ་དག་ན་རེ། བར་
དོ་མེད་དོ། འཆི་སྲིད་ཆད་ཙམ་ལ་སྐྱེ་སྲིད་འབྱུང་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མེ་
ཡོང་ནང་གི་བྱང་བཞིན་ཀྱི་གཞུགས་བརྟན་དེ་བྱང་བཞིན་ལས་འབྲེལ་
མེད་དུ་འཕོས་པ་བཞིན་ཡིན་ཞེས་ཟེར།

གཉིས་པ་ལ། རིགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དང་། ལྷང་གི་སྐྱབ་བྱེད། བར་
སྲིད་ན་གནས་པའི་རྟགས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཆི་སྲིད་ཆད་ཙམ་
ནས་སྐྱེ་སྲིད་མི་འབྱུང་སྟེ། འཆི་སྲིད་དེ་འབྲས་བུའི་རྒྱུ་ཙམ་ཡུལ་གཞན་
ནས་གཞན་དུ་རྒྱུ་ཙམ་གྱིས་འབྱུག་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༦། སེམས་ཙམ་རྒྱུ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ༡༩༥༡་༡༥།

ཕྱིར་ཏེ། འབྲུ་ཡི་རྒྱན་དང་ཆོས་མཐུན་ཕྱིར། །སྲིད་པ་ཆད་ལས་འབྲུང་
བ་མིན། །ཞེས་གསུངས། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་
དེའི་འཆི་སྲིད་ཆད་ཅམ་ལས་སྐྱེ་སྲིད་འབྲུང་བའི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། གྲུབ་ཏུ་ཆུག་ཀྱང་། དཔེ་
དོན་མི་མཆུངས་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་བརྟན་མ་གྲུབ་ཕྱིར་པ་དང་། །མི་
འབྲའི་ཕྱིར་ན་དཔེ་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། མེ་ལོང་ནང་གི་གཟུགས་
བརྟན་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། མེ་ལོང་གི་གོ་ས་གཅིག་ཉིད་ན་མེ་ལོང་
དང་གཟུགས་བརྟན་ལྟན་ཅིག་ཏུ་ཆོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་
བསྟན་ཡོད་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་སུ་མཆུངས་པའི་ཕྱིར། ཉགས་
མ་གྲུབ་ན། གཟུགས་བརྟན་མེད་པ་བྱད། དཔེ་དོན་མི་མཆུངས་ཏེ། བྱད་
བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་དེ་མེ་ལོང་དང་བྱད་བཞིན་གཉིས་ཀ་ཆོགས་པ་
ལས་བྱུང་། སྐྱེ་སྲིད་འཆི་སྲིད་ཆད་ཅམ་ཁོ་ན་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་མོང་། དེ་སྐད་དུ། གཅིག་ན་ལྟན་ཅིག་གཉིས་མེད་ཕྱིར། །རྒྱན་མིན་
ཕྱིར་གཉིས་ལས་འབྲུང་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི་བར་སྲིད་ཡོད་པར་ལུང་གིས་གྲུབ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་མགྱུར་ནས་སྲིད་པ་བདུན་པོ་སྟོན་པའི་མདོ་ལས།^༡ སྲིད་པ་
ནི་བདུན་ཏེ། དཔྱུལ་བའི་སྲིད་པ་དང་། ཡི་དྲགས་ཀྱི་སྲིད་པ་དང་། རུད་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༧། མདོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འབྲེལ། ༢༡༤་༡༢།

འགྲོའི་སྲིད་པ་དང་། མིའི་སྲིད་པ་དང་། ལྷའི་སྲིད་པ་དང་། ལས་ཀྱི་
སྲིད་པ་དང་། སྲིད་པ་བར་མཛོ། །ཞེས་དང་། དགའ་བོ་མངལ་འབྲུག་
གི་མདོ་ལས།^༡ གནས་གསུམ་མདོན་དུ་གྱུར་ན་མིའི་མངལ་དུ་བྱ་
འཆགས་པར་འགྱུར་ཏེ། མ་རུང་ཞིང་ཆེ་མཆོན་དང་ལྷན་པ་དང་། ས་
མ་ཆགས་ཤིང་ལྷན་པ་དང་། སྤེ་བ་ཉེ་བར་གནས་པར་གྱུར་ནའོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་སྤེ་བ་བར་སྲིད་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱིར་
མི་འོང་ལྷར་གསུངས་པའི་མདོ་ལས།^༢ ཕྱིར་མི་འོང་བར་འདའ་བ་
གསུངས་ཤིང་། བར་སྲིད་མེད་ན་བར་འདའ་བ་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་
དང་། སྤྲེས་བྱ་དམ་པའི་འགྲོ་བ་བདུན་བསྟན་པའི་མདོ་ལས།^༣ ཕྱིར་མི་
འོང་བར་འདའ་བ་དེ་ལ་གསུམ་ཡོད་པར་གསུངས་པས་བར་སྲིད་ཡོད་
པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མགྱུར་ནས་གསུངས་ཕྱིར་ཡོད་སྤེ་བ། །ལྷར་
གསུངས་འགྲོ་མདོ་ལས་ཀྱང་གྲུབ། །ཅེས་གསུངས།

ཁ་ཅིག །སྤེ་བ་ཡང་ཉེ་བར་གནས་པར་གྱུར་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་དོན་ནི། སྤང་པོ་ཞིག་པ་ཉེ་བར་གནས་པར་གྱུར་ནའོ། །ཞེས་པའི་
དོན་ནི། །ཞེ་ན་མི་རིགས་ཏེ། ལྷ་ལེན་གྱི་བུའི་མདོ་ལས།^༤ ཁྱོད་ཀྱི་སྤེ་བ་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩། མདོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༢༡༩་༡༦།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩། མདོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༢༩༠་༥།

^༣ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩། མདོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༢༩༠་༡༩།

^༤ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩། མདོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༢༡༩་༢༡།

ཉེ་བར་གནས་པར་སྐྱར་བ་དེ། རྒྱལ་རིགས་ཤིག་གསལ། ཞེས་སོགས་
གསུངས་པ་ལ། སྤང་པོ་ཞིག་བ་དེ་དག་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ།
བར་སྤྲོད་མེད་དེ། བདུད་སྤྱན་འཕྱིན་བྱེད་ཀྱིས་^༡སངས་རྒྱས་འོད་སྤང་གི་
ཉན་ཐོས་མཁས་པ་མགུ་བ་ལ། སྤང་བར་དོའི་ཁྱ་ཚུར་བསྐྱུན་ནས་ཤི་བ་
ལུས་དེ་དང་དེ་ལ་མེ་སློར་ཏེ། དཔྱལ་བར་ལྷུང་བར་བཤད་བའི་ཕྱིར་ཞེ་
ན་སློན་མེད་དེ། ཆེ་དེ་ལ་མཐོང་ཆོས་ཐོང་འགྱུར་གྱི་ལས་སྒྲིན་བ་ཡིན་གྱི།
སྐྱེ་གནས་ཐོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ཕྱིས་སྒྲིན་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ།
བར་སྤྲོད་མེད་དེ། མཆོམས་མེད་ལྷ་གང་རུང་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཤི་མ་
ཟག་དུ་དཔྱལ་བར་སྐྱེ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱབ་སྟེ། མཆོམས་མེད་
ལྷ་གང་རུང་བསགས་ལ་མ་སྐྱུངས་པའི་གང་ཟག་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ལ་འཁྲོ་བ་
གཞན་དུ་མི་སྐྱེ་བར་དཔྱལ་བ་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་བ་ནི་འདི་ནས་ཤི་འཕོས་^༢ཏེ་ཕྱི་མའི་སྐྱེ་སྤྲོད་མ་གྲུབ། ད་ལྟ་
བར་དོ་ན་གནས་པའི་རྟགས་སུ། སྤར་མ་ཤི་བའི་དུས་ན་མེད་པའི་གཞན་
སེམས་རིག་^༣པ་སོགས་ཀྱི་མངོན་ཤེས་དང་ལྡན་པ་དང་། སྤར་རི་རབ་
ཁང་བྱིམ་སོགས་ལ་ཐོགས་པ་ལ་ད་ལྟ་དེ་དག་ལ་ཐོགས་མེད་དུ་འཁྲོ་བ་
དང་། སྤར་སེམས་ཀྱིས་གང་སྟེབས་^༤སར་ལུས་ཀྱིས་མི་སྟེབས་པ་ལ་ད་

^༡ ག་༥༣་བ་༤་གྱི།

^༢ ག་༥༤་ན་༩་ཐོས་ཏེ།

^༣ ག་༥༤་ན་༩་རགས།

^༤ ག་༥༤་ན་༩་སྟེབ།

ལྟ་དེ་ལྟར་སླེབས་པ་དང་། སྤར་མར་མེ་ཉི་ཟླ་སོགས་ཀྱི་འོད་ལ་བྱིན་པ་
ན་རང་གི་ལུས་ཀྱི་གིབ་མ་ཡོད། ད་ལྟ་དེ་མེད་པ་དང་། སྤར་ས་འཇམ་
པོ་ལ་བྱིན་པ་ན་རང་གི་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་དོད། ད་ལྟ་དེ་མེད་པ་དང་། སྤར་རང་
གིས་ལབས་ན་གཞན་གྱིས་གཏམ་ལན་འཇམ་པ་ཡོད། ད་ལྟ་དེ་མེད་པ་
སོགས་དེ་དག་བར་དོར་གནས་པའི་རྟགས་སུ་གསུངས་སོ། །གཞན་
ཡང་། དེར་མ་ཟད་འཛིགས་པའི་སྤྱོད་བཞི། ཡང་བའི་གནས་གསུམ་ལ་
སོགས་པ་མཐོང་བ་ཡང་བར་དོར་གནས་པའི་རྟགས་སུ་གསུངས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། བར་སྤྱོད་ཀྱི་ཤ་ཚུགས་ཏེ་དེའི་བྱད་དབྱིབས་བཞག་
ཏུ་ཡོད་དེ། སྤྱོད་དུས་ཏེ་ད་གཞོད་འབྱུང་བར་འབྱུར་བའི་སྤྱོད་ཀྱི་ཤ་
ཚུགས་ཅན་དུ་འབྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དང་འཕེན་པ་གཅིག་གིས་
འཕངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་འཕེན་པ་གཅིག་པའི་ཕྱིར། །སྤྱོད་དུས་
སྤྱོད་འབྱུང་ཤ་ཚུགས་ཅན། །ཞེས་གསུངས། ཀུན་བདུས་ལས།^༡གང་དུ་
སྤྱོད་བར་འབྱུར་བ་དེའི་བྱད་གཟུགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤྱོད་དུས་
སྤྱོད་པ་ནི་ཆེ་དེ་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་དེའི་འཆི་སྤྱོད་མ་
བྱུང་གི་སྤྱོད་པ་སྟེ། དེ་ནི་འཆི་བའི་སྤྱོད་རོལ་ཏེ། །སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་ཅིག་པན་
ཆད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

ལྟ་བུ་ལ། བར་སྤྱོད་ཀྱི་བོངས་^༢ཆོད། ཆེ་ཆད། ཡུན་གྱི་བྱད་པར།

^༡ བསྟན་འབྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། སེམས་ཅན་དེ། འཕགས་པ་སོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ༡༤༡་༡།

^༢ ག་པ་ལ་བ་ཏ་བོང་ཆོད།

ལུས་མཐུ་དང་། མིང་གི་བྱད་པར། དེས་ཆོག་དང་བཅས་པའོ། །དང་
པོ་ནི། འདོད་ལྟ་དང་མིའི་བར་དོ་ནི། གྱིས་པ་ལོ་ལྟ་འཕ་བྱག་ལོན་པ་ལྟ་
བུ། གཟུགས་ཁམས་པའི་བར་དོ་ནི་དོ་ཆ་ཁྲིལ་ཡོད་ཤིང་ཤས་ཆེ་བས་བོངས་
འོ་ཆོད་རྩོགས་པའི་གོས་དང་བཅས་པ། འདོད་ཁམས་པའི་བར་དོ་ནི། དོ་
ཆ་མེད་པ་དང་། ཁྲིལ་མེད་ཤས་ཆེ་བས་གཅེར་བུའོ། །དམིགས་བསལ་
ནི། དགོ་སྤོང་མ་དཀར་མོ་སྤོན་གྱི་སྤོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་གོས་དང་
བཅས་པ་དང་། སྤྲོད་པ་ཐ་མའི་བྱང་སེམས་ནི། གཞོན་ལུ་མཆོན་དཔེས་
བརྒྱན་ཅིང་ན་བཟའ་དང་བཅས་པའི་བར་སྤྲོད་དོ། །དེ་ལྟར་རང་འགྲེལ་
ལས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། བཅུན་པ་དཔལ་ལེན་^༡ན་རེ། རི་སྤྲོད་སྤྱེ་བའི་ཆོགས་
པ་མ་རྙེད་གྱི་བར་དུ་གནས་པས་ཆེ་ཆོད་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་དེས་ཏེ། བར་
སྤྲོད་ཆེ་རིང་ཐུང་གི་དབང་གིས་དེའི་སྤོན་དུས་གྱི་སྤྲོད་པ་ཆེ་ཐུང་དུ་གྱུར་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ཐུང་འདས་ལས། སངས་རྒྱས་འོད་སྤྲངས་འཛིག་རྟེན་
དུ་བྱོན་དུས་རྒྱལ་པོ་འོད་མཛེས་གྱི་སྤྲས་རྒྱལ་བུ་གཞོན་ལུ་ཉི་བ། རྒྱལ་
པོ་བཅུན་མོ་འཁོར་དང་བཅས་པའི་ཐུང་ན་གྱི་དབང་གིས་ལོ་གསུམ་
བར་དོར་གནས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཤད་དེ། འགྲོ་མགོན་
འཕགས་པ་ན་རེ། དུས་ནི་པལ་ཆེར་ཞག་བདུན། །བདུན་སྟག་བདུན་

^༡ ག་༥༧་བ་༡་པོང་ཆོད།

^༢ ག་༥༧་བ་༣་བཅུན་པ་དཔལ་ཆེན་ན་རེ།

བའང་ཡོད་ཅེས་གྲགས། །ལས་ཀྱི་འཕེན་པ་བྲག་ཞན་གྱི། །མཆོམས་
བའང་འབྱུང་འབྱུང་ཞིང་། །ལོ་དང་བསྐྱལ་བར་གནས་བའང་སྲིད། །དེས་
ན་ངེས་པ་འགའ་ཡང་མེད། །ཅེས་གསུངས་ནས། དཔེར་ན། མི་མངལ་
སྤྲེས་མངལ་དུ་སྒྲ་བ་ངོ་བཅུར་གནས་པ་ཡིན་ཀྱང་། བན་པོ་སྤྲེས་ལོ་བྲག་
ཅུར་མངལ་དུ་གནས་པ་བཞིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

རང་ལུགས་ཞག་བདུན་ཕྲག་བདུན་བར་དོར་གནས་ཤིང་། དེ་ལས་
སྟག་བར་མི་གནས་ཏེ། དེའི་བར་དུ་སྤྱི་སྲིད་རྟེན་པས་བྱབ་པའི་ཕྱིར། དེ་
ཡང་དུས་ལ་མ་རྟེན་ན་བདུན་ཕྲག་དེ་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ་བར་དོ་དེ་ཉིད་དུ་
སྤྱི་བ་ཡིན་ཏེ། བདེ་མཆོག་སྟོམ་འབྱུང་ལས། ཆོགས་པ་མ་རྟེན་པར་དེ་
སྲིད་དུ། ཞག་བདུན་བར་དོའི་སྲིད་པར་གནས་ཞེས་དང་། ཀུན་བདུས་
ལས། དེ་ལྟར་ཐོགས་ན་ཞག་བདུན་གནས་ཏེ། དེ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་འཆི་
འཕོའོ། །ཞེས་དང་། ས་སྡེ་ལས། ཁྱེད་བདུན་གྱི་ཤི་འཕོས་ཏེ། ཞེས་པ་
དང་། སྤྱི་བའི་རྒྱུ་མ་རྟེན་ན་བདུན་ཕྲག་བདུན་གྱི་བར་དུ་ཡང་གནས་
སོ། །ཞེས་སོགས་མཐུང་ཡས། དེ་ཡང་དགྲུག་དུས་བ་སྤྱང་གི་བར་སྲིད་
བྱུབ་ན། དེ་དང་རིགས་མཐུན་བསགས་པའི་བ་མིན་དུ་སྤྱི། དཔྱིད་དུས་

¹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༦། སེམས་ཅན་གྱི་ འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ༡༩༡་༡༠།

² བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༧། སེམས་ཅན་ཆོ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། རྣལ་འབྱོར་སྟོན་པའི་
སའི་དངོས་གཞི། ༤༩་༣་༡།

³ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༧། སེམས་ཅན་ཆོ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། རྣལ་འབྱོར་སྟོན་པའི་
སའི་དངོས་གཞི། ༤༩་༣་༡༠།

ཁྱིམ་སྐྱེ་འགྲུང་གི་བར་སྲིད་གྲུབ་ན། དེ་དང་རིགས་མཐུན་བསགས་
པའི་ལྷེ་སྤང་དུ་སྒྲུ། དབྱར་དུས་དོམ་གྱི་བར་སྲིད་གྲུབ་ན། དེ་དང་རིགས་
མཐུན་བསགས་པའི་བེད་དུ་སྒྲུ། སྟོན་དུས་རྩའི་བར་སྲིད་གྲུབ་ན། དེ་དང་
རིགས་མཐུན་བསགས་པའི་ཐོང་བྱར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། བ་མིན་ལ་སོགས་
པ་དེ་དག་དུས་མིན་དུ་འཁྲིག་པ་སྟོན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། བར་སྲིད་གང་གིས་མཐོང་སྟམ་ན། རིགས་མཐུན་པན་
ཚུན་སྐལ་བར་མཉམ་པའི་བར་སྲིད་རྣམས་མི་ལམ་མིས་པའི་ཚུལ་གྱིས་
མཐོང་བའི་བྱིར། ལྷའི་མིག་རྣམ་པར་དག་པས་མཐོང་སྟེ། རིགས་མཐུན་
ལྷ་མིག་དག་པས་མཐོང་། །ཞེས་དང་། ཀུན་བདུས་ལས།^༡ སྐལ་བ་མཉམ་
^༢པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས།

བཞི་པ་ལ། རྩེ་འབྲུལ་གྱི་བྱང་པར། རོ་མོའི་བྱང་པར། བར་དོར་
དགེ་སྤྲིག་གི་ལས་སོགས་པ་ཡོད་མེད་དབྱེད་པ། ཁམ་ཟས་གྱི་བྱང་
པར་ངོ་། །དང་པོ་ནི། བར་སྲིད་རྣམས་ལས་ལས་སྦྱེས་པའི་རྩེ་འབྲུལ་
སངས་རྒྱས་གྱིས་ཀྱང་དགག་པར་མི་རུས་པ་དང་ལྡན་པས། གཞུགས་
ཅན་གྱི་གནས་པལ་ཆེར་ལ་ཐོགས་མེད་དུ་འགྲོ་ཞིང་། པལ་ཆེར་སྦྱོས་
པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལས་ཀྱི་དབང་གིས་མིའི་སྦྱེ་གནས་དང་། རྟེན་
ཁྱིན་རྒྱབས་ཅན་འགའ་ཞིག་ལ་ཐོགས་པའི་བྱིར་ཏེ། ལས་ཀྱི་རྩེ་འབྲུལ་

^༡ བསྟན་འགྲུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༦། སེམས་ཅན་གྱི་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ༡༩༥༡་༣༡།

^༢ ག་༥༥་ན་༥་མཉམས་པའི།

ཤུགས་དང་ལྷན། །ཞེས་དང་། རོགས་མེད་ལྷན་ཞེས་དང་། ཀྱན་བརྟམ་
ལས།^༡ འགྲོ་བ་ལ་ཐགས་ཐོགས་མེད་དོ། །རྩ་འབྲུལ་དང་ལྷན་པ་བཞིན་དུ་
སྤྱར་དུ་འགྲོ་ཞིང་སྤྱེ་བའི་གནས་སུ་ཐོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས། རིགས་
པའི་སྤྱབ་བྱེད་ཀྱང་ཡོད་དེ། བྲག་གཞིགས་^༢ པའི་ནང་ན་སེམས་ཅན་
དམིགས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་མའི་མངལ་ལ་ཐོགས་ཏེ། མའི་སྣོ་བ་
བརྟོལ་ཏེ་མི་འཇུག་གི་སྤྱེ་གནས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇུག་པས། མཆོ་མ་སྤྱན་ལ་
གང་སྤར་སྤྱེས་པ་བྱ་བོ། བྱིས་སྤྱེས་པ་སྤྱོ་བོ་ཡིན།

གཉིས་པ་ནི། བར་སྤིང་ལ་དབང་པོ་ཀྱན་ཆང་གིས་བྲབ་པ་སྟེ། ལས་
ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་ཀྱི་དབང་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དབང་པོ་ཀྱན་ཆང་ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། ཁོ་ན་རེ། དཔུས་ལོང་གི་བར་སྤིང་ཆོས་ཅན། ཐལ་
བྱིར། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། དཔུས་ལོང་གི་ཤ་ཚུགས་འཛིན་པའི་བྱིར། མ་
བྲབ་ན། རྩོན་དུས་སྤིང་འབྱུང་ཤ་ཚུགས་ཅན། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་
མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་གཙོ་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། དཔེར་ན།
པོའི་བར་སྤིང་རྒྱུན་དབང་གིས་མོར་འགྱུར་བ་སྤིང་པ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁ་ཅིག །ལས་བརྟན་མི་བརྟན་གྱི་བར་སྤིང་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ནི། མི་སྒྲོག་ཅེས་པ་རྩ་འབྲེལ་གྱིས་བསྟན། གཉིས་པ་ནི།

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༤། སེམས་ཅན་རེ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀྱན་བརྟམ། ༡༤༩་ན།

^༢ ག་༥༥་བ་༡་གཞགས།

ཅི་སྟེན་རྫོག་ཅིས་བསྟན། ཞེས་ཟེར། མི་འཐད་དེ། ཉན་ཐོས་སྟེ་པ་དང་
ཐེག་ཆེན་གྱི་ལུགས་བསྐྱེད་པའི་གདོམ་གཏམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་
བྱེ་བྲག་སྤྱོད་པ་ན་རེ། འགྲོ་བ་གཞན་གྱི་བར་སྤྱོད་གྲུབ་ན་དེ་དང་རིགས་
མི་མཐུན་པའི་འགྲོ་བ་གཞན་དུ་མི་རྫོག་སྟེ། བར་སྤྱོད་དང་སྟོན་དུས་
གྱི་སྤྱོད་པ་འཕེན་བྱེད་ལས་གཅིག་གིས་འཕངས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་
ཆངས་རིས་ལྟ་བུའི་བར་སྤྱོད་གྲུབ་ན་དེར་སྟེ་བས་མ་བྱུང་སྟེ། བར་
འདའ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། ཐེག་ཆེན་པ་ན་རེ། དགེ་མི་དགའི་
ལས་སྟོབས་ལྡན་མངོན་དུ་གྱུར་པའམ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་
རྟེན་གྲོགས་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲོ་བ་དེའི་བར་སྤྱོད་གྲུབ་ཀྱང་། དེ་དང་
རིགས་མཐུན་པའི་འགྲོ་བ་གཞན་དུ་རྫོག་པ་ཡོད་དེ། བར་དོར་དགེ་
རྟེན་གྱི་ལས་སྟོབས་ལྡན་སོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། མདོ་ལས།
བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཐོབ་པའི་དགེ་སྤྱོད་ཤི་འཕོས་ཉེ། བསམ་གཏན་
བཞི་པའི་བར་དོར་སྟེས་པ་ན་ཐར་པ་ལ་སྦྱར་འདེབས་ཀྱི་ལོག་ལྟ་
སྟེས་པའི་དབང་གིས་དབྱལ་བར་སྟེས་པར་གསུངས་པ་དང་། འོན་
ལན་བསམ་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། ཤི་བའི་རྗེས་སུ་ཐུང་ན་བྱས་པས་
ཕྱིར་རྫོག་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། ཁ་ཟས་རགས་པ་མི་ཟ་བའི་དྲི་འབའ་ཞིག་ཟ་སྟེ། བར་
སྤྱོད་དབང་ཆེ་བ་རྣམས་དྲི་ཞིམ་པ་དང་། དབང་ཆུང་བ་རྣམས་དྲི་མི་

༡ ག་༥༥་བ་༥་ལྟོག་ཅིས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་གཞན་ཡང་སྤང་།

ཞེས་པ་ཟ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ནི་ངི་ཟའོ། །ཞེས་གསུངས།

ལྷ་པ་ནི། ཡིད་ལས་བྱུང་དང་སྲིད་ཆོལ་དང་། །ངི་ཟ་སྲིད་པ་
བར་མ་དང་། འབྲུབ་པའོ། །ཞེས་དང་། ཀུན་བརྟུས་ལས།^༡དེ་ནི་
ཡིད་ལས་བྱུང་བ་དང་། །ངི་ཟ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་ཡོད་ཅིང་། ཡིད་ཅམ་ལས་བྱུང་བས་ན་ཡིད་ལས་བྱུང་བ། རྩེ་
སྲིད་ཆོལ་བའི་ངང་ཚུལ་ཅན་ཡིན་པས་སྲིད་ཆོལ། ཟས་སུ་ངི་ཟ་
བས་ངི་ཟ། འཆི་སྲིད་རྩེ་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་བྱུང་བའི་སྲིད་པ་
ཡིན་པས་སྲིད་པ་བར་མ། རྩེ་སྲིད་མངོན་པར་འབྲུབ་པར་བྱེད་པའི་
སྲིད་པ་ཡིན་པས་མངོན་པར་འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྲིད་པ་ཞེས་བྱའོ། །

རྒྱག་པ་ནི། བར་སྲིད་རྩེ་གནས་སུ་འཇུག་པའི་བསམ་པ་
བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། མངལ་རྩེས་ཀྱི་བར་སྲིད། བ་མ་ཉལ་པོ་བྱེད་
པ་མཐོང་བ་ན་སྒོ་ཕྱིན་ཅི་ཡོག་ཏུ་གྱུར་བའི་ཅེ་དགས། བསྟོད་པའི་
གནས་མའི་པོ་བ་ཡོང་བའི་པོར་ན་བྱ་སྟོད་ཡོད་པས་དེར་འགོ་
བར་བྱེད། དེ་ཡང་མོར་རྩེ་ན་མའི་སྐལ་ཆེགས་ལ་རྒྱབ་གཏད།
མགོ་པོ་མའི་གཞོགས་གཡོན་ལ་བརྟེན་ཏེ། བ་ལ་ཆགས་ཤིང་མ་
ལ་ཞེ་སྤང་བའི་བསམ་པས་མངལ་དུ་འཇུག། པོར་རྩེ་ན་མའི་ལྟ་
གཡས་སུ་སྟེས་ནས་ཁ་རྒྱབ་ཏུ་བསྟན་ཅོག་ཤུར་མ་ལ་ཆགས་
ཤིང་པ་ལ་སྤང་བའི་བསམ་པས་མངལ་དུ་འཇུག། །མ་ཁིང་དུ་རྩེ་

^༡ བསྟན་འཇུག་དཔེ་བསྟན་པ། ༥༦། སེམས་ཅམ་འཇིག་རྟེན་གསུངས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བརྟུས། ༡༤༥་༡༤༥

ན། རོ་མོའི་འདོད་ཆགས་གང་གས་ཆེ་བའི་འདུག་སྟབས་སུ་འདུག་ཅིང་།
བོད་གཤེར་སྐྱེས་ཀྱི་བར་སྲིད་དེ་ནི། རི་མངོན་བར་འདོད་བའི་བསམ་
བས་སྐྱེ་གནས་སུ་འདུག །རྩལ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་སྲིད་ནི་གནས་མངོན་བར་
འདོད་བའི་བསམ་བས་སྐྱེ་གནས་སུ་འདུག་པའི་ཕྱིར།

བདུན་པ་ནི། བར་སྲིད་ཀྱི་འགོ་ཚུལ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། མདོ་
ལས།^༡ ཡང་དག་ཕྱོམ་དང་དགའ་ཐུབ་ཅན། །དང་སྲོང་རྣམས་ལ་སྐྱར་
འདེབས་པ། །དེ་དག་སྐྱེ་ཏུ་ཚུགས་དག་ཏུ་ནི། །དཔུལ་བ་ཁོ་ནར་ལྷང་བར་
འགྱུར། །ཞེས་དང་། དཔུལ་བ་ཡི་ནི་སྐྱེ་ཚུགས་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར། །དཔུལ་བའི་བར་སྲིད་སྐྱེ་ཏུ་ཚུགས་སུ་འགོ། ལྷའི་བར་སྲིད་སྟངས་
སུ་འགོ། མའི་བར་སྲིད་སོགས་ཐད་ཀར་འགོ། ལྷོ་བ་དཔོན་གང་སྟེལ་ན་
རེ།^༢ ཡི་དྲགས་ཀྱི་བར་སྲིད་ཡི་དྲགས་བཞེན་ཏུ་རྒྱབ་ནས་འགོ། །ཞེས་
གསུངས། དེ་ཡང་སྐྱེ་སྲིད་ལེན་པའི་ཆེ་ངན་འགྱོར་སྐྱེ་ན་ཀྱུ་ཅིའི་^༣སྐྱ་དང་
འདམ་བུ་དང་ནགས་སྐྱག་སོ་དང་། གང་ཕྱགས་ལས་སོགས་བར་འགོ་
བའི་མཆོན་མ་བྱང་། བདེ་འགྱོར་སྐྱེ་ན་ཆོས་ཀྱི་སྐྱ་ལས་སོགས་པའི་སྐྱ་
སྟན་པ་དང་། གཞལ་མེད་ཁང་དང་། སྐྱེད་སོས་ཆལ་ལ་སོགས་བར་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༧༩། མངོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ་ཏུ་བྲངས་པའི་
མདོ། ༣༠༠་༡༩།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༡། མངོན་པ་ལྷ། ལྷོ་བ་དཔོན་གང་སྟེལ། འགྲེལ་བཤད་མཆོན་ཉིད་རྩེས་
འབང་། ༧༠༧་༣།

^༣ ག་ལྷ་བ་ལ་ཀྱུ་ཆེའི་སྐྱ།

འགྲོ་བའི་མཆན་མ་འགྱུར་བར་ནལ་འབྱོར་སྟོང་བའི་ས་ལས་གསུངས་
སོ། །སྟེ་སྲིད་དུ་ཉིང་མཆམས་སྟུར་བའི་ཆེ་ཆགས་པ་རྒྱུར་ངེས་པར་
དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། ཆ་དཔྱལ་དུ་སྟེ་ན། ཆར་རྒྱུང་ལ་སོགས་པའི་
གང་བར་^༡བརྟེན་ནས་ངོ་བའི་གནས་ལ་ཆགས་པ་དང་། གང་དཔྱལ་
དུ་སྟེ་ན་དེ་ལས་ལྡོག་^༢པའི་ཆགས་པའི་དབང་གིས་ཉིང་མཆམས་སྟུར་
བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བདུས་ལས། ^༣བར་མ་དོའི་སྲིད་པ་ན་གནས་པ་ནི་སྟེ་
བའི་གནས་ལ་འདོད་ཆགས་སྟེད་དེ། དེ་ལས་^༤གཞན་པའི་ཉོན་མོངས་
པ་རྒྱུན་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས། ཁོང་ཁོ་རྒྱུར་འགྱུར་བ་ཡོད་མོད།
བྱབ་པ་མི་འཛིན་ཏེ། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་སུ་ཉིང་མཆམས་སྟུར་བ་ལ་
ཁོང་ཁོ་མེད་པའི་ཕྱིར།

བརྒྱད་པ་ནི། མངོན་པ་གོང་མར། དེ་ལ་མི་དགེ་བ་བྱེད་པའི་བར་མ་
དོའི་སྲིད་པ་ནི་ཕྱར་བ་ནག་པོ་ལྟ་བུའམ། མཆན་མོ་ཐུན་པ་ཐུན་ནག་གི་
སྒྲུང་བ་ལྟ་བུའོ། །དགེ་བ་བྱེད་པ་ནི་དཔེར་ན་སྒྲུམ་བུ་དཀར་པོའམ་རྩ་བའི་
འོད་དང་བཅས་པའི་མཆན་མོའི་སྒྲུང་བ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་གནས་ཚུལ་ལ། གང་ལ་གནས་པ་སེམས་ཅན་གྱི་རྟེན་
འབྲེལ། གང་གིས་གནས་པ་ཟས་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། བསྟན།

^༡ ག་༥༩་བ་༩་གང་བས་བརྟེན་ནས།

^༢ ག་༥༩་བ་༡་ལྡོགས་པའི།

^༣ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། སེམས་ཅན་དེ། འཕགས་པ་སོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ༡༩༩་༥།

^༤ ག་༥༩་བ་༡་དེ་ལ་གཞན་པའི།

བཤད། བསྐྱུ་བ་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་ན་རེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་ཐལ། སྐྱེ་བ་སྐྱ་མ་ནས་འདིར་འོང་བ་དང་། འདི་ནས་ཕྱི་མར་འགྲོ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན་མ་ཁྲབ་ཅེས་བཤད་པ་ལ། བདག་མེད་ཕྱང་པོ་ཙམ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས། དག་དོན་ནི། མ་ཁྲབ་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་འང་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཕྱང་པོ་སྐྱ་མ་དོར་ནས་ཕྱི་མ་ལེན་པར་བྱེད་པ་པོ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ་ཅེས་བཤད་པ་ལ། ཉོན་མོངས་ལས་ཀྱིས་མངོན་འདུ་བྱས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །དག་དོན་ནི། མ་ཁྲབ་སྟེ། ཕྱང་པོའི་རྒྱན་ལ་གང་ཟག་ཏུ་འདོགས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཕྱང་པོ་འཛིག་རྟེན་གཞན་ཏུ་འཕྲོ་བར་འགྱུར་དོ། །ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ། མར་མེ་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཀྱང་རྒྱན་ཅན་གྱི་ཡུལ་གཞན་ཏུ་འགྲོ་བ་བཞིན་ཏུ་སྐྱེ་བ་སྐྱ་མའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ལས་ཀྱིས་འདུས་བྱས་པའི་སྲིད་པ་བར་མའི་རྒྱན་གྱིས་མངལ་ཏུ་འགྲོ་ལ་དེ་ནས་ངེ་ལྟར་ལས་ཀྱིས་འཕངས་པ་བཞིན་ཏུ་རིམས་ཀྱིས་ཕྱང་པོའི་རྒྱན་ཅན་སྐྱེས་ནས་འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་ཏུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར།

ཕྱང་པོའི་རྒྱན་ཅན་སྐྱེ་ཚུལ་ལ་བཅུ་ཡོད་དེ། མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལྷ། བཙུན་པའི་གནས་སྐབས་ལྷ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། ལུང་ལུང་པོ། མེར་མེར་པོ། ལྷ་ལྷ་པོ། མཁྲའ་འགྱུར། རྒྱང་ལག་འགྱུས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཕྱིས་པ། གཞོན་ལ། དར་མ། དར་ཡོལ། ཆན་པོའོ། །པའི་དངོས་

གཞི་ལས་དུས་བརྒྱད་གསུངས།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། གནས་སྐབས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ།
སྐབས་སུ་བབ་པའི་ངོ་བོ། །ཡན་ལག་གསུམ་དཔེ་དང་སྦྱར་བའོ། །དང་
པོ་ནི། འོ་ན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་
གཉིས་ཇི་ལྟ་བུ་སྟུང་ན། དེ་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་ཡོད། ཅེས་སྟོན་པ་ལ། དེ་
ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་བའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་བཞི་གསུངས། ཆ་
གསུམ་དུ་བྱེ་བའི་བརྒྱ་གཉིས་པོ་དེ་ཡང་རེ་རེ་ཡང་གནས་སྐབས་སུང་པོ་
ལྔ་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པ་ལ། མ་རིག་ཉོན་མོངས་སྟོན་གནས་
སྐབས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །རེ་རེ་ཡང་སུང་པོ་ལྔ་པ་ཅན་དུ་
གསུངས་པ་འདི་ཡང་། སྐད་ཅིག་མའི་རྟེན་འབྲེལ། རྒྱ་རྒྱུ་ཆགས་པའི་
རྟེན་འབྲེལ། འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ། གནས་སྐབས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་
དང་བཞིའི་ནང་ནས། བཞི་པ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཞེས་འཆད་པ་
ལ། འདི་ནི་གནས་སྐབས་བར་འདོད་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

འོ་ན་སུང་པོ་ལྔ་པ་ཅན་ན། མ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཞེས་བརྗོད་
པ་དང་འགལ་ཞེ་ན། མ་རིག་པ་སོགས་དེ་དང་དེ་གཙོ་ཆེ་བས་གཙོ་བོའི་
མིང་གིས་བསྟན་པ་ཡིན། ཞེས་འཆད་པ་ལ། གཙོ་བོའི་ཕྱིར་ན་ཡན་ལག་
བསྐྱབས། །ཞེས་གསུངས། ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་པོ་དེ་ཆ་གསུམ་དུ་
བསྟན་པའི་དགོས་པ་སྟོན་པ་ལ། སྟོན་དང་བྱི་མཐའི་བར་དག་ལ། །ཞེས་
སོགས་ཀྱང་པ་གཉིས་གསུངས། བརྒྱ་གཉིས་པོ་ཉོན་མོངས་པ་གསུམ་

དུ་འདུ་ཞེས་སྟོན་པ་ལ། ཉོན་མོངས་གསུམ་མོ་ལས་གཉིས་སོ། ཞེས་
སོགས་ཀྱང་པ་གཉིས་གསུངས།

འོ་ན་དབུས་སུ་རྒྱ་འབྲས་བརྒྱད་སྟེས། སྟོན་གྱི་དུས་སུ་རྒྱ་མདོར་
བསྐྱས། བྱི་མའི་དུས་སུ་འབྲས་བྱ་མདོར་བསྐྱས་པ་ལ། དགོས་པ་ཅི་
ཡོད་ཅི་ན་དེ་སྟོན་པ་ལ། གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་མདོར་བསྐྱས་པ། ཞེས་
སོགས་ཀྱང་པ་གཉིས་གསུངས། འོ་ན་མ་དེག་པའི་རྒྱ་དང་ཀ་ཤིའི་འབྲས་
བྱ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་འགྲུར་ཞིང་། ཡིན་ན་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སུ་
གངས་མ་ངེས་པར་འགྲུར་ཞེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། ཉོན་མོངས་པ་
ལས་ཉོན་མོངས་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་བཞི་གསུངས། རྟེན་ཅིང་
འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་མི་འབྱུང་བའི་བྱད་པར་སྟོན་པ་ལ། འདིར་ནི་
འབྱུང་བ་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་གཉིས་གསུངས། དག་དོན་
ནི། གྲུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཆ་
གསུམ་སྟེ། ཆེ་གསུམ་ལ་རྫོགས་པ་གཅིག་ཡོད་དེ། ཆེ་སྡེ་མ་ལ་མ་^༡དེག་
པའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། དེས་གྲུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་
འབྲེལ་གཉིས་རྫོགས། གསུམ་པ་ལ་སྟེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་ཀ་ཤིའི་རྟེན་
འབྲེལ་གཉིས་རྫོགས། བར་པ་ལ་ལྷག་མ་བརྒྱད་རྫོགས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར།
དེ་ལྟ་བུའི་རྫོགས་པ་དེ་ཡང་གང་ཟག་གང་ཡང་རུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་

^༡ ག་ཡོན་ལ་ཆེ་སྡེ་མ་ལ་དེག་པའི།

མིན་ཏེ། འདོད་པའི་མི་མངལ་སྐྱེས་ཆོ། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་གཅིག་གི་
དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ངོ་བོ་ནི། སྒར་བཤད་པ་དེ་དག་གྱེ་
བྲག་སྐྱ་བའི་ལུགས་ཡིན་ལ། སྒོ་བ་དཔོན་དང་མདོ་སྡེ་བའི་རང་ལུགས་
སྟོན་པ་ལ། རིགས་པའི་མི་མཐུན་སྟོགས་ཆོས་གཞན། །ཞེས་སོགས་
རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན་ནི། མ་རིག་པ་དེ་རིག་པ་མེད་ཅེས་དང་། རིག་
པ་ལས་གཞན་ཅེས་ལ་མི་འཛིག་གི། །བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རིག་པའི་
འགལ་ལྷུ་མི་མཐུན་སྟོགས་གཅིག་ལ་འཛིག་སྟེ། དཔེར་ན། ཟུན་དེ་བདེན་
པ་མེད་ཅེས་དང་། བདེན་པ་ལས་གཞན་ཅེས་ལ་མི་འཛིག་གི། །བདེན་
པའི་མི་མཐུན་སྟོགས་གཅིག་ལ་འཛིག་པ་དང་། མི་མཇུག་པ་དེ་མཇུག་པ་
མེད་ཅེས་དང་དེ་ལས་གཞན་ཅེས་ལ་མི་འཛིག་གི། །མཇུག་པའི་མི་མཐུན་
སྟོགས་གཅིག་ལ་འཛིག་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཡན་ལག་གསུམ་དཔེ་དང་སྒྱུར་ཏེ་སྟོན་པ་ལ་འདིར་ནི་ཉོན་
མོངས་ས་བོན་བཞིན། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་དུག་གིས་འཆད།

གསུམ་པ་བསྐྱུ་བ་ནི། སྲིད་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་ལས། །ཞེས་སོགས་
རྟེན་པ་བཞིའི་ངག་དོན་ནི། སྲིད་པ་བཞིར་བྱེ་བའི་སྐྱེ་སྲིད་བཞག་ཏུ་ཡོད་
དེ། ཉིང་མཆམས་སྒྱུར་མ་ཐག་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སྲིད་པ་དེ་དེ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རང་དང་ས་གཅིག་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཉིང་
མཆམས་སྒྱུར་གྱི། ས་གཞན་གྱི་ཉོན་མོངས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ས་ཐ་དད་པས་

བདག་མེད་པའི་ཕྱིར། སྲིད་པ་ཕྱི་མ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་
ངེས་ཏེ། དག་མི་དག་ལུང་མ་བསྟན་ཅི་རིགས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁམས་
འོག་མ་གཉིས་སུ་སྐྱེ་བ་ལ་བར་སྲིད་རྒྱུད་དགོས་ཀྱི། གཞུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་
བ་ལ་མི་དགོས་ཏེ། རང་གང་དུ་ཞི་བ་དེར་གཞུགས་མེད་ཀྱི་མིར་བཞིའི་
ཡུང་པོ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གང་གིས་གནས་པ་ཟས་ཀྱི་བརྟེན་འབྲེལ་བ་ཤད་པ་ནི། འོ་
ན་ཁམས་གསུམ་པོ་དེར་འགྲོ་བ་ལྷ་པོ་དེ་གང་གིས་གནས་པ་ཡིན་ཞེ་
ན། ཟས་ཀྱིས་གནས་པ་ཡིན་ཞེས་སྟོན་པ་ལ། འགྲོ་བ་ཟས་ཀྱིས་གནས་
པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། འོ་ན། ཟས་བཞི་སོ་སོའི་ངོ་བོ་གང་། ཁམས་
གང་ན་རྩི་ལྟར་ཡོད་ཅི་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། ཁམས་ཀྱི་ཟས་ནི་འདོད་
པ་ན། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་རྒྱལ་གསུངས། ཞར་ལ་བར་སྲིད་ཀྱི་མིར་
གི་རྣམ་གངས་སྟོན་པ་ལ། ཡིད་ལས་བྱུང་དང་སྲིད་ཆོལ་དང་། །ཞེས་
སོགས་ཀྱང་པ་བྱེད་གསུམ་གསུངས། ཟས་ཀྱི་གངས་ངེས་སྟོན་པ་ལ།
འདི་ལ་གནས་དང་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་བྱེད་དང་བཞི་གསུངས།

སྐྱེ་དོན་ལ། ཟས་ལ་མཆན་ཉིད། དབྱེ་བ། སོ་སོའི་རང་བཞིན།
བྱེད་ལས་སོ། །དང་པོ་ནི། སྲིད་པའི་རྒྱུན་གསོ་བར་བྱེད་པའི་རིགས་
སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ། ཟས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འགྲོ་བའི་
རྣམ་གངས་ལས། །སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པ་ན།
ཆོས་གཅིག་བཀའ་སྩལ་པ་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ་འགྲོ་བ་ཟས་ཀྱིས་གནས་པ་

༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༥༡ མཛོན་པ་ཀྱ། དབྱེ་ག་གཉིན། མཛོད་རང་འབྲེལ། ༣༥༥-༡༩༡

ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ཁམས་ཀྱི་ཟས། རེག་པའི་ཟས། སེམས་པའི་
ཟས། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཟས་དང་བཞི་སྟེ། ཀུན་བརྟུས་ལས།^੧འཇུ་
བས་ཀྱང་འཇུ་བ་ལས་གླུར་བ་དང་། དུལ་གྱིས་ཀྱང་དུལ་ལས་གླུར་
བ་དང་། རེ་བས་ཀྱང་རེ་བ་ལས་གླུར་བ་དང་། ལེན་བས་ཀྱང་ལེན་པ་
ལས་གླུར་བ་ཉིད་ནི་ཟས་སུ་ལྟོ། །ཞེས་དང་། བསྟུ་བ་ལས་ཀྱང་ཞུ་
བས་ཞུ་བ་དང་། དུལ་གྱིས་དུལ་དང་། རེ་བས་རེ་བ་དང་། ཟེན་བས་
ཟེན་པ་ལས་གླུར་བའོ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། ལྷ་ལྷེ་ལུས་གསུམ་གང་རུང་གི་ཁམས་ཏུ་བཅད་ནས་
མིད་པར་བྱ་བ་ཡང་ཡིན། བྱི་རོ་རེག་བྱའི་སྟེ་མཆེད་གསུམ་གྱིས་བསྟུས་
པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ་ཁམས་ཀྱི་ཟས་ཀྱི་མཆོན་
ཉིད། འདི་དང་འདུལ་བ་ནས་བཤད་པའི་སྟོན་དོན་གཅིག །འདི་འདོད་
ཁམས་ཁོ་ནར་ཡོད་ཀྱི་གོང་མ་ན་མེད་དེ། དེ་ན་སྟོ་སྟེའི་རྣམ་པར་ཤེས་
པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁམས་ཀྱི་ཟས་ནི་འདོད་པ་ན། །སྟེ་མཆེད་གསུམ་གྱི་
བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང་། བྱི་དང་རོ་དང་སྟོ་དང་ནི། །སྟེ་ཡི་རྣམ་ཤེས་
ཁམས་མ་གཏོགས། །ཞེས་གསུངས། གཟུགས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་ཁམས་ཟས་
མ་ཡིན་ཏེ། དེས་རང་གི་དུལ་ཅན་གྱི་དབང་པོ་རྟེན་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པ་

^੧ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ੨༤། སེམས་ཅམ་རི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བརྟུས། ੧༨༤་੩།
ག་༥༤་ན་༧་འཇུགས།

ལ་མི་པན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། པན་ན་^༡དེས་ཕྱིར་མི་འོང་དང་དག་བཅོམ་པའི་
དབང་པོ་ལ་པན་དགོས་པ་ལ་མི་པན་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་
གསུམ་འདུས་པ་ལ་ཡུལ་གྱི་འགྱུར་བ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཟག་བཅས་
གྱི་རེག་པར་དམིགས་པ། རེག་པའི་ཟས་གྱི་མཆན་ཉིད། རེ་བ་དང་
བཅས་པའི་ཟག་བཅས་གྱི་སེམས་པར་དམིགས་པ། སེམས་པའི་ཟས་
གྱི་མཆན་ཉིད། རེ་བ་དང་བཅས་པའི་སེམས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་
ཟག་བཅས་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་དམིགས་པ། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་
ཟས་གྱི་མཆན་ཉིད།

ཟས་ཕྱི་མ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ལ་ཟག་བཅས་གྱིས་བྱུང་སྟེ། ཟག་
བཅས་ཟས་ཡིན། ཞེས་དང་། ^༢ཟས་བཞི་ནི་ནད་དང་། འབྲས་དང་། ཟུག་
རྩའི་ཅ་བ་ཡིན་ནོ། །ཆ་ཤིའི་རྒྱུན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། ཟས་དང་པོ་གཉིས་
སྟོན་པ་འཆོལ་བར་བྱེད་དེ། དེ་གཉིས་ལ་སྟོན་པའི་དབང་གིས་ཡང་སྟོན་
འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གཉིས་གྱིས་སྟོན་པར་གནས་པར་བྱེད་དེ། རེ་
བ་དང་བཅས་པའི་སྟོན་ནས་མི་འཆི་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ལྷ་
གོས་ཉེན་པའི་པ་ཞིག་རང་གི་བྱ་གཉིས་དང་ལྡན་ཅིག་འཆི་བ་མ་བཟོད་
ནས། ཐལ་བའི་རྒྱལ་པར་སྟོན་བྱས་ཁ་བཅིངས་ཏེ། ཕྱི་ཡིན་པར་སྟོན་
པའི་ཆེ་རེ་བ་དང་མ་བྲལ་བར་དུ་མ་ཤི། ཁ་ཕྱེ་སྟེ་ཐལ་བར་ཤེས་ཏེ་རེ་བ་

^༡ ག་པ་ལ་པ་པ་པན་པ་དེས།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༩། མཛོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འབྲེལ། ༣༩༡་༦།

དང་བྲལ་བའི་ཆེ་ཤི་བ་དང་། བྱ་ཆགས་པའི་ཆོང་པ་རྒྱ་མཚོའི་ལྷ་བ་
ལ་ཐང་དུ་འཁྱལ་ཏེ། རེ་བ་དང་བྲལ་བ་ན་ཤི་བ་དང་། འཕྲོ་བའི་རྣམ་
གངས་ལས།¹ རྒྱ་མཚོ་ན་སློག་ཆགས་ཆེ་ལོང་ཞེས་བྱ་བ་ཚུ་བྱ་འགས་
སློང་ཚུ་ལས་བཏོན་ཏེ། བྱེ་མ་ཅན་གྱི་ཐང་ལ་བྱེ་མས་བཀའ་སྟེ། སྤར་
རྒྱ་མཚོར་འཕྲོ་བ་ན་མས་དན་ན་མི་རུལ་མ་དན་ན་རུལ་ལོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་བྱའོ། །

བཞི་པ་ནི། ཟས་བཞིའི་བྱེད་ལས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཆེ་འདི་ལ་
གནས་ནས་ཕྱང་པོ་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་ཁམ་གྱི་ཟས། བརྟེན་པ་
སེམས་སེམས་བྱང་རྒྱས་པའི་དོན་དུ་རེག་པའི་ཟས་ཏེ། གཉིས་པོ་མ་མ་
ལྟ་བུ་ཡིན། ཟག་བཅས་གྱི་སེམས་གྱིས་སྲིད་པ་གཞན་འཕེན་པར་བྱེད།
རྣམ་ཤེས་གྱིས་སྲིད་པ་གཞན་དུ་²འགྲུབ་པར་བྱེད་དེ། དེ་གཉིས་སྦྱང་
པར་བྱེད་པའི་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར།

འོ་ན་ཕྱང་གཞི་ལས།³ བྱི་རོལ་པའི་དྲང་སྲོང་འདོད་པ་ལ་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བ་བརྒྱལ་ཟས་བྱིན་པ་བས་འཛམ་བུའི་ཆལ་གྱི་སྦྲེ་བོ་
གཅིག་ལ་བྱིན་པ་འབྲས་བུ་ཆེའོ། །ཞེས་གསུངས་ན། འཛམ་བུའི་ཆལ་

¹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མདོན་པ་ཀླ། དབྱིག་གཉེན། མདོད་རང་འགྲེལ་དུ་བྲངས་པའི་འཕྲོ་
བའི་རྣམ་གངས། ༣༧༡༥།

² ག་༤༠ན་༧་གཞན་ཏུ་བྱུག།

³ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥། འདུལ་བ་ཁ། རྟོན་པ་བཙུག་ལྟན་འདས། ཕྱང་གཞི། ༧༣༥༧།

ན་འདུག་པའི་སྤྱི་ལོ་གང་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག །འཛམ་བུའི་^༡སྟོང་དང་ལྷན་པ་སྟེ།
ཟས་ཟ་རྒྱས་པ་ཟམས་ཅད་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། གཅིག་ཅེས་པ་དང་
འགལ་བའི་ཕྱིར། བརྒྱ་བས་མང་བ་ལ་བྱིན་པ་ངོ་མཆོར་རྒྱ་ཡང་མེད་པའི་
ཕྱིར། ཁ་ཅིག །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དངོས་གནས་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་
ཞེས་ཟེར། དེ་དག་བཅོམ་བྱེ་བ་ལ་བྱིན་པས་ཀྱང་བསོད་ནམས་ཆེ་བའི་
ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། མཐོང་ལམ་སྤྱི་ཁ་མའི་བྱང་སེམས་སྦྱར་ལམ་པ་ལ་བྱེད་
པ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་ན་རེ། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་
ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ལ་འཛམ་བུའི་ཆལ་ན་གནས་པ་ཞེས་མདོ་
བསྟན་བཅོས་ཆད་ལྷན་གང་ལས་ཀྱང་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་
ལ་དེ་ནི་འཛམ་བུའི་ཤིང་བྱང་ན་བསམ་གཏན་དང་པོ་སྤྱིད་པའི་བྱང་
སེམས་དོན་ཟམས་ཅད་འབྲུབ་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་བྱེ་རྩལ་པའི་
བྱང་སྤོང་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་མངོན་གྱུར་བ་དང་བྲལ་བར་མཆུངས་
ཀྱང་། བྱང་སྤོང་བརྒྱ་ཐམ་པ་ལ་བྱིན་པ་ལས་དེ་ལ་བྱིན་པ་བསོད་ནམས་
ཆེ་བའི་ཕྱིར། དག་དོན་ནི། ཁམས་གསུམ་པོ་དེར་འགྲོ་བ་ལྷ་པོ་དེ་ཟས་
ཀྱིས་གནས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཟས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱིད་པའི་རྒྱུན་གསོ་
བའི་ཕྱིར། ཆད་དང་མཆོམས་སྦྱར་འདོད་ཆགས་བྲལ། །ཞེས་སོགས་
ཀྱང་པ་གསུམ་གྱི་དག་དོན། དག་ཅ་ཆད་པ་དང་། དག་མཆོམས་སྦྱར་

^༡ ག་༤༠ན་༥་འཛམ་བག་གི།

བ་དང་། ཁམས་དང་ས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པ་དང་།
ཆགས་པས་ཉམས་པ་དང་། འཆི་འཕོ་བ་དང་། སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་སེམས་
སོགས་ཡིན་ན། ཡིད་ཤེས་ཡིན་དགོས་ཏེ། དབང་ཤེས་ཡིན་ན་དེ་རྣམས་
མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

འཆི་བའི་ཆེ་ལུས་ཀྱི་ཚྭ་གས་གང་དུ་རྣམ་ཤེས་འགགས་པའི་ཡིད་
འཆི་འཕོ་ཞེ་ན། འོག་མི་ལྟར་འགྲོ་མི་སྐྱེ་རྣམས། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་
པ་གསུམ་གསུངས། སྐབས་དོན་གཞན་ཡོད་དེ། ཅིག་ཅར་འཆི་ན་
དབང་པོ་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་འགགས། རིམས་ཀྱིས་འཆི་ན་འོག་ངན་
འགྲོ། །མི་ལྟ་རྣམས་སུ་སྐྱེ་འགྱུར་དང་། །དག་བཅོམ་པ་རྣམས་རིམ་པ་
བཞིན། །ཀྱང་པ་ལྟེ་བ་སྟོང་གར་རྣམ་ཤེས་འགག། ཅིང་ཡིད་འཆི་འཕོ་
བའི་ཕྱིར། ཀུན་བརྟུས་ལས།¹དག་བ་བྱེད་པའི་ལུས་ནི་ཐོག་མ་ཉིད་སྤང་
གང་བར་འགྱུར་རོ། །མི་དག་བ་བྱེད་པའི་ལུས་ནི་སྟོང་གང་བར་འགྱུར་
རོ། །ཞེས་གསུངས། སའི་དངོས་གཞིར་དང་པོར་སྐྱེ་སྤྱོད་འགྲུབ་པའི་ཆེ་
མེར་མེར་པོའི་ཚྭ་གས་གང་དུ་རྣམ་ཤེས་ཞུགས་པ་དེ་ཕྱིས་ལུས་དབང་
གྲུབ་པ་ན། སྟོང་གར་འགྱུར་བས་འཆི་སྤྱོད་འགྲུབ་པ་ན་འདྲ་སྟོང་ག་ནས་
ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་འཕོ་བར་བཤད། རུས་ཐ་མའི་ཆོག་ཉིང་ངེ་འཛིན་
དོ་རྩེས་མཛད་པ་ལས།²སྟོང་གི་སྟོན་ས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའོ། །ཡང་ན་

¹ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༦། སེམས་ཅམ་རྒྱུ་འགགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བརྟུས། 14213།

² བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། 53། རྒྱུད་པོ། ཉིང་ངེ་འཛིན་དོ་རྩེ། རུས་ཐ་མའི་ཆོག་། 1462།

ནམ་དག་སངས་རྒྱས་ཞིང་དུ་འགོ། གཤམ་ཏེ་ཤེས་པ་ལམ་གཞན་ཐོན་ན་
ནི། །འཁོར་བའི་རྒྱ་མཆོ་རུ་ནི་ལྷུང་བར་འགྱུར། །དེའི་ཕྱིར་སྤྲོད་སྒྲོ་ཡི་
ནི་ལམ་གནས་སུ། །དེ་ཡི་སྤྲོད་དུ་འཕོ་བར་བྱ་བ་ཡིན། །སྤྱི་ཐོ་ནས་ནི་
གཟུགས་མེད་འགོ་བ་སྟེ། །མཛད་སྤྱོད་ནས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་
འགོ། །མིག་གཉིས་ནས་ནི་མེད་འགོ་བ་སྟེ། །ན་བའི་གནས་ནས་བྱུབ་
པའི་ལྟ་རུ་སྟེ། །སྤྱ་བྱག་དག་ནས་གཞོད་སྤྱིན་ཉིད་དུ་སྟེ། །ཁ་ནས་ཤི་
ཟར་རུ་ནི་ངེས་པར་འགོ། །སྟོ་བ་ནས་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་སྟེ། །བྱ་
བའི་སྤྱབས་ནས་ཡི་དྲགས་འགོ་འགྱུར་རོ། །ཚུའི་ལམ་ནས་དུད་འགོའི་
སྟེ་གནས་འགོ། །བཤང་གཅིའི་ལམ་ནས་དཔྱལ་བར་འགོ་བར་ནི། །ཐེ་
ཆོམ་མེད་པར་འགོ་བ་དེ་ཡི་ཕྱིར། །ལམ་གཞན་དག་ནི་ནམ་པར་སྤང་
བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

འཆི་བའི་རྒྱ་གང་ཞེ་ན། གནད་གཅོད་པའི་དབང་གིས་འཆི་བར་
འགྱུར་ལས་གནད་གཅོད་པའི་ཚུལ་ངེ་སྟེ་བྱ་ཞེ་ན། གནད་གཅོད་པ་ནི་
ཚུ་སོགས་ཀྱི། །ཞེས་སོགས་གསུངས། ལུས་ཀྱི་སྤྱོད་གས་གང་ཉམས་
ནས་འཆི་བ་ནི། གནད་ཅེས་བྱ་སྟེ། གསོ་དབྱུང་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་
ལས། །གནད་ནི་བརྒྱད་ལས་བདུན་ལྟག་པ། །ཞེས་གསུངས། དེ་གཅོད་
པའི་ཚུལ་ནི་ཤིང་གཅོད་པ་ལྟར་དུས་བྱ་དུས་བྱར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི།

༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༡༡ གསོ་རིག་ཏེ། སྤྱན་བ་ཆེན་པོ་པ་ཁོལ། གསོ་དབྱུང་ཡན་ལག་
བརྒྱད་པ། (ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྤྱོད་པོ་བསྟན་པ།) ༣༣༡་ན།

ལུས་ཀྱི་ཚུ་ཁམས་སོགས་འབྱུང་བ་བྱི་མ་གསུམ་ཆ་མ་སྟོམས་པར་རྟག་
རྟ་འབྱུག་པ་ལས་ཆོར་བ་མི་བཟོད་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་བད་
ཀན། མཁྲིས་པ། རླུང་འབྱུག་པས་འབྱུང་བ་ཡིན་གྱི། ས་ཁམས་འབྱུག་
པས་གནད་གཅོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་སྟོད་འཛིག་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་
པའི་བྱིར། དེ་ཡང་དགོ་བ་སྟོབས་ཅན་བྱས་པའི་མི་དང་། སྤྱ་མི་སྟན་པ་ལ་
གནད་གཅོད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཆུང་། རྩས་སྤྱེས་ལ་མི་འབྱུང་བས་བྱུག་ འོ་
ན་རྩས་སྤྱེས་ཡིན་ན་འཆི་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་མི་འབྱུང་བའི་བྱུག་བམ་སྟམ་
ན་མ་བྱུག་སྟེ། འདོད་ལྷ་རྣམས་ཅ་བའི་འཆི་ལྷས་ལྷ་དང་ཉེ་བའི་འཆི་ལྷས་
ལྷ་ཤར་ནས་སྤྱག་བསྐྱེད་དཔག་མེད་འབྱུང་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་སྟོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་བཤད་པ་ལ། རིམ་པ་དང་ཆོད་དངོས་^༡།
གཞིའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཆོད། ཆོད་དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱུག་རྟ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
ལ། རྟེན་དཀྱིལ་འཁོར་གསུམ། བརྟེན་པ་རི་མཆོ་སྤྱིང་གསུམ། སེམས་
ཅན་གྱི་སྟོད་ཀྱི་བྱུག་རྟ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་སྟོད་ཀྱི་འཛིག་
རྟེན་གྱི། །ཞེས་སོགས་ཏེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་མདོ་ལས་འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་མི་འབྲ་བ་སྤྱ་ཆོགས་གསུངས་པའི་ནང་ནས་གཞི་དང་སྤྱིང་པོ་མེ་
ཏོག་གིས་བརྒྱན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་ཆགས་པ་རྣམས་
པར་སྤང་མཛད་ཀྱི་བྱུག་གི་མཐིལ་ལ་རབ་རྟ་གནས་པའི་ནོར་བུ་རིན་པོ་

^༡ ག་༤༡་བ་༥་རིམ་པ་དང་ཆོད་དངོས་གཞིའི་སེམས་ཅན། ཞེས་འབྱུང་ཡང་། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད།
བཀྲས་བླུན་མར་མ། ༡༠༠་བ་༥་རིམ་པ་དང་ཆོད་དངོས། ཞར་ལ་སེམས་ཅན་ཞེས་འབྱུང་ངོ་།

ཆེད་སྤྱོད་དུས་ན་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཉི་ཤུ་ཙ་ལྔ་བཅེགས་ནས་
གནས་པའི་དུས་བཅུ་གསུམ་པ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཤྲུག་ཐུབ་པའི་
ཞིང་མི་མཛེད་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཉིད་ཡིན་པས།
འདིའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་འཆད་ཅེས་དམ་བཅའ་བ་ལ་དོན་ཡོད་དེ། ལྷ་
སྟེགས་པས་དུས་སྤུལ་གྱི་སྟེང་དུ་ཆགས་པ་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་བཞི་
དང་མེད་དུས་སུ་སྟོང་སྟོན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཆངས་པས་བཟུས་པས་
ཆགས་པ་དང་། དུས་འཁོར་སོགས་ནས་བཤད་པ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་
བདག་ཉིད་མངོན་པའི་སྟེ་སྟོན་ནས་བཤད་པ་བཞིན་དུ་འཆད་དོ་ཞེས་
རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། རི་ལྟར་བཤད་ན། འཛིག་རྟེན་གཉིས་
ཡོད་པ་དེ་ལ། སྟོན་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་འོག་གཞི་རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་
ངོ་བོ་ཆགས་ཚུལ། དེའི་སྟེང་དུ་རྒྱུད་དཀྱིལ་འཁོར། དེའི་སྟེང་དུ་དབང་
ཆེན་གསེར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆགས་ཚུལ་གྱི་ཆོད་སོགས་བཞག་ཏུ་ཡོད་
དེ། འཛིག་རྟེན་ཆགས་པའི་ཆེ་ནམ་མཁའ་སྟོང་པ་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་
ལས་གྱི་དབང་གིས་རྒྱུད་འཇམ་པོ་ལངས་པ་ལོ་དུ་མའི་བར་འཁྲིགས་པ་
ལས། འོག་གཞི་རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ཁ་དོག་སྟེ་སྟེ་དབྱིབས་རྒྱུ་པོ། རོ་
བོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་དོ་རྩིས་ཀྱང་གཞིག་པར་མི་རྩུས་པའི་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བ་ཆོད་
འཐུག་ཇམས་སུ་དབག་ཆོད་ས་ལ་གཅིག་དང་འབྲུམ་སྤག་བྱུག །རྒྱར་
དབག་ཆོད་གངས་མེད་ཅིག་ཡོད་པ་ཆགས། དེའི་སྟེང་དུ་གསེར་གྱི་
སྟེང་པོ་ཅན་གྱི་ཆར་གྱི་རྒྱན་ཤིང་རྟེན་སྟོག་ཤིང་ཅམ་བབ་པ་ལོ་གངས་དུ་

མར་བསགས་པ་ལས། ཚུའི་དགྲིལ་འཁོར་འཐུག་རམས་སུ་དབག་ཆད་
འབུམ་སྒྲག་བཅུ་གཅིག་དང་སྟོང་སྒྲག་ཉི་ཤུ་ཡོད་པ་ཆགས། དེ་ལྟ་བུའི་ཚུ་
དེ་ཚུང་གིས་བསྐྱབས་ཤིང་འཐས་བར་བྱས་པ་ལ་འོ་མའི་སྤྲིས་མ་ལྟ་བུར་
དབང་ཆེན་གསེར་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་འཐུག་རམས་སུ་དབག་ཆད་སུམ་
འབུམ་ཉི་ཁྲི་དང་ལྷན་པ་ཆགས་ཏེ། དེ་རྗེས་སྤར་གྱི་ཚུའི་དགྲིལ་འཁོར་དེ་
འཐུག་རམས་སུ་དབག་ཆད་འབུམ་སྒྲག་བཅུད་ལས་མེད་དེ། ལྷག་མ་
གསེར་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། ཚུ་གསེར་གཉིས་པོ་དེའི་རྒྱ་ཁྲིན་གྱི་ཆད་བཞག་
ཏུ་ཡོད་དེ། དབག་ཆད་འབུམ་སྒྲག་བཅུ་གཉིས། སྟོང་སྒྲག་གསུམ། བརྒྱ་
སྒྲག་ཕྱེད་དང་ལྔ་ཡོད། འཁོར་ཡུག་ཏུ་ངོ་སུམ་འགྱུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རི། མཚོ། སྤྲིང་བཤའ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ལྷན་
པོ་གཉའ་ཤིང་འཛིན། །ཞེས་སོགས་གྲིས་འཆད། དབང་ཆེན་གསེར་གྱི་
ས་གཞི་དེའི་སྟེང་དུ། རྩ་མཁའ་ལ་ཁམས་སྣ་ཆོགས་པའི་སྟེང་པོ་ཅན་
གྱི་སྤྲིན་འཁྲིགས། དེ་ལས་ཁམས་སྣ་ཆོགས་པ་ཅན་གྱི་ཆར་གྱི་རྒྱན་
ཤིང་རྟེན་སྟོག་ཤིང་ཅན་བབས་པ་ལས་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་གྱུར། དེ་ཚུང་
གིས་ཕྱོགས་བཅུར་བསྐྱབས་པ་ལས། ཁམས་རབ་ལ། དབུས་སུ། ཤར་
དབུལ། ལྟོ་བློ་རྩ། ལུབ་བརྒྱ་ར་ག །བྱང་གསེར་ཏེ་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བཞི་
ལས་གྲུབ་པའི་ལྷན་པོ། ཁམས་འབྲིང་རྣམས་ལ། ལྷན་པོ་དེ་ལ་ཀུན་ནས་
བསྐྱོར་ཏེ། གཉའ་ཤིང་འཛིན་དང་། གཤོལ་མདའ་འཛིན་དང་། སང་ལྗང་
ཅན་དང་། ལྟ་ན་སྤྱག་རི་དང་། ཉ་ན་དང་། རྩ་འདུད་དང་། ལྷ་ཁྲུང་

འཛིན་ཏེ་གསེར་རི་བདུན་ཆགས། ཁམས་ཐ་མ་རྣམས་ལ། སྤྱིང་རྣམས་
དང་། དེ་དག་གི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ཁོར་ཡུག་ལྷགས་རི་ལྷགས་འབའ་ཞིག་ལས་
གྲུབ་པ་ཆགས། རི་དགུ་གའང་ཚུ་མཆོམས་མན་ཆད་དུ་དཔག་ཆད་
བརྒྱད་ཁྱི་རེ་རུབ་པར་མཉམ། ལྷན་པོ་ལ་ཚུ་མཆོམས་ཡན་ཆད་དཔག་
ཆད་བརྒྱད་ཁྱི་རི་ལྷག་མ་བརྒྱད་པོ་འང་ནང་མ་ནང་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་
འཕང་དང་རྒྱར་ཕྱེད་ཀྱིས་བྱི་བ་རྣམས་སྲུ་ཡོད། རི་ལྷར་ན་གཉའ་ཤིང་
འཛིན་དཔག་ཆད་བཞི་ཁྱི་ ཉི་ཁྱི་ ཁྱི་ ལྷ་སྟོང་། ཉིས་སྟོང་ལྷ་བརྒྱ། སྟོང་
ཉིས་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ། རྒྱག་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ཅ་ལྷ། ལྷགས་རི་ལ་སྲུམ་བརྒྱ་དང་ཕྱེད་
དང་བཅུ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རི་རབ་ཀྱི་ཕྱོགས་རིན་པོ་ཆེ་གང་གི་རང་
བཞིན་ཡིན་པ་དེའི་འོད་རང་གི་ཐད་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ལ་ཕོག་པས་སྤྱིང་བཞི་པའི་
ནམ་མཁའི་ཁ་དོག་དེ་དང་མཐུན་པར་སྤང་སྟེ། དཔེར་ན་འཛམ་བུའི་སྤྱིང་
གི་ནམ་མཁའི་མདོག་སྟོན་པོར་སྤང་བ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་མཚོ་བཤད་པ་ནི། དེ་དག་བར་བདུན་རོལ་མཚོ་
ཡིན། །ཞེས་སོགས་ཏེ། ལྷན་པོ་ནས་སྲུ་བྱུང་འཛིན་ཀྱི་བར་ཀྱི་མཚོ་
བདུན་ནི་རོལ་པའི་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ་དེ་དག་གི་ངེས་ཚིག་དང་ཆད་
བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྷན་ཀྱི་ཚུས་གང་ཞིང་། སྤྱི་རྒྱལ་
པོ་རྣམས་རོལ་ཞིང་ཅེ་བས་ན་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ། རོལ་མཚོ་དང་པོ་ལ་
ཁ་ཞིང་དུ་དཔག་ཆད་སྟོང་ལྷག་བརྒྱད་ཅུ་ཡོད། དེ་ནི་ནང་གི་མཚོ་ཡིན་
ཞིང་། དེའི་རོལ་ཏེ་འགྲམ་ལ་དེ་སྲུམ་འགྱུར་ཏེ་ཉིས་འབུམ་དང་བཞི་ཁྱི་

ཡོད། རོལ་མཆོ་གཞན་དྲུག་ལ་ནི་ནང་མ་ནང་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཁ་ཞེང་
དུ་ཕྱེད་ཕྱེད་བྱི་ཞིང་། རྒྱར་ཕྱེད་ཕྱེད་སྦྱེད་པ་ཡོད་དེ། རོལ་མཆོ་བདུན་
པའི་ཁ་ཞེང་དུ་དཔག་ཆད་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་^༡ ལྷ་བརྒྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་
ཡན་ལག་བརྒྱད་ནི། ^༢ བསེལ་དང་ཞིམ་དང་ཡང་དང་འཇམ། །དང་བ་དང་
ནི་བྱི་མི་ང་། །འཕྱང་ན་སྟོ་ལ་མི་གཞོད་དང་། །མགྱིན་པ་ལ་ཡང་མི་གཞོད་
པའོ། །ཞེས་གསུངས། སྤྱིང་གི་མཆོམས་ནས་ཁོར་ཡུག་གི་བར་གྱི་རྒྱ་
མཆོ་ནི་ཕྱིའི་མཆོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ངོ་བོ་དང་ཆད་བཞག་དུ་ཡོད་
དེ། ངོ་བོ་བ་ཆ་ཅན་ཡིན། ཆད་དཔག་ཆད་འབྱམ་སྤྲག་གསུམ་དང་སྟོང་
སྤྲག་ཉི་ལྔ་རྩ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཕྱི་ནང་གི་མཆོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་
ནས་ཕྱིའི་མཆོ་ཡིན་ཞིང་སྤྱིང་བཞི་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་
གཟུགས་བརྟན་རྒྱ་མཆོ་ལ་རྒྱའི་འབྱར་ལྟར་ཤར་བར་སྤྱང་བས་ན་ཕྱིའི་
རྒྱ་མཆོ་ཞེས་བརྗོད་^༣ དེ། བལ་པོ་ཆེའི་མདོ་ལས། ^༤ འདི་ལྷ་སྟེ། དཔེར་ན་
རྒྱ་མཆོ་ལ་སྤྱིང་བཞི་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་
རྒྱ་ལྷ་བྱར་སྤྱང་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་སྤྱིང་བཤད་པ་ལ། སྤྱིང་གི་གཙོ་བོ་དང་། སྤྱིང་སྤྲན་བཤད་

^༡ ག་༤༣་ན་༥་གཉིས་རྒྱ།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༠ །མདོན་པ་གྲ། རྒྱལ་སྤྲུལ་གྲགས་པའི་བཤེས་གཉེན། ཆོས་མདོན་
མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་བཤད། ༥༣༡་པ།

^༣ ག་༤༣་བ་༡་ཇོད་དེ།

^༤ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༣༥། བལ་པོ་ཆེ་ག །སྟོན་པ་བཙུམས་ལྟན་འདས། བལ་པོ་ཆེའི་མདོ། ༥༤༥་པ།

པ། འཛམ་བུ་སྒྲིང་གི་ཁྱད་ཆོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་
ལ་ནི། འཛམ་བུའི་སྒྲིང་སྟེ། ཞེས་སོགས་ཏེ། སྒྲིང་བཞིའི་ངེས་ཆོག་དང་
ཁྱད་ཆོས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སྒྲིང་བཞི་ཡོད་པ་དེ་ལ་འཛམ་བུ་སྒྲིང་གི་
ཤིང་འཛམ་བུ་པྲ་ཁྱི་ཞེས་པ་དེའི་འབྲས་བུ་རྩུང་ལྷུང་བ་ན་འཛམ་བུ་ཞེས་
པའི་སྤྱེལ་འབྱུང་སྟེ། དེས་མཆོན་པའི་སྒྲིང་ཡིན་པས་འཛམ་བུའི་སྒྲིང་ཞེས་
བྱ། ངོས་གསུམ་ལ་དཔག་ཆད་སྟོང་ཕྲག་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པ་ཤིང་རྩེ་
དབྱིབས་ཅན། ངོས་གཅིག་ལ་དཔག་ཆད་བྱེད་དང་བཞི་ཡོད། སྒྲིང་འདི་
ལ་ལྟོས་པའི་རི་རབ་ཀྱི་ཤར་ན་ཡོད་ཅིང་། དེའི་མི་རྣམས་སྒྲིང་འདིའི་མི་
ལས་ལུས་ཉིས་འགྱུར་གྱིས་འཕགས་པས་ཤར་ལུས་འཕགས་སྒྲིང་སྟེ།
དབྱིབས་རྩྭ་གམ་ངོས་གསུམ་འཛམ་བུ་སྒྲིང་དང་ཆད་འབྲ་ཞིང་། ངོས་
གཅིག་ལ་དཔག་ཆད་ལུས་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད་པ། སྒྲིང་འདི་ལ་ལྟོས་པའི་
རི་རབ་ཀྱི་བྱ་བ་ན་ཡོད་ཅིང་། ཡོངས་སྟོང་པལ་ཆེར་བ་སྒྲང་ལ་སྟོང་པས་
བྱ་བ་བ་སྒྲང་སྟོང་པ་དབྱིབས་རྩྭ་པོ་མཐའ་སྟོར་དུ་དཔག་ཆད་སྟོང་ཕྲག་
བྱེད་དང་བརྒྱད། དེའི་དབུས་ལ་དཔག་ཆད་སྟོང་ཕྲག་བྱེད་དང་གསུམ་
ཡོད་པ། སྒྲིང་འདི་ལ་ལྟོས་པའི་རི་རབ་ཀྱི་བྱང་ན་ཡོད་ཅིང་། འཆི་བའི་
ཞག་བདུན་ནས་འཆི་བའི་སྤྱི་མི་སྟུན་པར་འབྱུང་བས་བྱང་སྤྱི་མི་སྟུན་པ་
སྟེ། །མཐའ་བསྟོར་དུ་དཔག་ཆད་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཡོད་པ་དབྱིབས་བྱ་
བཞི་པ་ངོས་རེ་རེ་ལ་ཉིས་སྟོང་རེ་ཡོད་པའི་བྱིར། སྒྲིང་གང་དང་གང་གི་
མིའི་གདོང་པ་དང་། བྱད་མེད་ཀྱི་དབྱིབས་དང་སྒྲིང་དེ་དང་དེའི་དབྱིབས་

དང་འབྲ་བར་ཡོད་ཅིང་། འཛམ་བུ་སྤྱིར་ན་གསེར་དུལ། ཤར་ན་རས།
རུབ་ན་བ་སྤང་དང་ཞོར་བུ་ལ་སོགས་ཉོ་ཆོང་བྱེད་པ་ཡོད་ཅིང་། བྱང་ན་
ཉོ་ཆོང་གི་ཐ་སྙད་མེད་དེ། དེ་ན་བདག་གིར་འཛིན་པ་རགས་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར། སྤྱིར་དང་པོ་གསུམ་ན་ཁ་ཟས་འབྲས་ཆན་ནས་འབྲུ། ཁུར་བ་ཟན་
ཕྱེ། ཤ་ཆང་སོགས་ཡོད། བྱང་ན་མེད་པར་མ་ཆོས་མ་བཏབ་པར་འབྲས་
སྤྲུལ་ཟ། སྤྱིར་དང་པོ་གསུམ་ན་མེད་པའི་ཁ་དོག་དཀར་ནག །ལེགས་ཉེས་
བདེ་ལུག །ཁྱད་པ་ཆེད་དུ་བྱས་པ། མ་ལ་གོས། བག་མ་གཏོང་ལེན། རྩེ་
ཁོལ་གྱི་ཐ་སྙད་ཡོད། བྱང་ན་དེ་རྣམས་མེད་དེ། ཁ་དོག་དཀར་པོ་ཁོ་ན།
ཆེད་དུ་མ་བྱས་པའི་ས་ཁང་། དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་ལས་གོས་དང་རྒྱན་
ལ་སོགས་པ་གང་འདོད་འབྱུང་ཞིང་། གང་ལ་ཡང་བདག་གིར་འཛིན་པ་
མེད། བྱ་སྤྱེས་མ་ཐག་འདོར་ཞིང་། རང་ག་ནི་ཐེ་བོང་ལས་རུ་ཞོ་འབྱུང་བ་
སོགས་གདགས་པ་ལས་གསུངས་སོ། །

སྤྱིར་བཞི་ཀ་ན། བཀྲེས་སྒོམ། པོ་མའི་དབང་པོ། ཉེན་མཆན། པ་མ།
དུས་བཞི། བཤང་གཅི། རྩེ་མཆན། སྤྱུམ་མ། བྱ་བཅས་པ་སོགས་ཡོད་
ཅིང་། དན་པ་ཉེར་གཞག་ལས། སྤྱུན་པོས་དགེ་བ་བྱས་པས་སྤྱི་མི་སྤྱན་
དུ་སྤྱེ། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་སྤྱིར་སྤན་བཤད་བ་ནི། དེ་ཡི་བར་གྱི་སྤྱིར་བརྒྱད་ནི། །ཞེས་
སོགས་གྱིས་འཆད། སྤྱིར་སྤན་བརྒྱད་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། སྤྱིར་བཞི་པོ་དེའི་
བར་གྱི་སྤྱིར་གཡོག་བརྒྱད་ནི། ལུས་དང་ལུས་འཕགས་ཤར་གྱི་ །སྤྱི་མི་

སྙན་དང་སྒྲིམ་སྙན་གྱི་ཆེ་བྱང་གི། །རྩེ་ཡབ་དང་རྩེ་ཡབ་གཞན་འཛམ་བུ་
སྒྲིང་གི། །གཡོ་ལྔ་དང་ལམ་མཆོག་འགོ་རྒྱལ་གྱི་སྒྲིང་གཡོག་ཡིན་པའི་
བྱིར། རྩེ་ཡབ་ན་སྤྱོད་པོ་གནས། གཞན་རྣམས་ན་མི་གནས་ཤིང་། སྒྲིང་
གཡོག་རྣམས་རང་རང་གི་གཙོ་བོ་དང་དབྱིབས་འབྲ། ཆོད་གསལ་བར་
མི་སྤང་ཡང་། སྒྲིང་གཙོ་བོ་ལས་ཆུང་བར་མཛོན། ཞེས་གསུངས། སྒྲོབ་
དཔོན་གང་སྤེལ་ན་རེ། །དེ་ན་གནས་པའི་མི་རྣམས་ནི་ལུས་ཆུང་བ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། འདི་ནས་བྱང་དུ་རི་ནག་པོ། །ཞེས་སོགས་ཀླང་པ་
བཞིའི་སྐབས་སུ། འཛམ་བུའི་སྒྲིང་གི་བྲད་ཆོས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འཛམ་
སྒྲིང་འདི་ན་རྩོ་རྩེ་གདན་མཉན་ཡོད་འོང་ནས་བྱང་སྤྱོགས་སུ་རྒྱ་གར་གྱི་
རི་ནག་པོ་དུག་བོད་ཀྱི་རི་ནག་པོ་གསུམ་སྟེ། དགུ་འདས་པ་ན། དག་
བཅོམ་སྟོང་དང་སུམ་བརྒྱས་བསྐྱོར་བའི་འཕགས་པའི་གནས་བརྟན་ཆེན་
པོ་ཡན་ལག་འབྱུང་བཞུགས་པའི་གནས་ཏེ་གངས་རི་དཔལ་དང་ལྔ་ན་
པ་ཏེ་སེ་ཡོད། དེའི་བྱང་ན་རི་སྒྲོམ་ངད་ལྔ་དང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད། དེ་ནས་
དཔག་ཆོད་བཅུའི་ཆུ་རོལ་ན་ལྷུའི་རྒྱལ་པོ་མ་དོས་པ་གནས་པའི་མཆོ་མ་
དོས་པ་ཞེས་པ་ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་ལྔ་ན་པའི་ཆུས་གང་བ་མེ་ཏོག་པར་
དང་། གུ་སྤྱད་ཏེ་ལ་སོགས་པས་ཁེབས་པ། ཆུ་ཞིང་ལ་དཔག་ཆོད་ལྔ་

༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༡། མཛོན་པ་ཆུ། སྒྲོབ་དཔོན་གང་སྤེལ། འབྲེལ་བཤད་མཆོན་ཉིད་རྩེས་
འབྲང་། ༡༩༣་ཡ།

བཅུ་ཡོད་པའི་མཆོད་བྱིབས་ལྷ་བཞི་པ་མཐའ་སྐྱོར་དུ་དཔག་ཆད་ཉིས་
བརྒྱ་པ། དེའི་ཤར་ཕྱོགས་སྒང་པོའི་ཁ་འབྲ་བ་ནས། ཚུ་བོ་གཞུ། ལྷོར་ཁྱུ་
མཆོག་གི་ཁ་འབྲ་བ་ནས་སིཿ། ལུབ་རྟའི་ཁ་འབྲ་བ་ནས་བཟུ། བྱང་སེང་
གེའི་ཁ་འབྲ་བ་ནས། སི་ཏ་ཞེས་བྱ་བ་འབབ་ཅིང་། མཆོ་མ་དྲོས་པ་ལ་
གཡས་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱོར་བ་བདུན་རེ་བྱས་ནས་ཚུ་སྒྲུང་ལྷ་བརྒྱ་རེ་དང་
འགྲོགས་ནས་ཚུ་མཆོ་ཆེན་པོར་འབབ་སྟེ། གདགས་པ་ལས། ཁྱུ་བོ་
གཞུ་སིཿ་བཟུ་དང་། །སི་ཏ་དབའ་རྒྱབས་ལྷ་བའི་སྒྲེང་བ་ཅན། །འབབ་
ཅིང་ཐམས་ཅད་བསེལ་བའི་ཚུ་ཡིན་ཏེ། །ཕྱོགས་བཞི་ཁོ་ར་ཁོ་ར་ཡུག་
དག་ནས་འབྱུང་། །གཞུ་ཤར་ཕྱོགས་ཚུ་མཆོར་འགྲོ་བ་སྟེ། །སིན་རྩ་ལྷོ་
ཕྱོགས་ཚུ་མཆོར་འགྲོ་བ་ཡིན། །བཟུ་ཡང་ནི་ལུབ་ཕྱོགས་ཚུ་མཆོར་འགྲོ་
།དེ་ཡི་བྱང་ཕྱོགས་ཚུ་མཆོར་སི་ཏ་འགྲོ། །ཚུ་སྒྲུང་རབ་མཆོག་བཞི་པོ་འདི་
དག་ནི། །མཆོག་ཏུ་བཟང་ཞིང་སོ་སོར་འབབ་པ་སྟེ། །རེ་རེ་ཞིང་ཡང་ལྷ་
བརྒྱར་ཁྲིར་ནས་ནི། །ཚུ་བོའི་རྒྱན་རྣམས་ཚུ་མཆོ་ཆེན་པོར་འགྲོ། །ཞེས་
དང་། ཁྱེད་གསུང་པོའི་ཁ་ནས་ཤར། །སིཿ་ཁྱུ་མཆོག་ཁ་ནས་ལྷོ། །བཟུ་
རྟ་ཡི་ཁ་ནས་ལུབ། །སི་ཏ་སེང་གེའི་ཁ་ནས་བྱང་། །དབུལ་དང་བྲུར་
ཤེལ་གསེར་གྱི། །བྲེ་མ་འདེད་ཅེས་འབབ་པ་ཡིན། །ཞེས་སྟོན་གྱི་བོད་

⁹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༧། སེམས་ཅམ་ཨི། འཕགས་པ་མྱོད་གཡུ་གྱི་བྱ། གདགས་པ།
༤༤༤་༥༧།

¹⁰ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༧། སེམས་ཅམ་ཨི། འཕགས་པ་མྱོད་གཡུ་གྱི་བྱ། གདགས་པ།
༤༤༤་༧༠།

མཁས་གྲུབ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་སོ། །

མཆོ་དེ་ལ་སྤྱི་རྒྱལ་པོ་མ་འོས་པ་གནས་པའི་དབང་གིས་འཛམ་
བྱ་གླིང་དུ་ཆུ་སྐྱུང་དང་ཅི་ཤིང་མེ་ཏོག་ནགས་ཆེལ་རྣམས་རྒྱས་པར་
འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྱད་པ་ལས།^༡ འཛམ་བྱའི་གླིང་འདིར་ཆུ་སྐྱུང་རི་སྟོད་
ཅིག་འབབ་ཅིང་། །མེ་ཏོག་འབྲས་ལྡན་སྟན་དང་ནགས་ཆེལ་སྐྱེད་བྱེད་
པ། །མ་འོས་གནས་པའི་སྐྱ་དབང་སྐྱ་བདག་བཞེན་ནས་བྱུང་། །དེ་ནི་
སྐྱ་ཡི་རྒྱལ་པོ་དེ་ཡི་མཐུ་དབལ་ཡིན། །ཞེས་དང་།^༢ དཔེར་ན། མ་འོས་
གནས་པས་སྐྱ་དབང་སྐྱ་བདག་མེད་གྱུར་ན། །འཛམ་བྱའི་གླིང་འདིར་
ཆུ་སྐྱུང་འབབ་པར་ག་ལ་འགྱུར། །ཆུ་སྐྱུང་མེད་ན་མེ་ཏོག་འབྲས་བྱ་
འགྱུར་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཆུ་དེའི་འབྲས་ན་ཤིང་འཛམ་བྱ་ཐིག་ཞེས་བྱ་བ་འབྲས་བྱ་མངར་བ་
ཆེ་ཆུང་རྩ་མ་ཅན་པ་དེ་ཆུར་ལྷུང་བ་ལས་འཛམ་བྱ་ཞེས་པའི་སྐྱ་འགྱུར།
དེ་ལས་འཛམ་བྱ་ཆུ་པོའི་གསེར་ཡང་འགྱུར་ངོ་། །འཛམ་བྱ་ཞེས་པའི་
ཤིང་གཞན་ནི་གྲོང་ཁྱེར་སེར་སྐྱ་སོགས་ན་ཡང་ཡོད་དེ། འཛམ་བྱའི་ཤིང་
བྱང་བསམ་གཏན་མཆན་ཉིད་པའི་ཆོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །མཆོ་མ་འོས་
པའི་ལྷོ་ན་ཤིང་འདི་དང་བྱང་ན་ཤིང་ཤལ་མ་ལི་ཞེས་བྱ་བའི་ཅེ་མོ་ཤིན་ཏུ་
མཐོ་བ་ན། རྣམ་མཁའ་ལྗིང་སྟེ་གནས་བཞི་པའི་ཆང་ཡོད་པར་གསུངས་

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༣༧། ཤེས་རབ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་སྟོན་པ་བཙུང་ལྡན་འདས། སྤྱད་པ། ༣༩།

^༢ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༣༧། ཤེས་རབ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་སྟོན་པ་བཙུང་ལྡན་འདས། སྤྱད་པ། ༡༥༧།

སོ། །གངས་རི་དང་ཉེ་བ་ན་བྲག་གསེར་གྱི་བྱ་སྐྱིབས་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་ངོས་
ཞེས་བྱ་བ། ཚད་མཚོ་དང་མཉམ་པ་དང་། རིང་བྱ་དལ་གྱི་འབབ་ཅེས་
བྱ་བ་རིང་བྱ་ལྷ་བརྒྱས་བསྐྱོར་བ་དང་། ཤིང་སྤྲ་ལའི་རྒྱལ་པོ་རབ་བརྟན་
ཞེས་བྱ་བ་ཏ་ལའི་བྲེང་བ་རིམ་པ་བདུན་གྱིས་བསྐྱོར་བ་དང་། བརྒྱ་བྱིན་
གྱིས་གཡུལ་ངོར་སྤྱོད་པའི་སྤང་ཆེན་རབ་བརྟན་ཞེས་བྱ་བ་ལུས་ཀྱི་ལྷ་
ཏ་ལྟར་དཀར་བ། མགོ་པོ་འདས་བྱ་ཆུ་ཤེལ་ལྟར་དམར་བ་མཆེ་བ་བྱུག་
དང་ལྟན་པ། འཕང་དུ་དཔག་ཚད་བྱེད་གཉིས། མིད་དུ་དཔག་ཚད་བྱེད་
དང་སུམ་བརྒྱ་ཞེང་དུ་དཔག་ཚད་གཅིག་པ་སྟེ་དེ་ལ་འཁོར་སྤང་ཆེན་བརྒྱ་
སྟོང་གིས་བསྐྱོར་བ་སྟེ། དགུན་རྩེ་བ་བཞིར་བྲག་གསེར་གྱི་བྱ་སྐྱིབས་
སྤྲ་གནས། དབྱིད་རྩེ་བ་བཞིར་རིང་བྱ་དལ་གྱི་མཐའ་འཁོར་དུ་གནས།
དབྱར་རྩེ་བ་བཞིར་ཤིང་ཏ་ལའི་ཆལ་དུ་གནས་པ་ཡོད། མིང་འདིའི་དབུས་
ན་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་རྩོམ་ལྟ་བུའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བརྟེན་པའི་གནས་
རྩོམ་ལྟའི་གདན། ཤིང་བྱིན་གསུངས་པའི་གནས་བྱ་ཚོད་ལུང་པོའི་རི། རྒྱུད་
སྟེ་གསུངས་པའི་གནས་དཔལ་ལྟན་འབྲས་སྤངས། མངོན་པ་གསུངས་
པའི་གནས་མཉན་ཡོད་སོགས་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་བྱུག །ཤིང་ན་མགོན་པོ་
འཇམ་དཔལ་གྱི་གནས་རི་པོ་ཅེ་ལ། ལྷོ་ན་མགོན་པོ་སྤྱན་རས་གཟིགས་
གྱི་གནས་རི་པོ་པོ་ཏ་ལ། འདིའི་སྤྱད་ན་རྩོམ་ལྟ་ལ་སྟོན་པའི་གནས་སེང་
སྤང་ནགས་གྱི་ཆལ། ལུབ་ན་མཐའ་འགྲའི་གནས་ཨོ་རྒྱུ། ལུང་ན་རིགས་

⁹ ག་༤༥་བ་ན་བདག་གི་སྟོན་པས།

འཛིན་གྱི་གནས་ཤམ་རྩ་ལ་ཞེས་བྱ་བའི་རིས་བསྐྱེད་བའི་དབུས་ཀེ་ལ་
ཤེད་རི་བོའི་སྟེང་ན་ཀ་ལྷ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་གྲོང་ཁྱེར་ཡོད། དེའི་ཕྱི་རོལ་
བད་འདབས་ལྟ་བུ་ལ་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་བ་ཕྱག་དབྱ་བཅུ་ཅ་རྩ་ག་ཡོད། གཞན་
ཡང་འཛམ་བུའི་སྤྱིང་ན་གནས་འཛིག་གི་མདོ་ལས་གསུངས་བ་ལྟར་གྱི་
ཡུལ་ཆེན་པོ་བཅུ་རྩ་ག་ཡུལ་ཕྱན་སྟོང་ཅ་གཉིས་ཡོད། འཛམ་བུ་སྤྱིང་གི་
བད་ཀའི་ཕྱིའི་རྒྱ་མཆོའི་སྤྱིང་ལ་སིང་ག་ལའི་སྤྱིང་། ཟངས་སྤྱིང་། གསེར་
སྤྱིང་། ཉན་སྤྱིང་། ལ་ཕུ་ནའི་སྤྱིང་། སྤུང་ཅའི་སྤྱིང་། ཀམ་
པོ་ཅའི་སྤྱིང་སོགས་སྤྱིང་ཕྱན་བཅས་ཅད་ཡོད། ཆོས་དང་ཞིང་ལས་ཀྱི་ས་
ཀྱི་ལོན་བ་ལ་སོགས་བའི་བྱད་ཆོས་དང་ལྡན་བའི་ཕྱིར་རོ། །འཛམ་བུ་
སྤྱིང་ན་རི་ཆེན་པོ་གསུམ་ཡོད་དེ། གངས་ཅན། འབིགས་བྱེད། མན་རྩ་ར་
རྣམས་སོ། །ཤིང་ཆེན་པོ་གཉིས་ནི། ཤལ་མ་ལི། སྤྲ་ལའི་རྒྱལ་པོ་གཉིས་
ཡིན་གྱི། འཛམ་བུ་བྱིས་ཤིང་ཆེན་པོར་མེ་འབྲེན་བར་གསུངས་སོ། །

གསུམ་བ་སེམས་ཅན་གྱི་སྟོང་གྱི་བྲག་རྩ་བ་ཤད་བ་^༡ལ། དངོས་
དང་། དེ་དག་གི་སྟོས་བཤོ། །དང་པོ་ལ། ངན་སོང་བའི་གནས་དང་།
མཐོ་རིས་ཀྱི་གནས་སོ། །དང་པོ་ནི། འདི་འོག་སྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ན། ཞེས་
སོགས་ཏེ། ངན་འགྲོའི་གནས་བཞག་རྩ་ཡོད་དེ། འཛམ་བུ་སྤྱིང་འདིའི་
འོག་དཔག་ཆད་ལྷ་བརྒྱའི་བཅད་བ་ན་སེར་སྐྱ་ཞེས་བྱ་བའི་གཤེན་རྩེའི་

^༡ ག་༤༤་ན་༡། གྱིས་བ།

^༢ ག་༤༤་ན་༣་བ་ཤད་བས།

གོང་ཁྱེད་སྒོ་མེད་ལྷགས་མཁར་བཅུ་དྲུག་བྱ་བ་ན། གཤེན་རྗེ་ཆོས་ཀྱི་
རྒྱལ་པོ་ལ་ཡི་དྲུགས་ཀྱི་རིགས་མི་འབྲ་བ་སྤུས་ཅུ་ཙ་དྲུག་གིས་བསྐོར་ཏེ་
གནས། འཛམ་གླིང་འདིའི་འོག་དབག་ཆད་སྟོང་སྟག་ཉི་ཤུ་ན་མནར་མེད་
ཡོད་ཅིང་། དེའི་རྒྱ་དབངས་སུ་ཡང་དབག་ཆད་སྟོང་སྟག་ཉི་ཤུ་ཡོད། དེའི་
སྟོང་ན་ཆ་དཔུལ་ལྷག་མ་བདུན་ཡོད། ཆ་དཔུལ་བརྒྱད་པོ་ཀྱན་ལ་རང་
རང་གི་འཁོར་གྱི་ཚུལ་དུ་ལྷག་མ་བཅུ་དྲུག་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། རང་རང་
གི་ཕྱོགས་བཞིར་མེ་སྤར་གྱི་འོབས། རོ་སྤགས་ཀྱི་འདས། སྤྱ་གྱིའི་ལམ།
ཐལ་ཆན་གྱི་ཚུ་པོ་རབ་མེད་སོགས་བཞི་བཞི་སྟེ། བཅུ་དྲུག་རེ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། སོགས་ཁོངས་^༡ ནས་རལ་གྱི་ལོ་མའི་ནགས་ཆལ། ལྷགས་ཀྱི་ཤིང་
ཤལ་མ་ལའི་སྤྲོད་པོ། དེའི་ཅེ་མོ་ན་བྱ་ཁྲ་ཏ་ལྷགས་ཀྱི་མཆུ་ཅན། ཙ་བ་ན་
བྱི་སྟེའོ་ལྷགས་ཀྱི་མཆེ་བ་ཅན་སོགས་འདོན་ནོ། །དཔུལ་བ་དེ་དག་གི་
འགམ་ན་དཔུལ་སྤང་མཆོན་ཆ་སྟོ་ཆོགས་པ་སོགས་པས་དཔུལ་བ་པ་
ནམས་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་འགྲོག་པར་བྱེད་པ་ཡོད།

འོ་ན་དཔུལ་སྤང་ནམས་སེམས་ཅན་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། གྱེ་བྲག་སྤྱ་
བ་ན་རེ། དཔུལ་བ་པ་ལ་གཞོད་པའི་ནམ་སྟོན་གྱིས་ཤི་ནས་དཔུལ་བར་
སྟེས་ལ། ད་ལྟ་དཔུལ་མེ་སོགས་ཀྱིས་མི་གཞོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ།
ལས་ཀྱིས་མཆོམས་བཅད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། མདོ་སྟེ་པ་ན་རེ། དེ་
ནམས་སེམས་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲུང་བ་དང་འབྲུང་འབྲུར་གྱི་ཁྱད་པར་

^༡ ག་༤༤་ན་༤་སོགས་ཁོང་།

ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། དེ་རབ་ལུག་གི་གདོང་པ་ཅན་བཞིན་
ནོ། །ཞེས་ཟེར།^༡འོ་ན་བཅུན་པ་ཆོས་ལྡན་རབ་འབྱོར་གྱིས། གང་དག་
ཁྲོ་ཞིང་གཏུམ་ལས་དང་། །སྤྲིག་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་དང་། །སྤྲུག་
བསྐྱལ་ལ་དགའ་དེ་དག་ནི། །གཤེན་རྩེའི་སྤྲིན་པོར་སྦྱེ་བར་འགྱུར། །ཞེས་
གསུངས་པ་དང་འགལ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། དེ་ནི་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་འཁོར་དུ་
གྱུར་པའི་ཡི་དྲུགས་འགའ་ཞིག་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། ཐེག་
ཆེན་པ་ན་རེ། སྤྲིད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱད་བའི་སེམས་ཀྱི་སྤྲང་བ་
ཅམ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དེ། སྦྱོད་འཇུག་ལས།^༢སེམས་ཅན་དཔྱལ་བའི་མཆོན་
ཆ་དག །སྤྲ་ཞིག་གིས་ནི་ཆད་དུ་བྱས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གང་དཔྱལ་བརྒྱད་ནི། ཆ་དཔྱལ་བརྒྱད་ཀྱི་ཐད་སོ་ན་ཡོད་ལ། ཉེ་
འཁོར་བ་ནི་ཆ་དཔྱལ་གྱི་ཉེ་འཁོར་ཡིན་ལ། ཉེ་ཆེ་བའི་གནས་མཐའ་
གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་ཏེ་ཆུ་དང་རི་དང་བྱ་དམ་དང་། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་སོགས་
ན་ཡོད་པར་འཕགས་པ་དགེ་འདུན་སྤྲང་དང་། གྲོ་བཞིན་སྦྱེས་སོགས་ཀྱི་
རྟོགས་བརྗོད་^༣ལས་གསུངས་སོ། །དུད་འགྲའི་གནས་ནི། གཙུ་བོ་ཕྱིའི་རྒྱ་
མཆོ་དང་། ཁ་འཐོར་བ་མི་ཡུལ་སོགས་ན་ཡོད་པས་མ་ངེས་སོ། །

གཉིས་པ་མཐོང་རིས་ཀྱི་གནས་བཤད་པ་ལ། མིའི་གནས་བཤད་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༥། མངོན་པ་ཀྱུ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༣༤༣་༡༡།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༡། དབུ་མ་ལ། རྒྱལ་སྤྲུལ་ཞེ་བ་ལ། སྦྱོད་འཇུག །༤༡༠་༡༤།

^༣ ག་༤༤་བ་༤༤་རྗེད།

ཟེན། ལྷ་གནས་བཤད་པ། ལས་དང་འབྲེལ་བའི་ལྷ་གནས་དང་། མ་
འབྲེལ་བའི་ལྷ་གནས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་གནས།
སུམ་ཙུ་ཙ་གསུམ་པའི་གནས། དང་པོ་ལ་གཞལ་མེད་ཁང་ལ་བརྟེན་པ་
དང་། རི་རབ་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཉི་ཟླ་ལྷན་པོའི་བྱེད་
ནའོ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་ལ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྤྱོད་ན་དང་། གཞུང་
དོན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཉི་ཟླ་རི་ཙམ་ནས་འཆར་བ། ཉི་ཟླའི་དཀྱིལ་
འཁོར་གྱི་ཆད། བྱེད་ཆོས་རྒྱས་པར་བཤད་པ། ཞར་ལ་སྐར་མའི་ཆད་
བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྩ་མཆམས་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལྷན་པོའི་བྱེད་དཔག་
ཆད་བཞི་བྲི་ནས་འཆར་བ་ཡིན་ཏེ། གཉའ་ཤིང་འཇིག་གྱི་རིའི་ཅེ་མོ་དང་
ཐང་མཉམ་ནས་འཆར་བའི་བྱེད།

གཉིས་པ་ནི། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ཐད་ཀར་དཔག་ཆད་ལྷ་བཙུ་
ཙ་གཅིག །ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་དཔག་ཆད་ལྷ་བཙུ། གཉིས་ཀ་ལ་
འཕྲག་རམས་སུ་དཔག་ཆད་བྱེད་དང་བྱག་དང་གཅིག་གི་བཙོ་བརྒྱད་
གྱི་ཆ་རེ་ཡོད་པ་འདྲ།

གསུམ་པ་ནི། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་རྒྱ་མེ་ཤེལ་ལས་བྱུབ་པ། རོ་
བོ་ཆ་བའི་རང་བཞིན། བྱེད་ལས་སྒྲུང་བ་སྟེར། ལོ་ཐོག་སྟོན། བད་ཆལ་
རྒྱས་པར་བྱེད། ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱ་རྩ་ཤེལ་ལས་བྱུབ་པ། རོ་བོ་
བསེལ་བ། བྱེད་ལས་སྒྲུང་བ་སྟེར། ལོ་ཐོག་སྟོན། བརྒྱ་ཟུམ། ཀྱུ་སྤྱད་
རྒྱས་པར་བྱེད་པ་སོགས་ཡོད་དོ། །དེས་ན་ཉི་མ་ལ་བརྒྱའི་གཉེན། ཟླ་བ་

ལ་ཀྱ་མུད་གཉེན་ཞེས་བཟོད་དོ། ཉི་ཟླའི་གཞལ་མེད་ཁང་གཉིས་ཀའང་གསེར་གྱི་རབ་འཕང་དུ་དཔག་ཆད་ཕྱེད་པས་སྒོར་བ། ཅིག་སྐྱབས་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བཞིས་བྱས་པ། འོག་བཞི་ཆོན་སྣ་བརྒྱ་ཅ་གཅིག་གིས་བཟ་བ། རིན་པོ་ཆེ་ལས་བྱུབ་པའི་ཁང་བཟང་དང་། སྐྱེད་མོས་ཆལ་དང་། དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་དང་། མེ་ཉླ་མན་རྩ་ར་བ་བྱས་ཀྱབ་ཅམ་དུ་ཞབས་པ། སྒྲིང་བ་ནམས་རྒྱུད་གིས་འཛོར་ཞིང་། གསར་བ་འགྲེམས་པར་ཕྱེད་པ་ཡོད་དོ། །ཟླ་བའི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་དབྱུས་ན་ནག་པོ་རེ་རེ་ཡོད་པ་ནི། གདགས་པར། སྒྲིང་གི་གཟུགས་བརྟན་གྱུད་དུ་སྒྲང་བས་ར་རེ་དང་། མཐའ་ལ་ཕྱིའི་རྒྱ་མཆོ་སྒྲང་པའི་དྲངས་བར་སྒྲང་བ་ཡིན་ཞེས་བཤད། སའི་དངོས་གཞིར། ཉ་དང་རུས་སྤལ་སོགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་མཆོན་ནས་ཤར་བ་ཡིན་པར་བཤད།

རང་ལུགས་ནི། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་རི་བོང་དུ་འཁྱུངས་བའི་དུས་སུ་ལུས་སྦྱིན་པར་བཏང་བ་ལ། བརྒྱ་ཕྱིན་ངོ་མཆར་སྐྱེས་ཏེ་འཛིག་ཏེན་པ་ནམས་ལ་བསྟན་ཕྱིར་དུ་ཟླ་བའི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་ངོས་ལ་རི་བོང་གི་གཟུགས་བརྟན་གིས་བ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེས་རབས་ལས། །ཟླ་བའི་དགྲིལ་འཁོར་གང་བ་ལ། །དེང་སང་དུ་ཡང་རི་བོང་གཟུགས། །མེ་ལོང་དགྲིལ་ན་གཟུགས་བརྟན་བཞིན། །རབ་དུ་མངོན་པར་མཛེས་པར་སྒྲང་། །དེ་དག་ཕྱིན་ཆད་འཛིག་ཏེན་ན། །ཀྱ་མུད་ཏ་ཡི་ཁ་འཕྱེད་པ། །མཆོན་མའི་མཆོན་

⁹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༧། སྐྱེས་རབས་ཏུ། སྐྱོབ་དཔོན་དཔའ་བོ། སྐྱེས་རབས། ༤༦་ཀྱང་།

མ་ཆེ་བ་ལ། །རི་པོང་མཆན་མ་ཅན་ཞེས་གྲགས། །ཞེས་གསུངས། ཆེ་
བ་འགྲོས་ལྷུང་བས་ཆེ་བ་གཅིག་ལ་བྱིས་བཅུ་གཉིས་འཁོར་ཞིང་། ཉི་མ་
དུམ་བས་ལོ་གཅིག་ལ་བྱིས་བཅུ་གཉིས་འཁོར་བར་གསུངས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། སྐར་མ་རྒྱུད་བ་ལ་རྒྱུད་གྲགས་གཅིག་ཏུ་སྟོབ་དཔོན་
དབྱིག་གཉེན་གྱིས་གསུངས། གང་སྤེལ་ལས་ཆེ་བ་ལ་རྒྱུད་གྲགས་
བཅུ་དྲུག་ །^༡སའི་དངོས་གཞིར། ^༢ཆེ་བ་ལ་རྒྱུད་གྲགས་བཅོ་བརྒྱད།
འབྲིང་ལ་བཅུ། རྒྱུད་བ་ལ་བཞིར་གསུངས། གདགས་པར། འབྲིང་
པལ་ཆེར་ལ་བཅུ་གཉིས། བཅུ། ཐ་མ་ལ་གསུམ་གསུངས་སོ། །སྐར་
མའི་གངས་ལ་དུང་ལྷུང་གཉིས། བྱེ་བ་བརྒྱད། ས་ཡ་ལྔ། ཞེས་བར་
སྟོང་སྐར་མ་ལ་དགའ་བས་བཤད།

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། ཉི་ཆེ་ཅི་ཅམ་ནས་འཆར་བ་བཞག་ཏུ་ཡོད་
དེ། རྒྱུ་མཆོམས་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལྷན་པོའི་བྱེད་ནས་འཆར་བའི་བྱིར།

འོ་ན་ཉི་མས་གླིང་བཞི་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་རི་ལྟ་བུ་ཞེན། དེ་སྟོན་པ་
ནི། བྱེད་བྱེད་ཉི་མ་རྒྱབ་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་
སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་དགག་གཞག་གཉིས། དང་པོ་ནི། དུས་བཞི་
དུས་མཉམ་དུ་འདོད་པ་ཁ་ཅིག །གཞུང་འདིས་དུས་བཞི་དུས་མཉམ་ཞིང་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༡། མའོན་པ་རྩ། སྟོབ་དཔོན་གང་སྤེལ། འབྲེལ་བཤད་མཆན་ཉིད་རྩེས་
འབང་། ༡༩༥་༤། དེའི་ཆད་ནི་དཔག་ཆད་བཅུ་དྲུག་གོ། །ཞེས་གསལ།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༩། སེམས་ཅོམ་ཆོ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། སའི་དངོས་གཞི། ༢༡༤་༩༠།

བསྟན་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་ཏེ། སྤྱིང་བཞིན་ཉི་མ་བྱང་བཟོད་མཐར་ཐུག་པའི་
ཕྱི་དེ་ཉིན་ནས་བཟུང་སྟེ་རྒྱ་རྩི་ཆེར་སོང་ཞིང་སྤྱིང་གི་དཀྱིལ་བྱང་ཐད་དུ་
སྤྱིང་བཞིན་སྟོན་ཉིན་མཆོན་མཉམ་པར་འབྱུང་། དེས་ཡང་ཕྱིས་རྒྱ་ཆེར་
སོང་སྟེ་སྟོ་བཟོད་མཐར་ཐུག་པ་ན་སྤྱིང་བཞིན་དགུན་ཉི་ཤོག། དེའི་ཕྱི་དེ་
ཉིན་ནས་བཟུང་སྟེ་ནང་དུ་རྒྱ་རྩི་ཆུང་དུ་སོང་ཞིག། རྒྱ་མཆོའི་དཀྱིལ་བྱང་
ཐད་དུ་སྤྱོད་པས་པ་ན་སྤྱིང་བཞིན་དཀྱིད་ཉིན་མཆོན་མཉམ་པར་འབྱུང་། དེ་
ནས་ཀྱང་ནང་དུ་རྒྱ་རྩི་ཆུང་དུ་སོང་སྟེ་བྱང་བཟོད་མཐར་ཐུག་པ་ན་སྤྱིང་
བཞིན་དབྱར་ཉི་ཤོག་པའི་ཕྱིར། གསེར་འོད་དམ་པ་ལས།^༡ ཁམས་ཀྱི་
རྒྱལ་ནི་བཞི་པོ་འདི་དག་ནི། །གཉིས་ནི་སྟང་འཕྲོ་གཉིས་ནི་ཐུར་དུ་འཕྲོ།
ཞེས་གསུངས་པས། སྤྱིང་གཞི་གའི་དབྱར་མཉམ་དགུན་མཉམ་བསྟན་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་དེ། སྤྱིང་བཞིན་ཉི་མའི་བཟོད་པ་
རིང་བའི་སྐྱར་ཐག་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆེ་ཉི་མ་རིང་བ་དང་། བཟོད་པ་ཐུར་བའི་
སྐྱར་ཐག་རྒྱ་ཆུང་བའི་ཆེ་ཉི་མ་ཐུང་བར་འདོད་པ་མི་བདེ་ཞིང་། ཉི་མ་སྟོ་
བཟོད་ཀྱི་ཆེ་འབུལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུང་རགས་པ་དང་། བྱང་བཟོད་ཀྱི་ཆེ་ཞན་
པ་ཡང་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤྱིང་བཞིན་ཉིན་མཉམ་མཆོན་མཉམ་
འདོད་པ་གཞུང་འདི་དང་དངོས་སུ་འགལ་བའི་ཕྱིར།

དུས་བཞི་འཆོལ་བ་ཁོ་ནར་འདོད་པ་ཁ་ཅིག། །ཤར་དུ་སྟོན་ཉིན་
མཆོན་མཉམ་པ། འཛམ་བུ་སྤྱིང་དུ་སྟོ་བཟོད་མཐར་ཐུག་པ། ལུབ་ཏུ་

^༡ བཀའ་འབྱུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༠། རྒྱུད་འབུམ་མ། བཅོམ་ལྷན་འདས། གསེར་འོད་དམ་མ། ༣༩་༥།

དབྱིང་ཉིན་མཆན་མཉམ་པ། བྱང་དུ་བཤོད་པ་མཐར་ཐུག་པ་རྣམས་དུས་
མཉམ་ཁོན་ཡིན་ཏེ། དང་པོའི་སྔ་ངོ་ལ་ཡུད་ཅམ་དགུ། བྱི་ངོ་ལ་ཡུད་ཅམ་
དུག། གཉིས་པའི་སྔ་ངོ་ལ་ཡུད་ཅམ་དུག། བྱི་ངོ་ལ་ཡུད་ཅམ་དུག། གསུམ་
པའི་སྔ་ངོ་ལ་ཡུད་ཅམ་དུག། བྱི་ངོ་ལ་ཡུད་ཅམ་དགུ། བཞི་པའི་སྔ་ངོ་ལ་
ཡུད་ཅམ་དགུ། བྱི་ངོ་ལ་ཡུད་ཅམ་དགུ། ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། དབྱིང་དུས་
བྱི་ངོ་རིང་། སྟོན་དུས་སྔ་ངོ་རིང་། དབྱར་དགུན་གཉིས་དེ་གཉིས་མཉམ་
པའི་བྱིར། འོན་ཉིན་བྱེད་ཀྱི་ཐ་སྟངས་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རམ་སྟམ་ན་སྟོན་
མེད་དེ། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྤྱིང་གི་བྱེད་བྱང་ཐད་དུ་སླེབས་པ་ན་དེའི་ཐ་
སྟངས་འཛོག་པའི་བྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་རིགས་
མེད་ཅིང་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་པའི་བྱིར། དུས་བཞི་བྱེད་འཆོལ་བྱེད་
མཉམ་པར་འདོད་པ་ལོ་རྩེ་བ་ཤེས་རིན་སོགས་ཁ་ཅིག། དུས་བཞི་བྱེད་
འཆོལ་བྱེད་མཉམ་པ་འདི་ལ་དུས་བཞི་ལྷགས་སྟོག་མ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་
འཐད་དེ། ལུང་རིགས་གྱིས་འགྲུབ་པའི་བྱིར། ལུང་གིས་འགྲུབ་སྟེ། མ་
བྱ་ཆེན་མོ་ལས།^༡ མཆོན་ཆའི་འཁོར་ལོ་བཞིན་དུ་འཁོར། ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར། རིགས་པས་འགྲུབ་སྟེ། ཉི་མ་རིང་བྱང་འགྲོ་བའི་ལམ་ཉི་རིང་
གི་དབང་གིས་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། ལྟོ་བྱང་གཉིས་སུ་ལྟོ་བཤོད་མཐར་
ཐུག་པ་ན། ཤར་རྒྱུ་གཉིས་སུ་བྱང་བཤོད་མཐར་ཐུག་པ་དང་། ལྟོ་བྱང་
གཉིས་སུ་སྟོན་ཉིན་མཆན་མཉམ་པ་ན། ཤར་རྒྱུ་གཉིས་སུ་དབྱིང་ཉིན་

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༠༡ རྒྱུད་འགྲུལ་མ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྟན་འདས། མ་བྱ་ཆེན་མོ། ༣༡༩/༡༥།

མཆན་མཉམ་པ་ཡིན་པས་དུས་གཅིག་ཏུ་སྤྲིང་བཞིར་ཉིན་མཆན་མཉམ་
པ་གཅིག་ཁོན་འབྱུང་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། ཆོས་རྩེ་ཡི་བཟང་ཅེ་པ་ན་རེ།
འདི་ཁོན་འཐད་དེ་གཞུང་འདིའི་དོན་དང་འགྲིག། སྟོན་ཉིན་མཆན་མཉམ་
པའི་ཕྱི་དེ་ཉིན་ནས་བཟང་པའི་སྐྱབ་བ་གསུམ་དང་ཞག་གསུམ་ནས་དགུན་
ཉི་ལྔ་ག། དཔྱིད་ཉིན་མཆན་མཉམ་པའི་སྐྱབ་བ་གསུམ་དང་ཞག་གསུམ་
ནས་དབྱར་ཉི་མ་ལྔ་ག་པས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། འདི་ཡང་ཅིངས་
ཏེ། སྐྱལ་བྱུང་བ་མི་རིགས་པར་ཐལ་བས་གཞོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། ནམ་ཕྱིད་ཉི་མ་རྒྱབ་པ་དང་། །ཞེས་
སོགས་འདི་དུས་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་བས་མ་བྱུང་གྱི། དུས་བྱུང་པར་
བ་ཞིག་གི་ཆེ་ཡིན་ལ། བྱུང་པར་བ་དེ་ནི་ནམ་འབྱུང་ཞེན་ལྟོར་ལྟོ་བཟོད་
མཐར་ཐུག། བྱུང་དུ་བྱུང་བཟོད་མཐར་ཐུག། །ཤར་དུ་དཔྱིད་ཉིན་མཆན་
མཉམ། རྒྱབ་ཏུ་སྟོན་ཉིན་མཆན་མཉམ་པའི་དུས་གཅིག་ནི་སྤྲིང་ལ། དེའི་
ཆེ་ཤར་རྒྱབ་གཉིས་ཀྱི་ཉིན་མཆན་ཕྱིད་རེ་ལ་ཡུད་ཅམ་ཕྱིད་དང་བརྒྱད་
རེ་ཡོད་དེ་དེའི་ཆེ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཉིན་མཆན་རངས་པོ་དེ་ལ་ཡུད་ཅམ་བཅོ་
ལྔ་རེ་ཡོད་པར་མཉམ་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེའི་ཆེ་འཛམ་བྱ་སྤྲིང་གི་ཉིན་ཕྱིད་
ལ་ཡུད་ཅམ་རྒྱག། །མཆན་ཕྱིད་ལ་ཡུད་ཅམ་དགུ་ཡོད་དེ། དེའི་ཆེ་འཛམ་
བྱ་སྤྲིང་གི་ཉིན་མོ་ལ་ཡུད་ཅམ་བརྒྱ་གཉིས། མཆན་མོ་ལ་ཡུད་ཅམ་བཅོ་
བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཛམ་བྱ་སྤྲིང་གི་དགུན་ཉིན་ཐུང་དུས་མཆན་

^༡ ག་༤༩་བ་༩་ཉི་ལྔ་ག་ཅས་པ་ལྟ་བུ།

མོའི་རིང་མཐའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེའི་ཆེ་སྒྲ་མི་སྟོན་གྱི་ཉིན་བྱེད་ལ་
ཡུད་ཅམ་དགུ། །མཆན་བྱེད་ལ་ཡུད་ཅམ་བྱུག་ཡོད་པ་སོགས་ཤེས་པར་
བྱ། དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་དུས་དེའི་ཆེ་ཤར་གྱི་ཉིན་བྱེད་དང་པོ་ནས་ཡུད་ཅམ་
བྱེད་དང་གཉིས་གྱི་དེའི་ཕྱི་ངོའི་སྟོང་དུ་ཉི་མ་སྟེབས་པ་ན་བྱང་དུ་ཉི་མ་བྱལ་
པ། ལྟོར་ཉི་མ་འཆར་བ་དུས་གཅིག་པ་སྟེ་དེའི་ཆེ། བྱང་གི་ཉིན་བྱེད་དང་
སྟོའི་མཆན་བྱེད་ལ་ཡུད་ཅམ་དགུ་རེ་ཡོད་པར་མཉམ་པའི་ཕྱིར། འོན་
ཀྱང་དེའི་ཆེ་ཤར་དུ་ཉི་མ་བྱེད་པ། བྱལ་དུ་མཆན་བྱེད་པ་དུས་མི་མཉམ་
སྟེ། དེ་གཉིས་གྱི་དུས་ལ་ཡུད་ཅམ་བྱེད་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་
ཤར་དུ་ཉིན་བྱེད་དང་པོ་ནས་ཡུད་ཅམ་བྱེད་དང་བརྒྱད་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་
ལས་ཡུད་ཅམ་བྱེད་དང་གཉིས་གྱི་སྔ་ངོར་སྟེབས་པའི་དུས་དེ་ནས་ཡུད་
ཅམ་བྱུག་འདས་ཏེ། ཡུད་ཅམ་བྱེད་དང་བརྒྱད་སོང་མ་ཐག་པའི་དུས་
དེའི་དུས་ན་བྱང་དུ་ནམ་བྱེད་པ། ཤར་དུ་ཉི་མ་བྱལ་པ། ལྟོར་ཉི་མ་བྱེད་
པ། བྱལ་དུ་ཉི་མ་འཆར་བ་དུས་གཅིག་པ་སྟེ་མཉམ་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་
ལྟར་རིགས་པས་བྱལ་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ལྟར་མཉམ་པའི་དུས་དེ་ནས་
ཡུད་ཅམ་བྱུག་སོང་བ་ན་བྱང་དུ་ཉི་མ་ཤར་བ་དང་། ལྟོར་ཉི་མ་བྱལ་པ་
དུས་མཉམ་ལ། ཤར་བྱལ་དུ་ཉིན་མཆན་བྱེད་པ་མི་མཉམ་སྟེ། དེར་ཡུད་
ཅམ་བྱེད་དང་གཉིས་ཀ་སྟེབས་པའི་ཕྱིར། དེ་བས་ཡུད་ཅམ་བྱེད་དང་
གཉིས་སོང་བ་ན་ཤར་བྱལ་གཉིས་སུ་ཉིན་མཆན་བྱེད་པར་མཉམ་ལ། དེ་
ནས་ཡུད་ཅམ་བྱུག་སོང་བའི་དུས་དེའི་ཆེ་ན་ཡང་ལྟོར་ནམ་བྱེད་པ། བྱལ་

ཉི་མ་རྒྱབ་པ། བྱང་དུ་ཉི་མ་བྱེད་པ། ཤར་དུ་ཉི་མ་འཆར་བ་སྟེ་ཤར་བ་
དུས་གཅིག་པ་སྟེ་མཉམ་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་རིགས་པས་བྱུང་བའི་
བྱིར། དེས་ན་གླིང་བཞི་པོ་འདིར་ལོ་གཅིག་ལ། ཉམ་བྱེད་ཉི་མ་རྒྱབ་པ་
དང་། ཉི་མ་བྱེད་དང་འཆར་དུས་གཅིག་ ཁེས་པའི་ཚུལ་ཐེངས་གཉིས་
དང་། ཉིན་མཆོན་མཉམ་པའི་དུས་གཉིས་ཏེ། བཞིར་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལྟར་དུ་རྩི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་མན་ངག་རྒྱལ་ཆོབ་ཐམས་ཅད་
མཐུན་པའི་གསང་བའི་བདག་པོ་འཁོར་ལོ་ཆེན་པོའི་གསུང་ལས་འབྱུང་
བ་ལས་ཤེས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཉི་མས་གླིང་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། དུས་བྱེད་པར་
ཅན་གཅིག་གི་ཆོ། བྱང་དུ་ཉམ་བྱེད་པ། ཤར་དུ་ཉི་མ་རྒྱབ་པ། ལྟོར་ཉི་མ་
བྱེད་པ། རྒྱབ་དུ་ཉི་མ་འཆར་བ་ནམས་དུས་གཅིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་གླིང་ལ་
བྱ་བ་བྱེད་པའི་བྱིར།

འོ་ན་ཉིན་མཆོན་རིང་ལུང་དུ་འབྱུང་བའི་དུས་དང་དབྱར་དགུན་གྱི་ཉི་
མའི་ལྷོག་དུས་རིམ་བྱ་ཞེན། དང་པོ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་བྱི་མ་
ལྷགས་ལ་སྟོན་པ་ནི། དབྱར་གྱི་ཆོ་བ་གཉིས་པ་ཡི། ཁེས་སོགས་རྒྱང་
བ་བཞིའི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། དུས་ཀྱི་ནམ་གཞག་སྤྱིར་
བསྟན་པ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འདུལ་བའི་ལྷགས་ཀྱི་གཞི་གསུམ་གྱི་ནམ་
གཞག་བསྟུས་ཏེ་བསྟན་པ། གཞུང་འདིའི་སྐབས་དོན་དང་སྤྱར་ཏེ་མངོན་
པའི་ལྷགས་ཀྱི་དབྱར་དགུན་གྱི་ཉི་མའི་ལྷོག་དུས་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་དུས་ཀྱི་བྱི་མོ་ལོ། དེ་ལས་བྱེ་བའི་དུས་ཚིགས་ཀྱི་ནམ་
གཞག །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞག་མི་སྤྱབ་འདོར་བའི་ཚུལ་རྒྱ་མཚན་དང་
བཅས་པའོ། །དང་པོ་ལ། དུད་ཅམ་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན། ཚེས་ཞག་ལ་
སྟོས་པའི་ལོ། ཉིན་ཞག་ལ་སྟོས་པའི་ལོ། ཁྱིམ་ཞག་ལ་སྟོས་པའི་ལོ་
གསུམ་ཡོད། རོ་བོའི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན་དུག་ཅུ་སྟོར་ཅེས་པའམ། ལོ་གན་
དུག་ཅུ་ཡོད་དེ། སྤྱག་དོར་སྟོད་འབྲེལ་ལས། རབ་བྱུང་ནམ་བྱུང་དཀར་
པོ་དང་། །རབ་སྟོས་སྐྱེ་བདག་ཨང་གི་ར། །དཔལ་གདོང་དངོས་པོ་ན་
ཚོད་ལྷན། །འཛིན་བྱེད་དབང་ལྷག་འབྲུ་མང་པོ། །སྟོས་ལྷན་དཔའ་པོ་
ཁྱུ་མཚོག་དང་། །སྤྲ་ཚོགས་ཉི་མ་ཉི་སྟོལ་བྱེད། །ས་སྐྱོང་མི་བད་ཐམས་
ཅད་འདུལ། །ཀུན་འཛིན་འགལ་བ་ནམ་འཁྲུང་དང་། །པོང་བྱ་དགའ་བ་
ནམ་རྒྱལ་ཉིད། །རྒྱལ་བ་སྟོས་བྱེད་གདོང་ངན་དང་། །གསེར་འབྲང་ནམ་
འབྲང་སྐྱར་བྱེད་དང་། །ཀུན་ལྷན་འཕར་བ་དགེ་བྱེད་དང་། །མཛེས་བྱེད་
ཁ་མོ་སྤྲ་ཚོགས་དབྱིག །ཟེལ་གཞོན་སྤྱེལ་བྱར་བྱ་དང་། །ཞི་བ་ཐུན་མོང་
འགལ་བྱེད་དང་། །ཡོངས་འཛིན་བག་མེད་ཀུན་དགའ་དང་། །སྤྱན་པོ་མེ་
དང་དམར་མེར་ཅན། །དུས་ཀྱི་པོ་ཉ་དོན་སྤྱབ་དག །སྒོ་ངན་རྩ་ཆེན་ཁག་
སྤྱག་པ། །མིག་དམར་སྒོ་པོ་བད་བྱེད་དེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་མེ་མོ་ཡོས་
ནས་མེ་པོ་སྤྱག་གི་བར་དུག་ཅུར་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཡང་ལོ་ལ་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱིས་གསུངས་པ་སྟར། བཅུ་
གཉིས་སྟོར་ཀྱི་སྒྲོ་ནས། བྱི་བ་སྤངས་སྤྱག་ཡོས་འབྲུག་སྤྱལ། །རྟ་ལུག་སྤྱེལ་

དང་བྱ་བྱིས་པ། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་བཅུ་གཉིས་ལོ་སྤྱི་མཐེན་དབྱར་ཉི་
ལོ་ག་ནས་སྤྱི་མཐེན་དབྱར་ཉི་མ་ལོ་ག་གི་བར་ནས། སྤྱི་མཐེན་དབྱར་ཉི་ལོ་ག་
ནས་སྤྱི་མཐེན་དབྱར་ཉི་ལོ་ག་གི་བར་ཡིན་པ། འདི་དང་དུས་བཞི་རྩོགས་པ་
ལ་ལོར་བཞག་པ་དོན་གཅིག་། དེའི་ཡུན་ཆད་ཆོས་ཞག་གསུམ་བརྒྱ་དོན་
གཅིག་། ཉིན་ཞག་སུམ་བརྒྱ་རེ་ལྟ། ཁྱིམ་ཞག་གསུམ་བརྒྱ་བྲག་ཅུ་ཡོད།

གཉིས་པ་ལ་དངོས་དང་། དུས་བཞི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
ལ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ། བཞིར་དབྱེ་བ། ལྔར་དབྱེ་བ། དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བ་རྣམས་
ཏེ། འདུལ་བའི་སྐབས་ལས་ཤེས་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་ཉི་མའི་བཟོད་པའི་དབང་གིས་ལོ་གཅིག་ལ་དུས་
བཞིར་འབྱུང་ཚུལ། རྩ་བའི་བཟོད་པའི་དབང་གིས་དུས་བཞི་ལ་རྩ་
བ་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་ཚུལ། ལོ་དང་དུས་ཀྱི་འགོ་འཛིན་ཚུལ་དངོས་
སོ། །དང་པོ་ནི། ལོ་གཅིག་ལ་དུས་བཞི་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཆོན་ནི། ཉི་མ་
སྟོ་བྱང་དུ་བཟོད་པའི་དབང་གིས་ཡིན། དེ་ལ་ཉི་མ་སྟོ་བཟོད་ཀྱི་རྩ་བ་
དྲུག་ལ་དབྱར་སྟོན་གཉིས་འཛོག། བྱང་བཟོད་ཀྱི་རྩ་བ་དྲུག་ལ་དགྲུན་
དབྱེད་གཉིས་འཛོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འབྲེལ་ལས། ཉི་མའི་འབྲོས་ཀྱི་
བྱེ་བྲག་ལས་འདི་ན་ཉིན་མོ་དང་མཆོན་མོ་རྣམས་རིང་མུང་དུ་འགྱུར་ཏེ།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྤྱིར་དོན་ལ་གནས་པའི་རྩ་བ་གཅིག་ལ་ཉིན་ཞག་

༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༥༥ མཛོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འབྲེལ། ༣༤༤་༡༡།

སུམ་ཅུ་ཚང་དགོས་པས་སྒྲ་བའི་དགྲིལ་འཁོར་འཕེལ་འགྲིབ་གྱི་ཆ་སུམ་
ཅུ་རྫོགས་པ་ལ་སྒྲ་བར་བཞག་པ་ནི་སྒྲ་བ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཏེ། ཆེས་
ཞག་གིས་བཞག་པའི་སྒྲ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལོ་གཅིག་ལ་ཉིན་
ཞག་སུམ་ཅུ་རེ་ལ་སྒྲ་བར་བཞག་པའི་སྒྲ་བ་མཚན་ཉིད་པ་དུག །ཉིན་
ཞག་ཉིར་དགུ་རེ་ལ་སྒྲ་བར་བཞག་པའི་སྒྲ་བ་བཏགས་པ་བ་དུག་ཏེ་
བཅུ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཞག་མི་སྐབ་དང་བཅས་པ་ཡི། །སྒྲ་བ་བཅུ་གཉིས་
ལ་ལོ་གཅིག །ཅེས་གསུངས།

སྒྲ་བའི་ངོ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། མར་ངོ་ཡར་ངོ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
དཀར་ཕྱོགས་གྱི་ཆེས་གཅིག་ནས་གནས་སྟོང་གི་བར་ལ་སྒྲ་བར་བྱེད་
པ་ནི་ཡར་ངོ་སྟོན་འགྲོ་སྟེ། རིལ་ཆེས་ཞེས་བྱ་ལ། ཉག་ཕྱོགས་གྱི་ཆེས་
གཅིག་ནས་ཉའི་བར་ལ་སྒྲ་བར་བྱེད་པ་ནི་མར་ངོ་སྟོན་འགྲོ་སྟེ། བྱེད་
ཆེས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། །གསུང་རབ་ལས། ཡར་ངོ་སྟོན་འགྲོ་མར་ངོ་
སྟོན་འགྲོ་གཉིས་ཀའི་ཐ་སྟོད་གསུངས་ཏེ། བཤོ་སྒྲ་ཞེས་སོགས་སྐར་
མའི་མིང་གིས་སྒྲ་བ་གཉིས་གསུངས་པ་མར་ངོ་སྟོན་འགྲོའི་དབང་དུ་བྱས་
ནས། ར་འབྲིང་ཐ་གསུམ་ལ་གཙོ་ཆེར་ཡར་ངོ་སྟོན་འགྲོའི་དབང་དུ་བྱས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་གསུམ་ཆོག་ལས། དེ་ལྟར་སྐར་མའི་དབང་གིས་མར་
ངོ་སྟོན་འགྲོ་དང་། ར་བ་ཐ་ཆུང་གི་དབང་གིས་ཡར་ངོ་སྟོན་འགྲོ་བྱས་ན་
ཞེས་གསུངས། ཆེས་གངས་ལ་བཙོ་ལྷ་ཡོད་དེ། མར་ངོའི་གཅིག་ནས་
བཙོ་ལྷའི་བར་རམ། ཡར་ངོའི་གཅིག་ནས་བཙོ་ལྷའི་བར། ཉིན་མཚན་གྱི་

ཆ་ལ་ཉེར་གཉིས་ཡོད། གྲིབ་ཚད་ནི་ཐུར་མ་སོར་བཞི་དང་དེ་དང་ཚད་
མཉམ་པའི་གྲིབ་མ་ལ་སྐྱེས་བུ་ཞེས་གདགས། གྲིབ་མ་སོར་གཅིག་གི་ཆ་
ལ་རྒྱུ་བ་ཞེས་གདགས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ཤོར་
ཆེ་བརྒྱུད་པའི་བཅུ་དྲུག་ནས་ལོ་དང་དུས་ཀྱི་འགོ་འཛིན་ཏེ། ཤོར་ཆེ་
བརྒྱུད་པ་ཁྲུམས་ཀྱི་ཆེ་བ་དེ་སྟོན་ཆེ་བ་ཚུང་གང་ཞིག །སྟོན་ཐ་མ་ལ་ལོ་
འགོ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྟོན་པ་བྱོན་ནས་དབྱིག་གཉེན་ཀྱི་
བར་ལ་ཞག་ཉི་ཤུ་ཅམ་དང་། དེ་ནས་བུ་སྟོན་ཀྱི་བར་ལ་ཞག་སུམ་ཅུ་ཅམ་
ཀྱིས་ཉི་མ་ལྟོག་སྔ་བུ་སོང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར།

ཁ་ཅིག་ཤོར་ཆེ་དགུ་པའི་བཅུ་དྲུག་ནས་འཛིན་ཏེ། མདོ་ཉི་མའི་སྤྱང་
པོ་ལས། སྟོན་དྲུག་གི་ཆེ་བ་ལ་སྟོན་ཆེར་བཤད་པ་དེ། བྱང་སྤོང་རྩ་བོང་གི་
ལུགས་དང་བསྟུན་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དུས་ལས་ཉི་མ་ལྟོག་པ་ཆེ་བ་གཅིག་
གིས་སྔ་བར་སོང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། གཉིས་ཀ་མི་འཐད་དེ། ཤོར་ཆེ་
བཅུ་པའི་བཅོ་ལྔ་ལ་ཐུག་གི་བར་ཀྱི་ཆེ་བ་དེ་དགུན་ཀྱི་དུས་ཡིན་པར་
ཐལ། དམ་བཅའ་གཉིས་རིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གང་བའི་དུས་
སུ་ཐལ་ལོ། །ཁྲུབ་པ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱལ་སྤྱི་མ་ལས། དགུན་སྟོད་ཀྱི་ཆེ་བ་
གཉིས་དང་དགུན་སྟོད་ཀྱི་ཆེ་བ་གཉིས་ནི། དགུན་ཀྱི་དུས་སུ་གཅིག་ཏུ་

༡ བཀའ་འབྱུང་དཔེ་བསྟར་ལ། ༤༦། མདོ་སྟེ་ཟ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྟན་འདས། མདོ་ཉི་མའི་སྤྱང་པོ། ༥༡༡་པ།

བཞག་སྟེ།^੧ གང་བར་འདྲ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། དེ་
ཆ་བའི་དུས་ཡིན་པར་མཛོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་^੨ བའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྟོར་རྒྱ་གཉིས་བའི་ཆེས་བཙེ་ལྷ་ལ་ཐུག་གི་བར་གྱི་
རྒྱ་བ་དེ་དབྱིད་དུས་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་གཉིས་ཀ་འཐད་བའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། ཆ་བའི་དུས་སུ་ཐལ་ལོ། །ཐུབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།^੩ དབྱིད་
རྒྱ་བ་གཉིས་དང་སོས་ཀའི་རྒྱ་བ་གཉིས་ཀྱི་དབྱིད་ཀྱི་དུས་སུ་གཅིག་ཏུ་
བཞག་སྟེ། ཆ་བའི་དུས་^੪ འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས། འདོད་མི་རྒྱས་
ཏེ། དེ་གང་བའི་དུས་སུ་མཛོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་^੫ བའི་ཕྱིར་དང་། ལུང་
ནམ་འབྱེད་ལས། དགྲུན་གྱི་དགྲུན་ནི་རང་གི་དགྲུན་སྤྲད་དུས་ཀྱི་ཆེ་ན་
ནི་ཆེས་བརྒྱད་ཀྱི་བར་ལ་འོང་ན། འགས་པའི་བསེར་མ་ལྗང་། ཞེས་
དང་། ཐུན་ཆེགས་ལས། གང་བའི་དུས་སུ་ཞེས་བྲ་བ་ནི་དགྲུན་ཐུང་
དང་དབྱིད་ར་བའོ། །ཞེས་གསུངས།

ཁོ་ན་རེ། རྟོར་རྒྱ་དགྲུ་བའི་ཆེས་བཙེ་བྱུག་ལོ་འགོར་འཐད་དེ། རྟེན་

^੧ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༠། མཛོན་བ་གྲ། རྒྱལ་སྤྱི་ཐུགས་པའི་བཞེས་གཉེན། ཆོས་མཛོན་
མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་བཤད། ༥༤༦:༥༠།

^੨ ག་༥༡་བ་༦་མཛོན་སུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་བའི་ཕྱིར།

^੩ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༠། མཛོན་བ་གྲ། རྒྱལ་སྤྱི་ཐུགས་པའི་བཞེས་གཉེན། ཆོས་མཛོན་
མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་བཤད། ༥༤༦:༥༡།

^੪ ག་༥༣་ན་༡་ཆ་བས་འདྲ་བའི་ཕྱིར།

^੫ ག་༥༣་ན་༡་མ་གྲུབ་བའི་ཕྱིར།

[ྷ] བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༦། འདུལ་བ་ཆ། རྟོན་བ་བཙེམ་ལྟན་འདས། ལུང་རྣམ་འབྱེད། ༤༥༥་༡།

འབྲེལ་གྱི་མདོ་ལས། ཉ་ཆོས་དབྱུག་པ་གང་ཡིན་པ་སྟོན་ཆེ་ཆུང་དེ་
ཡིན་ཏེ། མར་ངོ་ནས་ལོ་འགོ་འཛིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། ཁས་
ཆངས་ནང་འགལ་ཏེ། འོ་ན་སྟོན་ཐ་མའི་མར་ངོའི་བཅུ་དྲུག་ནས་ལོ་འགོ་
འཛིན་རིགས་པར་ཐལ། ལུང་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སོང་། དེ་ནས་དགུན་
གྱི་འགོ་འཛིན་རིགས་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག །སངས་རྒྱས་པ་
རྣམས་ཀྱི་དུས་ཀྱི་དང་པོ་ནི་དགུན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན་སོང་། རྟོར་རྒྱ་དགུ་པའི་ཆོས་བཅུ་དྲུག་ཤར་བ་དང་མཉམ་དུ་སྟོན་གྱི་
དུས་རྒྱུགས་པར་ཐལ། སྟོན་ཐ་མའི་ཆོས་བཅུ་དྲུག་ནས་ལོ་དང་དགུན་གྱི་
དུས་གཉིས་ཀ་ཤར་བ་གང་ཞིག །སྟོན་ཐ་དང་དགུན་^༡ དང་པོ་དོན་གཅིག་
པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས། འདོད་ན། རྟོར་རྒྱ་བརྒྱད་པའི་བཅུ་དྲུག་ནས་དགུ་
པའི་བཅོ་ལྔའི་བར་དེ་སྟོན་ཐ་ཆུང་དབྱུག་པ་རྒྱ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟོན་ཐ་
དང་དབྱུག་པ་རྒྱ་བ་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས། འདོད་ན། རྟོར་
རྒྱ་བརྒྱད་པའི་བཅུ་དྲུག་ནས་ལོ་དང་དུས་ཀྱི་འགོ་འཛིན་རིགས་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་བསལ་ཁས་སོ། །

གཞན་ཡང་། རྟོར་རྒྱ་བཞི་པའི་ཆོས་བཅུ་དྲུག་ནས་དབྱར་གྱི་རས་
ཆེན་འཆོལ་རིགས་པ་དང་། ལྔ་པའི་ཆོས་བཅུ་དྲུག་ལ་དབྱར་སྔ་མ་ཁས་
ལེན་རིགས་པར་ཐལ། དགུ་པའི་བཅུ་དྲུག་ནས་ལོ་འགོ་འཛིན་རིགས་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བརྒྱད་པའི་བཅོ་ལྔ་ལ་དུས་ཀྱི་དགག་དབྱེ་བྱེད་

^༡ ག་མ་ན་པ་སྟོན་ཐ་དང་དགུ་བ་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རིགས་པ་དང་། དེ་ལ་ལྟ་བཙམས་ཀྱི་དུས་ཆེན་འབྱུང་བ་དང་། དགུ་པའི་
གནས་སྟོང་ལ་རས་ཆེན་སྟེང་རིགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་
བསལ་སོང་། མ་ཁྲབ་ན། ཁྱེད་རྣམས་ལ་དབྱར་གྱི་རས་ཆེན་ཆེ་བ་ཕྱེད་
དང་དྲུག་གི་བར་དུ་འཆང་བར་སྟོན་པས་སྒོག་ཏུ་གནང་བ་དང་འགལ་
ལོ། །དེས་ན་རྟོར་ཆེ་དྲུག་པའི་བཅུ་དྲུག་ལ་དབྱར་སྤྲ་མ་ཁས་ཆེད་སྤྲ་
དགུ་པའི་བཙུ་ལ་དུས་ཀྱི་དགག་དཔྱེ་བྱས། དེའི་ཉེར་གཉིས་ལ་སྟོ་
བཙམས་ཀྱི་དུས་ཆེན་གྱིད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར། ཉེགས་བརྗོད་བརྒྱད་པ་དང་
འདུལ་བ་ལུང་གཉིས་ཀར། དེ་སྟེ་ཞག་བདུན་ནས་ལྷོང་ཁྱེད་སྤྲ་ལྟན་
ཀྱི་འདབས། ཨ་མ་ཇ་རོའི་གནས་སུ་ཤིང་ལུ་དུམ་མ་རའི་སྤིང་དུ་འབྱོན་
ནོ། །ཞེས་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་ནས་འཕགས་པ་
མོའུ་འགལ་གྱི་བྱ་ཆེན་པོ་ལ་བཀའ་བསྟུལ་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། རྟོར་
ཆེ་དྲུག་པའི་བཅུ་དྲུག་ལ་དབྱར་ཁས་ལེན་རིགས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་
དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དགུ་པའི་བཙུ་ལ་དབྱར་གྱི་མའི་དུས་ཀྱི་དགག་
དཔྱེ་གྱེད་རིགས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན་ལུང་ལས། ཤིང་རྣམས་ཀྱི་ལོ་
མ་སྤྱོད་ལྷུང་ཡུང་ད་དུང་དགོ་འདུན་གྱི་དགག་དཔྱེ་འབྱུང་བའི་སྐབས་
མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། སྤྱིར་གསུང་རབ་ལས་ལོ་དང་དུས་ཀྱི་
འགོ་འཛིན་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་སྟོ་ཆོགས་གསུངས་ཏེ། དུས་འཁོར་ཅ་རྒྱུད་
ལས། དབྱར་འབྱིང་ནག་པ་ཆེ་བ་ནས་འཛིན་པར་གསུངས། གསེར་འོད་

ལས། དབྱར་ནས་འཛིན་པར་གསུངས། སོ་ཐར་གྱི་མདོ་ལས་སོས་ཀ་
ནས་འཛིན་པར་གསུངས། རྒྱ་ནག་ཅིས་པ་རྣམས་དབྱིད་ཆོ་ར་བ་སྟག་
རྒྱལ་གྱི་ཆོ་བ་ནས་འཛིན་པར་འཇམ་དཔལ་གྱིས་དངོས་སུ་གསུངས།
ཉོར་ཁྱིམས་ལུགས་པ། མཆུའི་ཆོ་བའི་ཡར་ངོའི་ཆོས་གཅིག་ནས་འཛིན།
འཇིག་རྟེན་སོ་ནམ་པ་རྣམས་རྒྱལ་ཆུའི་ཆོས་གཅིག་ནས་འཛིན་ནོ། །

དེས་ན་རང་ལུགས་ནི། ཡར་ངོའི་ཆོས་གཅིག་ལ་སྟོ་འཆོམ་གནམ་
སྟོང་ལ་འདུ་བྱ་ཉི་ལ་སྟོན་བྱུག་འབའ་ཞིག་པའི་ཆོ་བ་དེ་སྟོན་ཆོ་ཐ་ཆུང་
ཡིན་ཏེ། དེ་སྟར་མདོ་སྡེ་མིག་བཅུ་གཉིས་པ་ལས་བཤད་པའི་བྱིར། དེ་
སྟོ་བུའི་ཆོ་བ་དེའི་མཆོན་མོ་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་དེ་ལ་རྫོགས་པ་རྣམ་པ་
གསུམ་འབྱུང་སྟེ། ལོ་སྤྱ་མ་རྫོགས། སྟོན་གྱི་དུས་རྫོགས། སྟོན་བྱུག་གི་
ཆོ་བ་ངོ་རྫོགས་པའི་བྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་ཉི་མའི་སྟོང་པོ་ལས།^༡ བདག་གིས་
རྒྱ་སྐར་སྟོན་བྱུག་བརྗོད། །ཆོ་བ་ཉི་ཆོ་རུངས་འབྱུང། །སྟོན་ཆོ་ཐ་ཆུང་
ཞེས་བྲ་བ། །འདི་ནི་རབ་ཏུ་བསྐྱགས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

དེའི་ལུགས་ལ་འཛིན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་འབྱུང་སྟེ། ཆོས་བཅུ་བྱུག་གི་
རྒྱ་རེངས་ཤར་བ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ལོ་བྱི་མའི་འགོ་འཛིན། དགུན་གྱི་འགོ་
འཛིན། ས་ག་ཆོ་བའི་འགོ་འཛིན་པའི་བྱིར། དུས་གྱི་དང་པོ་ཡང་དགུན་
ནས་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་སྤྱས་མ་ལས།^༢ སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་གྱི་དུས་

^༡ བཀའ་འབྱུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༤། མདོ་སྡེ་ཟ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྟན་འདས། མདོ་ཉི་མའི་སྟོང་པོ། ༤༣༡་༢༡།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༠། མདོན་པ་གྲུ། རྒྱལ་སྤྱས་གྲགས་པའི་བཤེས་གཉེན། ཆོས་མདོན་
མཛོད་གྱི་འབྲེལ་བཤད། ༢༤༡་༢༡།

ཀྱི་དང་པོ་ནི་དགུན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། དགུན་ཀྱི་དང་པོ་ཡང་འགོ་ཁྲི་ཆེ་བ་
ནས་ཡིན་ཏེ། འཆི་མེད་མཛོད་ལས། མགོ་ནི་ཡི་དྲགས་འགོ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ནི་
དུས་ཀྱི་དང་པོར་བཞུགས། །ཅེས་དང་། མདོ་སྡེ་ཉི་མའི་སྤྱང་པོ་ལས།^༡ དགུན་
ཆེ་ལ། མཆུ་ན་ཆེ་བ་རབ་ཇོགས་བྱེད། །ཅེས་སོགས་གསུངས།

བཞི་པ་^༢ དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞག་མི་སྤྱབ་པ་དང་ཤོལ་དོར་ཚུལ་
བཤད་པ་ལ། ཞག་མི་སྤྱབ་དོར་བའི་ཚུལ། གསོ་སྦྱང་བཅུ་བཞི་
པའི་དུས་ངོས་བཟུང་བ། ཆེ་ཤོལ་འདོར་བའི་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆེས་ཞག་གིས་ཉིན་ཞག་དོད་མ་སྤྱབ་པའི་དབང་
གིས་ཞག་མི་སྤྱབ་འབྱུང་སྟེ། ཆེས་ཞག་དྲུག་ཅུ་སོང་བ་ན། ཉིན་ཞག་
ང་དགུ་སོང་བའི་ཕྱིར། ཉིན་ཞག་ལས་ཡུད་ཅམ་བྱེད་བྱེད་ཀྱིས་ཆེས་
ཞག་སྤྱར་བར་འདའ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཆེས་ཞག་ནི་ཆེ་བ་འཕེལ་
འགྲིབ་ཀྱི་ཆ་ལ་སྤུམ་ཅུར་བྱས་པའི་ཆ་གཅིག་གོ། ཉིན་ཞག་ནི་ད་ནང་
ནས་ལངས་ནས་སང་ནས་ལང་གི་བར་རོ། །ཁྱིམ་ཞག་ནི། ཁྱིམ་བཅུ་
གཉིས་པོ་རེ་རེར་ཉི་མ་ངེ་ཅམ་གནས་ཀྱི་ཆ་ལ་སྤུམ་ཅུར་བྱས་པའི་
ཆ་གཅིག་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞག་མི་སྤྱབ་པ་འདོར་ཚུལ་ནི། མཛོད་
འགྲེལ་ལས།^༣ དགུན་དང་དཔྱིད་དང་དབྱར་ནམས་ཀྱི། །ཆེ་བ་བྱེད་

^༡ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༦། མདོ་སྡེ་ཟ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས། མདོ་ཉི་མའི་སྤྱང་པོ། ༥༣༠་ཉ།

^༢ འདིར་བཞི་པ་ཞེས་འཁོད་ཀྱང་གསུམ་པ་ཡིན་ནམ་བཟླ།

^༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༥། མཛོད་པ་གྲ། དཔྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༣༤་ན་༣།

དང་གཉིས་འདས་ཤིང་། །ཆོ་བ་ཕྱེད་ནི་ལུས་པ་ནི། །མཁས་པས་ཞག་
མི་ཐུབ་པ་དོར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོར་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ཞག་མི་ཐུབ་དེ་ལ། གསོ་སྦྱང་བཅུ་བཞི་པ་
རེ་རེ་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེས་ན་ལོ་གཅིག་ལ་བཅུ་བཞི་པ་བྱག་འབྱུང་སྟེ། མེ་
ཏོག་ཕྱེད་རྒྱད་ལས།^༡ །ཁ་བ་སོ་ག་དབྱར་རྣམས་ཀྱི། །ཆོ་བ་གཉིས་དང་
བཞི་ཡི་ནི། །མ་ངོ་ལ་ནི་བཅུ་བཞི་པའི། །གསོ་སྦྱང་སྟོན་བཅོམ་དག་
གིས་བྱས། །ས་ག་དང་ནི་ཆུ་སྟོད་བར། །དེ་བཞིན་ཁྲམས་སྦྱང་སྦྱིན་བྱག་
དང་། །རྒྱལ་དང་དཔོ་ཞེས་བྱ་བ་ཉིད། །བྱག་པོའི་མར་ངོའི་བཅུ་བཞིར་
བརྗོད། །ཅེས་དང་། དག་ཚུལ་གྱི་ལོ་ངེས་པ་ལས།^༢ །རྒྱལ་དང་དཔོ་དང་ས་
ག་དང་། །ཆུ་སྟོད་ཁྲམས་སྦྱང་སྦྱིན་བྱག་བཅས། །འདི་རྣམས་ཀྱི་ནི་ནག་
པོའི་ཕྱོགས། །ཆོ་བྱེད་གསོ་སྦྱང་བཅུ་བཞི་པའོ་^༣ ། །ཞེས་དང་། དག་སྟོང་
གི་ལོ་ངེ་བར།^༤ །གསོ་སྦྱང་དུ་ཡོད་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞི་སྟེ། །དགུན་ཆོ་འབྱིང་པོ་
དང་། །དབྱིད་ཆོ་ར་བ་དང་ཐ་རྒྱུད་དང་། །དབྱར་ཆོ་འབྱིང་པོ་དང་། །སྟོན་ཆོ་
ར་བ་དང་ཐ་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱི་གསོ་སྦྱང་ནི་བཅུ་བཞི་པའོ། །ལྷག་མ་ནི་བཅོ་
ལྔ་པའོ། །ཞེས་དང་། མདོ་ཅ་བར།^༥ “དུས་ཆོགས་རྣམས་ཀྱི་ཆོ་བ་ཕྱེད་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༩། འདུལ་བ་ལ། འཕགས་པ་ས་གཤི་ལ། མེ་ཏོག་ཕྱེད་རྒྱད་ལས། ༡༩༠་༣།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༩། འདུལ་བ་ལ། མཛོད་པ་པོ་མི་གསལ། དག་ཚུལ་གྱི་ལོ་ངེས་པ། ༤༠༩་༡༡།

^༣ ག་༥་༣་བ་༤་བཅུ་བཞི་པ།

^༤ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༩། འདུལ་བ་ལ། མཛོད་པ་པོ་མི་གསལ། དག་སྟོང་གི་ལོ་ངེས་པ། ༤༩༣་༡༦།

^༥ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༡། འདུལ་བ་ལ། སྟོན་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད། མདོ་ཅ་བ། ༤༡༥་༦།

ལུས་པ་ལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས། དུས་ཆོག་ལ་བྱུག་ཏུ་བྱས་པས། དུས་
ཆོག་ལ་ལོ་ལྟ་བུ་བྱེད་པ་བཞི་བཞི་བྱས་པའི་ལྟ་བུ་བྱེད་པ་དང་པོ་གཉིས་
ལ། བཞི་པ་སྤངས་ཏུ་ལྟས་པའི་ལྟ་བུ་བྱེད་པ་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ་བཅུ་བཞི་
པ་རེ་རེ་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། འཛིག་ཉིན་གྱི་ཐ་སྟངས་དང་བསྟན་ན་ཉོར་
ཆེད་པོ། གསུམ་པ། ལྟ་པ། བདུན་པ། དགྲ་པ། བཅུ་གཅིག་པ་རྣམས་
ཀྱི་ཉི་ཤུ་དགྲའི་གསོ་སྦྱང་བཅུ་བཞི་པ་རེ་རེ་བྱའོ། །གཞི་གསུམ་ཆོག་པ།
ཉོར་ཆེད་པ་གཉིས་བྱུང་བ་ལྟ་བུ། ཐུབ་པའི་རྗེས་སུ་ཤོལ་ཆེ་བྱུང་པའི་
ཆོ་རང་གི་ལྟ་ལོ་གྱི་བཅུ་བཞི་པ་བྱས་པའི་བྱི་ཉིན་ནས་བཟང་པའི་ཉིན་
ཞག་བརྒྱད་ཅུ་ཅ་དགྲ་པའི་དུས་སུ་བཅུ་བཞི་པ་བྱེད་ལ། ཉོར་ཆེད་པོ་
གཉིས་ལྟ་བུ་མི་ཐུབ་པའི་རྗེས་སུ་ཤོལ་ཆེ་བྱུང་པའི་ཆོ་རང་གི་ལྟ་ལོ་གྱི་
བཅུ་བཞི་པ་བྱས་པའི་བྱི་ཉིན་ནས་བཟངས་པའི་ཉིན་ཞག་ཉེར་དགྲ་པའི་
དུས་སུ་བཅུ་བཞི་པ་བྱེད་དགོས། །ཞེས་གསུངས་པས། ཤོལ་ཆེ་བྱེད་གསོ་
སྦྱང་བྱེད་ལུགས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་གསོ་སྦྱང་བཅུ་བཞི་པ་ཞེས་པ་
ཉིན་ཞག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་དོན་ལ་བཅོ་ལྔ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཆོས་
ཞག་ལ་ལྟོས་པའི་གསོ་སྦྱང་བཅོ་ལྔ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། བཅུ་བཞི་པ་
བྱ་བའི་ཉིན་ཞག་དེ་ཆོས་ཞག་བཅོ་ལྔ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་
ལས། གསོ་སྦྱང་བཅུ་བཞི་པ་བྱ་བའི་ཉིན་མོ་དེ་ཉིད་ཆོས་བཅོ་ལྔ་ཡིན་

༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༠། འདུལ་བ་ལ། སྟོབ་དཔོན་རྣམ་མི་ཤ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། ༡༢༡་༦།

པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། བམ་ལྷར། ཁྱེས་གངས་ཀྱི་ཡང་དག་པ་ལྟོས་ན་ནི་
ཐམས་ཅད་བཅོ་ལྔ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། མེད་གཞི་ལས། ཁྱེ་ལྔ་ལྔ་ནི་ཆོས་ཞག་རྒྱག་རྒྱག་ལྷག་
པ་ལས་རྒྱག་ལྔ་སུམ་ཅུ་སྟེ། ལོ་རྒྱལ་ལ་བབ་པ་ན་ཤོལ་ཆེ་གཅིག་འདོན་
པར་གསུངས་པ་ལ། རྒྱལ་པོ་དང་མ་མཐུན་པར་ཆོན་པོ་ནམས་ཀྱིས་འབྲུ་
བ་ཀྱི་ལ་བརྟེན་ནས། དེང་ཕྱིན་ཆད་ཆེ་ཤོལ་འདོར་བ་ནི་རྒྱལ་པོའི་རྩེས་སུ་
འབྲང་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་སྟེ། མེ་ཏྲིག་མེད་རྒྱུད་ལས། ཁྱེ་དང་ཆེ་བ་ཆེ་
ཤོལ་དག། རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ཡིས་ཀྱང་ནི་བསྟགས། །བཀའ་བཅཅན་གྲགས་
ལྷན་ཤེས་རབ་ཅན། །དབྱུང་ལྷན་དེ་ཡི་རྩེས་འབྲང་བྱ། །ཞེས་གསུངས།
རང་ལུགས་ནི་ཆེ་བ་སུམ་ཅུ་ཅུ་ཕྱེད་དང་གསུམ་གསུམ་ནས་ཤོལ་ཆེར་
འབྲུང་སྟེ། ལོ་རེ་རེ་ལ་རྟགས་སྟོང་བ་ལ། ཆོས་ཞག་རྒྱག་རྒྱག་རྟགས་དཀའ་
བ་ལ་ཆོས་ཞག་ལྔ་ལྔ་སྟེ། བཅུ་གཅིག་རེ་ལྷག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འདུལ་བའི་ལུགས་ཀྱིས། གཞི་གསུམ་གྱི་
ནམ་གཞག་བསྟན་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་གཞུང་འདིའི་སྐབས་དོན་དང་སྦྱར་ཏེ་མདོན་པའི་ལུགས་
ཀྱི་དབྱར་དབྱུར་གྱི་ཉི་མའི་ལྷོག་དུས་བཤད་པ་ལ། དགག་བཞག་གཉིས།

༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༥༡ འདུལ་བ་བྱ། མཛོད་པ་པོ་མེ་གསལ། བམ་མོ་ལྔ་པ། ༡༤༠་༡༡
༢ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༣༡ འདུལ་བ་པ། རྟོན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས། གཞུང་དམ་པ། ༡༢༠་༣༡
༣ ག་༡༤་ན་༤་འབུགས། མཆོས་མཛོད་ལས། རྟོན་པོ་དག་འབྲུ་བར་གྱུར་ནས་ཞེས་གསལ།
༤ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༣༡ འདུལ་བ་བྱ། འཕགས་པ་ས་གཞི་ལྷ། མེ་ཏྲིག་མེད་རྒྱུད་ལས། ༡༡༠་༡༢༡

དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །རྟོར་ཆེ་བརྒྱུད་པའི་བཅུ་དྲུག་གི་ཉིན་ནས་བཟུང་
སྟེ། དབྱར་ཆེ་གཉིས་པ་ལ་དབྱར་ཉི་དང་། དགུན་ཆེ་བཞི་པ་ལ་དགུན་ཉི་
ལྔ་ག་ཅེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བརྒྱུད་པའི་བཅུ་དྲུག་ནས་ལོ་འགོ་འདྲེན་
པ་མི་འཐད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །སྟོན་ཉིན་མཆན་མཉམ་པ་གང་
ལས་བྱང་བའི་ཆེ་བ་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ། དབྱར་ཆེ་གཉིས་པ་ལ་དབྱར་ཉི་
དང་། དགུན་ཆེ་བཞི་པ་ལ་དགུན་ཉི་ལྔ་ག་ཅེས་ཟེར་བ་མི་འཐད། སྟོན་ཉིན་
མཆན་མཉམ་པའི་ཆེ་བ་ལོགས་སུ་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སྟོན་དྲུག་གི་ཉིན་བའི་ཆེས་བཅུ་དྲུག་ནས་ལོ་འགོ་བཟུང་བའི་
དབྱར་ཆེ་གཉིས་པ་ལ་དབྱར་ཉི་དང་། དགུན་ཆེ་བཞི་པ་ལ་དགུན་ཉི་ལྔ་ག་
གསུང་པ་མི་འཐད་དེ། དཔེ་ཆེ་བ་ལ་དགུན་ཉི་ལྔ་ག་པ་དང་། ལྷམས་གྱི་
ཆེ་བ་ལ་དབྱར་ཉི་ལྔ་ག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །དབྱར་ཆེ་གཉིས་པ་ཆུ་
སྟོད་ཆེ་བའི་མར་ངོ་སྟོན་དུ་སོང་ནས་ཐ་མ་ཡར་ངོའི་ཆེས་བརྒྱུད་ལ་ཉིན་
མོ་ཡུད་ཅམ་བཙེ་བརྒྱུད་མཆན་མོ་ཡུད་ཅམ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་ལ་དེའི་ཉིན་
དབྱར་ཉི་ལྔ་ག་ནས་ཆེས་དགུ་ནས་མཆན་མོ་རིང་དུ་འགྱུར་ཞིང་། ཉིན་
མོ་ཐུང་དུ་འགྱུར། དགུན་ཆེ་བཞི་པ་རྒྱལ་གྱི་ཆེ་བའི་མར་ངོ་སྟོན་དུ་སོང་
ནས་ཐ་མ་ཡར་ངོའི་ཆེས་བརྒྱུད་ལ་ཉིན་མོ་ཡུད་ཅམ་བཅུ་གཉིས་ཡོད།
མཆན་མོ་བཙེ་བརྒྱུད་ཡོད་པ། དེའི་ཉིན་དགུན་ཉི་ལྔ་ག་ནས་ཆེས་དགུ་
ནས་ཉིན་མོ་རིང་དུ་འགྱུར་ཞིང་། མཆན་མོ་ཐུང་དུ་འགྱུར་ངོ། །དབྱུག་
པའི་ཉིན་སྟོན་དྲུག་ཉིད་བར་སྟོན་ཐར་འཛིག །དབྱུག་པ་ཆེ་བའི་མར་

ངེའི་ཆོས་གཅིག་ནས་ལོ་འགོ་འཛིན་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉི་མའི་སྤྱིང་
ལོ་ལས།^༡ བདག་གིས་རྒྱ་སྐར་སྤྱིན་བྱུག་བརྗོད། །ཅེས་སོགས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཚུ་སྟོང་ཆེ་བ་ཡིན་ན་དབྱར་ཆེ་
བ་གཉིས་བ་མ་ཡིན་དགོས། རྒྱལ་ཆེ་བ་ཡིན་ན་དགུན་ཆེ་བཞི་བ་མ་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཚུ་སྟོང་ཆེ་བའི་ཆོས་གཅིག་ལ་
དབྱར་སྔ་མ་དང་། གོ་བཞིན་ཆེ་བའི་ཆོས་གཅིག་ལ་དབྱར་སྔ་མ་ཁས་
ལེན་རིགས་པར་ཐལ། དབྱུག་པ་ཆེ་བའི་ཆོས་གཅིག་ལ་ལོ་འགོ་འཛིན་
རིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མེ་ཏོག་སྤེང་བརྒྱད་དང་འགལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། ཏྲར་ཆེ་བཅུ་གཉིས་བ་ལ་དགུན་ཉི་དང་བྱུག་པ་
ལ་དབྱར་ཉི་ལྔ་ག་པར་ཐལ། ཏྲར་ཆེ་དགུ་བ་དང་ཐ་སྐར་ཆེ་བ་དོན་
གཅིག །དེའི་ཆོས་གཅིག་ལ་ལོ་འགོ་བཟུང་བའི་དགུན་ཆེ་བཞི་བ་ལ་
དགུན་ཉི་ལྔ་ག །བྱུག་པ་དང་ཚུ་སྟོང་ཆེ་བ་དོན་གཅིག་པས་དེའི་ཡར་
ངོ་ལ་དབྱར་ཉི་ལྔ་ག་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། མཛོན་
སུམ་གྱིས་གཞོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་རང་ལུགས་ནི། གཞུང་འདིས་དུས་ཆེགས་ལ་གསུམ་དུ་
སྤྱོད་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། སྤྱིན་བྱུག་ཉ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཆེ་བ་བཞི་དགུན་གྱི་
དུས། དཔའི་ཉ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཆེ་བ་བཞི་དབྱིད་ཀྱི་དུས། ཚུ་སྟོང་ཉ་ནས་
བཟུང་སྟེ་ཆེ་བ་བཞི་དབྱར་གྱི་དུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདི་ནས་སྟོན་

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྲུན་མ། ༤༤། མདོ་སྟེ་བ། སྟོན་བ་བཅོམ་ལྟན་འདས། མདོ་ཉི་མའི་སྤྱིང་ལོ། ༥༢༡་༢༡།

ཉིན་མཚན་མཉམ་པ་དང་དབྱིད་ཉིན་མཚན་མཉམ་པའི་དུས་དངོས་སུ་
བསྟན་ནས། དབྱར་དགུན་གྱི་ཉི་མ་ལྗོག་དུས་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ།
དབྱར་གྱི་ཁྲ་བ་གཉིས་པ་ཁུམས་གྱི་ཁྲ་བའི་མར་ངོ་སྟོན་དུ་སོང་ནས་ཐ་
མ་ཡར་ངོའི་ཆེས་བརྒྱད་ལ་སྟོན་ཉིན་མཚན་མཉམ་པ་འབྱུང་། དེའི་ཆེས་
དགུ་ནས་མཚན་མོ་རིང་དུ་འགོ་ཞིང་། ཉིན་མོ་དེ་ལས་ལྗོག་པར་སྤང་དུ་
འགྱུར། དགུན་ནམས་གྱི་ཁྲ་བ་བཞི་པ་དང་ཁྲ་བའི་མར་ངོ་སྟོན་དུ་སོང་
ནས་ཡར་ངོའི་ཆེས་བརྒྱད་ལ་དབྱིད་ཉིན་མཚན་མཉམ་པ་འབྱུང་། དེའི་
ཆེས་དགུ་ནས་མཚན་སྤང་དུ་འགྱུར་ཞིང་། ཉིན་མོ་དེ་ལས་ལྗོག་པ་རིང་དུ་
འགྱུར་པའི་ཕྱིར་དང་སྟོན་ཉིན་མཚན་མཉམ་ནས་ཁྲ་བ་གསུམ་དང་། ཞག་
བཞི་ཚུན་ལ་དགུན་ཉི་ལྗོག་། དབྱིད་ཉིན་མཚན་མཉམ་ནས་དེ་ཚུན་ཆད་ལ་
དབྱར་ཉི་ལྗོག་པའི་ཕྱིར། དབྱར་ཉི་ལྗོག་ནས་ཁྲ་བ་དུག་དང་། ཞག་བཅུ་
གཅིག་ཚུན་ལ་དགུན་ཉི་ལྗོག་པའི་ཕྱིར། བ་ནི་རྒྱ་སྐད་སྟོང་སྦྱར་ཡང་ཉི་མ་
བརྒྱད་གསུམ་ཅེ་ལ་ལྗོག་། སྟོན་གྱི་སྤྱིས་བྱ་དམ་པའི་བརྟེན་གསུངས་པ་
ཡང་འདི་ཉིད་འབའ་ཞིག་གོ། དེ་ཡང་བྱབ་པ་མི་འཛིན་ཏེ། ཞག་མི་སྤབ་ཅི་
དགོས་པའི་ཕྱིར། ལེགས་པར་བཤད།

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། ཉིན་མཚན་རིང་སྤང་དུ་འགྱུར་པའི་དུས་
ཡོད་དེ། དབྱར་ཁྲ་བ་གཉིས་པ་སྟོན་ཉིན་མཚན་མཉམ་པ་འབྱུང་། དགུན་
ཁྲ་བ་བཞི་པ་ལ། དབྱིད་ཉིན་མཚན་མཉམ་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཇི་ཙམ་
གྱིས་ཉིན་མཚན་རིང་སྤང་དུ་འགྱུར་ཞེ་ན། ཉིན་མཚན་རིང་བ་ཐང་གཅིག་

གོ། །ཞེས་སོ། །ངག་དོན་ནི། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཐང་གཅིག་རེས་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར། ཐང་གཅིག་གི་ཆད་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་
དགུ་བརྒྱུད་དགོས་པའི་ཆ་གཅིག་ལ་འཛིག་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཉི་མ་སྟོ་བྱང་
ཏུ་བཞོད་པའི་ཆེ་མཐར་ཐུག་པ་ན་རིང་ཐུང་གང་ཤོར་འགྱུར་བ་འདིའི་རྒྱ་
མཆོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ཉི་མ་སྟོ་བྱང་འགོ་ཆེ་ལོ། །ཞེས་ཏེ། ཁ་ཅིག་འཛམ་
གླིང་གི་སྟོ་ཐུང་བ་རྒྱ་མཆོན་ཏུ་སྒྲ་བ་མི་འཐད་དེ། སྒྲ་མི་སྟན་དང་ཁང་བ་
གྲུ་བཞི་པའི་ནང་གི་ཉི་མ་ལ་རིང་ཐུང་མེད་པའི་སྟོན་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་འདི་རབ་ཀྱི་ཐུར་གྱིས་སྒྲིབ་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ།
ཉི་མ་ཐུང་བའི་ཆེ་སྟོ་ཕྱོགས་ནས་འཆར་བར་འགལ་བའི་སྟོན་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ཁ་ཅིག་མ་བྱ་ཆེན་མོ་ལས།^༡ འཆར་བ་དང་ནི་ཏུབ་པ་དག་འཁོར་
ལོ་མཆོན་ཆ་བཞིན་ཏུ་རྒྱ། །ཞེས་གསུངས་པས། མཆོན་ཆའི་འཁོར་ལོ་
བཞིན་ཏུ་རྒྱ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི། མཆོན་
ཆའི་འཁོར་ལོ་འབངས་པ་བཞིན་ཏུ། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ནམ་མཁའ་ལ་
འཁོར་ཞིང་འགོ་བའི་དཔེ་སྟོས་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་སྟོ་བཞོད་མཐར་ཐུག་པའི་དཔག་ཆད་ཐུང་དང་ཐུག་དང་
གཅིག་གི་བཙོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆ་གཅིག་གི་གླིང་ནས་ཡོལ་ནས་ཕྱིའི་རྒྱ་མཆོད་
སྟེང་ནས་རྒྱ་བས་འོད་དངོས་^༢ རྒྱ་མཆོ་ལ་ཤོག། །དེའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྲར་མ། ༤༠། རྒྱད་འབུམ་མ། སྟོན་བ་བཙོམ་ལྡན་འདས། མ་བྱ་ཆེན་མོ། ༣༡༥/༡༥།

^༢ བ་༥༤ན་༣་དངོས་ཀྱི།

དགུན་ལུ་^༡མ་ལ་སོགས་པའི་ཚུ་ནོ། འཕུལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལྷགས་དྲག་པས་
ཉིན་མོ་སྤང་བ་ཡིན། བྱང་བསྐྱོད་མཐར་ཐུག་པའི་ཆེ་དཔག་ཆད་ཕྱེད་དུག་
དང་གཅིག་གི་བཙུན་ཀྱི་ཆ་གཅིག་གིས་རྒྱ་མཚོ་ལས་ཡོལ་ནས་སྤིང་
གི་སྤྱང་ནས་རྒྱ་བས་འོད་དངོས་སྤིང་ལ་ཐོག། དེའི་རྒྱ་མཚོན་གྱིས་སྤིང་
ཆད་པ་ཆ་ཞིང་ལུ་མའི་ཚུ་ལ་སོགས་པ་གང་། འཕུལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལྷགས་
ཞན་པས་ཉིན་མོ་རིང་བ་ཡིན་ཞེས་ཟེད།

རང་ལན་ནི། སེམས་ཅན་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡིན་
ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། ཉི་མའི་འགྲོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལས་འདི་ན་ཉིན་མོ་དང་
མཚན་མོ་རྣམས་རིང་སྤང་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འོ་
ན་རྒྱ་བའི་དགྱིལ་འཁོར་འཕེལ་འགྲིབ་དུ་སྤྱང་བའི་རྒྱ་མཚོན་གང་ཞེ་ན།
ཉི་མ་དང་ནི་ཉི་བ་ལས། །ཞེས་སོགས་ཏེ། རྒྱ་མཚོན་ཡོད་དེ། ཉི་མའི་
དགྱིལ་འཁོར་དེ་རྒྱ་བའི་དགྱིལ་འཁོར་དང་ཉི་བ་ལས་རྒྱ་བའི་དགྱིལ་
འཁོར་རང་གི་གྲིབ་མས་བསྐྱིབས་ཏེ། མི་དྲངས་པར་སྤྱང་། དེ་དང་རིང་བ་
ལས་དྲངས་པར་སྤྱང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་སྟོན་མེད་ཉི་བ་བཞིན་ནོ། །སྟོབ་
དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ནི། རྒྱ་བའི་དགྱིལ་འཁོར་ཚུ་ཤེལ་ལས་
གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་དེ་སྤྱང་བ་ན་ཉི་བ་གང་བ། བེལ་ལས་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་དེ་
སྤྱང་བ་ན་གནས་གང་བ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཆེ་ན་རྒྱ་འོག་འགྱུར་

^༡ ག་པ་ལ་ན་པ་དགུན་མ་སོགས།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༩། མཛོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༣༤༤༡།

བའི་ཚུལ་གྱིས་གཞན་དུ་སྤང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

རི་རབ་ལ་བརྟེན་བའི་རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞིའི་གནས་བསྐྱེད་པ་
ནི། འདི་ལ་བང་རིམ་བཞི་ཡོད་དེ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བརྒྱད་གྱིས་
བཤད། རི་རབ་ལ་ཚུ་མཆོམས་ཡན་ཆད་ལ་བང་རིམ་བཞི་ཡོད། བཞི་
པོ་རེ་རེ་ལ་བར་ཐག་དབག་ཆད་སྟོང་ཕྲག་བརྩེ་རེ་ཡོད་པར་མཉམ།
རྒྱ་ཁྱོན་མས་རིམ་བཞིན་དུ་རི་རབ་ལས་སྤྱིར་དབག་ཆད་སྟོང་ཕྲག་
བརྩེ་ཕྲག་། བརྒྱད། བཞི། གཉིས་གྱིས་འཕགས། དེ་བཞི་ལ་མས་རིམ་
བཞིན། གཞོད་སྤྱོད་ལག་ན་རིན་པོ་ཆའི་གཞོང་པ་བརྩེ་བདུད་ཅིས་
བཀང་བ་ཐོགས་པ་དང་། མེ་ཉྱག་གི་སྤྱང་བ་ཐོགས་པ་དང་། རྒྱུ་ཆང་
གིས་ཉྱག་དུ་སྤྱོས་བའི་ཉྱག་སྤྱོས་དང་། རྒྱལ་ཆེན་བཞི་དང་དེའི་འཁོར་
གྱི་ལྷ་རྣམས་གནས་ཤིང་། གསེར་རི་བདུན་ལ་ཡང་རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་ལྷ་
རྣམས་གནས་སོ། །དེ་ཡང་བང་རིམ་སྟེང་མའི་ཤར་སྤྱོགས་ན་རྒྱལ་ཆེན་
ཡུལ་འཁོར་སྤང་གི་པོ་བྲང་ཡུལ་འཁོར་སྤང་། ལྷོ་ན་འཕགས་སྤྱེས་པོའི་
པོ་བྲང་འཕགས་སྤྱེས་པོ། ལུབ་ན་མིག་མི་བཟང་གི་པོ་བྲང་སྤྱ་ཆོགས་
གཟུགས། བྲང་ན་རྣམ་སྲས་གྱི་པོ་བྲང་ལྷང་པོ་ཅན་ཡོད་དོ། །

གཉིས་པ་སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་བའི་གནས་སྟོན་པ་ནི། ལྷན་
པོའི་ཅེ་ན་སུམ་ཅུ་གསུམ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བརྩེ་ཕྲག་ཡོད་
དོ། །གཞུང་དོན་ནི། སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་ཞེས་རྫོང་བའི་རྒྱ་མཆོན་
ཡོད་དེ། རོར་ལྷ་བརྒྱད། དག་པོ་བརྩེ་གཅིག་ཉི་མ་བརྩེ་གཉིས། ཐ་

སྐར་གྱི་བྱ་གཞོན་ལུ་གཉིས་ཏེ། གཙོ་པོ་སུམ་ཅུ་ཙ་གསུམ་མམ། ཉེ་
དབང་སོ་གཉིས་བརྒྱ་བྱེད་དང་སོ་གསུམ་ཡོད་པས་སམ། མེ་ཏྲིག་
གི་ཚལ་ལས་སོགས་པ་འཛམ་བུ་སྤྱིར་པ་ལ་བསྐྱལ་ཏུ་རུང་བའི་ལྷ་
གནས་མི་འདྲ་བ་སོ་གསུམ་ཡོད་པས་དེ་སྐད་བྱའོ། །དེར་སང་ལྷ་
དབང་གི་མཚན་མི་མངེས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཞེས་མཆིམས་ཐམས་
ཅད་མཐུན་པས་གསུངས། །

ཞར་ལ་ལྷ་མིན་གྱི་གནས་བཤད་ན། ལྷ་མཚམས་མན་ཆད་གྱི་
རི་རབ་གྱི་པོར་གསེར་ན་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡང་ལྷ་མཚམས་ནས་དབག་
ཆད་སུམ་ཁྱི་ན་འོད་ལྡན་གྱི་གྲོང་ཁྱིར་ན་ལྷ་མིན་གྱི་དབང་པོ་སྐྱ་གཅན་
ཡོད། དེ་ནས་དབག་ཆད་བཞི་སྟོང་ན་སྐར་འབྲེང་ཅན་གྱི་གྲོང་ན་ལྷ་
མིན་གྱི་དབང་པོ་མགུལ་འབྲེང་ཡོད། དེ་ནས་དབག་ཆད་བཞི་སྟོང་
ན་བརྟན་པའི་གྲོང་ན་ལྷ་མིན་གྱི་དབང་པོ་རབ་གཞོན་ཡོད། དེ་ནས་
དབག་ཆད་ཉིས་སྟོང་ན་དབང་ཆེན་གྱི་ས་གཞི་ལ་ཐབ་བའམ་གསེར་
ལྡན་ཞེས་བྱ་བའི་གྲོང་ན་ལྷ་མིན་གྱི་དབང་པོ་ཐགས་བཟང་རིས་
ཡོད། ལྷ་གནས་རྣམས་གཞན་མཐོ་རིམས་བཞིན་བཟང་ཡང་། ལྷ་
མིན་རྣམས་གནས་དམའ་རིམ་བཞིན་བཟང་བ་ཡིན་ནོ། །གསེར་གྱི་
ས་གཞི་ལ་གྲོང་ཁྱིར་ལྷ་ན་སྐྱལ་གི་དོད་གྲོང་ཁྱིར་གསེར་ལྡན། ཁང་
བཟང་རྣམས་རྒྱལ་གྱི་དོད་གདམས་པ་ཅན། འདུན་ས་ཆོས་བཟང་གི་

དོད་ནོར་བཟང་། བེད་སྤོངས་འདུའི་དོད་ཅི་ཏ་པ་ཏེ། ཨར་མོ་ནིག་གི་
རྩོམ་པ་གྱི་དོད་རྩོམ་པ་བཟང་ཞེས་བྱ་བ། ཆལ་བཞིའི་དོད་ཀྱན་དགའ།
རབ་དགའ་བ། དགའ་བ། ཀྱན་དགའ་རིགས་གཞིའི་དོད་ཀྱན་དགའ་ཅན་
སོགས་བཞི། སྤང་ཆེན་རབ་བརྟན་གྱི་དོད་བཟོད་པ་དཀར་པོ། ས་སྤང་
བུའི་དོད་ཏི་སེ་གངས་བརྟེན་བྱ་བ་ཡོད།

འོ་ན་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་འཐབ་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ལྷ་རྣམས་
ལྷ་མིན་གྱི་བྱ་མ་འདོད། ལྷ་མིན་རྣམས་ལྷའི་བདུད་ཅི་འདོད་ཅིང་། ལྷའི་
དཔལ་འབྱོར་ལ་སྤྲུག་དོག་པས་པན་ཚུན་འཐབ། རི་ལྷར་འཐབ་སྣམ་ན།
ལྷ་མིན་རྣམས་རི་རབ་གྱི་ཁང་གསེང་ནས་གསེར་དཔལ་མན་ཤེལ་བྱེད་
གོ་བྱོན་ཏེ་འཆས་པ་ན། དམག་གི་ཐེར་གྱིས་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གདན་མན་
ཆད་འགྲུལ་བས་དམག་འོང་བར་ཤེས་ཏེ། དང་པོ་སྤྱད་དཀར་ཕྱགས་ལ་
དགའ་བ་རྣམས་དང་འཐབ། དེས་མ་བྱུང་ན། རྒྱ་མཆོན་ནས་ཡར་ཐོན་
ཏེ། རྒྱ་འབྲུལ་གྱིས་ནམ་མཁའ་ལ་འཕགས་ནས་བར་རིམ་གྱི་ལྷ་རྣམས་
དང་འཐབ། དེའི་ཆེ་ལྷ་གནས་གསལ་བར་སྤང་བའི་ཆེད་དུ་སྤྱད་གཙན་
འཛིན་གྱི་ལག་པས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྤྲིབ་པར་བྱེད། རྒྱལ་པམ་ཡོད་
པ་ཡང་འདོད་ལྷ་འོག་མའི་བདེ་སྤྱིད་འཛམ་བུ་གླིང་པའི་མའི་དགེ་སྤྲིག་ལ་
རག་ལས་པས་ལྷ་རྣམས་གླིང་ཡང་ཡང་སྤྲུལ། འཛམ་བུ་གླིང་པ་དགེ་བ་

༡ མཆོན་པ་མཛོད་ཆེན་མོར། ཅི་ཏ་པ་ཡི།

༢ མཆོན་པ་མཛོད་ཆེན་མོར། རྩོམ་པ་བཟང་།

སྟོན་པ་ཤིས་ཆེན་ལྷ་རྣམས་ངང་གིས་རྒྱལ་ཞིང་བདེ། མི་དགེ་བ་སྟོན་པ་
 ཤིས་ཆེན་ལྷ་མིན་རྒྱལ་ལོ། །དེའི་ཆེ་རྣམས་སྤྲས་གིས་རི་རབ་ལ་ངལ་གསོ་
 ཞིང་འཐབ། གནོད་སྤྱིན་ངལ་སོས་པོ་ཞེས་བྱ་བ། ཅ་གསུམ་པ་ལ་ལྟོས་
 ཏེ། ལུས་རྒྱུང་བས་ལུས་ངན་པོ་འཇམ་འདི་ལྟ་བུས་ཀྱང་བདག་ལ་འཐབ་
 རུས་པ་ཞེས་སྤྲས་པས་ལུས་ངན་པོར་གྲགས། གལ་ཏེ་དེ་དག་གིས་མ་
 ཐུབ་ན། རྒྱལ་ཆེན་བཞི་སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་དུ་བྱེད་ཏེ། ཀོ་ལུ་ཤི་ཀ་མཐུན་
 པར་མཛོད་ཅིག་ཅེས་གསོལ་བས། བརྒྱ་བྱེད་གིས་བཀའ་བསྐྱོས་ཏེ། ལྷ་
 རྣམས་རྩལ་འགྱུར་གྱི་ཆལ་དུ་བྱེད་ནས་འཐབ་པར་མོས། སྤང་ཆེན་རབ་
 བརྟན་གིས་བརྒྱ་བྱེད་གྱི་བསམ་པ་ཤེས་ཏེ། མགོ་པོ་སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་
 སྤལ་ཏེ། གཡས་ན་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱེད། གཞན་རྣམས་ལ་ཉེ་དབང་རེ་
 རེ། རྒྱབ་ཏུ་ལྷ་རྣམས་ཞོན་ནས། ཁྱོང་ཁྱེར་ལྟ་བུ་སྤྱག་ནས་ཐོན་ཏེ། རི་
 རབ་གྱི་རུབ་གྱི་སྟེང་དུ་འཐབ། ལྷ་མིན་རྣམས་གིས་རི་འཕེན་པ་བརྒྱ་
 བྱེད་གྱི་དོ་རྗེས་དུམ་བུར་བཅོམ། རོལ་མཆོར་ལྱུང་བས་སྟོག་ཆགས་
 མང་པོ་ཤི་བས་རྒྱ་མཆོད་མར་པོར་འགྲོ། ལྷའི་མགོ་པོ་དང་སྟེང་པ་ཆད་
 བ་འཆི། ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་བཅད་ཀྱང་མི་འཆི་ཞིང་སྤྲར་ཡང་སྟེ། ལྷ་
 མིན་རྣམས་མི་བཞིན་དུ་གནད་དུ་སྟོག་ན་འཆིའོ། །ལྷ་པམ་ན་ཁྱོང་ཁྱེར་
 ལྟ་བུ་སྤྱག་ཏུ་བསྤུས་ནས་སྟོབ་ཅད་དེ་སྟོད། ལྷ་མིན་པམ་ན་གསེར་གྱི་ས་
 གཞིའི་སྟེང་དུ་མཆོད་ཀྱན་སྤང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཤི་བ་དང་ཡན་ལག་ཆད་པ་
 སྟོགས་གྱི་གཟུགས་བརྟན་ཤར་ཏེ། དམག་མ་སྟེབས་པའི་སྤྲ་རོལ་དུ་ཐུ་

ངན་དཔག་མེད་འབྱུང་བར་གསུངས་ཏེ། དཀོན་མཆོག་ཏ་ལའི་གཟུངས་
ལས།^༡ དང་བའི་མཆོ་ལ་ཡན་ལག་བཞི་བའི་དཔག། དེ་དག་སོ་སོར་རང་
གི་གཟུགས་བརྟན་མཐོང་། །རལ་གྱི་མདའ་ཆེན་གཞུང་དང་མདའ་རྣམས་
དང་། །གོ་གྲོན་བཞིན་དང་ཐོག་པ་བཅས་སུ་མཐོང་། །གང་གི་གཟུགས་
གང་གནས་གང་ཆགས་ཆད་གང་། །དེ་དང་དེ་དག་དེ་ལྟར་ཆུ་ལས་བྱ་
མཐོང་། །ཞེས་གསུངས།^༢

ལྟ་མིན་གྱི་མཆོན་ཆ་བཞི་ཞེས་པ། རལ་གྱི། མདའ་མུང་། འཕང་
མདུང་། མདའ་གཞུང་། །ལྟའི་དབྱང་ཆོགས་བཞི་ཞེས་པ། ཏ་པ།
མྱང་པོ་ཆེ། ཤིང་ཏ། དབྱང་བྱ་ཆུང་ངོ་། །གཉིས་བས་ལམ་འབྲེལ་
བའི་ལྟ་གནས་ནི། དེ་སྟེང་ལྟ་རྣམས་གཞལ་མེད་ཁང་། །ཞེས་
གསུངས། ས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ལྟ་གནས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འཐབ་
བྲལ་ནས་འོག་མིན་གྱི་བར་གྱི་ལྟ་རྣམས་ཀྱི་གཞལ་མེད་ཁང་ནམ་
མཁའ་ལ་གནས་པའི་བྱིར། འདི་ནས་ལྟ་མིན་དང་འཐབ་པ་དང་བྲལ་
བས་འཐབ་བྲལ་ཞེས་བྱའོ། །དགའ་ལྡན་བྱ་སྤྱེ་བའི་རྒྱ་ནི་བྲན་པ་ཉེར་
གཞག་ལས། ཐོས་པ་མང་དང་ཆོས་འཛིན་དང་། །ཤེས་རབ་ལྡན་
ཞིང་ཐར་པ་འདོད། །ཡོན་ཏན་རྣམས་ལ་དགའ་བའི་མི། །དེ་རྣམས་

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༥། གཟུངས་འབུམ་ཞེ། སྟོན་པ་བཅོས་ལྡན་འདས། དཀོན་མཆོག་ཏ་
ལའི་གཟུངས། ༡༡༣་ན།

^༢ དཀོན་མཆོག་ཏ་ལའི་གཟུངས། ༡༡༣་ན། གོ་གྲོན་བཞིན་དང་ཐོག་པ་བཅས་སུ་མཐོང་། །གང་གི་
གཟུགས་གང་གནས་གང་ཆ་བྱད་གང་། །དེ་དང་དེ་དག་དེ་ལྟར་ཆུ་ལས་མཐོང་། །ཞེས་གསལ།

དགའ་ལྡན་ཉི་ལེ་འགྲོ་ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་དེ་དག་གི་སྒྲིམ་པ་ནི། །འདོད་པ་སྦྱོད་པ་བྱལ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་གསུམ་གྱིས་བཤད། ལྷའི་བྱ་བུ་མོ་སྤྲེལ་
སྟོན་པ་ནི། གྱིས་པ་ལོ་ལྷ་ལོན་པ་ནས། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་བཞིས་
བཤད། ལྷ་གནས་རྣམས་ཀྱི་བར་ཐག་གི་ཆད་སྟོན་པ་ནི། གནས་
ནས་གནས་འོག་རི་སྤྱོད་པ། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་གཉིས་ཀྱི་དག་དོན་
ནི། བར་ཐག་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འཛམ་བུ་སྤྱིང་ནས་སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་
གྱི་བར་ལ་ཅི་ཅམ་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་ནས་འཐབ་
བྲལ་གྱི་བར་ལ་ཡོད་པ་ནས། འཛམ་བུ་སྤྱིང་ནས་འཐབ་བྲལ་གྱི་བར་
ལ་རི་ཅམ་ཡོད་པ་ལྷར་ཤིན་དུ་མཐོང་ནས་འོག་མིན་གྱི་བར་ལ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། འོན་མཛད་ལས། སྟོང་གསུམ་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་
གསུངས་པ་དེ་རི་ལྷ་བྱ་སྟུམ་ན། དེ་སྟོན་པ་ནི། སྤྱིང་བཞི་པ་དང་ཉི་ཁྲ་
དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་བརྒྱད་ཀྱི་དག་དོན། སྟོང་གསུམ་གྱི་འཛིག་
རྟེན་གྱི་ཁམས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སྤྱིང་བཞི་པ་སྟོང་ནས་ཆངས་པའི་
འཛིག་རྟེན་སྟོང་དང་ལྡན་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་སྟོང་སྤྱི་བྱུད་དེ་
སྟོང་དང་པོའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཡིན། སྟོང་དང་པོའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་སྟོང་ལ་སྟོང་བར་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་འཛིག་། དེ་སྟོང་
ལ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་འཛིག་པའི་
ཕྱིར། དེ་གསུམ་པོ་དེ་ཡང་སྤྱི་རིམ་བཞིན་དུ་འབྱུང་འཛིག་ཁྱེད་པ་མ་

ཡིན་ཏེ། དུས་མཉམ་དུ་འདྲིལ་ཅིང་དུས་མཉམ་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཞང་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་ཆད་བཤད་པ་ལ། ལུས་ཆད། ཆེ་
ཆད་གཉིས། དང་པོ་ནི། ངན་སོང་གསུམ་གྱི་ལུས་ཆད་སྐབས་འདྲིལ་
དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་པས་
མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མི་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ཆད་སྟོན་པ་ནི། འཛམ་
བྱ་གླིང་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆད། །ཅེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་དག་དོན་ནི། དེ་
བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཆེ་ལོ་བརྒྱ་བའི་དུས་ཀྱི་འཛམ་བྱ་གླིང་པའི་མིའི་ལུས་
ལ་རང་ཁྱ་བཞི་པ་དང་། སལ་ཆེར་བྱེད་དང་བཞི་པ་ཡོད། ལུས་འཕགས་
པའི་མིའི་ལུས་ལ་ཁྱ་བརྒྱད། བ་ལང་སྟོད་པའི་མིའི་ལུས་ལ་བཅུ་དྲུག་། རྩ་
མི་སྟོན་པའི་མིའི་ལུས་ལ་སོ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ལྟ་དྲུག་གི་ལུས་ཆད་སྟོན་པ་ནི། འདོད་དང་ལྡན་པའི་ལྟ་ཡི་
ལུས། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གསུམ་གྱི་དག་དོན་ནི། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ།
རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞི་ལ་རྒྱང་གྲགས་བཞི་ཆ་ནས་རྒྱང་གྲགས་བཞི་ཆར་
རེ་སྟེད་པས། གཞན་འབྲུལ་དབང་བྱེད་ལ་རྒྱང་གྲགས་བྱེད་དང་གཉིས་
ཀྱི་བར་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཟུགས་ཁམས་པའི་ལྟ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ཆད་སྟོན་པ་ནི། གཟུགས་
ཅན་དང་པོ་དཔག་ཆད་བྱེད། །ཅེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་དག་དོན། དེ་
བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཆངས་རིས་པ་ལ་དཔག་ཆད་བྱེད། མདུན་ན་འདོན་
ལ་དཔག་ཆད་གཅིག །ཆངས་ཆེན་ལ་བྱེད་དང་གཉིས། དེའི་ལྟ་ཆད་

མེད་འོད་ཡན་ཆད་ལ་འོག་མ་འོག་མ་ལས་གོང་མ་གོང་མ་ཉིས་འགྱུར་
སྐྱེད་ནས་སྤྱིན་མེད་ལ་དབག་ཆད་བརྒྱ་དང་ཉེར་བརྒྱད་དུ་འགྱུར་བ་
ལས་གསུམ་དོར་ནས་དབག་ཆད་བརྒྱ་དང་ཉེར་ལྔ། དེ་ཡན་ཆད་འོག་
མ་ལས་གོང་མ་ཉིས་འགྱུར་དུ་བསྐྱུར་ནས་འོག་མིན་པ་ལ་དབག་ཆད་
ཁྲི་བྱག་སྟོང་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མི་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་ཆད་སྟོན་པ་ནི། སྐྱ་མི་སྟན་ན་ཆེ་སྟོང་
སྟེ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་དག་དོན། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སྐྱ་མི་
སྟན་པས་རང་ལོ་སྟོང་ཐུབ། བ་ལང་སྟོད་པས་ལྔ་བརྒྱ། ལུས་འབགས་
པོས་ཕྱེད་དང་སུམ་བརྒྱ། འཛམ་བུ་གླིང་པའི་ཆེ་ཆད་མཐའ་གཅིག་ཏུ་
མ་ངས་ཏེ། སྟོན་ཆེ་ལོ་དབག་མེད་ཐུབ་པའང་བྱུང་། མཐའ་ལོ་བརྒྱ་ལ་
རིང་མཐའ་ཕྱེད་པ་དགོས་པའང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ལྷ་བྱག་གི་ཆེ་
སྟོན་པ་ནི། མི་རྣམས་ཀྱི་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་ལ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་ལྔའི་དག་
དོན། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། མི་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་ལ་ཉིན་ཞག་གཅིག་དེ་སུམ་ཅུ་
ལ་ཁྲ་བ་དེ་བརྒྱ་གཉིས་ལ་ལོར་བྱས་པའི་རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞི་པས་ལོ་
ལྔ་བརྒྱ་ཐུབ། དེ་བཞིན་དུ་འོག་མ་འོག་མ་ལས་གོང་མ་གོང་མ་ལོ་ཉིན་
ཞག་ཁྲ་བ་ཆེ་ཆད་ཉིས་འགྱུར་དུ་འགྱུར་བས་རང་ལོ་སྟོང་། ཉིས་སྟོང་།
བཞི་སྟོང་། བརྒྱད་སྟོང་། ཁྲི་བྱག་སྟོང་། གཞན་འབྲུལ་དབང་ཕྱེད་པས་
ཐུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ལྷ་གོང་མ་ལྔ་ལ་ཉི་ཁྲ་མེད་ཀྱང་ཉིན་མཆོན་གྱི་
ཐ་སྟད་ཡོད་དེ། མེ་ཏོག་ཁ་ཕྱེ་བུམ། བྱ་སྐད་འབྲེན་མི་འབྲེན། གཉིད་

སངས་བོ་ལ་ཉིན་མཆན་དུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར།

ཞར་ལ་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་ཆེ་ཆད་བཤད་ན། ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་དབང་པོ་
སྤྱོད་གཅན་གྱིས་མི་ལོ་ལྷ་བརྒྱལ་ལ་ཞག་གཅིག་དུ་བྱས་པའི་རང་ལོ་སྟོང་
ཟུབ། མགུལ་འཕྲེང་དང་། བརྟན་པས་མི་ལོ་དུག་བརྒྱལ་ལ་ཞག་གཅིག་དུ་
བྱས་པའི་རང་ལོ་དུག་སྟོང་ཟུབ། མེ་ཏོག་འཕྲེང་གིས་མི་ལོ་བདུན་བརྒྱ་
ལ་ཞག་གཅིག་དུ་བྱས་པའི་རང་ལོ་བདུན་སྟོང་ཟུབ་པར་བྲན་པ་ཉེར་
གཞག་ལས་གསུངས་སོ། །

གཟུགས་ཁམས་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་ཆད་སྟོན་པ་ནི། གཟུགས་ཅན་
ཉིན་མཆན་མེད་ཆེ་ནི། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དག་དོན་ནི། དེ་
ན་ཉིན་མཆན་མེད་ཀྱང་རང་ལུས་གཞལ་པའི་བསྐྱལ་པའི་གངས་ལས་
ཆེ་ཆད་རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ། གཟུགས་ཅན་དང་པོ་བསྐྱལ་པ་ཕྱིར། །དེ་ཡི་
གོང་མ་ཕྱིར་ཕྱིར་སྟེ། །འོད་ཚུང་རྣམས་ཀྱི་ལྷག་ཡན་ཆད། །ཆེ་ནི་ཉིས་
འགྲུར་ཉིས་འགྲུར་སྟེ། །སྤྱིན་མེད་བསྐྱལ་པ་གསུམ་དོར་རོ། །ཞེས་
བསྐྱར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཟུགས་མེད་པའི་ཆེ་ཆད་སྟོན་པ་ནི། གཟུགས་མེད་བསྐྱལ་པ་
སྟོང་ཕྱག་ནི། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དག་དོན། དེ་བཞག་དུ་
ཡོད་དེ། གཟུགས་མེད་དང་པོ་བསྐྱལ་པ་ཉི་ཁྲི་སྟེ། གཉིས་པ་བཞི་ཁྲི།
གསུམ་པ་དུག་ཁྲི། སྟོང་ཅེ་བས་བརྒྱད་ཁྲི་ཟུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འོད་
ཚུང་ནས་སྟོང་ཅེ་འེ་བར་གྱི་ཆེ་ཆད་ཀྱི་བསྐྱལ་པ་དེ་བསྐྱལ་ཆེན་ཞེས་

བར་བསྐྱལ་བརྒྱད་ཅུ་ལ་བསྐྱལ་བར་བཞག་པ་དེ་ཡིན། དེའི་འོག་མ་
གཟུགས་ཅན་དང་པོ་གསུམ་གྱི་ཆེ་ཆད་གྱི་བསྐྱལ་བ་དེ་བསྐྱལ་ཆེན་
གྱི་ཕྱེད་ལ་བསྐྱལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། བར་བསྐྱལ་བཞི་བཅུ་ལ་
བསྐྱལ་བར་བྱས་པའི་ཕྱིར། འོད་ཚུང་ནས་བཟུང་བསྐྱལ་ཆེན་ཏེ། །འདི་
ཡི་འོག་མ་ཕྱེད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

དེས་ན་གོ་བདེ་བར་བཅིས་ན། ཆངས་རིས་པའི་བར་བསྐྱལ་ཉི་ཤུ།
མདུན་ན་འདོན་པའི་བཞི་བཅུ། ཆངས་ཆེན་པའི་དྲུག་ཅུ་ཞེས་གསུངས་
པ་དྲུག་ཅུ་དང་ཉེ་བས་དྲུག་ཅུར་གསུངས་གྱི་བར་བསྐྱལ་ང་དགུ་ལས་
མེད་དེ། འཇིག་རྟེན་ཆགས་པའི་འོག་མ་སྐྱེས་ནས་སྟོད་འཇིག་པའི་
གང་དུ་ཤི་འཕོས་པའི་ཕྱིར། ཆ་དཔྱལ་བརྒྱད་གྱི་ཆེ་ཆད་སྟོན་པ་ནི།
ཡང་སོས་ལ་སོགས་དྲུག་རིམ་བཞིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་བ་ཕྱེད་དང་
དྲུག་གི་ངག་དོན། ཡང་སོས་ལ་སོགས་པའི་དང་པོ་དྲུག་རིམ་བཞིན་དུ་
འདོད་ལྟ་དྲུག་གི་ཆེ་དང་ཉིན་ཞག་མཉམ་ལ་དེས་བཟོད་པའི་འདོད་ལྟ་
དྲུག་དང་ལོ་གངས་འབྲ་བར་སྦྱབ་པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་ཆེ་རངས་
པོ་ལ་ཉིན་ཞག་གཅིག་། དེ་སུམ་ཅུ་ལ་ལྷེ་བ། དེ་བཅུ་གཉིས་ལོར་བྱས་
པའི་ཡང་སོས་པས་རང་ལོ་ལྟ་བུ་སྦྱབ་པ་སོགས་ནས་རབ་ཏུ་ཆ་བས་
བར་བསྐྱལ་ཕྱིར། མནར་མེད་པས་བར་བསྐྱལ་གཅིག་སྦྱབ་པའི་ཕྱིར།

དུད་འགྲོའི་ཆེ་ཆད་སྟོན་པ་ལ། དུད་འགྲོ་ནམས་ཞེས་སོགས་ཀྱང་
བ་ཕྱེད་དང་གཉིས་གྱི་ངག་དོན། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དུད་འགྲོ་མཆོག་

ཏུ་ཆེ་རིང་བས་བར་བསྐལ་གཅིག་ཟུབ། ཟུང་བ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་
དེས་པའི་ཕྱིར། ཡི་དྲགས་ཀྱི་ཆེ་ཆད་སྟོན་པ་ལ། ཡི་དྲགས་རྣམས་ཞེས་
སོགས་ཀྱང་པ་ཕྱེད་དང་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། མིའི་
ཆ་བ་ལ་ཉིན་ཞག་གཅིག་ཏུ་བྱས། དེ་སྲུང་ཅུ་ལ་ཆ་བ། དེ་བཅུ་གཉིས་
ལ་མོར་བྱས་པའི་རང་ལོ་ལྟ་བུ་ཟུབ་པའི་ཕྱིར། བཞེས་སྤྱིང་ལས། ལྟ་
སྟོང་དག་དང་ཁྱིར་ཡང་འཆི་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་དོན་
གཅིག་། གང་དཔུལ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆེ་ཆད་སྟོན་པ་ནི། ཉིལ་སྤྱངས་ནང་ནས་
ལོ་བརྒྱ་ཞིང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་བཞིའི་ངག་དོན། མ་ག་རྟའི་བའི་
ཉིལ་ཁལ་བརྒྱད་ཅུ་མོར་བའི་ཉིལ་སྤྱངས་ཉིལ་གྱིས་བྱར་བྱར་བཀང་
བའི་ནང་ནས་མི་ལོ་བརྒྱ་བརྒྱ་ནས་ཉིལ་རེ་རེ་སྤྱང་བས་ཉིལ་དེ་བད་པ་
ན་ཅུ་བྱར་ཅན་གྱི་ཆེ་ཆད་ཡིན།

གང་དཔུལ་བདུན་ནི་སྟ་མ་སྟ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཉིལ་ཁལ་ཉི་
ཤུ་ཉི་ཤུས་བསྐྱར་ཏེ། སྤར་བཞིན་ནོ། །ལོ་ན་ཆེ་ཆད་དེ་དག་མཐའ་
གཅིག་ཏུ་ཟུབ་པར་དེས་སམ་ཞེ་ན། སྟ་མི་སྟན་མ་གཏོགས་པ་ན་བར་
མ་དོར་འཆི་བ་ཡོད། སྟ་མི་སྟན་ན་མེད། སྟ་མི་སྟན་མ་གཏོགས་པར་
འཆི། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ཆད་དེ་དག་ཅོམ་གཞི་དང་ཅོམ་ཚུལ་ངེ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཅོམ་

༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༤། སྤྱིང་ཡིག་ང་། མགོན་པོ་སྐུ་ཟུབ། བཞེས་སྤྱིངས། ༤༡༠་༡༠།

གཞི་ནི། གཞུགས་མིང་དུས་མཐར་རྟུལ་ཡིག་དང་། །སྐད་ཅིག་སྤྲ་རབ་
 ཅེས་ཏེ། ཚེས་གཞི་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། གཞུགས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་རྟུལ་
 སྤྲ་རབ། དཔག་ཆད། རྒྱང་གྲགས་སོགས་ཀྱི་ཚེས་གཞི། མིང་གི་སྤྲང་
 བའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཡི་གེ། །སྒྲོ་ཀ་རབ་བྱེད་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཚེས་གཞི།
 དུས་ཀྱི་སྤྲང་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ལོ་བསྐྱལ་བ་སོགས་ཀྱི་
 ཚེས་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བསགས་པ་ལས་དཔག་ཆད་ཀྱི་བར་
 དུ་འགྲུབ། གཉིས་པ་བསགས་པ་ལས་སྒྲོ་ཀ་སོགས་འགྲུབ། གསུམ་པ་
 བསགས་པ་ལས་ལོ་སོགས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཚེས་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི། རྟུལ་
 དང་ནི། །ཞེས་སོགས་རྒྱང་པ་བྱེད་དུག་ལས། དཔག་ཆད་སོགས་ཚེས་
 ཚུལ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རྟུལ་སྤྲ་རབ། རྟུལ་སྤྲུལ། རྟུགས་རྟུལ། རྟ་རྟུལ།
 རི་བོང་གི་རྟུལ། ཐུག་རྟུལ། སྤྲང་རྟུལ། ཉི་ཟེར་གྱི་རྟུལ། སྟོ་ལ། འིག་ནས།
 སོར་ཆོགས་རྣམས་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་བདུན་ལ་བྱི་མ་རེ་རེར་ཅི། སོར་མོ་ཉི་ཤུ་
 བཞི་ལ་ཁྱ། །ཞེས་སོགས་རྒྱང་པ་བཞིའི་དག་དོན་ནི། སོར་མོ་ཉི་ཤུ་བཞི་
 ལ་ཁྱ་གང་། ཁྱ་བཞི་ལ་གཞུ་འདོམ་གང་། གཞུ་འདོམ་ལྔ་བརྒྱ་ལ་རྒྱང་
 གྲགས། རྒྱང་གྲགས་གཅིག་གྲོང་ལས་འཕགས་པའི་གནས་ལ་དགོན་
 བར་འཛོག། རྒྱང་གྲགས་བརྒྱད་ལ་དཔག་ཆད་དུ་བཅི་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 ལོ་བསྐྱལ་བ་སོགས་ཚེས་ཚུལ་ནི། སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ལ། །ཞེས་

༡ ག་ཤ་ན་ན་ཅི་བ་ཡིན།

སོགས་ཀྱང་པ་བདུན་གྱི་ངག་དོན་ནི། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དུས་མཐའི་
སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱུ་ཉི་ཤུ་ལ་དེའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་། དེ་དྲུག་ཙུ་ལ་ཐང་
གཅིག་། ཐང་གཅིག་སུམ་ཙུ་ལ་ཡུད་ཅམ། ཡུད་ཅམ་སུམ་ཙུ་ལ་ཉིན་ཞག་
གཅིག་། དེ་སུམ་ཙུ་ལ་རྒྱ་བ་ཞག་མི་བྱལ་དོར་བ་དང་བཅས་པའི་རྒྱ་བ་
བཙུ་གཉིས་ལ་ཡོར་རྩི་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་བསྐྱལ་པ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན།
བསྐྱལ་པ་རྣམ་པ་མང་བཤད་པ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། བསྐྱལ་པ་ལ་ལྷ་
ཡོད་དེ། འཇིག་པའི། ཞིག་ནས་འདུག་པའི། ཆགས་པའི། གནས་པའི།
བསྐྱལ་ཆེན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བཞི་རེ་རེ་ལ་བར་བསྐྱལ་ཉི་
ཤུར་ཡོད། བསྐྱལ་ཆེན་ལ་བར་བསྐྱལ་བརྒྱད་ཙུ་ཡོད་དོ། །

འཇིག་པའི་བསྐྱལ་པ་སྟོན་པ་ནི། འཇིག་པའི་བསྐྱལ་པ་དཔྱལ་བ་
ཡི། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། མནར་
མེད་དུ་སེམས་ཅན་གསར་སྐྱེ་མེད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། ཆངས་པའི་
གཞལ་མེད་ཁང་སྟོང་གི་བར་དེ་མེས་འཇིག་པའི་བསྐྱལ་པ། ལྷ་མ་
ནས་བཟུང་སྟེ། འོད་གསལ་གྱི་གཞལ་མེད་ཁང་སྟོང་གི་བར་དུ་རྒྱས་
འཇིག་པ། དགེ་རྒྱས་ཀྱི་གཞལ་མེད་ཁང་སྟོང་གི་བར་རྒྱང་གིས་
འཇིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཆགས་པའི་བསྐྱལ་པ་སྟོན་པ་ནི། ཆགས་པ་དང་པོའི་རྒྱང་ནས་
ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འོག་གཞི་
རྒྱང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆགས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། མནར་མེད་དུ་སེམས་

ཅན་གཅིག་གསར་དུ་སྐྱེས་པའི་བར་ལ་བར་བསྐལ་ཉི་ཤུ་ཡོད། དེ་ལྟ་
བུ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གནས་པའི་བསྐལ་བ་སྟོན་བ་ནི། བར་གྱི་བསྐལ་བ་དཔག་མེད་
ནས། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་བ་བརྒྱད་དེ། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཆེ་ལོ་དཔག་
མེད་ཐུབ་བ་བརྒྱད་ཁྲིར་གྱི་བ་ལས་ཆགས་པའི་གཞུག་རྫོགས། གནས་
པའི་འགོ་ཚུགས་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནས་བརྒྱད་སྟེ། ཆེ་ལོ་བཅུ་པའི་སྐད་ཅིག་
ཐ་མ་ལ་ཐུག་པའི་བར་ལ་བར་བསྐལ་གཅིག་ཡོད། དེ་ལ་དུས་གྱི་ཡ་ཐོག་
རིང་མོ་ཟེར། དེ་ནས་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་དུ་ཡར་སྐྱེ་བཅུའི་བར་དུ་མར་གྱི་
བ་ལ་རེ་རེ་ལ་བར་བསྐལ་རེ་རེར་བྱས་བ་བཅོ་བརྒྱད་ལ་བར་གྱི་ཁྲག་བ་
བཅོ་བརྒྱད་ཟེར། དེ་ནས་ཆེ་ལོ་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་དུ་ཡར་འཕེལ་བ་ལ་བར་
བསྐལ་གཅིག་ཡོད། དེ་ལ་མར་གྱི་མ་ཐོག་རིང་མོ་ཟེར། དེ་ལྟ་བུའི་བར་
བསྐལ་ཉི་ཤུ་ལ་གནས་པའི་བསྐལ་བར་བཅི་^༡བའི་བྱིར། འོ་ན་ཐོག་མཐའི་
རྒྱང་བ་དེ་དང་བར་གྱི་ཁྲག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི། ལོ་རྗེ་སྟེང་རེ་ལ་འཕེལ་
འགྲིབ་བྱེད་མཉམ་ན་དགེ་སྟེན་སྟོན་པ་སོགས་ཆེ་རྒྱུད་གིས་ཡིན་ཞིང་།
སོ་སྐྱེས་པས་མ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་གནས་ཡིན་གསུངས།

ཞར་བྱུང་ལ་བསྐལ་ཆེན་གྱི་ཞར་བྱུང་དང་། འཛིག་བསྐལ་གྱི་
ཞར་བྱུང་ངོ་། །དང་པོ་ནི། བསྐལ་ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཆོགས་
གཉིས་བསགས་བ་ལས་ཡང་དག་བར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འབྱུང་

^༡ ག་༡༡་བ་༥་ཙི།

ཞེས་སྟོན་པ་ལ། དེ་གངས་མེད་གསུམ་ལ་སངས་རྒྱས། ཞེས་སོགས་
ཀང་བ་བྱེད་དང་གཉིས་གསུངས། འོ་ན་སངས་རྒྱས་དེ་ཡར་འཕེལ་
དང་མར་འགྲིབ་གང་ལ་འབྱུང་ཞེ་ན། དེ་སྟོན་པ་ལ། མར་ནི་འགྲིབ་པ་
ཡི། ཞེས་སོགས་ཀང་བ་བྱེད་དང་གཉིས་གསུངས། རང་རྒྱལ་དགྲ་
བཅོམ་འབྱུང་བའི་དུས་སྟོན་པ་ལ། རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་གཉིས་ཀ་
ལ། ཞེས་གསུངས། བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱལ་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱ་སྟོན་
པ་ལ། བསེ་རུ་བསྐལ་བ་བརྒྱ་ཡི་^༡རྒྱས། ཞེས་གསུངས། འཁོར་ལོས་
སྐྱར་རྒྱལ་འབྱུང་བའི་དུས་སྟོན་པ་ནི། འཁོར་ལོས་སྐྱར་བ་འབྱུང་བ་
ནི། ཞེས་སོགས་གཉིས་གསུངས།

འོ་ན་འཁོར་ལོས་སྐྱར་རྒྱལ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། གསེར་དདུལ་ཟངས་
ལྷགས་འཁོར་ལོ་ཅན། ཞེས་གསུངས། འོ་ན་དེས་གླིང་བཞི་ལ་དབང་
བྱེད་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི། དེ་དག་གླིང་གཅིག་གླིང་གཉིས་དང་། ཞེས་སོགས་
ཀང་བ་གཉིས་གསུངས། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཅིག་ཉིད་དུ་འཁོར་ལོས་
སྐྱར་རྒྱལ་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་གཉིས་གཅིག་ཅར་དུ་མི་འབྱུང་ཞེས་སྟོན་པ་
ལ། ལྟན་ཅིག་གཉིས་མེན་སངས་རྒྱས་བཞིན། ཞེས་གསུངས། འཁོར་
ལོས་སྐྱར་རྒྱལ་བཞི་པོ་དེས་པ་རོལ་པོ་ལས་རྒྱལ་བར་^༢བྱེད་ཚུལ་སྟོན་
པ་ནི། བས་བསུ་རང་འགྲོ་གཤུལ་བཤམས་དང་། ཞེས་སོགས་གཉིས་

^༡ ག་ཤ་ན་པ་བསེ་རུ་བསྐལ་བ་བརྒྱ་ཡིས་རྒྱས།

^༢ ག་ཤ་ན་པ་པ་རོལ་པོའི་རྒྱལ་པོར་བྱེད་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི།

གསུངས། ཐུབ་དབང་གི་མཚན་དང་འཁོར་ལོས་སྐྱར་བའི་མཚན་གྱི་
བྱང་པར་སྟོན་པ་ལ། ཐུབ་མཚན་ཡུལ་ན་གནས་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་
གཉིས་གསུངས། དེ་ནམས་ཀྱི་དོན་ནི་རྟོགས་སྣ་ལ།

འོ་ན་ཡ་ཐོག་རིང་མའི་འགྲིབ་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་སྟམ་ན། དེ་སྟོན་པ་ལ།
སྒར་བྱང་སེམས་ཅན་གཟུགས་ཅན་བཞིན། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བྱུག་
གི་སྐབས་སུ། སྤྱི་དོན་གཞུང་དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ། བསྐྱལ་པ་དང་པོའི་
མའི་གནས་ཚུལ། དེ་འགྲིབ་ཚུལ། མི་རིགས་བཞི་པོ་ཇི་ལྟར་བྱང་ཚུལ།
འགྲིབ་པའི་མཐར་ཇི་ལྟ་བུ་བྱང་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བསྐྱལ་པ་དང་པོའི་
མི་ནམས་གཟུགས་ཁམས་པའི་ལྟ་བཞིན་དུ་གནས་ཏེ། དཔག་མེད་ཐུབ་
པའི་དུས་སུ་མི་རིགས་བཞི་དང་ཉི་ལྔ་སོགས་མེད། དེ་མེད་པས་ཉིན་
མཚན་གྱི་ཐ་སྟད་མེད། རང་འོད་ཀྱི་སྒྲིང་བའི་བྱ་བ་བྱེད། ཐོ་མའི་མཚན་མ་
མེད་པས་སྐྱེས་པ་དང་བྱུང་མེད་ཀྱི་སྐྱ་མེད། དེ་མེད་པས་མང་མི་མཐུན་
པ་དང་མངལ་སྐྱེས་སོགས་མེད་པས་རྩུས་ཏེ་སྐྱེ་བ་ཁོ་ན་ཡིན། བན་ཚུན་
གཅིག་ལ་གཅིག་དགལ། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་བཅུན་ཅིང་བཟང་། རྩ་
འབྲུལ་གྱིས་ནམ་མཁའ་ལ་འགྲོ་བ་སོགས་ཡིན་པའི་བྱིང་།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ནས་སའི་སྟེང་དུ་གནས་པའི་བཅུད་ཅེས་པ་ཁ་དོག་
དམར་སེར་རོ་སྒྲིང་ཅི་མ་སྟོལ་བ་ལྟ་བུ་ཆགས་པ་དེ། རོ་ལ་བརྟམ་ཆགས་

ཅན་གཅིག་གིས་མཛུབ་མོས་སྒྲངས་ཏེ་ཐུངས་པས་རོ་ལ་ཆགས་ཤིང་
སྟེང་པར་གྱུར། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་དག་གིས་ཀྱང་བྱས་པས་སྟེང་པའི་
དབང་གིས་ལུས་ཀྱི་རྩ་འཁྲལ་དང་འོད་རྒྱལ། ལུས་ལ་སྦྱི་བ་དང་མཁྲང་
བ་ཞུགས། ཐུན་པར་གྱུར་བ་ན་སེམས་ཅན་སྦྱི་མཐུན་གྱི་ལས་ཀྱི་དབང་
གིས་ཉི་མེ་བྱུང་བས་ཉི་མ་ཆོན་གྱི་ཐ་སྙད་བྱུང་ངོ་། །དེ་ནས་སའི་བཅུད་
མང་དུ་བས་བ་རྣམས་ལུས་ངན། ཅུང་བར་བས་བ་རྣམས་ལུས་བཟང་བ་
ན། བཟང་བས་ངན་པ་ལ་བརྟམས་ཤིང་ང་རྒྱལ་བྱས་པས་སའི་བཅུད་དེ་
རྒྱབ་པར་གྱུར་རྟོ། །ཡང་སའི་ཞག་ཁ་དོག་ཀ་རའི་མེ་རྟོག་ལྟར་སེར་བ་
རོ་སྒྲང་ཅི་མ་སྒྲོལ་བ་ལྟ་བུ་ལ་ཆགས་ཏེ་ཐོས་སོ། །ཡང་སྒྲར་བཞིན་བྱས་
པས་དེ་ཡང་རྒྱབ་པར་གྱུར་རྟོ། །དེ་ནས་སྦྱ་གྱའི་ཆལ་ཁ་དོག་ཀ་དམ་ལུ་
གའི་མེ་རྟོག་ལྟ་བུ་རོ་སྒྲང་ཅི་མ་སྒྲོལ་བ་ལྟ་བུ་བྱུང་སྟེ། སྒྲར་བཞིན་བྱས་
པས་རྒྱབ་པར་གྱུར། དེ་ནས་མ་ཚོས་མ་བཟབ་པའི་འབྲས་སྒྲ་ལྟ་ཁ་དོག་
དང་འི་རོ་ཕུན་ཕུམ་ཆོགས་པ་ཕུབ་མ་དང་ཤུན་བ་མེད་པ། སོར་བཞི་ཅུ་
པ་ནང་བཟས་པ་ན་རྒྱབ་སྟེ། རྒྱབ་བཟས་པ་ན་ནང་སྟེ་བ་བྱུང་སྟེ། དེ་ཁམ་
བས་རགས་པ་ཡིན་པས་འོངས་སྟོད་པས་སྟིགས་མ་རྣམས་འཛོན་པས་
མོ་མའི་དབང་པོ་བྱུང་སྟེ། སྟེས་པ་དང་བྱད་མེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱུང་བར་གྱུར་
རྟོ། །དེ་ནས་དེ་དག་གི་ནང་ནས་སྒྲར་བག་ཆགས་གོམས་པ་སྟེང་པའི་
སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་གིས་འོག་གཡེམ་བྱས་པས་མི་དགེ་བ་བཅུའི་
ཐོག་མ་འོག་གཡེམ་གྱུབ་པོ། །དེ་ལ་གཞན་དག་གིས་སེམས་ཅན་སུན་

འབྲིན་པ་འདི་རེ་ཞེས་པ་རྫོགས་པ་དེ་སྐྱོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་ཁང་ཁྱིམ་
བྱང་བར་གྱུར་ཏེ། །དེས་ན་ལོག་གཡེམ་ཐོག་མ་བྱེད་པའི་མི་དེ་དག་སྐྱོང་
བཟང་བྱིན་དང་རྒྱུད་གཅིག་གོ། །དེའི་ཆེ་འབྲས་སྤྲུལ་དེ་ནང་ཟད་པ་ནང་
ལེན། རུབ་ཟད་པ་རུབ་ལེན་པ་ལ། མི་ལེ་ལོ་ཅན་ཞིག་གིས་སང་ཟ་བའི་
སྤྲུལ་ཡང་དོ་རུབ་སྒྲངས་ཏེ་གསོག་འཛོག་བྱས། དེ་ཐབས་ཟབ་བོ་སྟུམ་
སྟེ། གཞན་དག་གིས་ཞག་བདུན་ལ་སོགས་པའི་སྤྲུལ་ཕྱོགས་གཅིག་
ཏུ་སྒྲངས་པས་བརྒྱུ་པ་མངོན་པར་གྱུར་ཏེ། དེ་ནས་ས་ཕྱོགས་བཞོས།
བདག་གི་སྤྲུལ་ཟད་ནས་གཞན་གྱི་མ་སྟེན་པར་ལེན་པར་གྱུར་ཏེ་མ་བྱིན་
ལེན་བྱུང་ངོ་། །དེ་ཡང་དག་སྐྱོང་ཞོར་ཅན་དང་རྒྱུད་གཅིག་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེའི་ཆེ་ཞིང་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོས་སུ་སྒྲེངས་པས། མི་
རང་བཞིན་བཟང་བ། སློ་ཆད་འོན་ཏེ་དང་ལྡན་པ་གཅིག་དཔོན་དུ་
བསྐྱོས་ལ། དེས་ཉེས་པ་བྱེད་ན་ཆར་བཅད། ལེགས་པ་བྱེད་ན་རྗེས་
སུ་བཟུང་སྟེ། དེ་ལ་རང་རང་གི་སྟོན་ཐོག་གི་བྱུག་ཆ་རེ་འོན་དུ་སྟབས་
པར་བྱའོ། །ཞེས་ཞིང་དཔོན་བསྐྱོས། དེ་ལ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བརྗོད་པས་
རྒྱལ་རིགས་ཐོག་མར་བྱུང་། དེ་སྟེ་བུའི་མང་པོས་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་དེ་
བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་དང་རྒྱུད་གཅིག་པ་ཞིག་གོ། །དེ་ནས་འགའ་ཞིག་
ཁྱིམ་ལས་ཡིད་ཕྱིར་ཕྱོགས་ནས་ནགས་ཁོད་དུ། ཅ་བ་དང་འབྲས་བུ་ལ་
སོགས་པས་འཆོ་བ་ན་བྲམ་ཟེ་ཞེས་པ་བྱུང་། དེ་ནས་རྒྱ་བ་སོགས་མ་

༡ ག་ཤར་ན་ཆེ་སློ་ཆད་པ།

སྤྱིན་ལེན་མི་བྱེད་པར་བྱིས་དུ་གནས་པ་ལ་གཞན་གྱིས་བཀྱར་སྤྱིན་བྱེད་པ་
བྱུང་བས་རྩེ་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་བར་བྱུང་། རྒྱ་བ་གསོད་པ་སོགས་སྤྱིན་
པ་ངན་པོ་བྱེད་པ་ལ་དམངས་མོ་ཞེས་བརྗོད་པས་དམངས་རིགས་བྱུང་།
དེ་ནས་རྒྱན་མ་ཆད་པས་གཅོད་པ་ན་བདག་གིས་མ་བརྒྱས་སོ་ཞེས་རྒྱན་
སྤྱིས་པས་ངག་གི་ཉེས་པ་བྱུབ་པོ། །

བཞི་པ་ནི། དེ་ནས་མི་དགེ་བཅུ་ལྟ་བུ་ལ་སྤྱིན་པས་ཆེ་རིམ་གྱིས་
བྱུང་ཞིང་འགྲིབ་པར་འགྱུར། ལོངས་སྤྱིན་དཔལ་འབྱོར་ནམས་ཀྱང་རེ་
ཅུང་དུ་འགྱུར་ཏེ། མཐར་ཆེ་ལོ་བཅུ་པ་ལ་ཐུག་པར་འགྱུར་རོ། །ཆེ་ལོ་
བཅུ་པའི་སྐབས་སུ་པོངས་ཆོད་སྟོབས་སློང་ན་པ་ནམས་ཀྱང་འགྲིབ་སྟེ།
དུ་མོ་ཁླ་བ་ལྷ་ལེན་པ་བྱིས་ལ་བཏང་། མདང་སྤྱིས་ཀྱི་བྱིས་པས་མ་ལན།
གོས་ཀྱི་མཆོག་ལྷ་བ། ཟས་ཀྱི་མཆོག་ཁྲི་ཆོད་༑། རྒྱན་ཀྱི་མཆོག་མཆོན་
ཆ་འབའ་ཞིག་ལ་བྱེད། སྤྱིགས་མ་ལྷའི་མཐར་ཐུག་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་
ནས་བསྐྱལ་པ་འདི་ལ་དུས་བཞི་འབྱུང་སྟེ། བསྐྱལ་པ་དང་པོ་བ་ནམས་
དགེ་བཅུ་རྩོགས་པར་སྤྱིན་པས་རྩོགས་ལྡན་གྱི་དུས། དེ་ནས་ལུས་ཀྱི་མི་
དགེ་བ་གསུམ་སྟོང་བའི་བར་ནི་གསུམ་ལྡན་གྱི་དུས། དེ་ནས་གསོད་རྒྱ་
གཉིས་ཙམ་སྟོང་བའི་དུས་དེ་གཉིས་ལྡན་གྱི་དུས། དེ་ནས་མི་དགེ་བཅུ་
ཆར་དར་བའི་དུས་ཅོད་ལྡན་གྱི་དུས་སོ། །

འགྲིབ་པའི་མཐར་ཡང་བསྐྱལ་པ་བར་མ་ཞེས་པ་གསུམ་འབྱུང་

༡ མཆོམས་མཛོད་ལས། ཀོ་ར་བ་ཤེས་འབྱུང་།

ཚུལ་སྟོན་པ་ནི། བསྐྱལ་པ་མཆོན་དང་ནད་དང་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་
པ་བཞིའི་དོན། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། མཐར་གཅིག་གིས་གཅིག་མཐོང་ན་
མི་བཟོད་ཅིང་ཚོད་པར་བྱེད་པས་མཆོན་གྱི་བསྐྱལ་པ་ཞག་བདུན་འབྱུང་།
དེའི་སྟོན་དུ་ཡམས་གྱི་ནད་གསོ་བར་མི་རུང་བས་ནད་གྱི་བསྐྱལ་པ་ཞག་
བདུན་ཆེ་བ་བདུན་འབྱུང་། དེའི་སྟོན་དུ་ས་བོན་གཤམ་ཅའི་ནད་དུ་སྟེད་པས་
གཤམ་ཅེ་བ། རུས་གོང་དཀར་པོ་བསྐྱུས་ཏེ་སྒྲོལ་ནས་འབྱུང་བས་རུས་
གོང་དཀར་པོ་བཟས་ཐུར་མས་འབྱེད་ཅིང་། ཐུར་མས་ཅིག་ཁུང་ནས་
འབྱུ་བུས་ཤིང་ཚུལ་སྟོན་ཏེ་འབྱུང་བས་ཐུར་མས་འཆོ་བ་སྟེ། ལུ་གཤི་
བསྐྱལ་པ་ཞག་བདུན་ཆེ་བ་བདུན་ལོ་བདུན་བྱུང་བས་བསྐྱལ་པ་ཆར་ཕྱིན་
པར་འབྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོན་པ་གོང་མ་ལས། །བསྐྱལ་པ་བར་མ་ནི་
གསུམ་ཏེ། །ལུ་གཤི་བསྐྱལ་པ་བར་མ་དང་། །ནད་གྱི་བསྐྱལ་པ་བར་མ་
དང་། །མཆོན་གྱི་བསྐྱལ་པ་བར་མའོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་འཛིག་བསྐྱལ་གྱི་ཞར་བྱུང་སྟོན་པ་ནི། སྟོན་བཅུད་གྱི་
འཛིག་རྟེན་འཛིག་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ལ་གསུམ་ཡོད་ཅེས་བཤད་པ་ལ།
མེ་དང་ཚུ་དང་རྒྱུད་དག་གིས། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་གཉིས་གསུངས།
འཛིག་པ་ན་ལུས་པ་གསུམ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། བསམ་གཏན་གཉིས་
སོགས་གསུམ་པོ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་གཉིས་གྱིས་བཤད། མེས་

༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༦། སེམས་ཅམ་རི། འཕགས་པ་ཚོགས་མེད། ཀུན་བཏུས། ༡༩༩་

བསམ་གཏན་དང་པོ་མན་ཆད། རྩུ་གཉིས་པ་མན་ཆད། རྩུང་གིས་
གསུམ་པ་མན་ཆད་འཛིག། འཛིག་པའི་རྩུ་མཆོན་སྟོན་པ་ནི། དེ་ཡི་སྟོན་
དང་ཆོས་མཐུན་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས། བསམ་གཏན་བཞི་པ་མི་འཛིག་
པའི་རྩུ་མཆོན་སྟོན་པ་ལ། བཞི་པ་ན་མེད་མི་གཡོའི་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས།
འོན་བསམ་གཏན་བཞི་པ་རྟག་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན། དེ་མི་རྟག་པའི་རྩུ་
མཆོན་སྟོན་པ་ལ། མི་རྟག་དེ་ཡི་གཞལ་མེད་ཁང་། །ཞེས་སོགས་གཉིས་
གསུངས། འཛིག་པའི་གོ་རིམ་སྟོན་པ་ལ། མེ་ཡིས་བདུན་ཙེ་རྩུ་ཡིས་
གཅིག །ཞེས་སོགས་བཞི་གསུངས། དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་སྤྲ་ཞིང་།
མེས་འཛིག་ལྟ་བུ་རྩུ་ག །རྩུ་མཆོན་པའི་བདུན། རྩུང་འཛིག་གཅིག་སྟེ།
བསྐྱལ་པ་བདུན་རྩུ་རྩུ་བཞི་ཡིན་པས་དགེ་རྒྱས་ཀྱི་ལྷའི་ཆེ་ཆད་བསྐྱལ་ཆེན་
བདུན་རྩུ་རྩུ་བཞི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གདགས་པར་གསུངས་པ་དང་ཡང་འགྲིག་
གོ། །གནས་གསུམ་པའི་དཀའ་གནས་གསལ་བར་བཤད་པའོ། ། །

གནས་བཞི་པ་ལས་བསྟན་པའི་གནས་བཤད་པ་ལ། མཚམས་སྐྱར་
བ་དང་། ལས་དངོས་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ། སྤྱིར་སྟོང་
བཅུད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན། བྱད་པར་དུ་དེ་དག་གི་བདེ་སྤྱད་སྣ་ཚོ་གས་པ་དེ་
གང་གིས་བྱས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་སྟོན་པ་ནི། ལས་ལས་འཛིག་རྟེན་སྣ་
ཚོ་གས་སྟེས། །ཞེས་གསུངས། དག་དོན་ནི། དེ་རྣམས་ཚས་ཅན། རྒྱ་
མེད་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་མི་འབྱུང་སྟེ། རང་རང་གི་རྒྱར་གྱུར་པའི་
ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ངོ་པོ་དང་། མདོ་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་གྲངས་སོ། །དང་པོ་
ལ། བསྟན་བཤད་གཉིས། དང་པོ་ནི། འོ་ན། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ལ་དུ་
ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ནི་སེམས་བ་དང་དེས་བྱས། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གསུམ་
ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྣམ་གྲངས།
བྱད་པར་ཀྱི་ཚས་སོ། །དང་པོ་ནི། རང་དང་མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་སེམས་
ཡུལ་ལ་གཡོ་བར་བྱེད་པས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་གཟུགས་ཅན་དུ་དམིགས་
པ་དེ། ལས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་བྱེ་བྲག་སྤྱོད་པས་བཞེད་དེ། དེས་ལས་ལ་
གཟུགས་ཅན་གྱིས་བྱབ་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་བྱུང་
ཀྱང་འགོ་ཡིན་པར་དམིགས་པ། ལས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མདོ་སྟེ་བ་ཡན་
ཆད་བཞེད་དེ། མདོ་སྟེ་བ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ལས་ལ་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་
པས་བྱབ་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་སེམས་པའི་ལས་དང་བསམ་པའི་ལས་སོ། །དང་

སོ་དང་ཡིད་ལས་དོན་གཅིག། གཉིས་པ་ལ་ལུས་ཀྱི་ལས། དག་གི་ལས་
གཉིས། དེ་རེ་རེ་ལ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་
མ་ཡིན་པའི་ལས་གཉིས་གཉིས་ཡོད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། དག་པའི་ལས། མི་དག་པའི་ལས། བཏང་སྟོམས་
ཀྱི་ལས། ཡང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས།
མི་གཡོ་བའི་ལས། ཡང་བདེ་བ་སྤྱོད་འགྱུར་གྱི་ལས། སྤྱག་བསྐྱེད་སྤྱོད་
འགྱུར་གྱི་ལས། བཏང་སྟོམས་སྤྱོད་འགྱུར་གྱི་ལས་སོ། །ཡང་རྣམ་སྤྲིན་
སྤྱོད་བར་མ་ངེས་པའི་ལས། རྣམ་སྤྲིན་སྤྱོད་ངེས་ཀྱི་ལས། ཡང་བྱི་མ་ལ་
མཐོང་ཆོས་ལ་སྤྱོད་འགྱུར་གྱི་ལས། སྤྲེས་ནས་སྤྱོད་འགྱུར་གྱི་ལས། ལན་
གངས་གཞན་ལ་སྤྱོད་འགྱུར་གྱི་ལས། ཡང་ལས་ལ། ཡོན་པོའི་ལས།
སྤྱོན་གྱི་ལས། སྤྲིགས་མའི་ལས། ཡང་དཀར་ལ་རྣམ་སྤྲིན་དཀར་པའི་
ལས། རྒྱ་ལ་རྣམ་སྤྲིན་གནག་པའི་ལས། འདྲེས་མའི་ལས། རྩ་བོ་མི་
དག་ཅིང་དཀར་ལ་རྣམ་སྤྲིན་མི་འབྱུང་ཞིང་ལས་ཟད་པར་བྱེད་པའི་ལས།
ཡང་ཐུབ་པའི་ལས་གསུམ། གཅིང་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསུམ། དག་མི་དགའི་
ལས་བཅུ། ཡང་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས། རྩོགས་བྱེད་ཀྱི་ལས། མཆོམས་
མེད་ཀྱི་ལས་སོགས་ཤིན་ཏུ་མང་བར་མདོ་ལས་གསུངས།

བཞི་པ་ལ། ལས་ངེས་པའི་ཚུལ། ལས་འཕེལ་ཆེ་བ། ལས་མ་བྱས་
པ་དང་མི་སྤང་བ། བྱས་པ་ཚུད་མི་བྱ་བ། ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་
འབྱེན་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་འཕགས་གང་ཡིན་ཀྱང་། ཆོར་བ་བདེ་

བ་ཐ་ན་སེམས་ཅན་དཔྱལ་བར་སྐྱེས་པ་ན་རྒྱུ་བཅིལ་བ་ལངས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་ཅུང་ཟད་བདེ་བར་བྱུང་བ་ཙམ་ཡན་ཆད། རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་
པའི་དགོ་བའི་ལས་བསགས་པ་ལས་བྱུང་མི་དགོ་བ་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་
བ་ནི་གནས་མེད་ལ། ཆོར་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཐ་ན་དག་བཅོམ་པ་ཐོབ་ནའང་
ལུས་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་འབྱུང་བ་ཐམས་ཅད་རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་མི་དགོ་
བའི་ལས་^༡ ལས་འབྱུང་གི། དགོ་བའི་ལས་ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་འབྱུང་བ་ནི་
གནས་མེད་དེ། རིན་ཆེན་སྤང་བ་ལས། ^༢མི་དགོ་བ་ལས་སྤྱག་བསྐྱེད་
ཀྱང། །དེ་བཞིན་ངན་འགྲོ་ཐམས་ཅད་དོ། །དགོ་ལས་བདེ་འགྲོ་ཐམས་
ཅད་དང་། །སྐྱེ་བ་ཀྱན་དུ་བདེ་བ་དག །ཅེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི་དགོ་བའི་ལས་རྒྱུ་ལས་ཀྱང་། ཁོང་ཁོ་ལྟ་བུས་མ་
བཅོམ་པ་ན་འབྲས་བུ་བདེ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་འབྱུང་ལ། མི་དགོ་བའི་ལས་
རྒྱུ་ལས་ཀྱང་། གཉིན་པོས་མ་བཅོམ་ན་འབྲས་བུ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཆེར་
འབྱུང་སྟེ། རང་གི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འཕེལ་འགྲིབ་ཕྱིའི་རྒྱུ་འབྲས་ལ་མེད་པའི་
ཕྱིར། ཆོམས་ལས། ^༣སྤྱིག་པ་རྒྱུ་ལས་བས་ཀྱང་། །འཛིག་ཉེན་པལ་
ཆེར་འཛིགས་ཆེན་དང་། །ལུང་གྲོལ་ཆེན་པོ་བྱེད་འགྱུར་ཏེ། །ཁོང་དུ་སོང་
བའི་དུག་བཞིན་ནོ། །བསོད་ནམས་རྒྱུ་ལས་བས་ཀྱང་། །འཛིག་ཉེན་

^༡ ག་༡༥་བ་༡་ལས་ལ་འབྱུང་གི།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༦། སྐྱེས་རབས་གོ། བཞོན་པོ་སྤྱུ་བ། རིན་ཆེན་སྤང་བ། ༡༤༠་༥།

^༣ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༣། བཞོན་པ་ཏུ། དག་བཅོམ་ཆོས་སྐྱོབ། ཆོམས་ལས། ༤༤་༡།

པལ་ཆེར་བདེ་ཆེན་འབྲེན། །དོན་ཆེན་དག་ཀྱང་བྱེད་འགྱུར་ཏེ། །འབྲུ་
རྣམས་སྤུན་ཆོག་སྤྲོད་པ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས།

བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་ཆོག་གས་གྲངས་མེད་བསགས་བའི་
འབྲས་བུ་ལ་ཡོངས་སྤྱོད་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེའི་རྒྱ་
ཐམས་ཅད་བསག་མི་དགོས་ཀྱང་། ཆ་གཅིག་བསག་དགོས་ཏེ། བདེ་
སྤྱག་སྤྱོད་འགྱུར་གྱི་ལས་མ་བསགས་པར་འབྲས་བུ་བདེ་སྤྱག་གཏན་
མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། དགེ་མི་དགའི་ལས་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་རྣམ་སྤྲོད་གྱི་
འབྲས་བུ་འབྲིན་པར་གདོན་མི་བློ། ལུང་ལས།^༡ ལས་རྣམས་བསྐྱལ་པ་
བརྒྱར་ཡང་ནི། །རྒྱད་མི་བླ་བའང་ཆོག་གས་དང་དུས། །རྟེན་ནས་ལུས་ཅན་
རྣམས་ལ་ནི། །འབྲས་བུ་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས།

ལྷ་པ་ནི། དགེ་མི་དགའི་ལས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་གསུམ་གསུམ་
འབྲིན་ཏེ། མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲོད་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་ངན་སོང་དུ་སྤྱོ།
རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ལ། སྤྱོད་བ་རྒྱ་མཐུན། བྱེད་བ་རྒྱ་མཐུན་གཉིས།
བདག་འབྲས་ཏེ་གསུམ་འབྲིན་བའི་ཕྱིར། གཞུང་དོན་ནི་སྤྱ།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། ལས་ཀྱི་རང་བཞིན། ལས་
གསུམ་སྤྱིའི་ཆོས་ཀྱི་བྱད་པར། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༡། འདུལ་བ་ཀ སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། ལུང་རྣམ་འབྱེད། ༤༧། ༦༡

བཅོ། །དང་པོ་ནི། ལུས་རྣམ་རིག་གྲེད། ཅེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད།

གཉིས་པ་ནི། རྣམ་གསུམ་ངི་མེད་གཟུགས་གསུངས་དང་། །ཞེས་
སོགས་ཀླང་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ། རྣམ་པར་རིག་གྲེད་མ་ཡིན་པའི་
གཟུགས་ཡོད་པར་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱིས་^༡ བྱབ་སྟེ། བཏོ་ལས། བསྟན་
དུ་ཡོད་ལ་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པའི་གཟུགས། བསྟན་དུ་མེད་ལ་ཐོགས་
པ་དང་བཅས་པའི་གཟུགས། བསྟན་མེད་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཟུགས་
གསུམ་གསུངས་པའི་ཕྱི་མ་འདི་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ངི་མེད་ཀྱི་
གཟུགས་གསུངས་པའང་འདི་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་ལས་བྱང་པའི་
བསོད་ནམས་བདུན་དང་། རྣམ་ལས་བྱང་བ་མ་ཡིན་པའི་བསོད་ནམས་
བདུན། ཡིད་གཞན་དུ་གཡེངས་པ་ནའང་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་གསུངས་
པ་འདི་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྟོག་གཅོད་སོགས་རང་
གིས་མ་བྱས་ཀྱང་གཞན་ལ་བཅོལ་བས་ལས་ལམ་གྱི་དངོས་གཞི་འབྱུང་
བར་གསུངས་པ་ཡང་འདི་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སོགས་
པས་མཐོང་ལམ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་
བརྒྱད་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང་། དགེ་སྟོང་ཡིད་གཞན་དུ་གཡེང་བའི་
ཆོ། དགེ་སྟོང་གི་སྟོམ་པ་དང་ལྡན་པར་གསུངས་པ། སོ་ཐར་གྱི་སྟོམ་
པ་ཚུ་ལོན་ལྟར་གསུངས་པ། ཆོས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་གསུངས་

^༡ ག་༤༩་ན་༩་མ་བྱབ་སྟེ།

བ་རྣམས་^༡འདི་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩི་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བདུན་ནི། སྐུལ་བྱེད་ཀྱི་མདོ་ལས། ^༡ཀྱན་དགའ་ར་བ་གཙུག་ལག་ཁང་། །མལ་སྟན་འཆོ་བ་ནར་མ་དང་། །སྒོ་བྱར་ནད་པ་ནད་གཡོག་དང་། །ཡུལ་ངན་བྱང་ཆེ་སྤྱན་པ་ནི། །རྩི་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བདུན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྩི་ལས་མ་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བདུན་ནི། དེ་ཉིད་ལས། ^༡བཞུགས་དང་གཤེགས་རྩི་ལམ་ཞུགས་དང་། །ཕྱིན་པ་ཐོས་དང་མཐོང་བ་དང་། །ཆོས་ཐོས་བསྐྱབ་པའི་གཞི་འཛིན་ལ། །དགའ་དང་དད་པ་སྦྱེས་པ་ནི། །རྩི་ལ་མ་ལྟོས་བསོད་ནམས་བདུན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཐར་པ། །དམ་པའི་དོན་དུ་དགོ་ཅ་བ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བྱེད་བྱུག་གི་སྐབས་སུ། ལུང་དུ་བསྟན་པ་ཡང་ཡིན། རྣམ་སྤྱོན་དཀར་བའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་དུ་བྱེ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ་དགོ་བའི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན། དོན་དམ་པའི་དགོ་བ། དོ་སྤྱོད་ཀྱི་དགོ་བ། མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་དགོ་བ། ཀྱན་སྦྲང་གི་དགོ་བ་བཞི་གསུངས་པའི་དང་སོ་ནི། ཐར་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་དགོ་བ་བཏགས་པ་

^༡ ག་༤༤་བ་༡་གསུངས་པ་རྣམས་ལ་འདི་ལ་དགོངས་ནས།

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༡། འདུལ་བ་ཉ། སྟོན་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས། སྐུལ་བྱེད་ཀྱི་མདོ། ༣༣༤་
༤། མདོ་ལས་ཆོག་སྐྱབ་དུ་སྤང་།

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༡། འདུལ་བ་ཉ། བཅོམ་ལྡན་འདས། སྐུལ་བྱེད་ཀྱི་མདོ། ༣༤༣་༡༤།

བ་ཡིན་ཏེ། མངོན་པ་གོང་མ་ལས། རྟོན་དམ་པའི་དགེ་བ་གང་ཞེན་དེ་
བཞིན་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། རོ་ཆ་ཤེས་པ་དང་ཁྲེལ་
ཡོད་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། དགེ་བ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་བྱུང་
ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི་དེ་དག་གིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ལས་ལྟ་བུ།

ལུང་དུ་བརྟན་པ་ཡང་ཡིན། རྣམ་སྤྲིན་ནག་པའི་རིགས་སུ་གནས་
པས་རབ་རྩ་སྤྱེ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། མི་དགེ་
བའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། རྟོན་དམ་པའི། རོ་བོ་ཉིད་གྱི། མཚུངས་ལྡན་གྱི།
ཀུན་སྐྱོང་གི་མི་དགེ་བ་བཞི་གསུངས་པའི་དང་པོ་ནི། འཁོར་བ་ལྟ་བུ་སྟེ།
འདི་མི་དགེ་བ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཏེ། མངོན་པ་གོང་མར། རྟོན་དམ་པའི་
མི་དགེ་བ་གང་ཞེན། འཁོར་བ་ཐམས་ཅད་དོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་
པ་ནི། ཁོང་ཁོ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་བྱུང་
ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། དེས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ལུས་ངག་གི་ལས་ལྟ་བུ།

རྣམ་སྤྲིན་དཀར་ནག་གང་བྱུང་དུ་ལུང་བརྟན་དུ་མེད་པའི་རིགས་
སུ་གནས་པས་རབ་རྩ་སྤྱེ་བའི་ཆོས་སུ་དམིགས་པ། ལུང་མ་བརྟན་གྱི་
མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། འདུས་མ་བྱས་གསུམ་ལྟ་བུ།
གཉིས་པ་ནི། དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། ཁམས་
གོང་མའི་སས་བསྐྱས་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ལྟ་

¹ བརྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༦། སེམས་ཙམ་དེ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ༡༥༥'༡༥།

² བརྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༦། སེམས་ཙམ་དེ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ༡༥༥'༡༦།

བྲ། བཞི་བ་ནི། ལུས་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱང་བའི་ལུས་ངག་གི་ལས་ལྟ་བུའོ། །

གསུམ་པ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བ་སྟོན་པ་ལ། བསྟན་བཤད་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྣམ་རིག་མིན་རྣམས་གསུམ་ཞེས་བྲ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དེ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྟོམ་པ། སྟོམ་མིན། བར་མ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་གསུམ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་ཉེས་པའམ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་རྒྱན་སྟོམ་པར་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ། སྟོམ་པའི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན། སོ་ཐར། བསམ་གཏན། ཟག་མེད་ཀྱི་སྟོམ་པ་གསུམ། གཞན་ལ་གཞོད་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་ལ་ཞུགས་ཤིང་། རང་གི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་སྟོམ་པ་ཐོབ་ན་གཏོང་བར་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ། སྟོམ་མིན་གྱི་མཆོན་ཉིད། ལུང་དུ་བསྟན་པ་གང་ཞིག །སྟོམ་པ་དང་སྟོམ་མིན་གང་རུང་མ་ཡིན་པར་དམིགས་པ། བར་མའི་མཆོན་ཉིད། སྟོམ་མིན་ནི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ཀྱི་སྟོག་གཙོད་ཀྱི་ལས་ལྟ་བུ།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། སྟོམ་པ། ལྟན་ཚུལ། ཐོབ་གཏོང་། ལྟན་པའི་གང་ཟག་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བསྟན་བཤད་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྟོམ་པ་སོ་སོར་ཐར་ཅེས་བྲ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྟོམ་པ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། སོ་ཐར་བསམ་གཏན་ཟག་མེད་ཀྱི་སྟོམ་པ་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རང་གི་མི་མཐུན་སྟོགས་སུ་གྱུར་པའི་

འཆལ་ཚུལ་གྱི་གཉེན་པོའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཆོས་
འདི་པའི་སྤྲོང་བ་གཟུགས་ཅན་པ་ཡང་ཡིན། འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་པ་
ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པའི་མཆོན་
ཉིད། སྐབས་འདིར་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པ་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱིས་བྲུབ་སྟེ།
འཆལ་ཚུལ་ལ་མི་དགེ་བའི་གཟུགས་ཅན་གྱིས་བྲུབ་པའི་བྱིར་ཏེ། འཆལ་
བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་མི་དགེའི་གཟུགས། །དེ་སྤྲོང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་གཉིས་
སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། འདུལ་བ་རྒྱ་མཆོད་སྟོང་པོ་ལས། །སྟོན་པ་
དེ་ཡང་ལུས་རག་ལས། །གཟུགས་ཅན་ཡིན་ཞེས་འདོད་པ་དང་། །སྤྲོང་
བའི་སེམས་པ་རྒྱན་ཆགས་པ། །ས་བོན་དང་བཅས་ཡིན་ནོ་ཞེས། །རང་
གི་སྟེ་པ་གོང་འོག་སྟེ། །ཞེས་གསུངས།

དབྱེ་ན་སོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད། བསྐྱུ་ན་ཉེན་གྱི་སྟོན་པ། ཁྲིམ་པའི་
སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པ། རབ་བྱུང་གི་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པ་གཉིས་སུ་འདུ། རྩས་
རིགས་གྱི་སྟོན་པ། དགེ་སྤྲོང་། དགེ་ཚུལ། དགེ་བསྟེན། བསྟེན་གནས་
གྱི་སྒྲིམ་པ་བཞིར་འདུ་སྟེ། རྩས་སུ་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་ནོ། །མཆོན་ལས་
མིང་ནི་འཕོ་བའི་བྱིར། །ཞེས་གསུངས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ངེས་ཆོག་
དང་བཅས་པ་བཤད་པ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ནི་ལེགས་སྟུང་དང་། །ལས་
དང་སྒྲིམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། སྟོན་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་
མེད་གྱིས། ཅ་བ། རྒྱ། བྱག་པ། སྟོན་ཞེས་གསུང་ཞིང་། ངེས་འབྱུང་

༡ སྟེ་པ་འབྱུང་དཔར་མ། གསུང་འབྱུང་ཁ། རྩ་ཆོང་ཁ་པ། འདུལ་བ་རྒྱ་མཆོད་སྟོང་པོ། ༡༩༡་༣།

གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་བཤད་དོ། །འཆལ་ཚུལ་གྱི་གདུང་བ་སེལ་བར་བྱེད་
བས་ཚུལ་ཁྲིམས། དམ་བས་བསྐྱུགས་བས་ལེགས་སྤྱད། བྱ་བའི་རང་
བཞིན་ཡིན་བས་ལས། ཉེས་སྤྱད་སྤྲོམ་བར་བྱེད་བས་སྤྲོམ་བ། ཡོན་ཏན་
ཀུན་གྱི་གཞི་རྟེན་བྱེད་བས་གཞིའམ། ཅ་བ། དང་པོར་སྤྲོམ་མིན་ལས་ཐར་
བས་སོ་ཐར་ཞེས་བྱ་སྟེ། བྱ་ཏི་མོ་ཀླ་ཞེས་བའི་བྱ་ཏི་སོ་སོ་དང་མོ་ཀླ་ཐར་བ་
ལ་འབྱུག་གོ། ཁ་ཅིག །སོ་ཐར་གྱི་སྤྲོམ་བ་ཡིན་ན་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་
ཡིན་པའི་གཞུགས་ཡིན་བས་བྱུང་བ་མི་འཐད་དེ། དང་པོའི་རྣམ་རིག་
རྣམ་རིག་མིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གཞོད་པའི་བྱིར།

རང་གི་མི་མཐུན་སྟོགས་སུ་གྱུར་པའི་འཆལ་ཚུལ་གྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་
པའི་རིགས་སུ་གནས་བས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ཡང་ཡིན། བསམ་གཏན་གྱི་
དངོས་གཞིའམ་ཉེར་བསྟོགས་གང་རུང་གིས་བསྐྱུས་བ་ཡང་ཡིན་པའི་
གཞི་མཐུན་བར་གྱུར་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་དམིགས་བ། བསམ་གཏན་གྱི་
སྤྲོམ་པའི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན་དངོས་གཞིའི་སས་བསྐྱུས་གྱི་སྤྲོམ་བ། ཉེར་
བསྟོགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་སྤྲོམ་བ། རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་སོ་སྟེ་དང་། འཕགས་
པའི་རྒྱད་ཀྱི་བསམ་གཏན་གྱི་སྤྲོམ་བ་གཉིས།

འདུས་བྱས་དང་ཐག་མེད་ཀྱི་གཞི་མཐུན་པའི་སྤྲོམ་བར་དམིགས་བ།
ཐག་མེད་ཀྱི་སྤྲོམ་པའི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན། འདོད་པའི་རྟེན་ལ་ཡོད་བ།
གཞུགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་ཡོད་བ། གཞུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ་ཡོད་པའི་ཐག་མེད་
ཀྱི་སྤྲོམ་བ་སྟེ་གསུམ་ཡོད། གཞུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་གྱི་འཕགས་པའི་རྒྱད་

ལ་ཟག་མེད་གྱི་སྒྲིམ་པ་ཡོད་དེ། ཟག་མེད་ནི། བསམ་གཏན་བྱང་པར་
འདུལ་ཤེས་མེད། །སེམས་ཅན་མ་གཏོགས་གཟུགས་མེད་ནའང་། །ཞེས་
འང་སྒྲ་སྒྲིམ་པ་ལ་དོན་ཡོད་པའི་བྱིར་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་ལས།^༡ ཟག་
པ་མེད་པའི་སྒྲིམ་པ་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་སུ་སྒྲིམ་པ་རྣམས་ལའང་ཡོད་
ལ། བསམ་གཏན་བྱང་པར་ཅན་དང་། འདུལ་ཤེས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་དུ་
སྒྲིམ་པ་རྣམས་མ་གཏོགས་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་སུ་སྒྲིམ་པ་རྣམས་
ལའང་ཡོད་དེ། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་རྒྱས་བཤད་ནི། སྤང་བྱ་ལྔ་བརྒྱད་བཅུ་དང་ནི། །ཞེས་
སོགས་ཀྱང་པ་བཞིའི་སྐབས་སུ། ཅ་བ་གསུམ། ལོག་གཡེམ་ཆང་
སྟེ། སྤང་བྱ་ལྔ་རི་སྟོང་འཛོའི་བར་སྟོང་བར་མཛོས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་
རིགས་སུ་གནས་པའི་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པར་དམིགས་པ། དགོ་བསྟེན་གྱི་
སྒྲིམ་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདུལ་བ་རྒྱ་མཛོའི་སྟོང་པོ་ལས།^༢ གསོད་
རྒྱ་སྤང་དང་ལོག་པར་གཡེམ། །སྟོས་འགྱུར་འབྱུང་བ་ལྔ་སྟོང་བ། །དགོ་
བསྟེན་གྱི་ནི་སྒྲིམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

ཅ་བ་བཞི་དང་ཡན་ལག་བཞི་སྟེ་སྤང་བྱ་བརྒྱད་ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་
བར་དུ་སྟོང་བར་མཛོས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་སོ་
ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པར་དམིགས་པ། བསྟེན་གནས་གྱི་སྒྲིམ་པའི་མཆན་ཉིད་

^༡ བརྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༥། མཛོན་པ་ཀྱ། དཀྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༩༡༡་ན།

^༢ འབྱུང་དཔར་མ། གསུམ་འབྱུང་ཁ། ༣་ཙོང་ཁ་པ། འདུལ་བ་རྒྱ་མཛོའི་སྟོང་པོ། ༡༩༡་༡།

ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^༡ ཅ་བ་བཞི་དང་ཡན་ལག་བཞི། །བརྒྱད་སྟོང་བསྟེན་
གནས་སྟོམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

ཅ་བ་བཞི་ཡན་ལག་བྲུག་སྟེ། བཅུ་ཇི་སྟོང་འཆོའི་བར་དུ་སྟོང་
བར་མཐོས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་སྟེ་བའི་རབ་བྱུང་གི་
སྟོམ་པར་དམིགས་པ། དག་ཚུལ་གྱི་སྟོམ་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་
ཉིད་ལས།^༡ ཅ་བ་བཞི་དང་ཡན་ལག་བྲུག་ །བཅུ་སྟོང་དག་ཚུལ་སྟོམ་
པའོ། །ཞེས་གསུངས།

ལུས་ངག་གི་ཉེས་སྟོང་མཐའ་དག་ཇི་སྟོང་འཆོའི་བར་དུ་སྟོང་བར་
མཐོས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་སྟེ་བའི་རབ་བྱུང་གི་སྟོམ་
པར་དམིགས་པ། དག་སྟོང་གི་སྟོམ་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སྤང་བྱ་ལྔ་
བརྒྱད་བཅུ་དང་ནི། །ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་མཐོས་པ་ལས། །དག་བསྟེན་
དང་ནི་བསྟེན་གནས་དང་། །དག་ཚུལ་ཆེད་དང་དག་སྟོང་ཉིད། །ཅེས་
གསུངས། དག་ཚུལ་ཆེད་ཅེས་བཤད་པ་དབུས་ཀྱི་གསལ་བྱེད་ཡིན་
པས། དག་ཚུལ་ཆེད་དང་ཞེས་པ་སྟེ། གཞན་ནམས་ལའང་དེ་ལྟར་སྟོར་
བའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར།

དེ་ལ་དབྱེ་ན། དག་སྟོང་པ་མའི་སྟོམ་པ་གཉིས། སྤང་བྱ་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་
བཅུ་ཅ་གསུམ་དང་སྤང་བྱ་སུམ་བརྒྱ་བྲུག་ཅ་བཞི་ཇི་སྟོང་འཆོའི་བར་

^༡ འབུམ་དཔར་མ། གསུམ་འབུམ་ཁ། རྩེ་ཚོང་ཁ་པ། འདུལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་སྟོང་པོ། ༡༤༡་པ།

^༡ སྟེ་འབུམ་དཔར་མ། གསུང་འབུམ་ཁ། རྩེ་ཚོང་ཁ་པ། འདུལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་སྟོང་པོ། ༡༤༢་པ།

དུ་ཞེས་སོགས་སོ་སོར་བཞག །ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཅ་གསུམ་ནི། བམ་པ་
ཐུན་མོང་བ་བཞི། ལྷག་མ་བརྒྱ་གསུམ། སྤང་ལྷུང་སུམ་ཅུ། འབའ་ཞིག་པ་
དགུ་བརྒྱ། སོར་བཞགས་བཞི། ཉིས་བྱས་བརྒྱ་བརྒྱ་གཉིས་སོ། །

མའི་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅ་བཞི་ནི་དེ་ཉིད་ལས།^༡ བམ་བརྒྱད་ལྷག་མ་
ཉི་ཤུ་དང་། །སྤང་བའི་ལྷུང་བྱེད་སུམ་ཅུ་གསུམ། །ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་
བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ། །སོ་སོར་བཞགས་པ་བརྒྱ་གཅིག་དང་། །ཉིས་བྱས་བརྒྱ་
དང་བརྒྱ་གཉིས་ཉེ། །སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅ་བཞི་རྣམས། །སྤང་བར་བྱེད་པ་
དགེ་སྤྱོད་ལ། །ཞེས་གསུངས། །ཞེས་ཟེར་ལ།

དགེ་ཚུལ་མའི་སྤྱོམ་པ་ཐོབ་རྗེས་སུ་ཅ་བའི་ཆོས་དྲུག་དང་། རྗེས་
མཐུན་གྱི་ཆོས་དྲུག་རི་སྤྱིད་འཆོའི་བར་དུ་སྤྱོད་བར་མཛོས་པས་རབ་
ཏུ་བྱེ་བའི་རབ་བྱུང་གི་སྤྱོམ་པར་དམིགས་པ། དགེ་སྤྱོམ་མའི་སྤྱོམ་པའི་
མཆན་ཉིད་ཡིན་ཉེ། དེ་ཉིད་ལས།^༢ དགེ་ཚུལ་སྤྱོམ་པ་ཐོབ་རྗེས་སུ། །ཅ་
བའི་ཆོས་དྲུག་རྗེས་མཐུན་གྱི། །ཆོས་དྲུག་སྤྱོད་བའི་སྤྱོམ་པ་ནི། །དགེ་
སྤྱོམ་མ་ཡི་སྤྱོམ་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

དེས་ན་དགེ་བསྐྱེད་དང་དགེ་ཚུལ་དགེ་སྤྱོད་གི་སྤྱོམ་པ་གསུམ་རིམ་
བཞིན་དུ་སྤངས་པའི་ཆོ། །གསུམ་པོ་སོ་སོའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྤྱོག་གཅིད་
སྤྱོད་བའི་སྤྱོད་བ་སོགས་སོ་སོར་གནས་ནས། །སྤྱོད་བ་གཞན་རྣམས་

^༡ སྤྱ་འབྲུམ་དབང་ལ། །གསུང་འབྲུམ་ཁ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ། འདུལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་སྤྱིང་པོ། ༡༤༣་༡།

^༢ སྤྱ་འབྲུམ་དབང་ལ། །གསུང་འབྲུམ་ཁ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ། འདུལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་སྤྱིང་པོ། ༡༤༣་༢།

འཕེལ་བ་ཡིན་ནམ། སྤོང་བ་རྩལ་ཐ་དད་པར་སྐྱེ་བའམ་མི་སྐྱེ་ཞེ་ན། སྤོང་
བ་རྩལ་ཐ་དད་པར་སྐྱེ་སྟེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་དགེ་སྤོང་གི་སྤྲོམ་པ་ལུལ་ནས་
དགེ་ཚུལ་དུ་གནས་མི་རིགས་པར་ཐལ་བའི་སྤྱོད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤོག་
གཙོད་སྤོང་བའི་སྤྲོམ་པ་རྩལ་ཐ་དད་པ་གསུམ་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱད་
ལ་ཡོད་པ་མི་འགལ་ཏེ། སྤྲོམ་པ་གཞུགས་ཅན་རྩལ་ཐ་དད་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ཐ་དད་དེ་དག་འགལ་བ་མེད། །ཅེས་གསུངས། སོ་ཐར་གྱི་སྤྲོམ་
པ་ལ་གཞུགས་ཅན་གྱིས་བྱེད་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་ཟག་མེད་གྱི་སྤྲོམ་པ་
གཞུགས་ཅན་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་སེམས་ཀྱི་རྩལ་འབྲང་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་དང་། ཡིད་གྱི་སྤྲོམ་པ་དང་དབང་པོའི་སྤྲོམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་
གྲུབ་སྟེ། ཐ་མ་གཉིས་ནི་སེམས་རྩལ་འབྲང་། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་
གྲུབ་སྟེ། བེས་བཞིན་དང་ནི་བློ་དག་གཉིས། །ཡིད་དང་དབང་པོའི་སྤྲོམ་
པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ལྡན་ཚུལ་ནི། སོ་སོར་ཐར་གནས་ངེ་སྤིང་དུ། །ཞེས་
སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སོ་ཐར་གྱི་སྤྲོམ་པ་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་ཐོབ་ནས་
མ་བཏང་གི་བར་དུ་ད་ལྟར་གྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་དང་ལྡན།
སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ཕྱིན་ཆད་འདས་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་
པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཞིང་། སྤྲོམ་མིན་ལ་གནས་པའང་ལྡན་ཚུལ་དེ་དང་
འབྲེལ། །བསམ་གཏན་གྱི་སྤྲོམ་པ་དང་ལྡན་པ་ནི། འདས་པའི་རྣམ་པར་
རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་དང་། མ་འོངས་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་

དང་ལྟན་ནོ། །འཕགས་པ་སྟེ་ཟག་མེད་གྱི་སྒྲིམ་པ་ནི་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་
ཆེ་རྒྱས་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ན་དང་ལྟན་ནོ། །

གསུམ་པ་ཐོབ་གཏོང་བཤད་པ་ལ། ཐོབ་ཚུལ་དང་གཏོང་ཚུལ་
གཉིས། དང་པོ་ལ་སྒྲིམ་པའི་ཐོབ་ཚུལ། སྒྲིམ་མིན་གྱི་ཐོབ་ཚུལ། བར་
མའི་ཐོབ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། རི་ལྟར་ཐོབ་པ། གང་ཐོབ་པའོ། །དང་པོ་
ལ། བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིམ་པའི་ཟག་མེད་གྱི་སྒྲིམ་པའི། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་
པའི་ཐོབ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བསམ་གཏན་ལས་སྦྱེས་བསམ་གཏན་
གྱི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་དང་གསུམ་གྱིས་འཆད། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་
དེ། བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིམ་པ་ནི་དངོས་གཞི་ཉེར་བསྟོགས་གང་རུང་ལ་
བརྟེན་ནས་ཐོབ། ཟག་མེད་གྱི་སྒྲིམ་པ་ནི་བསམ་གཏན་ས་ཁྱལ་གང་རུང་
ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པ་དང་ཟག་མེད་གྱི་སྒྲིམ་པ་
འགལ་ཏེ། དང་པོ་ལ་འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་གྱིས་བྲལ། ཕྱི་མ་ལ་བསམ་
གཏན་གྱི་སས་བསྐྱུས་གྱིས་བྲལ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས།⁹ ཟག་
པ་མེད་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་ས་ཐོབ་པ་དེ་ཉིད་གྱིས་ཟག་པ་མེད་པའི་
སྒྲིམ་པ་ཡང་འཛོལ་བོ། །དེ་ལ་ཟག་པ་མེད་པ་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་ས་ཁྱལ་
¹⁰ བསམ་གཏན་བཞི་དང་། མི་སྟོགས་པ་མེད་པ་དང་། བསམ་གཏན་བྲད་
པར་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

⁹ བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༡༥། མཛོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༩༩༩་༦།

¹⁰ ག་༥༠་བ་ན་ས་ཁྱལ་སོ་བསམ་གཏན་བཞི་དང་།

གཉིས་པ་ནི། སོ་སོར་ཐར་ཞེས་པ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།
སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པའི་ཐོབ་ཚུལ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། གཞན་དགེ་འདུན་ནམ།
མཁན་སློབ་སོགས་ཀྱི་ལུས་ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་སོགས་ལས་ཐོབ་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སོགས་སྐྱ་སྐྱོས་པའི་དོན་ཡོད་དེ། བསྟན་ཚུགས་བཅུ་
ལྷ་བུ་སྤྱད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྟན་ཚུགས་བཅུ་ནི་རང་
བྱུང་གི་བསྟན་ཚུགས། དེས་པ་ལ་ཞུགས་པའི། ཚུར་ཤོག་གི། ཉོན་པར་
ཁས་སྦྲངས། དེ་བས་མཉེས་པའི། འཕྲིན་གྱི། གླ་མའི་ཆོས་བརྒྱད་སྦྲང་
བར་ཁས་སྦྲངས་པའི། སྐབས་སུ་འགོ་བའི། དུལ་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་ལྔ་
ཆོགས། དཔུས་སུ་བཅུ་ཆོགས་ཀྱི་བསྟན་ཚུགས་སོ། །

འོ་ན། དགེ་འདུན་སྡེ་གཉིས་ལ་བསྟན་པར་ཚུགས་པ། གསོལ་བཞིའི་
སྟོན་ཆོག་གི་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་ལས་བསྟན་པར་ཚུགས་པ་རྣམས་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་རྣམས་ནི་ལྔ་ཆོགས་དང་བཅུ་ཆོགས་གང་བྱུང་གི་
བསྟན་ཚུགས་སུ་འདུ་ལ། བཅུ་པོ་འདི་སྤྱིར་བསྟན་པར་ཚུགས་ཚུལ་ཅམ་
ལ་དབྱེ་བ་ཡིན་གྱི། སྟོན་ཆོག་བཅུ་དང་བརྒྱད་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་
འཐད་དོ། །འོ་ན། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པ་རྣམས་དུས་རི་སྤིང་དུ་སྦྲང་ཞེ་ན།
བསྟན་གནས་མ་གཏོགས་པ་བདུན་རི་སྤིང་འཆོའི་བར་དུ་སྦྲང་ལ། བསྟན་
གནས་ནི་ཉིན་ཞག་གཅིག་ཏུ་སྦྲང་བར་བྱ་སྟེ། སྐབས་འདིའི་དུས་ཀྱི་མཐའ་
ལ་སྦྲང་གྱི་¹མཐའ་དང་། ཉིན་ཞག་གི་མཐའ་གཉིས་སུ་དེས་པའི་ཕྱིར།

¹ ག་ལྟ་ན་ན་སྐགས་གི་མཐའ།

ཁོ་ན་རེ། འོ་ན། རྒྱ་བ་བྱུང་ངོ་ཙག་གི་བཅུ་བཞི་དང་བཙུ་ལ་ཡོད་
 པའི་བསྟན་གནས་ཀྱི་སྟོམ་པ་དང་། ཆོ་འབྱུང་ཆེན་པོའི་ཆོས་གཅིག་ནས་
 བཙུ་ལའི་བར་གྱི་བསྟན་གནས་ཀྱི་སྟོམ་པ་དུས་གཅིག་ཅར་དུ་རྒྱངས་
 པས་མི་སྐྱེ་བར་བལ། བསྟན་གནས་ཀྱི་སྟོམ་པ་ཉིན་ཞག་གཅིག་པའི་
 མཐའ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་མ་ཁུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་རྒྱངས་པའི་ཆེ་དེ་ལྟ་
 བུའི་ཉིན་ཞག་གི་མཐའ་ཅན་གྱི་བསྟན་གནས་ཀྱི་སྟོམ་པ་དེ་དང་དེ་དུས་
 གཅིག་དུ་རྒྱངས་པ་སོགས་སྐྱེ་ཞིང་། རང་རང་གི་ཉིན་ཞག་འདས་ན་རང་
 རང་གི་ངོ་སྤྲུལ་གྱི་བསྟན་གནས་ཀྱི་སྟོམ་པ་གཏོང་ཡང་། བསྟན་གནས་
 ཀྱི་སྟོམ་པ་མི་གཏོང་ཞིང་། རང་ཉིད་ལ་ཉི་མ་རེ་རེར་^༡དའི་བསྟན་གནས་
 ཀྱི་སྟོམ་པ་མངོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། ^༢རྒྱ་བ་
 བྱུང་ལས་སོགས་པ་ནི་ཉིན་ཞག་འདས་པས་སོ། །དུས་ཤེས་བྱ་བའི་ཆོས་
 དེ་ཅི་ཞིག་ཅེ་ན། དེ་ནི་འདུ་བྱེད་ཡོངས་སུ་སྟོན་པའི་ཆོག་རྒྱ་དྲགས་ཡིན་
 ཏེ། ལྷང་བའི་གནས་སྐབས་ལ་ནི་སྤིང་དག་ཉིན་པར་ཞེས་བྱ་ལ། ལུན་
 པའི་གནས་སྐབས་ལ་ནི་མཆན་མོ་ཞེས་བྱའོ། །རེ་ཞིག་རི་སྤྱོད་འཆོའི་
 འོག་ཏུ་ནི་ཡང་དག་པར་རྒྱངས་པ་ཡོད་ཀྱང་། ལུས་བསྐྱལ་བ་མི་འདྲ་
 པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་དང་དེར་སྦྱར་བ་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་དང་། མི་བླན་པའི་
 ཕྱིར་སྟོམ་པ་མི་སྐྱེ་བར་རིགས་ན་ཡང་ཉིན་ཞག་གི་འོག་ཞག་ལྷའམ་བཅུ་

^༡ ག་༤༡་ན་༤་ཉི་མ་རེ་དང་དའི།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༤། མངོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༢༤༥་༡༡།

ཡང་རུང་སྟེ། བསྟན་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ཡང་དག་པར་སྒྲངས་པའི་བསྟན་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་མང་པོ་སྟེ་བ་ལ་སུ་ཞིག་གོགས་བྱེད། ཅེས་གསུངས། སྒྲིམ་གསུམ་ནམ་གཞག་ལས་དེ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་གསུངས་སོ། །

འོན། བསྟན་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་དེ། ཚུལ་རི་ལྟར་སྒྲང་བར་བྱ་ཞེ་ན། དམའ་བར་འདུག་ཅེས་སོགས་ལ་བསྟན་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ལེན་ཚུལ་ཡོད་དེ། འཛོག་པ་པོ་ལས་གདན་དམའ་བར་འདུག་སྟེ། དེས་སྒྲིམ་པའི་རིས་སྒྲིམ་ལན་གསུམ་བྱས་པའི། སྟོང་ལམ་སྤར་ལས་བྱེད་པར་བའི་རྒྱ་གསར་པ་མི་བརྒྱ་ཞིང་། དུས་ནམ་ལངས་བར་དུ་སྟེ། སང་ཉི་མ་མ་ཤར་པའི་བར་དུ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཆང་བར། དུལ་རབ་དག་སྟོང་། འབྲིང་དག་ཚུལ། ཐ་མ་དག་བསྟན་ཀྱི་སྒྲིམ་ལྡན་གཅིག་ལས། ཟས་མ་ཟོས་པའི་གོང་དུ་མཐོང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལེན་ཡུལ་དག་སྟོང་ངེས་པར་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ལས། ཁྱིམ་བདག་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་གྱིས་བསྟན་གནས་འཛོགས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། གནས་འཛོག་གི་མདོ་ལས། ^༡རིགས་ཀྱི་བྱ་འམ་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་དད་པ་དང་ལྡན་པས། ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་བསྟན་གནས་སྒྲང་བར་འདོད་པས་ནང་བར་ལངས། དག་སྟོང་ངམ། བྲམ་ཟེངས། གཞན་གང་ཡང་རུང་བ་ཤེས་པ་ཞིག་གི་བྱང་དུ་སོང་སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བསྟན་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་དུ་བྱངས་ངེས་ཏེ། ཅུ་བ་

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར། ༢༡། མདོ་སྟེ་སྟོན་པ་བཙམ་ལྡན་འདས། གནས་འཛོག་གི་མདོ། ༢༥༩་ཉ་༣།

བཞི་སྟོང་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཡན་ལག །ཆང་སྟོང་བ་བག་ཡོད་ཀྱི་ཡན་
ལག །གར་སོགས་བྲང་སོགས། མལ་ཆེ་མཐོ། ཏུས་མིན་ཟས་གསུམ་
སྟོང་བ་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཡན་
ལག་བག་ཡོད་པའི། །ཡན་ལག་བརྟུལ་ཞུགས་ཡན་ལག་སྟེ། །བཞི་
ཀུན་གྱི་བཞིན་གསུམ་རིམ་བཞིན། །དེ་ཡིས་བྲན་ཉམས་བྲེགས་པར་
འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

འོ་ན་རང་འགྲེལ་ལས། ¹གང་གིས་ཆེས་བརྒྱད་ལ་རྟག་ཏུ་བསྟེན་
གནས་ལ་གནས་པར་བྱའོ་ཞེས་སྟོན་ཡང་དག་པར་སྒྲངས་པ་བྱས་པ་
དེས་ནི་ཟན་ཟོས་ནས་ཀྱང་འོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། འན་
པས་མཆན་མོ་ཁོ་ན་སྤང་ཞིང་། གྱི་བས་ཉིན་མོ་ཁོ་ན་སྤང་བས་ཆོ་གའི་
བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྟོམ་པ་གསུངས་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། ལྷམ་ན། མི་
འགལ་ཏེ། དེའི་དོན་སྤར་ལེན་སྟོང་བ་སྟོན་ཏུ་སོང་བས་ཕྱིས་ལེན་པ་ན་
དེ་ལྟར་བྱས་པས་རྒྱང་བར་བསྟན། ཕྱི་མའི་དོན་ནི། ལེགས་སྟོན་ཅམ་ལ་
དགོངས་པའི་ཕྱིར། དགོན་མཆོག་གི་རྟེན་གྱི་བྱང་ཏུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲངས་
པས་མི་རྒྱང་སྟེ། གཞན་ལ་འོད་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས། སྟོམ་གསུམ་
རབ་དབྱེ་ལས། ²ཁྱེ་བྲག་སྤྱོད་བ་བསྟེན་གནས་ཀྱང་། །དག་སྟོང་ལས་ལེན་

¹ ག་༥༩ན་༩་གཞི་གཅིག་དེ་བཞིན་གསུམ་རིམ་བཞིན།

² བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༥། མདོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མདོད་རང་འགྲེལ་༢༤༡་༡༤།

³ གོང་མ་རྣམས་ལྗེ་དཔེ་གྲངས། ༡༤། མེས་པོའི་བྲུལ་བཞག །ས་པཎ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོག། སྟོམ་
གསུམ་རབ་དབྱེ། ༣་༡༩།

གང་ཟག་ནི། ཁྲིང་གསུམ་སྦྱེས་པ་བྱད་མེད་ལས། །འགྲོ་བ་གཞན་ལ་
སྦྱོར་པ་བཀག། མདོ་སྡེ་པ་ནམས་དྲུང་འགྲོ་སོགས། །འགྲོ་བ་གཞན་
ལའང་སྦྱེ་བར་བཤད། །སྤང་བའི་ཡུལ་ཡང་དགོ་བསྟེན་སོགས། །གང་
ཡང་རྒྱང་ལ་སྤང་བར་བྱ། །ཞེས་བྲེ་མདོ་གཉིས་ལུགས་མི་འདྲ་བར་
བཤད་ནས། རང་ལུགས་ནི་ངོ་བོ་ལ་གཞུགས་ཅན་གྱིས་བྲུབ་པ་མ་
གཏོགས་གཞན་འདྲ་ཞིང་། རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་ལས། གསོ་སྦྱང་ཡན་
ལག་བརྒྱད་པའི་བསྟེན་གནས་སམ་སྦྱང་གནས་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་
ཞེས་གསུངས་པ་འདི་མིང་འདྲ་ཡང་། འོན་མེད་མེ། དེ་ནི་རྟེན་གྱི་
དྲུང་དུའང་རང་ཉིད་གྱིས་སྤངས་པས་སྦྱེ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྦྱོར་སྤྱི་
མདོ་ཆོག་ལས། ཁྲིམ་པ་ཡིན་ན་བསྟེན་གནས་ཀྱི་ཁྲིམས་སྦྱང་ཞེས་
དང་། ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་ལྗན་པའི་གསོ་སྦྱང་གི་སྦྱོར་པ་སྤང་བར་བྱ།
ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་རྒྱུད་སྡེ་ནས་བཤད་པ་དེ་ལ་དགོངས་སོ། །འོ་
ན་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྦྱོར་ལྗན་ལ། དགོ་བསྟེན་གྱིས་བྲུབ་བམ་ཞེ་ན་མ་
བྲུབ་སྟེ། དགོ་བསྟེན་ལས་གཞན་པའི་ཁྲིམ་པ་དང་། དགོ་རྩལ་སོགས་
ལ་ཡང་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྦྱོར་པ་ཡོད་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་དགོན་མཆོག་
གསུམ་ལ་སྦྱབས་སུ་མ་སོང་བར་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྦྱོར་པ་མི་སྦྱེ་བའི་
ཕྱིར་ཏེ། གཞན་ལའང་བསྟེན་གནས་ཡོད་མོད་ཀྱི། སྦྱབས་སུ་མ་སོང་
བ་ལ་མེད། །ཅེས་གསུངས།

འོན་སྦྱབས་ཡུལ་གྱི་དགོན་མཆོག་གསུམ་གང་སྟམ་ན། དེ་སྟོན་པ་

ནི། གང་ཞིག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་འགོ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་བཞིའི་སྐྱབས་སུ།
སྤྱོདོན། གཞུང་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱབས་ཡུལ་^༡ དཀོན་མཆོག་གསུམ་
ངེས་བཟུང་བ། དེ་མོས་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱབས་སུ་འོས་པའི་རྒྱ་མཚན།
རྒྱ་གང་ལ་བཏེན་ནས་ཚུལ་རི་ལྟར་དུ་སྐྱབས་སུ་འགོ་བ། སྐྱབས་སུ་སོང་
པའི་པན་ཡོན། སྐྱབས་འགོའི་བསྐྱབ་བྱ་བ་གད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་སུ་བྱེད་པའི་བྱེད་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་
སྤྱིའི་རྒྱད་ཀྱི་ཟད་པ་དང་མི་སྟེ་བའི་ཡེ་ཤེས་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་
ཡིན་གྱི། གཟུགས་སྤྱོད་དེ་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱབས་
འདི་ར་མོངས་སྐྱུ་ཁས་མི་ལེན། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་རྒྱལ་པོ་
གཞོན་ཅུ་དོན་གྱུབ་ཀྱི་ཡུང་པོའི་རྒྱན་ཡིན་པས་སྤྱུག་བདེན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དགེ་འདུན་དེའི་བྱེད་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་སྟོབ་པ་དང་མི་སྟེ་བ་པའི་
རྒྱད་ཀྱི་ལམ་བདེན་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཡིན་གྱི་ཡུང་བཞི་ཡ་བརྒྱད་
དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་མ་ཡིན་ཏེ། ཟག་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགོག་
བདེན་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཡིན་གྱི། ཡུང་རྣམས་ཆོས་དཀོན་མཆོག་མ་
ཡིན་ཏེ། ཟག་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོགས་པའི་ལམ་བདེན་རྣམས་དགེ་
འདུན་དཀོན་མཆོག་ཏུ་བཟང་བེན་གྱི། དགེ་འདུན་མ་ཡིན་ཏེ། བསྟན་
པར་རྫོགས་པའི་གང་ཟག་བཞི་ཆོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་དཀོན་

^༡ ག་༥ན་བ་༥་སྐྱབས་ཡུལ་བྱ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ངེས་བཟུང་བ།

མཚོག་མ་ཡིན་ཏེ། འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། གང་ཞིག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་འགོ་སྟེ། །སངས་རྒྱས་དགེ་འདུན་བྱེད་པའི་ཆོས། །མི་སྟོབ་པ་དང་གཉིས་ཀ་དང་། །མྱ་ངན་འདས་ལ་སྐྱབས་སུ་འགོ། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པ་ལས།^༡དེ་དག་གྲང་གང་ཞེ་ན། ཟད་པ་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་འཁོར་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །གཞུགས་ཀྱི་སྐྱ་ནི་སྤྲ་མ་དང་ཕྱི་མར་ཡང་བྱེ་བྲག་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། གཞི་འགྲེལ་ལས།^༢སངས་རྒྱས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་སུ་བྱེད་པའི་ཆོས་ཟད་པ་དང་མི་སྟོབ་པ་ཤེས་པ་ལའོ། །ཆོས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལའོ། །དགེ་འདུན་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོབ་པ་དང་མི་སྟོབ་པ་ལ་སྟེ། དགེ་འདུན་དུ་བྱེད་པ་ལའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །གཞུགས་སྐྱ་སྐྱབས་གནས་མ་ཡིན་གྲང་སངས་རྒྱས་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཟད་མི་སྟོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་སངས་རྒྱས་སུ་བྱེད་པའི་བྱེད་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། ཁྱབ་པ་གསུམ་ག་མེད། སྟོབ་མི་སྟོབ་དགེ་འདུན་^༣དུ་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་བཤེན་དེ་དགེ་འདུན་དུ་བྱེད་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༧༥། མདོན་བ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༤༥༩་༢༡།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༦། འདུལ་བ་ཙུ། མདོ་སྟེ་འཛིན་པ་དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན། གཞི་འགྲེལ། ༤༣༤་༡༣

^༣ ག་༥༣་བ་༡་སྟོབ་མི་སྟོབ་དགེ་འདུན་དུལ།

པའི་བྱེད་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་གཟུགས་ཕྱང་
དང་། དེའི་རྒྱད་ཀྱི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལྟ་དང་དབང་ཤེས་རྣམས་
ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་སུ་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ལམ་བཤེན་
རྣམས་ཆོས་ཅན། དག་འདུན་དུ་ཐལ། དག་འདུན་དགོན་མཆོག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་པ་གསུམ་དངོས།

ཁ་ཅིག ། སངས་རྒྱས་ལ་ངན་སེམས་ཀྱིས་ཁྲག་ཕྱང་པའི་མཆོམས་
མེད་ཀྱི་ལས་མེད་པར་ཐལ། གཟུགས་སྐྱུ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན། ཡེ་ཤེས་
ལ་ཁྲག་སུས་ཀྱང་འབྱེན་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། ཞེན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་རྟེན་ལ་གཞོད་པ་བྱས་པས་སངས་རྒྱས་ལ་གཞོད་པ་བྱས་པར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། དབང་རྟེན་ཁོག་པ་ལ་གཞོད་པ་བྱས་པས་
དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་གཞོད་པ་བྱས་པར་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །

གཞན་ཡང་ཆོས་ཤོག་མེ་ལ་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་སྟོང་གི་ལས་མེད་
པར་ཐལ། བདར་བཏགས་པའི་ཆོས་མངོན་པ་དེ་ཆོས་མངོན་པ་མ་ཡིན།
དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་སུས་ཀྱང་མེ་ལ་སྐྱེད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར།
འཁོར་གསུམ། ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་སྐྱུ་ལས་ཀྱི་ཁ་སྟོང་དུ་འོས་པར་ཐལ།
དེ་དག་སྟོང་རྣམ་དག་གང་ཞིག ། དེ་དགོན་མཆོག་གཞན་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་སངས་རྒྱས་དགོན་མཆོག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེན། མ་ཁྱབ་
སྟེ། སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་དགོན་མཆོག་ཡིན་པས་དགོན་མཆོག་གཞན་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ལུང་ལས། ག་གོན་དང་བཟང་པོ་ལ་ཁྱེད་གཉིས་
ཚུར་ཤོག། །སངས་རྒྱས་དང་ཆོས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་ཞིག། །གང་ཡང་མ་
འོངས་པའི་དུས་ན་དགོ་འདུན་ཞེས་བྱ་བ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དེ་ལ་ཡང་
སྐྱབས་སུ་སོང་ཞིག། །ཅེས་གསུངས་པ་རི་ལྟ་བུ་སྟུམ་ན། དེ་ནི་མ་འོངས་
པ་ཚེད་དུས་ཀྱི་དགོ་སྤོང་བཞི་ཆོགས་ལྟ་བུ་འདིར་དགོ་འདུན་ཡིན་པ་ལ་
དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བྱེ་བྲག་སྐྱ་པའི་ལུགས་ལ་དགོ་འདུན་དང་
དགོ་འདུན་དགོན་མཆོག་འགལ་ལམ་སྟུམ་སྟེ་དབྱེད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། དགོན་མཆོག་གསུམ་པོ་དེ་སྐོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱིས་
སྐྱབས་སུ་འོས་ཏེ། དེ་དེའི་སྐྱབས་གནས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
ལྟར་དུ་ཡང་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱིས་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་
དུ། མདོ་སྟེ་རྒྱན་དམ་པ་བྲངས་པ་ལས། འཛིགས་པས་སྐྱག་པའི་མི་
ནམས་ནི། །པལ་ཆེར་རི་དང་ནགས་ཆལ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དེ་
ནམས་སྐྱབས་ལུལ་ནམ་དག་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ནས། གང་ཆེ་གང་
གི་སངས་རྒྱས་དང་། །ཆོས་དང་དགོ་འདུན་སྐྱབས་སོང་བ། །སྐྱག་
བསྐྱལ་སྐྱག་བསྐྱལ་ཀྱན་འབྱུང་དང་། །སྐྱག་བསྐྱལ་ཡང་དག་འདས་
པ་དང་། །འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་བདེ་བས། །ཟླ་ངན་འདས་

¹ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤། འདུལ་བ། མྱོན་པ་བཙུགས་ལྟར་འདས། ལུང་། (ལུང་གཞི།) ༡༤: ༢༠།

² བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༥། མདོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༤༤: ༡༡།

³ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༡། འདུལ་བ་ད། མྱོན་པ་བཙུགས་ལྟར་འདས། ཐུན་ཆོགས། ༡༣: ༡།

པར་འགྲོ་འགྱུར་དང་། །འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་དག །ཞེས་རབ་
གྱིས་ནི་ལྟ་བུ་དང་། །སྐྱབས་དེ་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་སྟེ། །སྐྱབས་དེ་མཆོག་
ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན། །སྐྱབས་དེ་ལ་ནི་བརྟེན་ནས་ཀྱང་། །སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱན་
ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། །སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་
ལྷན་པ། །ཐར་པ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབས། །ཞེས་གསུངས། །དེགས་
པས་བྱུང་སྟེ། །དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་དེ་རང་འདིགས་པ་མཐའ་དག་
ལས་གྲོལ། །གཞན་འདིགས་པ་མཐའ་དག་ལས་སྦྲོལ་བའི་ཐབས་ལ་
མཁས། །ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་ཉེ་རིང་མེད་པར་ཀྱན་ལ་འཇུག། །ལུས་ཅན་
མཐའ་དག་གི་མགོན་དང་དབྱང་གཉིན་དམ་པར་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། །རང་སྤྱག་བསྐྱེད་གྱིས་འདིགས་ཤིང་དཀོན་མཆོག་ལ་
དེ་ལས་སྐྱབས་པའི་རྣམས་པ་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབས་
སྤྱ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། །སྐྱབས་སྤྱ་འགྲོ་ཚུལ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། །འདིགས་པ་དེ་
ལས་བསྐྱབ་ཕྱིར་དུ་བསྐྱབས་འོག་ཏུ་ཚུད་པར་དམ་བཅའ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། །དེས་ན་སྤྱག་བསྐྱེད་རྣམས་འདིགས་པའི་གནས་སྤྱ་མཐོང་
ཞིང་། །དཀོན་མཆོག་ལ་དེ་ལས་སྦྲོབ་པའི་རྣམས་པ་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་
པའི་སྦྲོན་པ་འདིགས་པ་དེ་ལས་སྦྲོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་
ཀྱི་སྐྱབས་འོག་ཏུ་ཚུད་པར་ཁས་ལེན་ཞིང་། །དམ་བཅའ་བས་རབ་ཏུ་བྱེ་
བར་དམིགས་པ། །འདིགས་པ་དེ་ལས་སྦྲོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་དཀོན་མཆོག་

⁹ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར། ༤༥།དབྱ་མ་གྱི་སྦྲོབ་དཔོན་རྒྱ་བ་ཐགས་པ། སྐྱབས་འགྲོ་བདུན་ཅུ་པ། ༤༡༥༥།

ལ་སྐྱབས་སུ་འགོ་བའི་མཆོན་ཉིད། སྐྱབས་འགོ་ལ་དབྱེ་ན། སྐྱེས་བྱ་
ཆུང་བ། འབྱིང་། ཆེན་པོའི་སྐྱབས་འགོ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་སྐྱབས་འགོ་
སོགས་དུ་མ་ཡོད།

བཞི་པ་ནི། དཀོན་མཆོག་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་སྐྱབས་སུ་འགོ་བ་ལ་
པན་ཡོན་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་ཉེ། གནས་སྐྱབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་འདོད་
དོན་ཐམས་ཅད་བདེ་སྒྲག་ཏུ་འབྱུང་བ། འགལ་སྟེན་ཉེར་ཆེ་ཐམས་ཅད་ཞི་
བ། སོ་ཐར་གྱི་སྟོམ་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་སྤར་མ་ཐོབ་པ་གསུང་དུ་ཐོབ་པ།
ཐོབ་ཐེན་གོང་དུ་འཕེལ་བ་སོགས་ཀྱི་པན་ཡོན་བསམ་གྱིས་མི་བྲུབ་པའི་
ཕྱིར་ཉེ། སྐྱབས་སོང་བསོད་ནམས་གཟུགས་མཆིས་ན། །ཁམས་གསུམ་
འདི་ཡང་སྟོད་དུ་ཆུང་། །ཞེས་སོགས་མཐའ་ཡས་སོ། །

ལྷ་པ་ནི། སོ་སའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་ཐུན་མོང་གི་བསྐྱབ་བྱ་སོགས་ཡོད་
དེ་གོ་སྟོལ། །གཉིས་པ་ནི། སྐྱབས་ལུལ་གྱི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་བཞག་
ཏུ་ཡོད་དེ། གཟུགས་སྐྱའི་རྒྱད་ཀྱི་ཐད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་སངས་
རྒྱས་དཀོན་མཆོག་། སྟོབ་མི་སྟོབ་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་ལམ་བདེན་དགེ་འདུན་
དཀོན་མཆོག་། ལྷང་འདས་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཡོན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གང་ལས་ཐོབ་པ་སྟོན་པ་ནི། འདོད་གཏོགས་ཐམས་ཅད་
གཉིས་ཀ་དང་། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན། སོ་ཐར་གྱི་
སྟོམ་པ་གང་ལས་ཐོབ་པ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཆོ་ག་སྦྱར་དངོས་མཐུག་

༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༢། དབྱུང་ཁྱིམ་གྱི་ལྷ་པ་ལྟ་བུ་ར། བཞི་པ་ཀྱི་ཕྱིན་པ་བསྐྱབས་པ། ༡༩༩༥་༡༢།

གསུམ་ག་ལས་ཐོབ། སྤང་བྱ་རང་གི་ངོ་སྤལ་གྱི་བཅས་རང་གཉིས་ཀ་
སྤང་བ་ལས་ཐོབ། གཞི་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་མི་སྟོན་གཉིས་ཀ་ལས་ཐོབ།
དུས་ད་ལྟ་བ་དག་ལས་ཐོབ་པའི་བྱིར། བསམ་གཏན་ཟག་མེད་སྟོམ་པ་
ནི། །ཞེས་སོགས་ཀླང་པ་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན། བསམ་གཏན་དང་ཟག་
མེད་ཀྱི་སྟོམ་པ་གང་ལས་ཐོབ་པ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དངོས་གཞི་ཁོ་ན་
ལས་ཐོབ། དུས་གསུམ་ག་ལས་ཐོབ་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་སྟོམ་མིན་གྱི་ཐོབ་ཚུལ་ནི། སྟོམ་པ་མིན་པ་ཐམས་ཅད་
དང་། །ཞེས་སོགས་བཞི་ལས། བར་མའི་ཐོབ་ཚུལ་ནི། ལྷག་མའི་རྣམ་
རིག་མིན་ཞིང་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀླང་པ་གཉིས་ཀྱིས་འཆད། གཉིས་པ་
གཏོང་ཚུལ་ནི། བསྐྱབ་པ་སྤལ་དང་ཉི་འཕོས་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀླང་པ་
བཞི་སྟེ་གོ་སྟོལ། །

བཞི་པ་ལྟན་པའི་གང་ཟག་སྟོན་པ་ནི། ཟ་མ་མ་ནིང་སྐྱ་མི་སྟོན། །ཞེས་
སོགས་ཀྱི་སྐབས་སྟུ། མི་མ་ཡིན་པའི་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད། མི་ཡིན་ཡང་
པོ་མའི་མཆན་གང་རུང་དང་མི་ལྟན་པའི་ཟ་མ་དང་། མཆན་གཉིས་ཀ་
དང་ལྟན་པའི་མ་ནིང་སོགས་དང་ལོ་བདུན་མ་ལོན་པའི་མི་རྣམས་སོ་ཐར་
ཀྱི་སྟོམ་པ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་རྟོན་ནམ་ཞིང་མ་ཡིན་ཏེ། བདོ་ཅ་བར། མི་
མ་ཡིན་པའི་འགྲོ་བ་པ་དང་བྱང་གི་སྐྱ་མི་སྟོན་པ་ནི་སྟོམ་པའི་ཞིང་ཉིད་མ་

༡ བརྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༡༡། འདུལ་བ་སྟུ། སྟོབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད། བདོ་ཅ་བ། ༡༩༡་༢༠།

ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་དང་། འགྲེལ་བཤད་གང་སྟེལ་ལས།⁹སོ་སོར་ཐར་
བ་ནི་མི་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཀྱི་ལྷ་ལ་ནི་མེད་དེ། མདོ་ལས། ལྷ་རྣམས་ནི་མི་དག་
གིས་གནས་གསུམ་གྱི་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཏེ། དབའ་བ་དང་བརྟན་བ་དང་
ལྷན་བ་དང་འདིར་ཆངས་བར་སྟོད་བ་ལ་གནས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་
ཏེ། འདིར་ཡང་ཆངས་བར་སྟོད་བ་ལ་གནས་པ་ནི། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་
བསྟན་པར་རྫོགས་པ་དང་དགེ་སྟོང་གི་དངོས་པོར་གྱུར་པའོ། །ཞེས་བྲ་
བའི་ཐ་ཆིག་གོ། །ཞེས་སོགས་དང་། འདུལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་སྤྱིང་པོ་ལས།¹⁰དེ་
ལྷར་སོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད་པོ། །སྤྱིང་གསུམ་སྤྱེས་པ་བྱད་མེད་ཀྱི། །རྟེན་
ལ་སྤྱེ་ཡི་ཟ་མ་དང་། །མ་ནིང་མཆན་གཉིས་སོགས་ལ་མིན། །ཞེས་དང་།
སྟོམ་གསུམ་རབ་དབྱེ་ལས།¹¹ལྷ་དང་གྱིས་བའི་དགེ་སྟོང་ནི། །འདུལ་བའི་
ཕྱེ་སྟོད་རྣམས་ལས་བཀའ། །ཅེས་གསུངས། རིགས་བའི་སྤྱུབ་བྱེད་ཡོད་
དེ། ལྷ་མི་སྟན་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ངེས་འབྱུང་རྣམ་དག་མི་སྤིང་ཅིང་།
ལྷ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྤིང་བ་བྱང་བའི་བསམ་པ་མི་ལྷན་བའི་བྱིར།

ཁོ་ན་དེ། མདོ་སྟེལ་ལས། སྟོང་ལས་སྤྱེས་པའི་སྤྱུ་ཆ་བ་བྱེད་བྱེད་ཀྱི་

⁹ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། 171 མདོན་བ་རྒྱ། སྟོམ་དཔོན་གང་སྟེལ། འགྲེལ་བཤད་མཆན་ཉིད་རྩེས་
འབངས། 704 ལ་།

¹⁰ སྤྱུ་འབུམ་དབར་མ། གསུང་འབུམ་ཁ། རྩེ་ཙོང་ཁ་བ། འདུལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་སྤྱིང་པོ། 723 ན།

¹¹ གོང་མ་རྣམ་ལུང་དཔེ་གངས། 76 མེས་པོའི་བྱུལ་བཞག །ས་པཌ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆན། སྟོམ་
གསུམ་རབ་དབྱེ། 36

¹² བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། 24 མདོན་བ་ཀྱ། དབྱིག་གཉིན། མཛོད་རང་འགྲེལ། 277 ཏཱ།

ཆེས་བརྒྱད་ལ་གནས་ནས་སྤང་སྟེ། བསྟེན་གནས་ལ་གནས་སོ། །ཞེས་
སྤྱོད་ལ་བསྟེན་གནས་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང་། ལྷའི་དགོ་བསྟེན་དང་
ལྷའི་བཙུན་པ་སོགས་ཡོད་པར་བཤད་པ་རིམ་བུ་སྟུམ་ན། དང་པོ་གཉིས་
ལེགས་སྤྱད་ཅུ་ལ་དགོངས། གསུམ་པ་མའི་རྒྱལ་པོ་ལྷའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་
རྫོང་པ་བཞིན།

གཉིས་པ་མདོར་བསྟུས་པའི་རྣམ་གྲངས་བཤད་པ་ལ། མཚན་ཉིད་
དང་། མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལས་བདེ་མི་བདེ་དང་གཞན་
ནི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱི་རབ་དོན། མདོ་ལས་གསུངས་པའི་
བདེ་བའི་ལས། མི་བདེ་བའི་ལས། དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ལས་
གསུམ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རིམ་པ་བཞིན་བུ་དགོ་མི་དགོ་བཏང་སྟུམས་ཀྱི་
ལས་གསུམ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ཡང་། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ། རྟེན་ཀྱི་སྒོ་
ནས། འབྲས་བུའི་སྒོ་ནས། རོ་བོའི་སྒོ་ནས། བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། བསོད་ནམས་བསོད་ནམས་མིན་མི་གཡོ། །ཞེས་
དང་། བསོད་ནམས་འདོད་ཁམས་དགོ་བའི་ལས། །ཞེས་སོགས་སྟེལ་
ནས། རབ་དོན། བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་སོགས་གསུམ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ།
འདོད་པའི་སས་བསྟུས་ཀྱི་དགོ་བའི་ལས་ལྷ་བུ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས།
མི་དགོ་བའི་ལས་རྣམས་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས། ཁམས་གོང་
མའི་སས་བསྟུས་ཀྱི་ལས་རྣམས་མི་གཡོ་བའི་ལས་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ།

ཁམས་པོང་མའི་སེམས་བསྐྱུས་ཀྱི་འཕེན་བྱེད་དང་རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་
རྣམས་སྤོང་འདོད་ཁམས་སུ་འབྱེན་པ་མི་སྤྲོད་པའི་བྱིར། བདེ་བ་སྤྱོད་འགྱུར་
ལས་སོགས་གསུམ། །ཞེས་དང་། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་བར་དགོ་
བ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞི་སྟེ་ལ་བའི་དག་དོན། བདེ་བ་སྤྱོད་འགྱུར་
ཀྱི་ལས་སོགས་གསུམ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མན་
ཆད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱུས་ཀྱི་དགོ་བའི་ལས་རྣམས་བདེ་བ་སྤྱོད་འགྱུར་ཀྱི་
ལས། བཞི་བ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱུས་ཀྱི་ལས་རྣམས་བཏང་སྟོམས་
སྤྱོད་འགྱུར་ཀྱི་ལས། མི་དགོ་བའི་ལས་རྣམས་སྤྱག་བསྐྱུས་སྤྱོད་འགྱུར་
ཀྱི་ལས་ཡིན་པའི་བྱིར།

འོ་ན་རྣམས་སྤོང་སྤྱོད་ཀྱི་ལས་ལ་ཏུ་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་སྟོན་པ་ནི།
ཉོན་མོངས་རབ་དང་དག་པོ་དང་། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞི་དག་དོན།
རྣམས་སྤོང་སྤྱོད་ཀྱི་ལས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་
དག་པོ་དང་། རབ་ཏུ་དང་བ་དག་པོས་བྱས་པའི་མི་དགོ་བའི་ལས་དང་།
ཡོན་ཏན་ཀྱི་ཞིང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་པན་གཞིང་བྱས་པ། སྤྱོད་པའི་
སྟོན་སྤྱོད་ཆགས་སུ་བྱས་པའི་དགོ་མི་དགོ་ལས་དང་། རང་གི་དཔ་
འབྱོར་ཀྱི་མི་ལུས་སྤྱོད་པའི་པ་མ་བསམས་བཞིན་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་
པའི་ལས་རྣམས་སྤྱིར་རྣམས་སྤོང་སྤྱོད་ཀྱི་ལས་ཡིན་པའི་བྱིར།

བྱེད་བྱག་ཏུ་མཐོང་ཆོས་ལ་སྤྱོད་ཀྱི་ལས་སྟོན་པ་ལ། གང་དག་

༡ ག་༤༤་བ་༥་བཏང་སྟོམས་འགྱུར་ཀྱི་ལས་རྣམས་བཏང་སྟོམས་སྤྱོད་འགྱུར་ཀྱི་ལས།

འགོག་བྱམས་ཉོན་མོངས་མེད། །ཅེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་ངག་དོན།
མཐོང་ཆོས་ཆེ་འདི་ལ་རྣམ་སྤྲོད་མྱོང་ངེས་ཀྱི་ལས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ།
སངས་རྒྱས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགོ་འདུན་དང་བཅས་པ་དང་། འགོག་པའི་
སྟོམས་འདུག་དང་། བྱམས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་། ཉོན་མོངས་མེད་
པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལས་ལངས་མ་ཐག་པ་དང་། མཐོང་སྤང་གནས་
འགྱུར་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་མཐོང་ལམ་པ་དང་། སྟོམ་སྤང་གནས་འགྱུར་
ཉེད་མ་ཐག་པའི་དབྱ་བཅོམ་པ་ལ་བསམ་བཞིན་དུ་ལུས་ངག་གི་པན་
བཤམ་གཞོད་པ་བྱས་པའི་ལས་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཆེ་འདི་
ལ་སྤྲོད་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར།

འོན་སྟེ་བའི་སེམས་ལྟ་བུའི་ངོ་སོ་གང་། དེའི་རྒྱ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེན། དེ་
སྟོན་པ་ནི། གཡེང་བའི་སེམས་ལ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་ངག་
དོན་ནི། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། གཡེང་བ་སྟེ། སྟེ་བའི་སེམས་ཡིན་ན་ཡིད་
ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་བྱུང་། རྒྱ་སྤང་བཞིན་སྟོར་བཅུག་པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་
སྤྲོད་ལས་སྦྱེས་པ་དང་། འཛིགས་སྒྲག་དང་མི་མ་ཡིན་སོགས་ཀྱིས་
གཞོད་པ་བྱས་པ་དང་། འབྱུང་བ་ཆ་མ་སྟོམས་པ་དང་། ལྷ་ངན་མི་བཟད་
པས་ཡང་གཟིར་བའི་དབང་གིས་བྱུང་། ཉེན་སྒྲ་མི་སྟན་པ་མ་གཏོགས་
པའི་འདོད་པའི་འགོ་བ་ལྷ་ག་ལ་ཡོད། འོན་མདོ་ལས་ཡོན་སྟོན་སྟོགས་
མའི་ལས་གསུམ་གསུངས་པ་དེ་གང་སྟུང་ན། དེ་སྟོན་པ་ནི། ཡོན་སྟོན་
སྟོགས་མར་གསུངས་པ་ནི། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ།

ཡོན་^༡ནི་ལུས་སེམས་གྲ་གྲ་བྱེད་པས་ཡོན་པོ་ཡིན་ལ། དེས་ཀྱན་ནས་
བསྐྱངས་པའི་ལས་རྣམས་ཡོན་པོའི་ལས། ཞེ་སྤང་ནི་རང་གཞན་ལ་
གཞོད་པར་བྱེད་པས་སྦྱོན་ཡིན་ལ། དེས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ལས་
རྣམས་སྦྱོན་གྱི་ལས། འདོད་ཆགས་ནི་ཚོན་གྱི་སྟོགས་མ་དང་འབྲ་བར་
བྲལ་བར་དཀའ་བས་སྟོགས་མ་ཡིན་ལ། དེས་ཀྱན་ནས་སྐྱངས་པའི་ལས་
རྣམས་སྟོགས་མའི་ལས་ཡིན་པའི་བྱིར།

མདོ་ལས་གསུངས་པའི་དཀར་ནག་གི་ལས་བཞི་ངོས་འཛིན་པ་ནི།
དཀར་ནག་ལ་སོགས་བྱེ་བྲག་གིས། །ཞེས་སོགས་གཉིས་ཀྱི་དག་དོན་
ནི། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། མི་དགེ་བའི་ལས་རྣམས་གནག་ལ་རྣམ་སྟོན་
གནག་པའི་ལས། གཟུགས་ཀྱི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་དགེ་བའི་ལས་རྣམས་
དཀར་ལ་རྣམ་སྟོན་དཀར་བའི་ལས། འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་ལས་
ལ་བསམ་པ་དཀར་ལ་སྦྱོར་བ་གནག་པ་དང་། སྦྱོར་བ་དཀར་ལ་བསམ་
པ་གནག་པའི་ལས་རྣམས་དཀར་གནག་ཏུ་གྱུར་ལ་རྣམ་སྟོན་འདྲེས་པའི་
ལས། ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་རྣམས་ངོ་བོ་མི་གནག་ཅིང་རྣམ་པར་སྟོན་པ་མི་
འབྲིན་ཏེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ཟད་པར་བྱེད་པའི་ལས་ཡིན་པའི་བྱིར།
དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ངོ་བོ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་པས་གནག་། རྣམ་སྟོན་ཡིད་
མི་འོང་འབྲིན་པས་གནག་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་རང་གི་ངོ་བོ་
གཅིག་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་མ་འདྲེས་པར་གནས་པས་དཀར། རྣམ་

^༡ ག་༥༤་བ་༥། གཡོན།

སྒྲིན་ཡིད་འོང་འབྲིན་པས་དཀར་བའི་བྱིར། གསུམ་པ་བྱུབ་སྟེ། དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་མིན་ཅི་རིགས་ཡོད་ལ་གང་རུང་གཅིག་ལ་མི་དགེ་བ་དང་འདྲེས་ཤིང་གནས། རྣམ་སྒྲིན་ཡང་ཡིད་འོང་ཡིད་མི་འོང་ཅི་རིགས་འབྲིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་རྟེན་གྱི་སྒྲོན་ས་དབྱེ་བ་ནི། མི་སྒྲོབ་ལུས་ངག་ལས་ཡིད་ཉིད། །ཅས་གསུངས་ཏེ། ཐུབ་པའི་ལས་གསུམ་དང་། གཙང་བྱེད་གྱི་ལས་གསུམ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། མི་སྒྲོབ་པ་རྣམས་ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་ན་ཐུབ་པ་ཡིན། དེའི་རྒྱུད་གྱི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་ལས་གསུམ་ཐུབ་པའི་ལས་གསུམ་རིམ་བཞིན་ཡིན། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་ལེགས་སྤྱད་གྱི་ལས་གསུམ་གཙང་བྱེད་གྱི་ལས་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར།

དེ་ལས་ཆེ་ལོང་བསྐྱས་ནས་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ། ལས་ཐམས་ཅད་ཆེ་ལོང་རགས་རིམ་གྱི་སྒྲོན་ས་བསྐྱེད། བརྩར་འདུ་སྟེ། དགེ་བའི་ལས་ལམ་བརྩ་དང་། མི་དགེ་བའི་ལས་ལམ་བརྩར་འདུ་བའི་བྱིར། མི་དགེ་བའི་ལས་ལམ་བརྩ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་པ་ནི། སྟོག་གཙོད་པ་ནི་བསམས་བཞིན་དུ། །ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ། དེ་རྣམས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། བསམ་བཞིན་དུ་མ་ཞོར་བར་རང་ལས་ཤེས་རྒྱུ་ཐ་དད་པའི་སྟོག་བཅད་ན། སྟོག་གཙོད་གྱི་ལས་ལམ། བསམ་བཞིན་དུ་མ་ཞོར་བར་རང་ལས་ཞོར་ཐ་དད་པའི་མིས་བདག་ཏུ་བརྩུང་བའི་རྣམས་

བརྒྱུས་སམ། འཕྲོག་གམ། འཇམ་བུས་བདག་གིར་བྱེད་ན། མ་བྱིན་ལེན་
གྱི་ལས་ལམ། བཟོད་བྱ་མིན་པ་གཞན་གྱིས་བདག་གིར་བཟུང་^༡ བའི་ཚུང་
མ་དང་། རང་གི་ཚུང་མ་ཡིན་ཡང་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པ་ཁ་དང་བཤང་
ལམ། དུལ་མ་ཡིན་པ་མཆོད་ཉེན་དང་གཙུག་ལག་ཁང་སོགས། དུས་མ་
ཡིན་པ་སྤྱུལ་མ་དང་། བསྟེན་གནས་ལ་གནས་པ་སོགས་ལ་འདོད་ལོག་
སྟོང་ན། ལོག་གཡེམ་གྱི་གཞིར་འགྱུར། འདུ་ཤེས་བསྐྱར་ནས་སྟོས་པའི་
ཆོག་པ་རོལ་པོས་གོ་བ་ན་རྩལ་སྤྱོད་པའི་ལས་ལམ། པ་རོལ་པོ་མཐུན་པ་
དབྱེ་བའི་བྱིར་དུ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་སྟོས་པའི་ཆོག་པ་རོལ་པོས་གོ་
བ་ན་སྤྱོད་ན། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་སྟོས་པའི་ཆོག་
པལ་ཆེ་བ་ཀུན་དག་འབྱུང་། གཞན་གྱི་ཚོར་ལ་བདག་གིར་བྱེད་འདོད་
པའི་རྩམས་སེམས་རྣམས་བརྒྱབ་སེམས། སེམས་ཅན་པ་རོལ་པོ་ལ་ཞེ་
སྤང་བའི་སེམས་རྣམས་གཞོད་སེམས། དགེ་སྤྲིག་སོགས་མེད་པར་ལྟ་
བ་རྣམས་ལོག་ལྟ་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་བདུན་པོ་ལས་དང་ལས་ལམ་
གཉིས་ཀ་ཡིན། ཡིད་གྱི་གསུམ་པོ་ལས་གྱི་ལམ་ཡིན་ཀྱང་ལས་དངོས་མ་
ཡིན་ཏེ། གསུམ་མམ་བདུན་ནི་ལས་ཀྱང་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

ཡང་དག་པའི་ཐ་སྙད་དང་དེ་ལས་ལོག་པའི་ཐ་སྙད་བརྒྱད་བཞག་ཏུ་
ཡོད་དེ། མིག་གིས་མཐོང་བ་ལ་མཐོང་། རྣ་བས་ཐོས་པ་ལ་ཐོས། ཡིད་
གྱིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ཤེས། ལྟ་སྟེ་ལུས་གསུམ་གང་རུང་གིས་སྟོང་

^༡ ག་ལ་བ་པ་གཟུང་།

ཞེས་པ་བཞི་དང་། མིག་གིས་མ་མཐོང་བ་ལ་མ་མཐོང་། ཞེས་སོགས་
བཞི་སྟེ་བརྒྱད་ནི། ཡང་དག་པའི་ཐ་སྙད་བརྒྱད་དང་མིག་གིས་མཐོང་བ་
ལ་མ་མཐོང་། ཞེས་སོགས་བཞི་དང་། མིག་གིས་མ་མཐོང་བ་ལ་མཐོང་
ཞེས་སོགས་བཞི་སྟེ། བརྒྱད་ནི་ལོག་པའི་ཐ་སྙད་བརྒྱད་ཡིན། འོ་ན་ལས་
ལམ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དེ་འབྲིན་ཅེ་ན། རིན་ཆེན་ཐེང་བ་ལས།^༡སྟོག་
གཙོད་པས་ནི་ཆེ་ཐུང་འགྱུར། །བྱི་བོ་བྱེད་པས་དབྱ་དང་བཅས། །མ་བྱིན་
ལེན་པས་དབུལ་པོར་འགྱུར། །རྩུན་སྤྱི་ཡིས་ནི་སྤྱར་བ་མང་། །སྤྲ་མ་ཡིས་
ནི་མཛེད་དང་འབྲེད། །ཆོག་རྩལ་གྱིས་ནི་མི་སྟོན་ཐོས། །ཀྲལ་ཀ་ཡིས་ནི་
དག་མི་བཅུན། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་།^༢བརྒྱབ་སེམས་ཡིད་ལ་རེ་བ་
འཛོམས། །གཞོད་སེམས་འཛིགས་པ་འབྲིན་པར་བྱེད། །ལོག་པར་ལྟ་
བས་ལྟ་ངན་ཉིད། །ཅེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ལས་ལ་འབྲས་བུའི་སྟོན་པ་དབྱེ་བ་སྟོན་པ་ནི། རིར་བཅས་
སྟོང་བའི་ལམ་^༣དག་གིས། །ཞེས་གསུངས། སྟོང་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་བཞག་
ཏུ་ཡོད་དེ། ཟག་བཅས་སྟོང་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལྟ་ཆར་ཡོད། ཟག་མེད་སྟོང་
ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་རྣམ་སྟོན་མ་གཏོགས་པ་བཞི་ཀ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལས་ལ་ངོ་བོའི་སྟོན་པ་དབྱེ་བ་སྟོན་པ་ནི། གཅིག་གིས་སྤྱི་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༤། སྤྱིས་རབས་གོ། མགོན་པོ་སྤྲུལ། རིན་ཆེན་ཐེང་བ། ༢༡༤་༡༡།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༤། སྤྱིས་རབས་གོ། མགོན་པོ་སྤྲུལ། རིན་ཆེན་ཐེང་བ། ༢༡༤་༢༠།

^༣ ག་༤༡་ན་༡་བྱི་བཅས་སྟོང་ལམ་དག་གིས།

བ་གཅིག་འཕེན་ཏོ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན། ལས་
འཕེན་རྫོགས་ཀྱི་ཚུལ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གཅིག་གིས་
རྣམ་སྤྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་གཅིག་ཁོ་ན་འཕེན་པ་ཡིན་གྱི་དུ་མ་འཕེན་པ་མེད།
འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དུ་མས་འབྲས་བུ་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་སྐྱེ་བ་གཅིག་འཕེན་པ་
ཡང་མེད་ལ། རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་ལས་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་པའི་བྱིང་།

ལྷ་བ་བྱེ་བྲག་གི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ལ། སྤང་བྱ་སྤྱིབ་པ་གསུམ་བཤད་
པ། ཉེན་^༡བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་བཤད་པ། ཆ་མཐུན་གྱི་དགོ་ཅ་
གསུམ་བཤད་པ། རྣམ་གྲངས་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། མཆོམས་
མེད་པ་ཡི་ལས་རྣམས་དང་། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་སྐབས་སུ།
སྐྱེ་དོན། གཞུང་དོན། དང་པོ་ནི། མཆོམས་མེད་ཀྱི་སྤྱིབ་པ། ཉེན་མོངས་
པའི་སྤྱིབ་པ། རྣམ་སྤྲིན་གྱི་སྤྱིབ་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལས་གཞན་
ཀྱི་བར་དུ་མཆོམས་མ་བཅད་པར་སྐྱེ་བ་བྱི་མ་དེ་ཉིད་ལ་མནར་མེད་དུ་
སྐྱེ་ངེས་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ལས་སྤྱིབ་ཏུ་དམིགས་
པ། མཆོམས་མེད་ཀྱི་ལས་སྤྱིབ་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན་མཆོམས་མེད་ལྷ་
དང་། ཉེ་བའི་མཆོམས་མེད་ལྷ། དང་པོ་ནི། རང་འགྲེལ་ལས། ^༢མཆོམས་
མེད་པའི་ལས་རྣམས་ནི་ལས་ཀྱི་སྤྱིབ་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། མ་གསོད་
པ་དང་། བ་གསོད་པ་དང་། དབྲུ་བཅོམ་པ་གསོད་པ་དང་། དགོ་འདུན་གྱི་

^༡ འདིར་སྤྱིབ་པ་གཉིས་ཞེས་འབྲུང་ཡང་འོག་ཏུ་སྤྱིབ་པ་གསུམ་ཞེས་གསལ་ལ།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མཛོན་པ་གྲ། དབྱིག་གཉིན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༥༩༡་༡།

དབྱེན་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱུ་ལ་ངན་སེམས་ཀྱིས་ཁྲག་
འབྱེན་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། མ་དག་བཙུག་མ་སྟན་འབྱེན་^༡དང་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་
དབའ་ངེས་གནས་དང་། །སློབ་པ་གསོད་དང་དགོ་འདུན་གྱི། །འདུ་བའི་
སློ་ནི་འཕྲོག་པ་དང་། །མཆོམས་མེད་པ་དང་ཆ་འབྲསྟེ། །ལྷ་པ་མཆོད་
རྟེན་འཛིག་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། ^༢ལྷ་པོ་འདི་དག་ནི་
གོ་རིམ་བཞིན་དུ་མཆོམས་མེད་པ་ལྷ་དང་ཆ་འབྲས་བའི་ནི། །གལ་ཏེ་མི་
ཆོངས་པར་སྐྱད་པས་མ་དག་བཙུག་མ་སྟན་པར་བྱེད་པ་དང་། དེས་པར་
གཏོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབའ་གསོད་པ་དང་། །སློབ་པ་གསོད་
པ་དང་དགོ་འདུན་གྱི་ཞལ་དུ་འདུ་བའི་སློ་འཕྲོག་པ་དང་། །མཆོད་རྟེན་
འཛིག་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་དང་། དབྱང་བཟང་གི་རྒྱད་ལས་ཀྱང་། ^༣ཉོན་
མོངས་ཟད་པའི་མ་ནི་སྟན་འབྱེན་ཞིང་། །མཆོད་རྟེན་འཛིག་ཅིང་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དབའ་གསོད། །སློབ་པ་གསོད་ཅིང་དགོ་འདུན་མངའ་བ་ལ། །གང་
ཞིག་འདོར་ཅིང་མ་བཀྱར་རྒྱ་འཕྲོག་པ། །མཆོམས་མེད་སྟེ་ལྷ་པོ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པས་གསུངས། །ཞེས་གསུངས།

དེ་རྣམས་ལ་མཆོམས་མེད་ཅེས་རྫོད་པའི་རྒྱ་མཆན་དེ་གང་། དེ་

^༡ མཛོད་ཅ་བ་ལས། མ་དག་བཙུག་མ་སྟན་བྱས་དང་། །ཞེས་གསལ།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་ས། ༥༩། མཛོད་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༥༣༩་༡༠།

^༣ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་༥༩། རྒྱད་འབུམ་སྟེ། བཙུག་ལྷན་འདས། དབྱང་བཟང་གི་རྒྱད། ༤༡༥་༣༠།

ནམས་མཆམས་མེད་དུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆན་དེ་གང་། ཁམས་དང་འགྲོ་
བ་གང་ན་ཡོད་ཅེ་ན། དང་པོ་ནི། དེ་ནམས་ཀྱི་ནམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་སྒྲེ་
བ་བྱི་མ་དེ་ཉིད་ལ་མནར་མེད་དུ་སྒྲིན་པར་འགྱུར་བས་མཆམས་མེད་
ཅས་བྱ་སྟེ། བསྐྱལ་པར་མནར་མེད་པར་སྒྲིན་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། ས་མ་དག་བཅོམ་བསད་བ་གསུམ་མཆམས་མེད་དུ་
འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། དང་པོ་གཉིས་བསད་བས་པན་འདོགས་
གྱི་ཞིང་བསམ་བས་སྤངས་ཤིང་སྦྱོར་བས་དེ་གཉིས་མེད་པར་བྱས་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་བ་བསད་བས་ཡོན་ཏན་གྱི་ཞིང་བསམ་བས་སྤངས་ཤིང་
སྦྱོར་བས་མེད་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རྟེ། པན་འདོགས་བ་དང་ཡོན་ཏན་
ཞིང་། །སྤངས་དང་མེད་པར་བྱས་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཡང་ས་མ་མིའི་འགྲོ་བ་བ་བསད་ན་མཆམས་མེད་དུ་
འགྱུར་གྱི། འགྲོ་བ་གཞན་གྱི་ས་མ་བསད་ན་དེར་མི་འགྱུར་རྟེ། མི་མ་ཡིན་
པའི་འགྲོ་བ་བ་བསད་བས་བཅས་ལྡན་དགེ་སྦྱོང་ལ་སམ་བ་མི་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས།^༡ ས་བསད་བ་དང་། མ་བསད་བ་དང་། དག་
བཅོམ་བ་བསད་པའི་མཆམས་མེད་བ་དག་གིས་སྦྱར་བ་འདེབས་པར་
བྱེད་ན་དགེ་འདུན་ལྷག་མར་འགྱུར་རྟེ། དེ་གསུམ་སམ་བར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ས་མ་མིའི་འགྲོ་བ་བ་མཆན་གྱུར་བ་བསད་ཀྱང་
མཆམས་མེད་དུ་འགྱུར་རྟེ། མཆན་ནི་གཞན་དུ་གྱུར་ཀྱང་འགྱུར། །ཞེས་

^༡ བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༦། འདུལ་བ་བྲ། སྒོ་བ་དཔོན་ཟླ་མེད་བཞེས་གཉེན། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། ༣༧༥་ཨ།

གསུངས། འདུལ་བ་ལས་ཀྱང་།^༡ དེ་ནི་སྐྱེས་པར་གཉིས་ལ་སྟེ། །མཚན་
གྱུར་བ་གཉིས་ལས་ཀྱང་ངོ་། །ཞེས་དང་། ལུང་ལས།^༢ མ་ཡང་མ་
ལགས། དག་བཅོམ་བ་ཡང་མ་ལགས་པའི་བྱད་མེད་བསད་བས་
མཚམས་མེད་པར་འགྱུར་བ་མཆིས་སམ། ཡོད་དེ། བ་མཚན་གྱུར་བ་
བསད་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

བྱད་མེད་གང་གི་རྒྱར་རྒྱར་པོ་ཟག་པ་བྱད་མེད་གང་གི་མངལ་དུ་
ཐྱུགས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་མི་དེས་སྤྲ་མ་བསད་ན་མཚམས་མེད་དུ་
འགྱུར་གྱི། བྱི་མ་གང་གི་མངལ་དུ་སྐྱེས་པ་དེ་བསད་ཀྱང་མི་འགྱུར་ཏེ།
སྤྲ་མ་མ་དངོས་ཡིན། བྱི་མ་དེའི་མ་དངོས་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། གང་
གི་ཆ་མཚན་ལས་བྱུང་མ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་གསོད་སེམས་
མེད་པར་བསད་བས་མཚམས་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། སྤྲོན་བྱ་ཞིག་
གི་བྲིའུའི་འོག་ན་མ་འདུག་པ་ལ་འདི་ན་མི་ཞིག་མི་འདུག་གོ་སྟུང་
ནས། མཚན་བསྐྱུར་ནས་མ་བསད་ཀྱང་མཚམས་མེད་མ་བྱུང་བར་
གསུངས་པའི་བྱིར། ཐུས་པ་སྤྱི་གཅེར་གྱི་བུས། སྤྲང་བྱ་གསོད་འདོད་
ཀྱི་ཆོས་པ་བསད་ཀྱང་མཚམས་མེད་མ་བྱུང་བར་གསུངས་པའི་བྱིར་ཏེ།
ལྟས།^༣ དགའ་པོ་ཆོ་དང་ལྷན་པ་མཚོག་ཡིན་གྱི། །མང་བཤེས་ཆོ་གས་
ཆུང་བ་དེ་ལྟར་མིན། །ཆོ་གས་ཆུང་དུས་སྤྲང་བྱ་གསོད་སྟུང་ནས། །མོ་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༡། འདུལ་བ་ཟུ། ཆོས་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད། མདོ་ཙ་བ། ༡༩་ན་༡༩།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༤། མཚན་པ་ཀྱ། དེབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༥་ན་༣༠།

^༣ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥། འདུལ་བ་ཙ། རྟོན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས། རྟམ་འབྲེད། ༣༤༩་ན་༣༠།

བས་བ་ཡི་རྒྱ་བ་བཅོམ་ལ་ལྟོས། །ཞེས་གསུངས།

འོན་དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་རི་ལྟ་བུ། དེའི་མཆོམས་མེད་རི་ལྟ་བུ་སྦྲུམ་
ན། དགེ་འདུན་སྡེ་གཉིས་སྤྲུགས་བཅེ་མི་འཛོད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡང་
ཡིན་མ་སྤྱི་བ་ལུང་མ་བསྟན་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་
རྣམས་ཡོད་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་གྱི་ལུང་པོར་དམིགས་པ། དགེ་འདུན་དབྱེན་གྱི་
མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དགེ་འདུན་དབྱེན་ནི་མི་འཛོད་པའི། །རང་བཞིན་
ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཆོས། །ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་ལུང་བསྟན་མིན། །ཞེས་
གསུངས། དེ་འདྲའི་དབྱེན་དེ་དགེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་དགེ་རྩ་
ཆད་པའི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་མི་དགེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྒྱུད་ལྡན་
གྱི་མི་དགེ་བ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྤྲུགས་གཉིས་
ཀའི་དགེ་འདུན་དང་ཡང་དག་པར་ལྡན་ཏེ། དེ་དང་དགེ་འདུན་ཡང་དག་
ལྡན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་དེ་ལས་
བྱུང་བའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡང་ཡིན། རྒྱན་ཆེན་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་
པར་གྱུར་པའི་ལས་སྤྱི་བ་ཏུ་དམིགས་པ། དེ་ལྟ་བུའི་མཆོམས་མེད་ཀྱི་
མཆོན་ཉིད། འདི་དགེ་སྤོང་ལྡན་བྱིན་ལྟ་བུ་དང་ཡང་དག་པར་ལྡན་ཏེ། དེ་
ཡི་ཁ་ན་མ་ཐོ་རྒྱན། །དེ་དང་འབྲེད་པོ་ཡང་དག་ལྡན། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ཡང་འབྲེད་ཚུལ་ནི། གང་ཟག་གང་གིས་འབྲེད་ན། དགེ་སྤོང་ལྡན་
བྱིན་ལྟ་བུ་ལྟ་བ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམས་དག་པ་དང་ལྡན་པ་གཅིག་
གིས་འབྲེད་དགོས་ཀྱི། ཁྲིམ་པ་དང་སྲིད་པ་སྤྱད་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་

འཆལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འབྱེད་མི་རུས་ཏེ། སངས་རྒྱལ་ལ་འབྲུག་འཛུགས་
བྱེད་པ་གང་ཞིག །དེ་དག་ལ་དགེ་འདུན་ཡིད་མི་ཆེས་པའི་བྱིར། གནས་
གང་དུ་འབྱེད་ན། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་མངོན་སུམ་དུ་བཞུགས་པ་ལས་
གནས་གཞན་དུ་འབྱེད་ཀྱི། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་དུང་དུ་འབྱེད་མི་
རུས་ཏེ། སྟོན་པ་བཀའ་བཙན་ཞིང་ཟེལ་ཆེ་བའི་བྱིར། གང་ཞིག་འབྱེད་ན་
བྱིས་པའི་དགེ་འདུན་འབྱེད་ཀྱི། འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་འབྱེད་མི་རུས་
ཏེ། འཕགས་པ་རྣམས་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཞིང་ཤེས་ནས་དང་
པ་ཐོབ་པའི་བྱིར། བྱེ་བའི་ཆད་རིམ་བྱ་བྱས་ན། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་
ལས་གཞན་དགེ་སྤྲོད་ལྷས་བྱིན་ལྷ་བྱ་ལ་སྟོན་པ་དང་། བདག་ཅག་གི་
སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ལས་གཞན་ལྷས་བྱིན་གྱིས་བཅས་པའི་བསྐྱབ་ཆོགས་
ལྷ་བྱ་བྱ་ལ་བཟོད་པ་སྟེ། དད་པ་དང་ལམ་དུ་འཛིན་པ་ན་བྱེ་བ་ཡིན།

བསྐྱབ་ཆོགས་ལྷ་ནི། ཞོ་མི་ཐུང་། འཁྱི་ཟ། ལན་ཚུ་ལ་ཁོངས་མི་
སྟོད། གོས་མ་དུས་པར་བལོ། ཁྲོང་དང་ཁྲོང་ཁྲིར་སོགས་སུ་གནས་
པའོ། །འཁོར་ལོའི་དབྱེན་དེ་ཡུན་རིམ་ཅམ་དུ་གནས་སྟུང་ན། དེ་ཞག་
གཅིག་ཏུ་མི་གནས་ཏེ། རམ་ལངས་ཁོངས་སུ་མཆོག་ཐུང་གཅིག་གིས་
འདུམས་པར་བྱེད་པ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེའི་ངེས་པ་ནི། དེ་ལ་
འཁོར་ལོའི་དབྱེན་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ཐུང་ནས་དགེ་
འདུན་མ་འདུམས་ཀྱི་བར་ལ་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་འཕགས་ལམ་སྟེ་བའི་
གོགས་བྱས་པས་དེ་སྐད་དུ་བརྗོད་པའི་བྱིར། མདོ་སྟེ་ལས་བརྒྱུ་པ་

ལས། གྲག་འདུན་གྱེ་བ་དེའི་ཆོ། གྲག་སྒྲོང་རྣམས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ཡང་
མེད། ཡིད་ལ་བྱེད་བ་ཡང་མེད། ཁ་ཏོན་བྱེད་བ་ཡང་མེད། མདོ་སྡེ་སེམས་
བ་ཡང་མེད། འདུལ་བ་སེམས་བ་ཡང་མེད། ཆོས་སྟོན་བ་སེམས་བ་ཡང་
མི་བློ་ཏེ། གྲག་བའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་
འཇམ་བུའི་སྒྲིང་ཁོ་ནར་ཡོད་ཀྱི། སྒྲིང་གཞན་ན་འགའ་ཆེ་བདག་ཅག་གི་
སྟོན་བ་མི་བཞུགས་བའི་ཕྱིར།

འདི་ལ་མཐའ་དག་སྒྲོང་དགུས་འབྱུང་སྟེ། ཕྱོགས་རེར་དག་འདུན་
ཆང་བར་འབྱེད་བའི་དག་སྒྲོང་གཅིག་སྟེ་དགུ་དགོས་བའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་
དུ། དག་སྒྲོང་ལྟ་སྟེད་ཚུལ་ལྟར་བས། །འབྱེད་དེ་གཞན་དུའོ་བྱིས་བ་
རྣམས། །སྟོན་དང་ལམ་གཞན་ལ་བཟོད་བ། །བྱ་བའི་དེ་ནི་མི་གནས་
སོ། །དེ་ནི་འཁོར་ལོའི་དབྱེན་དུ་འདོད། །འཇམ་བུའི་སྒྲིང་ནའོ་དགུ་
སོགས་ཀྱིས། །ཞེས་གསུངས། འཁོར་ལོའི་དབྱེན་འདི་མི་འབྱུང་བའི་དུས་
དེ་ལ་བྱག་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་མ་ཐག་བའི་གནས་སྐབས་ན་མི་འབྱུང་
སྟེ། གདུལ་བྱ་རྣམས་དགའ་བ་ལས་ཆེ་བའི་ཕྱིར། ལྷ་ངན་ལས་འདས་
ཚུལ་སྟོན་བ་ན་མི་འབྱུང་སྟེ། གདུལ་བྱ་དེ་དག་སྐྱོ་བ་ལས་ཆེ་བའི་ཕྱིར།
བསྟན་བ་སྐྱོ་མ་བྱུང་བའི་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་མི་འབྱུང་
སྟེ། བསྟན་བ་སྐྱོ་མེད་བར་གནས་བའི་ཕྱིར། མཆོག་བྱང་གཅིག་མ་
བྱུང་བའི་སྤྱི་རོལ་དུ་མི་འབྱུང་སྟེ། འདི་མཆོག་བྱང་གཅིག་གིས་འདུམས་

༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྲུང་མ། ༡༩། མདོ་སྡེ་ཀྱ། སྟོན་བ་བཅོམ་ལྟར་འདས། མདོ་སྡེ་ལས་བརྒྱ་བ། ༩༩༥་༡༩།

པར་བྱེད་པ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོན་པ་སྤྱད་ན་ལས་འདས་ཇེས་
སྤྱི་འབྱུང་སྟེ། འགན་ཁྲིམ་མེད་པའི་ཕྱིར། མཆོམས་མ་བཅད་པའི་སྤྱི་
རོལ་དུ་མེད་དེ། མཆོམས་ནང་གཅིག་ཏུ་བྱེ་བ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་
མཐའ་སྟོན་བྱང་གཅིག་གིས། །སྤྱི་རོལ་སྤྱད་པ་ལོངས་པ་དང་། །མཆོམས་
མ་བཅད་པ་དག་ཏུ་ཡང་། །འཁོར་ལོའི་དབྱེན་ནི་མི་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་
གསུངས། འཁོར་ལོའི་དབྱེན་འདི་སྟོན་པ་གཞན་གྱི་བརྟན་པ་ལ་མི་འབྱུང་
ཞིང་། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཁོ་ནའི་བརྟན་པ་ལ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་
ཡོད་དེ། སྟོན་པ་སྟོབ་ལས་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་བྱམ་ཟེ་བྱང་ཚུབ་སེམས་
དཔའ་གྱུར་པ་ཞིག་གི་ཆོ། བྱང་སྟོང་མངོན་ཤེས་ལྷ་དང་ལྷན་པ་ཞིག་གི་
འཁོར་བྱེ་བས་དེ་དག་གི་ལས་གྱི་ལྷག་མ་ལུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགོ་
སྟོང་ལྷས་བྱིན་དེའི་དུས་སུ་བྱང་སྟོང་དེ་ཡིན་པས་དེའི་སྟོན་ལས་གྱི་དབང་
གིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཉན་ཐོས་སྟེ་པ་དག་ཟེར་ངོ། །

ཞར་ལ་ལས་གྱི་དབྱེན་རི་ལྷ་བྱ་སྟུང་ན། མཆོམས་ནང་གཅིག་ཏུ་
དགོ་འདུན་སྟེ་གཉིས་སྟོ་མི་མཐུན་པས་གསོ་སྦྱང་སོགས་ལས་བྱེད་པས་
རབ་ཏུ་བྱ་བར་དམིགས་པ། ལས་དབྱེན་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན། འདི་སྤྱི་མི་
སྟོན་མ་གཏོགས་སྤིང་གསུམ་ན་འབྱུང་། གངས་དགོ་སྟོང་བརྒྱུད་ཡན་
ཆད་ཀྱིས་འགྲུབ་སྟེ། ལས་གྱི་དབྱེན་ནི་སྤིང་གསུམ་ན། །དེ་ནི་བརྒྱུད་དག་
ཡན་ཆད་གྱི། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། མཆོམས་མེད་འདི་ནམས་སྤྱི་མི་སྟོན་མ་གཏོགས་པའི་

སྤྲིང་གསུམ་ཁོ་ན་དང་། དེར་ཡང་ཟ་མ་མ་ནིང་མ་གཏོགས་པའི་སྤྲིས་
པ་བྱང་མེད་ལ་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ། མཆོས་མེད་སྤྲིང་གསུམ་དག་ན་
ཡོད། །ཅེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། །བྱང་གི་སྤྲི་མི་སྟན་དང་། འགྲོ་བ་
གཞན་དག་ན་ཡང་མེད་ན་ཁམས་གཞན་ན་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། དེ་
དག་ན་ཡང་སྤྲིས་པ་དང་བྱང་མེད་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཀྱི་ཟ་མ་སོགས་
ལ་མི་འདོད་དོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྤྲིས་པ་མེད་པའི་གཏན་ཆེགས་གང་
ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྲིབ་
པ་ནི་གོ་སྟོང་། །

གསུམ་པ་རྣམ་སྟོན་གྱི་སྤྲིབ་པ་ནི། མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བ་ཟག་
བཅས་གང་བྱང་གི་རྣམ་སྟོན་གྱི་འབྲས་བུའི་རིགས་སུ་གནས་ཤིང་།
ལུང་མ་བསྟན་དུ་དམིགས་པས་རབ་དུ་སྤྱེ་བ། རྣམ་སྟོན་གྱི་སྤྲིབ་པའི་
མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན། རན་འགྲོ། ལྟ་དང་། མིའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་
རྣམ་སྟོན་ཏེ་གསུམ། དང་པོ་ནི། རན་འགྲོ་བའི་ཕུང་པོ་ལྷ་ལྟ་བུ། གཉིས་
པ་ནི། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་ཕུང་པོ་ལྷ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། སྤྲི་མི་སྟན་
པའི་ཕུང་པོ་ལྷ་ལྟ་བུ།

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། ལས་སྤྲིབ། ཉོན་མོངས་ཤས་ཆེ་བའི་སྤྲིབ་
པ། རྣམ་སྟོན་གྱི་སྤྲིབ་པ་གསུམ་ཆོས་ཅན། སྐབས་འདིར་སྤྲིབ་པར་
འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། འཕགས་ལམ་དང་འཕགས་ལམ་གྱི་སྦྱར་

༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༩༩། མཛོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉིན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༥༣༠།༩།

བ་ལ་སྐྱབ་པས་དེ་ལྟར་བཞག་པའི་བྱིང་།

གཉིས་པ། རྟེན་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་གསུམ་བཤད་པ་
ནི། གསུམ་པ་བསོད་ནམས་བྱ་བ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྐྱབ་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་
གཞི། ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི། སྒྲོམ་
པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
སྐྱབ་པའི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་བ། སྐྱབ་པ་གཏོང་ཚུལ། དང་པོ་ནི། མཆོད་
པའམ་པན་གདགས་པ་སོགས་ཀྱི་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ། བདག་པོའི་
དངོས་པོ་གཏོང་བར་བྱེད་པས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་ཀྱི་
ལས་གང་རུང་གིས་བསྐྱས་པའི་དགེ་བར་དམིགས་པ། སྐབས་འདིར་
བརྟན་ཀྱི་སྐྱབ་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གང་གིས་སྐྱབ་བྱེད་དེ་སྐྱབ་
པ། །མཆོད་དང་པན་འདོགས་^༡འདོད་པ་ཡིས། །ལུས་དང་དག་ལས་
སྒྲོང་དང་བཅས། །ཞེས་དང་། རང་འབྲེལ་ལས། ^༢གང་ཆེ་སྐྱེས་བྱ་དགེ་
ཡིད་ཀྱིས། །རང་གི་རྣམས་དག་སྐྱབ་བྱེད་པ། །དེའི་ཆེ་དགེ་བའི་ལུང་པོ་
ནམས། །སྐྱབ་པ་ཞེས་ནི་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། གྲུབ་མཐའ་
གོང་མས་གཏོང་བའི་སེམས་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པས་རབ་རྩ་བྱེ་
བའི་སེམས་བྱུང་རྩ་དམིགས་པ། སྐྱབ་པའི་མཆན་ཉིད་དུ་བྱེད་དེ། སྐྱོད་

^༡ མཛོད་རྩ་བ་ལས། མཆོད་དང་པན་གདགས་འདོད་པ་ཡིས། །

^༢ བརྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ མཛོད་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉིན། མཛོད་རང་འབྲེལ། ༥༢༧-༡༠༡

འདྲུག་ལས། འདོགས་པ་ཐམས་ཅད་འབྲས་བཙས་སྟེ། སྐྱེ་བོ་ཀུན་ལ་བཏང་སེམས་ཀྱི། སྦྱིན་པའི་པ་རོལ་ཕྱིན་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟས་དེ་ནི་སེམས་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས། སྦྱིན་འབྲས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ལོངས་སྦྱོང་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འབྲས་ལོངས་སྦྱོང་ཆེན་པོ་ཅན། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྐྱེ་བོས་མཆོད་རྟེན་དུ་སྤུལ་བ་ལྟ་བུ་བདག་ཁོ་ནའི་དོན་དུ་སྦྱིན་པ། འཕགས་པ་ཆགས་བྲལ་གྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སྤུལ་བ་ལྟ་བུ་གཞན་ཁོ་ནའི་དོན་དུ་སྦྱིན་པ། འཕགས་པ་ཆགས་བཙས་གྱིས་སྐྱེ་བོ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སྦྱིན་པ་ལྟ་བུ། རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན་དུ་སྦྱིན་པ། འཕགས་པ་ཆགས་བྲལ་གྱིས་མཆོད་རྟེན་ལ་སྤུལ་བ་ལྟ་བུ། བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་དོན་དུ་སྦྱིན་པ་ལྟ་བུ་བཞི་ཡོད་དེ། བདག་གཞན་དོན་ཕྱིར་གཉིས་དོན་ཕྱིར། །གཉིས་ཀའི་དོན་དུ་མེན་ཕྱིར་སྦྱིན། །ཞེས་སོ། །དེ་ཡང་རྣམ་པར་དག་པའི་སྦྱིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མ་དག་པའི་སྦྱིན་པ་སུམ་ཅུ་ཅུ་གཉིས་དགོན་མཆོག་བརྟེན་པ་ལས་གསུངས་ཤིང་། དེའི་དོན་ས་བཞ་གྱིས་སྤུབ་པ་དགོངས་གསལ་ལས་བཤད་ཀྱང་། མངས་བས་འདིགས་ནས་འདིར་མ་བྲིས།

གསུམ་པ་སྦྱིན་པ་གཏོང་ཚུལ་ལ་གསུམ། སྦྱིན་བདག་གི་བྱང་

༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༡། དབྱེ་མ་ལ། རྒྱལ་སྤྱི་ཞི་བ་ལྷ། སྦྱོང་འབུག། ༤༡༡་༡།

པར། དངོས་པོའི་བྱང་པར། ཞིང་གི་བྱང་པར་ལས་སྦྱིན་པ་བྱང་པར་དུ་
འགྱུར་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱིན་བདག་གི་བསམ་པ། དད་དང་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཐོས་དང་གཏོང་བ་དང་། །རྩི་ཆ་ཤེས་དང་ཁྲིལ་ཡོད་ཤེས་རབ་
སྟེ། །བདེ་བར་འདོད་ན་བདུན་པོ་འདི་དག་བཟུང་། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར། འཕགས་ཤོར་བདུན་དང་ལྷན་པས་སྦྱར་བ་རྩུས་པ་དང་། སོགས་
པས་རང་གི་ལག་པར་^༡ནས་སྦྲོང་བ་པོ་ལ་དུས་སུ་གཞན་ལ་མི་གཞོད་
པར་བྱིན་ན་སྦྱིན་པ་བྱང་པར་དུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱིན་ན། འབྲས་བུ་
གཞན་ལ་གཞན་གྱི་བཀྱར་སྟེ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ལོངས་སྟོན་གང་
བཞེད་པ་དང་། དུས་ལས་མི་ཡོལ་བ་དང་། བར་ཆད་མེད་པར་རྟེན་པར་
འགྱུར་བའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ཡི་བྱང་པར་སྦྱིན་བདག་དང་། །དངོས་དང་ཞིང་
གི་བྱང་པར་ལས། །སྦྱིན་བདག་བྱང་འཕགས་དད་སོགས་ཀྱིས། །གྲུས་
ལ་སོགས་པས་སྦྱིན་པར་བྱེད། །དེ་བྱིར་བཀྱར་སྟེ་རྒྱ་ཆེན་དང་། །དུས་
དང་བར་ཆད་མེད་པར་རྟེན། །ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོ་ཁ་དོག་དྲི་རོ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་སྦྲོང་བ་
པོ་འདོད་པར་བྱིན་ན་སྦྱིན་པ་བྱང་པར་དུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱིན་ན།
འབྲས་བུ་གཟུགས་བཟང་། ལྷན་གྲགས་དང་ལྷན། ཡོད་དགལ། ཕྱས་
ཤིན་ཏུ་གཞོན་ཤིན་ཅན་དང་། དུས་སུ་རེག་ན་བདེ་བ་སྟེར་བའི་ཕྱས་

^༡ ག་༡༠ན་ན་པ་ལག་བདར་ནས།

ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁ་དོག་ལ་སོགས་སུན་སུམ་དངོས། །དེ་
ནས་^༡གཟུགས་བཟང་གྲགས་ལྡན་དང་། །དགའ་དང་འིན་ཏུ་གཞོན་ཤ་
དང་། །དུས་སུ་རེག་ན་བདེ་ལུས་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཞིང་དུད་འགོ་ལ་བྱིན་ན་རྣམ་སྟོན་བརྒྱུད། མི་
ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ལ་བྱིན་ན་སྟོང་འགྱུར་དུ་གསུངས་པ། འགོ་བའི་
ཞིང་དང་། རྩས་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བདུན་གྱི་ནང་ནས། ནད་
པ་ནད་གཡོག་འིན་ཏུ་གྲང་བའི་དུས་སུ་བྱིན་པ་ལྟ་བུ། སྤྱག་བསུལ་གྱི་
ཞིང་། བན་འདོགས་པའི་ཞིང་པ་མ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ལྡན་པ་ལ་བྱིན་
ན་འབུམ་འགྱུར་དང་། རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ལ་བྱིན་ན་རྣམ་སྟོན་ཆོད་
མེད་པ། རྒྱན་ཞུགས་ལ་བྱིན་ན་ཆོས་ཆོད་མེད་པར་གསུངས་པས། ཡོན་
ཏན་གྱི་ཞིང་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་སྟོན་སྟོན་པ་བྱུང་པར་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ།
འགོ་དང་སྤྱག་བསུལ་པན་འདོགས་དང་། །ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་ཞིང་བྱུང་
འཕགས། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་
གྱུར་པ་དག་བཅོམ་པས་དག་བཅོམ་པ་ལ་བྱིན་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་པན་པའི་ཕྱིར་བྱིན་པ་དང་། བརྒྱད་
གསུངས་པའི་བརྒྱད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། གོ་ཏུ་ཏ་མའི་མདོ་ལས། ^༡གང་ཞིག་
ལུས་ངག་གདམས་བདག་ཉིད། །ལག་བརྒྱུད་བསོད་སྟོམས་སྟོན་པ་

^༡ མཛོད་རྩ་བ་ལས། དེ་ལས་གཟུགས་བཟང་གྲགས་ལྡན་དང་།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར། ༡༥།མདོན་པ་ཐུ། དག་སྟོང་ཞི་གནས་ལྟ། མཛོད་འགྲེལ་ཉེ་བར་མཁོ། ༤༣༩-༣༤༡།

ཡིན། །འདོད་ཆགས་བྲལ་ལ་ཆགས་བྲལ་བས། །སྦྱིན་ན་ཟང་ཟིང་སྦྱིན་
པའི་མཆོག་ །ཅེས་དང་། མདོ་སྡེ་ལས། རྒྱལ་པོ་རིམས་ནད་མེད་ཅེས་
བྱ་བས་ཁོང་ཁྱིམ་སྟོང་ཐག་དྲུག་ཅུ་བྱིན་པ་བས། ལཱ་རིའི་བྱས་དག་སྟོང་
གཅིག་ལ་ཟན་བྱིན་པའི་བསོད་ནམས་ཆེའོ། །ཞེས་གསུངས།

སྦྱིན་པ་བརྒྱད་ནི། མཛོད་འགྲེལ་ལས།^༡ ཉེ་བ་ལ་སྦྱིན་པ་དང་།
འཇིགས་པས་སྦྱིན་པ་དང་། བདག་ལ་བྱིན་པས་སྦྱིན་པ་དང་། བདག་ལ་
བྱིན་པར་འགྱུར་བས་སྦྱིན་པ་དང་། སྦྱོན་བདག་གི་པ་དང་མེས་པོ་དག་
གིས་སྦྱིན་པ་བྱིན་པས་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པ་དང་། མཐོ་རིས་ཀྱི་དོན་ཏུ་སྦྱིན་
པ་དང་། བྲགས་པའི་དོན་ཏུ་སྦྱིན་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་རྒྱན་གྱི་དོན་དང་།
སེམས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་དོན་དང་། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ཆོགས་ཀྱི་དོན་དང་། དོན་
ཀྱི་མཆོག་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྦྱིན་པ་སྟེ་བརྒྱད་ཡིན་པར་གསུངས།
འཕགས་པ་མིན་ཡང་སྦྱིན་པའི་ཞིང་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡོད་དེ། འཕགས་
པ་མིན་ཡང་པ་མ་དང་། །ནད་པ་དང་ནི་ཆོས་སྤྲ་དང་། །སྦྱེ་མཐའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ། །ཡོན་ནི་གཞལ་ཏུ་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་
ལ། དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བཤད་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། དེའི་ཡོན་ཏན་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལུས་ངག་གང་རུང་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་
དང་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་གང་རུང་གིས་བསྐྱས་པའི་རྩ་བ་བཞི་གང་རུང་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༧༩། མཛོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉིན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༥༩༧་ཉ།

ལས་འདས་པའི་མི་དག་བའི་གཟུགས་སུ་དམིགས་པ། འཆལ་བའི་
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་མི་དགའི་
གཟུགས། །ཞེས་གསུངས། དབྱེ་ན་བཞི།

གཉིས་པ་ནི། འཆལ་ཚུལ་དེ་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་ལྷག་པ་སོ་ཐར་གྱི་
སྤྲོམ་པར་དམིགས་པ། སྐབས་འདིར་བསྟན་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་དག་གི་
མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་དེ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་གྱིས་བསྟུས་པའི་
དེ་དང་། རྣམ་པ་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་སས་བསྟུས་ཀྱི་སོ་ཐར་གྱི་སྤྲོམ་
པ་རྣམ་དག་སྟེ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྤོང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་གཉིས་
སོ། །ཞེས་གསུངས། ལྷུང་བ་ཡིན་ན་འཆལ་ཚུལ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ།
འཆལ་ཚུལ་ཡིན་ན་མི་དག་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་དག་དེ་ཕན་ཡོན་བཞི་དང་ལྷན་
ཏེ། འཆལ་ཚུལ་གྱི་ཕམ་པ་སྟེ་གཞོད་པ་མ་བྱུང་བ། དེའི་རྒྱ་ཚ་བ་དང་
ཉེ་ཉོན་གྱིས་གཞོད་པ་མ་བྱུང་བ། དེའི་གཉེན་པོ་བྲན་ཤེས་བཞིན་ལྷན་
པ། ཞི་བ་བྱུང་འདས་འཇོག་པར་བྱེད་པ་བཞི་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
སངས་རྒྱས་གྱིས་ནི་བཅས་པ་ཡང་། །རྣམ་དག་ཡོན་ཏན་བཞི་ལྷན་
ནོ། །འཆལ་ཁྲིམས་དེའི་རྒྱས་འཕེན་མ་བྱུང་། །དེ་གཉེན་པོ་དང་ཞི་ལ་
བརྟེན། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་སྒྲོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་ལ།
དངོས་དང་། གཞི་གསུམ་གྱི་འབྲས་བྱ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་

དམིགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལས་བྱང་བའི་ལུས་
སེམས་ལས་སུ་རྒྱང་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའི་
རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ། སྒྲོམ་པ་ལས་བྱང་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་
གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མཉམ་པར་བཞག་པའི་དགེ་བ་ནི། །སྒྲོམ་པའོ་
སེམས་ལ་བསྒྲོ་བྱིང་རོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། སྦྱན་པ་ཡང་མཐོ་རིས་ཀྱི་དོན་དུ་འགྱུར་མོད། ཚུལ་
ཁྲིམས་ལྟམ་དག་མཐོ་རིས་ཀྱི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ཀྱང་འགྲོད་
པ་མེད་པའི་ལྷག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལས་བྱང་བའི་ལྷག་པའི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པས་ཉོན་མོངས་པ་ལས་དངོས་སུ་འབྲལ་བའི་བྱིང་
ཏེ། མཐོ་རིས་དོན་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། །འབྲལ་བའི་དོན་དུ་བསྒྲོམ་གཙོའི་
བྱིང་། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། མདོ་ལས་གསུངས་པའི་གཞི་གསུམ་གྱི་དགེ་ཙམ་བཞག་
ཏུ་ཡོད་དེ། འབྲས་བུ་ཡིད་འོང་འབྲིན་པས་ན་བསོད་ནམས། ལས་ཀྱི་རང་
བཞིན་ཡིན་པས་ན་བྱ་བ། ཀྱན་སྒྲོང་གི་སེམས་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་
པས་ན་དེའི་གཞི་སྟེ། སྦྱན་པ་ལས་བྱང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི།
སྒྲོང་བདུན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས། ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱང་བའི་
བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་བྱིང་། ཆོས་སྦྱན་གྱི་བྲག་ཏུ་
བལྟ་བ་ནི། ཆོས་སྦྱན་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པས། །ཞེས་སོགས་གཉིས་

༡ ག་༡༠༧་བ་ཉ་རང་བཞིན་པས་ན་བྱ་བ།

གྱི་ངག་དོན། དེ་བཞག་རྩ་ཡོད་དེ། ཀུན་སྒྲོང་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པས་
སྡེ་སྡོད་གསུམ་གྱི་ཆེག་དོན་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཆོས་
གྱི་སྦྱིན་པ་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས།^༡ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་
པ་ནི་མདོ་ལས་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པས་ཡང་དག་པ་རི་
ལྟ་བ་བཞིན་སྟོན་པའོ། །དེའི་བྱིར་གང་དག་ཆོས་ལོག་པར་འཆད་པར་
བྱེད་པའམ། སེམས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་རྟེན་པ་དང་བཀྱར་སྟེ་དང་གྲགས་
པ་འདོད་པས་འཆད་པ་དེ་དག་ནི་བདག་ཉིད་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་
ཉམས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་དགེ་ཅ་གསུམ་བཤད་པ་ནི། བསོད་ནམས་
ལྷ་ངན་འདས་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན། དེ་གསུམ་
བཞག་རྩ་ཡོད་དེ། བསོད་ནམས་ཆ་མཐུན་རྣམ་སྤྲིན་ཡིད་འོང་འབྱེན་པ།
ཐར་པ་ཆ་མཐུན་ལྷ་ངན་འདས་འཛོལ་པར་བྱེད་པ། དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་
འོག་ནས་བཤད་པའི་རྩོད་སོགས་བཞི་ཡིན་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་རྣམ་གྲངས་གཞན་བསྟན་པ་ནི། སྤྱི་བ་ངན་ཁ་ན་མ་ཐོ་
བཅས། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གནས་བཞི་པ་ལས་བསྟན་པའི་
གནས་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་ཏོ། ། ॥

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༡༥། མདོན་བ་ཀྱ། དབྱིག་གཉིན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༥༥༥-༡༡།

གནས་ལུ་པ་སྤྱི་མཁའ་འཕྲིན་པ་འཆད་པ་ལ། མཆོམས་སྦྱར། སྤྱི་མཁའ་
དངོས། དེ་རི་ལྟར་སྤོང་ཚུལ། སྤངས་པའི་འབྲས་བུ་ཡོངས་ཤེས་སོ། །དང་
པོ་ནི། གནས་འདིའི་སྤྱི་དོན་སྦྱར་མོང་དུ་སྦྱོན་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ལ་མཆོན་
ཉིད། དབྱེ་བ། རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་སྟེ། སེམས་སྤྱི་མཁའ་དང་བཅས་ཚུལ།
ཉོན་མོངས་སྦྱེ་ཚུལ། རྣམ་གྲངས། གང་དང་མཚུངས་པར་ལྟན་^༡ ལ། སྤྱི་བ་
པ་ལྟ་བུ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཞག་ལ། སྤངས་པའི་འབྲས་བུ་ཡོངས་ཤེས་སོ། །དང་
པོ་ནི། སེམས་རྒྱུད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་
རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་དུ་དམིགས་པ། དེའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཀུན་
བདུས་ལས། ^༢མཆོན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཆོས་གང་འབྱུང་བ་ནི་རབ་ཏུ་མ་ཞི་
བའི་མཆོན་ཉིད་དུ་འབྱུང་སྟེ། དེ་བྱུང་བས་སེམས་ཀྱི་རྒྱུན་རབ་ཏུ་མ་ཞི་
བར་བྱེད་པ་^༣དེ་ཉོན་མོངས་པའི་མཆོན་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་
བྱེད་ལས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སྤིང་པའི་རྩ་བ་སྟེ། དེའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་བྱེད་
པའི་ཕྱིར་དང་། ཉོན་མོངས་པ་འཇུག་པ་ན་བྱ་བ་བཅུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དང་
པོ་བྱུབ་སྟེ། སྤིང་པའི་རྩ་བ་སྤྱི་མཁའ་། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རང་འགྲེལ་
ལས། ^༤ལས་དེ་དག་གྲང་སྤྱི་མཁའ་ཀྱི་དབང་གིས་བསགས་པར་འགྱུར་
གྱི། སྤྱི་མཁའ་མེད་པར་ནི་སྤིང་པ་མཛོན་པར་བྱུབ་པར་མི་རུས་པས་ཞེས་

^༡ ག་༡༠༥བཤགང་དང་མཚུངས་པར་བསྟན་པ།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩། སེམས་ཅོམ་དེ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ༡༩༩་ལ།

^༣ ག་༡༠༥བཤམ་ཞི་བར་འབྱུང་བ་དེ།

^༤ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩། མཛོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༥༥༩་༡༠།

གསུངས། དེའི་དོན་ཡང་རྩ་བ་ནི་འདིར་ཉོན་མོངས་པའི་ཐོབ་པ་ཡིན་
དགོས། ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་བར་དུ་དེ་རྒྱན་མི་ཆད་^༡ པའི་དོན་གྱིས་
བརྟན་པར་བྱེད་དོ། ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱན་རྒྱུད་པས་གནས་པར་བྱེད།
ལས་ནི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་དང་མཐུན་པར་བྱེད། རྒྱ་མཐུན་ཉི་པའི་ཉོན་
མོངས་པ་སྐྱེད་པ་དང་། སྤིད་པའི་རྩ་བ་མངོན་པར་སྦྱབ་པར་བྱེད། ཚུལ་
བཞིན་མ་ཡིན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་བྱེད། དོན་ལ་
གནས་པའི་དམིགས་པ་ལ་སྒྲོལ་པར་བྱེད། རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་བྱིན་ཅི་ལོག་ལ་འབྲིང་པར་བྱེད། དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལས་
ཉམས་པར་བྱེད། ཁམས་གསུམ་ལས་མི་འདའ་ཞིང་རྒྱུད་འཆིང་བར་བྱེད།
ཅས་པའི་དོན་ཏེ། རྩ་བ་བརྟན་བྱེད་རྒྱུད་གནས་བྱེད། །ལུས་ནི་སྐྱེ་བའི་
ཞིང་དུ་སྦྱབས། །རྒྱ་མཐུན་སྦྱབ་བྱེད་ལས་སྤིད་སྦྱབ། །དམིགས་པ་སྒྲོལ་
བྱེད་ཤེས་རྒྱན་འབྲིང། །རང་ཆོགས་ཚུལ་མིན་ཡིད་འཛིན་བྱིར། །དགེ་བ་
ལས་གཡོ་ཁམས་མི་འདའ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ། རྩ་བའི་དབྱེ་བ། ཁྱད་པར་གྱི་དབྱེ་བ། ཞར་བྱང་
རོ། །དང་པོ་ནི། རྩ་ཉོན་བྱུག་^༡ ཡོད་དོ། །འདོད་ཆགས་དེ་བཞིན་ཁོང་ཁོ་
དང་། །ང་རྒྱལ་མ་རིག་ལྟ་བ་དང་། །ཐེ་ཆོས་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་ཡོད་པའི་བྱིར།

^༡ ག་༡༠༥་བ་༩་འཆད།

^༢ ག་༡༠༩་ན་༩་རྩ་ཉོན་བྱུག་ཡོད་དོ་ཞེས་སྤང་ཡང་བྱུག་དང་བྱུག་ཅོར་བ་འདྲ།

གཉིས་པ་ལ། དབང་པོའི་སྒོ་ནས་བརྟན་དུ་དབྱེ་བ། ལྟ་བུའི་སྒོ་
ནས་བརྟན་དུ་དབྱེ་བ། ཁམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གོ་བརྟན་དུ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་
ནི། འདོད་ཆགས་ལ་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་། སྲིད་པའི་འདོད་
ཆགས་གཉིས་སུ་བྱེ་བས་བརྟན་ཡོད་དེ། དེ་བྱུག་ཀྱང་། འདོད་ཆགས་
དབྱེ་བས་བརྟན་དུ་བཤད། །ཅེས་གསུངས། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་
སས་བསྐྱས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་ལ་སྲིད་པའི་འདོད་ཆགས་ཞེས་གཅིག་
ཏུ་བསྐྱས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་ལ་སྲིད་པའི་འདོད་ཆགས་ཞེས་གཅིག་ཏུ་
བསྐྱས་ནས་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་ཁ་ནང་དུ་ཉིང་རེ་
འཛིན་ལ་སྲིད་པར་གཅིག་པས་དེ་ལྟར་བསྐྱས་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་
ཡོད་དེ། ཁམས་གོང་མའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ན་ཐར་བ་ཐོབ་ཐོ་སྒྲུལ་པའི་
འདུ་ཤེས་བརློག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། ཁམས་གཉིས་
ལས་སྦྱེས་སྲིད་འདོད་ཆགས། །ཁ་ནི་ནང་དུ་བསྐྱས་ཕྱིར་དེར། །ཐར་
པའི་འདུ་ཤེས་བརློག་ཕྱིར་བཤད། །ཅེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བུ་ལ། འཛིག་ལྟ། ལོག་ལྟ།
མཐར་ལྟ། ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་
འཛིན་ཉེ་ལྟར་བྱེ་བས་བརྟན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། ལྟ་བ་ལྟ་སྟེ་འཛིག་ཆོགས་
དང་། །ལོག་དང་མཐར་འཛིན་ལྟ་བ་དང་། །ལྟ་བ་དང་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་
དང་། །བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་དང་བརྟན། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་གོ་བརྟན་ཡོད་དེ། འདོད་

པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྱལ་མཐོང་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་ལྟ་བ་ལྟ་ལྟ་མིན་
ལྟ་སྟེ་བཅུ་དང་འགོག་པ་ལ་ལྟ་བ་དང་པོ་གཉིས་དང་ལྟ་བ་མ་གཏོགས་
བདུན་བདུན། ལམ་བདེན་ལ་ལྟ་བ་དང་པོ་མ་གཏོགས་བརྒྱད་དེ་སོ་
གཉིས། འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་སྒྲོམ་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་འདོད་ཆགས།
ཁོང་ཁོ་དང་། ང་རྒྱལ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་བ་སྟེ་བཞི། གཞུགས་
གཞུགས་མེད་ཀྱི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ཁོང་ཁོ་མ་གཏོགས་པའི་སྤྲུག་བསྐྱལ་
མཐོང་སྤང་དགུ་རེ། ཀྱན་འབྱུང་དང་འགོག་པ་ལ་མཐོང་སྤང་དུག་རེ།
ལམ་བདེན་ལ་མཐོང་སྤང་བདུན་རེ། གཞུགས་གཞུགས་མེད་ཀྱི་སས་
བསྐྱས་ཀྱི་ཁོང་ཁོ་མ་གཏོགས་པའི་སྒྲོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་གསུམ་གསུམ་
སྟེ། མདོར་ན་འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་སོ་དུག །གཞུགས་
གཞུགས་མེད་ཀྱི་སོ་གཅིག་རེ་སྟེ་གོ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་བཅུ་
དང་བདུན་བདུན་བརྒྱད། །ལྟ་བ་གསུམ་གཉིས་མ་གཏོགས་པ། །འདོད་
ན་སྤྲུག་བསྐྱལ་ལ་སོགས་པ། །མཐོང་བས་རིམ་བཞིན་སྤྱོད་བར་
བྱེད། །བཞི་ནི་སྒྲོམ་བས་སྤང་བྱ་ཡིན། །ཁོང་ཁོ་མ་གཏོགས་དེ་དག་
ཉིད། །གཞུགས་ཁམས་གཞུགས་མེད་དེ་དང་འབྲ། །དེ་ལྟར་དགུ་བཅུ་
བརྒྱད་དུ་འདོད། །ཅེས་གསུངས། རང་འགྲེལ་ལས།^༡ སྤྲ་རྒྱས་བཅུ་པོ་
དེ་དག་ལས་འདོད་བ་ན་སྤྱོད་བ་སུམ་ཅུ་ཅ་དུག་དང་། གཞུགས་ན་སྤྱོད་

^༡ ག་༡༠༨་ན་༡་རིམས་ཀྱིས་སྤྱོད་བར་བྱེད།

^༢ བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༨༩། མདོན་བ་ཀྱ། དབྱིག་གཉིན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༥༦༠་༡༥།

པ་སྤུལ་ཅུ་ཙ་གཅིག་དང་། གཞུགས་མེད་པ་ན་སྤྱོད་པ་སྤུལ་ཅུ་ཙ་
གཅིག་སྟེ་དགུ་བཅུ་ཙ་བརྒྱད་དུ་ཡང་འཆད་དོ། །ཞེས་གསུངས།
མདོན་པ་གོང་མ་ལྟར་ན་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་བརྒྱ་དང་བཅུ་
གཉིས། གློམ་སྤང་ཉོན་མོངས་བཅུ་དྲུག་གསུངས། བཟུ་བར། བདེན་
པ་བྱི་མ་གསུམ་ལ་ལྟ་བ་དང་པོ་དོར་ནས་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་
དགུ་བཅུ་ཙ་བཞིར་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་ཞར་བྱང་^༡ལ་ལྟ། སྤང་བྱ་གཉིས་ཀྱི་ངེས་པ། ལྟ་བ་ལྟ་སོ་
སོའི་མཆན་ཉིད། ལྟ་བ་ཐ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོད་སྟོང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་
རབ་དབྱེ། ང་རྒྱལ་གྱི་དབྱེ་བ་སྟོས་པ་དང་བཅས་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྩ་
རྒྱུ་ཐམས་ཅད་མཐོང་སྤང་དང་། གློམ་སྤང་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། སྤྱིད་ཅེའི་
སས་བཟུས་ཤིང་། ལམ་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་ངོ་སྤྲེལ་གྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ན་མཐོང་
སྤང་ཁོ་ན་ཡིན་པས་བྱུང་། ལྟག་མ་བདུན་གྱིས་བཟུས་པ་རྣམས་མཐོང་
སྤང་དང་གློམ་སྤང་ཅི་རིགས་སུ་འདུས་པའི་བྱིར། འཕགས་པ་རྣམས་
ཀྱི་དེ་རྣམས་མཐོང་ལམ་གྱིས་སྟོང་། བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་རྣམས་ཉེར་
བསྟོགས་ཀྱི་ལོག་སའི་སྤང་བྱ་ཅི་རིགས་ལྟ་ཆར་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུང་སོགས་
དགུར་བྱས་ཏེ་བྲིལ་ནས་སྟོང་བའི་བྱིར་ཏེ། སྤྱིད་ཅེ་ལས་སྦྱེས་བཟོད་པ་
ཡིས། །གཞོམ་བྱ་མཐོང་བས་སྤང་བྱ་ཉིད། །ལྟག་སྦྱེས་མཐོང་དང་གློམ་
གཉིས་ཀྱིས། །བཟོད་པས་གཞོམ་མིན་གློམ་ཁོ་ནས། །ཞེས་གསུངས།

^༡ ག་༡༠༩་ན་ཙ་ཞར་བྱང་བ་ལ་ལྟ།

གཉིས་པ་ནི། ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་རང་དབང་
བའི་བདག་དང་བདག་གི་བ་གང་རུང་དུ་སློ་འདོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་
མོངས་ཅན་དུ་དམིགས་པ། འཇིག་ལྷའི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལ་དམིགས་
ནས་རྟག་པའམ་ཆད་པར་སློ་འདོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་
དམིགས་པ། མཐར་ལྷའི་མཆོན་ཉིད། ལས་རྒྱ་འབྲས་སོགས་མེད་པར་
ལྷ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་དམིགས་
པ། ལོག་ལྷའི་མཆོན་ཉིད། ལྷ་ངན་ལ་དམིགས་ནས་བདག་གྲོལ་དུ་སློ་
འདོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་དམིགས་པ། ལྷ་བ་མཆོག་
འཇིན་གྱི་མཆོན་ཉིད། ཚུལ་ཁྲིམས་ངན་པ་དང་བརྟལ་ཞུགས་ངན་པ་ལ་
དམིགས་ནས་བདག་གྲོལ་དུ་སློ་འདོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་
དུ་དམིགས་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟལ་ཞུགས་མཆོག་འཇིན་གྱི་ལྷ་བའི་
མཆོན་ཉིད། དེ་སྐད་དུ། བདག་དང་བདག་གིར་རྟག་ཆད་དང་། མེད་དང་
དམན་ལ་མཆོག་ལྷ་དང་། །རྒྱ་མིན་ལམ་མིན་དེར་ལྷ་བ། །དེ་དག་ལྷ་བ་
ལྷ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། དབང་ལྷུག་སོགས་རྒྱ་མིན་^༡པ་ལ་རྒྱར་
མངོན་པར་ཞེན་པ་ཆོས་ཅན། ལྷུག་བསྐལ་མཐོང་སྤང་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
ཀུན་འབྱུང་མཐོང་སྤང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷུག་བསྐལ་གྱི་རྒྱ་ལས་ལོག་
ཞུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་བྱལ་སྟེ། དེ་ནི་རྟག་མཐའ་འམ་བདག་དུ་

^༡ ག་༡༠༩་བ་༥་རྒྱ་མི་མཐུན་པ་ལ་རྒྱར།

བྱམ་ཅི་ལོག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེའི་སྟོབས་གིས་རབ་ཏུ་འབྲུག་པ་ཙམ་
 ཡིན་པས་སྤྱག་བསྐལ་མཐོང་སྤང་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱེད་སྟེ། དེ་ལྟར་
 འབྲུག་པ་ཙམ་དེ་སྤྱག་བསྐལ་ཙམ་བཟོད་ཀྱི་རོ་སྒྲུལ་གྱི་སྤང་བ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། དེ་སྒྲུལ་དུ། དབང་སྤྱག་སོགས་སྐྱར་མངོན་ཞེན་པ། ཉག་བདག་
 བྱམ་ཅི་ལོག་པ་ཡིས། །རབ་ཏུ་འབྲུག་པས་དེའི་ཕྱིར་ཉེ། །སྤྱག་བསྐལ་
 མཐོང་བས་སྤང་བ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས།

བཞི་པ་ནི་སྤྱི་ཅི་ལོག་ལ་བཞི་ཡོད། མི་རྟག་པ་ལ་རྟག་པར་སྤྱི་
ཅི་ལོག །མི་གཙང་པ་ལ་གཙང་པར། སྤྱག་བསྐལ་པ་ལ་བདེ་པར། གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ལ་བདག་ཏུ་སྤྱི་ཅི་ལོག་དང་བཞི་ཡོད་པའི་སྤྱི་
འོན་ལྟ་བུ་གང་ལ་སྤྱི་ཅི་ལོག་དུ་བཞག་ཅེན། ལྟ་བུ་གསུམ་ལ་བཞག་
སྟེ། མཐར་ལྟ་ལ་དང་པོ་དེ་བཞག །ལྟ་བུ་མཆོག་འཛིན་ལ་གཉིས་པ་
དང་། གསུམ་པ་དེ་བཞག །འཛིན་ལྟ་ལ་བཞི་པ་དེ་བཞག་པའི་སྤྱི་
ལྟ་བུ་གཞན་རྣམས་ལ་སྤྱི་ཅི་ལོག་བཞི་པོ་དེ་མི་འཛིན་པའི་རྒྱ་མཆོན་
ཡོད་དེ། སྤྱི་ཅི་ལོག་གི་རྒྱ་མཆོན་གསུམ་མ་ཆང་བའི་སྤྱིར་རྟེ། དུལ་
ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྤྱི་ཅི་ལོག་པ་དང་། དེས་པར་རྟོག་པ་དང་། རྟོ་
འདོགས་ཁོན་ཡིན་པ་སྟེ། རྒྱ་མཆོན་གསུམ་ཆང་བ་ལས་སྤྱི་ཅི་ལོག་
འཛིན་པ་གང་ཞིག །རྩལ་ཁྲིམས་མཆོག་འཛིན་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་
སྤྱི་ཅི་ལོག་མ་ཡིན། མཐར་ལྟའི་ཆད་ལྟ་དང་ལོག་པར་ལྟ་བུའམ་རྟོ་
འདོགས་པའི་རྒྱ་མཆོན་གཉིས་མ་ཆང་བའི་སྤྱིར་རྟེ། ལྟ་བུ་གསུམ་ལས་

ཕྱིན་ཅི་ལོག། །བཞི་ཆན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཕྱིར་དང་། །ངེས་རྟོག་ཕྱིར་དང་སྒྲོ་
འདོགས་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས།

ལྷ་པ་ལ། ང་རྒྱལ་གྱི་དབྱེ་བ། བསྐྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ང་རྒྱལ་བདུན་
ཡོད་དེ། ང་རྒྱལ་ཅམ་དང་། ལྷག་པའི་ང་རྒྱལ། ང་རྒྱལ་ལས་ཀྱང་ང་
རྒྱལ། ངའོ་སྣམ་པའི། མཛོན་པའི། ཅུང་ཟད་སྣམ་པའི། ལོག་ལྷའི་ང་རྒྱལ་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བསྐྱན་བཅོས་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་ལས། ང་
རྒྱལ་དགུ་ཉི། གཞན་ལ་ལྷོས་ཏེ་བདག་ལ་སྐྱབ་པ་གསུམ། བདག་ལ་
ལྷོས་ཏེ་གཞན་ལ་སྐྱབ་པ་གསུམ། བདག་ལ་ལྷོས་ཏེ་གཞན་ལ་འགོག་པ་
གསུམ་མོ། །དང་པོ་གསུམ་ནི། གཞན་ལས་བདག་བྱད་པར་འཕགས་
སོ། །བདག་དང་གཞན་མཉམ་མོ། །གཞན་ལས་བདག་དམན་སྣམ་པའི་
ང་རྒྱལ་གསུམ། གཉིས་པ་གསུམ་ནི། བདག་ལས་གཞན་བྱད་པར་དུ་
འཕགས་སོ། །བདག་དང་གཞན་མཉམ་མོ། །བདག་པས་གཞན་དམན་
བ་ཡོད་དོ་སྣམ་པ་གསུམ། གསུམ་པ་གསུམ་ནི། གཞན་ལས་བྱད་པར་དུ་
འཕགས་པ་མེད་དོ། །བདག་དང་མཉམ་པ་མེད་དོ། །བདག་ལས་དམན་
པ་མེད་དོ་སྣམ་པའི་ང་རྒྱལ་གསུམ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ། གསུམ་དུ་བསྐྱ་བ། སྤང་བྱ་གཉིས་སུ་བསྐྱ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། ང་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་ང་རྒྱལ་ཅམ། ལྷག་པའི་ང་རྒྱལ།
ཅུང་ཟད་སྣམ་པའི་ང་རྒྱལ་ཏེ་གསུམ་དུ་འདུའོ། །གཉིས་པ་ནི། མཐོང་

༡ བསྐྱན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༡༤༡ མཛོན་པ་གྱ། དབྱིག་གཉིན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༥༡༠་༡༩།

སྤང་སྒོམ་སྤང་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། ང་རྒྱལ་ལ་དེ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ང་རྒྱལ་བདུན་ནམ་དགུ་གསུམ་མོ། །མཐོང་དང་སྒོམ་པས་ཟད་
བྱ་བ། །ཞེས་གསུངས་མོ། །

གསུམ་པ་རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་བཤད་པ་ལ། རྒྱལ་ལྷོས་པའི་རབ་
དབྱེ། དམིགས་ཡུལ་ལ་ལྷོས་པའི། རོ་པོ་ལ་ལྷོས་པའི། དུས་ལ་ལྷོས་
པའི་ལྗན་ཚུལ། ཡུལ་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་གོ། དང་པོ་ནི། སྤང་རྒྱལ་གྱི་བརྒྱད་
པོ་དེ་ལ། སྤང་མཉམ་གྱི་ཀུན་འགྲོ། སྤང་པ་^༡མི་མཉམ་གྱི་ཀུན་འགྲོ། དེ་
ལས་གཞན་པའི་ཀུན་འགྲོ་དང་གསུམ་ཡོད་དེ། སྤྱག་བསྐལ་རྒྱ་མཐོང་
སྤང་བྱ་བ། །ལྟ་དང་དེ་བཞིན་ཐེ་ཆོམ་དང་། །གང་དེ་ལྟན་ཅིག་མ་འདྲེས་
པའི། །མ་རིག་གང་ཡིན་ཀུན་ཏུ་འགྲོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། སྤང་རྒྱལ་གྱི་བརྒྱད་པོ་ལ་ཟག་བཅས་ལ་དམིགས་པ་
ཟག་མེད་ལ་དམིགས་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། འགོག་དང་ལམ་མཐོང་སྤང་
བྱ་བ། །ལོག་ལྟ་ཐེ་ཆོམ་དེ་དག་དང་། །ལྟན་དང་འབའ་ཞིག་མ་རིག་
དང་། །དུག་ནི་ཟག་མེད་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ལ། དངོས་དང་། རྩ་བའི་དབྱེ་བ། བྱི་བ་ལྷང་མ་བསྟན་
པའི་ཞར་བྱང་རོ། །དང་པོ་ནི། སྤང་རྒྱལ་ལ་དག་མི་དག་ལྷང་མ་བསྟན།
གསུམ་གྱི་བྱང་པར་བཤད་ན། །ཁམས་གོང་གི་སས་བསྐྱུས་གྱི་ཉོན་
མོངས་ཡིན་ན་ལྷང་མ་བསྟན་ཡིན་དགོས་ཤིང་། འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་

^༡ ག་༡༠༤་བ་༤་སྤང་མི་མཉམ།

གྱི་འཛིག་ལྟ། མཐར་ལྟ། དེ་དག་དང་མཚུངས་ལྟ་གྱི་མ་རིག་པ་རྣམས་
གང་རུང་ཡིན་ན་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་དགོས་ཏེ། གོང་མ་ཐམས་ཅད་ལུང་
མ་བསྟན། །འདོད་ན་འཛིག་ཆོག་ལྟ་བུ་དང་། །མཐར་འཛིན་ལྟ་ཅིག་
མ་རིག་པ། །ཞེས་གསུངས། དེ་དག་གི་ལྟ་གཤམ་པའི་སྤྱུ་རྣམས་ལ་མི་
དགེ་བས་བྱུང་སྟེ། ལྟ་གཤམ་རྣམས་འདིར་མི་དགེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། སྤྱུ་རྣམས་གོ་བརྒྱུད་པོ་དེ་ལ་མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡིན་པ་དུ།
ལུང་མ་བསྟན་གྱི་རྩ་བ་ཡིན་པ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། འདོད་པའི་སེམས་བསྟུས་གྱི་
དུག་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་ན་མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡིན་པས་བྱུང་། དེ་ལས་
གཞན་པའི་སྟེང་པ། མ་རིག་པ་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་རྣམས་ལུང་
མ་བསྟན་གྱི་རྩ་བ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ན་འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྱོད་དང་། །མོངས་
རྣམས་མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡིན། །ལུང་མ་བསྟན་པའི་རྩ་བ་གསུམ། །དེ་ནི་
སྟེང་དང་མ་རིག་ལྟོ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། འོ་ན་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བུ་བཅུ་བཞི་ལ་ལུང་མ་
བསྟན། ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་གང་སྟུང་ན། ལན་ལུང་མ་བསྟན་པར་
བཞག་པར་བྱ་བའི་དྲི་བ་ལ་སྟོས་ནས་དེ་དག་ལ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བུ་
ཞེས་བརྗོད་ལ། སྤྱིར་དྲི་བ་བཞི་ཡོད་དེ། མགོ་གཅིག་པའི་དྲི་བ། རྣམ་པར་
བྱེ་སྟེ་ལན་བཏབ་པའི་དྲི་བ། དྲིས་ནས་ལན་བཏབ་པའི་དྲི་བ། བཞག་པར་
ལུང་མ་བསྟན་པའི་དྲི་བ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། མགོ་གཅིག་དང་ནི་
རྣམ་བྱེད་དང་། །དྲི་དང་གཞག་པར་ལུང་བསྟན་པ། །འཆི་དང་སྤྱི་དང་བྱེད་

པར་འཕགས། །བདག་གཞན་ལ་སོགས་ལྟ་བུ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།
བཞི་པ་དུས་ལ་ལྟོས་པའི་ལྷན་ཚུལ་ལ། དངོས་དང་། ཞར་ལ་དུས་
ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་དབྱེད་པ་^༡། སྤང་བ་དང་བལ་བའི་བྱེད་པར་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིར་ཉོན་མོངས་ལ་རང་གི་མཆན་ཉིད་པའི་ཉོན་མོངས་
དང་། ཉོན་མོངས་སྤྱི་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་ལས། འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁོ་
ང་རྒྱལ་གསུམ་ནི་རང་གི་མཆན་ཉིད་པའི་ཉོན་མོངས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ།
ཡུལ་སྤྱག་མི་སྤྱག་མཐོ་དམའ་གསུམ་ལ་དམིགས་ནས་རིམ་བཞིན་སྤྱི་བ་
ཡིན་གྱི། ཡུལ་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པས་མ་བྱུང་། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་
སྤྱི་བས་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ། ཐེ་ཚོམ། ཉོན་
མོངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བུ་ནི། ཉོན་མོངས་སྤྱི་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཟག་བཅས་
ཀྱི་ཕུང་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སྤྱི་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་ནང་ནས་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་གྱི་འདོད་ཆགས་
ཁོང་ཁོ་ང་རྒྱལ་དག་གིས། ཡུལ་གང་ལ་རང་ཉིད་སྤྱིས་ནས་མ་སྤངས་ཀྱི་
བར་དུ་ཡུལ་དེ་དང་རང་རྒྱུད་ལྷན་གྱི་གང་ཟག་དེ་ལྷན་པར་བྱེད། ཡིད་
ཀྱིས་འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁོ་ང་རྒྱལ་དག་གིས་ཡུལ་དུས་གསུམ་པོ་ཀུན་
དང་རང་རྒྱུད་ལྷན་གྱི་གང་ཟག་ལྷན་པར་བྱེད་དེ། འདས་དང་ཉེར་གནས་
འདོད་ཆགས་དང་། །ཁོང་ཁོ་ང་རྒྱལ་དག་གིས་ནི། །གང་ལ་དེ་སྤྱིས་མ་

^༡ ག་༡༠༩་བ་༡་པས་སྤང་བྱའི་བྱེད་པར་བཤད་པའོ། །ཞེས་འཁོད་ཀྱང་མ་དཔེ་འོག་ཤོག་གངས་༡༡༡་
ནང་། གསུམ་པ་སྤང་བལ་གྱི་བྱེད་པར་ནི་ཞེས་གསལ།

སྤངས་པའི། །དངོས་པོ་དེ་དང་ལྡན་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ། དུས་གསུམ་རྩེ་ཡོད་དུ་སྐྱབ་པ། དེ་ལ་ཚོད་པ་
འགོད་པ། དེའི་ལན་གདབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ། དུས་གསུམ་
རྩེ་སྤྱ་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན་རྟག་རྩེ་སྤྱ་འགྱུར་ལ། མེད་ན་ལྡན་
པར་ཡང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དུས་རྣམས་ཀྱན་རྩེ་སྤྱ་ཡོད་ལ། རྟག་པར་
ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་བྱིར།
བྱད་པར་དུ་འདས་མ་འོངས་རྩེ་སྤྱ་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱིས་བྱུབ་^༡།
ལུང་གིས་བྱུབ་སྟེ། བཛོ་ལས། ^༡གང་གི་བྱིར་འདས་པའི་གཞུགས་
ཡོད་པ་དེའི་བྱིར། འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ཐོས་པ་དང་ལྡན་པ་འདས་
པའི་གཞུགས་ལ་མི་ལྟ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་དང་། མ་འོངས་པའི་
གཞུགས་ལའང་དེ་ལྟར་གསུངས་ཤིང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་གཉིས་ལ་
བརྟེན་ནས་སྐྱོདོ། །ཞེས་མིག་དང་གཞུགས་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་གི་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་ནས། ཡིད་དང་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་
ཤེས་སྐྱེ་བར་གསུངས། འདས་མ་འོངས་རྩེ་སྤྱ་མེད་ན་དེ་ལ་དམིགས་
པའི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བར་མི་རུས་པའི་བྱིར། རིགས་པས་འགྱུབ་སྟེ། འདས་
པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་འབྲིན་པ་ཡོད་པའི་བྱིར།

དེས་ན་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྐྱབ་དང་། རྣམ་པར་བྱེ་སྟེ་སྐྱ་

^༡ ག་༡༠༩བཟགཉིས་ཀྱིས་འགྱུབ།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར། ༩༥། མཛོན་པ་ཐུ། དགེ་སློང་ཞི་གནས་ལྷ། མཛོད་འགྲེལ་ཉེ་བར་མཁོ། ༢༩༥་༡༩།

བའི་སྡེ་བའི་བྱད་པར་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དུས་གསུམ་ཐམས་ཅད་རྫས་
ཡོད་ཏུ་སྤྲོ་བའི་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྲོ་བ་དང་། དེ་ལྟ་བུ་དང་འབྲས་
བྱ་སྤྱིད་མ་ཟེན་པའི་འདས་པ་ཡོད་ཅིང་མ་འོངས་པ་དང་འབྲས་བྱ་སྤྱིད་
ཟེན་གྱི་འདས་པ་མེད་ཅེས་སྤྲོ་སྤྲོ་བ་ནམ་པར་སྤྲོ་སྤྲོ་བའི་སྡེ་བར་
འདོད། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྲོ་བའི་སྡེ་བ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། དངོས་
པོ་གཞན་ཏུ་འགྱུར་བར་སྤྲོ་བ། མཚན་ཉིད་གཞན་ཏུ་འགྱུར་བར་སྤྲོ་བ།
གནས་སྐབས་གཞན་ཏུ་འགྱུར་བར་སྤྲོ་བ། གཞན་གཞན་ཏུ་འགྱུར་བར་
སྤྲོ་བ་སྤྲོ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། བཅུན་པ་ཆོས་སྒྲིབ་ཀྱི་ལུགས་
ཡིན་ཏེ། དེ་ན་རེ། ལྷ་གྲུ་ལྷ་བྱ་མ་འོངས་པ་ནས་དེ་ལྟ་བུ་དང་དེ་ལྟ་བུ་ནས་
འདས་པར་འབྱུག་པའི་ཆེ་རྫས་གཞན་ཏུ་མི་འགྱུར་ཡང་དངོས་པོ་གཞན་
ཏུ་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་གསེར་གྱི་སྒྲོད་བཅོམ་ནས་རྒྱན་བྱེད་པ་ན་ཁ་དོག་
གཞན་ཏུ་མི་འགྱུར་ཡང་། དབྱིབས་གཞན་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། འོ་མ་ཞོར་
འགྱུར་བའི་ཆེ་ཁ་དོག་གཞན་ཏུ་མི་འགྱུར་ཡང་། རོ་རུས་གཞན་ཏུ་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར།

གཉིས་པ་ནི། བཅུན་པ་དབྱངས་སྒྲིགས་ཀྱི་ལུགས་ཡིན་ཏེ། དེ་ན་རེ།
དེ་ལྟ་བུའི་ཆེ་ལྷ་གྲུ་དེ་དུས་གསུམ་ཆར་དང་ལྡན་ཡང་མཚན་ཉིད་གང་
ཤས་ཆེ་བའི་སྒྲོ་ནས་འཛོག་པས་མཚན་ཉིད་གཞན་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་
ན་སྤྱེས་པ་གཅིག་བྱད་མེད་གཅིག་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པའི་ཆེ། དེ་བྱད་
མེད་གཞན་ལ་ཆགས་བྲལ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར།

གསུམ་པ་ནི། བཅུན་པ་དབྱིག་བཤེས་ན་རེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཆེ་བྱ་བ་མ་
སྐྱེས་པའི་གནས་སྐབས་ལ་མ་འོངས་པ་དང་། བྱ་བ་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་
པ་ལ་ད་ལྟར་བ། བྱ་བ་ཞིག་པ་ལ་འདས་པར་འཛོག་པས། གནས་སྐབས་
གཞན་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན། ཅིས་པའི་རིལ་བུ་གཅིག་ཉིད་གཅིག་དང་
བརྒྱ་སྟོང་ལ་སོགས་པའི་ཤོད་^༡མིག་ཏུ་བཞག་པ་ན། དེ་དང་དེར་འཛོག་
པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར།

བཞི་པ་ནི། བཅུན་པ་སངས་རྒྱས་ལྟ་ཡིན་ཏེ། དེ་ན་རེ། སྔ་ཕྱི་བར་
གསུམ་ལ་ལྟོས་ནས་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟར་ཞེས་འཛོག་པས། གཞན་
གཞན་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན། བུད་མེད་གཅིག་རང་གི་མ་ལ་ལྟོས་ནས་
བུ་མོ་དང་བུ་མོ་ལ་ལྟོས་ནས་མར་འཛོག་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར།

ཕོ་ན་བཞི་པོ་དེའི་ནང་ནས་གྲུབ་མཐའ་གང་བཟང་ཞེ་ན། དང་པོ་
མི་བཟང་སྟེ། བྱངས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
ཡང་མི་བཟང་སྟེ། དུས་གསུམ་འཆོལ་བར་འབྱུང་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། བཞི་པ་ཡང་མི་བཟང་སྟེ། དུས་རེ་རེ་ཡང་དུས་གསུམ་གར་
ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཅུང་ཞིག་བཟང་སྟེ། བྱ་བ་མི་
བྱེད་པ་ན་མ་འོངས་པ། བྱེད་པའི་ཆེ་ད་ལྟ་བ། བྱས་ནས་འགགས་པ་
ན་འདས་པ་སྟེ། དེའི་དུས་རྒྱུས་རྒྱུས་གཞག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་

^༡ ག་༡༡༠་བ་༥་ཤོ་མིག་ཏུ་བཞག་པ།

འང་སྐྱོན་ཡོད་དེ། དེ་མཚུངས་ཀྱི་མིག་དབང་ད་ལྟ་^༡ བ་མ་ཡིན་པར་
 ཐལ། བྱ་བ་མི་བྱེད་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། ཏུས་རྣམས་ཀྱང་ཏུ་ཡོད་
 གསུངས་བྱིར། །གཉིས་བྱིར་ཡུལ་ཡོད་བྱིར་འབྲས་བྱིར། །དེ་ཡོད་
 སྤྱ་བའི་བྱིར་ཐམས་ཅད། །ཡོད་པར་སྤྱ་བར་འདོད་དེ་དག །རྣམ་བཞི་
 དངོས་དང་མཚན་ཉིད་དང་། །གནས་སྐབས་གཞན་གཞན་འགྱུར་ཞེས་
 བྱ། །གསུམ་པ་བཟང་དེ་བྱ་བ་ཡི། །ཏུས་རྣམས་རྣམ་གཞག །ཅེས་
 གསུངས། གཉིས་པ་ནི། བེགས་སུ་བྱེད། །དེ་ཡང་རི་ལྟར་གཞན་མ་
 ཡིན། །ཞེས་པས་བསྟན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། ཚས་ཉིད་དག་ནི་བབ་པ་
 ཡིན། །ཞེས་པས་བསྟན་ནོ། །མང་བས་འདིགས་ནས་མ་སྒྲིམ་སོ། །

གསུམ་པ་སྤང་བལ་གྱི་བྱང་པར་ནི། སྤང་བྱ་གང་ཞིག །སྤང་ན་དེ་
 དང་བལ་བས་བྱུང་བམ། དེ་དང་བལ་ན་དེ་སྤངས་པས་བྱུང་ཅེ་ན། བལ་
 ན་སྤངས་པས་བྱུང། སྤངས་ཀྱང་མ་བལ་བ་ཡོད་དེ། སྤྱག་བསྐལ་ཤེས་
 པ་སྤྱེས་ལ་ཀྱན་འབྱུང་ཤེས་པ་མི་སྤྱེ་བའི་ཆ་སྤྱག་བསྐལ་མཐོང་སྤང་
 སྤངས་ཀྱང་། ཀྱན་འགྲོ་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་རྣམས་
 ཀྱི་དམིགས་པས་ལྷན་ལ། སྒྲོམ་སྤང་དགྲུ་ལ་དང་པོའི་རྣམ་པ་སྤངས་
 ཀྱང་། དེ་ལ་དམིགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ནི་མ་སྒྲོམ་སྤང་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱིས་
 དམིགས་ནས་ལྷན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཡུལ་ཅན་མ་སྤངས་པའི་ཡུལ་ཅན་
 རྣམས་ཡུལ་དང་ལྷན་པར། སྤྱ་རྒྱས་ཀྱང་ཏུ་འགྲོ་རྣམས་ནི། །ཞེས་དང་།

^༡ ག་༡༡༡ན་ན་ད་ལྟར་ག། འདི་འདྲིའི་ར་སྤྱ་སྤྱར་བ་མང་པོ་ཞིག་སྤང་།

དངོས་པོ་དེ་དང་ལྡན་པ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་
སྐད་དུ་ཡང་། སྤྱག་བསྐལ་མཐོང་སྤང་བྱ་སྤངས་ཀྱང་། །ཀུན་འགྲོ་ལྷག་
མ་རྣམས་ཀྱིས་ལྟན། །དང་པོའི་རྣམ་པ་སྤངས་ཀྱང་དེའི། །ཡུལ་ཅན་ངི་
མ་ལྷག་རྣམས་ཀྱིས། །ཞེས་གསུངས།

ལྷ་པ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་བྱེ་བྱག་སྟོན་པ་ནི། སྤྱག་བསྐལ་རྒྱ་མཐོང་
གོམས་པ་ཡིས། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཡང་དངོས་པོ་གང་
ལ་སྤྱ་རྒྱས་དུ་ཞིག་རྒྱས་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། དེ་ནས་བརྗོད་ན་མང་བར་
གསུངས་ཚུལ་ནི། ཟག་མེད་ཁམས་གསུམ་མཐའ་གསུམ་དང་། །ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་བསྟན།

བཞི་པ་སེམས་སྤྱ་རྒྱས་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་ནི། ཉོན་མོངས་སྤྱ་རྒྱས་
བཅས་རྣམ་གཉིས། །ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་རྒྱས་འགྱུར་གྱིས། །ཞེས་སོ། །

ལྷ་པ་ཉོན་མོངས་སྤྱེ་ཚུལ་ལ། སྤྱེ་བའི་གོ་རིམ་དང་། སྤྱེ་བའི་རྒྱ་
གཉིས། དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ལས་མཐའ་གཉིས་སུ་
འཛིན་པའི་ཐེ་ཆོམ་སྤྱེ། དེ་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྷ་བའི་ལོག་ལྷ། དེ་ལས་
རང་དབང་བའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྷ། དེ་ལས་རྟག་པར་འཛིན་
པའི་མཐར་ལྷ། དེ་ལས་ཚུལ་གྲིམས་མཆོག་འཛིན། དེ་ལས་ལྷ་བ་མཆོག་
འཛིན། དེ་ལས་ཆགས་པ། ང་རྒྱལ། ཞེ་སྤང་སོགས་ཅི་རིགས་སུ་འགྱུར་
སྟེ། མོངས་ལས་ཐེ་ཆོམ་དེ་ནས་ནི། །ཞེས་པ་ནས། གཞན་ལས་ཞེ་སྤང་
དེ་ལྷར་རིམ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། བླ་ཆུས་ཅ་བ་ནས་མ་སྤངས་པ་དང་། བླ་ཆུས་སྤེ་བའི་
ཡུལ་ཉེ་བར་གནས་པ་དང་། ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ལས་བླ་ཆུས་སྤེ་བ་
ཡིན་ཏེ། བླ་ཆུས་སྤངས་པ་མ་ཡིན་དང་། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ག་གཅིག་
གསུངས་ཤིང་། ཀུན་བརྟུས་ལས། འབྱུང་བ་གང་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་པའི་
བག་ལ་ཉལ་མ་སྤངས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་གནས་ཀྱི་
ཆོས་ཀྱང་སྤང་བར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་ལ་ཡང་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་
ལ་བྱེད་པ་ཉེ་བར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་ལས་ཉོན་མོངས་པ་འབྱུང་
བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

དྲག་པ་ལྷས་གངས་ལ། མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ལྷས་གངས་དང་།
 བསྟན་བཅོས་ལས་གསུངས་པའི་ལྷས་གངས་སོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་
 ལས། ཟག་པ་དང་རྩ་མྱོད་དང་ཉིང་ལེན་ཞེས་པ་ལྷས་ཉོན་མོངས་པའི་
 མིང་གི་ལྷས་གངས་སུ་གསུངས་ལ། ཟག་པ་ལ་ནི་འདོད་པའི་ཟག་པ་
 དང་། སྲིད་པའི་ཟག་པ། མ་རིག་པའི་ཟག་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི།
 འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ལྷས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཁམས་
 བོང་མའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ལྷས་སོ། །དེ་གཉིས་གཅིག་དུ་
 སྦྱད་པའི་རྩ་མཆན་ཡོད་དེ། སྤྱི་ལུང་མ་བསྟན་དུ་འབྲ་བ་དང་། མཉམ་
 གཞག་གི་སས་བསྐྱས་པར་འབྲ་བས་དེ་ལྟར་བསྐྱས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་

༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༢༤། སེམས་ཅམ་རི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། གུན་བཏུས། ༡༩༩༥།

⁂ བསྐྱེད་འགྲུལ་དཔེ་བསྐྱེད་མ། ༧༩། མཛོན་བ་གྲ། དཔྱིག་གཞིན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༨༠༧་༣།

བ་ནི། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཐམས་ཅད་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་མ་
རིག་པའི་ཐག་པ་ཞེས་ལོགས་སུ་འདོན་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། འཁོར་
བའི་ཅ་བ་ཡིན་པ་དང་། འདི་སྤངས་ན་སྤྲ་རྒྱས་གཞན་རྣམས་ཀྱང་སྤངས་
པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཁོར་
བར་འཛོག་པར་བྱེད་པའམ། སྐྱེ་མཆེད་དུག་གི་ཆ་ནང་ནས་ཐག་པར་
བྱེད་པས་ཐག་པ། ཡང་སྤིང་བྱི་མར་འབྱེར་བར་བྱེད་པས་ཚུ་བོ། །ཡང་
སྤིང་དུ་འབྱོར་བར་བྱེད་པས་སྦྱོར་བ། འཁོར་བར་ཉེ་བར་ལེན་པར་བྱེད་
པས་ཉེར་ལེན། ཞེས་གསུངས། དེ་དག་འཛོག་བྱེད་ཐག་བྱེད་དང་། །ཞེས་
སོགས་གསུངས།

ཉོན་མོངས་པ་ལ་སྤྲ་རྒྱས་ཞེས་རྫོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ཉོགས་
དགའ་བས་ན་སྤྲ། ཐོག་མ་མེད་ནས་ཐོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བས་རྒྱན་
མི་ཆད་^༡པ་དང་། དམིགས་པ་མཚུངས་ལྡན་གཉིས་ཀའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་
པར་འགྱུར་བ་དང་། རོ་བོ་མ་སྤངས་ན་མངོན་གྱུར་སྤངས་པས་ཀྱང་
རྫོག་ཅིང་རྗེས་སུ་འབྲང་བས་སྤྲ་རྒྱས་ཞེས་རྫོད་པའི་ཕྱིར། གང་ཕྱིར་དེ་
དག་སྤྲ་བ་དང་། །རྗེས་འབྲེལ་རྣམ་གཉིས་རྒྱས་འགྱུར་དང་། །རྗེས་སུ་
འབྲང་བས་དེ་ཡི་ཕྱིར། །སྤྲ་རྒྱས་དག་ཏུ་བཞད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །ཉེར་ལེན་ལའང་ལྟ་བ་ཉེར་ལེན། འདོད་པ་ཉེར་ལེན། བདག་ཏུ་ལྟ་བ་
ཉེ་བར་ལེན་པ། ཚུལ་གྲིམས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་ཉེ་བར་ལེན་པ་བཞི་ཡོད།

^༡ ག་༡༡ན་ན་མ་འཆད།

གཉིས་པ་ལ། བསྐྱེད་བཅོས་འདིར་གསུངས་པ་དང་། མཛོན་པ་གོང་
 མར་གསུངས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གུན་སྦྱར། འཆིང་བ། སྤ་རྒྱལ། ཉེ་ཉོན།
 གུན་དགེས་ཞེས་ལུ་གསུངས་ཏེ། དེ་དག་གུན་ཏུ་སྦྱར་སོགས་ཀྱི། །དབྱེ་
 བས་ཡང་རྣམ་ལྟར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས། གུན་སྦྱར་ལ་དགུ་ཡོད་
 དེ། ཅ་ཉོན་དུག་གི་གུན་སྦྱར། མཆོག་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་གུན་སྦྱར། སྤག་
 དོག་སེར་སྒྲེའི་གུན་སྦྱར་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མཆོག་འཛིན་གཉིས་
 ཀྱི་གུན་སྦྱར་ལྟ་བུའི་གུན་སྦྱར་ལས་ལོགས་སུ་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་
 དེ། ལྟ་བ་དང་པོ་གསུམ་ལ་ཇས་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། དེ་གཉིས་
 གུང་ཇས་བཅོ་བརྒྱད་རེ་ཡོད་པར་འབྲ་བས་དེ་ལྟར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་
 གུན་སྦྱར་ལ་མཐོང་སྤང་གུན་སྦྱར། ཐ་མའི་གུན་སྦྱར་རོ། །གོང་མའི་གུན་
 སྦྱར་རོ། །དང་པོ་ལ། འཛིག་ལྟ་གུན་སྦྱར། ཚུལ་ཁྲིམས་མཆོག་འཛིན། ཐེ་
 ཆོམ་སྟེ་གསུམ་ཡོད། རྒྱན་ཞུགས་མཐོང་སྤང་གུན་སྦྱར་གསུམ་སྤངས་
 པའི་ལྷོག་ཆ་ནས་འཛིག་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། གྲེ་བྲག་སྤྲ་བ་ན་རེ།
 གསུམ་པ་དེས་མཐོང་སྤང་གི་སྟོ་དང་རྩ་བས་བསྐྱེད་པས་ན། གསུམ་པོ་
 དེར་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་འདུས་པས་དེ་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་
 ཕྱིར་ཏེ། སྟོ་དང་རྩ་བས་བསྐྱེད་ཕྱིར་གསུམ། །ཞེས་གསུངས། ཞེས་ཟེར།
 རང་ལན་ནི་དེའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། གསུམ་པོ་དེ་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་
 སྤང་བུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་ཞོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ཏེ། དེ་གསུམ་
 ཐར་པར་འབྲོད་པའི་གོགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཤེས་སྤྱིང་

ལས།⁹ ཀུན་ཏུ་སྐྱོར་བ་འདི་གསུམ་ཐར་བ་ཡི། །ཐོང་ཁྲིར་སྒོ་འགོགས་
ལེགས་པར་མཁྱེན་པར་མཛད། །ཅེས་གསུངས་བ་ལྟར། འཛིག་ལྟའི་
ཀུན་སྐྱོར་གྱིས་དང་པོར་ཐར་ལམ་དུ་འགྲོ་མི་འདོད་པར་བྱེད། ཚུལ་
ཁྲིམས་མཆོག་འཛིན་གྱིས་བར་དུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་འཁྲིད་པར་བྱེད། ཐེ་
ཆོམ་གྱིས་ཐམས་ཅད་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲོ་མི་འདོད་
དང་ལམ་ནོར་དང་། །ལམ་ལ་ཐེ་ཆོམ་དེ་སྟོན་གཅིག །ཐར་པར་བསྐྱོད་ལ་
གོགས་¹⁰བྱེད་པ། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་གསུམ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

ཐ་མའི་ཀུན་སྐྱོར་ལ་ལྟ་ཡོད་དེ། གསུམ་པོ་དེའི་སྟེང་དུ་འདོད་པ་ལ་
འདུན་པ། གཞོད་སེམས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱིར་མི་འོང་ནམས་དེ་ལྟ་
སྤངས་པའི་ལྟ་གཞུག་ཆ་ནས་འཛིག་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ལྟ་པོ་དེ་ཕྱིར་མི་
འོང་གི་ཞུགས་པའི་སྤང་བའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བཞག་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། ཕྱི་མ་གཉིས་གྱིས་རང་རྒྱུད་ལྟན་གྱི་གང་ཟག་འདོད་ཁམས་ལས་མི་
འདའ་བར་བྱེད། དང་པོ་གསུམ་གྱིས་ལན་གཅིག་ཏུ་འདས་ཀྱང་ཕྱིར་
མི་ལྟོག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐ་མའི་ཆ་དང་མཐུན་ནམ་ལྟ། །གཉིས་
གྱིས་འདོད་ལས་མི་འདའ་ལ། །གསུམ་པོ་ཡིས་ནི་ཕྱིར་སྒྲོག་བྱེད། །ཅེས་
གསུངས། གོང་མའི་ཀུན་སྐྱོར་ལ་ལྟ་ཡོད་དེ། གཟུགས་གཟུགས་མེད་
གྱི་འདོད་ཆགས་གཉིས། གོད་པ། ང་རྒྱལ། མ་རིག་པ་གསུམ་སྟེ། ཉན་

⁹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། 46། སྤྱིང་ཡིག་རེ། མགོན་པོ་སྐུ་སྤྱད། བཤེས་སྤྱིངས། 174་པ།

¹⁰ ག་143ན་ན་ཅ་བསྐྱོད་ལ་བགོགས་བྱེད།

ཐོས་དག་བཅོམ་བ་རྣམས་དེ་ལྟ་སྤངས་པའི་ལྷོག་ཆ་ནས་འཛིག་པའི་རྒྱ་
མཆན་ཡོད་དེ། ལྟ་བུ་དེ་དག་བཅོམ་ཞུགས་པའི་སྤང་བའི་གཙོ་བོ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཉེ། དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་^༡ ཁམས་གོང་མར་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་བྱེད།
ཕྱི་མ་གསུམ་གྱིས་^༢ ཁམས་གོང་མ་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་རྒྱ་བྱེད་པའི་
ཕྱིར། གོང་མའི་ཆ་དང་མཐུན་ལྟ་ཉེ། །གཞུགས་དང་གཞུགས་མེད་ལས་
སྦྱེས་པའི། །འདོད་ཆགས་གཉིས་ཁོད་ད་རྒྱལ་མོངས། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་འཆིང་བ་ལ་གསུམ་ཡོད་^༣། རྟུག་གསུམ་གྱི་འཆིང་བ་
གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤ་རྒྱས་ཅ་ཉོན་ཉེ་ཉོན་རྣམས་མི་འགལ་ལ། འོན་
ཀྱང་ཅ་ཉོན་དང་ཉེ་ཉོན་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་དེ་གཉིས་འགལ་ཉེ། ཉོན་
མོངས་ལས་གཞན་ཉོན་མོངས་ཅན། །སེམས་བྱུང་འདུ་བྱེད་བྱུང་ཞེས་
པ། །གང་དེ་འང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་ཉེ། །དེ་དག་ཉོན་མོངས་ཞེས་མི་
བྲ། །ཞེས་གསུངས། གུན་དགྱིས་ལ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ངོ་ཆ་མེད་དང་ཁྲིལ་མེད། གཞན་ལ་པན་འདོགས་པའི་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་སྤག་དོག་སེར་སྒ། ཤེས་རབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོད་
འགྲོད། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིད་རྒྱགས་རྣམས་སུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཉེ། ངོ་ཆ་མེད་དང་ཁྲིལ་མེད་དང་། །སྤག་དོག་སེར་སྒ་ཁོད་པ་

^༡ ག་༡༡༣་བ་༡་གཉིས་ཀྱི།

^༢ ག་༡༡༣་བ་༡་གསུམ་ཀྱི།

^༣ དེ་ཞེས་ལྟག་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་ཡོད་དགོས་པ་ལྟར་སྤང་བས་དབྱེད་འཆལ་ལོ། །

དང་། །འགྲོད་དང་སྤྲུགས་པ་གཉིད་དང་ནི། །ཀུན་ནས་དགྲིས་པ་རྣམ་
པ་བརྒྱད། །ཅེས་གསུངས། འདི་དག་ལ་ཀུན་དགྲིས་ཞེས་རྫོད་པའི་རྒྱ་
མཆན་ཡོད། འདི་དག་གི་སྤྲོད་པའི་བཅོམ་རར་ཀུན་ནས་དགྲིས་པ་འཇམ་
འདི་དག་ཡོད་ན་བྱེད་པ་ངན་པ་དག་འབྱུང་བར་འགྱུར་བས་ཀུན་དགྲིས་
ཞེས་སྟོབ་དཔོན་གང་སྤེལ་གསུངས་ཞིང་། ས་སྤེལས། སྤིན་བྱ་རང་གི་
ཁ་རྩུས་དགྲིས་པ་ལྟར་ཡང་ཡང་འབྱུང་བས་སེམས་འཁྲིད་ཅིང་གཡོ་བར་
ཉྱེད་པས་ཀུན་དགྲིས་ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། ཉི་ཤུ་ཙ་བཞི་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ལས། ཀྣམ་གྲངས་
གང་ཞེ་ན། ཀུན་རྫོབ་འགྱུར་བ་དང་། འཆིང་བ་དང་། བག་ལ་ཉལ་དང་།
ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཀུན་ནས་དགྲིས་པ་དང་། རྩེ་ལོ་དང་། སྦྱར་
བ་དང་། ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་། མདུད་པ་དང་། སྦྱིབ་པ་དང་། འཐབ་དང་།
བྲི་མ་དང་། སྤྲིག་པ་དང་། ཟུག་རྩུ་དང་། སྦྱི་ཡང་དང་། ཉེས་པར་སྦྱོད་པ་
དང་། ཟག་པ་དང་། འཕོངས་པ་དང་། ཡོངས་སུ་གདུང་བ་དང་། འཁྲུགས་
པ་དང་། འཐབ་པ་དང་། རིམས་ནད་དང་། བག་སྦྱོར་དང་། བགོགས་
ཞེས་བྱ་བ་དག་གོ། །ཞེས་གསུངས།

ཉོན་མོངས་པའི་མིང་གིས་རྣམ་གྲངས་སུ་འགྱུར་པའི་བྲི་མ་ལ་ཟུག་

༡ ག་༡༡༣བཟུམས་འཁྲིད་ཅིང་གཡོག་བར་བྱེད།

༢ ག་༡༡༤ན་༡གཉིས་

༣ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར། ༢༡། སེམས་ཅན་ཆོ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། སའི་དངོས་གཞི། ༡༢༣༡༥།

༤ ག་༡༡༤ན་༡ཀུན་དགྲིས་པ་དང་།

ཡོད་དེ། གཞན་ཡང་ཉོན་མོངས་ཇི་མ་བླུག་ །སྤྱད་དང་གཡོ་དང་རྒྱགས་
པ་དང་། །དེ་བཞིན་འཆིག་^༡ དང་འཁོན་འཛིན་དང་། །རྣམ་འཆོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་སྤྱད་རྒྱགས་གཉིས་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆར་
གཏོགས། འཁོན་འཛིན་རྣམ་འཆོ་ཁོང་ཁྱིའི་ཆར་གཏོགས། འཆིག་པ་དང་
གཡོ་གཉིས་ལྟ་ངན་གྱི་ཆར་གཏོགས་ཏེ། དེས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་
བྱིར། མདོ་ལས། །གྲུ་ལྷོ་ཡང་སྤྲིག་ཅན་ལྟ། །ཞེས་གསུངས། ཇི་མ་དེ་
དག་ཁམས་གང་ན་ཡོད་ཅེ་ན། གཡོ་སྤྱད་གཉིས་འདོད་ཁམས་དང་བསམ་
གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཁོ་ན་ན་ཡོད་དེ། འདོད་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་
ན། །གཡོ་རྒྱ་ཆངས་པས་འབྲིད་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། རྒྱགས་ཁོད་
རྒྱགས་པ་ཁམས་གསུམ་ཆར་ན་ཡོད་དེ། རྒྱགས་ཁོད་རྒྱགས་པ་ཁམས་
གསུམ་ན། །ཞེས་གསུངས།

བདུན་པ་གང་དང་མཚུངས་པར་ལྟན་པ་ལ། རྣམ་ཤེས་གང་དང་
མཚུངས་པར་ལྟན་པ། ཆོར་བ་གང་དང་མཚུངས་པར་ལྟན་པ་གཉིས་
ཡོད་དེ་སྟེ། །

བརྒྱད་པ་སྤྱི་བ་པ་ལྟ་བུ་བཤད་པ་ན། འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་སྤྱི་བ་
པ་ལ་ལྟ་ཡོད་དེ། མདོ་ལས། །སྤྱི་བ་པ་ལྟ་སྟེ། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་།

^༡ ག་༡༡༤་ན་ཆེག་ །
^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༩། མདོན་པ་ཀྱ། དཔྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འབྲེལ། ༢༡༤་༡༥།
^༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མདོན་པ་ཀྱ། དཔྱིག་མཛོད་ཞི་གནས་ལྟ། མཛོད་འབྲེལ་ཉེ་བར་མཁོ། ༢༡༤་༡༩།

ཞེས་སོགས་གསུངས། དག་སྒྲོང་དག་འདི་ནི་མི་དགའི་སྤང་པོ་མ་
འདྲེས་པ་ཡོངས་སུ་རྩོགས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། སྤྱི་བ་པ་ལྟའོ། །ཞེས་
གསུངས། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ། གཞོད་སེམས་གཉིད་སྤྲུགས་ཞོད་
འགྱོད་ཐེ་ཆོམ་རྣམས་སོ། །ལྟ་པོ་འདི་ལོགས་སུ་སྤྱི་བ་པར་འཛོག་པའི་
རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྤང་པོ་ལ་གཞོད་
པར་བྱེད། ཞོད་འགྱོད་ཀྱིས་ཉིང་དེ་འཛོན་གྱི་སྤང་པོ་ལ་གཞོད་པར་བྱེད།
གཉིད་སྤྲུགས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤང་པོ་ལ་གཞོད་པར་བྱེད། ཐེ་ཆོམ་
ཅན་གྱིས་བདེན་པ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བར་བྱེད་པས་དེ་ལྟར་བཞག་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལྟར་བཞག་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལ་ཉམས་ལེན་
བྱེད་འདོད་པས་སྤྱི་བ་པ་ལྟ་པོ་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྒྲོང་དགོས་ཞེས་ཤེས་
པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིད་སྤྲུགས་གཉིས་གཅིག་དང་། ཞོད་འགྱོད་གཉིས་གཅིག་དུ་
འདྲེན་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། མི་མཐུན་པ་གཉེན་པོ་གཅིག་རྒྱ་ཟས་
གཅིག་ལས་སུ་བྱ་བ་གཅིག་པས་དེ་ལྟར་བཟངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུ་བ་
སྟེ། གཉིད་སྤྲུགས་གཉིས་གཉེན་པོ་སྤང་བས་སེལ། ཞོད་འགྱོད་གཉིས་
ཞི་གནས་ཀྱིས་སེལ་བར་གཅིག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བྱུ་བ་སྟེ། གཉིད་
སྤྲུགས་གཉིས་རྒྱ་ཟས་ཀྱི་རྩི་སྤང་བ་དང་། མ་དགའ་བ་དང་། བྱ་བ་མང་
བ་དང་། ཁ་ཟས་ཀྱི་ཆོད་མ་ཟེན་པ་དང་། སེམས་ཁྲུམ་པ་སྟེ། ལྟ་ལ་བརྟེན་
ནས་འབྱུང་བར་གཅིག་ཞོད་འགྱོད་གཉིས་ཉི་དྲུའི་རྣམ་ཏོག །མི་འཆི་བའི་

ནམ་ཉིག་། སྟོན་གྱི་ཅེ་ཞོད། དགའ་མགུར་སྤྱད་པ་འན་པ་སྟེ་བཞི་ལ་བཞེན་
ནས་འབྱུང་བར་གཅིག་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། གཉིད་སྤྲུགས་
གཉིས་གྱིས་སེམས་ཁུམ་པར་བྱེད། ཞོད་འབྱོད་གཉིས་གྱིས་སེམས་མ་
ཞི་བར་བྱེད་པར་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདོད་ན་སྤྱིབ་ནམས་མི་མཐུན་
དང་། །ཟས་དང་བྱ་བ་གཅིག་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་གཅིག་ཕྱར་པོ་གཞོད་
བྱེད་དང་། །ཐེ་ཆོམ་ཕྱིར་ན་ལྟ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

མཆིམས་ནམ་མཁའ་གྲགས་གྱིས། སྤྲུགས་གཉིད་ཟས་ནི་ཆོས་ལྟ་
སྟེ། །ཕྱང་དང་མི་དགའ་བྱ་ཕྱངས་དང་། །ཟས་ཆོད་མ་ཟིན་སེམས་ཁུམ་
པའོ། །གཉེན་པོ་རྒྱ་བའི་འོད་ལ་སོགས། །སྤང་བའི་འདུ་ཤེས་སྒྲོམ་པ་
སྟེ། །མི་མཐུན་ཞེས་པའི་ཆོགས་སྟེབ་དོར། །ནག་པོའི་མི་མཐུན་དཀར་
པོའི་ཕྱོགས། །གཉེན་པོ་ཞེས་ནི་མཛོན་པར་གྲགས། །བྱ་བ་གཉིས་ཀ་
སེམས་ཁུམ་བྱེད། །ཞོད་འབྱོད་ཟས་ནི་ཆོས་བཞི་སྟེ། །ཉི་དུ་ཡུལ་དང་
མི་འཆིའི་ཉིག་། སྟོན་ཞོད་ཅེ་སོགས་འན་པའོ། །གཉེན་པོ་ཞི་གནས་རྒྱ་
སྒྲོམ་སྟེ། །དལ་བ་ཐོབ་དཀའ་བཟོན་པ་ནི། །རང་གི་མིན་སོགས་སྐྱོ་འདུ་
ཤེས། །བྱ་བ་གཉིས་ཀས་གཡེང་བར་བྱེད། །ཅེས་སོ། །

དགུ་པ་སྤངས་པའི་འབྲས་བྱ་ཡོངས་ཤེས་བཤད་པ་ལ། ཚུལ་རི་
ལྟར་སྤོང་བ། སྤོང་བྱེད་གཉེན་པོའི་དབྱེ་བ། ཡོངས་ཤེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དངོས་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མཐོང་སྤང་སྤོང་ཚུལ་དང་། སྒྲོམ་སྤང་སྤོང་ཚུལ་
ལོ། །དང་པོ་ནི། སྤྲུག་ཀྱན་མཐོང་སྤང་གཉིས་རང་ས་ལ་དམིགས་པ་དང་།

འགོག་ལམ་མཐོང་སྤང་གཉིས་ཟག་མེད་ལ་དམིགས། བདེན་བཞིའི་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་སྤང་སྟེ། དབེར་ན། རྩོམ་འདུ་
ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལ་མིར་འཛིན་པ་རྫོགས་པ་བཞིན་ནོ། །འདོད་པའི་
སས་བསྐྱས་ཀྱི་ཀྱན་འགྲོ་ཁམས་གོང་མ་ལ་དམིགས་པ་དགུ་ནི་གོང་
མའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་བདེན་པ་མ་ཤེས་ཀྱང་། དེ་རྣམས་ལ་དམིགས་པའི་
རང་སའི་སྐལ་བ་མཉམ་པའི་ཀྱན་འགྲོ་རྣམས་ཡང་དག་པར་ཟད་པས་
སྤོང་ལ། འགོག་ལམ་མཐོང་སྤང་ཟག་བཅས་ལ་དམིགས་པ་རྣམས་ནི་
རང་གི་དམིགས་པ་ཟག་མེད་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྤྲ་རྒྱས་རྣམས་སྤངས་
པས་སྤོང་དགོས་ཏེ། ཡུལ་མེད་ན་དེ་རྣམས་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྤོང་
ཚུལ་དེ་གསུམ་ཡང་སྤྲ་ཕྱི་རིམ་བཞིན་མ་ཡིན་གྱི། དུས་གཅིག་ལ་
ལྟོག་པ་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་སྟེ། དམིགས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་
དང་། །དེ་ལ་དམིགས་པ་ཡང་དག་པར། །ཟད་དང་དམིགས་པ་སྤངས་
པས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི་གཉེན་པོ་སྒྲིམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྒྱུང་བྱ་འབྱེད་
ཆེན་པོ་དགུ་རིམ་གྱིས་སྐྱེས་པས་སྒྲིམ་སྤང་ཆེ་འབྱེད་རྒྱུང་བྱ་དགུ་ཟད་
པར་འགྱུར་ཏེ། གཉེན་པོ་སྐྱེས་པས་ཟད་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། གཉེན་པོ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། སྤོང་བའི་གཉེན་པོ། གཞིའི་
གཉེན་པོ། ཐག་སྤང་བའི་གཉེན་པོ། རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་པའི་གཉེན་པོ་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཉེན་པོ་རྣམ་བཞི་སྤོང་བ་དང་། །གཞི་དང་

མིང་ཉིད་རྣམ་པར་ནི། །སྤྱན་འབྱེན་ཞེས་བྱ་དམིགས་པ་ལས། །ཉོན་
མོངས་པ་ནི་སྤང་བྱར་འདོད། །ཅེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། ཡོངས་ཤེས་ལ་དགྲ་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་སས་
བསྐྱས་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱལ་ཀྱན་འབྱུང་མཐོང་སྤང་སྤངས་པའི་ཡོངས་ཤེས་
གཅིག །འགོག་ལམ་མཐོང་སྤང་བད་པའི་ཡོངས་ཤེས་གཉིས་ཏེ་གསུམ།
གོང་མའི་སྤྱག་ཀྱན་མཐོང་སྤང་བད་པའི་ཡོངས་ཤེས་གཅིག །འགོག་ལམ་
མཐོང་སྤང་བད་པའི་ཡོངས་ཤེས་གཉིས་དེ་གསུམ། ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྷ་
སྤངས་པའི་ཡོངས་ཤེས། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ཟག་པ་བད་པའི་ཡོངས་
ཤེས། གཟུགས་མེད་ཁམས་ཀྱི་ཟག་པ་བད་པའི་ཡོངས་ཤེས་གསུམ་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡོངས་ཤེས་དང་པོ་དྲུག་མཐོང་ལམ་གྱི་འབྲས་
བྱ་ཡིན་ཏེ། བཟོད་པ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་འབྲས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་
མ་གསུམ་ཤེས་པའི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ཏེ། སྒོམ་ལམ་གྱི་འབྲས་བྱ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡོངས་ཤེས་དང་། སྤངས་པའི་ཡོངས་ཤེས་
གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། ཟག་མེད་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལྷ་བྱ་སྟེ། འདི་ཡོངས་
ཤེས་མཆོན་ཉིད་པ་ཡིན།

གཉིས་པ་ནི། འགོག་བདེན་ལྷ་བྱ་སྟེ། འཛོལ་བྱེད་ཀྱི་མིང་གིས་ཐོབ་
བྱ་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་ལ། སྐབས་འདིར་ཕྱི་མའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
བཤད་པའོ། །བྲལ་ཐོབ་ཟག་མེད་གསར་དུ་སྐྱེས་པ་དང་། མིད་ཅེ་ཉམས་
པར་བྱས་པ་དང་། ཀྱན་འབྱེད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱན་ཏུ་བཅོམ་པ་ལས་མཐོང་

སྤང་སྤངས་པའི་ཡོངས་ཤེས་བཞག། །ཁམས་རིལ་ལོ་ལས་འདས་པ་
ལས་སྒྲོམ་སྤང་སྤངས་པའི་ཡོངས་ཤེས་བཞག་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གང་
ཡོངས་ཤེས་དུ་དང་ལྡན་ཞེ་ན། སོ་སྤྱེ་ཡིན་ན་ཡོངས་ཤེས་དང་མི་ལྡན་
པས་བྱབ་སྟེ། ལམ་བདེན་མ་ཐོབ་པས་བྱབ་བའི་ཕྱིར། མཐོང་ལམ་པ་
ཡོངས་ཤེས་གཅིག་ནས་ལྡེ་བར་དུ་ལྡན་པ་ཡོད། སྒྲོམ་ལམ་པ་འདོད་པ་
ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བ་ཡོངས་ཤེས་དུག་དང་ལྡན་པ་ཡོད། བྲལ་
བའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྟ་སྤངས་པའི་ཡོངས་ཤེས་གཅིག་ཁོ་
ན་དང་ལྡན་པ་དང་། ཡང་དེ་གཟུགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་
ཕྱིར་མི་འོང་གཟུགས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་ཟད་པའི་ཡོངས་ཤེས་བསྐྱེད་པས་
གཉིས་དང་ལྡན་པ་ཡོད། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་གོང་མའི་ཆ་མཐུན་
ལྟ་^༡སྤངས་པའི་ཡོངས་ཤེས་གཅིག་བྱ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། གཅིག་མིན་
མཐོང་ལ་གནས་པ་ནི། །ལྟ་ཡི་བར་དང་ཡང་དག་ལྟ། །སྒྲོམ་ལ་གནས་
པ་དུག་གམ་ནི། །གཅིག་གམ་ཡང་ན་གཉིས་དང་ངོ་^༢། །ཞེས་གཏོང་ཐོབ་
གསུངས། གནས་ལྟ་པའི་ཆོག་དོན་ལེགས་པར་བཤད་པའོ། །

^༡ ག་༡༡༤་བ་ན་སྟ།

^༢ ག་༡༡༤་བ་ན་ཡང་ན་གཉིས་དང་ངོ།

གནས་རྒྱལ་པ་ལམ་དང་གང་ཟག་བསྟན་པའི་གནས་བཤད་པ་ལ་
བཞི། དམིགས་ལུལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ། བདེན་མཐོང་མངོན་པར་
ཉོགས་པའི་རིམ་པ། མངོན་ཉོགས་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག །མངོན་
པར་ཉོགས་པའི་ལམ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་ལས།^༡སྤངས་པ་
ནི་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་མིང་ཐོབ་པོ། །ཞེས་གསུངས་ན། གཉེན་པོ་གང་
གིས་སྤང་བྱ་གང་སྤངས་པ་ལས་ཡོངས་ཤེས་ཀྱི་མིང་ཐོབ་ཅེ་ན། དེའི་
ལན་སྟོན་པ་ནི། བདེན་པ་མཐོང་དང་སྟོམ་པ་ལས། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་
པ་གཉིས་གསུངས། ངག་^༢དོན། བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའམ།
མཐོང་ཟེན་རྒྱན་དུ་བསྟོམས་པ་ལས་ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་འབྲས་
བྱ་ཡོངས་ཤེས་ཀྱི་མིང་^༣ཐོབ་སྟེ་ཞེས་སྤང་བཤད་ཟེན་ཏེ། གང་དུ་ན།
འདོད་ན་རྒྱལ་བསྐལ་ལ་སོགས་པ། །མཐོང་བས་རིམ་བཞིན་སྤང་བར་
བྱེད། །ཅེས་བཤད་པའི་བྱིང་།

འོན་མཐོང་ལམ་དང་སྟོམ་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་གང་སྟུམ་ན། སྟོམ་པའི་
ལམ་ནི་ནུམ་གཉིས་ཏེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན་ནི།
སྟོམ་ལམ་ལ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་སུ་བཤད་དུ་རུང་སྟེ། འཛིག་
ཉེན་པའི་སྟོམ་ལམ་དང་འཛིག་ཉེན་ལས་འདས་པའི་སྟོམ་ལམ་གཉིས་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༥། མངོན་པ་ཁྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༤༡་༡།

^༢ ག་༡༡་བ་༤་བྱང་དོན།

^༣ ག་༡༡་བ་༤་ཀྱིས་ཐོབ་སྟེ་ཞེས།

བཤད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། འཛིག་རྟེན་པའི་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་
ལྟ་བུ་ཟག་བཅས་ཡིན། ཕྱི་མ་ལ་ཟག་མེད་ཀྱིས་བྱུང་སྟེ། ལམ་བཤེན་
ཀྱིས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། མཐོང་ལམ་ལ་མཐའ་གཅིག་དུ་ཟག་མེད་ཅེས་
བརྗོད་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཀྱི་སྒྲུབ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེས་སྲིད་
ཅའི་སེམས་བསྐྱུས་ཀྱི་མཐོང་སྤང་གི་དངོས་གཉེན་བྱེད་ཅིང་། མཐོང་སྤང་
དགུ་གཅིག་ཅར་དུ་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྤྲད་དུ། རང་འགྲེལ་
ལས། སྒྲོམ་པའི་ལམ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། འཛིག་རྟེན་པ་དང་། འཛིག་
རྟེན་ལས་འདས་པ་འོ། །མཐོང་བའི་ལམ་ནི་ཁམས་གསུམ་པའི་གཉེན་པོ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་རྣམ་པ་དགུ་གཅིག་ཅར་
དུ་སྤོང་བའི་ཕྱིར། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་
པ་ལ་ནི་དེ་འདྲའི་མཐུ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས། འོ་ན་བཤེན་པ་དུ་ཡོད་
ཅེ་ན། བཤེན་པ་དག་ནི་བཞིར་བཤད་དོ། །ཞེས་ཟེར། གང་དུ་བཤད་
ན། ཟག་མེད་ལམ་གྱི་བཤེན་པ་དང་། །ཞེས་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་
བས་འགོག་པ། ཞེས་སོགས་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱན་འབྱུང་དེ་བཞིན་
དུ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། འོ་ན་བཤེན་པ་བཞི་པོ་དེའི་རིམ་བའང་དེ་
ལྟར་ངེས་སམ་ཞེ་ན། མ་ངེས་ཏེ། ཡུལ་ཅན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་
པ་དང་། རྒྱ་འབྲས་དོན་གྱི་རིམ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་
ནས། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱན་འབྱུང་དེ་བཞིན་དུ། །འགོག་དང་ལམ་སྟེ་དེ་ལྟར་

༡ བསྐྱེད་འབྱུང་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༡༥། མངོན་པ་གྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༢༩༡་མ།

ན། །ཞེས་ཏེ། རྒྱུད་ཆ་དང་མཐུན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས།^༡ རྒྱུད་དང་ལམ་དང་སྤྱག་
བསྐལ་དང་། །འགོག་པ་ལ་ནི་གོ་རིམ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་
བུལ། །འོ་ན། སོ་སའི་རོ་ཙོ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རྒྱན་འབྱུང་བ་དེན་པ་ལས་
བྱུང་བའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་རྟུ་བྱེ་བའི་ཟག་བཅས་སུ་དམིགས་
པ། སྤྱག་བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྟ་བུ། སྤྱག་
བདེན་སྐྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་རྟུ་བྱེ་བའི་ཟག་བཅས་སུ་
དམིགས་པ། རྒྱན་འབྱུང་བ་དེན་པའི་མཚན་ཉིད། སྐྱེད་པ་ལྟ་བུ། ལམ་
བདེན་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་རྟུ་བྱེ་བའི་
བྲལ་བར་དམིགས་པ། འགོག་བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད། འགོག་བདེན་
ཐོབ་བྱེད་གྱི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་རྟུ་བྱེ་བའི་འཕགས་ལམ་དུ་
དམིགས་པ། ལམ་བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད། ལམ་བདེན་ལ་མཐུན་པས་མ་
ཁྲབ་སྟེ། ལམ་བདེན་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཟག་མེད་གྱི་
ཕུང་པོ་ལྟ་བུ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

ངེས་ཆིག་ནི། བཞི་པོ་འདི་འཕགས་པས་གཟིགས་པ་ལྟར་གྱི་ཁྱད་
ཆོས་རྣམས་^༢ མི་སྤྱོ་བས་འཕགས་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ། མདོ་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༩། ཤེར་བྱིན་ཀ རྩེ་བཅུན་བྱམས་མགོན། མངོན་རྟོགས་རྒྱན། ༡༥་ཨ།

^༢ ག་༡༡་ཨ་བ་༥་རྣམས་གྱི་མི་སྤྱོ་བས།

ལས།^༡ འཕགས་པས་བདེན་པར་གང་གསུངས་པ། །དེ་ནི་གཞན་གྱིས་
སྤྱག་བསྐལ་རིག། །གཞན་གྱིས་བདེ་བར་གང་སྤྲུལ་པ། །དེ་ནི་འཕགས་
པས་སྤྱག་བསྐལ་རིག། །ཅེས་གསུངས། །ཁོ་ན་རེ། འཁོར་བ་ཐམས་ཅད་
སྤྱག་བསྐལ་གྱི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱག་བསྐལ་ཡིན་ན་ཆོར་
བ་ཡིན་པས་བྱུང། ཆོར་བ་ལ་སེམས་བྱུང་གིས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེ་ན་མ་
བྱུང་སྟེ། སྤྱག་བསྐལ་གསུམ་ཅི་རིགས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཆ་ནས་འཁོར་
བ་མཐའ་དག་སྤྱག་བསྐལ་^༢ ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཟག་བཅས་
གྱི་ཆོར་བ་ཡིད་འོང་གི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་བ་རྣམས་འགྱུར་བའི་སྤྱག་
བསྐལ་གྱིས་མཛར། ཆོར་བ་ཡིད་མི་འོང་གི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་བ་
རྣམས་སྤྱག་བསྐལ་གྱིས་མཛར། ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་གྱི་གཞན་དབང་
དུ་གྱུར་བ་རྣམས་བྱུང་བ་འདུ་བྱེད་གྱི་སྤྱག་བསྐལ་གྱིས་མཛར་བའི་ཕྱིར་
ཏེ། ཡིད་འོང་ཡིད་དུ་མི་འོང་དང་། །དེ་ལས་གཞན་ཟག་བཅས་རྣམས་
ཉིད། །སྤྱག་བསྐལ་ཉིད་གསུམ་ལྡན་པའི་ཕྱིར། །ཅི་རིགས་མ་ལུས་སྤྱག་
བསྐལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས། སྤྱག་བསྐལ་དང་པོ་གཉིས་ཡིད་འབྱུང་གི་
གནས་སུ་སྟེ་པོ་རྣམས་གྱིས་རྟོགས་སྟེ། སྤྱག་བསྐལ་གསུམ་པ་ཡིད་
འབྱུང་གི་གནས་སུ་འཕགས་པ་རྣམས་གྱིས་རྟོགས་གྱི་སོ་སོ་སྟེ་པོས་
རྟོགས་དགའ་སྟེ། རང་འགྲེལ་ལས།^༣ ལག་མཐེལ་སྤྱ་ཉག་གཅིག་འདུག་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྲུན་མ། ༢༥། མཛོན་པ་ཁྱ། དབྱིག་གཉིན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༤༩༥-༤༩༦།

^༢ ག་༡༡༤༡མཐའ་དག་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་བྱུང་བ་འདུ་བྱེད་གྱི་སྤྱག་བསྐལ་ལས་མ།

^༣ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྲུན་མ། ༢༥། མཛོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉིན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༤༩༥-༥༠༡།

པ། །མི་རྣམས་ཀྱིས་ནི་མི་རྟོགས་ལ། །དེ་ཉིད་མིག་ཏུ་སོང་ན་ནི། །མི་
དགའ་བ་དང་གཞོད་སྐྱེད་ལྟར། །བྱིས་པ་ལག་མཐིལ་འབྲ་བ་ཡིས། །འདྲ་
བྱེད་སྤྱག་བསྐྱལ་སྤྱ་མི་རྟོགས། །འབགས་པ་མིག་དང་འབྲ་བ་ནི། །དེ་ཡི་
ཤེན་ཏུ་ཡིད་ཀྱང་འབྱུང་^༡། །ཞེས་གསུངས།

འོ་ན་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ལས་བདེན་པ་གཉིས་ཞེས་བཤད་པ་དེ་
གང་ཞེ་ན། དེ་སྟོན་པ་ནི། གང་ལ་བཅོམ་ན་སྟོ་ཡིས་གཞན། །ཞེས་སོགས་
རྟེན་པ་བཞི་ལས། བྱམ་པ་དང་བྱམ་ཚུ་ཆོས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་
ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་གང་ལ་བཅོམ་པའམ་སྟོ་ཆོས་གཞན་སོ་སོར་བསལ་བ་
ན། ཁྱོད་འཛིན་པའི་སྟོ་འདོར་བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་བྱིར། སྟོན་པའི་རྒྱལ་མ་
རབ་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་
ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་གང་ལ་བཅོམ་པའམ་སྟོ་ཆོས་གཞན་སོ་སོར་བསལ་བ་ན།
ཁྱོད་འཛིན་པའི་སྟོ་མི་འདོར་བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་བདེན་པ་མདོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ནི། འོ་ན་ཐབས་
གང་གིས་བདེན་པ་མདོན་སྤྲུལ་དུ་མཐོང་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཚུལ་གནས་
ཐོས་དང་བསམ་ལྡན་པས། །ཞེས་སོགས་གཉིས་ཀྱི་དག་དོན། བདག་
ལེགས་སུ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞི་སོ་ཐར་རིགས་བདུན་གང་རུང་གི་
ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་གནས་ཏེ། ལམ་བདེན་པ་མདོན་པར་
རྟོགས་པ་དང་མཐུན་པའི་ཐོས་བྱང་གི་ཤེས་རབ་སྐྱེད། དེ་ནས་ཐོས་པའི་

^༡ ག་༡༡༤ན་ཡིད་ཀྱང་བྱུང་།

དོན་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སེམས་པ་འདི་བསམ་བློང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་^༡སྒྲོ་
འདོགས་གཅོད། དེ་ནས་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་པའི་དོན་སྒྲོམ་བློང་གི་ཅེ་
གཅིག་ཏུ་བསྒྲོམ་པ་ལ་འབད་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱས་པས་རྣམ་གྲོལ་ཐར་
པའི་གོ་འཕང་ལྟར་དུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྒྲོབ་དཔོན་གང་སྤེལ་
ཀྱིས་མདོ་བྲངས་པ་ལས། དག་སྒྲོང་བརྟན་ཅིང་རྟག་འགྱུས་པས། །ཚུལ་
ཁྲིམས་ཡང་དག་ལྷང་བྱས་ནས། །སེམས་དང་ཤེས་རབ་སྒྲོམ་བྱེད་
པས། །སྤྱག་བསུལ་ཟད་པ་འཕྲོལ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

འོན་ཤེས་རབ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་རིམ་བུ་སྤྲུལ་ན། ཐོས་སོགས་ལས་
བློང་སྒྲོ་རྣམས་ནི། །ཞེས་སོགས་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན། མིང་ཁོ་ནའི་ཡུལ་
ཅན་གྱི་ཤེས་རབ་ཏུ་དམིགས་པ། ཐོས་བློང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཆོན་ཉིད།
མིང་དོན་གཉིས་ཀའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་རབ་ཏུ་དམིགས་པ། བསམ་
བློང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། དོན་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་རབ་
ཏུ་དམིགས་པ་^༢། བསྒྲོམ་བློང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དུ་བྱེ་བྲག་
སྒྲུ་བས་བཞེད། སྒྲོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉིན་གྱིས་^༣། དང་པོ་དེ་ལྟར་ཆོད་
མ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན། གཉིས་པ་དེའི་དོན་ལ་རིག་པས་
བརྟགས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན། གསུམ་པ་ཉིང་རེ་འཛིན་
ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་གསུང་ངོ། །

^༡ ག་༡༡༤་བ་༩་གྱི།

^༢ ག་༡༡༤་བ་༡་ཤེས་རབ་ཏུ་དམིགས།

^༣ ག་༡༡༥་ན་༡་གྱི།

འོ་ན་རྟེན་གང་གིས་བསྐྱོམས་ས་བས་སྐྱོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
 བར་འགྱུར་ཞེ་ན། བསྐྱོམས་གཉིས་ལྡན་ཆོག་མི་ཤེས་དང་། །ཞེས་
 སོགས་གཉིས་ཏེ། ལུས་འདྲ་འདྲི་སེམས་ནམ་རྟེན་གྱི་ལས་བསྐྱོམས་
 བའི་བསྐྱོམས་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གིས་བསྐྱོམས་ས་བས་སྐྱོམ་
 པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་ལ། བསྐྱོམས་པ་གཉིས་པོ་དེ་ལ་
 ཡང་འདྲོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་ལ་སྤྲེ། ཆོག་མི་ཤེས་པ་ལ་སྤྲེ་བ་མ་ཡིན་
 བོ། །འོ་ན་ཆོག་མི་ཤེས་པ་དང་འདྲོད་པ་ཆེ་བ་དེ་གང་སྟུམ་ན། རྟེན་ལ་
 ཡང་སྟེན་ཆོག་མི་ཤེས། །ཞེས་སོགས་གཉིས་ཏེ། ཆོས་གོས་སོགས་
 རྟེན་པ་སྤྲེ་ཡང་རྟེན་ན་སྟུམ་དུ་སྟེན་པ་ལྟ་བུ་དང་པོ་ཡིན། མ་རྟེན་པ་
 ལ་དེ་རྟེན་ན་སྟུམ་དུ་སེམས་པ་གཉིས་པ་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ལས་ལྷོག་
 པ་འདྲོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་ཡིན་ལོ། །

འོ་ན་འཕགས་པའི་རིགས་བཞི་གསུངས་པ་དེ་གང་སྟུམ་ན། མ་
 ཆགས་འཕགས་རིགས་དེ་དག་ལས། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བྱུག་སྟེ།
 འདྲོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་མ་ཆགས་པའི་རང་
 བཞིན་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་དགེ་བར་དམིགས་པ། འཕགས་པའི་རིགས་
 ཀྱི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལྟར་བཞི་ཡོད་དེ། ཆོས་གོས་ངན་ངོན་ཅམ་གྱིས་ཆོག་
 ཤེས་པ་འཕགས་པའི་རིགས། བསྐྱོད་སྟོམས། གནས་མལ། སྤྲོད་བ་དང་
 སྐྱོམ་པ་ལ་དགའ་བའི་འཕགས་པའི་རིགས་ནམས་སོ། །དང་པོ་གསུམ་
 རྟེན་པའི་མདོ་ལས་ཐར་པ་བསྐྱུབ་པའི་ཚུལ་བསྟན། བཞི་པ་རྟེན་པའི་མདོ་

ལས། ཐར་བ་བསྐྱབ་པའི་ལས་དངོས་བསྟན་ཏེ། དང་པོ་གསུམ་ཉམས་སུ་
མྱངས་པས་བདག་གི་བ་ལ་སྟེད་པ་སྟོང་རུས། བཞི་བ་ཉམས་སུ་མྱངས་
པས་བདག་འཛིན་གཏན་ཟད་རུས་པའི་ཕྱིར།

འོན་དེ་ལྟ་བུའི་རིགས་སད་པའི་གང་ཟག་དེ་ས་རི་ལྟར་སྟོམ་པ་ལ་
འབྲུག་ཅེན། དེ་ལ་འབྲུག་པ་མི་སྤྱད་པ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྤྱི་
དོན། གཞུང་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཐར་ལམ་ལ་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་བ། སོ་
སོའི་རང་བཞིན། བྱངས་ངེས། གོ་རིམ། དེ་དག་ཐུན་མོང་གི་རྣམ་གཞག་
གོ། །དང་པོ་ནི། ཐར་བར་བསྟོད་པའི་གོ་སྐབས་སྟེ་ཤུལ་དུ་གྱུར་པའི་མཐོང་
ཕྱོགས་སུ་དམིགས་པ་ཐར་ལམ་ཀྱི་མཆོན་ཉིད།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་རྟེན་གྱི་སྟོན་ས་ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་ཐེག་ཆེན་
ཀྱི་ལམ་གསུམ། དེ་རེ་རེ་ལ། ཆོགས་སྦྱོར་མཐོང་སྟོམ་མི་སྟོབ་ལམ་
སྟེ་ལྟ་རེ་ཡོད། འཁོར་དང་བཅས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཐར་ལམ་དུ་
གྱུར་པའི་སྤང་པོ་ལ།

གསུམ་པ་ནི། རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་ངེས་འབྱུང་རྣམ་དག་
ལས་གྱུར་པའི་ཆོས་མཐོང་ཕྱོགས་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་དུ་སྟེ་
བ། ཆོགས་ལམ་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལ་རྟེན་གྱི་སྟོན་ས་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་
རང་རྒྱལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟེ་གསུམ། དེ་རེ་རེ་ལ་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་
གསུམ་ཡོད། ཆོས་མཛོན་རྟོགས། ཐར་བ་ཆ་མཐུན་༑ །ལས་དང་པོ་བའི་

༡ ག་༡༡༤་བ་ཉ་འབུམ།

ས། ཚོགས་ལམ་རྣམས་དོན་གཅིག །འདི་ཡང་ཕྱང་པོ་ལྔ་པ་ཅན་ཡིན། རོ་
བོ་ལྔ་ན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་ནོ། །རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་ཚོགས་ལམ་
ལས་བྱུང་བའི་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བ།
སྦྱར་ལམ་ཀྱི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན་རྟེན་ཀྱི་སྒོ་ནས་གསུམ་ཡོད། དེ་རེ་རེ་
ལ་བྱོད་ཅེ་བཟོད་མཆོག་བཞི་རེ་ཡོད། དོན་མངོན་རྟོགས། དེས་འབྱེད་ཆ་
མཐུན་ཀྱི་མོས་སྦྱོད་ཀྱི་ས། སྦྱར་ལམ་རྣམས་དོན་གཅིག །རང་གི་ཉེར་ལེན་
དུ་གྱུར་པའི་སྦྱར་ལམ་ལས་བྱུང་ཞིང་། བདེན་པ་མངོན་བར་རྟོགས་པའི་
རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བ་མཐོང་ལམ་ཀྱི་མཆན་ཉིད། རྟེན་ཀྱི་སྒོ་
ནས་གསུམ། རེ་རེ་ལ་བཟོད་པ་བར་ཆད་མེད་ལམ་བརྒྱད། ཤེས་པ་རྣམ་
གྲོལ་ལམ་དང་པོ་བདུན་དང་བཙུ་ལྔ་རེ་ཡོད། སྐབས་འདིར་བཅུ་རྒྱལ་པ་
ལམ་རྗེས་ཤེས་སྒོམ་ལམ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྐད་ཅིག་བཙུ་ལྔ་ནི། །མ་མཐོང་
མཐོང་ཕྱིར་མཐོང་བའི་ལམ། །ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། ¹སྤྱལ་བསྐལ་
ལས་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་ལམ་ལ་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་
བཟོད་པའི་བར་གྱིས་སྐད་ཅིག་མ་བཙུ་ལྔ་པོ་དེ་དག་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་
ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བདེན་པ་མ་མཐོང་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དོ། །བཅུ་
རྒྱལ་པ་ལ་ནི་སྦྱོན་མ་མཐོང་བ་བལྟ་བར་བྱ་བ་མེད་ཀྱི་རི་ལྟར་མཐོང་བ་
གོམས་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་སྒོམ་པའི་ལམ་ཁོ་ན་དོ། །ཞེས་གསུངས།

¹ ག་ཀྱམ་ན་མ་མཐོང་ཆ་འཐུན།

² བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༨༩ མངོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉིན། མཐོང་རང་འགྲེལ། ༢༢༡་ཀ།

བསྐྱུ་ན་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས་སུ་འདུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཅོད་དང་ཤེས་པ་གོ་རིམ་བཞིན། །བར་ཆད་མེད་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ། །ཞེས་གསུངས། ཟག་མེད་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ། འཕགས་པའི་རྟོགས་པ་མཆོག་གསར་བ། ཆོས་ཀྱི་མིག་ངེ་མ་མེད་པ་མཐོང་བའི་ལམ། ཞེས་སོགས་རྣམ་གྲངས་སུ་གསུངས་སོ། །བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ལ་མཐོང་ལམ་གྱིས་མ་བྱལ་ཅིང་། སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་པོ་གསུམ་དུ་འདུས་ཏེ། མཐོང་བ་མངོན་རྟོགས། དམིགས་པ་མངོན་རྟོགས། བྱ་བ་མངོན་རྟོགས་གསུམ་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་འདི། །སེམས་བཅུ་དྲུག་གོ་རྣམ་གསུམ་སྟེ། །མཐོང་དམིགས་བྱ་བ་ཞེས་བུའོ། །ཞེས་གསུངས། རང་གི་ཉིར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་མཐོང་ལམ་ལས་བྱུང་བའི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་རྩ་བྱེ་བ་སྟོམ་ལམ་གྱི་མཆོན་ཉིད། རྟེན་གྱི་སྟོ་ནས་གསུམ། དེ་རེ་རེ་ལ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས་རེ་ཡོད། རང་གི་ཉིར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་སྟོམ་ལམ་ལས་བྱུང་བའི་མཐར་ཕྱིན་པའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་རྩ་བྱེ་བ། མི་སྟོབ་ལམ་གྱི་མཆོན་ཉིད། རྟེན་གྱི་སྟོ་ནས་གསུམ། སྦྱར་མཐོང་སྟོམ་གསུམ་མི་སྟོབ་ལམ་ཐམས་ཅད་ཤུང་པོ་ལྷ་པ་ཅན་ཡིན་པས་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན།

བཞི་པ་གྲངས་ངེས་ནི། ཐམས་ཅད་ལ་ལྷར་གྲངས་ངེས་ཏེ། དེ་ལ་

རྒྱུད་སྤྲིན་པར་བྱེད་པའི་ལམ། གྲོལ་པར་བྱེད་པའི་ལམ། མཐར་ཐུག་
པའི་ལམ་གསུམ་དུ་གངས་ངེས་པའི་ཕྱིར། དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
ཆོགས་སྦྱར། གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མཐོང་སྒོམ། གསུམ་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ནས་མི་སྒོམ་ལམ་བཞག་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་ནི། ལམ་ལྷའི་
གོ་རིམ་མཐར་གཅིག་ཏུ་ངེས་ཏེ། ལམ་ལྷ་སྤྲ་མ་མ་ཐོབ་པར་བྱི་མ་ཐོབ་
མི་སྤྲིད་པའི་ཕྱིར།

རྒྱལ་པ་ནི། ཞི་གནས་གྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་ལྷག་མཐོང་གི་ངོ་ཐོར་གྱུར་
པའི་བླ་པ་ཉེ་བར་བཞག་^༡ བསྒོམ་པར་བྱས་ཏེ། ལྷག་མཐོང་ལ་མ་བརྟེན་
ན་ཉོན་མོངས་དངོས་སུ་གཞོམ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། ^༢ཉོན་
མོངས་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཞོམ་པར་བྱ། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་འཇུག་པ་མི་སྤྲུག་པ། ཞེས་གསུམ་གྱི་ངག་དོན་
ནི། རིགས་སད་པའི་གང་ཟག་དེས་ལམ་སྒོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་
བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འདོད་ཆགས་ཤིང་བས་^༣མི་སྤྲུག་པ་སྒོམ་པ་དང་།
ནམ་ཉོག་ཤིང་བས་དབྱགས་དབྱུང་རྒྱུ་རྒྱུ་བསྒོམ་པར་^༤བྱ་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མི་སྤྲུག་པ་སྒོམ་ཚུལ་རི་ལྟ་བུ་སྟོན་ན། ཀེང་རུས་ཆགས་བཅས་

^༡ ག་༡༢༡་ན་༣་ཉེ་བར་གཞག་བསྒོམ།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༡། མདོན་པ་ཆུ། སྒོམ་དཔོན་གང་སྤེལ། མཚོད་འབྲེལ་མཆན་ཉིད་རྗེས་
འབང་། ༡༣༢༡་༣།

^༣ ག་༡༢༡་ན་༣་ཆེ་བས་སྤྲུག་མི་སྤྲུག་པ།

^༤ ག་༡༢༡་ན་༤་དབྱག་དབྱུང་རྒྱུ་སྒོམ་པ་ལོགས་ཀྱིས་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན།

ཐམས་ཅད་ལ། །ཞེས་གསུངས། དག་དོན། ཀང་རུས་བསྐྱེམ་པ་ཆགས་
བཅས་ཐམས་ཅད་ལ་ཤིས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བསྐྱེམས་པས་ཆགས་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དབུགས་དབྱུང་རྩབ་སྐྱོམ་ཚུལ་རི་ལྟ་བུ་
སྒྲུལ་ན། དབུགས་རྩབ་དབུགས་དབྱུང་བྲན་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུམ་
ཀྱི་དག་དོན། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རྩབ་པ་སྟེ་ནང་དུ་འབྱུག་པ་དང་།
དབྱུང་བ་སྟེ་ཕྱིར་འབྱེན་པ་བྲན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཤེས་རབ་རོ་
གོ། ས་བསམ་གཏན་གྱི་ཉེར་བསྟོགས་དང་པོ་གསུམ། བསམ་གཏན་ཁྱད་
པར་ཅན། འདོད་པ་སྟེ་ས་ལྔ་ན་ཡོད། སྟོད་ཡུལ་རྒྱང་། ཉེན་འདོད་པའི་ལྟ་
མི་གང་རུང་ཡིན། ཕྱི་རོལ་པའི་རྒྱད་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

ལྟག་མཐོང་སྐྱོམ་ཚུལ་ལ། ཆོགས་ལམ། སྦྱར་ལམ། བདེན་པ་
མངོན་རྟོགས་སྐྱོམ་ཚུལ་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཞེ་གནས་གྲུབ་པར་གྱུར་པ་
ཡིས། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་དག་དོན། ལྟག་མཐོང་གི་རོ་བོར་གྱུར་
པའི་བྲན་པ་ཉེར་གཞག་སྐྱོམ་ཚུལ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ལུས་ཚོར་སེམས་
ཆོས་རྣམས་ལ་རང་དང་སྦྱིའི་མཆོན་ཉིད་གཉིས་གཉིས་སུ་བཏགས་ནས་
བསྐྱེམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྦྱར་ལམ་སྟོན་པ་ནི། དེ་ལས་ངོ་བོར་གྱུར་བ་འབྱུང་། །ཞེས་སོགས་
ཏེ། དོན་ནི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཞི་ཀའང་ཁྱད་ཆོས་དུ་མ་དང་ལྗན་ཏེ།
སྤྲ་མ་སྤྲ་མས་ཉེར་ལེན་བྱས་པ་ལས་བྱུང་། བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པ་
མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན། དང་པོ་གསུམ་བྱ་རྩོགས་

ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ། ཆོས་མཆོག་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན། སྒོམ་བྱུང་
 'གཙོ་ཆེ། བསམ་གཏན་ས་རྒྱལ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 སྦྱོར་ལམ་གྱི་ཐོབ་པ་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་ལམ་མ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ལམ་པའི་
 རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ནས་ལམ་གཞན་དུ་
 འབྱུག་པའི་གང་ཟག་གི་བྱུང་བར་ངེ་ལྟ་བུ་སྟམ་ན། གཉིས་སྟོབ་རིགས་
 ལས་ལྟོག་ནས་ནི། །ཞེས་སོགས་བཞིའི་དག་དོན་དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ།
 རྟོན་ཅེ་གཉིས་གང་རུང་ལ་གནས་པའི་སྟོབ་པ་སྟེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་
 ལས་ལྟོག་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་སུ་གྱུར་བ་སྟིན། སྦྱོར་ལམ་དང་
 ཐོ་གསུམ་གང་རུང་ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་རང་ལམ་ལས་ལྟོག་ནས་
 རང་རྒྱལ་གྱི་ཆོགས་ལམ་དུ་འབྱུག་པ་སྟིན། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་དང་
 བསེ་བུ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱལ་དག་བཅོམ་ནམས་རང་རང་གི་སྦྱོར་ལམ་རྟོན་
 ནས་རང་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་བསམ་གཏན་གྱི་མཐའ་སྟེ་བཞི་པ་
 ལ་བརྟེན་ནས་གདན་ཐོག་གཅིག་ལ་ལམ་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་མཛོན་དུ་
 གྱུད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདེན་པ་མཛོན་རྟོགས་སྒོམ་ཚུལ་ནི། འཛིག་རྟེན་
 པ་ཡི་ཆོས་མཆོག་ལས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་མཛོན་རྟོགས་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་བཤད་པ་ལ། སྦྱི་
 དོན་སྟུན་མོང་དུ་བསྐྱུས་ཏེ་བཤད་པ་དང་། གཞུང་སོ་སོའི་དོན་ནོ། །དང་
 ཐོ་ལ་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་བ། དེས་ཆོག །ཞུགས་གནས་བརྒྱུད་བྱེ་བྲག་ཏུ་

༡ ག་༡༩༡་བ་༤་སྒོམ་བྱུང་གི་གཙོ་ཆེ།

བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཟག་མེད་གྱི་ལས་རྒྱུད་ལ་ལྷན་པས་རབ་རྩ་སྟེ་
བའི་གང་ཟག་རྩ་དམིགས་པ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་གི་མཆོན་ཉིད།
གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས། རང་རྒྱལ། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་གསུམ་ཡོད།
ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་ལ་ཞུགས་གནས་བརྒྱད། བརྒྱད་པོ་བསྟུ་ན། མཐར་
གྱིས་པ། ཆགས་བྲལ་སྟོན་སོང་གཉིས་སུ་འདུ། མཐར་གྱིས་པ་ལ་དབྱེ་ན།
སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པ། འབྲས་བྱ་རིམ་གྱིས་པ་གཉིས་ཡོད། རང་རྒྱལ་ལ་
བསེ་རྩ་ལྟ་བུ། ཆོགས་ལ་སྟོད་པ་གཉིས་ཡོད། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ལ།
སྟོབ་མི་སྟོབ་གཉིས་སོགས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། སྤྲིག་པ་ལས་རིང་རྩ་སོང་
ཞིང་བྱིས་པའི་ས་ལས་འདས་པས་ན་འཕགས་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །བཞི་
པ་ནི། བར་ཕྱིན་དང་ཕྱོན་མོང་བ་ཡིན་པས་དེར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་གཞུང་སོ་སའི་དོན་བཤད་པ་ལ། དབང་པོ་རྣེ་རྒྱལ་དེ་
དག་རྩ། །ཞེས་པའི་དག་དོན། ཞུགས་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། དབང་རྒྱལ་
དད་པའི་རྩེས་འབྲང་དང་། དབང་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་རྩེས་འབྲང་གཉིས་སུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། འབྲས་གནས་སྤྱིར་སྟོན་པ་ནི། གང་ཞིག་གང་ལ་ཞུགས་པ་
ནི། །ཞེས་སོགས་བཞིའི་དག་དོན། དབང་རྒྱལ་དད་པས་མོས་པའི་འབྲས་
གནས་དང་། དབང་རྣམས་མཐོང་བས་ཐོབ་པའི་འབྲས་གནས་བཞག་རྩ་
ཡོད་དེ། སྤང་གྱི་རྩེས་འབྲང་གཉིས་པོ་དེས་བཅུ་དྲུག་པ་ལས་རྩེས་ཤེས་
གྱི་ཆོགས་པ་ཐོབ་པ་ན་དེ་གཉིས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲས་ཐོབ་
འབྲས་བྱའི་ཁྱད་པར་གྱི། །ཞེས་པའི་དག་དོན། འབྲས་གནས་ཅམ་པོ་བ་

དང་བྱད་པར་ཅན་གྱི་བྱད་པར་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རང་གི་འབྲས་བུ་གོང་
མ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་འབྲས་གནས་དེ་ཅམ་པོ་བ་དང་། ཞུགས་པའི་དེ་
བྱད་པར་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་དང་ས་ན་ཉེས་ནམ་དགྲ། །ཞེས་སོགས་
གྱིས་ཐེག་དམན་གྱི་སྒྲིམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་དགྲར་འབྱེད་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེའི་དངོས་ཀྱི་གཞོམ་པར་བྱ་བར་འགྱུར་བའི་སྒྲིམ་
སྤང་ཉོན་མོངས་ལ་དགྲ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རྒྱན་ཞུགས་སྤྱིད་པ་ལན་བདུན་པ་སྟོན་པ་ནི། འབྲས་གནས་སྒྲིམ་
སྤང་བྱ་མ་ཟད། །ཅེས་ཏེ། དེས་པའི་རྒྱན་ཞུགས་སྤྱིད་པ་ལན་བདུན་པ་
ཆོས་ཅན། བྱད་ཆོས་དུ་མ་དང་ལྡན་ཏེ། སྤངས་རྟོགས་སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་
གྱི་བྱད་པར་དུ་མ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེགས་ནས་དེགས་སྐྱེ་སྟོན་པ་ནི།
ནམ་གསུམ་ནམ་བཞི་ལས་ཐོལ་བ། །ཞེས་སོ། །རྒྱན་ཞུགས་དེགས་
ནས་དེགས་སྐྱེ་ཆོས་ཅན། རྟགས་ཆོས་སྤྲ་མ་བཞིན་ནོ། །ཕྱིར་ཁོང་
སྟོན་པ་ནི། ནམ་པ་རྒྱལ་བ་ཟད་གྱུར་པ། །ཞེས་སོགས་ཏེ། ཕྱིར་མི་ཁོང་
ཅམ་པོ་ཆོས་ཅན། སྤངས་པའི་བྱད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། འདོད་ཉོན་རྒྱལ་
བ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་སྤེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉེས་ཆ་བདུན་དང་བརྒྱད་
ཟད་པ། །ཞེས་སོ། །ཆེ་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པ་ཆོས་ཅན། བྱད་
ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། སྤང་རྟོགས་སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་ངོ་བོའི་བྱད་པར་
གསུམ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།

ཕྱིར་མི་ཁོང་ནི། དེ་དགྲ་ཟད་པས་ཕྱིར་མི་ཁོང་། །ཞེས་སོགས་གྱིངག་

དོན། ཕྱིར་མི་འོང་ཆོས་ཅན། རོ་པོ་དང་དབྱེ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་
བར་བྱས་ཏེ། འདོད་ཉོན་དགུ་པ་སྤངས་པས་རབ་རྟུ་བྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱེད་ལ་དབྱེ་ན། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་། གཟུགས་མེད་ཉེར་
འགྲོ་གཉིས། དང་པོ་ལ་བར་འདའ་བ་གསུམ། སྐྱེ་འདའ་བ་གསུམ། གོང་
འཕོ་ལ་འདོད་ཉེན་ལ་བསམ་གཏན་སྤེལ་སྒོམ་བྱས་མ་བྱས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་
གིས་འོག་མིན་འགྲོ། འཕར་བ། བྱེད་འཕར། གནས་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་
འཕོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གསུམ། གོང་འཕོ་སྤྱིད་ཅེའི་མཐར་ཐུག་འགྲོ་རྒྱམས་སུ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་ལ། སྐྱེས་ཅན་ནས་
འདའ་བ་སོགས་གསུམ་དང་། གོང་འཕོ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་།
ལྷང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས། འདོད་བར་ཆེ་ཡོངས་གྱུར།
མཐོང་ཆོས་ཞི། ལུས་མངོན་བྱེད་སོགས་དུ་མ་ཡོད། གཟུགས་སུ་ཉེ་བར་
འགྲོ་ལ་དགུར་འབྱེད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ལས་ཀྱི་རྣམས་པ་སྤྲུལ་འབྱེད་
མཐུག་པའི་བྱེད་པར། དབང་པོ་རྣེ་འབྱེད་རྒྱལ་བའི་བྱེད་པར། ཉོན་མོངས་
ཆེ་འབྱེད་རྒྱུད་བའི་བྱེད་པར་གྱིས་དེ་ལྟར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
བར་ཆེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་སྟོན་པ་ནི། འདོད་བར་ཆེ་ཡོངས་
གྱུར་པས་འཕགས། །ཞེས་ཏེ། དེ་བཞག་རྟུ་ཡོད་དེ། འདོད་བར་འཕགས་
པའི་ཉེན་ལ་སྐྱེ་སྤྱིད་རྒྱུད་མར་སྤངས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བསམ་གཏན་སྤེལ་སྒོམ་སྟོན་པ་ནི། དང་པོར་བཞི་བ་སྤེལ་བར་
བྱེད། །ཅེས་སོགས་ཀྱང་པ་རྒྱུག་གསུངས། བསམ་གཏན་སྤེལ་སྒོམ་

བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ལུས་སེམས་ལས་སུ་རུང་བའི་ལམ་སྤྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་
མཆོག་ཡིན་པས་བསམ་གཏན་བཞི་བ་དང་པོར་སྤེལ་བར་བྱེད་དེ། རྩེ་
ཐག་སྤྲོ་བ་ན་རེ། རུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མར་གྱུར་པའི་ཐག་མེད་དང་ཐག་
བཅས་ཀྱི་བསམ་གཏན་བཞི་བ་ལ་ངེ་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་སྟོམས་པར་
འབྲུག་ཀུས་ན་བསམ་གཏན་སྤེལ་སྟོམ་གྱུ་བ་པ་ཡིན་ཟེར།

རང་ལུགས་ལ། སངས་རྒྱས་མ་གཏོགས་དེ་ལྟར་མི་ཀུས་པས། སྦྱོར་
བ་གཉིས་རྫོགས་པའི་རྗེས་སུ་རྒྱུན་ཀྱི་ཐག་མེད་ཐག་བཅས་ཀྱི་བསམ་
གཏན་བཞི་བ་ལ་ངེ་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་སྟོམས་པར་འབྲུག་པ་ན། སྤེལ་
སྟོམ་གྱུ་བ་པ་ཡིན་ལ། དགོས་པ་ནི་ཕྱིར་མི་འོང་དབང་རྣམས་གནས་
གཙང་དུ་སྦྱེ་བར་བྱ་བ་དང་། དག་བཅོམ་བ་དབང་རྣམས་ཉོན་མོངས་
པས་ཉམས་ཀྱིས་དོགས་པའི་འཇིགས་པ་སྤང་བ་དང་། མཐོང་ཆོས་ལ་
བདེ་བར་གནས་པའི་ཕྱིར་དུ་སྤེལ་སྟོམ་བྱེད།

གངས་ངེས། རྒྱ་བསམ་གཏན་སྤེལ་སྟོམ་ལ་ལྟར་གངས་ངེས་པའི་
དབང་གིས་འབྲས་བུ་གནས་གཙང་གི་སྦྱེ་བ་ལ་ལྟར་གངས་ངེས་པའི་
ཕྱིར། ཕྱིར་མི་འོང་ལུས་མངོན་བྱེད་སྟོན་པ་ནི། འགོག་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་
མི་འོང་། །ཞེས་ཏེ། འགོག་སྟོམས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཆོས་ཅན། ཕྱིར་
མི་འོང་ལུས་མངོན་བྱེད་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་རྒྱུད་ལྡན་
ཀྱི་ཕྱིར་མི་འོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དག་བཅོམ་ཞུགས་པ་སྟོན་པ་ནི། སྤྱིད་
ཅེའི་བར་ཆ་བརྒྱད་ཟད་པ། །ཞེས་ཏེ། སྤྱིད་ཉོན་དགུ་པའི་དངོས་གཉེན་

ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་དེ་དག་བཙུག་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
སྒྲོམ་ལམ་རྩི་རྩུ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དེ་སྤྱིད་ཉོན་དགུ་པའི་དངོས་གཉེན་
བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར། དག་བཙུག་འབྲས་གནས་ནི། དེ་
ཟད་ཐོབ་པར་ཟད་པ་ཤེས། །ཞེས་སོགས་གཉིས་ཀྱི་དག་དོན། ཉན་ཐོས་
དག་བཙུག་པ་ཆོས་ཅན། དག་བཙུག་འབྲས་གནས་ཡིན་ཏེ། བོང་མའི་
ཆ་མཐུན་ལྷ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཟད་མི་སྤྱེ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་
གནས་པའི་ཉན་ཐོས་ཡིན་པའི་བྱིར། འོ་ན་ལམ་གང་གིས་ས་གང་གིས་
བསྐྱས་པའི་སྤྱིང་བ་ཡིན་ཞེ་ན། འཛིག་རྟེན་འདས་ཀྱི་སྤྱིད་ཅེ་ལས། །ཞེས་
སོགས་གཉིས་ཀྱི་དག་དོན། སྤྱིད་ཅེ་འེ་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་
དངོས་གཉེན་ཡིན་ན་འདས་ལམ་ཁོ་ན་ཡིན་དགོས་ཏེ། སྤྱིད་ཅེ་ལ་འདས་
ལམ་ཁོ་ནས་ཆགས་བྲལ་དངོས་སུ་བྱེད་དགོས། ཅེ་ཡང་མེད་མན་ཆད་
ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་ཀྱང་ཆགས་བྲལ་བྱེད་ཅུས་པའི་བྱིར།

འོ་ན་ས་གང་གིས་ས་གང་གིས་བསྐྱས་པའི་སྤྱིང་བུ་དངོས་སུ་སྤྱིང་
བ་ཡིན་ཞེ་ན། ཟག་མེད་མི་སྤྱོད་མེད་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་རྒྱང་པ་
གཉིས་ཀྱི་དག་དོན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྤྱོད་མི་སྤྱོད་མེད་
བས་ས་དགུ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་དངོས་སུ་སྤྱིང་ཅུས་ཏེ། ཉེར་
བསྤྱོད་ཡིན་པས་རང་གི་འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་
བྱེད་ཅུས། ཟག་མེད་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པས་རང་དང་གོང་སས་
བསྐྱས་པའི་རང་གི་དོ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱིང་བུའི་ས་ཐོན་དངོས་སུ་སྤྱིང་ཅུས་པའི་

ཕྱིར། འོན་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱི་དམིགས་རྣམ་གང་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་
པ་ཡི་རྣམ་གྲོལ་དང་། །ཞེས་སོགས་བཞིའི་ངག་དོན། འཇིག་རྟེན་པའི་
བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་དམིགས་རྣམ་བཞག་ཏུ་ཡོད་
དེ། དེ་རྣམས་དམིགས་པ་གོང་ས་དང་འོག་སའི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་
ནས་ཞེ་རགས་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འོན་དགེ་སྦྱང་གི་ཚུལ་གང་། དེའི་འབྲས་བུ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། དགེ་
སྦྱང་ཚུལ་ནི་དེ་མེད་ལམ། །ཞེས་སོགས་ཡོད་དེ། ཟག་མེད་བར་ཆད་
མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པའི་དགེ་སྦྱང་གི་ཚུལ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱུད་
ལྡན་གྱི་གང་ཟག་འཕགས་པར་འཛོག་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགེ་
སྦྱང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། བརྒྱུད་ཅུ་ཙམ་དགྲུ་ཡོད་དེ། འདུས་
བྱས་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། འདུས་མ་བྱས་འགོག་བདེན་རེ་རེ་ལའང་
དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོན་མཛད་ལས་ཉན་ཐོས་གྱི་དགེ་སྦྱང་ཚུལ་གྱི་
འབྲས་བུ་ལ་བཞེར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འབྲས་བུ་བཞེ་
རྣམ་བཞག་པ་ནི། །ཞེས་གསུངས། ངག་དོན་ནི། མི་འགལ་ཏེ། རྒྱ་
མཚན་རྣམ་པ་ལྷ་ཆང་བས་དགེ་སྦྱང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་བཞེར་འདུས་
པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར།

རྒྱ་མཚན་ལྷ་གང་ཞེ་ན། འབྲས་ལ་སྡོན་ལམ་བཏང་བ་དང་། །ཞེས་
སོགས་གྱི་ངག་དོན། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འབྲས་བུའི་སྡོན་དུ་ཞུགས་
པའི་ལམ་བཏང་བ་དང་། འབྲས་བུའི་ལམ་ལ་གནས་པ་ཐོབ་པ་དང་།

སྤང་བྱ་དུ་མ་སྤངས་པའི་ཟད་པ་སྟོགས་གཅིག་དུ་བསྟོམས་པ་ཐོབ་པ།
ཤེས་པ་བརྒྱད་ཆན་ཐོབ་པ། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་ཟག་
མེད་གྱི་དབང་པོ་ཐོབ་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་བྱིར།

འོ་ན་ཆངས་པའི་འཁོར་ལོ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་གང་སྟུམ་ན། དེ་ཉིད་
ཆངས་ཚུལ་ཆངས་པ་ཡི། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་དག་དོན། དག་
སྤྱང་ཚུལ་ཆོས་ཅན། ཆངས་པའི་ཚུལ་དང་ཆངས་པའི་འཁོར་ལོ་ཞེས་
བྱ་སྟེ། རང་གི་རྟོགས་ཀྱི་སྤང་བའི་ས་བོན་གྱི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པ་གང་
ཞིག །སྟོན་པས་བསྟོར་བའི་ཆོས་འཁོར་ཡིན་པའི་བྱིར། མཐོང་ལམ་ཆོས་
ཅན། ཆོས་འཁོར་ཡིན་ཏེ། སྤང་བར་འགྲོ་བ་སོགས་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་
དང་ཆོས་མཚུངས་པའི་ཐར་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར།

འོ་ན་འབྲས་བུ་བཞི་པོ་དེ་ཁམས་གང་དུ་ཐོབ་སྟུམ་ན། འདོད་པར་
གསུམ་ཐོབ་ཐ་མ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཡོད་དེ། འབྲས་བུ་དང་པོ་གསུམ་
འདོད་ཁམས་ཁོ་ནར་ཐོབ་སྟེ། ལྷགས་པ་དང་པོ་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་ན་
འདོད་པའི་རྟོན་ཅན་ཡིན་པས་བྱིར་པའི་བྱིར། ཉན་ཐོས་དབྱ་བཅོམ་པའི་
འབྲས་བུ་ཁམས་གསུམ་ཆར་གྱི་རྟོན་ལ་ཐོབ་པ་ཡོད་དེ། དབྱ་བཅོམ་
ལྷགས་པ་ལ་ཁམས་གསུམ་གའི་རྟོན་ཅན་ཡོད་པའི་བྱིར། ཆགས་བྱལ་
སྟོན་སོང་གི་བྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་ཁམས་གོང་མའི་རྟོན་ལ་ཐོབ་པ་མི་
སྟོན་དེ། དེ་མཐོང་ལམ་གྱིས་དངོས་སུ་ཐོབ་དགོས་པའི་ཁམས་གོང་མའི་
རྟོན་ལ་མཐོང་ལམ་གསར་དུ་སྟེ་བ་མེད་པའི་བྱིར། ཁམས་གོང་མ་བ་

ནམས་སྐྱོལ་ས་ཆུང་བའི་ཕྱིར་དང་། བཅུ་ཚན་བཅུ་པའི་ལུང་ལས། ཕྱིར་
མི་འོང་ལྷ་པོ་དེ་འདྲིར་ཆོས་ཞིང་དེར་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད། ཅེས་གསུངས།

འོ་ན་ཉན་ཐོས་དག་བཙུག་པ་ལ་དུ་ཡོད་སྟེ་ན། དག་བཙུག་
འདོད་དེ་དག་ལས། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་བ་དྲུག་གི་དག་དོན། དེ་ལ་དབྱེ་
ན་དྲུག་ཡོད་དེ། ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན། འཆི་བར་སེམས་པའི་
ཆོས་ཅན། རྗེས་སུ་སྤང་བའི་ཆོས་ཅན། གནས་པ་ལས་མི་བསྐྱོད་པའི་
ཆོས་ཅན། རྟོགས་པའི་འོས་སུ་གྱུར་བའི་ཆོས་ཅན། མི་གཡོ་བའི་ཆོས་
ཅན་ནམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་དང་པོ་ལྷ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ནམས་པར་
གྲོལ་བ་དང་། དུས་དང་སྐྱུར་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་དག་དག་བཙུག་གི་
ནང་ནས་རང་བཞིན་གྱི་དབང་པོ་རྒྱལ་ཞིང་དད་མོས་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་
པས་ཉམས་སྤོང་བའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་དེ་ལ་མི་གཡོ་བ་དང་། དུས་དང་མི་
སྐྱུར་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དྲུག་གི་ནང་ནས་རང་བཞིན་གྱི་དབང་པོ་རྣམས་ཞིང་།
མཐོང་ཐོབ་ལས་སྐྱེས་པས་ཉམས་སྤོང་བའི་ཕྱིར།

འོ་ན་དྲུག་པོ་འདི་འབྲས་བུ་འཕྲུལ་རིགས་གང་ལས་ཉམས་པ་གང་ཡོད་
སྟེ་ན། བཞི་ནི་རིགས་ལས་ལྷ་འབྲས་ལས། །ཞེས་སོགས་གཉིས་ཀྱི་
དག་དོན། དྲུག་པོ་དེའི་ནང་ནས་བར་བ་བཞི་རང་གི་རིགས་ལས་ཉམས་
པ་ཡོད་དེ། དེའི་རིགས་དེ་བཙུག་པ་ཡིན་པ་དང་། རིགས་དམའ་བར་སྐྱུར་
བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལྷ་ཆར་དག་བཙུག་པའི་འབྲས་བུ་ལས་ཉམས་
པ་ཡོད་དེ། དང་པོ་ལྷ་དབང་པོ་རྒྱལ་བས་སྤྲུང་ཡང་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བྱེད།

དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་ཡང་མི་ལྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་རིགས་
དང་པོ་དང་འབྲས་བུ་དང་པོ་རྒྱན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལས་ཉམས་པ་མི་
སྲིད་དེ། རིགས་དང་པོ་ལས་དྲུ་མས་བརྟན་པར་བྱས། འབྲས་བུ་དང་པོ་
མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་སྤང་པས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་འགྲེལ་
ལས། སྤྱེ་བྲག་སྤྲོ་བ་རྣམས་ནི་དག་བཅོམ་པ་ཉིད་ལས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་
ཉམས་པར་འགྱུར་བར་བརྟེན་དོ། །ཞེས་གསུངས།

འོ་ན་ཉམས་པ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། ཐོབ་དང་མ་ཐོབ་ཉེར་སྤྱད་
ལས། །ཞེས་ཏེ། སྤྱིར་ཉམས་པ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་
ལས་ཉམས་པ། ཐོབ་བྱའི་ཡོན་ཏན་མ་ཐོབ་པ་ལས་ཉམས་པ། ཐོབ་ཀྱང་
མཛོན་དུ་མི་བྱེད་པ་སྟེ་ཉེར་སྤྱད་ལས་ཉམས་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
འོ་ན་དེ་གསུམ་གང་ཟག་གང་ལ་ཡོད་སྟུང་ན། སྟོན་ལ་ཐ་མ་མི་གཡོ་
ལ། །ཞེས་གསུངས། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ལ་ཐ་མ་དེ་མངའ་སྟེ། ཡོན་
ཏན་ཐམས་ཅད་ལ་འདོད་དགྱུར་མངའ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། མི་གཡོ་བའི་
ཆོས་ཅན་གྱི་དག་བཅོམ་པ་ལ་བར་པ་དེ་མངའ་སྟེ། དེས་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་དག་
བཅོམ་པ་དབང་རྒྱལ་མན་ཆད་ཀྱི་གང་ཟག་རྣམས་ལ་གསུམ་ག་མངའ་
སྟེ། དག་བཅོམ་པ་ཉམས་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྤྱེ་བ་ལེན་པའི་དག་བཅོམ་པ་ཡོད་

༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༧༥ མཛོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༧༩༡-༧༩༢

པར་ཐལ། དག་བཅོམ་པའི་སྤང་རྟོགས་ལས་ཉམས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེ་
ན། ལན། འབྲས་ལས་ཉམས་པ་འཆི་བ་མེད། །ཅེས་གསུངས། རག་དོན།
མ་བྱུང་སྟེ། དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་བྱ་ཐོབ་པ་ལས་ཉམས་པ་དེ་ཉམས་
པ་སོར་མ་ཆུད་ཀྱི་བར་དུ་འཆི་བ་མེད་ཅིང་། འབྲས་བྱ་དེ་དང་འགལ་
བའི་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་སྟེ། བ་ལྟ་བུ་བྱེད་མི་སྟོན་པའི་བྱིར་ཏེ། ལམ་སྐྱབ་
པ་ལ་བཅོན་པའི་བྱིར། འོ་ན་གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཉན་
ཐོས་དག་བཅོམ་པ་དང་། ཉན་མོངས་རྒྱང་པའི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་
བའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་བྱིར་པར་གང་སྟུམ་ན། འགོག་ཐོབ་གཉིས་
ཀ་ལས་རྣམ་གྲོལ། །ཞེས་ཏེ། དེའི་བྱིར་པར་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སྟུམས་
འབྲུག་གི་སྤྱི་བ་པ་སྤངས་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་རྣམས་དང་པོ་ཡིན། དེ་
མ་སྤངས་པའི་དག་བཅོམ་པ་རྣམས་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་གཞན་བསྟན་པ་ནི། མདོར་ན་
ལམ་ནི་རྣམ་བཞི་སྟེ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ། སྤྱི་
དོན་དང་། གཞུང་དོན་གཉིས། དང་པོ་ནི། རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤྱི་བ་པའི་
སྤང་གཉེན་བྱེད་ཅིང་། རང་གི་འབྲས་བྱར་གྱུར་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་
གྱི་ཉར་ལེན་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཐར་ལམ་དུ་དམིགས་པ། སྤྱིར་བ་
ཉར་བསྟོགས་གྱི་མཆན་ཉིད། སྤྱིར་ལམ་ལྟ་བུ་རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱའི་
ས་སོན་གྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་ཅིང་། རང་གི་འབྲས་བྱར་གྱུར་པའི་རྣམ་
གྲོལ་ལམ་གྱི་ཉར་ལེན་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཐར་ལམ་དུ་དམིགས་པ།

བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་མཆོན་ཉིད། དབྱེན་མཐོང་ལམ་སྒྲོམ་ལམ་གཉིས་
གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གཉིས་དང་། དེ་ཡང་དང་པོ་ལ་བརྒྱད། བྱི་མ་ལ་
དགུ། རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་རོ་སྒྲུབ་གྱི་
སྤང་བྱ་སྤངས་བས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་ཐར་ལམ་དུ་དམིགས་པ། རྣམ་གྲོལ་
ལམ་གྱི་མཆོན་ཉིད། དབྱེན་མཐོང་ལམ་སྒྲོམ་ལམ་མི་སྒྲོབ་ལམ་གྱི་རྣམ་
གྲོལ་ལམ་གསུམ། རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལས་
བྱུང་བས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་ཐར་ལམ་དུ་དམིགས་པ། བྱད་བར་གྱི་ལམ་གྱི་
མཆོན་ཉིད། མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུ། དེ་ལྟར་ཡང་། རང་
འགྲེལ་ལས། སྦྱོར་བའི་ལམ་ནི་གང་གིས་མཚུགས་ཐོགས་སུ་བར་ཆད་
མེད་བའི་ལམ་སྒྲུབ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། ཐར་ལམ་ལ་དབྱེན་བཞི་ཡོད་དེ། སྦྱོར་བ་ཉེར་
བསྟོགས་ཀྱི་ལམ་སོགས་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། འོ་ན་གནས་དང་དབང་པོ་
ཐ་དད་པའི་ལམ་བཞི་རིམ་བུ་སྟོན་ན། བསམ་གཏན་དག་གི་ལམ་རྣམས་
སྟེ། །ཞེས་ཏེ། དག་དོན། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་
རྣམས་སྟེ། ཡན་ལག་གིས་ཟིན་ཞིང་། ཞི་ལྷག་ཆ་མཉམ་པར་རང་གི་
རང་གིས་འབྱུང་བའི་བྱིར། ས་གཞན་ཉེར་བསྟོགས་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་
རྣམས་དགའ། ཡན་ལག་གིས་མ་ཟིན། ཞི་ལྷག་ཆ་མི་མཉམ་པས་འབད་
བས་སྒྲུབ་དགོས་པའི་བྱིར། དབང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱད་ཀྱི་ཉེར་བསྟོགས་ལ་

༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྲུར་མ། ༡༤༡ མཛོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉིན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༩༩༩།

བརྟེན་པའི་ལམ་མངོན་པར་ཤེས་པ་བྱལ་ལ་དཀའ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་ལ་
མངོན་དུ་སྟོགས་ནས་ཤེས་པ་བྱལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབང་ཚོན་གྱི་རྒྱད་
གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་རྣམས་མངོན་པར་ཤེས་པ་སྦྱར་ལ་སྦྲ་
བ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་ནས་ཤེས་པ་སྦྱར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་དངོས་པོ་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོག་པའི་ལམ་བྱང་སྟོགས་སོ་བདུན་
པོ་གང་སྟུང་ན། ཟད་དང་མི་སྦྱེ་ཤེས་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབས་
སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། དེས་ཆོག་། དབྱེ་བ། བསྐྱུ་བ། གངས་དེས།
གོ་རིམ། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་བྱང་པར། ལམ་དང་སའི་བྱང་པར་
རོ། །དང་པོ་ནི་བྱང་སྟོགས་སོ་བདུན་པོ་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྟོགས་
དང་མཐུན་པའི་ཆོས་ཞེས་རྫོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ཟད་མི་སྦྱེ་ཤེས་
པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་བྱང་ཆུབ་ཡིན་ལ། བྱོད་དེ་ཐོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་
པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྟོགས་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་དེ་ལ་མིང་གི་
སྟོན་པ་བདུན་ཡོད་དེ། སྡེ་ཆོན་གྱི་སྟོན་པ་བདུན་ཡོད།

གསུམ་པ་ནི། སོ་བདུན་པོ་དེ་ལ་རྗེས་ཀྱི་སྟོན་པ་བསྐྱུ་ན་བཅུར་
འདུས་ཏེ། རྗེས་སུ་བཅུ། །དང་དང་བཙོན་འགྲུས་ཤན་པ་དང་། །ཤེས་
རབ་ཉིང་འཛིན་བཅུང་སྟོངས་དགལ། །རྟོག་དང་ཆུལ་ཁྲིམས་ཤིན་ཏུ་
སྦྱངས། །ཞེས་གསུངས། དཔེར་ན། ཤན་པ་ཉིང་གཞག་བཞི་གོང་གི་ཤེས་
རབ་ཏུ་འདུས། ཡང་དག་པ་སྟོང་བ་བཞི་པོ་གོང་གི་ནང་གི་བཙོན་འགྲུས་

སུ་འདུས། རྩུ་འབྲུལ་གྱི་རྐང་པ་བཞི་གོང་གི་ནང་གི་ཉིང་རེ་འཛིན་དུ་
འདུས་ཏེ། བྲན་པ་ཉེར་གཞག་གཤམ་རབ་སྟེ། །བཙུན་འབྲུས་ཡང་དག་
འཛིན་ཅེས་བྲ། །རྩུ་འབྲུལ་རྐང་པ་ཉིང་འཛིན་ཏོ། །གཙུག་པོ་སྟོན་པ་དེ་དག་
ནི། །སྦྱར་བྱང་ཡོན་ཏན་ཀྱན་ཀྱང་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

བཞི་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་དེ་ལ་སོ་བདུན་
དུ་བྱངས་ངེས། སོ་བདུན་པོ་དེས་ཆོགས་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་
བར་གྱི་མཛོན་ཏྟགས་ཐམས་ཅད་བསྟུས་པའི་བྱིར།

ལྷ་པ་ནི། ས་མཆོམས་བྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་ཆོགས་ལམ་ནས།
ཡང་དག་སྦྱང་བ་བཞི་བྱོད་ནས། རྩུ་འབྲུལ་གྱི་རྐང་པ་བཞི་ཅེ་མོ་ནས།
དབང་པོ་ལྷ་བཟོད་པ་ནས། སྟོབས་ལྷ་ཆོས་མཆོག་ནས། བྱང་ཆུབ་ཡན་
ལག་སྟོམ་ལམ་ནས། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་མཐོང་ལམ་ནས། ཐམས་
ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད།

སྡེ་ཆོན་བདུན་ནི་གོ་རིམས་བཞིན། །ལས་ནི་དང་པོ་པ་དག་
དང་། །ཞེས་སོགས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། །ལས་དང་པོ་པའི་གནས་
སྐབས་སུ་ནི་ལུས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཉེ་བར་བརྟགས་པའི་བྱིར་བྲན་པ་
ཉེ་བར་བཞག་པ་རྣམས་སོ། །བྲུང་པར་ཐོབ་པས་བཙུན་འབྲུས་ཡང་
དག་པར་སྟེལ་བའི་བྱིར་བྱོ་བར་གྱུར་པ་དག་ལ་ནི་ཡང་དག་པར་རབ་
དུ་འཛིན་པ་རྣམས་སོ། །ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་བའི་དགོ་བའི་

༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༥༡ མཛོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉིན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༧༣་པ།

ཅ་བ་ལ་འབྲུག་པའི་ཕྱིར་ཅེ་མོ་དག་ལ་ནི་རྩ་འབྲུལ་གྱི་ཀང་བ་རྣམས་
སོ། །ཡང་ཡོངས་སུ་ཉམས་བར་མི་འགྱུར་བའི་སྒོ་ནས་དབང་ཐོབ་པའི་
ཕྱིར་བཟོད་པ་དག་ལ་ནི་དབང་པོ་རྣམས་སོ། །ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་
ཀྲིས་མི་བརྩེ་བའི་ཕྱིར་རམ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་གཞན་དག་གིས་མི་
བརྩེ་བའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་དག་ལ་ནི་སྟོབས་རྣམས་སོ། །བྲང་ཚུབ་
དང་ཉེ་བའི་ཕྱིར་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་ནི། བྲང་ཚུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམས་
སོ། །འགོ་བས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་ཕྱིར་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་ནི་ལམ་གྱི་ཡན་
ལག་རྣམས་ཏེ། ཞེས་གསུངས། འདི་བྱེ་བྲག་སྤྱ་བའི་ལུགས་ཡིན་ཏེ།
འདིའི་སྤྱ་འབྲེལ་དུ་བྱེ་བྲག་སྤྱ་བ་རྣམས་ན་རེ་ཞེས་གསུངས།

སྟོབ་དཔོན་དང་སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ལ། དན་པ་ཉེར་གཞག་
ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཆོགས་ལམ་ཆུང་དུ་ནས། ཡང་དག་སྟོང་བ་འབྱིང་ནས།
རྩ་འབྲུལ་ཀང་བ་འབྱིང་^༡ ནས། དབང་པོ་ལྷ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱོད་ནས།
སྟོབས་ལྷ་བཟོད་པ་ནས། བྲང་ཚུབ་ཡན་ལག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་
ནས། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་སྒོམ་ལམ་ནས་འཇོག་སྟེ། དབྱས་མཐའ་
ལས། ^༢ དབང་པོ་རྣམས་དང་སྟོབས་རྣམས་ལ། །ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་
གཉིས་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

རྒྱལ་པ་ནི། བྲང་ཚུབ་ཡན་ལག་དང་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་ལ་ཟག་

^༡ མཆིམས་མཛོད་དུ་ཆེན་སོ། ཞེས་འབྱུང་།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྲར་མ། ༥༠། སེམས་ཅམ་གྱི་ རྩ་བཙུན་བྱམས་མགོན། དབྱས་མཐའ་ ༥༠༥་༥།

མེད་ཀྱིས་བྱུང་སྟེ། དེ་ལ་ལམ་བཤེན་གྱིས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། གཞན་རྣམས་
ལ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་ཀའི་ཆ་ཡོད་དེ། བྱང་ཆུབ་དང་ནི་ལམ་
ཡན་ལག །ཟག་བཅས་མེད་གཞན་རྣམ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

བདུན་པ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་བྱང་ཕྱོགས་
སོ་བདུན་ཆང་བར་ཡོད། དགའ་བ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་
གཏོགས་སོ་བྱུག །ཉེར་བསྐྱོགས་མི་སྐྱོགས་མེད་ཀྱི་སས་བསྐྱས་བ་ཡོད།
ཡང་དག་བའི་རྫོག་བ་མ་གཏོགས་སོ་བྱུག་བསམ་གཏན་གཉིས་བའི་
སས་བསྐྱས་བ་ཡོད། དགའ་རྫོགས་དེ་གཉིས་མ་གཏོགས་སོ་ལྔ་བསམ་
གཏན་གསུམ་བ། བཞི་བ་བསམ་གཏན་བར་མ་སྟེ་དང་པོའི་དངོས་
གཞི་བྱང་བར་ཅན་གྱི་སས་བསྐྱས་བ་ཡོད། དགའ་རྫོག་དེ་གཉིས་དང་།
ཡང་དག་བའི་དག་ལས་ཀྱི་མཐའ་འཆོ་བ་སྟེ་ལྔ་མ་གཏོགས་སོ་གཉིས་
གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སས་བསྐྱས་བ་ཡོད། བྱང་ཆུབ་ཡན་
ལག་དང་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་མ་གཏོགས་ཐམས་ཅད་འདོད་ཁམས་
དང་སྤྱི་ཆེའི་སས་བསྐྱས་བ་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ན་ཐམས་
ཅད། །ཅེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་གསུངས།

འོ་ན་བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས། མདོ་ལས།^༡ཤེས་ནས་དད་བ་ནི་བཞི་
སྟེ། སངས་རྒྱས་དང་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ལ་ཤེས་ནས་དད་བ་དང་།

^༡ བསྐྱར་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༡༡། མདོན་བ་རྒྱ། སྟོབ་དཔོན་གང་སྟེལ། མདོད་འགྲེལ་མཆན་ཉིད་རྩིས་
འབྲང་། ༡༤༩༡་།

འཕགས་པ་དགེ་སྦྱོར་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་གོ། །ཞེས་གསུངས་ན། གནས་
སྐབས་གང་དུ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་ཅེ་ན། དེ་སྟོན་པ་ནི། བདེན་གསུམ་
མཐོང་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། །ཞེས་སོགས་བཞིའི་དག་དོན། དེ་བཞག་
ཏུ་ཡོད་དེ། བདེན་པ་དང་པོ་གསུམ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་
དང་ཆོས་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པས་བྲལ། ལམ་བདེན་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་ན་སངས་རྒྱས་དང་དེའི་དགེ་འདུན་སྟོབ་པ་དང་། མི་སྟོབ་པ་
དག་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པས་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཡང་ཅེས་པས་སྡུ་མ་
གཉིས་ལའང་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པས་བྲལ་བར་བསྟན་ནོ། །གནས་
རྒྱལ་པའི་སྤྱི་དོན་རྟོགས་དཀའ་བ་ལེགས་པར་བཤད་པའོ། ། །

གནས་བདུན་པ་ཡེ་ཤེས་བསྟན་པའི་གནས་བཤད་པ་ལ། ཤེས་པ།
ལྟན་པ། རྩོམ་པ། ཡོན་ཏན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་བཟོད་པ་ཞེས་
དང་། དེ་ཉིད་ལ་ཆོས་ཤེས་ཞེས་དང་། མི་སྟོབ་ལྟ། ཞེས་དང་། ལྟ་བ་ཡིན་
ཏེ། ཞེས་དང་། ལྟུག་བསྟེན་ཆུ་བཟོད་ཅེས་སོགས་གསུངས་ན། བཟོད་
པ། ཤེས་པ། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་རྣམས་ཀྱི་བྱང་
པར་ངེ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཅི་མེད་བཟོད་རྣམས་ཤེས་པ་མིན། །ཞེས་སོགས་
རྟེན་པ་བཞིའི་སྐབས་སུ་ངག་དོན། དེའི་བྱང་པར་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཅི་
མེད་མཐོང་ལམ་བཟོད་པ་བརྒྱད་ནི། དེས་ཤེས་མ་ཡིན་ཞིང་། བཟོད་པ་
ཁོ་ན་ཡིན། ཟད་མི་སྟེ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ལྟ་བ་མ་ཡིན་ཞིང་། ཡང་དག་
པའི་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ནི་
ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་དང་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན། དེ་རྣམས་
ལས་གཞན་པ་འཛིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་
ཁོ་ན་ཡིན། ལྟ་བ་ཉོན་མོངས་ཅན་ལྟ་བུ་འཛིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་
སྟེ་བྱུག་ནི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་མ་ཟད་ལྟ་བ་འདྲ་ཡིན་པའི་སྤྱིར།

སྐབས་འདིར་སྟེ་དོན་ལ། གསལ་ཞིང་རིག་པ་ཤེས་པའི་མཆོན་
ཉིད། གསལ་བས་ངོ་བོ་མཆོན། རིག་པས་བྱེད་ལས་མཆོན་ནོ། །སྐབས་
འདིར་བསྟན་ཤེས་པ་ལ་དབྱེ་ན་བཅུ་ཡོད་དེ། ཆོས་ཤེས། རྩིས་ཤེས།
ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ། གཞན་སེམས་ཤེས་པ། བདེན་བཞི་ཤེས་པ། ཟད་
པ་ཤེས་པ། མི་སྟེ་བ་ཤེས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་

ལས། རྟེན་ལྟར་ན། རྟེན་གྱི་ཞེས་པ་བཅུ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཆོས་ཞེས་པ་
དང་། རྟེན་སྟེན་ཞེས་པ་དང་། གྲུག་རྟེན་ཞེས་པ་དང་། ས་རོལ་གྱི་སེམས་
ཞེས་པ་དང་། སྤྱུག་བསྐྱེད་ཞེས་པ་དང་། གྲུག་འབྱུང་ཞེས་པ་དང་།
འགོག་པ་ཞེས་པ་དང་། ལམ་ཞེས་པ་དང་། ཟད་པ་ཞེས་པ་དང་། མི་སྦྱི་
བ་ཞེས་པ་ལོ། །ཞེས་དང་། ཅ་བར། དེ་དག་ཉིད་བདེན་ཞེས་སོགས་ཀྱང་
པ་དྲུག་གསུངས། བཅུ་པོ་དེ་བསྟུན་གཉིས་སྟེ་འདྲུ་སྟེ། ཟག་བཅས་གྱི་
ཞེས་པ་དང་། ཟག་མེད་གྱི་ཞེས་པ་གཉིས་སྟེ་འདྲུ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་དང་
གྲུག་རྟེན་ཞེས་པ་དོན་གཅིག་སྟེ། རང་ཡུལ་གྲུག་རྟེན་པ་ལ་དམིགས་པ་
ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་འང་གཉིས་སྟེ་འདྲུ་སྟེ། ཆོས་ཞེས་དང་རྟེན་ཞེས་
གཉིས་སྟེ་འདྲུ་བའི་ཕྱིར། ཆོས་ཞེས་གྱི་ཡུལ་ནི་འདོད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་
གྱི་སྤྱུག་བདེན་ལྟ་བུ། རྟེན་ཞེས་གྱི་ཡུལ་གོང་མའི་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་
བདེན་བཞི་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ཟག་བཅས་ཟག་པ་མེད། །ཅེས་
སོགས་ཀྱང་པ་དྲུག་གསུངས།

གངས་ངེས་ནི་ཞེས་པ་ལ་བཅུར་གངས་ངེས་ཏེ། ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་
སལ་ཆེར་གྲུག་རྟེན་ཡིན་པས་གྲུག་རྟེན་ཞེས་པ་བཞག །འདོད་པའི་གཉན་
པོ་ལ་ཆོས་ཞེས། ཁམས་གོང་གི་གཉན་པོ་ལ་རྟེན་ཞེས་པ་བཞག །རྣམ་
པ་ལ་སྤྱུག་གྲུག་ཞེས་པ། རྣམ་པ་དང་སྦྱོད་ཡུལ་གཉིས་ཀ་ལས་འགོག་

༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མཛོན་པ་གྲ། དབྱིག་གཉན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༩༩༧།

ལམ་ཤེས་པ། སྒྲོར་བ་བྱས་པ་ལས་གཞན་སེམས་ཤེས་པ། རྒྱ་རྒྱས་པ་
ལས་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་བཞིན་དང་ནི་གཉེན་པོ་
དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་བཞི་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། རྒྱ་བདུན་གྱིས་
ཤེས་པ་བཅུར་རྣམ་པར་བཞག་གོ། །ཞེས་གསུངས།

འོ་ན་ཆོས་ཤེས་འདོད་པའི་གཉེན་པོ་དང་། རྩི་ཤེས་ཁམས་གོང་གི་
གཉེན་པོ་ཡིན་ན་དེ་ཁོ་ནར་ངེས་སམ་ཞེ་ན། མཐོང་ལམ་ལ་དེ་ལྟར་ངེས་
ཀྱང་། སྒྲོམ་ལམ་ལ་མ་ངེས་ཏེ། སྒྲོམ་ལམ་འགོག་པ་ཆོས་ཤེས་དང་ལམ་
ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། སྒྲོམ་
པའི་ལམ་ལ་འགོག་པ་འཇམ། །ལམ་ལ་ཆོས་ཤེས་གང་ཡིན་དེ། །ཁམས་
གསུམ་གྱི་ནི་གཉེན་པོ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། འདོད་པའི་གཉེན་པོ་རྩི་
ཤེས་གྱིས་བྱེད་པ་མི་སྲིད་དེ། ཆོས་ཤེས་མ་སྐྱེས་བར་རྩི་ཤེས་མི་སྐྱེ།
ཆོས་ཤེས་སྐྱེས་པའི་ཆེ་ཆོས་ཤེས་གྱིས་འདོད་པ་ལས་རྒྱལ་བར་བྱས་
ཟེན་པའི་ཕྱིར། འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་རྩི་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

འོ་ན་ཤེས་པ་བཅུ་པོ་དེ་ཡུལ་གང་གི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་སྟུང་ན། ཆོས་
ཤེས་རྩི་ཤེས་ཀྱན་རྩོབ་ཤེས་པ་གསུམ། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་
རྣམ་པ་ཅན། ཀྱན་རྩོབ་ཤེས་པ་དེར་མ་ཟད་དེ་ལས་གཞན་དུ་འང་ཆོས་
རྣམས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཆོད་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡང་ཡིན། བདེན་བཞི་
ཤེས་པ་རང་གི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན། དེ་བཞིན་དུ་པོ་ལ་སེམས་

༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༡༥། མཛོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༤༦། ༥།

ཤེས་ཟིམ་མེད་ཀྱང་བདེན་བཞིན་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན། བ་རོལ་སེམས་ཤེས་
ཟག་བཅས་རང་ཡུལ་སེམས་སེམས་བྱུང་གང་རྒྱུ་གི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་
ལ། དེ་ཡང་བ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཀྱིས་སེམས་སེམས་བྱུང་གཉིས་ཀ་ཅིག་
ཅར་དུ་མི་འཛིན་ཏེ། དེས་སེམས་ཤེས་སོ་སྟུང་དུ་འཛིན་པའི་ཆེ་སེམས་
བྱུང་མི་འཛིན། སེམས་བྱུང་རོ་སྟུང་དུ་འཛིན་པའི་ཆེ་སེམས་མི་འཛིན་
པའི་བྱུང། དཔེར་ན་ཟིམ་མེད་སྟུང་དུ་འཛིན་པའི་ཆེ་གོས་མི་འཛིན། གོས་
སོ་སྟུང་དུ་འཛིན་པའི་ཆེ་ཟིམ་མི་འཛིན་པ་བཞིན་ནོ། །

ལྷག་མ་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པ་ནི། སྟོང་བདག་མེད་མ་གཏོགས་བཅུ་
བཞིའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན། སྟོང་བདག་མེད་མ་གཏོགས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་
སྟོབས་ཀྱིས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་བདག་གིས་བྱ་བ་བྱས་སོ། །སྤྱག་བསྐྱེད་ཤེས་
སོ། །འདི་ལས་སྤྱད་པ་གཞན་མི་ཤེས་སོ། །ཞེས་ཐ་སྙད་འདོགས་བ་
གང་ཞིག །སྟོང་བདག་མེད་སྟོམ་པའི་སྟོམ་ཐ་སྙད་དེ་སྟུང་འདོགས་མི་
ཤེས་པའི་བྱུང་ཏེ། ཆོས་ཤེས་པ་དང་རྗེས་སུ་ཤེས། ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་
ཀ་གཉིས་གསུངས།

གལ་ཏེ་ཁོ་ན་རེ། ཟིམ་མེད་ཀྱི་ལམ་ལས་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ལས་གཞན།
རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྐྱ་
བས་མེད་པར་འདོད་དེ། ཟིམ་མེད་བཅུ་དྲུག་གཞན་རྣམས་མེད། །ཅས་པ་
ཁ་ཆེ་ཡི་ལུགས་ཡིན་པའི་བྱུང། ཉི་འོག་བས་ཡོད་པར་འདོད་དེ། བསྟན་

⁹ ག་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡོད་དེ། མེད་ཅེ་ན།

བཅོས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་ལས། གནས་ཡོད་དང་གཞི་ཡོད་ཀྱི་རྣམ་པ་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^༡ རྩེ་མེད་མ་ཡིན་པའི་སེམས་ཀྱིས་
དད་པ་དང་ལྷན་པའི་ཆོས་རྣམ་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་ཡོད་དམ་ཞེ་
ན་ཤེས་པར་འགྱུར་ཏེ། རིག་པ་སྐྱེད་པའི་སྒྲོ་ནས་མི་རྟག་པ་དང་སྐྱག་
བསྐྱལ་བ་དང་སྒྲོང་བ་དང་བདག་མེད་པ་དང་ཞེས་སོགས་གསུངས་
པས། གནས་ཡོད་དང་གཞི་ཡོད་པའི་རྣམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འདོད་
དེ། གཞན་ཡོད་ཅེས་པ་བསྟན་བཅོས་ལས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འོན་འཇོན་སྐྱངས་སོགས་བཅུ་དྲུག་པོ་རྩེས་དྲར་འདུ་ཞེ་ན། རྩེ་བྲག་
སྐྱ་བས་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་པོ་རྩེས་སོ་སོར་བར་བཞེད་དེ། རྩེས་སྐྱ་རྣམ་པ་
བཅུ་དྲུག་པོ་ཞེས་གསུངས། འོན་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་གང་སྟུམ་ན། རྩེ་བྲག་
སྐྱ་བ་ན་རེ། རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཤེས་རབ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་རྣམ་པ་ཤེས་རབ་
དང་བཅས་པས། སེམས་སེམས་བྱུང་གི་དམིགས་པ་འཇོན་པར་བྱེད་
ལ། དེ་ཡིན་^༢ རྣམ་པ་ཡིན་དགོས་ཏེ། ཡོད་ན་གཟུང་བྱ་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཞེད། དེ་ལ་མདོ་སྡེ་བ་ན་རེ། ཤེས་རབ་ཤེས་རབ་དང་
བཅས་པར་ཐལ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ་རྣམ་པ་ཡིན། དེ་རྣམ་པ་དང་བཅས་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀག་ནས།^༣ རང་གི་ལུགས་ལ། སེམས་སེམས་བྱུང་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༥༡ མདོན་པ་ཁྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འབྲེལ། ༡༧༩་༡༠༡

^༢ ག་༡༣༠་བ་༥་དེ་ཡང་ཡོད་ན་རྣམ་པ་ཡིན་དགོས་ཏེ།

^༣ ག་༡༣༠་བ་༦་དེ་རང་གི་ལུགས་ལ།

གྱི་དམིགས་པ་འདྲིན་པར་བྱེད་པའི་འདྲིན་སྒྲངས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་རྣམ་པ་ཡིན་
 རོ། །ཞེས་ཟེར་ཏེ། རྣམ་པ་ཤེས་རབ་དང་བཅས་པ། ཞེས་སོགས་རྟེན་
 བ་གསུམ་གསུངས། དེས་ན་བྱེ་བྲག་སྤྱོད་བས་རྣམ་པ་ཁས་ལེན་གྲང་།
 གཞུང་རྣམ་ཁས་མི་ལེན་རོ། །ཁོ་ན་རེ། དེས་གཞུང་རྣམ་ཁས་ལེན་པར་
 ཐུལ། དེས་གཞུང་བ་དང་རྣམ་པའི་གཞི་མཐུན་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་
 བ། དེས་རང་རིག་ཁས་ལེན་པར་ཐུལ། དེས་རང་གི་རིག་པ་ཁས་ལེན་
 པའི་ཕྱིར། དེས་བདག་སྤྱོད་ཁས་ལེན་པར་ཐུལ། དེས་བདག་དང་སྤྱོད་པའི་
 གཞི་མཐུན་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ག་སོང་།

འོ་ན་ཤེས་པ་བརྒྱུ་པོ་ལ་དགོ་མི་དགོ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཁྱད་པར་
གང་སྟུང་ན། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ལ་དེ་གསུམ་ག་ཡོད་དེ། ཁམས་གསུམ་
གྱི་ཟག་བཙས་གྱི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོབ་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ལྷག་མ་དགྲུ་པོ་གང་རུང་ལ་དགོ་བས་ཁྲུབ་སྟེ། དང་པོ་རྣམ་གསུམ་
གཞན་རྣམས་དགོ་ཞེས་གསུངས། འོ་ན་སེམས་ཤེས་དེ་ནི་རྣམ་གསུམ་
གང་། ཁྱིམ་དང་རིག་སྒྲགས་གྱིས་བྱས་པའང་། ཞེས་གསུངས་པ་དང་
འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། དེའི་སེམས་ཤེས་དང་། འདིར་བསྟན་
སེམས་ཤེས་འགལ་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཤེས་པ་བརྒྱུར་གྲངས་མ་ངེས་པར་
འགྲུར་རོ་སྟུང་ན། སྟོན་མེད་དེ། དེ་འདིར་བསྟན་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པའི་ནང་
དུ་འདྲས་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་ཤེས་པ་བརྒྱ་པོ་ས་གང་དུ་ཡོད་སྟེ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་

ཁམས་གསུམ་གཤིས་ས་བསྐྱས་ཀྱི་ཆ་ཡོད། ཆོས་ཤེས་པ་བསམ་གཏན་
ས་བྱག་གི་སས་བསྐྱས་པའི་ཆ་ཡོད། རྩེ་ཤེས་ཟག་མེད་དགུས་བསྐྱས་
པའི་ཆ་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་བདེན་བཞི་ཤེས་པ་དང་། ཟད་མི་སྦྱེ་ཤེས་པ་
ནམས་ལ་འད་ཟག་མེད་ས་དགུས་བསྐྱས་པའི་ཆ་ཡོད། སེམས་ཤེས་
བསམ་གཏན་བཞི་གཤིས་ས་བསྐྱས་ཀྱི་ཆ་ཡོད་དོ། །དང་པོ་ས་ནམས་
ཐམས་ཅད་ན། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གསུངས།

འོན་ཤེས་པ་གང་ལ་ཁམས་གང་གི་རྟེན་ཅན་དུ་ཡོད་སྟུང་ན། ས་
རོལ་སེམས་ཤེས་ལ་འདོད་གཟུགས་གང་རུང་གི་རྟེན་ཅན་གྱིས་བྲལ།
ཆོས་ཤེས་ལ་འདོད་རྟེན་གྱིས་བྲལ། ལྷག་མ་བརྒྱད་ཁམས་གསུམ་གཤི་
རྟེན་ཅན་ཡོད་དེ། དེ་ནི་འདོད་དང་གཟུགས་རྟེན་ཅན། །ཞེས་སོགས་
ཀྱང་པ་གསུམ་གསུངས།

གཉིས་པ་ལྡན་པ་བཤད་པ་ནི། ཟག་མེད་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་ལ། །ཞེས་
སོགས་ཀྱང་པ་བཞིའི་དག་དོན་ནི། ཤེས་པ་དུ་གང་ཟག་གང་ལ་ལྡན་
བཞག་དུ་ཡོད་དེ། འདོད་པ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའི་སྦྱེ་སོ།
ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་པ་གཅིག་པོ་དང་ལྡན། བྲལ་བའི་སོ་སྦྱེ་དེ་དང་། ས་རོལ་
སེམས་ཤེས་གཉིས་དང་ལྡན། ཟག་མེད་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་
འཕགས་པ་ཆགས་བཅས་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བ་ཀྱན་
རྫོབ་ཤེས་པ་གཅིག་པུ་དང་ལྡན། ཟག་མེད་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་གནས་
པའི་འཕགས་པ་ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་པ། ཆོས་ཤེས། སྐྱག་བསྐྱལ་ཤེས་པ་སྟེ་

གསུམ་དང་ལྔ། དེ་ཡན་ཆད་གྱིས་སྐད་ཅིག་མ་བཞི་པ། ལྷག་པ། བཅུ་
པ། བཅུ་བཞི་པ་ལ་ནི་ཤེས་པ་རེ་རེ་འཕེལ་བ་དང་ལྔན་པས། བརྟན་གྱི་
བར་དུ་ལྔན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷག་བསྐྱེད་ཆོས་ཤེས་ལ་གནས་པ་དེ་འཕེལ་
བ་བཞི། ཀྱན་འབྱུང་ཆོས་ཤེས་ལ་གནས་པ་དེ་འཕེལ་བ་ལྔ། འགོག་པ་
ཆོས་ཤེས་ལ་གནས་པ་དེ་འཕེལ་བ་དྲུག །ལམ་ཆོས་ཤེས་ལ་གནས་པ་
དེ་འཕེལ་བ་བརྟན་དང་ལྔན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཐོབ་པ་བཤད་པ་ནི། མཐོང་བའི་ལམ་ལ་བཟོད་པ་
དང་། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་དང་གསུམ་གྱི་དག་དོན། མཐོང་ལམ་
ལ་གནས་པ་བཟོད་པ་དང་ཤེས་པ་སྦྱེས་པ་རྣམས་ལ་རིགས་འབྲེལ་
འོངས་པ་ཐོབ་ཀྱི། དེ་དག་མངོན་གྱུར་མི་འཐོབ་སྟེ། མཐོང་ལམ་ལན་
གཉིས་མི་སྦྱེ་བའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ཤེས་པས་བསྐྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ། ལུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ལུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ནི། སངས་རྒྱུ་ཆོས་ནི་མ་འབྲེས་པ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་དང་གཉིས་
གྱི་སྐབས་སུ། སྦྱོ་དོན་དང་། གཞུང་དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ། སངས་
རྒྱུ་གྱི་ཆོས་མ་འབྲེས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཆན་ཉིད། དེའི་བ། སོ་སོའི་
རང་བཞིན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཟད་པ་ཤེས་པའི་ཆེ་སངས་རྒྱུ་ཁོ་ནས་
བརྟེན་ཤིང་། འཕགས་པ་འོག་མ་སོགས་དང་ལུན་མོང་མ་ཡིན་པས་
རབ་དུ་བྱེ་བའི་མཁུན་པར་དམིགས་པ། འདྲིར་བསྟན་སངས་རྒྱུ་གྱི་

ཆོས་མ་འབྲས་པའི་མཆོན་ཉིད།

གཉིས་པ་ནི། སྟོབས་བཅུ། མི་འཇིགས་པ་བཞི། དན་པ་ཉེར་གཞག་གསུམ། སྤྱགས་རྩི་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་ཡོད་དེ། རང་འགྲེལ་ལས།^༡གང་དག་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནས་ཟད་པ་མཐུན་པའི་ཆེ་བརྟེས་པར་འགྱུར་གྱི་གཞན་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་པའོ། །བཙེ་བརྒྱད་གང་ཞེ་ན། སྟོབས་བཅུ་དང་། མི་འཇིགས་པ་བཞི་དང་། དན་པ་ཉེར་བཞག་པ་གསུམ་དང་། སྤྱགས་རྩི་ཆེན་པོ་འོ། །སྤྱན་མོང་བ་མ་ཡིན་པ་ནི་མ་འབྲས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། རྒྱབ་མཐའ་གོང་མ་ལས། སྟོད་པ་མ་འབྲས་པ་དྲུག །རྟོགས་པ་མ་འབྲས་པ་དྲུག །འཕྲིན་ལས་མ་འབྲས་པ་གསུམ། ཡེ་ཤེས་མ་འབྲས་པ་གསུམ་སྟེ། བཙེ་བརྒྱད་དུ་འདོད་དེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སྟོད་པ་དང་ནི་རྟོགས་པ་དང་། །ཡེ་ཤེས་དང་ནི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྟོབས་བཅུ་ཞེས་པ་སྤྱགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཤེས་པ་བཅུ་གང་གིས་བསྐྱུས་སྟུང་ན། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས། ཤེས་པ་བཅུ་གས་བསྐྱུས། ལས་ཀྱི་རྣམ་སྟེན་མཐུན་པའི་སྟོབས། འགོག་ལམ་ཤེས་པ་མ་གཏོགས་ཤེས་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱུས། བསམ་གཏན་དང་རྣམ་ཐར་མཐུན་པའི་སྟོབས། དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས། མོས་པ་སྣ་ཆོགས་མཐུན་པའི་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༡༥༡ མདོན་པ་ཀྱ། དཔྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༡༩་༡༠༡

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༡༠༡ སེམས་ཅམ་མི། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། མདོ་སྡེ་རྒྱན། ༡༡༤་༤༡

སྟོབས་ཏེ་བཞི་ནི་འགོག་ཤེས་མ་གཏོགས་ཤེས་པ་དགུས་བསྟུས། ཐམས་
ཅད་དུ་འགོ་བའི་ལམ་མཁུན་པའི་སྟོབས་ལ་ལམ་རང་གི་ངོ་བོ་མཁུན་པ་
ལ་བྱས་ན་འགོག་ཤེས་མ་གཏོགས་ཤེས་པ་དགུས་བསྟུས། ལམ་འབྲས་
བྱ་དང་བཅས་པ་མཁུན་པ་ལ་བྱས་ན་ཤེས་པ་བརྟན་བསྟུས། སྟོན་
གནས་རྗེས་བྲན་མཁུན་པའི་སྟོབས། འཆི་འཕོ་སྐྱེ་བ་མཁུན་པའི་སྟོབས།
ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་པས་བསྟུས། ཟག་པ་ཟད་པ་མཁུན་པའི་སྟོབས་རང་གི་ངོ་
བོ་མཁུན་པ་ལ་བྱས་ན། ཆོས་ཤེས། རྗེས་ཤེས། འགོག་ཤེས། ཀྱན་རྫོབ་
ཤེས། ཟད་པ་ཤེས། མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་སྟེ་དྲུག་གིས་བསྟུས། ཟག་ཟད་ཀྱི་
རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་མཁུན་པ་ལ་བྱས་ན་ཤེས་པ་བརྟན་བསྟུས་ཏེ། གནས་
དང་གནས་མིན་ཤེས་པ་བརྟན། །ཞེས་གསུངས།

འོ་ན་སྐྱའི་སྟོབས་རིམ་བྱ་སྟོམ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་སྟེད་མེད་
ཀྱི་བྱའི་སྟོབས་མངའ་སྟེ། སྐུ་ལ་སྟེད་མེད་བྱ་ཡི་^༡སྟོབས། །ཞེས་དང་།
སྟེད་མེད་བྱ་ཡི་སྟོབས་མངའ་མཐེགས་པའི་སྐུ། །ཞེས་གསུངས། འོ་ན་
སྟེད་མེད་བྱའི་སྟོབས་གང་སྟོམ་ན། སྤང་ཆེན་བདུན་བརྒྱའི་སྟོབས་དང་
མཉམ་པའི་ཤེད་ལ་འཛོག་པ་ཡིན་ཏེ། སྤང་ཆེན་སོགས། །བདུན་ཅུས་
སྐྱགས་པའི་སྟོབས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། ^༢སྤང་པོ་ཆེ་
པལ་བ་བརྒྱའི་སྟོབས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྟོས་ཀྱི་སྤང་པོ་ཆེ་གཅིག་གི་

^༡ ག་༡༣ན་བ་༥་སྟེད་མེད་ཀྱི་བྱའི་སྟོབས།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩། མཛོན་པ་ཀྱ། དཀྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༡༤་༡༥།

སྟོབས་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆོན་པོ་ཆེ་ཆོན་པོ་དང་། རབ་གཞོན་དང་
ཡན་ལག་མཆོག་དང་སྟོབས་མཆོག་དང་སྲིད་མེད་ཀྱི་བྱ་རྣམས་གོང་
ནས་གོང་དུ་བཅུ་འགྱུར་དུ་བསྐྱེད་དེ་བཟོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།
སྐྱེའི་སྟོབས་དེ་རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་
དོ། །ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། ལུས་ཀྱི་སྟོབས་དེ་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་བཞིན་འབྱུང་བ་ཆེན་པོའི་བྱད་པར་ཁོ་ན་ཡིན་
པར་རེག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།

འཁོར་གྱི་དབུས་སུ། ཆོས་སྟོན་པ་ལ་བག་ཚབ་མེད་པས་རབ་རྩ་སྤྱེ་
བའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་དམིགས་པ། མི་འཇིགས་པའི་ཡོན་ཏན་
ཀྱི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན། རང་དོན་སྤངས་ཏོགས་དམ་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ་
གཉིས། གཞན་དོན་སྤང་གཉིན་དམ་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ་གཉིས་ཏེ་བཞི་
ཡོད་དེ། མི་འཇིགས་པ་ནི་རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་གསུངས།

དན་ཤེས་བཞིན་གང་དུང་དུ་གྱུར་པས་རབ་རྩ་སྤྱེ་བའི་མཐར་ཐུག་
པའི་ཡོན་ཏན་དུ་དམིགས་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དན་པ་ཉེར་གཞག་གི་
མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན། འཁོར་གྲུས་པར་ཆོས་ཉན་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་
པ་སྤངས་པའི་དན་པ། མ་གྲུས་པར་ཆོས་ཉན་པ་ལ་ཁོང་ཁྱོས་སྤངས་པའི་
དན་པ། གྲུས་མ་གྲུས་འདྲེས་མ་ལ་དེ་གཉིས་ཀར་མི་འགྱུར་བ་དན་ཤེས་
བཞིན་བཏང་སྟོམས་སུ་གནས་པའི་དན་པ་གསུམ་སྟེ། དན་དང་ཤེས་

༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༧༩། མཛོན་བ་ཀྱ། དབྱིག་གཉིན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༧༥་༥།

བཞིན་བདག་ཉིད་གསུམ། །ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས།⁹ ཟན་པ་ཉི་བར་
བཞག་པ་གསུམ་པོ་འདི་དག་ནི་ཟན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་གྱི་རང་བཞིན་
དག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

ཉིན་མཆན་དུས་དྲུག་ཏུ་སེམས་ཅན་ལ་རྟོག་པར་མཛད་ཅིང་ཁྱད་
ཆོས་ལྡན་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡང་ཡིན། གུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡང་ཡིན་
པའི་གཞི་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་མཐུན་པར་དམིགས་
པ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་གུན་རྫོབ་
ལྟོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་དང་ལྡན་ཏེ། རྒྱུའི་ཁྱད་པར་རང་
རྒྱ་ཆོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཡང་དག་པར་འབྲུབ། རྣམ་པའི་ཁྱད་
པར་སྟག་བསྟལ་གསུམ་རྟོགས་པས་རྣམ་པ་ཆེ། ལྟོད་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པས་ལྟོད་ཡུལ་ཆེ། འདུག་ཚུལ་གྱི་
ཁྱད་པར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་འདུ་བྱེད་གྱི་སྟག་བསྟལ་གྱི་རྣམ་
པར་མཉམ་པར་འདུག །ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་གུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡིན་པས་
ཆེས་རྣོ་བ་དང་། ཆེས་ཆེན་པོ་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོགས་དང་རྣམ་
པ་ལྟོད་ཡུལ་དང་། །མཉམ་པའི་ཕྱིར་དང་ཆེས་ཆེའི་ཕྱིར། །ཞེས་དང་།
རང་འགྲེལ་ལས།¹⁰ ཆོགས་ནི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཆོགས་ཆེན་
པོས་ཡང་དག་པར་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་པ་ནི་སྟག་བསྟལ་གསུམ་

⁹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༥། མཛོན་པ་གྲ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༡༩་༣།

¹⁰ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༥། མཛོན་པ་གྲ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༡༩་༡།

ལ་རྟོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དམིགས་པ་ནི་ཁམས་གསུམ་པའི་སེམས་ཅན་
ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཉམ་པ་ཉིད་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ལ་འདྲ་བར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་ཆེ་བ་ཉིད་ནི་དེ་བས་ཆེས་ཆེ་བ་
མང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

ཁོ་ན་རེ། ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་སྤྱིར་རྩེ་ཆེན་པོ་ལ་བྱད་པར་མེད་པར་
ཐལ། རྣམ་འགྲེལ་ལས།^༡སྒྲུབ་བྱེད་ཐུགས་རྩེ་གོམས་ལས་དེ། །ཞེས་དང་།
མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།^༢འཛིག་རྟོག་ཀུན་ལ་ཉིན་མཆོན་དུ། །ལན་བྱུག་ཏུ་ནི་
སོ་སོར་གཟིགས། །ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ། །པན་དགོངས་ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་བེད་ན། མ་བྱུག་སྟེ། དེ་གཉིས་ལ་ཐ་དད་དུ་བྱ་བ་སྟེ་
བྱད་པར་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས་སྐབས་འདིར་དེ་གཉིས་འགལ་
བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐ་དད་བྱ་བ་རྣམ་པ་བརྒྱད། །ཅེས་གསུངས།

རྣམ་པ་བརྒྱད་ནི། རོ་བོ་ཞེ་སྤང་གཏི་ཐུག་མེད། །དམིགས་པ་
ཁམས་གཅིག་ཁམས་གསུམ་པ། །རྣམ་པ་སྒྲུག་བསྐྱལ་གཅིག་དང་
གསུམ། །ས་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་བཞི་པ། །རྒྱད་ནི་ཉན་ཐོས་སོགས་
རང་རྒྱལ། །ཐོབ་པ་འདོད་ཆགས་སྤིང་ཅེར་བལ། །དོན་ནི་ཡོངས་སུ་མི་
སྒྲོབས་སྒྲོབས། །ལས་ནི་མི་འདྲ་འང་བར་མཛད། །ཅེས་གསུངས་པ་
ལྟར། རོ་བོའི་བྱད་པར་སྤྱིར་རྩེ་ཆེན་པོ་ཞེ་སྤང་མེད་པ། ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོ་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༡།ཆོད་མ་ཅེ། དཔལ་ལྷན་ཆོས་གྲགས། རྣམ་འགྲེལ། ༥༠༩་༡།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༠། སེམས་ཅན་མི། རྩེ་བཅུན་བྱམས་མགོན། མདོ་སྡེ་རྒྱན། ༡༡༤་༢།

གཉི་སྤྱག་མེད་པ་ཡིན། དམིགས་པའི་བྱང་པར་སྣང་ཆེ་ཆོན་པོས་འདོད་
ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས། སྤྱགས་ཆེ་ཆོན་པོས་ཁམས་གསུམ་
གའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས། རྣམ་པའི་བྱང་པར་སྣང་ཆེ་ཆོན་པོ་སྤྱག་
བསྐྱལ་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱལ་གཅིག་བྱ་དང་བྲལ་བར་འདོད། སྤྱགས་ཆེ་ཆོན་
པོ་གསུམ་ག་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན། སའམ་ཉེན་གྱི་
བྱང་པར་སྣང་ཆེ་ཆོན་པོ་བསམ་གཏན་བཞི་ག་ལ་བཞེན། སྤྱགས་ཆེ་ཆོན་
པོ་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཁོ་ན་ལ་བཞེན་པ་ཡིན། རྒྱུད་ཀྱི་བྱང་པར་སྣང་
ཆེ་ཆོན་པོ་ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ལའང་ཡོད། སྤྱགས་ཆེ་ཆོན་པོ་སངས་རྒྱས་
ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་ཡིན། ཐོབ་པའི་བྱང་པར་སྣང་ཆེ་ཆོན་པོ་འདོད་པ་
ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་ཐོབ། སྤྱགས་ཆེ་ཆོན་པོ་སྤིང་ཅེ་ལ་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བས་¹ཐོབ་དགོས། རུས་པའི་བྱང་པར་སྣང་ཆེ་ཆོན་པོ་
ནི་དོན་ཡོངས་སུ་མི་སྦྱོབས་པ་དང་། སྤྱགས་ཆེ་ཆོན་པོ་དོན་ཡོངས་སུ་
སྦྱོབས་པ་ཡིན། བྱེད་ལས་ཀྱི་བྱང་པར་སྣང་ཆེ་ཆོན་པོ་མི་འདྲ་བ་དང་།
སྤྱགས་ཆེ་ཆོན་པོ་འདྲ་བར་འཇུག་པའི་བྱང་པར་བརྒྱུད་ཡོད་པའི་བྱིར།
སྦྱོར་ལུང་པ་བསམ་གཏན་འཕེལ་བས། མི་སྦྱོབས་སྦྱོབས་པར་བྱེད་པ་
དང་། །ཞེས་བསྐྱར་བ་ལེགས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
འཕགས་པ་འོག་མ་དང་མ་འདྲེས་པ་ལ་བཙེ་བརྒྱུད་ཡོད་དེ། སྦྱོབས་བཅུ།

¹ ག་ཀ་ལ་ན་ལ་བྲལ་བ།

མི་འཇིགས་པ་བཞི། རྩན་པ་ཉེར་གཞག་གསུམ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རྣམས་
སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། འོན་པའང་སྐྱེས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
ཐམས་ཅད་དུ་མཉམ་པས་བྱབ་བམ་ཞེས། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། སངས་
རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ཆོགས་དང་ནི། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་དག་དོན།
སངས་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་མཉམ་སྟེ། རྒྱ་ཆོགས་
གཉིས་རྫོགས་པར་མཉམ། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐྱབ་བརྟེས་པར་མཉམ། འཕྲིན་
ལས་འགྲོ་དོན་འབད་མེད་ལྷན་གྲུབ་ཏུ་སྦྱོད་པར་མཉམ་པའི་ཕྱིར། འོན་
ཀྱང་སྐྱེ་ཆེ་རིང་བྱུང་། རིགས་བཟང་དན། སྐྱེ་བོང་ཆེ་ཆུང་མི་མཉམ་སྟེ། དེ་
དག་གཏུལ་བྱའི་བསམ་པ་དང་མཐུན་པར་སྐྱེ་ཆོགས་སྟོན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཐུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ནི། ཆོས་གཞན་^༡སྟོབ་
དང་ཐུན་མོང་ཡིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དག་དོན། ཐུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་
ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཉན་རང་འབགས་པ་དང་ཐུན་མོང་བ་ཉོན་མོངས་མེད་
པའི་ཉིང་རེ་འཇིན། སྟོན་གནས་ཤེས་པའི་ཉིང་རེ་འཇིན། སོ་སོར་ཡང་
དག་རིག་པ་བཞི། ཟག་ཟད་ཀྱི་མངོན་ཤེས་སོགས་དང་། སོ་སྟེ་དང་ཐུན་
མོང་བ་མངོན་ཤེས་དང་སོ་ལྷ། བསམ་གཏན་བཞི། གཟུགས་མེད་བཞི།
ཆད་མེད་བཞི། ཟད་པར་ཟིལ་གཞོན་གྱི་ཉིང་རེ་འཇིན་སོགས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་རེ་འཇིན་སོགས་བྱང་ཆོས་ལྷ་དང་ལྷན་
ཏེ། ངོ་སོ་ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་པ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སས་བསྟུས། རྒྱུད་

^༡ ག་༡༣༧་བ་༣་ཆོས་གཞིན།

མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་དག་བཅོམ་ཁོ་ནའི་རྒྱད་ཀྱིས་བསྟུན། ཉེན་སྲིད་
གསུམ་གྱི་མི་ཁོ་ནའི་རྒྱད་ལ་གསར་དུ་སྟེ། དམིགས་པ་ཉོན་མོངས་སྟེ་
འགྱུར་སྟོམ་^༡ སྤང་བཞི་དང་བཅས་པ་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་དེ་ནི་མི་
སྟེ་བར་གྱུར་ཅིག་སྟམ་པའི་སྟོང་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉོན་མོངས་
མེད་པ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞི་གསུངས།

སྟོན་ནས་ཤེས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ནི། བྱད་ཆོས་ལྔ་དང་ལྔན་ཏེ། རོ་
པོ་ས་རྒྱད་ཉེན་རྣམས་བཤད་མ་ཐག་པ་བཞིན་དང་། དམིགས་པ་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་འདི་ཤེས་པར་བྱའོ་སྟམ་པའི་རྣམ་
པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོན་ནས་ཤེས་པའང་དེ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡི་
དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

སོ་སོར་ཡང་དག་རིག་པའང་བྱད་ཆོས་ལྔ་དང་ལྔན་ཏེ། རོ་པོ་རྒྱད་
ཉེན་སྤང་བཞིན་ལ། དབྱེ་ན་ཆོས། དོན། དེས་ཆེག་། སྟོབས་པ་སོ་སོ་
ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་ཡོད། ས་ཁམས་གསུམ་ས་དགུས་བསྟུས་
པ་ཡོད་པའི་བྱད་པར་དང་ལྔན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བཞིན་ཆོས་དོན་དེས་
ཆེག་དང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འོ་ན་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་
སོགས་དེ་དག་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་རི་ལྟ་བུས་སོབ་སྟམ་ན། ལྷག་
སོ་དེ་དག་རབ་མཐའ་བས། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་དག་དོན། དེ་
བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དེ་དག་རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་སོབ་

^༡ ག་༡༣༧་བ་༤་སྟོམ་པ།

པའི་ཕྱིར། རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འཕེལ་བ་གསུམ་གྱིས་སྤངས་པའི་བསམ་གཟུགས་རྣམས་རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་དང་། གཟུགས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཕེལ་བ་གསུམ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཁམས་གསུམ་ས་དགུ་ལ་ཡར་ལུགས་མཐུན་^༡ ཏུ་སྟོམས་པར་འཇུག་ཅིང་། མར་ལུགས་ལྗོག་ཏུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་འཕེལ་བ་ཆུང་བྱ། རེ་རེའི་བར་ཏུ་བཀལ་ཏེ་ཐོད་ཀྱིས་ལུགས་མཐུན་ཏུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་འཕེལ་བ་འབྱིང་། དེ་ཉིད་ལུགས་ལྗོག་ཏུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་འཕེལ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན། གསུམ་པོ་དེས་ཉེར་ལེན་བྱས་པ་ལས་བྱུང་པའི་བསམ་གཟུགས་རྣམས་རབ་མཐའི་དངོས་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་མངོན་ཤེས་ཏུག་པོ་དེ་གང་སྟུང་ན། རྩ་འབྲུལ་ན་བ་ཡིད་དང་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་བ་ཏུག་གི་ངག་དོན། མངོན་ཤེས་ལ་ཏུག་ཡོད་དེ། རྩ་འབྲུལ་ཡུལ་ཤེས་ཀྱི་མངོན་ཤེས་སོགས་ཏུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཏུག་པོའི་བྱང་ཆོས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རོ་བོ་རྣམ་གྲོལ་སྟོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན། འོ་ན་དེ་དག་ཤེས་པ་གང་གིས་བསྐྱུས་ཤིང་། གསུམ་པ་དང་ཏུག་པ་མ་གཏོགས་བཞི་པོ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་རོལ་གྱི་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ལ་ཤེས་པ་ལྟ་ཡོད་ཏེ། སེམས་ཤེས་ཟག་བཅས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་ས་རོལ་སེམས་ཤེས་པ་གཉིས་ཡོད། ཟག་པ་མེད་པ་ལམ་ཤེས་ཆོས་ཤེས་

^༡ ག་༡༣༥་ན་༦་ལུགས་འཐུན།

ཇེས་ཤེས་རྣམས་སུ་ཡོད། རྒྱག་པ་ཟག་ཟད་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ནི་སྟོབས་བརྩ་
པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་གྲོལ་སྟོ་ཞེས་སོགས་
ཀྱང་པ་བྱེད་དང་བཞི་གསུངས།

རྒྱག་པོ་དེ་དག་ས་གང་ན་ཡོད་ཅེ་ན། དང་པོ་ལྷ་བསམ་གཏན་གྱི་
དངོས་གཞིས་བསྟན་ཏེ། ལམ་སྐྱ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་བྱིར། རྒྱག་པ་ཟག་
མེད་ནི་ས་དགུ་ན་ཡོད། དེ་དག་གང་གི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཞེ་ན་རང་གང་ལ་
བརྟེན་པའི་རང་ས་དང་འོག་སའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན། འོ་ན་དེ་དག་དགེ་མི་
དགེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན་མིག་ན་བའི་མངོན་ཤེས་གང་རུང་ལ་ལུང་མ་བསྟན་
གྱིས་བྱུག། གཞན་རྣམས་ལ་དགེ་བས་བྱུག་སྟེ། ལྷ་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་
དག་ན། །ཞེས་སོགས་བརྒྱུན་གསུངས། འོ་ན་མདོ་ལས་རིག་པ་གསུམ་
དང་ཆོ་འཕྲུལ་གསུམ་གསུངས་ན། དེ་རྣམས་གང་ཞེ་ན། དང་པོ་ནི།
གསུམ་ནི་རིག་པ་སྟོན་མཐའ་སོགས། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་གཉིས་ཀྱི་
ངག་དོན། མི་སྟོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ཐ་མ་གསུམ་པོ་རིག་པ་ཡིན་
ཏེ། དེའི་སྟོན་ནས་བྲན་པའི་མངོན་ཤེས་གྱིས་སྟོན་གྱི་མཐའ་རིག་དེའི་འཆི་
འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་གྱིས་བྱི་མའི་མཐའ་རིག། དེའི་
ཟག་ཟད་ཀྱི་མངོན་ཤེས་གྱིས་ད་ལྟ་བ་རིག་པའི་སྟོན་ནས་དུས་གསུམ་ལ་
མོངས་པའི་མོངས་པ་སྟོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཆོ་འཕྲུལ་གསུམ་སྟོན་པ་ནི། དང་པོ་གསུམ་པོ་རྒྱག་པ་ནི། །ཞེས་
སོགས་བཞིའི་ངག་དོན། མངོན་ཤེས་དང་པོ་སྐྱེ་རྒྱུ་འཕྲུལ་གྱི་ཆོ་འཕྲུལ།

མངོན་ཤེས་གསུམ་པ་གསུང་ཀྱན་བརྗོད་པའི་ཆོ་འབྲུལ། མངོན་ཤེས་ཐུག་
པ་ཐུགས་རྗེས་བསྟན་གྱི་ཆོ་འབྲུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པའི་ནང་ནས་
རྗེས་བསྟན་གྱི་ཆོ་འབྲུལ་མཆོག་ཡིན་ཏེ། ཟག་པ་ཟད་པས་མི་འབྲུལ་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། བན་པ་དང་ཡིད་དུ་འོང་བའི་འབྲས་བུ་ལ་སྦྱར་བའི་
ཕྱིར་ཏེ། །རང་འགྲེལ་ལས།^༡ རྩེ་འབྲུལ་དང་ཀྱན་བརྗོད་པ་དག་ནི་རིག་
སྤྲུལ་གྱིས་ཀྱང་བྱེད་དེ། གཞན་དང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རིག་སྤྲུལ་གང་
གིས་ན་ནམ་མཁའ་ལ་འགྲོ་བ་དང་། རྟོགས་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་རིག་སྤྲུལ་
གང་གིས་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་སེམས་ཤེས་པ་ཡང་ཡོད་ཀྱི། ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་
བ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ནི་གཞན་གྱིས་བྱ་བར་མི་རྒྱས་པས་མི་
འབྲུལ་པའི་ཕྱིར་འདི་ནི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་ནི་གཏོད་པ་ཙམ་
དུ་ཟས་ཀྱི་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཆོ་འབྲུལ་གྱིས་ནི་ཐབས་ཉེ་བར་སྟོན་པའི་
སྟོན་མ་བན་པ་དང་ཡིད་དུ་འོང་བའི་འབྲས་བུ་ལ་སྦྱར་བ་འདི་ཉིད་མཆོག་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ཡང་ཆོ་འབྲུལ་དང་པོ་ནི། རོ་བོ་ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། ཆོ་འབྲུལ་
གཉིས་པ་རོ་བོ་ཤེས་པ་ལྟ་དང་། ཆོ་འབྲུལ་གསུམ་པ་རོ་བོ་ཤེས་པ་ཐུག་
གམ་བཅུས་བསྟུས་སོ། །སྤྱོད་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཆོ་འབྲུལ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན།
འཕྲོག་པར་བྱེད་པས་ན་ཆོ་འབྲུལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཏ་ར་ཞེས་པ་འཕྲོག་པ་ལ་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༧༩། མངོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༣༠་ཀ།

འབྲུག་པའི་ཕྱིར། ཆོ་འབྲུལ་གསུམ་པ་འཆད་པ་ན། མདོ་ལས། རྩེ་འབྲུལ་
གྱི་རྣམ་པ་དུ་མ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བར་འགྱུར་ཅེས་པས་མདོར་བསྟན་ནས།
དབང་རྣམ་པ་བཞི་ལ་དབང་བ་ཡིན་ནི། །ཞེས་པས་རྒྱས་པར་བཤད་དེ།
གཅིག་ཏུ་གྱུར་ནས་མང་པོ་དང་། མང་པོར་གྱུར་ནས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་
ཞེས་པ་སྤྱུལ་བ་དང་། སྒྲིང་བ་ལས་མི་སྒྲིང་མི་སྒྲིང་བ་ལས་སྒྲིང་བ་དང་།
སྟོད་ནས་མི་འབར་སྟོད་ནས་ཆུ་འབྲུབ་ཅེས་པ་སྤྱུར་བ་དང་། ཞེས་པས་
འགོ་བ་དང་། ལྷན་མཁའ་ལ་གནས་ཤིང་སྟོད་ལམ་གཞི་སྟོན་ཅེས་པས་
གནས་པ་དང་། ཉི་མ་དང་ཆེ་བ་ལག་པས་འཛིན་ཅིང་། ཆངས་པའི་
འཛིག་རྟེན་གྱི་བར་དུ་ལུས་ཀྱིས་དབང་སྤྱུར། ཞེས་གསུངས་པས་ལུས་
ལ་དབང་བར་བསྟན་ནོ། །

འོན་ཏེ་རྩེ་འབྲུལ་ཅེས་པ་ངེ་ལྟ་བུ་སྟུམ་ན། རྩེ་འབྲུལ་ཉིང་འཛིན་དེ་ལས་
ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་དུག་གི་ངག་དོན། རྩེ་འབྲུལ་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་
ཡིན་ལ། དེ་ལས་ཡོན་ཏན་རྣམས་འབྱོར་ཞིང་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ།
དེའི་ཡུལ་ལ་སྤྱུལ་བ་དང་འགོ་བ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། འགོ་བ་ལ་གསུམ་
ཡོད་དེ། འདབ་ཆགས་བྱ་བཞིན་ལུས་བྱིན་བྱེད་ཀྱི་འགོ་བ། ཐག་རིང་པོ་
ཡང་སྤྱང་དུར་མོས་པས་སྤྱར་དུ་འགོ་བས། མོས་པ་ལས་སྤྱང་བའི་འགོ་
བ་ཡིད་ལྟར་མགྱོགས་པའི་འགོ་བ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་གསུམ་གང་
ཐག་གང་ལ་ཡོད་པ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ལ་གསུམ་པ་

༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༧༩། མདོན་བ་ཁ། དབྱིག་གཉིན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༧༧༩་༡༧།

མངའ་ན་དང་པོ་གཉིས་ལྟ་ཅི་སྟོན། ཉན་རང་རྣམས་ལ་དང་པོ་གཉིས་ཁོ་
ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤྱལ་བ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། འདོད་པར་གཏོགས་པའི་
སྤྱལ་བ། གཟུགས་ཁམས་སུ་གཏོགས་པའི་སྤྱལ་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། གང་སྤྱལ་ན་ཕྱིའི་སྤྱེ་མཆེད་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཇི་རོ་རེག་བཞི་
སྤྱལ་བ་ཡིན་གྱི་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལ། སྤྱ་ཡོད་གྱི་སྤྱེ་མཆེད་ཆོས་ཀྱི་
སྤྱེ་མཆེད་རྣམས་མི་སྤྱལ་ཏེ། དེ་རྣམས་སྤྱལ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། སྤྱལ་བ་
ཐམས་ཅད་བསྐྱ་ན་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། རང་ཉིད་སང་གེ་སོགས་སུ་སྤྱལ་
བ་རང་གི་ལུས་དང་འབྲེལ་བ་དང་། ཕྱི་རོལ་དུ་སང་གེ་སོགས་སྤྱལ་བ་
ལྟ་བུ་གཞན་གྱི་ལུས་དང་འབྲེལ་བ་གཉིས་སུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་
ཁམས་ན་གཟུགས་དང་རེག་བྱ་གཉིས་སྤྱལ་བྱ་ཡིན་གྱི། གཟུགས་ཀྱི་
སས་བསྐྱས་ཀྱི་དི་རོ་མེད་དོ། །

འོ་ན་སེམས་གང་གིས་སྤྱལ་བ་ཡིན་སྟུམ་ན། སྤྱལ་སེམས་དག་གིས་
ཞེས་སོགས་རྒྱུ་དང་བཞིའི་ངག་དོན། རྩ་འབྲུལ་དེ་དག་མངོན་
ཤེས་ཁོ་ནས་སྤྱལ་བ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་ཤེས་ཀྱི་འབྲས་
བྱུང་གྱུར་པའི་སྤྱལ་སེམས་ཀྱིས་^༡སྤྱལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱལ་སེམས་
ལ་བརྩུ་བཞི་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་འབྲས་བྱུང་སྤྱལ་སེམས་
གཉིས་ནས་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་འབྲས་བྱུང་དེ་ལྟའི་བར་དུ་ཡོད་པའི་

^༡ ག་༡༣༧ན་༣་མངོན་གིས།

^༢ ག་༡༣༧ན་༤་གྱི།

ཕྱིར་རྟེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་བའི་འདོད་ཁམས་དང་བསམ་གཏན་དང་
པོའི་སམ་བསྐྱུས་ཀྱི་གཉིས། གཉིས་པ་བའི་གསུམ། གསུམ་པ་བའི་བཞི།
བཞི་པ་བའི་འོག་ས་བཞི་དང་རང་ས་སྟེ་ལྷའི་བར་ལ་རིམ་བཞིན་སྐྱུལ་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོག་སའི་འབྲས་བྱར་བྱར་པའི་སྐྱུལ་སེམས་གོང་ས་ལ་
སྐྱེད་པ་མི་སྲིད་དེ། གོང་མ་མངོན་དུ་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་སྐྱུལ་པ་ལ་དབྱེ་ན་དུ་ཡོད་སྟུང་ན། རྩ་འབྲུལ་གསང་སྟགས་
སྟན་དག་དང་། །ཞེས་སོགས་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན། རྩ་འབྲུལ་ལ་དབྱེ་ན་
ལྷ་ཡོད་དེ། རྫོམ་བྱང་གི་རྩ་འབྲུལ། རྫོམ་ཐོབ་ཀྱི། གསང་སྟགས་ཀྱིས་
ནམ་མཁའ་ལ་འགྲོ་རྒྱས་པ་ལྟ་བུ་གསང་སྟགས་ཀྱི། མ་བྱའི་མདོངས་
དང་རྒྱས་སྐལ་ཀྱི་ཟེ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྟན་དག་དང་། རྩལ་པོ་ང་ལས་
རྒྱས་དང་བར་སྲིད་པ་ལྟ་བུ་ལས་ལས་⁹སྟེས་པའི་རྩ་འབྲུལ་དང་ལྷ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། གནས་བརྒྱུན་པ་ཡེ་ཤེས་བསྟན་པའི་དཀའི་གནས་ལགས་
པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།། ||

⁹ ག་ཏ་ནེ་བ་ཏ་ལས་ལ།

གནས་བརྒྱད་པ་སྟོམས་འཇུག་བསྟན་པའི་གནས་བཤད་པ་ལ།
སྟོམས་འཇུག་དངོས་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དང་པོ་ནི།
བསམ་གཏན་དག་ནི་རྣམ་གཉིས་བཞི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྒྱི་
དོན། གཞུང་དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཆན་ཉིད། དབྱེ་བ། བསྟུ་བ། སོ་
སའི་རང་བཞིན། གྲེ་བྲག་ཏུ་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བསྟུ།
ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་ཡན་ལག་རྣམ་པར་མི་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆན། བྱང་
ཚོས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡན་ལག་གས་དམིགས་པ་གང་རུང་གི་
སྟོན་པ་རང་གི་འོག་ས་ལས་འདས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་གོང་སས་
བསྟུས་པའི་དགོ་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པས་རབ་
ཏུ་བྱེ་བ། །ཁམས་གོང་མའི་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་གི་མཆན་ཉིད་
ཡིན་ཏེ། སྟོམས་འཇུག་དགོ་བ་ཅེ་གཅིག་པ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་རྒྱ་སྟོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་
གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་བཞི། །འབྲས་བུ་སྒྱེ་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་
གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་བཞི། དེ་ལྟར་གཞུགས་མེད་ཀྱི་བཞི་བཞི་སྟེ་བཅུ་
དྲུག །ངོ་བོའི་སྟོན་པ་དབྱེ་ན། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་བཞི་དང་།
གཞུགས་མེད་ཀྱི་དེ་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་ཡོད། བརྒྱད་པོའི་དང་པོ་བདུན་
ལ། ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། དག་པ་བ། ཟག་མེད་གསུམ་གསུམ་ཡོད།
སྟོན་ཅེའི་དངོས་གཞི་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་དག་པ་བ་ཡོད་ཀྱི་ཟག་
མེད་མེད་དེ། དེ་ལྟར་སྟོམས་འཇུག་དངོས་གཞིའི་རྩིས། །ཞེས་སོགས་

གཉིས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་
སྟོམས་འཇུག་ནམས་རྒྱ་སྟོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་
དང་། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་གཉིས་སུ་འདུ།
གཟུགས་མེད་ཀྱི་འད་དེ་ལྟར་འདུས་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་དག་ནི་ནམ་
གཉིས་བཞི། །ཞེས་གསུངས།

བཞི་པ་ནི། ཡན་ལག་གི་སྟོན་རང་གི་འོག་ས་ལས་འདས་པའི་
རིགས་སུ་གནས་པའི་ཁམས་གོང་མའི་དངོས་གཞི་སྟོམས་འཇུག་ཏུ་
དམིགས་པ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་སྟོམས་འཇུག་གི་མཆན་
ཉིད། དབྱེ་ན། དང་པོའི་དངོས་གཞི་སོགས་བཞི། འཁོར་དང་བཅས་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ན་ཁོ་རང་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་ཕྱང་པོ་ལྟ་ཡོད་དེ། ཇེས་
འབྲང་བཅས་ན་ཕྱང་པོ་ལྟ། །ཞེས་གསུངས། བསམ་གཏན་དང་པོའི་
སས་བསྐྱུས་ཀྱི་ཉོག་དཔྱོད་གང་རུང་གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་གིས་འདོད་
པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་བསམ་གཏན་
གྱི་དངོས་གཞི་ཡིན་པར་དམིགས་པ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་
གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་གི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན་ཅམ་བྱུང་གཉིས། བསམ་
གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་གི་བསམ་
གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་ཉོག་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་
བའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྟོམས་

འབྲུག་ཏུ་དམིགས་པ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཙམ་པོ་བའི་
མཆོན་ཉིད། དེ་ལྟར་བྲལ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པ་དེ་བྱད་པར་ཅན་གྱི་
མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྟོགས་མེད་བསམ་གཏན་བྱད་པར་ཅན། །ཞེས་
གསུངས། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་ནང་རབ་ཏུ་དང་བ་
གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་གིས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཡིན་པར་
དམིགས་པ། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འབྲུག་གི་
མཆོན་ཉིད། དེ་བཞིན་དུ་བྲན་ཤེས་བཞིན་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་གིས་
གཉིས་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཞེས་སོགས་སྐྱར་ནས་གསུམ་པའི་
དེའི་མཆོན་ཉིད། བྲན་པ་བཏང་སྟོམས་ཡོངས་དག་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་
གི་གསུམ་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ། །ཞེས་སོགས་བཞི་པའི་དེའི་
མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དཔྱོད་དང་དགའ་དང་བདེ་དང་ལྷན། །ཡན་ལག་ལྔ་
ལྔ་སྤངས་པ་ཡི། །ཞེས་གསུངས། དམིགས་པའི་སྒྲོ་ནས་རང་གི་འོག་
ས་ལས་འདས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཁམས་གོང་གི་དངོས་གཞི་
ཡིན་པར་དམིགས་པ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་
ན་བཞི། སྒྱུར་བའི་དུས་སུ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ནམ་མཁའ་ལྟར་མཐའ་
ཡས། །རྣམ་ཤེས་ལྟར་མཐའ་ཡས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་གཟུང་བྱ་གཉིས་པོ་
དེ་ཅི་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འདུཤེས་རགས་པ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་སྟེ།

༡ ག་༡༣༤ན་མ་ཉིད་དེ།

བ་ནི་མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྟམ་དུ་བསྟོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་གཞིའི་
དུས་སུ་དེ་དང་དེ་མངོན་དུ་གྱུར་བའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་དུ་སྤྱེ་
བའི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞིར་དམིགས་པ་རྣམས་རིམ་བཞིན།
གཟུགས་མེད་རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས། ཅི་ཡང་
མེད། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྤྱི་མཆོད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་
ཏེ། འོག་མའི་ས་ལས་དབེན་ལས་སྤྱེས། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བརྒྱད་
གསུངས། ཡང་དེ་ལ་དབྱེ་ན། གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྤང་པོ་བཞི་ཡོད་དེ། དེ་
བཞིན་གཟུགས་མེད་སྤང་པོ་བཞི། །ཞེས་གསུངས།

སྟོམས་འབྲུག་དག་པ་བའི་རྣམས་རྒྱན་ཡང་ཡིན། །ཁམས་གོང་མའི་
ཉོན་མོངས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་
སྤྱི་བ་སྤང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པར་དམིགས་པ། སྟོམས་འབྲུག་
ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རོ་སྤང་མཚུངས་ལྡན་སྤེད་བཅས་
སོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྤེད་པ། ལྟ་བ། ར་རྒྱལ། མ་རིག་
པ་ཤས་ཆེ་བའི་སྟོམས་འབྲུག་ཉོན་མོངས་ཅན་བཞི་ཡོད་དེ། གཞན་མིན་
བཞི་ཞེས་ཉི་འོག་པ། །དེ་དག་སྤེད་ལྟ་ར་རྒྱལ་ཚོངས། །ཞེས་གསུངས།
ཁམས་གོང་གི་དངོས་གཞི་ཡང་ཡིན། འཛིག་རྟེན་པའི་དགེ་བ་ཡང་ཡིན་
པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། དག་པའི་དངོས་གཞིའི་མཆོན་ཉིད་
ཡིན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་པ་ཡི་དགེ་བ་ནི། །དག་པ་དེ་ནི་དེས་སྤང་བྱ། ཞེས་
གསུངས། དབྱེ་ན། ཉམས་པ། གནས་པ། བྱད་པར། དེས་འབྱེད་ཆ་

མཐུན་བཞི་ཡོད་དེ། དག་པ་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་སོགས། །རྣམ་བཞི་ཞེས་
གསུངས། སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བ་ཡང་ཡིན་རང་གི་རྗེས་ཐོགས་དེ་མ་
ཐག་ཏུ་རང་སའི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་
གཞི་མཐུན་པ། དེ་ཡང་ཡིན། དེ་མ་ཐག་ཏུ་རང་སའི་དག་པ་བ། དེ་མ་
ཐག་ཏུ་གོང་སའི་དག་པ་བ། དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཐག་མེད་གྱི་དངོས་གཞི་སྐྱེ་
བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ།
རིམ་བཞིན་བཞི་པོ་དེའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་གོ་རིམ་བཞིན། །ཉོན་
མོངས་སྐྱེ་དང་རང་ས་དང་། །གོང་དང་ཐག་མེད་རྗེས་མཐུན་པ། །ཞེས་
གསུངས། གོང་མའི་དངོས་གཞི་ཡང་ཡིན། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་དགོ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། ཐག་མེད་གྱི་
དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་གི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཐག་མེད་འཇིག་
རྟེན་འདས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

ལྷ་པ་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་ལ་རྒྱས་པར་སྤེན་བཅོ་བརྒྱད་
ཡོད་དེ། དང་པོ་ལ་ཡན་ལག་ལྔ། གཉིས་པ་ལ་བཞི། གསུམ་པ་ལ་ལྔ།
བཞི་པ་ལ་བཞི་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། དང་པོ་ལ་ལྔ་རྟོག་དཔྱད་
དང་། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བརྒྱད་གསུངས། །བསྐྱུ་ན་རྗེས་ཀྱི་སྒོ་ན་
བཅུ་གཅིག་ཏུ་འདུས་ཏེ། དང་པོའི་ཡན་ལག་ལྔ། གཉིས་པའི་ནང་རབ་
ཏུ་དང་བ་དང་། གསུམ་པའི་ཡན་ལག་དང་པོ་བཞི། བཞི་པའི་ཆོར་བ་
བཏང་སྟོམས་རྣམས་སུ་འདུས་པའི་བྱིར་ཏེ། རྗེས་སུ་བཅུ་གཅིག་ །ཅེས་

གསུངས། འོན་ཡན་ལག་སོ་སའི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟ་བུ་སྟམ་ན་བྱེ་བྲག་སྟེ་བ་
ན་རེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་བདེ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྤངས་ཀྱི་བདེ་
བ་ཡིན། གསུམ་པའི་བདེ་བ་ནི་སེམས་ཚོར་བདེ་བ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་
ནི། །ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་བདེ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རང་འགྲེལ་
ལས།¹ བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་དག་ན་ནི་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་ལ་
བདེ་བ་ཞེས་བཤད་དོ། །འདི་ལ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་བདེ་བ་ཡིན་ལ་དེ་ལ་
ནི་ཚོར་བ་བདེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་
ཀྱི་ཡན་ལག་གི་དགའ་བ་ནི་ཡིད་བདེ་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་གསུམ་པར་
དེ་ཉིད་འགགས་པར་རྟེན་བ་ལས་སྲིད་པ་དེ་འགག་པར་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་དང་། དེ་ལྟར་དུ་ལུང་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་བྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུང་
རྣམ་གཉིས་ཕྱིར་དགའ་ཡིད་བདེ། །ཞེས་གསུངས། ལུང་གཉིས་ནི། རྣམ་
པར་སྦྱར་བའི་མདོ་ལས།² འདིར་དེའི་ཡིད་བདེ་བའི་དབང་པོ་སྦྱེས་པ་མ་
ལུས་པར་འགགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་།³ ཡང་བདེ་བ་ཡང་སྤངས་
ཏེ་སྤྲོ་ནས་སྤྱག་བསྐྱེད་ཡང་སྤངས་ཤིང་། ཡིད་བདེ་བ་དང་ཡིད་མི་བདེ་
བ་ཡང་རྒྱབ་པས། ཞེས་གསུངས་པའོ། །བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་
བསྟུས་ཀྱི་ཅིང་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཆོ་དང་། ཞིབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཆོ་

¹ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༧༩། མདོན་བ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༤༢༩་ཉ།

² བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༧༩། མདོན་བ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༣༢་ན་ཉ།

³ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༧༩། མདོན་སྟེ་ས། སྟོན་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས། རོན་རྣམ་པར་ངེས་པ་
ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས། ༥༠༠་མ།

ལ་རིམ་བཞིན་དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་བའི་རྟོག་དཔྱད་དུ་འཛོགས་སྟེ། རྟོག་
དང་དཔྱད་དང་ཅིང་ཞིབ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས། བསམ་གཏན་གཉིས་
པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་བློ་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་གསུམ་ལ་དེའི་ཡན་
ལག་གི་ནང་རབ་དང་དུ་འཛོགས་སྟེ། རབ་ཏུ་དང་བ་དད་བ་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས། དགའ་བའི་ཀུན་དགིས་དང་བྲལ་བའི་བསམ་གཏན་གསུམ་
པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་བློ་བ། དེ་འབྱུང་མི་འབྱུང་བརྟགས་པའི་དེའི་སས་
བསྐྱས་ཀྱི་ཤེས་བཞིན། དེ་དང་བྲལ་བ་ན་དམིགས་བ་ལ་ལྷན་གྲུབ་
ཏུ་འཛོགས་པའི་དེའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་བཏང་སྟོམས་གསུམ་ལ།
བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་བློ་སོགས་གསུམ་རིམ་བཞིན་འཛོགས། །

བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་གསུམ་པོ་དེ་ལ་རང་མིང་
གིས་མི་སྟོས་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། དེ་དགའ་བའི་ཀུན་དགིས་དང་མ་
བྲལ་བའི་ཕྱིར། ནང་རབ་དང་ཞེས་རྫོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། བསམ་
གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་རྟོག་དཔྱད་ཀྱི་རྟོག་པས་དང་^༡པའི་ཕྱིར།
བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་དེ་གསུམ་ལ་རང་མིང་གིས་མི་སྟོས་པའི་རྒྱ་
མཆོན་ཡོད་དེ། དགའ་བའི་ཀུན་དགིས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། བསམ་
གཏན་གྱི་སྟོན་དང་བྲལ་བའི་དམིགས་རྣམ་མི་བརྟེན་པའི་བསམ་གཏན་
བཞི་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་བློ་བ་དེ་དང་བྲལ་ནས་དམིགས་བ་ལ་ལྷན་

^༡ ག་༡༩༠ན་༤་རྟོག་པས་དྲངས་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་ཁྱེད་འཛོག་པའི་དེའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་བཏང་སྟོམས་གཉིས་^༡།
བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ཡན་ལག་གི་བྲན་པ་དང་བཏང་སྟོམས་ཡོངས་
དག་ཏུ་འཛོག་། །འདི་ལ་ཡོངས་དག་གི་སྐྱས་ཇོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
བསམ་གཏན་གྱི་སྟོན་བརྒྱད་ལས་གྲོལ་བའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་བཞི་
པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་ལ་དེའི་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་
ཏུ་འཛོག་། །བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཉིང་འཛིན་ནི། རང་
རང་གི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ལ་འཛོག་། །འདི་ཐམས་ཅད་
དངོས་གཞི་དང་ཡན་ལག་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས།^༢ ཡན་
ལག་བཞི་པའི་དམག་རྩི་ལྟ་བུ་ལ་ཡན་ལག་ལྟ་བུ་པའི་བསམ་གཏན་ཡང་དེ་
དང་འདྲོ། །ཞེས་གསུངས།

དུག་པ་ནི། ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་ཡན་ལག་རྣམས་མི་འཛོག་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སྟོམས་འཇུག་ཡིན་ན། དངོས་གཞི་
སྟོམས་འཇུག་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོའི་སྟོམས་འཇུག་ཉོན་
མོངས་ཅན་ཡིན་ན་དབེན་པ་ལས་སྦྱེས་པའི་དགའ་བདེ་དང་མི་ལྡན་
པས་ཁྱབ། གཉིས་པ་ལ་དེ་ཡིན་ན་ནང་རབ་དང་དང་མི་ལྡན་པས་ཁྱབ།
གསུམ་པའི་དེ་ཡིན་ན། བྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་གསུམ་གང་རུང་
དང་མི་ལྡན་པས་ཁྱབ། བཞི་པའི་དེ་ཡིན་ན་བྲན་པ་དང་བཏང་སྟོམས་

^༡ ག་༡༩༠་བ་༡་གཉིས་པ།

^༢ བསྟན་འཇུག་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མཛོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉིས། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༩༥་༡༠།

ཡོངས་དག་དང་མི་ལྡན་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་དགའ་
བདེ་དང་། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གསུམ་དང་། རང་འགྲེལ་ལས།^༡ བསམ་
གཏན་དང་པོ་ལ་ནི་དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་མེད་
དེ། ཉོན་མོངས་པ་ལས་དབེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་
ལ་ནི་ནང་རབ་ཏུ་དང་བ་མེད་དེ། ཉོན་མོངས་པས་སྟོགས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །གསུམ་པ་ལ་ནི་བྲན་པ་དང་ཞེས་བཞེན་མེད་དེ། ཉོན་མོངས་པ་
ཅན་གྱི་བདེ་བས་ཀྱང་ཏུ་སྟོངས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་ལ་
བཏང་སྟོམས་བྲན་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་མེད་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་བྲི་མ་
ཅན་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

ཁོ་ན་རེ། བདུན་རྣམ་པ་གསུམ། །རོ་སྤང་ལྡན་དང་ཞེས་བཤད་པ་
མི་འཐད་པར་ཐལ། ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་ན་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་
མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན་མ་ཁྲབ་སྟེ། སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བའི་
རྩིས་རྒྱན་ཡིན་པས་སྟོམས་འཇུག་གི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན། ས་ཐོན་རུལ་པ་བཞེན་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། ཉོན་
མོངས་ཅན་རྩི་ལྟར་བསམ་གཏན་ཡིན་ཞེ་ན། ལོག་པར་སེམས་པའི་
ཕྱིར། ཏ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་རིགས་
མཐུན་པ་ཁོ་ན་ལ་དེའི་མིང་ཉིད་དུ་ཉེ་བར་བཏགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༧༩། མཛོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༥༠་༣༠།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༧༩། མཛོན་པ་ཀྱ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༣༩་༡༣།

ན་ས་བོན་རུལ་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

བདུན་པ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོ་གསུམ་ན་གཡོ་བ་དང་བཞི་པ་
ལ་མི་གཡོ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དང་པོ་གསུམ་བསམ་གཏན་གྱི་སྟོན་བརྒྱད་
ལས་མ་གྲོལ། བཞི་པ་དེ་ལས་གྲོལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོན་བརྒྱད་ལས་ནི་
གྲོལ་བའི་ཕྱིར། །བཞི་པ་གཡོ་བ་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། བསམ་
གཏན་གྱི་སྟོན་བརྒྱད་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་རྟོག་དཔྱད་
དབུགས་འབྱུང་རུབ། ཆོར་བ་བདེ་བ་ཡིད་བདེ། ལྷག་བསྐྱེད་ཡིད་མི་
བདེ་རྣམས་ཡིན་ཏེ། རྟོག་དང་དཔྱད་དང་དབུགས་དག་དང་། །བདེ་བ་
ལ་སོགས་བཞི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། རྒྱ་བསམ་གཏན་གྱི་ཆོར་བ་
གང་ཡོད། འབྲས་བུ་སྟེ་བའི་བསམ་གཏན་ལ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། འབྲས་བུ་
སྟེ་བའི་བསམ་གཏན་དང་པོ་ན་ཡིད་ཀྱི་ས་པའི་ཆོར་བ་ཡིད་བདེ། མིག་
ཤེས། ཉན་ཤེས། ལུས་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་བདེ་བ། དེ་རྣམས་སུ་གྱུར་
པའི་རྣམ་ཤེས་ཆོར་དང་བཏང་སྟོམས་རྣམས་ཡོད། འབྲས་བུ་སྟེ་བའི་
བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ནི་ཡིད་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་
དང་ཡིད་བདེ་ཡོད། འབྲས་བུ་སྟེ་བའི་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ན་སེམས་
ཆོར་བདེ་བ་དང་བཏང་སྟོམས་ཡོད། འབྲས་བུ་སྟེ་བའི་བསམ་གཏན་བཞི་
པ་ནི་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཁོ་ན་ཡོད་དེ། སྟེ་བའི་བསམ་གཏན་དག་ན་
ནི། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞི་གསུངས། ཁོ་ན་རེ། བསམ་གཏན་གཉིས་
པ་ཡན་ཆད་ན་དབང་ཤེས་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སས་བསྐྱས་

གྱི་དབང་ཤེས་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ་སྟེ། དེ་ཡན་ཆད་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་གྱི་དབང་ཤེས་ལུས་ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་། གུན་སྒྲོང་གི་རྟོག་པ་རྣམས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཉིས་པ་སོགས་ན་ལུས་མིག་དང་། །ཞེས་སོགས་བཞི་གསུངས། གཉིས་པ་ནི་སྤྲོ། །

འོ་ན་དག་པ་བ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཟག་མེད་གྱི་སྟོམས་འཇུག་གསུམ་པོ་རྩི་ལྟར་འཐོབ་ཅེ་ན། དེ་དང་མི་ལྡན་འདོད་ཆགས་བྲལ། །ཞེས་སོགས་བཞིའི་ངག་དོན། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དག་པ་བའི་སྟོམས་འཇུག་སྤར་དག་པ་བ་དང་མི་ལྡན་ན་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། སྤྲོ་ཅེ་མ་གཏོགས་པ་གོང་མ་ནས་འོག་མར་སྟེ་བ་ལ་འཐོབ། སྤྲོ་ཅེ་མ་གཏོགས་ཏེ། སྤྲོ་ཅེ་ལ་གོང་ས་མེད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་གྱི་དངོས་གཞི་རྣམས་འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་འཐོབ། ཉོན་མོངས་ཅན་ནི་ཆགས་བྲལ་ལས་ཉམས་པ་དང་། སྤྲོ་ཅེ་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་གོང་ས་ལས་འོག་སར་སྟེ་བ་ཡིན་པས་འཐོབ་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་གསུམ་པོ་དེ་གང་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་གང་འབྱུང་སྟམ་ན། ཟག་པ་མེད་པའི་མཇུག་ཐོགས་སུ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བྱུག་གི་ངག་དོན། ཟག་པ་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་རྒྱུན་གྱི་ཆ་རང་དང་། སྟོམས་འཇུག་ལས་ལྡང་བའི་ཆེ་རང་དང་། ལྟག་རང་དང་འོག་ན་སྟོམས་འཇུག་གི་རྩིས་གཞན་ཡོད་ན་བསམ་གཏན་ནི་གསུམ་པའི་བར་གྱི་དགོ་

བ་དག་པ་བ་དང་ཟག་མེད་ཀྱང་སྟེ། དེས་ན་ཟག་མེད་ཀྱི་བསམ་གཏན་
དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་སྟོམས་འཇུག་
ཏུག་སྟེ་སྟེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པའི་དག་པ་བ་དང་།
སྟོབ་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག །མི་སྟོབ་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་སྟོམས་
འཇུག་རྣམས་སྟེ་བའི་ཕྱིར། ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་
སྟོམས་འཇུག་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ། སྟོམས་འཇུག་བརྟན་སྟེ་སྟེ། རང་
སའི་དང་། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་དང་། རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་དག་པ་བའི་
སྟོམས་འཇུག་རེ་རེ། ཟག་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་གཉིས་གཉིས། སྲིད་ཅེའི་
དག་པ་བ་རྣམས་སྟེ་བའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་
དངོས་གཞི་དང་། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་མཇུག་ཐོགས་
སུ་དགྲ་དང་། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་དང་། བཞི་པ་དང་། རྣམ་མཁའ་
མཐའ་ཡས་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་བརྩ་རེ་སྟེ་ལོ། །དག་པ་བ་
ཡི་དངོས་གཞི་ལས་ཟག་མེད། དེ་བཞིན་དུ་ལྷག་ཏོག་གསུམ་པའི་བར་
ཀྱི་དག་པ་བ་དང་། དེར་མ་ཟད་རང་སའི་ཉོན་མོངས་ཀྱང་སྟེ་ལ། ཉོན་མོངས་
ཅན་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་ཤེས་པའི་ཆོ། རང་སའི་དག་
པ་བ་དང་། ལྷན་ཀྱི་ཆེ་ཉོན་མོངས་ཅན་རང་དང་། སྟོམས་འཇུག་ཉོན་
མོངས་ཅན་གྱིས་གཟིར་བའི་ཆོ། ཏོག་སའི་དག་པ་བ་གཅིག་ཀྱང་སྟེ་བ་
ཡིན་ནོ། །འཆི་འཕོ་དག་ལས་ཉོན་མོངས་ཀྱང་། །ཞེས་སོགས་གཉིས་ཀྱི་
དག་དོན། འཆི་འཕོ་བའི་ཆེ་དགེ་བ་དག་པ་བ་ལས་རང་ས་དང་ཏོག་ས་

དང་གོང་མའི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་སྟེ། དག་པ་བས་འཆི་སེམས་བྱས་པ་ལས་
རང་ས། འོག་ས། གོང་ས་ཀྱན་ཏུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་འཆི་
སེམས་བྱས་པ་ལས་འོག་སར་སྐྱེ་བའི་གོང་མར་མི་སྐྱེ་སྟེ། འོག་མའི་ཉོན་
མོངས་རྒྱུད་ལ་ཡོད་བཞིན་དུ་གོང་མར་སྐྱེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འདི་གནས་
གཉིས་པའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་ཐད་དུ་གོ་བ་ཆགས་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁོའོ། །

འོན། ཐོད་ཀྱི་གྱི་སྦྱར་བ་དང་དངོས་གཞི་ངེ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ས་བརྒྱད་
རྣམ་གཉིས་འབྲེལ་བ་དང་། །ཞེས་སོགས་བཞིའི་སྐབས་སུ། དེ་བཞག་
ཏུ་ཡོད་དེ། ས་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ཐག་བཅས་ཐག་མེད་རྣམ་གཉིས་
ལ་འབྲེལ་ཆགས་ཡར་ལུགས་མཐུན་དུ་སྦྲེལ་ས་པར་འཇུག་ཅིང་། མར་
ལུགས་ལྟོག་ཏུ་སྦྲེལ་ས་པར་འཇུག་པ་ཐོད་ཀྱི་གྱི་རིང་སྦྱོར། དེ་ལས་
གཅིག་བཀྱེ་ཉེ་རེ་རེ་བར་དུ་ཐོར་ནས་ཡར་ལུགས་མཐུན་དང་མར་
ལུགས་ལྟོག་ཏུ་སྦྲེལ་ས་པར་འཇུག་པ་ཉེ་སྦྱོར། སྦྱོར་བ་གཉིས་པོ་དེ་
རྩིགས་པའི་རྩིས་སུ་རིགས་མི་མཐུན་པ་ཐག་མེད་གྱི་བསམ་གཏན་དང་
ཐོ་ནས་ཐག་བཅས་གྱི་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ལ་དངོས་སུ་སྦྲེལ་ས་པར་
འཇུག་པ་ལྟ་བུ། ཐོད་ཀྱི་གྱི་དངོས་གཞི་ཡིན། རྟེན་སྤིང་གསུམ་གྱི་མའི་
རྟེན་ལ་སྐྱེ། གང་ཐག་མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་དག་བཅོམ་པས་འཇུག་
པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་གྱི་རྟེན་བསྟན་པ་ནི། བསམ་གཏན་
གཟུགས་མེད་རང་དང་ནི། །ཞེས་སོགས་བཞིའི་དག་དོན། སྦྱོར་བཏང་ལ་
རང་ས་དང་འོག་སའི་རྟེན་ལ་བསམ་གཟུགས་གྱི་སྦྲེལ་ས་འཇུག་རྣམས་

མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་དེ། བོང་སའི་རྟོན་ལ་འོག་སའི་སྟོམས་འཇུག་
དངོས་སུ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་ས་ན་སྟོམས་འཇུག་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། དམིགས་བསལ་ལ། སྲིད་ཅེའི་རྟོན་ལ་ཅི་ཡང་མེད་གྱི་
སྟོམས་འཇུག་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་དེ། སྲིད་ཅེའི་རྟོན་ཅན་གྱི་ཕྱིར་མི་
འོང་དེས་ཅི་ཡང་མེད་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟོན་ནས་འདས་ལམ་མངོན་དུ་
བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་ཁམས་བོང་གི་དངོས་གཞི་རྣམས་ཀྱི་ཉེར་བསྟོགས་རི་ལྟ་
བུ་སྟམ་ན། དེ་དག་ལ་ནི་ཉེར་བསྟོགས་བརྒྱད། །ཅེས་སོགས་རྟེན་པ་
གསུམ་གྱི་ངག་དོན། ཁམས་བོང་གི་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དབྱེ་བ་ཁྲད་
ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། བོང་སའི་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་
འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཀྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་
ཏུ་བྱེ་བའི་བོང་སས་བསྐྱུས་པའི་དགེ་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་
དང་བཅས་པ་ངོ་བོ། དབྱེ་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་ནས།
སྲིད་ཅེའི་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་བར་བརྒྱད། བལ་ཆེར་དག་པ་བ་དང་། ཆོར་
བ་རྣམས་བཏང་སྟོམས་ཡིན། བལ་ཆེར་སྟོས་པ་ལ་དོན་ཡོད་དེ། བསམ་
གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་ཐག་མེད་མི་སྟོགས་མེད་བསྐྱེ་བའི་ཆེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ས་གང་གིས་ཉོན་མོངས་དངོས་སུ་སྤྲོད་ཞིན། ཐག་
པ་མེད་བསམ་ཉོན་མོངས་རྣམས། །ཞེས་སོགས་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན། དེ་
བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། བོང་སའི་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་ཐག་མེད་བར་

ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་རང་ས་དང་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་ཀྱན་དངོས་སུ་སྟོང་
བའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་ཉེར་བསྟོགས་དག་པ་བས་ཀྱང་སྟོང་བྱས། མི་
སྟོགས་མེད་གྱིས་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་དངོས་སུ་སྟོང་བྱས་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། ཟག་མེད་མི་སྟོགས་མེད་པ་ཡི། །ཐམས་ཅད་ལ་ནི་འདོད་ཆགས་
བྲལ། །ཞེས་གསུངས།

ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྟོན་སྟེ་བ་སྟོན་པ་ནི། མཆོན་
མེད་ཞི་བའི་རྣམ་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་བཞིའི་དག་དོན། དེ་ལ་རྣམ་ཐར་
སྟོན་གསུམ་ཡོད་དེ། གཟུགས་སོགས་དོན་ལྡན། འདུས་བྱས་གྱི་མཆོན་
ཉིད་སྟེ་སོགས་བཞི། སོ་མོའི་མཆོན་གཉིས་ཏེ་བརྩ་གཅིག་ཞི་བའི་འགོག་
བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལྟ་བུ་མཆོན་
མ་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན། སྟུག་བདེན་གྱི་སྟོང་བདག་མེད་གཉིས་དང་
མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལྟ་བུ། སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན། དེ་
ལས་གཞན་པའི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བརྩ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཉིང་དེ་
འཛིན་ལྟ་བུ་སྟོན་པ་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་ལམ་སུན་འབྲིན་བྱེད་གྱི་སྟོན་སྟེ་བ་སྟོན་པ་
ནི། སྟོང་ཉིད་སྟོང་ཉིད་ཅེས་ལ་སོགས། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བྱུག་གི་
དག་དོན། དེ་ལ་གསུམ་བྱ་ཡོད་དེ། མི་སྟོབ་པའི་རྒྱུད་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་
དམིགས་ནས་འདི་བདག་གི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ལྟ་
བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལྟ་བུ། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན། མི་

སྟོབ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་སྟོན་པ་མེད་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་མི་རྟག་པའི་རྣམ་
པར་ལྟ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལྟ་བུ། སྟོན་པ་མེད་པ་སྟོན་པ་མེད་པའི་ཉིང་རེ་
འཛིན། སོ་སོར་རྟག་ཅན་གྱི་འགོག་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་བའི་རྣམ་པར་
འབྲུག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལྟ་བུ། མཚན་མ་མེད་པ་མཚན་མ་མེད་པའི་
ཉིང་རེ་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་བྱེད་པའི་སྟོན་པ་དབྱེ་བ་
སྟོན་པ་ནི། དགེ་བའི་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནི། །ཞེས་སོགས་བྲུག་གི་ངག་
དོན། དེ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། དག་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། གཟུགས་
མེད་ཀྱི་བསམ་གཏན་བཞི་སྟེ་དགེ་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལྟ་
བུ། མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གྱུར་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན། མིག་གི་མངོན་ཤེས་
དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལྟ་བུ། ཤེས་པ་མཐོང་བར་གྱུར་
པའི་ཉིང་རེ་འཛིན། སྦྱར་བྱུང་གི་ཡོན་ཏན་མི་སྦྱག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་
དབྲུགས་དབྱུང་རྩབ་སོགས་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་། ཉོན་མོངས་
མེད་པ་དང་། སྟོན་གནས་ཤེས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་སོགས་ཟག་མེད་ཀྱི་
ཤེས་རབ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལྟ་བུ་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་
འབྱེད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན། རྟོག་ལྟ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལྟ་བུ་ཟག་པ་ཟད་པར་
གྱུར་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ལ། ཚད་མེད། རྣམ་ཐར། ཟེལ་
གཞོན། ཟད་པར་དེ་དག་གི་སྟོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མེད་པ་ནི་བཞི་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་བརྒྱད་ཀྱི་འཆད། གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པར་

ཐར་བརྒྱད་དང་པོ་གཉིས། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། གསུམ་པ་ནི། ཟེལ་
ཀྱིས་གཞོན་པའི་སྤྱེ་མཆེད་བརྒྱད། །ཅེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། བཞི་པ་ནི།
ཟད་པར་བཅུ་ལྔ་བརྒྱད་མ་ཆགས། །ཞེས་བསམ་འཆད། ལྔ་པ་ནི། འགོག་པ་
བཤད་ཟིན་ལྷག་མ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད་དེ། སྐབས་དོན་སྤོམ། །

གསུམ་པ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མཐུག་གི་དོན་སྟོན་པ་ནི། སྟོན་པའི་
དམ་ཆོས་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྤྱི་དོན།
གཞུང་དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཆོས་འཁོར་ལ་མཆན་ཉིད། དབྱེ་
བ། བསྟན་པའི་གནས་ཆད་དོ། །དང་པོ་ནི། བཀའ་དང་མངོན་པར་
རྟོགས་པ་གང་རུང་གི་རིགས་སུ་གནས་པའི་དམ་ཆོས་སུ་དམིགས་
བ། ཆོས་འཁོར་གྱི་མཆན་ཉིད།

གཉིས་པ་ནི། ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་དང་རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་
གཉིས་ཡོད་དེ། ལང་གཤེགས་ལས།^༡ ང་ཡི་ཆོས་ཚུལ་རྣམ་གཉིས་
ཏེ། །བསྟན་པ་དང་ནི་གྲུབ་པའོ། །ཞེས་དང་། འདིར་ཡང་། སྟོན་པའི་
དམ་ཆོས་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །ལུང་དང་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་
གསུངས། བསྟན་པ་འཛིན་ཚུལ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ལུང་གི་བསྟན་པའི་
ཆོགས་བཅད་གཅིག་ཡན་ཆད་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆོག་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པར་འཛིན་པའམ་གཞན་ལ་དེ་ལྟར་སྤྲོ་བར་བྱེད་བ། ལུང་གི་བསྟན་
པ་འཛིན་པའི་ཚུལ་ཡིན། བསྐྱབ་པ་གསུམ་གང་རུང་ནས་བཟུང་སྟེ།

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༤། མདོ་སྟེ་ཅ། བཅོམ་ལྷན་འདས། ལང་གཤེགས་མདོ། ༣༠༧་ཉ་༤།

བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གང་རུང་སྐྱབ་པས་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བྱེད་
པ། རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་འཛིན་པའི་ཚུལ་ཡིན་ཏེ། དེ་འཛིན་བྱེད་དང་
སྐྱ་བྱེད་དང་། །སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན། ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་
ལས།¹ ལྷུང་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ནི་སྐྱ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །རྟོགས་པ་
འཛིན་པར་བྱེད་པ་ནི་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

ཆོས་འཁོར་གང་ཞིག །སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་དམིགས་པ། ལྷུང་
གི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཆན་ཉིད། སྡེ་སྟོད་གསུམ་ལྟ་བུ་སྟེ། རང་འགྲེལ་
ལས།² དེ་ལ་ལྷུང་ནི་མདོ་དང་འདུལ་བ་དང་ཆོས་མདོན་པ་རྣམས་
སོ། །ཞེས་གསུངས། ཐར་ལམ་དུ་དམིགས་པ། རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་
གྱི་མཆན་ཉིད། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་ལྟ་བུ་སྟེ། རང་འགྲེལ་ལས།³ རྟོགས་
པ་ནི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་རྣམས་ཏེ། ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། རང་འགྲེལ་ལས།⁴ དེའི་ཕྱིར་དེ་གཉིས་ཇི་སྟོན་དུ་
གནས་པ་དེ་སྟོན་དུ་དམ་པའི་ཆོས་གནས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །དེ་དག་
ཀྱང་ལོ་སྟོང་དུ་གནས་སོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། འདིའི་
དོན་ལ། མདོ་ཕྱོགས་ནས་བསྟན་པའི་གནས་ཆད་མི་འདྲ་བ་གསུངས་པ་
འགོད་པ། དེ་དང་ཕྱོགས་གཞན་ནས་གསུངས་པ་མཐུན་མི་མཐུན་དབྱེད་

¹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མདོན་པ་གྲ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༢༥་༩།

² བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མདོན་པ་གྲ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༢༥་༥།

³ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མདོན་པ་གྲ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༢༥་༦།

⁴ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མདོན་པ་གྲ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༢༥་༡༠།

ལ། བསྟན་པ་ལྟ་དང་སྤྱི་དང་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་དབྱེད་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི།
བསྐྱལ་བཟང་གི་སྤྲེགས་བཅ་མང་པོར།^༡ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྷན་སྐྱབ་
པའི་དམ་ཆོས་ནི་ལོ་ལྟ་བུརྟེ་བར་དུ་ལོ། །ལྟ་བུརྟེ་བར་དུ་ནི་ཆོས་ལྟར་
སྒྲུང་བའོ། །ཞེས་བསྟན་པ་རྣམ་དག་ལོ་ལྟ་བུརྟེ་དང་། ལྟར་སྒྲུང་ལྟ་བུརྟེ་
སྟེ་ལོ་སྟོང་གནས་པར་བཤད། བསྐྱལ་བཟང་གི་སྤྲེགས་བཅ་འགའ་ཞིག་
ཏུ། བསྟན་པ་ལོ་ལྟ་སྟོང་དུ་གནས་པར་བཤད། འཕགས་པ་སོར་འབྲེང་
ཅན་གྱི་རྟོགས་རྫོང་གྱི་མདོ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྷན་སྐྱབ་པའི་
བསྟན་པ་ནི་ལོ་སྟོང་གནས་ཏེ། མཐར་ནི་རན་པར་སྐྱ་བ་དང་ཆད་པར་སྐྱ་
བས་རྒྱབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས། ལུང་ཕྱན་ཆོགས་ལས།^༢ བསྟན་
པ་ལོ་སྟོང་གནས་པར་གསུངས། རྒྱ་བ་སྟོང་པོའི་མདོ་ལས།^༣ ང་ལྟ་
རན་ལས་འདས་པའི་འོག་ཏུ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་གྱི་ལོ་
ཉིས་སྟོང་དུ་གནས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས། སྟོང་རྩེ་པད་དཀར་
ལས།^༤ བདག་ཡོངས་སུ་སྟ་རན་ལས་འདས་ནས་ཀྱང་ལོ་སྟོང་དུ་དམ་
པའི་ཆོས་གནས་པར་གྱུར་ཅིག །ཡང་ལོ་ལྟ་བུརྟེ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་
གཟུགས་བརྟན་གནས་པར་གྱུར་ཅིག །ཅེས་གསུངས། ཇིན་ལན་བསབ་

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར། ༤༥། མདོ་སྟེ་ག། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྟན་འདས། མདོ་སྟེ་སྐལ་བཟང་། ༡༣༥་༣།

^༢ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར། ༡༡། འདུལ་བ་ད། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྟན་འདས། ལུང་ཕྱན་ཆོགས། ༡༤༩་༡༤།

^༣ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར། ༢༦། མདོ་སྟེ་ཨ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྟན་འདས། རྒྱ་བ་སྟོང་པོའི་མདོ། ༤༡་༡༠།

^༤ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར། ༥༠། མདོ་སྟེ་ཆ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྟན་འདས། སྟོང་རྩེ་པད་དཀར། ༥༤༥་༡༠།

པའི་མདོ་ལས།^༡སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་བྱད་མེད་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་
བསྟན་པ་ལོ་ལྔ་བརྒྱར་འགྲིལ་བར་གསུངས། རྫོགས་མི་ཟད་པའི་མདོ་
སོགས་ཀྱི།^༢ལྔ་བརྒྱ་ཐ་མ་ལ། ཞེས་པའི་འགྲེལ་བ་ལས།^༣དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ལྷན་སྐྱབ་པའི་བསྟན་པ་ནི་ལོ་སྟོང་དུ་གནས་པ་ལས་ལོ་
ལྔ་བརྒྱར་ནི་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །ལོ་ལྔ་བརྒྱར་ནི་འགྲིལ་བར་འགྱུར་
རོ། །ཞེས་གསུངས། རྫོགས་གཙོད་པའི་ལྔ་བརྒྱ་ཐ་མ་ཞེས་པའི་འགྲེལ་
བ་ལས།^༤ལྔ་བརྒྱ་པ་སྟག་ལྔའི་ལྔ་བརྒྱ་པ་ཐ་མ་ལ། ཞེས་ལོ་སྟོང་དང་
སྟམ་སྟོང་གནས་པར་གསུངས། རང་འགྲེལ་ལས།^༥ཁ་ཅིག་ཤོགས་པ་
ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་གྱི། ལུང་ནི་ཡུན་རིང་དུ་གནས་སོ། །ཞེས་དང་།^༦དེའི་
འགྲེལ་བཤད་ལས། ཡུན་རིང་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེའི་འོག་དུ་ཡང་གནས་
སོ། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དུ་འཆད་དོ། །འབྲུམ་རྟེན་ལས།^༧ལྔ་བརྒྱ་སྟག་
བརྒྱར་གནས་པའི་ལྔ་བརྒྱ་དང་པོ་ལ་དག་བཅོམ་པ། གཉིས་པ་ལ་ཕྱིར་

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར། ༨༤། མདོ་སྟེ་མཆོ། སྟོན་བཅོམ་ལྟན་འདས། རིན་ལན་བསལ་པའི་མདོ། ༤༩༤་༣།

^༢ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༦༠། མདོ་སྟེ་མཆོ། སྟོན་བཅོམ་ལྟན་འདས། རྫོགས་མི་ཟད་པའི་མདོ། ༤༣༡་༡༡།

^༣ ག་༡༤༥་ན་༤་ཐ་ཞེས་པའི་འགྲེལ་བ་ལས། ལྔ་བརྒྱ།

^༤ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༤། མདོ་སྟེ་མཆོ། མཛད་པ་པོ་མི་གསལ། རྒྱུ་ཆགས་གཞན་དུ་
སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ་གསལ། ་ རྫོགས་མི་ཟད་པའི་མདོའི་འགྲེལ་བ། ༤༥༨་༡༤།

^༥ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༨༥། མདོ་སྟེ་མཆོ། དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༨༥་༡༣།

^༦ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༠། མདོ་སྟེ་མཆོ། སྟོབ་དཔོན་རྒྱལ་པོའི་སྟེན། འགྲེལ་བཤད། ༡༥༤་༣༡།

^༧ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༥། ཤེས་ཕྱིན་པ། རྒྱུ་ཆགས་པོ་མི་གསལ། ་ དཀར་ཆག་འཕང་ཐང་
མར་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྟོང་ལྔ་བཅོན་གྱིས་མཛད་ཟེར་རོ། །འབྲུམ་རྟེན་འབྲུམ་གྱི་གཞུང་འགྲེལ་གཞི་
འཛེམས། ་ ༡༡༤་༡༤།

མི་འོང་། གསུམ་པ་ལ་འབྲས་བུ་དང་པོ་གཉིས་འབྱུང་བས། དེ་དག་
འབྲས་བུའི་དུས་དང་། བཞི་པ་ལ་ཤེས་རབ། ལྷ་པ་ལ་ཉིང་རེ་འཛིན།
དུག་པ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སློབ་པ་ཤས་ཆེ་བས་དེ་དག་སྐྱབ་པའི་དུས་
དང་། བདུན་པ་ལ་མཛོན་བ། བརྒྱད་པ་ལ་མདོ་སྒྲེ། དབྱ་པ་ལ་འདུལ་བ་
ཤས་ཆེར་སྒྱུད་པས་དེ་དག་ལུང་གི་དུས་དང་། བཅུ་པ་ནི་ཉགས་ཅམ་
འཛིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། འཕགས་པ་དགའ་བའི་བཤེས་
གཉེན་གྱི་རྟོགས་རྫོང་ལས།^༡འཛམ་བུ་སྤྱིང་པའི་མི་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་ལོ་བཅུ་
པ་ནས་ཡར་འཕེལ་ཏེ། ཆེ་ལོ་དུག་བརྒྱའི་བར་དུ་བསྟན་པ་གནས། དེ་
ནས་ཆེ་ལོ་བདུན་བརྒྱ་པ་ནས་བསྟན་པ་བྱ་བ། དེར་རང་རྒྱལ་བྱེ་བ་ཕྱག་
བདུན་འབྱུང་། དེ་ནས་ཆེ་ལོ་བརྒྱད་ཁྲི་པ་ནས་སངས་རྒྱུ་བྱམས་པ་
འཛིག་ཉེན་དུ་འབྱོན་པར་གསུངས། གདགས་པར། འཛམ་བུ་སྤྱིང་
པའི་ཆེ་ལོ་སྤྱི་ལྷ་ལྷ་པ་ནས་བསྟན་པ་འགྲིལ་པར་གསུངས་པ་སོགས།
མདོ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཆོད་ལྷན་རྣམས་ལ་མི་འདྲ་བ་སྣ་
ཆོགས་གསུངས་པ་ལས། མཁས་པ་པལ་ཆེ་བ་དག །བསྟན་པ་ལོ་ལྷ་
སྒོར་དུ་གནས་པར་གསུངས་པ་སྤྱི་རི་བཞིན་པ་འཐད་ལྷན་དུ་ཞལ་གྱིས་
བཞེས་ལ། མཁས་བྱུ་བ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་བཞེད་དེ།
དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་འཛམ་དཔལ་གྲགས་པས་བཤད་པ་ལྟར་མདོ་དུ་མ་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༩། འདུལ་བ་སྤྱ། ༼མཛོད་པ་པོ་མི་གསལ།༽ འཕེལ་བ་དགའ་བའི་
བཤེས་གཉེན་གྱི་རྟོག་བརྫོང་། ༡༩༡༠་༣༡།

དང་། ཚད་ལྡན་གྱི་སྒྲེས་བྱ་དུ་མས་བཞེད་པའི་བྱིར།

འོན་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལོ་སྟོང་། ཉིས་སྟོང་། ལྷམ་སྟོང་།
སོགས་སུ་གནས་པར་གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་ཏེ། དེ་དག་ལ་དགོངས་
གཞི་དགོས་པ་དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་གསུམ་ཆང་བའི་བྱིར། དགོངས་
གཞི་^༡ཡོད་དེ། སྐབ་པའི་དུས་ཉམས་པ་ལ་དགོངས་པའི་བྱིར། སྐབ་པ་
དགོངས་རྒྱལ་ལས། ^༡དམ་པའི་ཆོས་ཀྱབ་པ་ནི། སྐབ་པའི་ཆོས་ཡོངས་
སུ་ཉམས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རྗེ་ཆེ་གཙོད་པའི་འགྲེལ་པ་
ལས། ^༡དེ་ཉིད་རབ་ཏུ་ནམ་པར་འཇིག་པ་ན་མོས་པ་དང་། སྟོག་པ་
དང་། ཁ་ཉོན་བྱེད་པ་དང་། ཉན་པ་དང་སེམས་པ་ནམས་ཉམས་པར་
འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཤམ་བྱ་
ནམས་སྟོ་བ་སྟོ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་ཡོད་
དེ། ལྷ་མོ་བྲི་མ་མེད་པའི་འོད་ཀྱི་ཉོགས་རྒྱུད་ཀྱི་མདོ་ལས། ལྷ་དན་
ལས་འདས་ནས་ཉིས་སྟོང་ལྷ་བརྒྱན། གདོང་དམར་ཅན་གྱི་ཡུལ་དུ་
དམ་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་དར་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་
དང་། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་སྐྱུ་མཆེད་སོགས་ལུང་བསྟན་པའི་ལོ་

^༡ ག་༡༧༥་བ་༧་བཞི།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༣། དབུ་མ་ཨ། སྟོབ་དཔོན་འཇིགས་མེད་འགྱུར་གནས་སྟམས་པ། སྐབ་
པའི་དགོངས་རྒྱུ། ༡༥༣༩་ན།

^༣ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༤། ཤེས་བྱིན་མ། སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤེ་ལ། རྗེ་ཆེ་གཙོད་པའི་
འགྲེལ་པ། ༡༣༤༥་༧།

གངས་དང་མི་མཐུན་པས་གཞོན་པའི་ཕྱིར།

གཞོན་དམར་ཅན་གྱི་ཡུལ་ནི། ཁ་ཅིག་རྒྱ་ནག་ལ་བཞེད་ཀྱང་ས་
བཏ་སོགས་མཁས་པ་མང་པོས་བོད་ཡུལ་ལ་བཞེད་པ་ལྟར་རིགས་
སོ། །མཁས་པ་ཁ་ཅིག་བསྟན་པའི་གནས་ཆད་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་གསུངས་
པ་མི་འགལ་ཏེ། བསྟན་པ་དུ་བ་པའི་ཚུལ་གསུངས་པ་ན། སྐབ་པའི་དུས།
ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་དུས། ལུང་གི་དུས་གསུམ་ལ་སོ་སོར་གསུམ་གསུམ་དུ་
བྱེ་བ་ལ་དགོངས། གནས་ཚུལ་གསུངས་པ་ནི་བསྟན་འཛིན་གྱི་གང་ཟག་
དང་དམ་པའི་ཆོས་ཅམ་གནས་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།
རང་ལུགས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལོ་ལྔ་ལྟོང་དུ་གནས་པར་གསུངས་
པ་འཐད་དེ། ལོ་ལྔ་ལྟོང་ལ་ལྔ་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུར་བྱས་པའི་དང་པོ་གསུམ་
ལ་རིམ་^༡་བཞིན་ཏེ། དག་བཙུང་པའི་ལེའུ། ཕྱིར་མི་འོང་གི་ལེའུ། ཕྱིར་
འོང་དང་རྒྱ་ཞུགས་ཀྱི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གསུམ་པོ་དེ་ལ་རིམ་བཞིན་དེ་
གསུམ་འབྱུང་པའི་ཕྱིར། དེ་གསུམ་ལ་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ལེའུ་ཞེས་ཀྱང་
བྱའོ། །དེ་རྗེས་ཀྱི་ཕྲག་གསུམ་ལ་རིམ་བཞིན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལེའུ། ཉིང་རེ་
འཛིན་གྱི་ལེའུ། ཚུལ་བྱིམས་ཀྱི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱས་
པའི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་རིམ་ཅན་དར་བའི་ཕྱིར། དེ་གསུམ་
ལ་སྐྱབ་པའི་ལེའུ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །དེའི་རྗེས་ཀྱི་ལྔ་བརྒྱ་པ་ཕྲག་གསུམ་
ལ་རིམ་བཞིན་མངོན་པའི་ལེའུ། མདོ་སྤེའི་ལེའུ། འདུལ་བའི་ལེའུ་ཞེས་

^༡ ག་༡༤༩་ན་ལ་རིམས།

བྱ་སྟེ། དེ་གསུམ་ལ་རིམ་བཞིན་གསུམ་པོ་དེ་ལ་ཐོས་བསམ་དར་བའི་
ཕྱིར། དེ་གསུམ་ལ་ལུང་གི་ལེའུ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །དེ་རྗེས་ཀྱི་ལྷ་བརྒྱ་པ་
ཐལ་ཐ་མ་ལ་རྟགས་ཅམ་འཛིན་པའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་
བའི་རྟགས་ཅམ་འཛིན་གྱི། ལྷ་སྟོང་ནམ་པར་མ་དག་པ་ཤིན་ཏུ་མང་བར་
འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདི་ལ་དགོངས་ནས་སྟོབ་དཔོན་འཇམ་དཔལ་གྲགས་
པས། མངོན་པར་རྟགས་པའི་དུས། སྟུབ་པའི་དུས། ལུང་གི་དུས། རྟགས་
ཅམ་འཛིན་པའི་དུས་ཞེས་གསུངས། འོན་གང་ནས་བཟུང་སྟེ་བསྟན་པའི་
གནས་ཆད་ཅི་^༡ བ་ཡིན་ཞེ་ན། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཞིང་འདིར་སྤྱང་ན་
ལས་འདའ་ཚུལ་བསྟན་པ་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ལས་སྤར་ཅི་
ཅམ་འདས་སྟམ་ན། འདི་ལ་ས་སྐྱ་པ་ཁུ་དཔོན་གྱི་ཅི་ཚུལ། རོ་པོ་ཆེན་པོ་
ཡབ་སྐུས་གྱི་ཅི་ཚུལ། གང་གི་རྗེས་སུ་འབྱང་བའོ། །

དང་པོ་ནི། རྟག་གི་འབར་བ་ལས། ^༡སངས་རྒྱས་སྤྱང་ན་ལས་འདས་
ནས་ལོ་བརྒྱ་དང་སོ་བདུན་ན། རྒྱ་གར་དུ་རྒྱལ་པོ་དག་འབྱེད། དེ་རྗེས་
རྒྱལ་པོ་ཁྲ་སྤྱང་། དེ་རྗེས་རྒྱལ་པོ་རྗེད་མང་། དེ་རྗེས་བལ་པོར་རྒྱལ་པོ་
ཆོས་ཀྱི་གོ་ཆ། དེ་རྗེས་བལ་པོར་རྒྱལ་པོ་འོད་ཟེར་གོ་ཆ། དེ་རྗེས་པོད་དུ་
མེ་པོ་འབྲུག་ལ་མངའ་བདག་ཁྲི་རལ། དེ་རྗེས་ས་པོ་འབྲུག་ལ་ལྷ་ཁྲ་མ་
ཁུ་དཔོན། དེ་རྗེས་ས་པོ་སྤང་ལ་ལོ་ཆེན་སྟོ་ལྟན་ཤེས་རབ་གཤེགས། དེ་

^༡ ག་༡༤་བ་ན་ཙ་བ།

^༢ བསྟན་འཇུག་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༡། དབུ་མ་ང། སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྟན། རྟག་གི་འབར་བ། ༣༤༥་ཤ།

རྩེས་མེ་པོ་བྱི་བ་ལ་རྩེ་བཅུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གཤེགས་དུས། ས་
བཏ་གྱིས་བཅིས་པ་ནམས་མཐུན་པར་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་མེ་པོ་ལོས་
ལ་ལྷམས་སུ་ཞུགས། ས་པོ་འབྲུག་ལ་སྐྱབས་ལྷམས། ལོ་བརྒྱད་བཅུ་པ་ལ་
ལྷ་ངན་ལས་འདས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། རྩེ་བཅུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་
གཤེགས་པའི་བྱི་ལོ་ཡན་ཆད་ལ། ལོ་སུམ་སྟོང་དང་སུམ་བརྒྱ་ཞེ་དགུ་
སོང་། དེ་ནས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་ཚུ་མིག་དུ་མེ་པོ་སྤང་ལ་ཆོས་
འཁོར་མཛད་པའི་ལོ་དེའི་བར་དུ་བྲུག་བཅུ་སྟོར་གཅིག །དེ་ནས་ད་
ལོའི་མེ་པོ་སྟག་འདི་ཡན་ཆད་ལ་བྲུག་བཅུ་སྟོར་གསུམ་དང་ར་གཅིག་
སོང་། དེ་ལ་ན་ད་ལོའི་མེ་སྟག་འདི་ཡན་ཆད་ལ་ལོ་སུམ་སྟོང་བྲུག་
བརྒྱ་དང་སོ་གཅིག་སོང་བས་ལྷ་བརྒྱུ་པ་ལྷག་བཅུའི་འབྲས་བུའི་དུས།
སྐྱབ་པའི་དུས། ལུང་གི་དུས་ཀྱི་ལྷག་གསུམ་པའི་སྟེང་ནས་མདོ་སྤེའི་
ལེའུ་རྫོགས། མདོ་སྤེའི་དུས་ཀྱི་ལྷག་གཅིག་པོའི་སྟེང་ནས་བརྒྱ་དང་
ཞེ་གཉིས་སོང་སྟེ། དེ་མན་ཆད་ལ་ལོ་སྟོང་ལྷག་གཅིག་དང་སུམ་བརྒྱ་
བྲུག་བཅུ་གནས་པར་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། བཤད་མ་ཐག་པ་ལས་འདས་ལོ་གསུམ་གྱིས་མང་སྟེ།
བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་མིག་དམར་ཏེ་ཤིང་པོ་བྱི་བ་ལ་ལྷམས་སུ་ཞུགས།
ཤིང་པོ་སྤང་ལ་སྐྱབས་ལྷམས། ཤིང་པོ་སྤེའུ་སྟོན་ཆེ་ཐ་ཆུང་གི་ཆོས་བརྒྱད་
ལ་ལྷ་ངན་ལས་འདས་ཚུལ་བསྟན་པར་བཞེད་པ་དང་། ཡང་བཏ་ཆེན་

༡ ག་༡༩༧་ན་༡་སྟེང་ནས་མདོན་པའི་ལེའུ་རྫོགས།

ཤུ་ཤྲིས། ཤིང་པོ་བྱི་བ་ལ་ཁོ་ཕུར་བཅིས་བ་དང་། མེ་མོ་ཡོས་ལ་སོལ་
ནག་ཐང་ཆེན་དུ་བཅིས་བ་དང་ལྷགས་པོ་ཏྲ་ལ་ས་སྐྱར་བཅིས་བ་ཡན་ལ་
ལོ་སྟོང་དུག་བརྒྱ་སོང་གསུངས་བ་ལ། ས་བཅ་ན་རེ། དེ་ལྟར་དུ་རྒྱ་བལ་
བྱི་བརྩེ་ཏྲ་མང་བ་བཞེད་ཀྱང་། མཐོ་བཙུན་གྲུབ་རྗེ་དང་། བདེ་བྱེད་བདག་
པོས་མ་གཏོགས་ཐུབ་དབང་གི་སྐྱེ་བཞེངས་འདོད་ནས། ཅན་དན་བྱི་འདེ་
གྲུ་སྐྱངས་བ་ལ་བྱང་རྒྱབ་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་རང་བྱོན་དུ་འབྱུངས་པའི་ལོ་དང་
འོར་བ་རྒྱད་མར་འབྲུམས་པའི་བཅིས་ལྷགས་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། སྐར་
བངས་པའི་ལྷ་མོ་བྲི་མ་མེད་པའི་འོད་ལུང་བསྟན་པའི་མདོའི་དོན་དང་
འགལ་བའི་བྱིར་དང་། མགོན་པོ་སྐྱེ་སྐྱབ་སོགས་ལུང་བསྟན་པའི་མདོའི་
ལོ་གངས་བར་ཡང་མི་མཐུན་པའི་བྱིར་དང་། རྒྱལ་རབས་བཅིས་ན་དེ་
ལྟར་ཁོངས་སུ་རྒྱུད་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

སྐྱེར། བཤད་ཆོད་མི་མཐུན་བ་མཐའ་ཡས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཡུམ་
བྱི་ལྷམས་སུ་མེ་པོ་ཏྲའི་ལོ་ས་གའི་ཏྲ་ལ་ཞུགས་པར་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་
མདོ་ལས་གསུངས། ལྷམས་སུ་ཆོ་བ་བཙུ་བཞུགས་པར་རྒྱ་ཆེར་རོལ་བ་
དང་། འདུལ་བ་རྣམ་འབྱེད་བཅ་པོ་ལྔ་བཙུ་བ་ལས་གསུངས། འདུལ་བ་
ཆེན་པོ་རིན་པོ་ཆའི་ཏོག་དང་། སྟན་དཔེ་མང་པོ་ལས། སྐར་མ་རྒྱལ་ལ་
སྐྱེ་བལྟམས་པར་བཤད། མཆོ་སྐྱ་བ་ཆེན་པོའི་གསུང་ལས། རྒྱ་སྟོད་ཆོ་
བའི་ཆོས་བཙུ་པའི་གྲུང་ཐ་མ་ལ་སྐར་མ་ས་ག་རྒྱབ་འགོ་བའི་དུས་སྐྱེར་

༡ ག་༡༩མ་ན་༩མག་ཏར་སྐབ།

ལ་ལྷམས་སུ་ཞུགས་ནས། དབྱིད་ཆོ་ཐ་ཆུང་ས་གཤི་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་
ཉིན་རྒྱལ་ཕུང་འདྲིམས་པའི་དུས་སྟོན་ལ་སྐྱབས་ལྷམས། ཞེས་གསུངས།
གསེར་འོད་དམ་པ་ལས། འདྲེན་པ་ཁྱོད་ནི་རྒྱལ་ལ་སྐྱེས། །ཞེས་
གསུངས། འདུལ་བ་ཕུང་ལས།^༡བཙེམ་ལྷན་འདས་གང་ལ་སྐྱབས་ལྷམས།
ཁྱིམ་བདག་དབྱིད་ཆོ་ཐ་ཆུང་ལའོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། འདི་ས་ག་ལ་
ལྷམས་སུ་ཞུགས་གསུང་པ་ཤིན་ཏུ་མཐུན་ཅེས་པཎ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཅེ་མོ་
གསུང་། མདོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་མདོ། འདུལ་བ་ཕུང་། རྒྱ་ཆེར་རོལ་
པ། རྒྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། བསྟན་བཙེམ་གྱེ་བྲག་བཤད་
མདོད་རྣམས་ལས། སྟོན་པ་ཁབ་ཏུ་ལོ་ཉིར་དགྲ། དགའ་བ་སྟོད་པ་ལ་
ལོ་དུག །སོ་ལྷ་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཏེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ལོ་སྟོ་
མའི་མཆུ་ཆོ་བའི་ཉ་ནས། ལྷི་མའི་མཆུ་ཆོ་བའི་ཉའི་བར་ལ་ལོར་བྱས་
པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། མདོ་ཕུང་འདས་ཆེན་པོ་ལས་དབྱིད་ཆོ་
ཐ་ཆུང་གི་ཉའི་ཐོ་རངས་རྒྱ་ངན་ལས་འདས་པར་གསུངས།

དེ་ལྟར་ན་སྟོན་པ་མཆུའི་ཉ་ནས་མཆུའི་ཉའི་བར་ལ་ལོར་བྱས་
^༢པའི་དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་བཅུ་དང་། དག་ཚུལ་ཚུན་ད་ཞེས་བྱ་བས་གསོལ་
བ་བཏབ་པས་ཆོ་བ་གསུམ་བཞུགས་ནས། ས་གཤི་ཉ་ལ་རྒྱ་ངན་ལས་
འདས། ཉོར་ཆོ་བཞི་པ། དགའ་བ་ཞེས་པ་ཆུ་ཐོ་འབྲུག་གི་ས་གཤི་ཉ་ལ་

^༡ བཀའ་འགྲུང་དཔེ་བསྟར། ༡༣། འདུལ་བ་ལ། སྟོན་པ་བཙེམ་ལྷན་འདས། གཞུང་དམ་ལ། ༣༩༣་༡༤།

^༢ ག་༡༤་ཤ་བ་༤་བྱས་པའི།

ཐེང་རོ། །ཚུ་པོ་ཉའི་ས་གའི་ཉའི་ཐོ་རངས་ལ་སངས་རྒྱས། དེ་ནས་བཟུང་
སྟེ་ཞག་ཞེ་དགུ་སོང་བའི་ཉོར་ཆེ་བྱག་པའི་ཡར་ངོའི་ཆེས་བཞིའི་ཉིན་སྟེ་
ར་རྩ་སིར་ཆོས་འཁོར་བསྟོར། དབྱར་འབྲིང་པོ་ཉོར་ཆེ་བྱག་པའི་ཆེས་
བཅུ་བྱག་གོ་བཞིན་ཆེ་བའི་མར་ངོའི་ཆེས་གཅིག་ལ་དབྱར་སྔ་མ་ཞལ་
བཞེས་མཛད་དེ། བ་སྐར་ཆེ་བའི་བཙེ་ལ་དགག་དཔྱེ་མཛད། དེ་ནས་
ཞག་བདུན་སོང་བའི་ཉོར་གཉིས་ཀྱི་ཉིན་པར་སྟེ་ལས་བབས་པའི་དུས་
ཆེན་ཏེ། འདི་ལ་ཆོ་འཕྲུལ་རྒྱུད་དུར་གྲགས། དཔྱིད་ཆེ་ར་བའི་དཔོའི་ཆེ་
བའི་ཡར་ངོའི་ཆེས་གཅིག་ནས་བཙེ་ལ་ཆོ་འཕྲུལ་ཆེན་པོ་ཞེས་
ངོས་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། དེར་^༡སང་པོད་ན་ཆོ་འཕྲུལ་ཆེན་པོ་ཉའི་ཆེ་བ་ཞེས་
པ་བརྟུང་འཇུགས་པའི་ནོར་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་དེ་ནས་དང་དུས་འཁོར་སོགས་ནས་གསུངས་པ་མཐུན་
མི་མཐུན་དབྱེད་པ་ནི། དུས་འཁོར་རྒྱུད་འབྲེལ་ལས། བདག་ཅག་གི་སྟོན་
པ་ཟེལ་གཞོན་ཅེས་པ་མེ་པོ་ཉའི་ས་གའི་ཉ་ལ་སྟོམས་སུ་ཞུགས། དེའི་ཆུ་
སྟོད་ཆེ་བའི་ཆེ་ལྟག་དང་བཅས་པའི་ཆེ་བ་རིལ་པོ་བཅུ་རྩོགས་པའི་མཆུང་
ཆེ་བའི་ཉའི་ཉིན་སྟེ་བལྟམས་ཏེ། དགུང་ལོ་བྱ་གཉིས་རིལ་པོའི་དབང་དུ་
བྱས་པ་བརྒྱད་ཅུ་དང་ཆེ་བ་གསུམ་བཞུགས་པའི་ཆུ་པོ་ཉའི་ས་གའི་ཉ་ལ་
སངས་རྒྱས། རབ་བྱུང་ཞེས་པ་མེ་མོ་ཡོས་ཀྱི་ས་གའི་ཉ་ལ་བྱུང་ན་ལས་
འདས་ཆུ་ལ་བསྟན་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། དུས་བཞི་སྔ་ཕྱིའི་ལོ་གངས་ཀྱན་

^༡ ག་ཀ་ལ་ན་ན་དེང་སང་།

བསྐྱེམས་པའི་ལོ་ལྔ་སྟོང་དང་བརྒྱད་དུ་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བསྐྱེན་པ་གནས་
ལ། དེ་དག་ལས་སྤར་ཇི་ཅམ་འདས་ན། ད་ལོའི་མེ་སྟག་འདི་ཡན་ཆད་
ལ། ཉིས་སྟོང་སྟུམ་བརྒྱ་སྟུམ་ཅུ་ཅ་དགུ་འདས་ཏེ། དེང་སང་སོ་དགུ་པའི་
སྟོང་ན་ཡོད་དུས་བཅིས་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་བསྐྱེན་པ་སྤར་བྱི་དར་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ། བོད་དུ་འདི་
འབྲེལ་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་པལ་ཆེ་བ་རྒྱལ་པོ་སྤང་དར་གྱིས་བསྐྱེན་པ་
བསྐྱབས་ནས་བར་སྐྱབས་སུ་བསྐྱེན་པ་མེད་པ་ལོ་འགའ་ཞིག་བྱུང་བའི་
དབང་གིས་བཞག་ལ། དེ་ཡང་གཙོ་བོར་འདུལ་བའི་བསྐྱེན་པའི་དབང་
དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྤང་གཞི་ལས།^༡བཅུན་པ་ཇི་ཅམ་གྱིས་ན་དམ་
པའི་ཆོས་གནས་པ་ཞེས་བགྱི། ཇི་ཅམ་གྱིས་ན་དམ་པའི་ཆོས་ཞིག་པ་
ཞེས་བགྱི། ཉེ་བར་འཁོར། ལས་ཀྱང་ཡོད་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་ཡང་ཡོད་
པའི་བར་དུ་སྟེ། ལས་ཀྱང་ཡོད་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་ཡང་ཡོད་ན་དམ་
པའི་ཆོས་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། ལས་ཀྱང་མེད་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་
ཡང་མེད་ན་དམ་པའི་ཆོས་ཞིག་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། འདུལ་
བ་ལ་བསྟོད་པ་ལས་ཀྱང་།^༢ཇི་སྟོན་འགྲོ་འདིར་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་
གྱི། །མཛོད་མཆོག་འདུལ་བ་གང་ན་གནས་སྟུར་པ། །དེ་སྟོན་ཆོས་
སྟོན་དེ་ནི་གནས་འགྲུར་རོ། །ཞེས་གསུངས། ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྐྱེན་པ་

^༡ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༣། འདུལ་བ་ན། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། གཞུང་དམ་པ། ༤༩༡་པ།

^༢ བསྐྱེན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༩། འདུལ་བ་སྟེ། བཅུན་པ་ཆོས་ཀྱི་ཆོང་དཔོན། འདུལ་བ་ལ་བསྟོད་པ། ༡༡༠༠་པ།

དེང་སང་གི་བར་དུ་བར་མ་ཆད་པར་ཡོད།

དེ་ལ་ཁ་ཅིག །རྩོམ་རྩིས་ཅིག་དང་། ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་བཅུགས་
དུས་དེ་སྔ་དར་ཡིན། རྩོམ་ལོ་ཆེན་པོ་བྱོན་མན་ཆད་དེ་ཕྱི་དར་ཡིན། ཞེས་
ཟེར་ན། བར་འགལ་ཏེ། དེའི་བར་དུ་འདུལ་བའི་བསྟན་པས་ཆོད་པར་
ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སོགས་པའི་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་
ཡང་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་ལས། འཕགས་པ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་རྣམ་
འབྲུལ་སྟོན་པོ་ཐོ་རིའི་སྒྲུབ་རིང་ལ་གསེར་གྱི་མཆོད་རྟེན་ནང་དུ་མདོ་སྟེ་སྤང་
སྟོང་ཕྱག་བརྒྱ་པ་པོ་བྲང་ནང་དུ་བབས་པ་ནས་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབུ་
བརྟེས། དེ་ནས་གདུང་རབས་ལྔ་ནས་སྟུན་རས་གཟིགས་སྟོང་བཅན་
སྒྲུལ་པོ་བྱོན་ནས། རྩོམ་སྒྲུལ་སྒྲུ་སོགས་སྟུན་བྲངས། ར་ས་འབྲུལ་སྤང་
སོགས་བཞེངས། མདོ་སྟེ་འགའ་ཞིག་བསྟུར་བ་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་
སྟོལ་ཆེན་བཏོད། དེ་ནས་གདུང་རབས་ལྔ་ནས་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྒྲུལ་
པ་ཁྱི་སྟོང་ལྟུ་བཅན་བྱོན་ནས། མཁན་པོ་པོ་རྟེ་སྟུ་སྟོབ་དཔོན་པ་རྒྱ།
ཀ་མ་ལ་ལྟེ་ལ། རྩི་མེད་བཤེས་གཉེན་སོགས་པ་ཆ་གྲུབ་མང་པོ་སྟུན་
བྲངས། བསམ་ཡས་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས། མ་གཉགས། གླེང་གི་
ཞང་གསུམ་སོགས་སྟོ་པ་ཆ་མང་པོས་བོད་དུ་སྟེ་སྟོད་གསུམ། མཆོན་ཉིད་
ཐེག་པ། རྩོམ་ཐེག་པའི་བཀའ་བསྟན་བཅོས་མང་པོ། རྒྱུད་སྟེ་བཞི། སྒྲུབ་
པ་སྟེ་བརྒྱད། རྒྱུད་དང་སྒྲུབ་ཐབས་མན་ངག་དང་བཅས་པ་བསྟུར་ཏེ།
སྒྲུབ་བསྟན་ཉིན་མོ་ལྟར་གསལ་བར་མཛད། དེའི་དཔོན་པོ་ཕྱག་རྩོར་གྱི་

སྤྱལ་བ་ཆོས་རྒྱལ་རལ་བ་ཅན་གྱིས་ཀྱང་ལོ་བཤ་མང་པོ་བསྟན། བཀའ་
བསྟན་བཅོས་སྡོན་མ་འགྱུར་བ་མང་པོ་བསྐྱུར་ཅིང་། སྐད་གསར་བཅད་
གྱིས་གཏན་ལ་པབ་བ་འདི་ཡན་ལ་བསྟན་བ་སྤྱད་དར་ཞེས་འདོག་བ་ཡིན།
རལ་བ་ཅན་འདས་རྗེས་དེའི་གཙུང་པོ་སྤང་དར་མས་མདོ་སྤྱགས་ཀྱི་
བསྟན་བ་ཐམས་ཅད་བསྐྱབས། རབ་བྱུང་ཐམས་ཅད་པབ། གསུང་རབ་
པལ་ཆེར་གཏེར་མའི་གས་ལ་སྤྱས་ནས། བོད་དུ་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བར་
དུ་བསྟན་བ་མེད་བ་ལ་བསྟན་བའི་བར་སྟོངས་སུ་གྲགས་བ་ཡིན།

དེ་ནས་ལྷ་ལུང་དཔལ་གྱི་དོ་རྗེས་སྤང་དར་དགོངས་ཏེ། འདུལ་བ་
འདྲིན་པ། གཙང་། དམར། གཡོ་གསུམ་གྱིས་མདོ་ཁམས་སུ་སྤྲུལ་ཆེན་
དགོངས་བ་རབ་གསལ་ལ་བསྟེན་རྩོགས་བསྐྱབས། དབུས་གཙང་མི་
བཅུ་རབ་ཏུ་བྱུང་། རིམ་གྱིས་འདུལ་བའི་བསྟན་བ་འཕེལ་བ་ལ་བསྟན་
བའི་མེ་རོ་ཁམས་ནས་གསོས་བར་གྲགས་ཤིང་ལྷ་སྤྲུལ་ཁྱེད་པོ་
ཁོ་ཆེན་རིན་པམ་པོ་གས་ཁྱེད་ཉི་ཤུ་ཅུ་ཁྱེད་སྟོན་གཉེར་ལ་
བརྒྱུད་ལ། ལོ་ཆེན་དང་། སྤལ་རྣམ་གསུམ་སོགས་ཀྱིས་བཀའ་བསྟན་
བཅོས་སྡོན་མེད་མང་པོ་བསྐྱུར་ཅིང་ཞུས། །ནག་ཆོ་ལོ་རྩ་བ་ཚུལ་ཁྱིམས་
རྒྱལ་བ་སོགས་རྒྱ་གར་དུ་བརྒྱུད་ལ། རོ་བོ་ཆེན་པོ་བོད་དུ་སྤྱན་དངས་བ་
སོགས་འདི་རྣམས་བསྟན་བ་བྱི་དར་དུ་གསུངས་ཤིང་། ཁ་ཅིག །བོད་དུ་
བསྟན་བ་མེད་བ་ལོ་བདུན་ཅུ་བྱུང་སྟེ། དབུས་གཙང་གི་མི་བཅུ་ལྟ་སར་
བསྟན་བ་འཛུགས་བ་ལ་ཕེབས་བ་ནི། ཆུན་པོ་གཅིག་ན་རེ། ངས་ལོ་དུག་

པ་ནས་བཙུན་པ་མ་མཐོང་ཞེས་ཟེར། ད་ལྟ་ལོ་དུ་ཡིན། འོན་ཏེ་ག་པ་ཡིན།
ཟེར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་ལས་ཤེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། ཀུན་མཁྱེན་བྱ་ན་
རེ། དེ་མི་རིགས་ཏེ། བསྟན་ཅིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཀན་པོའི་ཤེས་བྱང་སྐབས་
སུ་མ་བབ་ཅིང་། ལོ་གངས་ཀྱང་མི་འགྲིག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལོ་བརྒྱ་དང་
བརྒྱད་བྱང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས།

རང་ལུགས་མཁས་བླ་བ་རྗེའི་གསུང་ལྟར་ཁས་ལེན་རིགས་ཤིང་།
མདོར་ན་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་ངོ་བོ། རོ་བོ་ཨ་ཏི་ལཱ་ཉིད་སྤར་ཡང་
ཁ་བ་ཅན་པའི་སྐལ་ལྷན་གྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་དཔལ་དུ་བྱོན་པས་
ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་མགོན་སྐབས་དང་དབྱང་གཉིན་^༡ དམ་པར་གྱུར་
པ། ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཤར་ཅོང་ཁ་བ་སློ་བཟང་གྲགས་པའི་
དཔལ་ཞེས་མཆན་གསོལ་ཏེ། དག་སློང་སྡེ་སྡོད་འཛིན་པའི་རྣལ་འབྱོར་
པ་དེ་ཉིད། མདོ་སྤང་ཅོང་ཁར་སྐྱ་བལྟམས་ཏེ་དབུས་གཙང་དུ་ཐེབས།
བསྟན་པའི་དག་ཐེར་མཛད། སྤས་ཀྱི་ཐུ་བོ་གཉིས་སམ་བདུན་གྱིས་
ཐོག་བྱངས་པའི་བསྟན་པའི་སྟོལ་འཛིན་བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པས་མཐའ་
དབུས་མེད་པར་བསྟན་པ་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་མཛད་དེ། ཐུབ་པའི་བསྟན་
པ་ལ་སྟོན་པ་རང་ཉིད་བྱོན་པ་དང་ཚུལ་ཀུན་མཚུངས་པར་མཛད་པ་ཡིན་
ནོ། །ཆོས་མདོན་པ་མཛོད་ཀྱི་དཀའ་གནས་ལེགས་པར་བཤད་པའོ། །

འདིས་ཀྱང་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་

^༡ ག་༡༩༤་བ་མ་དབྱང་དམ།

རྩེ་བཅུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱི་གསུང་འབུམ། ༼བ༽

སར་བྱེད་རྒྱས་སར་གྱུར་ཅིག །དག་ལེགས་བསྟན་པའི་དཔལ་གྱི་ཉི་མ་
ཤར་བ་ཤོག །སུམ་མཐོ་ལོ། དགེའོ། །

མེར་བྱེས་མཁས་སྟན་ལྷ་ཆང་གི་ས་རྒྱུན་ཡིག་ཆ་དཔེ་བསྐྱར་
ཨ་བྲུ་ཨྱིག་སྐབས་ཀྱི་ལས་བྱེད།

ལས་གཞི་འདི་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་ཏུ་བསྐྱར་འཁུར་
ཆ་ཆང་དང་དབར་སྟན་གནང་མཁན་བཅས།

མེར་བྱེས་མཁས་སྟན་ལྷ་ཆང་གི་ཕྱག་མཛོད་སྐབས་ཉི་ལུ་པ།

བྲུ་ཨྱིག་འགན་ཁུར་བ།

མེར་བྱེས་ལྷ་རམས་པ་དགེ་བཤེས་ཡ་མ་བསོད་ནམས།

དཔེ་རྒྱུ་ཁག་བྱུག་དང་ཞིབ་བསྐྱར་གནང་མཁན།

ཕྱི་ལོ་ (༢༠༡༢) ལོའི་མེར་བྱེས་མཁས་སྟན་ལྷ་ཆང་གི་འདུལ་བ་གསར་རྒྱུ་འཛིན་གྱ།

དབུ་མ་གསར་རྒྱུ་ཁོང་འོག་ལས་ཕྱིན་འཛིན་གྱ་བཅས་ནས་འདེམས་བསྐྱོས་ཞིབ་བསྐྱར་ལས་བྱེད་རྣམ་པ།

ཐ་མའི་བྲུ་དག་གནང་མཁན།

མེར་བྱེས་མཁས་སྟན་ལྷ་ཆང་གི་དཔེ་བྲིད་དགེ་ཆན་རྣམ་པ།

དཀར་ཆག་ཨྱིག་མཁན།

ཕྱི་ལོ་ (༢༠༡༢) ལོའི་མེར་བྱེས་མཁས་སྟན་ལྷ་ཆང་གི་ལྷ་རམས་འཛིན་གྱ།

ཡིག་ཆར་བྱངས་བའི་མདོ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུང་འཛོལ་མཁན་དང་དེ་བཞིན་གྱི་པ།

ཕྱི་ལོ་ (༢༠༡༢) ལོའི་མེར་བྱེས་མཁས་སྟན་ལྷ་ཆང་གི་འདུལ་རྒྱུ་འཛིན་གྱ་དང་འདུལ་གསར་འོག་མའི་

འཛིན་གྱ་བཅས་ནས་འདེམས་བསྐྱོས་ལུང་འཛོལ་བའི་ལས་བྱེད་རྣམ་པ།

ལས་བྱས།

ཕྱི་ལོ་ (2012) ནས་ (2015 /08 07/) བར་ལོ་རྩིས་འཁུར་བ།

འབྲེམ་སྒྲུལ་བྱེད་མཁན་དང་དབར་སྟན་བདག་དབང་མེར་བྱེས་མཁས་སྟན་ལྷ་ཆང་།

ཕྱི་ལོ་ (2015) ལོར་ཨྱིག་ཁུར་ཐོག་དཔེ་བསྐྱར་མའི་བར་གཞི་ཐོག་མར་བཞུགས།

བར་བྱང་སྒྲིག་ཆེན་གྱི་

ནུས་ཤོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབས་སྤྱང་། །
ཆེན་གྱི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དྲག་གསུམ་གྱི། །
དྲི་མ་ཡོངས་འཁྱུད་ལེགས་བཤད་བདུད་ཅི་འདི། །

བར་དུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་དཀར་ཕྱང་པོའི་མཐུས། །
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་མོ་སྤྱང་ཐག་བརྒྱ། །
གདངས་ཏེ་རྒྱད་ལྗེའི་འགོ་བ་མ་ལུས་པ། །
རེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག། །

ཅེས་ནང་བསྐྱེད་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྱེད་དང་
བསྐྱེད་འགྱུར་གང་ལའང་སྤྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྡེའི་སྒྲོན་ཆེན་ཏུ། རྒྱུའི་དགེ་སྤྱོད་
ཆོས་སྒྲུབ་དབང་སྒྲོ་བཟང་བསྐྱེད་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྤྱར་བའོ། ། དགེའོ། །